Kraków
Księgarnia L. Frommera

306

Dr Jerzy Trammer

Ustawa konkursowa

wraz

z innemi ustawami i rozporządzeniami

odnoszącemi się do prawa konkursowego,

orzeczeniami Sądu Najwyższego

i objaśnieniami.

W KRAKOWIE
KSIĘGARNIA LEONA FROMMERA
1904

Czcionkami drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego
pod zarządem Józefa Filipowskiego.

Uwaga wstępna:

Judykaturę Sądu Najwyższego tudzież literaturę uwzględniono w książce niniejszej po dzień 1-szy czerwca 1903 r.

Skrócenia.

A. C. = Adler u. Clemens: Sammlung von Entscheidung zum Handelsgesetzbuche. (Cyfra arabska oznacza numer orzeczenia w zbiorze).
arg. = argumentum.
art. = artykuł.
Budw. = Budwiński: Zbiór orzeczeń Trybunału administracyjnego. (Cyfra arabska cytowana po wyrazie „Budw" oznacza numer porządkowy orzeczenia w zbiorze).
Burckhard = Burckhard: System des österr. Privatrechtes.
Centr. = Oesterreichisches Centralblatt für die juristische Praxis (Geller).
Cyt. ust. = cytowana ustawa.
Cz. = Dr. Ferdynand Czelechowsky: Sammlung wechselrechtlicher Entscheidungen des obersten Gerichthofes. (Cyfra arabska oznacza numer orzeczenia w zbiorze).
Czas. = Czasopismo Grünhuta = Grünhuts Zeitschrift für das Privat- und öffentliche Recht des Gegenwart.
Dekr. nadw. = dekret nadworny.
dod. = dodatek.
Dz. rozp. m. spr. = Dziennik rozporządzeń ministerstwa sprawiedliwości.
Dz. u. k. = Dziennik ustaw krajowych.
Dz. u. p. = Dziennik ustaw państwowych.
F. i O. = Fellner u. Ohmeyer: Die oesterr. Executionsordnung in der Spruchpraxis des Wiener Landes — als Berufungs — und Rekursgerichtes. (Liczba arabska oznacza numer porządkowy orzeczenia).
Gr. Czas, zob. wyżej Czas.
G. H. = Gerichtshalle.
G. U. = Glaser, Unger: Sammlung von Civilrechtlichen Entscheidungen des k. k. obersten Gerichthofes. (Cyfra arabska oznacza numer orzeczenia w zbiorze).
G. U. n. zb. = Sammlung von Entscheidungen des k. k. obersten Gerichthofes. Neue Folge (nowy zbiór). (Cyfra arabska oznacza numer orzeczenia w zbiorze).
G. Z. = Allgemeine österr. Gerichtszeitung.
J. Bl. = Juristische Blätter.

instr. sąd. = Instrukcya sądowa z 5 maja 1897 l. 112 Dz. u. p.
Jud. = Księga judykatów Sądu Najwyższego we Wiedniu.
J. Vrtjschr. = Juristische Vierteljahrschrift des deutschen Juristenvereines in Prag.
j. w. = jak wyżej.
Kaserer = Josef Kaserer: Commentar zur oesterr. Concursordnung mit sämmtlichen Materialien r. 1869.
Kissling = Dr. Carl Kissling: Die oesterr. Concursordnung mit Commentar u. Formularien. II wyd. 1877.
Krall = Dr Karl Krall: Sammlung von wechselrechtlichen Entscheidungen des Obersten Gerichthofes. (Cyfra arabska oznacza numer porządkowy orzeczenia w zbiorze).
Krainz-Pfaff = Krainz-Pfaff: System des österr. allgem. Privatrechtes.
Links = Dr Emil Links: Die Rechtssprechung des Obersten Gerichtshofes. (Liczba arabska oznacza numer porządkowy orzeczenia w zbiorze).
min. = ministerstwo.
min. sk. = ministerstwo skarbu.
min. spr. = ministerstwo sprawiedliwości.
Mitth. = Mittheilungen des deutschen Juristenvereines in Prag.
N. J. = Norma jurysdykcyjna.
n. u. = niniejsza ustawa t. j ustawa konkursowa.
Not. Zeit = Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit.
O. = orzeczenie Sądu Najwyższego.
O. O. = orzeczenia Sądu Najwyzszego.
O. plen. = orzeczenie plenarne Sądu Najwyższego.
ord. adw. = ordynacya adwokacka.
ord. egz. = ordynacya egzekucyjna.
ord. not. = ordynacya notaryalna.
ord. wyb. = ordynacya wyborcza.
pat. = patent.
pat. ces. = patent cesarski.
pat. niesp. = patent niesporny = patent. ces. o postępowaniu w sprawach niespornych z 9 sierpnia 1854 l. 208 Dz. u. p.
Peitler = Dr Julius Peitler: Sammlung von wechselrechtlichen Entscheidungen des obersten Gerichtshofes. (Cyfra arabska oznacza numer porządkowy orzeczenia w zbiorze).
Pollak = Dr Rudolf Pollak: Das Concursrecht.
Prz. pr. i adm. = Przegląd prawa i administracyi.
proc. cyw. = procedura cywilna
proc. karn. = procedura karna.
rep. orz. = repertoryum orzeczeń Sądu Najwyższego we Wiedniu.
reskr. = reskrypt.
Riehl = Anton Riehl: Die Concursordnung erläutert durch die Spruchpraxis.
rozp. ces. = rozporządzenie cesarskie.

rozp. min. = rozporządzenie ministerstwa.
rozp. m. spr. = rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości.
Schwarz = Dr. Carl Schwarz: Das oesterr. Concursrecht.
Tryb. adm. = Trybuał administracyjny.
tar. poz. = taryfy (dodanej do ustawy o należytościach) pozycya.
u. = ustawa.
u. c. = powszechna ustawa cywilna.
u. h. = ustawa handlowa.
u. hip. = ustawa hipoteczna.
u. k. = ustawa karna.
u. konk. = ustawa konkursowa.
u. org. sąd. = ustawa o organizacyi sądownictwa.
u. weks. = ustawa wekslowa.
u. wprow. = ustawa wprowadzająca.
Unger = Dr Józef Unger: System des österr. Privatrechtes.
Vrtjsch = J. Vrtjsch (zobacz wyżej).
Zb. u. s. = Zbiór ustaw sądowych.
Zentl. = Centrl. (wyżej).
zob. = zobacz.
Zugschwerdt = Zugschwerdt: Praktisches Handbuch zur Concursordnung.

Treść.

Część druga.

WSTĘP.

I. Pojęcie i podział prawa konkursowego.

Konkursem (w znaczeniu formalnem) nazywamy stan dłużnika, do którego majątku, nie wystarczającego na całkowite zaspokojenie jego wierzycieli, wdrożonem zostało na podstawie uchwały sądowej postępowanie, mające na celu spieniężenie i (w zasadzie równomierne stosunkowe) rozdzielenie tego majątku między wszystkich wierzycieli dłużnika [1]).

Prawem konkursowem nazywamy ogół przepisów normujących konkurs w znaczeniu tu podanem. Prawo konkursowe dzieli się na prawo konkursowe materyalne i prawo konkursowe formalne.

Prawo konkursowe materyalne obejmuje ogół przepisów normujących warunki, wśród których konkurs ma być otwarty lub ukończony, jakoteż wpływ otwarcia i ukończenia konkursu na stanowisko prawne dłużnika (krydataryusza), w szczególności na jego stosunek do osób trzecich, tudzież określających prawa i obowiązki organów konkursowych.

Prawo konkursowe formalne natomiast obejmuje ogół przepisów określających postępowanie przy otwarciu, przeprowadzeniu i ukończeniu konkursu.

---

[1]) Por. Ernest Till: Uprawnienie konkursowe w Prz. prawa i adm. z 1881 str. 303 i n.

II. Źródła austryackiego prawa konkursowego.

Głównem źródłem austryackiego prawa konkursowego jest cała ustawa (konkursowa) z dnia 25 grudnia 1868 l. 1 Dz. u. p. z r. 1869 tudzież przeważna część ustawy (o wzruszaniu czynności prawnych tyczących się majątku niewypłacalnego dłużnika) z dnia 16 marca 1884 r. l. 36 Dz. u. p., a mian. §§ 1—27 i 40—53 tej ustawy.

Nadto zawarte są l czne przepisy wchodzące w zakres prawa konkursowego w innych ustawach jak np. w powszechnej ustawie cywilnej (np. §§ 1024, 1210, 1226, 1260, 1356, 1439), w ustawie handlowej (np. art. 40, 122, 123, 129, 133, 200, 242, 258, 259, 314), w ustawie wprowadzającej ustawę handlową (np. §§ 14, 30, 31, 40, 42), w ustawie wekslowej (art. 29), w ustawie o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z d. 9 kwietnia 1873 l. 70 Dz. u. p. (np. §§ 49, 52, 60—72, 76, 84—86), w ustawie z 16 marca 1884 l. 35 Dz. u. p. (np. §§ 1 2), i t. d. Odnośne przepisy wchodzące w zakres prawa konkursowego przytoczone są w stosownych miejscach niniejszej książki.

III. Literatura austryackiego prawa konkursowego.

A. Komentarze:

Johann Bapt. Zugschwerdt: Praktisches Handbuch zur Concursordnung r. 1869.

Josef Kaserer: Commentar zur oesterreichischen Concursordnung mit sämmtlichen Materialien r. 1869.

Carl Kissling :Die oesterreichische Concursordnung mit Commentar und Formularien, wyd. II. r. 1877.

B. Dzieła systematyczne:

Carl Schwarz: Das oesterreichische Concursrecht T. I. z r. 1894, T. II. z r. 1896.

Dr. Rudolf Pollak: Das Concursrecht r. 1897.

C. Monografie i artykuły, wchodzące w zakres prawa konkursowego, powołane są w odnośnych miejscach niniejszej książki.

Zauważyć należy, iż w latach ostatnich dość obfitą jest literatura w przedmiocie reformy ustawy konkursowej. Z literatury tej przytacza się tu następujące rozprawy i artykuły:

Dr Edmund Benedikt: Zur Reform des Concursordnung r. 1887.

Dominik Ullmann: Der Vorconcurs w G. Z. r. r. 1895.

Dr Otto Frankl: Zur Revision des oesterreichischen Concursrechtes r. 1896.

Dr Moritz Pollatschek: Zur Revision der Concursordnung w G. H. z r. 1897 Nr. 7 i 8.

Dr Leo Grabscheid: Zur Reform des Concursrechtes w G. Z. r. 1901 str. 173 i n.

F. Popper: Concurs oder Vorconcurs 1902.

Dr Rudolf Pollak: Die Reform des Concursrechtes w Neue Freie-Presse w Nrze 13730 z r. 1902.

Dr Weisl: Nothwendigkeit der Einführung eines Vorconcurses w G. H. z r. 1903 Nr. 28.

USTAWA

z 25. grudnia 1868 L. 1. Dz. u. p. z r. 1869 zaprowadzająca ustawę konkursową.

Za zgodą obu Izb Rady Państwa postanawiam, co następuje:

Art. I. Niżej zamieszczona ustawa konkursowa nabywa mocy obowiązującej z upływem trzech miesięcy po dniu jej ogłoszenia.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe ustawy i rozporządzenia wydane w przedmiotach tej ustawy konkursowej, o ile ta ustawa o nich zawiera przepisy, a w szczególności ustawowe postanowienia o postępowaniu z wierzycielami i o ustąpieniu dóbr.

Ogłoszenie ustawy konkursowej nastąpiło w dniu 1. stycznia 1869. Wobec tego ustawa ta zaczęła obowiązywać z dniem 2. kwietnia 1869 r.

W dniu ostatnim przestały obowiązywać:

1) patent z 1 maja 1781 l. 14 Zb. u. s. obowiązujący przedtem w Austryi dolnej, Austryi górnej, Czechach, Morawach, Śląsku, Styryi, Karyntyi, Krainie, Tryeście i Gorycyi;

2) rozdział IX. ustawy sądowej dla Galicyi zachodniej z 19. grudnia 1796 l. 329 Zb. u. s. obowiązujący pierwej od 1. maja 1797 w Galicyi zachodniej, od 15. stycznia 1807 w Galicyi wschodniej i na Bukowinie, od 15. września 1814 w Tyrolu i Vorarlbergu, od 1. lipca 1815 w Istryi i Dalmacyi, od 1. października

1816 w Salcburgu i od 29. września 1855 w Krakowie i jego okręgu;

3) rozporządzenia z 18. maja 1859 l. 90 Dz. u. p. i 15. czerwca 1859 l. 108. Dz. u. p. i ustawa z 17. grudnia 1862 l. 97. Dz. u. p. w przedmiocie postępowania ugodowego.

Art. II. Przed dniem wejścia niniejszej ustawy konkursowej w moc obowiązującą otwarte konkursy i wdrożone postępowania ugodowe należy dokończyć według dotychczasowych ustaw.

Wyrok likwidacyjny, zapadły w konkursie według dawniejszych przepisów, nie jest wykonalny przeciw krydataryuszowi po ukończeniu konkursu (O. z 22. grudnia 1885 l. 14766 G. U. 10835).

Po ukończeniu konkursu, przeprowadzonego według dawniejszych przepisów, należy oceniać stosunek między wierzycielami a krydataryuszem według nowej ustawy konkursowej (O. z 20. października 1874 l. 11058 G. U. 5508).

Art. III. Niniejsza ustawa konkursowa nie ma zastosowania w przewodach konkursowych przed sądami wojskowymi.

Artykuł ten zniesiony został ustawą z 20. maja 1869 l. 78 Dz. u. p.

Art. IV. Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu ministrowi sprawiedliwości.

USTAWA KONKURSOWA.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

O stosunkach prawnych w konkursie.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O skutkach prawnych otwarcia konkursu.

Oddział 1.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Otwarcie konkursu odejmuje dłużnikowi, który się stał niewypłacalnym, dowolne rozrządzanie całym egzekucyi podlegającym majątkiem, jaki tenże dłużnik posiada, albo jaki mu w czasie trwania konkursu przypadnie.

Ogół wierzycieli, których roszczenia istniały w czasie otwarcia konkursu, nabywa prawo zabrania tego majątku według przepisów niniejszej ustawy w przechowanie i zarząd i użycia tegoż na swe zaspokojenie.

Konkurs można otworzyć do majątku każdego podmiotu prawnego [1]), a zatem tak do majątku osoby fizycznej — także do spadku osoby fizycznej (§ 62 l. 2) — jak i do majątku każdej osoby prawniczej, np. spółki akcyjnej (art. 242 u. h.), towarzystwa zarobkowego i gospodarczego (§ 36. ust. z 9. kwietnia 1873 l 70. Dz. u. p.), jak wreszcie na podstawie pozytywnego przepisu ustawy do majątku trzech spółek handlowych, a miano-

[1]) Kissling, str. 11. Schwarz, I, str. 41 i n. Pollak, str. 109 i n.

wicie: spółki jawnej, komandytowej i komandytowej na akcye (§§ 191 i 199 u. konk., art. 123, 170 i 200 u. h.).

Dla braku podmiotowości prawnej nie można otworzyć konkursu do majątku stowarzyszenia już rozwiązanego (O. z 15. marca 1870 l. 2763 G. U. 3752).

Przez otwarcie konkursu nie traci krydataryusz (w obszernem tego słowa znaczeniu, tj. każdy podmiot, do którego majątku konkurs otwarto) zdolności prawnej, pozostaje zatem nadal podmiotem (§ 76) majątku, który doń w chwili otwarcia konkursu należał (O. z 25 kwietnia 1901 l. 1731 w J. Bl. z r. 1902, str. 165), i jest podmiotem majątku, który mu w ciągu trwania konkursu przypadnie. Krydataryusz zatrzymuje również (arg. z §. 865 u. c. i z §§ 1, 55, 119, 133, 146, 149, 156 i 207 u. konk.) w ciągu trwania konkursu zdolność do działania (tak O. z 7. października 1890 l. 9210 G. U. 13424 i O. z 21. listopada 1890 l. 11791 G. U. 13488, wedle których zobowiązanie wekslowe — akcept — zaciągnięte przez krydataryusza w ciągu trwania konkursu jest ważne), traci jedynie prawo rozporządzania [1]) majątkiem należącym do masy konkursowej.

Masę konkursową stanowi zaś »cały egzekucyi podlegający majątek krydataryusza, jaki tenże posiada (w chwili otwarcia konkursu) lub jaki mu przypadnie w ciągu trwania konkursu«.

Kryterya przynależności do masy konkursowej są następujące:

1) Do masy konkursowej należy tylko majątek krydataryusza, tj. wartość objektywną mające prawa majątkowe należące do krydataryusza [2]), np. prawo wynikające ze spieniężenia prawa autorskiego (a contr. z §. 14. ust. z 26 grudnia 1895 l. 197

---

[1]) Krainz-Pfaff, § 78. Burckhard, II, str. 35 i n. Pollak, str. 111 i n. Kaserer, str. 35. Kissling, str. 12 i 18. Schwarz, I., str. 67 i n. Tilsch: Der Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht, r. 1901, str. 40. Petschek: Zwangsvollstreckung in Forderungen (r. 1901), str. 124 i 125. Fierich: O spoczywaniu procesu cywilnego w Prz. pr. i adm. z r. 1895, str. 951. Till: Prawo prywatne austryackie. T. I (wyd. 2), str. 164. Skedl: Dass oesterr. Civillprocessrecht (r. 1900), str. 151.

[2]) Zob. co do spółki jawnej: Frankl, Concurs der offenen Handelsgesellschaft (r. 1891), str. 40 i n., tudzież Schwarz, I, str. 84.

Dz. u. p.), prawa z patentu, przysługujące krydataryuszowi prawo użytkowania fideikomisu familijnego (O. z 12. lutego 1884 l. 1415 G. U. 9883); w razie otwarcia konkursu do majątku jednego z małżonków, między którymi istnieje wspólność majątkowa, należy do masy konkursowej — a więc i do inwentarza konkursowego wciągniętym być winien — także cały wspólności podlegający majątek drugiego małżonka [1]) i to bez względu na to, czy wspólność istnieje już za życia (O. z 17. października 1893 l. 12211 G. U. 14872, O. z 20. października 1896 l. 12413 G. U. 15874) czy też dopiero na przypadek śmierci §§ 1262, 1234 i 1235 u. c. (O. z 19. sierpnia 1875 l. 8826 G. U. 5838, O. z 24. maja 1876 l. 6231 G. U. 6158, O. z 8. czerwca 1876 l. 6864 G. U. 6173, O. z 15. kwietnia 1885 l. 4383 G. U 10529); w konkursie towarzystwa zarobkowego i gospodarczego z ograniczoną poręką należą do masy kwoty [2]), do wysokości których poszczególni członkowie odpowiadają w myśl §. 76. ust. z 9. kwietnia 1873 l. 70 Dz. u. p. za długi towarzystwa (§ 85. tej ustawy).

Natomiast nie należą do masy prawa ściśle osobiste, np. niespieniężone prawo autorskie (§ 14. ust. z 26. grudnia 1895, l. 197 Dz. u. p.).

Na podstawie pozytywnego przepisu ustawy powinno być do masy konkursowej zwróconem to, co działaniem prawnem, które wzruszono, z majątku krydataryusza sprzedano, wydano lub uroniono (§ 17 ust. z 16. marca 1884 l. 36 Dz. u. p.). Jeżeli więc wskutek skargi o wzruszenie pozwany zobowiązany będzie do jakiego świadczenia, przedmiot tego świadczenia włączyć należy do masy konkursowej (§ 23. tej ustawy).

2) Do masy należy cały ruchomy majątek krydataryusza bez względu na to, czy się znajduje w kraju, czy też za granicą, i majątek nieruchomy w kraju położony (§ 61). — Zob. §§ 61 i 60 i objaśnienia tamże przytoczone.

---

[1]) Krainz-Pfaff, §§ 436, 446 i 447. Pollak, str. 294 i n. Ullmann w Gr. Czas. IX. str. 575 i n. Sponner: Einfluss des Concurses auf die eheliche Gütergemeinschaft w Ger. Zeit. z r. 1896 str. 271 i n. Górski: Zarys prawa handlowego, wyd. II, str. 109 i n. Schwarz, I, str. 43.

[2]) Pollak, str. 296.

3) Do masy należy jednakże majątek krydataryusza o tyle, o ile podlega egzekucyi. Przedmioty wyjęte z pod egzekucyi wymienione są w art. VI—XI ust. wprow. ord. egz. i w §§ 250—252, 265, 290—292 i 330 ord. egz. Otóż przepisy artykułów VI—XI ust. wprow. ord. egz. jak i przepisy ordynacyi egzekucyjnej, które pewne rzeczy, prawa i wierzytelności całkowicie z pod egzekucyi dla wierzytelności pieniężnych wyjmują albo zezwalają na takie środki egzekucyjne względem tego rodzaju rzeczy, praw i wierzytelności tylko w pewnych granicach i pod oznaczonemi ograniczeniami obowiązują i dla postępowania konkursowego (art. XII ust. wprow. ord. egz.)[1]).

Krydataryusz (sam) może więc żądać wyłączenia tych przedmiotów z masy, wzgl. uprawniony jest do rekursu przeciw wciągnięciu tych przedmiotów do inwentarza konkursowego (O. z 12. listopada 1890 l. 12564 G. U. 13480).

4) Do masy należy ten majątek, posiadający znamiona pod 1)—3) podane, który krydataryusz posiada w chwili otwarcia konkursu lub który mu przypadnie (»zufällt«) w ciągu trwania konkursu. Z wyrazu »przypadnie« nie można wywnioskować, jakoby do masy konkursowej należał tylko ten majątek, który krydataryusz nabędzie w drodze darowizny, spadku lub przez przypadek wzgl. los[2]), lecz — jak to arg. a contr. z §. 5. wynika — także majątek, nabyty przez krydataryusza, w ciągu trwania konkursu, przez jego własną pracę[3]), wszelako z ograniczeniami w §. 5 podanemi (zob § 5.).

Otóż, jeżeli w ten sposób pojętą masą konkursową względnie majątkiem do masy konkursowej należącym krydataryusz lub organ do jego zastępstwa (poza konkursem) uprawniony, po otwarciu konkursu rozporządzi, to rozporządzenie takie jest wobec wierzycieli konkursowych nieważne (§ 3)[4]).

---

[1]) Zob. Fürth: Das Oesterreichische Miethrecht und Miethverfahren (r. 1899), str. 24.

[2]) Do tego wniosku dochodzi Kaserer, str. 31, po części także Schwarz. I, str. 53.

[3]) Tak Kissling, str. 12. Pollak, str. 299. Schrutka, str. 71. Zugschwerdt, str. 19. Frankl: Zur Revision, str. 60 i n. Frankl: Zu § 5 C. O. w Jur. Vrtjsch. z 1889. X., str. 132 i n.

[4]) Zob. objaśnienia i literaturę przy §. 3.

Ogół wierzycieli konkursowych, tj. tych osobistych wierzycieli krydataryusza, którzy doń mają w chwili otwarcia konkursu roszczenia majątkowe, mające za przedmiot pieniądz lub inne świadczenie w pieniądzach ocenić się dające — o pojęciu wierzycieli konkursowych obacz bliższe szczegóły przy §. 42 — nabywa bowiem z chwilą otwarcia kónkursu prawo zaspokojenia się z masy konkursowej według przepisów ustawy konkursowej [1]), a celem wykonania tego prawa ogółowi wierzycieli konkursowych przysługującego, a więc w interesie wierzycieli konkursowych, obejmuje zarząd masy zawiadowca masy konkursowej jako przymusowy prawny zastępca krydataryusza. (Wytłómaczenie konstrukcyi prawnej stanowiska zarządcy masy podane jest przy §. 76.).

Ze skreślonego wyżej stanowiska prawnego krydataryusza wynika, że krydataryusz ważnie (także wobec wierzycieli konkursowych) rozporządzać może majątkiem, który do masy nie należy, np. majątkiem przez własną pracę w ciągu trwania konkursu

---

[1]) Stosunek ogółu wierzycieli konkursowych do masy konkursowej w teoryi długi czas był spornym i dziś jeszcze nie jest zupełnie ustalony. Dawniejsze teorye, z których jedna uważała ogół wierzycieli za sukcesora krydataryusza pod tytułem ogólnym, druga zaś przypisywała ogółowi wierzycieli rodzaj generalnego prawa zastawu na majątku krydataryusza (np. Kaserer, str. 34. Seuffert: Zur Geschichte und Dogmatik des deutschen Concursrechtes, str. 81 i n. — przeciw Seuffertowi Fierich Gr. Czas. XVI, str. 480 i n.) dziś nie mają żadnego znaczenia. Dziś teoretycy pojmują prawo ogółu wierzycieli do masy jako ius sui generis. Z tych jedni (np. Kohler: Lehrbuch des Concursrechtes, str. 98 i n. Schwarz, I, str. 36 i n. i 67 i n.), określiwszy dokładnie treść tego prawa, nazwali je »Beschlagsrecht«, drudzy zaś, zwolennicy tzw. teoryi zastępstwa (np. Fuchs: Concursverfahren (r. 1887), str. 44. Petersen w Ztschr. für dtsch. Zivilpr. IX, str. 1 i n. Endemann: Das deutsche Concursverfahren (r. 1889), str. 109 i n. Fitting: Das Reichsconcursrecht und Concursverfahren (r. 1883), str. 30 i n. Canstein: Construction concursrechtlichen Verhältnisse. w Gr. Czas., IX, str. 467 i n. Schwarz, I, str. 67 i n. Pollak, str. 114 i 124.) obok podania treści tego prawa określili jego naturę prawną, polegającą na tem, iż zarząd majątku krydataryusza przechodzi na ogół wierzycieli, który przez zarządcę masy zarząd ten, w zastępstwie krydataryusza, lecz we własnym interesie, tj. celem własnego zaspokojenia, według przepisów ustawy konkursowej, wykonuje.

nabytym i to w granicach §. 5. (O. z 9. grudnia 1897 l. 14459 G. U. 16155), majątkiem nieruchomym poza granicami państwa leżącym, majątkiem z pod egzekucyi wyjętym. Z tego powodu krydataryusz (a nie zarządca masy) jest legitymowany do uczynienia wniosku na zastanowienie egzekucyi, prowadzonej przeciw niemu na przedmioty wyjęte z pod egzekucyi (O. z 9. kwietnia 1889 l. 4130 G. U. 12670). Za majątek do masy nienależący uważać należy i ten majątek krydataryusza, który do niej należeć powinien, który jednakże wierzyciele konkursowi z masy wydzielili [1]). (Zob. np. ostatni ustęp §. 5.).

Według orzeczenia z 6. kwietnia 1898 l. 430 G. U. n. zb. 95. nie można odmówić krydataryuszowi uprawnienia do przedsiębrania czynności prawnych (wniesienia w dniu otwarcia konkursu rekursu przeciw dozwoleniu egzekucyi), zmierzających do utrzymania majątku i przedsięwziętych w interesie wierzycieli.

Ponieważ krydataryusz, jak wyżej zaznaczono, może ważnie zaciągnąć w ciągu trwania konkursu zobowiązanie wekslowe [2]) — a zobowiązanie takie jedynie masy w niczem dotyczyć nie może, — przeto weksel, adresowany do krydataryusza, powinien być jemu (a nie zarządcy masy) przedłożony do przyjęcia i u niego (a nie u zarządcy masy) protest z powodu nieprzyjęcia założony być powinien [3]). Również protest z powodu niepewnej płatności przyjemcy w konkurs popadłego należy założyć u krydataryusza, a nie u zarządcy masy (art. 29. u. weksl.). Analogia ostatniego przepisu, jak niemniej względy utylitarne, przemawiają za tem, że właściciel weksla, chcący zatrzymać prawo regresu do wekslowo zwrotnie zobowiązanych, musi weksel płatny przedłożyć do zapłaty krydataryuszowi, który jest akceptantem, lub w przypadku art. 43. u. weksl. domicyliatem, i u niego [4]) (a nie u zarządcy masy) założyć protest z powodu niezapłaty (tak O. z 19. grudnia 1901 l. 17130 w G. H. z 1902, str. 429 i O. z 9. lutego 1902 w J. Bl. z 1902, str. 155, inaczej O. z 30 czerwca 1864 l. 4626 u Peittlera

[1]) Pollak, str. 112 i 117. Kissling, str. 32. Krainz-Pfaff, § 78.
[2]) Grünhut: Lehrbuch des Wechselrechtes (r. 1900), str. 46. Schwarz, I, str. 70.
[3]) Grünhut, j. w., str. 237.
[4]) Grünhut, j. w., str. 339; inaczej Pollak, str. 121.

Nr 318, O. z 10. sierpnia 1871 l. 15121 u Kralla Nr 188, O. z 30. stycznia 1895 l. 924 u Linksa Nr 4073).

§ 2. Skutki prawne otwarcia konkursu następują z początkiem tego dnia, w ciągu którego w sądzie konkursowym nastąpiło wywieszenie edyktu konkursowego na budynku sądowym (§ 69).

Wywieszenie edyktu na budynku sądowym powinno nastąpić w tymsamym dniu, w którym uchwalono otwarcie konkursu (§ 69 ust 1).

Skutki otwarcia konkursu cofają się zatem wstecz do godziny 12. w nocy wyprzedzającej dzień, w którym konkurs otwarto [1]). Z tego powodu zastaw ustanowiony przez krydataryusza (na ruchomościach) w dniu otwarcia konkursu, atoli jeszcze przed chwilą otwarcia konkursu, jest nieważny (O. z 14 marca 1871 l. 2816 G. U. 4090).

Również nie może sąd hipoteczny dozwolić wpisów hipotecznych przeciw krydataryuszowi, o które w dniu otwarcia konkursu proszono, chociaż otwarcie konkursu w księdze hipotecznej nie jest jeszcze adnotowane — § 88. (O. z 12 kwietnia 1876 l. 2702 G. U. 6096, O. z 21. marca 1882 l. 3030 G. U. 8927) i chociaż tytuł, na podstawie którego żąda się wpisu, pochodzi z przed dnia otwarcia konkursu (O. z 7. grudnia 1870 l. 14246 G. U. 3982 i O. z 29. września 1886 l. 11489 G. U. 11189). W razie przeciwnym przysługuje zarządcy masy prawo rekursu przeciw dozwoleniu wpisu (O. z 21. kwietnia 1892 l. 4843 G. U. 14222)

Oddział 2.

Postanowienia szczególne.

I. O prawie krydataryusza do zarządu.

§ 3. Wszelkie rozporządzenia lub czynności prawne krydataryusza, przedsięwzięte po otwarciu konkursu, a dotyczące jego do masy należącego majątku, w szczególności

[1]) Por. Frankl: Zur Revision, str. 56 i 57.

wszelkie pozbycie, zastawienie lub obciążenie, są wobec ogółu wierzycieli nieważne.

Jeżeli krydataryuszowi po otwarciu konkursu dług jaki zapłacono, a krydataryusz tego, co odebrał, ani do masy nie wniósł, ani na jej korzyść nie użył, wówczas płacący zwolniony będzie od powtórnego uiszczenia długu masie konkursowej, jeżeli udowodni, że w chwili dokonania zapłaty nie mógł wiedzieć o otwarciu konkursu. Zapłata uiszczona wierzycielowi przez krydataryusza po otwarciu konkursu jest tylko do tej kwoty ważna, którąby mu przyznać należało przy rozdziale masy.

Ponieważ według §. 1. przez otwarcie konkursu krydataryusz traci prawo rozporządzania majątkiem, należącym do masy konkursowej, a prawo to przechodzi na wierzycieli konkursowych, względnie na ich organ, t. j. zarządcę masy, przeto wszystkie po otwarciu konkursu (w znaczeniu §. 2.) w ciągu tegoż trwania przedsięwzięte czynności prawne (działania lub zaniechania), dotyczące majątku, należącego do masy konkursowej (w znaczeniu podanem przy §. 1.), są ipso facto nieważne i to wobec wierzycieli konkursowych, a więc względnie nieważne[1]). Z powodu tej tylko względnej nieważności pojedyncze czynności prawne krydataryusza, o których tu mowa, będą uchodziły za zupełnie ważne, jeżeli wierzyciele konkursowi zrzekną się prawa korzystania z tej jedynie na ich korzyść ustanowionej, nieważności[2]).

Ustępy 2. i 3. §. 3. są wyjątkami od zasady w ustępie 1. tego §. podanej. Odnośnie do 3. ustępu orzekł Sąd Najwyższy, iż od wierzyciela, na rzecz którego krydataryusz po otwarciu konkursu dokonał zapłaty, żądać można zwrotu nieważnie mu zapłaconej przewyżki dopiero po rozdzieleniu masy konkursowej, względnie

---

[1]) Unger, II., § 91., Burckhardt, II., str. 437. i n., Hasenöhrl Oesterreichisches Obligationenrecht., I., § 55., Krainz-Pfaff, § 129., Meissels: Zur Lehre vom Verzichte w Gr. Czas. XIX., str. 70. i n., Till: Prawo prywatne austryackie I. (wyd. II.), str. 163. i 164.

[2]) Kaserer, str. 35., Kissling, str. 19., Pollak, str. 119.

po ustaleniu wysokości kwoty wierzycielom przyznanej (O. z 18. października 1877 l. 6576. G. U. 6585)[1].

§ 4. Ogół wierzycieli jest uprawniony w imieniu krydataryusza obejmować spadki z zastrzeżeniem dobrodziejstwa inwentarza i przyjmować zapisy.

Ogół wierzycieli, względnie zarządca masy, może korzystać z prawa z §. 4. i spadek z dobrodziejstwem inwentarza imieniem krydataryusza przyjąć, albo też może zrzec się prawa z §. 4. i nie oświadczyć się imieniem krydataryusza do spadku, względnie nie zgłosić się po legat. W ostatnim przypadku, tj. wtedy, gdy ogół wierzycieli zrzekł się prawa z §. 4. i przez to prawo, wynikające z powołania krydataryusza do spadku, lub prawo do legatu mu przypadłego wydziela z masy, może sam krydataryusz oświadczyć się do spadku z dobrodziejstwem lub bez dobrodziejstwa inwentarza, względnie legat przyjąć. Spadek i legat wówczas nie należy do masy.

Nigdy jednakże ogół wierzycieli, względnie zarządca masy, nie może oświadczyć imieniem krydataryusza, iż spadku lub legatu nie przyjmuje[2]).

§ 5. Krydataryuszowi należy to pozostawić, co przez własną pilność nabędzie, o ile to jest potrzebnem na utrzymanie jego i osób, którym się od niego utrzymanie z mocy ustawy należy.

Natomiast nie ma on prawa żądać utrzymania z majątku należącego do masy konkursowej.

---

[1]) Tak też Kissling, str. 257., Pollak, str. 120., Kokesch: Einige Bemerkungen zu §. 6. Anf. Ges. und §. 3. C. O. w J. Bl. z r. 1895., str. 127. Inaczej Kaserer, str. 36., i Frankl: Zur Revision, str. 58, według których można zaraz po dokonanej zapłacie żądać od wierzyciela zwrotu całej mu zapłaconej sumy, rzeczą zaś (wedle Kaserera) wierzyciela będzie w drodze ekscepcyi dowieść, ile otrzymałby przy rozdziale masy, co przed rozdziałem masy będzie dlań wprost niemożliwem. Por. Zugschwerdt, str. 17. i 18.

[2]) Por. Kissling, str. 22. i 23., Pollak, str. 299., Krainz-Pfaff, § 78. —

To, czy mu także utrzymanie ma być udzielonem, zależy od woli tych wierzycieli, któryby ponieśli szkodę przez udzielenie utrzymania.

Jak już w objaśnieniach do §. 1. zaznaczono, nie należy do masy konkursowej ten w ciągu trwania konkursu krydataryuszowi przypadły majątek, który tenże nabył własną pracą (także przez usługi masie odpłatnie świadczone), wszakże tylko o tyle, o ile majątek ten potrzebny jest do utrzymania jego samego i osób, którym wedle ustawy (a więc nie na podstawie innego tytułu) utrzymania dostarczyć jest obowiązany [1]. Dlatego też majątkiem takim może krydataryusz swobodnie i ważnie rozporządzać, w szczególności w drodze skargi dochodzić ważnie swego zarobku (O. z 9. grudnia 1897. l. 14459. G. U. 16155.).

Poszczególni wierzyciele konkursowi nie mogą w czasie trwania konkursu prowadzić odrębnej egzekucyi na nienależący do masy majątek własną pracą krydataryusza nabyty, a na jego i jego rodziny utrzymanie potrzebny, lub na to, co ogół wierzycieli udzielił krydataryuszowi na jego utrzymanie (O. z 17. stycznia 1871. l. 15442. G. U. 4020. i O. z 23. lipca 1878. l. 8328. G. U. 7086.) [2]. Ograniczenie to gaśnie oczywiście z ukończeniem konkursu (O. z 20. grudnia 1900. l. 15258. G. U. 1217.).

Ponieważ krydataryuszowi z ustawy nie należy się utrzymanie z masy, przeto, o ile nie zapadnie odmienna, w myśl § 5 ust. 3. powzięta uchwała, można krydataryusza zmusić do opróżnienia mieszkania, zajmowanego przez niego w domu należącym do masy (O. z 4. grudnia 1878. l. 13080. G. U. 7238.) [3].

---

[1]) Deutsch: Wie viel kann der Gemeinschuldner während des Concurses für sich erwerben w G. H. z r. 1892. Nr. 33., Ofner: Wem gehört der Erwerb des Gemeinschuldners w G. H. z 1892. Nr. 52., Frankl: Zu §. 5. C. O. w Jur. Vierteljahrschrift z 1889., str. 132. i n. Frankl: Zur Revision. str. 59. i n., Schrutka: Compensation, str. 70. i 71., Pollak, str. 117., 298. i 299., Schwarz, I., str. 53. i 54., Krainz-Pfaff, §. 78.

[2]) Pollak, str. 117., rozszerza tę zasadę na cały majątek krydataryusza, nienależący do masy.

[3]) Innego zdania jest Fürth (Das oesterr. Miethrecht und Miethverfahren, str. 24.). Tenże żąda, by krydataryuszowi, który w chwili

II. O prowadzeniu procesów i o przedawnieniu.

§ 6. Po otwarciu konkursu nie można przeciw krydataryuszowi wytaczać procesów, które mają na celu dochodzenie albo zabezpieczenie roszczeń na majątku należącym do masy konkursowej, ani też procesów już wytoczonych dalej przeciw niemu prowadzić. Postępowanie toczy się w każdym przypadku przeciw ogółowi wierzycieli. Postępowanie konkursowe określa, o ile dochodzenie roszczenia ma się odbyć w drodze zgłoszenia w konkursie.

Ponieważ krydataryusz traci jedynie zdolność rozporządzania majątkiem należącym do masy konkursowej (§ 1. i 3.), poza tem zaś posiada zdolność do działania, a więc także zdolność procesową [1]), przeto, o ile przedmiot sporu nie dotyczy majątku do masy konkursowej należącego, może krydataryusz wytaczać w ciągu trwania konkursu procesy, tudzież procesy przed otwarciem konkursu wdrożone, pomimo otwarcia konkursu dalej prowadzić, jak również można przeciw krydataryuszowi po otwarciu konkursu spór wdrożyć lub też spór wdrożony jeszcze przed otwarciem konkursu przeciw niemu dalej prowadzić (§ 9.).

Inaczej rzecz się ma, gdy chodzi o spór dotyczący majątku należącego do masy konkursowej. Otóż procesów tego rodzaju krydataryusz jako powód po otwarciu konkursu wcale wdrażać nie może, a co do procesów, przez krydataryusza jeszcze przed otwarciem konkursu wdrożonych, przysługuje ogółowi wierzycieli konkursowych, względnie zarządcy masy, prawo wstąpienia w toczący się proces w miejsce krydataryusza (zob. § 10.). Również nie można tego rodzaju procesów wdrożyć lub dalej pro-

---

otwarcia konkursu mieszkał w domu należącym do masy konkursowej, pozostawiono ubikacye dla niego i członków rodziny żyjących z nim we wspólnem gospodarstwie. Zdanie to opiera Fürth na §. 105. ord. egz., który jako zawierający ograniczenie egzekucyi w myśl §. 1. u. konk. powinien mieć w konkursie zastosowanie.

[1]) Skedl: Das oesterreichische Civilprocessrecht, str. 151.

wadzić przeciw krydataryuszowi, lecz jedynie, — o ile wogóle droga procesu jest dopuszczalna, — przeciw ogółowi wierzycieli (masie konkursowej) do rąk zarządcy masy (§ 6. i 137). Tu jednakże — o ile chodzi o procesy przed otwarciem konkursu już wdrożone — odróżnić należy, czy dana pretensya podlega obowiązkowi zgłoszenia do masy (§ 103.), czy też nie (§ 137.). W pierwszym przypadku bowiem następuje pod warunkami w §. 7. podanymi przerwa postępowania, w drugim przypadku zaś przerwy postępowania nie ma (zob. obj. przy §. 138.).

Przepisy ustawy konkursowej o przerwie postępowania (§§ 6., 7., 9., 10, 129., 134.) zostały nową procedurą cywilną w całości[1]) wyraźnie w mocy utrzymane. § 159. proc. cyw. zawierający to postanowienie brzmi: O ile (»inwiefern«) przy otwarciu konkursu do majątku strony procesowej następuje przerwa postępowania, o tem zawiera postanowienia ustawa konkursowa.

Nadmienić należy, że w procesach, w których stroną procesową jest masa konkursowa, sąd może zarządzić przesłuchanie (w charakterze strony) zarządcy masy albo krydataryusza, albo obu (§ 373., ust. 2. proc. cyw.)[2]).

Otwarcie konkursu za granicami Austryi (wedle orzeczenia z 9. lipca 1879. l. 7729. G. U. 7537. Węgry nie są poza granicami Austryi) nie wywołuje samo przez się przerwy procesu w krajach tutejszych przez zagranicznego krydataryusza prowadzonego (O. z 11. grudnia 1894. l. 14644. G. U. 15326.). Dlatego można odnośnie do znajdującego się w krajach tutejszych majątku zagranicznego krydataryusza przeciw temuż w krajach tutejszych prowadzić spory i egzekucye, wszakże, o ile chodzi o majątek ruchomy, tylko dopóty, póki zagraniczny sąd konkursowy po myśli §. 61. nie zażąda wydania mu tego majątku[3]) (O. z 20. września 1876. l. 11173. G. U. 6241., zwłaszcza O. z 11. czerwca 1884 l. 5442. G. U. 10071.,

---

[1]) Neumann: Commentar zu den Civilprocessgesetzte, str. 423. i nast., Tilsch: Der Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht, str. 253 i n, — por. nieco odmienne zapatrywanie u Fürstla: Die neuen österr. Civilprocessgesetze und Erläuterungen przy §. 159.

[2]) Por. Tilsch, j. w., str. 39. i n.).

[3]) Neumann, j. w., str. 424.

O. z 29. listopada 1892. l. 14023 G. U. 14495, O. z 23 listopada 1899. l. 16795 G. U. n zb. Nr. 765. Por. także O. z 16. października 1888. l. 11757 G. U. 17393 przy § 411).

O wpływie otwarcia konkursu do majątku dłużnika na proces o wzruszenie czynności prawnej prowadzony przez jednego z wierzycieli zob. § 40 ust. z dnia 16 marca 1884. l. 36 Dz. u. p. przy § 24 niniejszej ustawy.

§ **7.** Przy roszczeniach, które podlegają zgłoszeniu do masy konkursowej, musi być postępowanie, jeszcze przed otwarciem konkursu w I. instancyi zawisłe («anhängig«), przerwane celem zgłoszenia nawet wówczas, gdy sprawa jest dojrzałą do orzeczenia.

Jeśli wierzytelność przy zgłoszeniu zostanie zaprzeczona, wówczas należy postępowanie na nowo podjąć przed sądem konkursowym (§ 134).

Jeśli w sporze jeszcze przed otwarciem konkursu w I. instancyi zapadło orzeczenie w przedmiocie głównym, wówczas właściwość sądu procesowego nie ulega zmianie wskutek otwarcia konkursu. Przerwa postępowania następuje tylko o tyle, o ile to wedle przepisów ustawy sądowej jest potrzebnem aby w miejsce krydataryusza mógł wstąpić w proces ogół wierzycieli, albo po zbadaniu zgłoszonej do konkursu wierzytelności ci wierzyciele, którzy jej rzetelność zaprzeczyli. Wstępującemu w spór ogółowi wierzycieli przysługuje pełny czasokres ustawowy do wnoszenia ustawą sądową dozwolonych środków prawnych, przystępowania do dowodów i podnoszenia zarzutów w ten sposób, jak gdyby odnośny czasokres dopiero z dniem otwarcia konkursu począł biec.

Sprawę w I. instancyi załatwioną rozstrzygać winien

ten sąd krajowy wyższy, który do tego był powołany przed otwarciem konkursu.

Przy roszczeniach podlegających zgłoszeniu do masy (§§ 42 i 103) odróżnić należy następujące przypadki:

1) Wierzyciel rozszczenia odnośnego w chwili otwarcia konkursu przeciw krydataryuszowi jeszcze nie zaskarżył. W przypadku tym może wierzyciel dochodzić swego roszczenia tylko przez zgłoszenie do masy (§§ 6 i 103). Jeżeli na audyencyi likwidacyjnej wierzytelność zaprzeczoną zostanie, wówczas może wierzyciel wdrożyć spór likwidacyjny przeciw zarządcy masy, względnie wierzycielom, ze strony których zaprzeczenie wyszło (§§ 103, 124, 126) i to w sądzie konkursowym.

Jeżeli wierzyciel już co prawda skargę wniósł, jednakże skarga krydataryuszowi przed otwarciem rachunku nie została jeszcze doręczoną[1]), czyli jeżeli spór jeszcze nie zawisł w znaczeniu § 232 proc. cyw., wówczas (arg. z §§ 6, 7) nie można zarządzić doręczenia skargi ani do rąk krydataryusza ani do rąk zarządcy masy, lecz skargę zwrócić należy powodowi z podaniem przyczyny. Ponieważ w postępowaniu nakazowem, mandatowem i wekslowem spór zawiśnie także dopiero z chwilą doręczenia skargi, skarga zaś bywa doręczoną dopiero razem z nakazem, przeto nie można nakazu wydanego, co prawda, jeszcze przed otwarciem konkursu, atoli krydataryuszowi w chwili otwarcia konkursu jeszcze nie doręczonego, krydataryuszówi lub zarządcy masy doręczyć, lecz nakaz wydany należy uchylić z urzędu (O. 16. stycznia 1878. l. 567 G. U. 6802); tembardziej należy z urzędu uchylić nakaz wydany dopiero po otwarciu konkursu (O. z 20. grudnia 1887 l. 14010 G. U. 11189). We wszystkich tych przypadkach wierzyciel może rozczenia dochodzić jedynie w drodze zgłoszenia do masy (§ 103).

Według orzeczenia z 4. czerwca 1878 l. 6417 G. U. 7015 może wierzyciel przeciw krydataryuszowi w drodze skargi dochodzić swej pretensyi także w ciągu konkursu, jeśli wyraźnie w skardze oświadczy, iż nie będzie żądał zaspokojenia swej za-

---

[1]) Pollak, str. 200 i 201. Schwarz, str 139.

skarżonej pretensyi z masy konkursowej [1]). Odmienne zdanie natomiast wyraził Najwyższy Sąd w niżej przytoczonem orzeczeniu z 24. września 1878, l. 10937 G. U. 7153).

2) Spór odnośny już zawisł (§ 232 proc. cyw.), wyrok jednakże jeszcze w I. instancyi wydany nie został (§ 416 ustęp 2. proc. cyw.). W przypadku tym nastąpi przerwa postępowania i to (wbrew przepisowi § 163 ust. 3 proc. cyw.) nawet wówczas, gdy rozprawa już zamknięta została [2]). Przerwę zarządzi sąd procesowy z urzędu [3]) i to wedle orzeczenia z 24. września 1878 l. 10937 G. U. 7153 także wówczas, gdy powód oświadczy, że wierzytelności swej nie będzie dochodził na majątku należącym do masy. Odmiennemu zapatrywaniu dał wyraz Najwyższy Sąd we wyżej powołanem orzeczeniu z dnia 4. czerwca 1878 l. 6417 G. U. 7015. Jeżeli wbrew podanej tu zasadzie sąd mimo otwarcia konkursu wydał przeciw krydataryuszowi wyrok, to wyrok taki będzie nieważny (O. z 15. października 1884, l. 11071 G. G. 10212). Wierzytelność odnośna musi być dochodzoną jedynie przez zgłoszenie do masy, a na przypadek jej zaprzeczenia na audyencyi likwidacyjnej można na nowo podjąć postępowanie w sądzie konkursowym (§ 134).

3) W sporze toczącym się zapadło jeszcze przed otwarciem konkursu orzeczenie w przedmiocie głównym — nie jest takim orzeczeniem uchwała orzekająca w przedmiocie niewłaściwości sądu (O. z 10. września 1895 l. 9461 G. U. 15565) — orzeczenie to jednakże w chwili otwarcia konkursu jeszcze nie jest prawomocnem. W przypadku tym musi być co prawda zaskarżona wierzytelność także zgłoszoną do masy, proces sam jednakże toczyć się będzie w wyższej instancyi dalej i to w sądzie, który by był właściwy poza konkursem (nie zupełnie dokładnie to powiada 2. ustęp § 7). Otwarcie konkursu wywiera jednakże na tok postępowania wpływ polegający na tem, iż następuje (niewłaściwa)

---

[1]) Kaserer, str. 37.
[2]) Neumann: Commentar zu den Civilprocesgesetzen... str. 424, 425.
[3]) Pollak, str. 207.

przerwa postępowania o tyle [1]), o ile to potrzebnem jest, aby w miejsce krydataryusza wstąpił ogół wierzycieli, względnie zarządca masy. np. jeżeli otwarto konkurs bezpośrednio przed rozprawą, wówczas rozprawę odnośną odroczyć i o nowej rozprawie zarządcę masy zawiadomić będzie należało (§ 134 proc. cyw.). W szczególności, jeżeli otwarcie konkursu nastąpiło podczas biegu czasokresów procesowych, wówczas dla ogółu wierzycieli, począwszy od dnia otwarcia konkursu (dnia otwarcia konkursu się nie wlicza) zaczyna biec nowy pełny czasokres [2]), np. jeżeli otwarto konkurs podczas biegu trzechdniowego czasokresu, wyznaczonego do wniesienia zarzutów przeciw nakazowi zapłaty doręczonemu krydataryuszowi przed otwarciem konkursu, to może zarządca masy przeciw odnośnemu nakazowi zapłaty wnieść jeszcze zarzuty w przeciągu całego trzechdniowego czasokresu, licząc od dnia otwarcia konkursu (O. z 14. maja 1878 l. 5463 G. U. 6968); jeżeli zarządca masy takich zarzutów nie wniesie, to nakaz zapłaty staje się prawomocnym (O. z 15. stycznia 1879 l. 12394 G. U. 7288); jeżeli zaś zarządca zarzuty na czasie wniesie, to po wniesieniu zarzutów nastąpi przerwa postępowania [3]) (O. z 14 maja 1878 l. 5463 G. U. 6968) i postępowanie dopiero ma skutek zaprzeczenia, ewentualnie podjętem zostanie; po wniesieniu zarzutów proces się bowiem dopiero na dobre rozpoczyna. nie można więc twierdzić jakoby nakaz zapłaty, przeciw któremu wniesiono zarzuty, równał się orzeczeniu załatwiającemu spór w I. instancyi.

Sąd procesowy nie jest obowiązany zawiadomić zarządcę masy o toczącym się w chwili otwarcia konkursu sporze.

---

[1]) Neumann, j. w. str. 424. Pollak, str. 202. Kissling, str. 27. Por. Kaserer, str. 39 i 40.

[2]) Takisam wpływ wywiera otwarcie konkursu także na czasokres biegnący w chwili otwarcia konkursu w postępowaniu egzekucyjnem, wdrożonem przeciw krydataryuszowi przed otwarciem konkursu, np. na czasokres biegnący do rekursu przeciw dozwoleniu egzekucyi (O. z 5 grudnia 1900 l. 16114 G. U. n. zb. 1204).

[3]) Schwarz, I str. 139. II str. 255. Schwarz, I str. 140 stosuje tęsamą zasadę do spraw znajdujących się w toku postępowania apelacyjnego i rewizyjnego, zapatrywania tego jednakże nie uzasadnia.

4) Jeżeli w procesie jeszcze przed otwarciem konkursu zapadło prawomocne orzeczenie — zob. O. z 15. stycznia 1879 l. 12394 G. U. 7288 wyżej pod 3. — wówczas otwarcie konkursu do majątku pozwanego nie może wcale wpłynąć na moc tego wyroku. Wszelako i wierzytelność już prawomocnie przyznaną należy zgłosić do masy, jeżeli ma być z masy zaspokojoną (Zob. § 115 ustęp 3).

Na pytanie, czy przerwa postępowania spowodowana otwarciem konkursu dotyczy także uczestników sporu po stronie pozwanego krydataryusza, odpowiedział Najwyższy Sąd przecząco[1]) w orzeczeniu z 21. listopada 1871 l. 13930 G. U. 4328, twierdząco zaś w orzeczeniach z 6 czerwca 1883 l. 2716 G. U. 9465 z 29. stycznia 1878 l. 611 G. U. 6817, z 12. grudnia 1883 l. 14157 G. U. 9696, z 29. maja 1889 l. 4460 G. U. 12759). Według ostatnich trzech orzeczeń należy jednakże postępowanie przeciw tym uczestnikom sporu — z wyjątkiem krydataryusza — podjąć na nowo po audyencyi likwidacyjnej w sądzie procesowym.

Por. § 159 proc. cyw. wyżej przy § 6.

Pełnomocnictwo procesowe udzielone przez krydataryusza przed otwarciem konkursu nie gaśnie przez otwarcie konkursu (§ 35 proc. cyw.). Wszelako o ile w myśl §§ 7 i 10 następuje przerwa postępowania, to przez czas trwania przerwy pełnomocnictwo jest prawnie (wobec masy) bezskuteczne[2]). Inaczej O. z 5. października 1898 l. 13503 G. U. n. zb. 326, w którem uznano za prawidłowe doręczenie wyroku, przed otwarciem konkursu zapadłego przeciw krydataryuszowi, dokonane po otwarciu konkursu do rąk jego pełnomocnika procesowego, chociaż spór dotyczył majątku należącego do masy[3]).

---

[1]) Kissling. str. 25 i 28. Frankl, Zur Revision str. 59.

[2]) Tak Tilsch: Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht r. 1901. str. 253—255. Hradetzky w G. H. z r. 1899. str. 599. Neumann, System der Executionsordung str. 202. Demelius w G. H. z r. 1897. str. 433. Bum, Bemerkungen zu der sogenannten »Beamtwortung« w J. Bl. z 1898. str. 38. Por. Skedl, Das oesterr. Civilprocessrecht str. 320.

[3]) Tosamo stanowisko zajmuje odpowiedź na pytanie do § 35 proc. cyw, (rozp. min. spr. z 3. grudnia 1897. l. 25.801 Dz. r. m. sp. Nr. 44. Zob. Bub j. w.

O wpływie otwarcia konkursu na spory, których przedmiotem są roszczenia majątkowe, dotyczące wprawdzie majątku należącego do masy konkursowej, jednakże nie podlegające zgłoszeniu do masy zobacz w objaśnieniach przy § 138.

§ 8. Przez zgłoszenie w konkursie przerywa się bieg przedawnienia taksamo jak przez skargę sądową (§ 1497 u. c.).

W szczególności ma zgłoszenie wierzytelności wekslowych tensam skutek, jak według artykułu 80 u. weks. z 25. stycznia 1850 L. 51. Dz. u. p. doręczenie skargi.

Jeżeli rzetelności zgłoszonej wierzytelności na rozprawie konkursowej zaprzeczono i celem dochodzenia tejże, osobny proces wdrożony albo postępowanie wdrożone przed otwarciem konkursu znowu podjętem zostanie, wówczas przedawnienie uważać należy tylko za wstrzymane, a czasu od dnia wniesienia zgłoszenia aż do dnia, w którym wierzycielowi celem wdrożenia lub wznowienia sporu wydano potrzebne dokumenty (§ 125), nie wlicza się do czasu przedawnienia.

Zgłoszenie wierzytelności do masy wywołuje przerwę[1]) przedawnienia tylko pod warunkiem, iż wierzytelność odnośna zostanie uznana za rzetelną na audyencyi likwidacyjnej. W przypadku przerwy zaczyna biec na nowo termin przedawnienia z chwilą ogłoszenia zakończenia konkursu (O. z 11. września 1890. l. 6059 A. C. 17388[2]).

Jeżeli wierzytelność odnośna nie zostanie uznaną na audyen-

---

[1]) Leipen: Bemerkungen in § 8 C. O w Mittheilungen des Prager Jur. Vercines XV str. 97 i n. Grawein: Verjährung und gesetzliche Befristung, Zródłowski: Die Verjährung nacho esterr. Rechte 1878. Unger II, § 121. Krainz-Pfaff. § 155. Till: Prawo prywatne austryackie III, str. 308 i n. Frankl: Zur Revision, str. 110 i 111. Anonimowy artykuł: Uber die Verjährung der Ansprüche gegen die Gesellschafter im Falle des Concurses der offenen Handelsgesellschaft w Centrbl. z r. 1901. str. 273 i n.

[2]) Schwarz, I str. 143.

cyi likwidacyjnej za rzetelną, wówczas zgłoszenie do masy powoduje tylko **wstrzymanie** przedawnienia, trwające od dnia zgłoszenia wierzytelności aż do dnia doręczenia wierzycielowi dokumentów w §. 125 wymienionych, w szczególności wierzytelnego odpisu zgłoszenia i wyciągu z tabeli i z protokułu likwidacyjnego (O. z 6. września 1888. l. 6319. G. H. z r. 1890. Nr. 10). Ponieważ pomimo zaprzeczenia rzetelności i wierzytelności doręczenie wcale wówczas nie następuje, gdy doręczenia ich zrzeknie się wierzyciel (zobacz objaśnienia do §. 125), przeto w przypadkach takiego zrzeczenia się przerwa przedawnienia kończy się z dniem, w którym wierzyciel złożył w sądzie konkursowym oświadczenie, iż zrzeka się doręczenia dokumentów z §. 125.[1])

Jeżeli konkurs zostanie uchylony po zgłoszeniu wierzytelności do masy, atoli przed odbyciem audyencyi likwidacyjnej nad odnośną wierzytelnością (np. w przypadku § 154), wówczas wedle analogii ustępu 7. § 8. nastąpi także tylko **wstrzymanie** przedawnienia od dnia zgłoszenia do dnia uchylenia konkursu[2]).

Jeżeli wierzyciel swe zgłoszenie przed audyencyą likwidacyjną cofnął, wówczas zgłoszenie wierzytelności do masy nie wywołuje (arg. z § 1497 u. c.) ani przerwy ani wstrzymania przedawnienia[3]).

§ 9. Spory, w których przedmiotem roszczenia jest osobiste świadczenie, zaniechanie lub znoszenie krydataryusza lub majątek, którego zarząd nie został krydataryuszowi odjęty po otwarciu konkursu, można także po otwarciu konkursu tak jak po za konkursem przeciw niemu wytaczać albo dalej prowadzić.

Do skarg tego rodzaju należą według orzeczenia Najwyższego Sądu:

a) skarga o ojcostwo i alimenta przeciw krydataryuszowi (O. z 30. marca 1871. l. 14602 u Riehla str. 33.

---

[1]) Tak Schwarz II, str 224.
[2]) Pollak. str. 198.
[3]) Tak Kaserer, str. 40 i 41; według Kisslinga, str. 30 następuje w tym przypadku wstrzymanie przedawnienia.

b) skarga przeciw krydataryuszowi o złożenie rachunków z zarządu prowadzonego przez niego (O. z 28. marca 1879. l. 12921. G. U. 7393.).

c) skarga o świadczenie pieniężne przeciw krydataryuszowi, pochodzące z przed otwarcia konkursu, jeżeli powód oświadcza, iż zrzeka się zaspokojenia swej pretensyi z masy [1]) (O. z 4. czerwca 1878. l. 6417. l. 6417 G. N. 7015. inaczej O. z 24. września 1878. 10937 G. U. 71531).

Dla sposów, o których w §. 9. mowa, pozostaje właściwym ten sąd, który był właściwym przed otwarciem konkursu (O. z 4. czerwca 1878 l. 6417 G. U. 7015.

W sprawach w §. 9. wymienionych, może oczywiście także krydataryusz po otwarciu konkursu jako powód [2]) wystąpić ze skargą lub proces przed otwarciem konkursu wdrożony dalej popierać. Np. krydataryusz może sam dochodzić tego, co własną pracą zarobił (O. z 9. grudnia 1897. l. 14459. G. U. 16155).

Pełnomocnictwo procesowe, udzielone przez krydataryusza przed otwarciem konkursu w sprawach z §. 9., nie ulega przez otwarcie konkursu żadnej zmianie (§ 35 proc. cyw.) [3]).

§ 10. Co do spraw w chwili otwarcia konkursu wiszących, w których krydataryusz występuje z tytułu prawa majątkowego jako powód, jest ogół wierzycieli uprawniony wstąpić w proces w miejsce krydataryusza. Jeżeli ogół wierzycieli z tego prawa korzysta, to służą mu w przedmiocie czasokresów do wnoszenia środków prawnych, przystępowania do dowodów i podnoszenia zarzutów ułatwienia w § 7 oznaczone.

W przypadku §. 10. nie następuje [4]) (arg. z §. 159. proc.

---

[1]) Tak Schwarz I, str. 69, 70; por. Kaserer str. 37.

[2]) Tilsch: Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht str. 254. Neumann: Commentar zu den Civilprocessgesetzen str. 424. Pollak str. 117. Krainz-Pfaff §. 78.

[3]) Tilsch j. w. i Neumann j. w. str. 202.

[4]) Neumann: Commentar zu den Civilprocessgesetzen, str. 426. Pollak str. 315

cyw.) przerwa postępowania. Ogółowi wierzycieli względnie zarządcy masy przysługuje tylko prawo wstąpić w toczący się spór. Jeżeli z prawa tego nie korzysta, wówczas spór toczy się dalej przeciw samemu krydataryuszowi, a przedmiot, który w sporze takim wywalczy, nie będzie należał do masy konkursowej [1]). Przyjąć bowiem należy (§ 863. u. c.), że ogół wierzycieli zrzekł się odnośnego przedmiotu, skoro w spór nie wstąpił.

O stanowisku prawnem kosztów sporu w przypadku, gdy ogół wierzycieli wstąpił w spór, zobacz objaśnienia do §. 29.

Sąd nie jest obowiązany ani z urzędu, ani na wniosek wezwać zarządcę masy do oświadczenia się, czy ogół wierzycieli wstąpi w toczący się spór (O. z 10. kwietnia 1889. l. 4046 G. U. 12674)[2]) Aby jednak umożliwić zarządcy masy wstąpienie w spór, należy go zawiadomić o audyencyi w chwili otwarcia konkursu już wyznaczonej, albo, jeśliby to już nie było możliwem przez wzgląd na krótkość czasu, audyencyę odroczyć[3]) (§ 134. proc. cyw.) i o terminie nowej audyencyi zawiadomić zarządcę masy. Również następuje przedłużenie czasokresów w chwili otwarcia konkursu już biegnących w sposób podany w §. 7. Otóż, jeżeli zarządca masy na audyencyi, o której został zawiadomiony, nie stanie lub w przeciągu przedłużonego czasokresu odnośnej czynności procesowej nie przedsięweźmie, wówczas spór toczy się dalej przeciw samemu krydataryuszowi [4]).

Jeżeli zaś zarządca masy na odnośnej audyencyi stanie i w spór

---

[1]) Tak Zugschwerdt. str. 28., Kissling. str. 32., Pollak, str. 316. i 317., Frankl: Zur Revision, str. 58 i 59; dla niemieckiego prawa: Fitting: Reichsconcursrecht, str. 57., Endemann: Concursrecht, str. 217., Völderndorff: Concursrecht für das deutsche Reich, I., str. 148; — odmiennie Kaserer, str. 42., Schwarz I., str. 137. i 76

[2]) Pollak, str. 315. i 316., Schwarz, I. str. 76.; inaczej Kissling, str. 33., według którego należy w każdym razie wezwać zarządcę masy, by się w przeciągu pewnego terminu oświadczył, czy w spór wstępuje czy też nie, i dopiero po bezskutecznym upływie tego terminu przyjąć należy, że zarządca masy w spór nie wstępuje.

[3]) Pollak, str. 315., Neumann j. w., str. 426.

[4]) Tak Schwarz, I., str. 376., który jednakże na innem miejscu (I., str. 76) zastrzega ogółowi wierzycieli prawo wstąpienia i później w proces, który się przeciw samemu krydataryuszowi toczy.

się wda lub w przeciągu biegnącego i przedłużonego czasokresu przedsięweźmie odnośną czynność procesową, wówczas przyjąć należy, iż w spór wstępuje. Wyraźnego oświadczenia ze strony zarządcy masy, iż w spór wstępuje, nie potrzeba [1] (inaczej O. z 10. kwietnia 1899. l. 4046. G. U. 12674.).

Nowych sporów, odnoszących się do majątku należącego do masy konkursowej, krydataryuszowi po otwarciu konkursu wdrażać bezwarunkowo nie wolno (O. z 11. grudnia 1884. l. 13242. G. U. 10293.).

Pomimo, że pełnomocnictwo procesowe udzielone krydataryuszowi przez otwarcie konkursu nie gaśnie, to o ile ogół wierzycieli wstępuje w miejsce krydataryusza, pełnomocnictwo to staje się bezskutecznem [2].

Oczywista, jeżeli proces majątkowy przez krydataryusza przed otwarciem konkursu wdrożony, a w chwili otwarcia konkursu jeszcze w toku będący, dotyczy majątku do masy konkursowej nienależącego [3]), wówczas otwarcie konkursu nie wywiera żadnego wpływu na toczący się spór (zob. § 9.).

III. O prawie zastawu, retencyi, żądania zwrotu, o środkach zabezpieczenia i o egzekucyi [4]).

§ 11. Po otwarciu konkursu nie można z powodu roszczenia do krydataryusza nabyć na majątku, należącym do masy konkursowej, prawa zastawu albo prawa zatrzymania, ani też uzyskać zapowiedzenia lub innego środka zabezpieczenia lub egzekucyi, ani nawet już pierwej dozwolonej egzekucyi przedsięwziąć.

Przed otwarciem konkursu nabyte prawa zatrzymania należy w konkursie uważać za prawa zastawu.

---

[1]) Pollak, str. 315.

[2]) Zob. literaturę przy §. 7.

[3]) Zob. Petschek: Zwangsvollstreckung in Forderungen (r. 1901.), str. 125. i 126.

[4]) Pollak, str. 206. i n., Schwarz, I., str. 98. i n., Kaserer, str. 42. i n., Neumann, str. 39. i 473.

§ 12. Od przepisów poprzedzającego §. zachodzą następujące wyjątki:

1) Bezwarunkowe i warunkowe wpisy (intabulacye i prenotacye) do ksiąg publicznych, do nieruchomości się odnoszących, o które (wpisy) proszono jeszcze przed otwarciem konkursu w sądzie właściwym, mogą być i po otwarciu konkursu dozwolone i uskutecznione, jeżeli księgę publiczną prowadzi się w tymże sądzie. Jeżeli ten przypadek nie zachodzi, to sąd, w którym się prowadzi księgę publiczną, zarządzi uskutecznienie wpisu tylko wtedy, gdy wezwanie o to doszło go jeszcze przed otwarciem konkursu.

2) Egzekucyę celem urzeczywistnienia prawa zastawu na majątku ruchomym lub nieruchomym, prawa zatrzymania lub prawa żądania zwrotu można uzyskać i dalej prowadzić także po otwarciu konkursu.

3) Tosamo stosuje się do urzeczywistnienia jeszcze przed otwarciem konkursu przez wierzyciela nabytego prawa zaspokojenia się z zastawu bez pośrednictwa sądu.

Ponieważ celem postępowania konkursowego jest równomierny rozdział masy konkursowej między wierzycieli krydataryusza, przeto od chwili otwarcia konkursu (§ 2.) nie może żaden wierzyciel krydataryusza (a nie wierzyciel masy) nabyć na poszczególnych przedmiotach w skład masy wchodzących prawa wyłącznego zaspokojenia się względnie zabezpieczenia, jako to prawa zastawu zatrzymania, kompensaty (o tem przy §§. 20. i 21.), tymczasowego zarządzenia lub jakiegokolwiek środka egzekucyjnego (§ 11.).

Aby zakaz ten wszedł w zastosowanie, musi faktycznie chodzić o nowe nabycie jednego z praw wymienionych i to o nabycie takiego prawa na przedmiotach do masy konkursowej należących.

Dla braku pierwszego warunku można pomimo otwarcia konkursu rozpocząć lub dalej prowadzić już rozpoczęte postępowanie,

mające na celu zrealizowanie już przedtem (prawomocnie)[1]) nabytego prawa zastawu lub zatrzymania lub wykonać prawo kompensaty (§ 12. l. 2.), a nawet, według §. 83. lit. a., uzyskać zarząd przymusowy nieruchomości, na której już pierwej nabyło się prawo zastawu; w szczególności można także wykonać prawo zaspokojenia się z zastawu bez interwencyi sądu, jeżeli to prawo przysługiwało jeszcze przed otwarciem konkursu (§ 12. l. 3.). Wyraźnie tak powiada § 12. l. 2., 3., nazywa jednakże błędnie ten przepis wyjątkiem z zasady w §. 11. przywiedzionej. Również można żądać po otwarciu konkursu stwierdzenia względnie ustalenia już pierwej nabytego prawa w mowie będącego. Dlatego w myśl judykatury Najwyższego Trybunału można po otwarciu konkursu np. zezwolić na wzięcie w przechowanie przed otwarciem konkursu zajętych ruchomości lub wykonać przechowanie takie przed otwarciem konkursu już dozwolone (O. z 25. maja 1875. l. 5658. G. U. 5734., O. z 26. kwietnia 1887. l. 4833. G. U. 11563.), dozwolić sprzedaży przymusowej ruchomości przed otwarciem konkursu zajętych (O. z 5. maja 1878. l. 2212 u Riehla str. 40.), wykonać przed otwarciem konkursu dozwoloną sprzedaż przymusową, chociażby w międzyczasie zarządca masy zajęte ruchomości sprzedał (O. z 15. września 1885. l. 10977. G. U. 10696.), rozdzielić cenę kupna, uzyskaną przez przymusową sprzedaż ruchomości, dokonaną przed otwarciem konkursu (O. z 14. lutego 1871. l. 1563. G. U. 4052.), przekazać przed otwarciem konkursu zajęty przedmiot w depozycie sądowym przechowany (O. z 21. lutego 1882. l. 1947. G. U. 8894), przekazać na pokrycie kosztów procesowych kaucyę aktoryczną przeciwnikowi osoby, która ją złożyła, pomimo, że ta ostatnia w konkurs popadła (O. z 23. sierpnia 1892. l. 10149. G. U. 14354., O. z 21. lutego 1899. l. 2506. G. U. n. Zb. 522.), dozwolić zarządu przymusowego nieruchomości na podstawie przed otwarciem konkursu nabytego prawa zastawu i to bądź umownego (O. z 10. listopada 1874. l. 11918. G. U. 5532.), bądź ustawowego (O. z 24. listopada 1870. l. 13834. G. U. 3970.), bądź egzekucyjnego (O. z 9. lutego 1889. l. 1116. G. U. 12587., O. z 30. sierpnia 1893. l. 9953.

---

[1]) Schwarz I., str. 98.; O. z 27. września 1870. l. 11426. G. U. 3886. —

G. U. 14793.), pozwolić na zarząd przymusowy nieruchomości na podstawie prawa zastawu przed otwarciem konkursu zaprenotowanego, chociaż usprawiedliwienie prenotacyi nastąpiło dopiero w ciągu konkursu (zob. niżej), gdyż usprawiedliwienie ma moc wsteczną (O. z 11. września 1873. l. 8868 G. U. 5077.); dalej można po otwarciu konkursu na żądanie wynajmującego, względnie wydzierżawiającego, pomimo otwarcia konkursu do majątku najemcy, względnie dzierżawcy, żądać zastawniczego opisania ruchomości po myśli §. 1101. u. c., gdyż tu chodzi jedynie o zabezpieczenie już istniejącego prawa zastawu (O. z 5. września 1878. l. 9938. G. U. 7132., O. z 23. grudnia 1884. l. 14289. G. U 10313., O. z 16. czerwca 1886. l. 7136. G. U. 11078., O. z 19. czerwca 1894. l. 7337. G. U. 15154 [1]); dalej ponieważ wpis ustawowego prawa zastawu ma znaczenie tylko deklaratoryjne, przeto pomimo otwarcia konkursu można dla roszczeń skarbu z tytułu podatków lub należytości, którym przysługuje ustawowe prawo zastawu na nieruchomości (zob. § 13.), dozwolić wpisu tego prawa zastawu (O. z 7. kwietnia 1875. l. 3571. G. U. 5685., O. z 11. maja 1880. l. 5384. G. U. 7976., O. z 20. lipca 1880. l. 8299. G. U. 8046., O. z 19. czerwca 1883., l. 7177. G. U. 9479, O. z 15. września 18*5. l. 10826, G. U. 10692., O. z 21. września 1897. l. 11651. G. U. 16110., — inaczej błędnie O. z 4. lutego 1880. l. 1361. G. U. 7842.); dalej zarządca masy musi zezwolić na sprzedaż przedmiotów na podstawie prawa handlowego zatrzymanych (O. z 18. listopada 1880. l. 11872. A. C. 940.), można po otwarciu konkursu extra concursum dalej prowadzić egzekucyę, przedsięwziętą przeciw krydataryuszowi przed otwarciem konkursu celem zabezpieczenia (O. z 26. marca 1902. l. 4420. w Cntrl. z r. 1902., str. 667.).

Co do wzmiankowanego wyżej prawa zaspokojenia się z zastawu bez interwencyi sądu, to ono ma zastosowanie w następujących przypadkach:

a) Jeżeli ustanowienie zastawu ręcznego nastąpiło między kupcami dla zabezpieczenia wierzytelności z obustronnych czynności handlowych i ułożono się na piśmie, że wierzyciel może zaspokoić

---

[1]) Fürth: Oester. Miethrecht und Miethverfahren, str. 393. i n.

się z zastawu bez postępowania sądowego, a dłużnik dopuszcza się zwłoki (art. 311. ust. handl.).

b) Zakłady, trudniące się czynnościami kredytowemi, mają prawo korzystać w celu zaspokojenia swych roszczeń, wynikłych z czynności statutem dozwolonych, z zastawów ręcznych, na zabezpieczenie tychże roszczeń ustanowionych . . . z postępowania w art. 311. u. handl. określonego, bez względu, czy roszczenia wynikły z czynności handlowych i czy służą im przeciw kupcom, oraz bez względu na to, czy umówiono się na piśmie . . . co do postępowania (Art. III. rozp. min. z 28. paździ ernika 1865. l. 110. Dz. u. p.). Prawo sprzedaży zastawu bezpośrednio i bez interwencyi sądu przysłuża także wogóle kasom oszczędności (rozp. min. z 2. lutego 1852. l. 42. Dz. u. p.).

c) Takiesame prawo przysługuje posiadaczom koncesyonowanych przedsiębiorstw, trudniących się wypożyczaniem na zastaw ruchomy (§ 4. ust. z 23. marca 1885. l. 48. Dz. u. p.).

d) W przypadkach §§. 32. i 33. ust. o domach składowych z 28. kwietnia 1889. l. 64. Dz. u. p. uskutecznić należy sprzedaż złożonego towaru bez postępowania sądowego według postanowień podanych w art. 311. ust. handl. (§ 34. cyt. ust.)

e) Przy interesach zastawnych (Pfandgeschäfte), prolongacyach lub interesach stołowania (Kostgeschäfte), które są czynnościami giełdowemi, stosowane mają być przepisy art. 311. ust. handl. nawet wtedy, gdy interes nie przyszedł do skutku pomiędzy kupcami na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu obustronnych interesów handlowych i chociaż się nie ułożono na piśmie, że wierzyciel może zaspokoić się z zastawu bez postępowania sądowego (§ 15. ust. z 1. kwietnia 1875. l. 67. Dz. u. p. o organizacyi giełd.).

f) Oprócz tego przyznane są zatwierdzonymi przez rząd statutami nawet dalej idące przywileje (utrzymane w mocy przez nową ord. egz. art. I. i IV. ust. wprow. ord. egz.) poszczególnym instytucyom, n. p. c. k. uprzyw. powszechnemu austryackiemu Zakładowi kredytowemu ziemskiemu (art. 109. stat. ogłoszonego rozp. min. z 1. czerwca 1864. L. 49. Dz. u. p.), anglo austryackiemu Bankowi według ogłosz. min. z 28. lipca 1864. l. 49. Dz. u. p., galicyjskiemu Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu (pat. z 3. listopada 1841. l. 569. Zb. U. S.), Bankowi hipotecznemu królestwa

czeskiego (rozp. namiestn. z 2. sierpnia 1888. l. 6148. D. u. kr. dla Czech l. 43.), Bankowi austro-węgierskiemu. Bankowi ostatniemu przysłuża bezwarunkowe prawo zaspokojenia swych roszczeń z pieniędzy, weksli i innych papierów wartościowych w jego posiadaniu się znajdujących. To prawo odnosi się nie tylko do tych pieniędzy, weksli i papierów wartościowych, które mu oddano na zabezpieczenie jego roszczeń, ale nawet bez wszelkiej różnicy co do wszelkiego majątku ruchomego jego dłużnika, do posiadania którego kiedykolwiek i w jakimkolwiek celu Bank doszedł. — Bank austro-węgierski ma prawo bez upoważnienia i bez współdziałania sądu, nawet bez względu na konkurs otwarty do majątku dłużnika, zaspokoić się z powyższych środków w sposób, który sam uzna za stosowny, i w wykonywaniu tego prawa nie może mu przeszkodzić żadne prawo osób trzecich, nawet prawo własności lub inne wpierw nabyte prawa, o ile tylko Bank austro-węgierski dotyczące pieniądze, weksle i papiery wartościowe otrzymał jako majątek dłużnika i o ile przy odebraniu ich niemożebnem było wyraźnie rozpoznać rzeczonych praw własności lub innych praw trzeciego (art. 100. statutu zmienionego rozp. ces. z 21. września 1899. l. 176. Dz. u. p.)

Dla braku przynależności danego przedmiotu majątkowego do masy konkursowej można prowadzić egzekucyę na tutejszokrajowy nieruchomy majątek osoby, do której majątku otwarto konkurs za granicą, tudzież na jej majątek tutejszokrajowy ruchomy, ale na ten ostatni tylko dopóty, dopóki zagraniczny sąd konkursowy nie zażąda wydania tych nieruchomości (O. z 20. września 1876. l. 11173. G. U. 6241, O. z 11. czerwca 1884. l. 5442. G. U. 10071., O. z 20. listopada 1892. l. 14023. G. U. 14495., O. z 16. października 1888. l. 11757. G. U. 12393., O. z 23. listopada 1899. l. 16795. G. U. n. zb. 765). Konkurs za granicą otwarty nie rozciąga się bowiem nigdy na nieruchomości w krajach tutejszych położone, a na ruchomości, w tutejszych krajach się znajdujące, rozciąga się tylko wówczas, gdy zagranica — przy zaistnieniu wzajemności — zażąda ich wydania (Por. bliższe szczegóły przy §. 61.).

Również prawo zastawu, które według §. 97. ust. hip. ma być równocześnie wpisane z prawem własności, można także po otwarciu konkursu wpisać równocześnie z intabulacyą prawa wła-

sności na rzecz krydataryusza dokonanej (O. z 12 stycznia 1897. l. 314. G. U. 15936.). W tym przypadku bowiem wpis prawa zastawu następuje równocześnie z wpisem prawa własności, a zatem w chwili, gdy dana nieruchomość wchodzi do masy, a nie w czasie, gdy nieruchomość już do masy należy.

Jeżeli między małżonkami istnieje wspólność majątkowa, to po otwarciu konkursu do majątku jednego małżonka nie można uzyskać wpisu egzekucyjnego na realności, do drugiego małżonka należącej (O. z 18. lutego 1891. l. 1769. G. U. 13615.).

Jeżeliby wbrew zakazowi z §. 11, osoba trzecia nabyła na majątku konkursowym jedno ze wspomnianych praw, to, jeżeli nabycie nastąpiło za pomocą czynności krydataryusza, czynność wobec wierzycieli nie istnieje, czyli prawo będzie uchodziło wobec nich ipso facto za nienabyte. Jeżeliby zaś prawo takie nabyto zapomocą orzeczenia sądowego lub innej władzy, wówczas może zarządca masy zarządzenie takie obalić bądź w drodze rekursu, bądź, po po upływie terminu do rekursu, zapomocą skargi [1]).

Pomimo otwarcia konkursu, można jednakże nabyć ważnie prawo zastawu na przedmiotach do masy konkursowej należących w dwóch przypadkach:

a) W przypadku §. 12. lit. 1. (zob [2]) wypadek ten jest rezultatem zasady w §. 93. u. hip. wygłoszonej, w myśl której chwila wniesienia podania o wpis do sądu hipotecznego jest stanowczą dla ocenienia tego podania i odnosi się oczywiście tylko do nieruchomości, przedmiotem ksiąg publicznych będących. Do nieruchomości, przedmiotem ksiąg publicznych nie będących, należy stosować przepisy o ruchomościach.

b) W przypadku § 56. ust 3. ust. hip. Jeżeli właściciel nieruchomości, który dla zaciągnąć się mającej pożyczki uzyskał adnotacyę stopnia hipotecznego, popadnie w konkurs przed wniesieniem podania o wpis prawa zastawu dla wspomnianej pożyczki, natenczas można na wpis wtedy zezwolić, jeżeli dokument odnoszący się do interesu sporządzono przed dniem otwarcia konkursu i jeżeli dzień sporządzenia tego dokumentu udowadnia są-

---

[1]) Pollak, str. 206.

[2]) Neumann: Die Executionsordnung, str. 39.

downe lub notaryalne potwierdzenie. Przepis ten jest następstwem zasady w §. 53. u. hip. podanej, mocą której prawu (tu prawu zastawu), dla którego zachowano stopień hipoteczny, służy pierwszeństwo dnia wniesienia podania o adnotacyę stopnia hipotecznego [1]).

c) O uzyskaniu administracyi przymusowej po otwarciu konkursu przez wierzyciela hipotecznego była już pierwej mowa.

Jeżeli prawo zastawu — także prawo zastawu z art. 310. u. handl. lub ustawowe prawo zastawu komisanta (art. 374. i 375. u. handl.), spedytora (art. 382. u. handl.) i przewoźnika (art. 409 —411. u. handl. i § 44. ust. wprow. u handl.) — lub którekolwiek wyżej wspomniane prawo zaspokojenia względnie zabezpieczenia uzyskano przed otwarciem konkursu, wówczas ono w zasadzie przez otwarcie konkursu nie ulega żadnej zmianie.

Dlatego np. zarządu przymusowego przedsiębiorstwa krydataryusza, uzyskanego przed otwarciem konkursu, nie należy zastanowić z powodu otwarcia konkursu (O. z 26. lutego 1901. l. 2383. Nr 376. w dodatku do Dz. rozp. min. spr. z r. 1901.).

Wyjątki od podanej tu zasady istnieją jednakże w dwóch kierunkach:

1) Prawo zatrzymania [2]), nabyte przed otwarciem konkursu, ma w konkursie znaczenie prawa zastawu. Aby jednakże to znaczenie mieć mogło, musiało oczywiście ważnie powstać. Ważnie może je nabyć:

a) kupiec pod warunkiem w art. 313.—316. u. handl. podanym (por. § 44. ust. wprow. u. handl.);

b) zakłady, trudniące się czynnościami kredytowemi pod warunkami w art. III. rozp. min. z 28. października 1865. l. 110. Dz. u. p. podanymi;

c) adwokat na gotówce klienta według §. 19. ord. adw. z 6. lipca 1868. l. 98. Dz. u. p.

2) Tymczasowe zarządzenia (§§. 378.—404. ord. egz.) nie dają żadnego prawa pierwszeństwa, wogóle żadnego prawa rzeczowego [3]) i tracą skutkiem otwarcia konkursu do majątku osoby,

---

[1]) Jaworski: Ustawy o księgach publicznych. T. I., str. 296. i n.

[2]) Schrutka: Compensation im Concurse, str. 20. i n.

[3]) Rosenblatt: Zur Lehre vom Verbot und dessen Wirksamkeit im Falle einer Concurseröffnung w G. H. z r. 1881. Nr 96. i 97.

przeciw której zarządzenie tymczasowe uzyskano, racyę bytu i powinny być zniesione. Neumann [1]) przyjmuje tę zasadę tylko wówczas, gdy zarządzenie tymczasowe uzyskano na zabezpieczenie roszczenia konkursowego (obligatoryjnego); natomiast wówczas, gdy je uzyskano celem zabezpieczenia roszczenia rzeczowego do pewnego ściśle oznaczonego przedmiotu, nie gasną według niego zarządzenia tymczasowe. Neumann wychodzi prawdopodobnie z zasady (sam tej zasady nie przytacza), że stanowisko wierzycieli ex iure dominii albo ex iure crediti przez otwarcie konkursu pogorszyć się nie może [2]). Również według Neumanna (j. w.) nie gasną tymczasowe zarządzenia, wydane celem zabezpieczenia działań lub zaniechań krydataryusza, a polegające na nakazach lub zakazach przedsięwzięcia pewnych oznaczonych działań.

Dodać jeszcze należy, że prenotacyę prawa zastawu uzyskaną przed otwarciem konkursu usprawiedliwić można i należy przeciw masie konkursowej [3]). Jeżeli skargę o usprawiedliwienie wniesiono jeszcze przed otwarciem konkursu, to przez otwarcie konkursu **nie** następuje przerwa postępowania, postępowanie należy jednak dalej prowadzić przeciw masie (O. z 19. listopada 1873. l. 11310. G. U. 5146.).

Otwarcie konkursu nie jest powodem do zastanowienia egzekucyi przez zarząd przymusowy do przedsiębiorstwa przemysłowego należącego do krydataryusza, jeżeli zarząd przymusowy ustanowiony został przed otwarciem konkursu (O. z 26. lutego 1901. l. 2383. w dodatku do Dz. u. m. sp. z 1901. Nr 376.).

§ 13. Jak dalece w celu ściągnięcia albo zabezpieczenia państwowych podatków, ceł spożywczych lub innych

---

[1]) Die Executionsordnung, str. 473.

[2]) Celem ochrony iuris dominii może osoba, roszcząca sobie prawo własności do pewnych do masy wciągniętych przedmiotów, uzyskać w ciągu trwania konkursu tymczasowe zarządzenie odnośnie co do tych przedmiotów (O. z 7. września 1897. l. 10966. G. U. 16103.).

[3]) Kaserer, str. 43., Exner: Das Institut der Pfandrechtpraenotation in Oesterreich, 1868., Schwarz, II., str. 232. Por. przypadek opisany w Ger. Halle z 1902., str. 216. i 217.

opłat lub kar majątkowych podczas konkursu można prowadzić lub dalej popierać egzekucyę na przedmioty, na których te wierzytelności mają pierwszeństwo, o tem stanowią osobne przepisy.

Zob. objaśnienia przy §§. 31., 38.—40.

IV. O roszczeniach jeszcze niepłatnych, powrotnych lub warunkowych i o prawie do odsetek.

§ 14. Z chwilą otwarcia konkursu należy wszystkie wierzytelności do krydataryusza, z wyjątkiem prawa do pobierania rent rocznych, płacy na utrzymanie i innych powrotnych wypłat, o tyle uważać za płatne, że, bez względu na czas w tym celu wyznaczony, jest masa uprawnioną zaraz zapłatę uiścić, a wierzyciel zobowiązany jest zapłatę przyjąć.

Co się tyczy tej części wierzytelności, na dobrach nieruchomych zabezpieczonych, która ma pokrycie w cenie kupna nieruchomości, to terminy płatności, poprzednio z wierzycielem umówione, pozostają niezmienione.

§ 15. Kto ma prawo do pobierania rent rocznych, płacy na utrzymanie lub innych powrotnych wypłat, ten może w konkursie żądać zabezpieczenia, że zapłata nastąpi w każdorazowym terminie płatności.

Według §. 14. może masa konkursowa wbrew przepisowi §. 1413. u c. uznać za płatne jeszcze niezapadłe roszczenia wierzycieli konkursowych i wypłacić je (arg. a contr. z §. 184. ust. 4. u. konk.), a wierzyciele obowiązani są zapłatę przyjąć bez względu na to, czy pierwotny termin płatności ustanowiony był w interesie wierzycieli czy też krydataryusza. Masa nie ma jednakże prawa potrącić przy wypłacie t. zw. interusurium (inaczej przy kompenzacie) [1]. Zaznaczyć należy z naciskiem, iż ta wypłata przed termi-

[1]) Zob. motywa u Kaserera, str. 52.

nem płatności jest tylko prawem masy, a nie jej obowiązkiem [1], dlatego wierzycielowi nie służy prawo żądania wcześniejszej wypłaty, jeżeli tego masa dobrowolnie nie uczyni [2].

Z zasady podanej w §. 14. wyjęte są jednakże:

1) wierzytelności hipotecznie zabezpieczone (§ 14. ustęp 2.), o ile nie są wierzytelnościami konkursowemi (§ 30. al. 3.); zasadą bowiem jest, że wierzytelności prawem zastawu zabezpieczone przez otwarcie konkursu nie ulegają żadnej zmianie;

2) powrotne świadczenia w §. 15. wymienione. Masa nie może takich powrotnych świadczeń zaraz spłacić, wierzycielowi jednak przysługuje prawo żądania zabezpieczenia, że zapłata w każdorazowym terminie nastąpi. W tym celu nastąpi po myśli §. 182. skapitalizowanie powrotnych świadczeń. Kwotę procentową, która przypadnie przy rozdziale masy na kapitał w ten sposób wypośrodkowany, złoży się następnie do depozytu jako fundusz zabezpieczenia, odsetki zaś z tego funduszu płynące przeznaczone są na spłaty poszczególnych peryodycznych świadczeń. Wyraźnie tak orzeczono co do alimentów [3]) nieślubnego dziecka, należących się z wyroku (O. z 20. listopada 1888 l. 12839. G. U. 12446.).

§ 16. Kto ma wierzytelność warunkową, ten może żądać zabezpieczenia zapłaty na przypadek spełnienia się warunku, jeżeli warunek jest zawieszający, zaś wprost zapłaty, jeżeli warunek jest rozwiązujący, a on sam ze swej strony da zabezpieczenie na przypadek ziszczenia się warunku.

Obojętną jest rzeczą w obu przypadkach, czy rozstrzygnięcie warunków nastąpi w ciągu trwania konkursu czy też dopiero po ukończeniu postępowania konkursowego [4]).

Jeżeli wierzyciel, mający wierzytelność pod warunkiem roz-

---

[1]) Odmiennie niem. ust. konk. § 65.

[2]) Schrutka: Compensation, str. 96, Frankl: Zur Revision, str. 88., Krainz-Pfaff, § 344.

[3]) Zob. jednakże co do alimentów bliższe szczegóły przy §. 42.

[4]) Schwarz, l., str. 85. i n., Frankl: Zur Revision, str. 90., Schrutka: Compensation, str. 105. i n.

wiązującym, zabezpieczenia nie złoży, wówczas wierzytelność jego nie zostanie wypłaconą, lecz tylko zabezpieczoną [1]).

Według O. z 15. stycznia 1884. l. 13854. G. U. 9840. może wierzyciel (przy warunku zawieszającym) zgłosić do konkursu swe roszczenie warunkowe i żądać warunkowego uznania płynności tego roszczenia.

Zabezpieczenie ze strony masy nastąpi w myśl §. 182. w ten sposób, że kwotę procentową, na uprawnionego przy rozdziale masy przypadającą, złoży się do depozytu aż do chwili rozstrzygnięcia się warunku. Dalsze jej losy zależne są od tego, czy warunek spełni się czy też nie (por. § 188.).

Ad §§. 14—16. Przepisy §§. 14.—16. mają zastosowanie tylko w postępowaniu konkursowem i w ciągu trwania tego postępowania. Nie można ich przeto nigdy stosować przeciw współdłużnikowi krydataryusza, ani też po ukończeniu konkursu przeciw samemu krydataryuszowi. Tem mniej mają te przepisy zastosowanie przy wierzytelnościach realnych, gdyż tych ostatnich postępowanie konkursowe wcale dotyczyć nie powinno [2]).

§ 17. Odsetki, którychby wierzyciele krydataryusza żądać mogli poza konkursem, należą się im także w konkursie.

Odsetki zwłoki, które przed otwarciem konkursu jeszcze biec nie poczęły, należy liczyć od dnia zgłoszenia, jeżeli nie jest oznaczony inny termin zapadłości wierzytelności [3]).

V. O roszczeniach współdłużników i ręczycieli krydataryusza i o solidarnej odpowiedzialności kilku krydataryuszy.

§ 18. Współdłużnicy solidarni i ręczyciele krydataryusza mogą w konkursie zgłosić żądanie zwrotu zapłat

---

[1]) Błędnie Schrutka, str. 119.

[2]) Schwarz, I., str. 85.. Schrutka, j. w., str. 122. i n.

[3]) Przepis tego §. zwalcza de lege ferenda Frankl: Zur Revision, str. 86.

uiszczonych przez siebie przed albo po otwarciu konkursu o tyle, o ile im przysługuje powet do krydataryusza. Co się tyczy zapłat, któreby skutkiem swej odpowiedzialności w przyszłości ponieść mogli, wolno im zgłosić swe roszczenia do konkursu na ten przypadek, gdyby wierzyciel roszczenia swego nie dochodził w konkursie [1]).

Wymaga się we wszystkich przypadkach §. 18. jedynie, by stosunek biernej solidarności albo poręki istniał już w chwili otwarcia konkursu. Prawo powetu można zatem do masy zgłosić bez względu na to, czy współdłużnik solidarny sam już zapłaty dokonał, czy też nie. Różnica między tymi dwoma przypadkami polega jedynie na tem, że w pierwszym przypadku zgłoszenie następuje bezwarunkowo, w drugim przypadku zaś pod warunkiem zawieszającym, iż wierzyciel nie zgłosi swego roszczenia w konkursie [1]).

Dodać należy, iż ręczyciel, który po otwarciu konkursu zapłacił dług krydataryusza, nie potrzebuje swego prawa powetu osobno zgłaszać do masy w tym przypadku, gdy sam wierzyciel już pierwej swe roszczenie w konkursie zgłosił. Przez zapłatę długu poręczonego wstępuje bowiem ręczyciel po myśli §. 1358. u. c. ipso iure w roszczenie wierzyciela. Wystarczy przeto okoliczność tę w tabeli likwidacyjnej (§ 113.), względnie w protokole likwidacyjnym (§ 115.) w formie uwagi zanotować.

To, co wyżej powiedziano o współdłużnikach solidarnych, należy także stosować do współdłużników wekslowych [3]) Por. atoli O. z 10. stycznia 1882. l. 13802. G. U. 8822.

§ 19. Jeżeli do majątku kilku osób, solidarnie za jedną i tęsamą wierzytelność odpowiadających, otworzy się odrębne konkursy, wówczas może wierzyciel dochodzić całej swej wierzytelności w każdym poszczególnym konkursie i pobrać przy rozdziałach poszczególnych mas

---

[1]) Schrutka: Compensation, str. 114. i n.

[2]) Schwarz, I., str. 87.

[3]) Helm: Behandlung der wechselmässigen Regressansprüche im Concursverfahren w J. Bl. z r. 1882. Nr 46. i n.

kwoty przypadające na całą wierzytelność aż do zupełnego zaspokojenia.

Tylko wtedy, gdy po jego zupełnem zaspokojeniu okaże się nadwyżka i tylko do wysokości tej nadwyżki ma miejsce powet mas między sobą i to w tym stosunku, w jakim dłużnicy solidarnie poza konkursem z powodu niestosunkowego przyczynienia się do zapłaty nawzajem mogą żądać zwrotu.

§ 19. omawia przypadek, w którym wszyscy solidarni dłużnicy znajdują się w konkursie i to równocześnie i dozwala wtenczas wierzycielowi zgłosić we wszystkich konkursach całą wierzytelność, od której to całej wierzytelności obliczać się będzie w każdym konkursie kwotę procentową. Jasną jest rzeczą, że wierzyciel nie powinien nigdy więcej dostać jak tylko 100% swej wierzytelności. Z tego powodu zarządca masy, której rozdział nastąpił z kolei później, nie powinien wypłacić kwoty, na odnośną wierzytelność z tej masy przypadającej, w całości względnie częściowo, jeżeli wierzyciel z poprzednich mas już otrzymał całe pokrycie, względnie jeżeli jeszcze niepokryta część mniejsza jest niż kwota w ostatniej masie wierzycielowi rachunkowo przypadła. Jeżeli skutkiem zaniedbania tej ostrożności wierzycielowi zapłacono więcej niż 100% jego wierzytelności, to odnośnie do tej nadwyżki (o tyle § 19. u. konk. zmienia § 896. u. c.) mają masy konkursowe między sobą powet w stosunku takim, w jakim dłużnicy mogliby się regresować poza konkursem [1]).

Inaczej rzecz się jednakże ma, jeżeli konkurs do majątku kilku dłużników solidarnych otwarto nie równocześnie, lecz po kolei, t. zn. konkurs późniejszy otwarto w chwili, gdy w konkursie wcześniejszym nastąpił już rozdział masy i jeżeli we wcześniejszym konkursie wierzyciel otrzymał już pewną kwotę. W tym przypadku może wierzyciel w późniejszym konkursie zgłosić swą wierzytelność uszczuploną, t. j. z potrąceniem pobranej we wcześniejszym

---

[1]) Pollak, str. 172., Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 63.

konkursie kwoty. W chwili otwarcia późniejszego konkursu już bowiem jego wierzytelność nie dosięgała swej pierwotnej wysokości [1]).

Ustawa nie rozstrzyga również przypadku, w którym np. z 2 dłużników solidarnych jeden tylko znajduje się w konkursie, a drugi w konkurs nie popadł i część długu solidarnego zapłacił. Jasna rzecz, że jeżeli ta częściowa zapłata nastąpiła przed otwarciem konkursu do majątku pierwszego dłużnika, to w tym konkursie zgłosić będzie można tylko resztę wierzytelności i tylko od tej reszty obliczy się kwotę.

Jeżeli natomiast wspomniana zapłata nastąpiła dopiero po otwarciu konkursu pierwszego dłużnika, wówczas nie ma najmniejszego powodu nie stosować do tego przypadku analogicznie przepisów §. 19. u. konk. [2]). Inaczej jednakże rozstrzyga to pytanie O. z 12. stycznia 1875. l. 13800. G. U. 5595., które, powołując się na analogię z §. 171. u. konk., zastosowanie §. 19. w tym przypadku wyklucza.

Por. objaśnienia do §. 201.

VI. O kompenzacie (potrąceniu).

§ 20. Wierzytelności, które z powodu kompenzaty, przed otwarciem konkursu zaszłej, z ustawy uważać należy za zgasłe, nie potrzeba zgłaszać do konkursu. Kompenzaty nie wyklucza ta okoliczność, że roszczenie wierzyciela albo krydataryusza w czasie konkursu jeszcze nie było płatne. Wierzyciel musi jednakże pozwolić na odliczenie ustawowych odsetek z powodu przedwczesnej zapłaty długu, jeżeli wierzytelność nie była jeszcze płatną i była nieoprocentowaną.

---

[1]) Schwarz, I., str. 88., inaczej Kaserer, str. 51. Frankl: Zur Revision, str. 92., uw. 318., Frankl, j. w., str. 65. i n.

[2]) Tak Frankl: Zur Revision, str. 91., Schwarz, I., str. 88., — por. ciekawy wywód Kohlera: Lehrbuch des Concursrechtes, str. 352. i n.

§ 21. Jeżeli kto był krydataryuszowi co winien przed otwarciem konkursu, wówczas nie nastąpi kompenzata ze wzajemną wierzytelnością do krydataryusza, jeżeli wierzytelność ta powstała dopiero po otwarciu konkursu lub nabytą została po otwarciu konkursu w drodze ustąpienia (Abtretung) przez trzecią osobę.

Przepis §. 21. uległ pewnej zmianie przez § 1. ust. z 16. marca 1884. l. 35. Dz. u. p. Paragraf ten brzmi, jak następuje:

Jeżeli kto przed otwarciem konkursu był co dłużny krydataryuszowi, wówczas kompenzata z wierzytelnością wzajemną do krydataryusza, oprócz przypadków w §. 21. u. konk. wymienionych, także wtedy jest wykluczoną, jeżeli wierzytelność wzajemna do krydataryusza co prawda jeszcze przed otwarciem konkursu powstała lub od osoby trzeciej nabytą została, jeżeli jednakże posiadacz wierzytelności wzajemnej w chwili jej powstania lub nabycia miał wiadomość o wniesieniu żądania o otwarcie konkursu do majątku krydataryusza, albo, jeżeli firma krydataryusza wpisana jest w rejestrze handlowym, o wstrzymaniu przez niego wypłat.

To postanowienie nie ma zastosowania, jeżeli wierzytelność wzajemna wcześniej aniżeli 6 miesięcy przed otwarciem konkursu powstała, względnie w drodze odstąpienia nabytą została, albo jeżeli posiadacz wierzytelności wzajemnej takową przejąć lub wierzyciela krydataryusza zaspokoić był zobowiązany i w czasie, gdy to zobowiązanie zaciągnął, nie miał wiadomości ani o wniesieniu żądania o otwarcie konkursu do majątku krydataryusza ani o wstrzymaniu przez niego wypłat [1]).

---

[1]) Ostatniego ustępu §. tego nie przytacza się, gdyż jest dziś bezprzedmiotowy.

Ustawa konkursowa normuje w §. 20. przypadek [1]), gdzie osobie pewnej, będącej w chwili otwarcia konkursu dłużnikiem krydataryusza, przysługuje w tejżesamej chwili wierzytelność osobista do krydataryusza. Otóż, jeżeliby te wzajemne wierzytelności nadawały się według przepisów ustawy cywilnej (§§. 1438.—1443.) do kompenzaty, wówczas — o ile nie stoi na przeszkodzie przepis §. 1. ust. z 16. marca 1884. l. 35. Dz. u. p. — kompenzata jest dopuszczalna także wobec masy konkursowej, a odnośny wierzyciel nie potrzebuje swej, w drodze kompenzaty umorzonej, wierzytelności do masy konkursowej zgłaszać. Jeżeli skutkiem kompenzaty zgłasza tylko część pretensyi wierzyciela, wówczas reszty swej pretensyi dochodzić będzie wierzyciel w sposób analogiczny do postępowania określonego w §. 171. u. ust.

Ustawa konkursowa ułatwia w §. 20. kompenzatę jeszcze o tyle, iż dopuszcza kompenzatę także wówczas, gdy jedna ze wzajemnych wierzytelności lub obie z nich w chwili otwarcia konkursu jeszcze nie są płatne (por. O. z 14. listopada 1901. l. 15286. Jur. Bl. z r. 1902., str. 249. i 250.). W myśl §. 16. ust. konk. należy ten wyjątek rozszerzyć także na wierzytelności, zawisłe od warunku zawieszającego lub rozwiązującego [2]).

W przypadku, gdy pretensya wierzyciela w chwili otwarcia konkursu nie była jeszcze płatną, a ponadto była bezprocentową, należy wierzycielowi z jego pretensyi, podlegającej kompenzacie, potrącić odsetki ustawowe t. zw. interusurium i dopiero w ten sposób uszczuploną pretensyę poddać kompenzacie. Wysokość

---

[1]) Kaserer, str. 51. i n., Kissling, str. 56. i n., Schwarz, l., str. 127. i n., Pollak, str. 254. i n., Heller: Zur Lehre von der Compensation im Concurse w G. H. z r. 1876. Nr 6. i n., Mayer: Voraussetzungen der Compensation im Concurse w G. H. z r. 1882. Nr 95., Roztocil: Zur Lehre von der Compensation im Concurse w Not. Zeitg. z r. 1883. Nr 3, Schrutka: Compensation im Concurse, Frankl: Zur Revision . . ., str. 71—77.

[2]) Pollak, str. 255., Schrutka, j. w., str. 105. i n., Frankl: Zur Revision, str. 74. i 75., Schwarz, l., str. 129. i n.; — Heller w G. H., j. w. natomiast do warunku zawieszającego tego przepisu nie stosuje, tak też Kissling, str. 58.

uszczuplonej w ten sposób pretensyi oblicza się w myśl teoryi Hoffmanna [1]) według następującego wzoru:

$$X = K \frac{100}{100 + l.\,p.}$$

We wzorze tym oznacza: *K* kapitał, tj. całą wierzytelność krydataryusza, *l.* czas, za który się strąca odsetki ustawowe, *p.* wysokość ustawowej stopy procentowej (5% względnie 6%).

Jeżeli pretensya wierzyciela była co prawda oprocentowaną, procent jednakże był niższy niż ustawowy, wówczas nie nastąpi wcale potrącenie różnicy procentowej [2]).

W §. 21. normuje ustawa konkursowa przypadek [3]), w którym w chwili otwarcia konkursu przysługiwało krydataryuszowi roszczenie do osoby trzeciej, ta zaś osoba trzecia dopiero po otwarciu konkursu swą wierzytelność wzajemną i to w jakikolwiek sposób [4]) nabyła. W przypadku tym kompenzata jest wykluczoną. Przepis §. 21. u. k. rozszerza § 1. ust. z 16. marca 1884. l. 35. Dz. u. p.

Natomiast nie normuje ustawa konkursowa przypadku, w którym w chwili otwarcia konkursu przysługiwała już osobie trzeciej pretensya do krydataryusza, natomiast wzajemne roszczenie masy konkursowej powstało dopiero po otwarciu konkursu, tudzież przypadku, w którym obie wzajemne pretensye, tj. pretensya masy do osoby trzeciej, tudzież pretensya tej osoby trzeciej do masy (dług masy — § 29.) powstały dopiero po otwarciu konkursu.

Oba te przypadki należy przeto ocenić według ogólnych przepisów prawa cywilnego w ten sposób, iż w pierwszym przypadku dopuszczalną będzie kompenzata między pretensyą masy, a pretensyą wierzyciela tylko do wysokości kwoty, która wierzycielowi

---

[1]) Pollak, str. 258. i 259., Schrutka, j. w., str. 101., Kaserer, str. 51. — Oprócz metody Hoffmanna istnieje metoda Carpzowa i Leibnitza; por. Heller, j. w., str. 64.

[2]) Schwarz, I., str. 128., Schrutka: Compensation, str. 102.; — inaczej Pollak, str. 258.

[3]) X.: Ein verunglückter Paragraph der neuen C. O. Ztschr. f. Not. z r. 1869., str. 63. i 83. i n., Benoni: Ztschr. f. Not. z r. 1869., str. 70. i n.

[4]) Schwarz, I., str. 131.

z masy przypadnie i to dopiero od chwili, w której wysokość tej kwoty ustaloną zostanie, w drugim zaś przypadku kompenzata bezwarunkowo jest dopuszczalna [1]).

Zob. § 26. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. przy §. 24. n. ust.

Według orzecznictwa Najwyższego Sądu nadaje się do kompenzaty w konkursie (z wierzytelnością masy z przed otwarcia konkursu pochodzącą) wierzytelność, jaka przysługuje indosataryuszowi z akceptu krydataryusza, jeżeli indosataryusz weksel, jeszcze przed otwarciem konkursu pozbyty, dopiero po otwarciu konkursu napowrót wykupił (O. z 15. lipca 1881. l. 6360. G. U. 8434., inaczej O. z 6. maja 1879. l. 41. G. U. 7443)[2]); również nadaje się do kompenzaty w konkursie wierzytelność, która przysługuje przeciw krydataryuszowi z umowy, przed otwarciem konkursu z nim zawartej w przedmiocie wykupienia weksla akceptowanego (przez wierzyciela) z grzeczności, chociaż wykupienie weksla nastąpiło dopiero po otwarciu konkursu (O. z 12. lipca 1887. l. 7917. G. U. 11668.).

Natomiast według orzecznictwa Najwyższego Sądu nie nadaje się do kompenzaty (z wierzytelnością masy z przed otwarcia konkursu pochodzącą) roszczenie zwrotne ręczyciela, powstałe z zapłaty poręczonego długu, dokonanej po otwarciu konkursu, chociaż poręczenie nastąpiło przed otwarciem konkursu (O. z 24. października 1893. l. 11489. G. U. 14880)[3]). tudzież roszczenie wierzyciela o wydanie po dokonaniu obrachunku kaucyi złożonej przed otwarciem konkursu, jeżeli obrachunek nastąpił po otwarciu konkursu (O. z 1. czerwca 1875. l. 4841. G. U. 5739.)[4]).

Uprawniony do korzystania z kompenzaty wierzyciel może kompenzaty dochodzić zapomocą ekscepcyi, jeżeli zarządca masy dochodzi skargą wzajemnej pretensyi masy, nie uwzględniwszy kompenzaty (O. z 12. lipca 1887. l. 7917., l. 11668.). Ale nawet wówczas,

---

[1]) Tak Pollak, str. 254., 256., 257., Schrutka: Compensation, str. 70.—71.; Mayer, j. w., str. 95.; — inaczej Schwarz, I., str. 131.

[2]) Schrutka, j. w., str. 60. i n.

[3]) Inaczej Schrutka: Compensation, str. 114.—116., Frankl: Zur Revision, str. 75.

[4]) Przeciwnie — i to słusznie — Schrutka: Compensation, str. 117.—119. i Kissling, str. 59.

gdy wierzyciel kompenzaty w takim procesie nie podniósł w drodze ekscepcyi, może jeszcze później, w drodze skargi ustalającej, żądać ustalenia, iż kompenzata nastąpiła (O. z 3. stycznia 1890. l. 13949. G. U. 13079.).

Nadmienić należy, iż z wierzytelnością pieniężną masy można kompenzować taką pretensyę wzajemną wierzyciela konkursowego, która (dawniej niepieniężna) dopiero skutkiem otwarcia konkursu wedle §. 110. stała się pieniężną [1]).

VII. O wykonaniu czynności prawnych przedsięwziętych przed otwarciem konkursu.

§ **22.** Co do takich czynności prawnych (Rechtsgeschäfte), które polegają na wzajemnem świadczeniu i w czasie otwarcia konkursu z obu stron jeszcze nie zostały dopełnione, obowiązują w ogólności następujące zasady:

a) Jeżeli tylko krydataryusz w zupełności zobowiązania swego dopełnił, wówczas masa wstępuje w czynność prawną i może żądać od drugiej strony dopełnienia zalegającego wzajemnego świadczenia;

b) jeżeli tylko druga strona w zupełności zobowiązania swego dopełniła, to powinna dochodzić swych roszczeń do masy według przepisów niniejszej ustawy konkursowej. Jeżeli jednakże dłużne świadczenie wzajemne nie polega na obowiązku zapłaty sumy pieniężnej, a nie przysługuje drugiej stronie prawo żądania zwrotu rzeczy, wówczas strona ta może żądać tylko odszkodowania, a nie dopełnienia zobowiązania;

c) jeżeli obie strony zobowiązań swych albo wcale nie wykonały, albo tylko niezupełnie, wówczas masie

---

[1]) Tak Pollak, str. 255., Frankl: Zur Revision, str. 74.; — inaczej Schrutka: Compensation, str. 92.

służy wybór albo wstąpić w czynność prawną krydataryusza albo nie; musi się jednakże w tym względzie oświadczyć najpóźniej w odpowiednim czasokresie, przez sędziego konkursowego (Concursrichter) na wniosek drugiej strony wyznaczyć się mającym, w przeciwnym bowiem razie poczytuje się, że w czynność prawną nie wstępuje.

Jeżeli masa wstąpi w czynność prawną, wtenczas obie strony powinny całkowicie dopełnić swych zobowiązań.

Jeżeli zaś masa nie wstąpi w czynność prawną, wówczas może druga strona żądać zwrotu tego, co świadczyła, o ile to w masie jeszcze istnieje i da się rozpoznać, zresztą może żądać tylko odszkodowania.

Zresztą przepisy powyższe nie naruszają w niczem postanowień powszechnego prawa cywilnego i handlowego o dopuszczalności odstąpienia od kontraktu w ogólności i o wpływie otwarcia konkursu na poszczególne rodzaje czynności i stosunków prawnych w szczególności.

§ 22.[1]) odnosi się do wszystkich umów (ustawa używa wyrazu »Rechtsgeschäfte«, a zatem czynności prawne, ma jednak na

---

[1]) Kaserer, str. 55. i n., Kissling, str. 61. i n., Schwarz, I., str. 80. i n., Pollak, str. 172. i n.; Jäger: Zur Interpretation des §. 22. C. O. w G. H. z r. 1877. Nr 27., 37., 74.), Prinzinger: Zur Interpretation des §. 22. C. O. w G. H. z r. 1887., Nr 40.; Bretschneider: Ueber den Eintritt der Concursmasse in die Rechte und Pflichten aus dem Dienstvertrage des Cridarsals Dienstgebers w Mittheilungen des Prag. dtsch. Jur. Ver. XII., str. 25. i n., Oetker: Ueber den Einfluss der Eröffnung des Concursverfahrens auf noch nicht erfüllte zweiseitige Verträge w Ztsch. f. deutsch. Civilprocess, XIV., str. 1. i n., Ehrenberg: Versicherungsrecht, I, str. 382. i n.

myśli umowy[1]) dwustronnych (§ 864. u. c.), tj. takich, w których każda z obu stron kontraktujących jest równocześnie dłużnikiem i wierzycielem[2]) (n. p. kupno, zamiana, najem dzieła lub pracy) — z wyjątkiem najmu i dzierżawy rzeczy, o których w §. 23. odmienne zawarte są postanowienia.

Ustawa odróżnia 3 przypadki:

1) Krydataryusz w zupełności swego zobowiązania dopełnił; zgodnie z zasadą, iż konkurs nie wpływa wcale na wierzytelności krydataryusza, masa może żądać od jego współkontrahenta wykonania zobowiązania z jego strony w takim czasie i w taki sposób, w jaki krydataryusz miał prawo żądać.

2) Współkontrahent krydataryusza w zupełności swego zobowiązania dopełnił; wówczas może tenże dochodzić swego wzajemnego prawa przeciw masie konkursowej, atoli pod warunkiem, że przedmiotem jego wierzytelności nie miało być ściśle osobiste świadczenie krydataryusza. W tym bowiem ostatnim przypadku może współkontrahent pomimo otwarcia konkursu takiego osobistego świadczenia dochodzić przeciw samemu krydataryuszowi (§ 9.). Jeżeli jednakże ten przypadek nie zachodzi, wówczas prawo współkontrahenta do masy będzie w regule zwykłą wierzytelnością konkursową, procentowo zaspokoić się mającą. Ponieważ to zaspokojenie zawsze następuje w pieniądzach, przeto w tych przypadkach, w których pierwotnie jego wierzytelność nie była pieniężną, współkontrahent żądać może od masy w zamian za swe pierwotne świadczenie niepieniężne odszkodowania obliczonego w sumie pieniężnej. Ta przemiana świadczenia niepieniężnego na odszkodowanie pieniężne nie będzie jednakże wówczas potrzebną, jeżeli współkontrahent miał do krydataryusza, względnie ma obecnie do masy prawo żądania wydania pewnej specyalnie oznaczonej rzeczy. Wtedy bowiem wystąpi jako uprawniony do żądania zwrotu ex iure dominii (§ 26.).

3) Żadna z obu stron w zupełności swego zobowiązania nie dopełniła. Dadzą się tu pomyśleć cztery przypadki:

---

[1]) Motywa u Kaserera, str. 55.

[2]) Stubenrauch, II., str. 15., Kranz-Pfaff, §. 315. lit. 2. O. z 5. lipca 1877. l. 12356. G. U. 6514.

a) Żadna ze stron umowy ani w części jeszcze nie wykonała. Tu zalicza O. z 4. kwietnia 1902. l. 3528. w Ctbl. z r. 1902., str. 503. przypadek, w którym sprzedający sprzedany krydataryuszowi towar złożył przed otwarciem konkursu w domu składowym na rachunek i niebezpieczeństwo krydataryusza, atoli na własne imię, krydataryusz zaś wręczył sprzedawcy opiewający na cenę kupna weksel, który w dniu płatności miał wykupić;

b) obie strony w części tylko umowę wykonały;

c) krydataryusz częściowo zobowiązanie wykonał, współkontrahent jego zaś umowy ani w części nie dopełnił;

d) współkontrahent krydataryusza wykonał częściowo umowę, krydataryusz zaś wcale nie.

We wszystkich tych przypadkach przysługuje zarządcy masy prawo imieniem masy wstąpić w umowę lub nie, oczywiście i tu pod warunkiem, iż nie chodzi o ściśle osobiste świadczenie krydataryusza. Oświadczenie tej treści może zarządca uczynić wyraźnie lub dorozumianie. I tak dorozumiane wstąpienie w umowę zachodzi wówczas, gdy zarządca masy odbiera i zatrzymuje towary przez krydataryusza przed otwarciem konkursu zakupione i pod jego adresem przesłane już po otwarciu konkursu (O. z 15. września 1897. l. 9722. G. U. 16108.). Sama ustawa oświadcza, że, jeżeli zarządca masy nie oświadczy się w przeciągu czasu zakreślonego mu na żądanie drugiej strony, to milczenie jego uchodzi za odmowę. Czasokres taki zakreśla na żądanie drugiej strony komisarz konkursowy — ustawa mówi »Concursrichter«; wychodząc z założenia w §. 70. ust. 3. podanego, rozstrzygnąć należy, że jest nim komisarz konkursowy, a nie sąd (tj. senat) konkursowy. — Komisarz konkursowy, zakreślając zarządcy masy taki termin do oświadczenia się, nie potrzebuje pouczyć tegoż o skutkach nieoświadczenia się w zakreślonym czasokresie (O. z 3. lutego 1870. l. 1211. G. U. 3694.).

Zarządca masy powinien do oświadczenia, iż wstępuje w umowę, po myśli §. 147. lit. a), uzyskać przed ogólną audyencyą likwidacyjną upoważnienie komisarza konkursowego, a po audyencyi likwidacyjnej zasięgnąć przyzwolenia wydziału wierzycieli (zob. obj. przy §. 78.).

Jeżeli masa wstąpi w umowę, wówczas obie strony muszą

umowę zupełnie wypełnić, w szczególności więc i masa musi ją wypełnić w zupełności wraz z ubocznemi postanowieniami zgodnie z umową, przez krydataryusza zawartą. Tak np. jeżeli krydataryusz na przypadek sporów z umowy wyniknąć mogących poddał się właściwości sądu polubownego, to zobowiązanie to wiąże także masę, która, wstąpiwszy w umowę, skarży drugą stronę (O. z 22. lutego 1888. l. 1596. G. U. 12065); podobnie, jeżeli masa wstąpiła w kontrakt najmu usług z pomocnikiem handlowym, to wiążą ją terminy wypowiedzenia między pomocnikiem handlowym a krydataryuszem umówione (O. z 24. maja 1872. l. 4331. A. C. 375.). Obowiązek masy dopełnienia umowy jest według §. 29. l. 3. długiem masy, za który cała masa odpowiada.

Jeżeli natomiast masa w umowę nie wstąpiła, wówczas, jak powiada ustawa, druga strona ma prawo żądać zwrotu tego, co w częściowem wykonaniu umowy na rzecz krydataryusza już świadczyła, ale pod warunkiem, iż przedmiot ten znajduje się w masie i da się w niej rozpoznać; mogą być takim przedmiotem także pieniądze (O. z 21. grudnia 1899. l. 13229. G. U. n. zb. 802.); w każdym innym przypadku zaś ma prawo żądać jedynie odszkodowania z powodu niedopełnienia kontraktu i to jako wierzyciel konkursowy [1]).

Ustawa nie powiada, czy w przypadkach, gdy krydataryusz częściowo umowę wypełnił, masie, która w umowę nie wstąpiła, przysługuje prawo żądania zwrotu tego, co krydataryusz już świadczył.

Wychodząc z założenia, że masa nie ma prawa orzekać o tem, iż kontrakt przez krydataryusza zawarty uważa się za rozwiązany, lecz, że jej przysługuje jedynie prawo wstąpić lub nie wstąpić w istniejący kontrakt, dojść należy do wniosku, że masie pomienione prawo żądania zwrotu wspomnianych świadczeń nie przysługuje. To zapatrywanie nie naraża masy konkursowej na niebezpieczeństwo strat, gdyż masa może ich uniknąć, wstępując w kontrakt [2]). Rozumie się jednakże samo przez się, że to, co krydataryusz

---

[1]) Staub: Commentar zur Handelsgesetzbuch. Ausgabe für Oesterreich, II., str. 328.

[2]) Kohler, j. w., str. 137., Schwarz, I., str. 82.

już świadczył, uwzględnić będzie należało przy obliczeniu odszkodowania, jakiego żądać będzie druga strona.

Do innego rezultatu dochodzi jednakże praktyka. Wychodząc z założenia, że druga strona niesłusznie by się wzbogaciła świadczeniem przez krydataryusza dokonanem (§ 1447. u. c.), przyznaje masie prawo żądania (§ 1435. u. c.) tego, co krydataryusz już świadczył (O. z 4. grudnia 1878. l. 5536. G. U. 7237., O. z 6. czerwca 1877. l. 1311. A. C. 778.), a temsamem prawo żądania zwrotu zadatku przez krydataryusza danego, gdyż masa, nie wstępując w kontrakt, nie dopuszcza się żadnej winy, lecz korzysta tylko z prawa jej przysługującego (O. z 28. stycznia 1879. l. 10865. G. U. 7304). Ta praktyka jest odzwierciedleniem panującej u nas teoryi [1]).

Zaznaczyć należy, że oświadczenie zarządcy masy w przedmiocie wstąpienia, względnie niewstąpienia w kontrakt ma skutek także po ukończeniu konkursu, że zatem np. druga strona po ukończeniu konkursu od krydataryusza żądać będzie mogła tylko dopełnienia tej części odszkodowania, której w konkursie nie otrzymała, a nie wykonania pierwotnego kontraktu [2]).

Przepis §. 22. lit. c. ma zastosowanie w szczególności także do kontraktu najmu usług, zawartego przez krydataryusza jako służbodawcę z osobą trzecią. Temu zapatrywaniu daje wyraz orzeczenie z 13. lutego 1878. l. 14826. G. U. 6838 [3]). Natomiast orzeczenie z 6. kwietnia 1898. l. 4517. G. U n. zb. 96 w tym przypadku §. 22. nie stosuje, wychodząc z tego założenia, iż § 22. ma zastosowanie jedynie przy umowach, które mogą być wykonane za pomocą jednorazowego (a nie trwałego) świadczenia [4]).

Natomiast nie można §. 22. stosować do ofert przez krydataryusza lub krydataryuszowi przed otwarciem konkursu uczynionych, jeżeli przyjęcie oferty i dojście do skutku umowy w chwili

---

[1]) Pollak, str. 174. uw. 40.
[2]) Schwarz, I., str. 83., Pollak, str. 173. i 174.
[3]) Tak Schwarz, str. 169., Pollak, 174. i 179.
[4]) To zapatrywanie podziela Bretschneider, j. w., str. 25. — i Staub: Commentar zum allg. d. Handelsgesetzbuch, wyd. z r. 1902. str. 222. Ostatni stosuje do najmu usług analogicznie §. 23. u. konk.

otwarcia konkursu jeszcze nie nastąpiło. W §. 22. mowa bowiem jest tylko o umowach [1]).

O skutkach konkursu w ostatnim ustępie §. 22. wspomnianych będzie mowa przy §. 25.

Zarządca masy konkursowej ma prawo wkładkę krydataryusza w pocztowej kasie oszczędności wypowiedzieć i za pokwitowaniem odebrać (ust. z 28. maja 1882. l. 56. Dz. u. p. o zaprowadzeniu pocztowych kas oszczędności art. 17.).

§ 23. Przy kontraktach najmu i dzierżawy wstępuje masa z chwilą otwarcia konkursu w umowę, jeżeli krydataryusz jest najemcą lub dzierżawcą. Obie strony mogą jednakże z zachowaniem możliwego roszczenia o odszkodowanie wypowiedzieć kontrakt w ciągu zwykłych, ustawą lub zwyczajem miejscowym oznaczonych czasokresów, chociażby kontrakt na dłuższy czas obowiązywał.

Jeżeli krydataryusz jest wynajmującym lub wydzierżawiającym, to masa wchodzi w jego miejsce, a postanowienia co do czasu trwania kontraktu nie ulegają żadnej zmianie; jednakże nawet dobrowolna sprzedaż przedmiotu najmu i dzierżawy w konkursie ma pod względem rozwiązania kontraktu skutki sprzedaży przymusowej.

Nie narusza to wcale przepisów §§. 1117. i 1118. powszechnej ustawy cywilnej [2]).

W kontrakt najmu dzierżawy wstępuje masa bez względu na to, czy przedmiot najmu i dzierżawy w chwili otwarcia konkursu był już oddany, czy też nie, dalej bez względu na okoliczność, czy przedmiot najmu i dzierżawy jest ruchomy czy też nieruchomy, wreszcie bez względu na to, czy krydataryusz jest najemcą względnie dzierżawcą, czy też wynajmującym względnie wydzierżawiającym.

---

[1]) Pollak, str. 128.

[2]) Kissling, str. 67. i n., Schwarz, I., str. 81., Pollak, str. 175.

Obie strony muszą zatem kontrakt w zupełności wypełnić i to tak pod względem świadczenia głównego, np. zapłaty czynszu, jak i pod względem postanowień ubocznych, jak np. obowiązku przywrócenia przedmiotu najmu do stanu, w jakim się pierwotnie znajdował (O. z 8. maja 1890. l. 5309. G. U. 13281). W szczególności wiążą masę jak i drugą stronę terminy wypowiedzenia pierwotnie umówione. Tylko jeżeli najemcą względnie dzierżawcą jest krydataryusz, a umówiono się pierwotnie o dłuższy czas wypowiedzenia niż czas zwyczajem miejscowym lub ustawą przepisany (§ 560. proc. cyw. i § 1116. u. c.), wówczas każda ze stron może z pominięciem terminu umówionego kontrakt w terminie ustawą względnie zwyczajem miejscowym oznaczonym wypowiedzieć (O. z 5. grudnia 1882. l. 14252. G. U. 10335.), co ją jednakże naraża na wynagrodzenie ewentualnej szkody stąd wyniknąć mogącej (O. z 4. kwietnta 1902. l. 1518. w J. Bl. z r. 1902. Nr 23. i w G. Centrbl. z r. 1902., str. 503.). Odnośne roszczenie do masy jest wierzytelnością konkursową [1]).

Wszelkie na masie skutkiem wstąpienia (wstąpienie następuje z chwilą otwarcia [2]) konkursu — § 2.) w kontrakt najmu i dzierżawy ciążące obowiązki (np. obowiązek zapłaty czynszu), są kosztami masy (§ 29. l. 3). Natomiast obowiązki krydataryusza z przed otwarcia konkursu pochodzące (np. czynsz za czas przed otwarciem konkursu) można zgłosić do masy tylko jako wierzytelności konkursowe [3]).

§ 23. zawiera jeszcze dwa postanowienia:

1) Nawet sprzedaż z wolnej ręki przedmiotu najmu i dzierżawy pociąga za sobą takie skutki co do trwania kontraktu, jak sprzedaż przymusowa, to znaczy, że nawet wówczas, gdy kontrakt najmu i dzierżawy jest zaintabulowany, sprzedaż przymusowa upoważnia nabywcę do wypowiedzenia kontraktu najmu i dzierżawy w terminie zwyczajem miejscowym lub ustawą ustalonym (§ 1121. u. c.).

---

[1]) Kissling, str. 68.

[2]) Fürth: Oesterr. Miethrecht u. Miethverfahren. str. 377.

[3]) Schuster: In vie weit ist im Concurse des Miethers die rückständige Miethzinsforderung eine Masseschuld w G. H. z r. 1871. Nr 51.

2) Przepisy §§. 1117. i 1118. u. c. mają w każdym razie zastosowanie w konkursie.

§§ te brzmią, jak następuje:

§ 1117. Najemcy lub dzierżawcy służy prawo odstąpienia od kontraktu nawet przed wyjściem czasu wyraźnie lub domniemanie ustanowionego, gdy rzecz najęta lub wydzierżawiona z powodu wad do zwyczajnego użycia nie jest zdatną, gdy znacznej części rzeczy najętej lub wydzierżawionej na dłuższy czas przypadkiem został pozbawiony, lub rzecz stała się nieużyteczną, albo gdy puszczający w najem lub dzierżawę nie utrzymuje onejże w stanie zdatnym do użycia.

§ 1118. Puszczający w najem lub dzierżawę może z swej strony żądać wcześniejszego rozwiązania kontraktu: gdy najemca lub dzierżawca używa rzeczy z znacznem jej uszkodzeniem, gdy pomimo upomnienia tak się opóźnia z zapłatą czynszu, iż z upływem terminu nie zapłacił w zupełności zalegającego czynszu najmu lub dzierżawy, albo gdy budynek wynajęty na nowo stawianym być musi. Najemca nie jest obowiązany dozwolić ze swoją szkodą przedsiębrania budowy dla większej korzyści wynajemcy, lecz naprawy konieczne znosić powinien.

VIII. O wzruszaniu wcześniejszych czynności prawnych krydataryusza.

§ **24.** Według zasad powszechnego prawa cywilnego ocenić należy, jak dalece można czynności prawne przez krydataryusza przed otwarciem konkursu na szkodę wierzycieli zdziałane jako nieważne zaczepiać z powodu podstępnego porozumienia się albo żądać zwrotu darowizn z powodu pokrzywdzenia wierzycieli.

Odnośne przepisy zawarte są *w §. 953. u. c. i w ustawie z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. o wzruszaniu czynności prawnych, tyczących się majątku niewypłacalnego dłużnika (Anfechtungsgesetz).*

Ustawa ta brzmi, jak następuje:

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiłem i stanowię, co następuje:

Oddział I.

Wzruszanie czynności prawnych w postępowaniu konkursowem.

§ 1. Po otwarciu konkursu poprzednio przedsięwzięte czynności prawne, dotyczące majątku krydataryusza, mogą być stosownie do przepisów niniejszego oddziału wzruszane i za pozbawione skutku względem wierzycieli uznane.

§ 2. Wzruszeniu ulegają:

I. Wszelkie czynności prawne, które krydataryusz w wiadomym drugiej stronie zamiarze pokrzywdzenia swych wierzycieli w ostatnich dziesięciu latach przed otwarciem konkursu przedsięwziął.

§ 3. II. Następujące w ostatnim roku przed otwarciem konkursu przedsięwzięte czynności prawne:

1. Wszelkie rozporządzenia krydataryusza pod tytułem darmym dotyczące majątku jego, o ile do takowych prawem nie był obowiązany i o ile te nie są zwykłymi nie wielkiej wartości przygodnymi podarunkami; możność ta wzruszenia rozciąga się i do tych kontraktów krydataryusza, które są częścią odpłatne, częścią darme, o ile się darmymi okazują;

2. zabezpieczenie posagu, oprawy lub pensyi wdowiej na majątku męża, jak niemniej zwrot posagu lub wydanie oprawy albo pensyi wdowiej, o ile mąż w czasie aktu tego ani kontraktem przy zawarciu małżeństwa lub objęciu posagu zawartym, ani w razie ustania wspólności małżeńskiej prawem do tego zobowiązany nie był;

3. zabezpieczenie na majątku żony pretensyi męża z ustanowienia posagu pochodzącej, albo oddanie mężowi

ustanowionego z majątku żony posagu, o ile żona w czasie tej czynności kontraktem przy zawieraniu małżeństwa zdziałanym do jej wypełnienia obowiązaną nie była;

4. odpłatne umowy małżeńskie krydataryusza bądź przed, bądź po wejściu w związek małżeński, lub też z bliskimi krewnymi zawarte, o ile wierzyciele krydataryusza przez zawarcie kontraktu pokrzywdzeni są, a strona druga nie udowodni, że jej w czasie zawarcia kontraktu zamiar krydataryusza pokrzywdzenia wierzycieli wiadomy nie był. Za bliskich krewnych krydataryusza należy uważać te osoby, które z nim albo z jego żoną a względnie z mężem w prostej linii lub w drugim stopniu linii pobocznej są spokrewnione lub spowinowacone.

§ 4. III. Wszelkie w ostatnich sześciu miesiącach przed otwarciem konkursu przez krydataryusza z osobami nie należącemi do wymienionych w §. 3., l. 4., zawarte akty kupna, zamiany i dostawy, o ile strona druga w aktach tych marnowania majątku ze szkodą wierzycieli dorozumiewać się musiała.

§ 5. IV. Wszelkie czynności prawne po zawieszeniu wypłat przez krydataryusza, którego firma jest do rejestru handlowego wpisana, przedsięwzięte, jak niemniej czynności po wniesieniu żądania o otwarcie konkursu, lub w ciągu dwóch ostatnich tygodni przed jednym z dwóch rzeczonych terminów zdziałane, a dające jednemu z wierzycieli zabezpieczenie jego wierzytelności lub zaspokojenie, którego tenże albo nie miał prawa żądać, albo nie w tym sposobie lub nie w tym czasie, jeżeli wierzyciel nie udowodni, że w czasie tego zabezpieczenia lub zaspokojenia zamiar krydataryusza zapewnienia mu tą czyn-

nością prawną większej korzyści niż drugim wierzycielom wiadomym nie był.

Dowód ten przyjęty być nie może, skoro stwierdzono, że wierzyciel w czasie przedsięwzięcia czynności prawnej miał wiadomość o zawieszeniu wypłat lub o wniesieniu żądania o otwarcie konkursu.

Taka czynność prawna wzruszoną być nie może, jeżeli przedsięwziętą była wcześniej niż na rok przed otwarciem konkursu.

§ 6. V. Wszelkie czynności prawne, o ile już §. 5. nie są objęte, po zawieszeniu wypłat przez krydataryusza, którego firma jest wpisana do rejestru handlowego, lub po wniesieniu żądania o otwarcie konkursu, zawarte, a wierzycielowi zabezpieczenie lub zaspokojenie pretensyi dające, o ile tenże w chwili przystąpienia do tej czynności wiedział o zawieszeniu wypłat lub o wniesieniu żądania o otwarcie konkursu.

To postanowienie nie ma zastosowania do czynności prawnych, któremi wierzycielowi zaspokojenie o tyle udzielonem zostaje, o ile pretensya jego w sposób wolny od zarzutu jest tak zabezpieczona, że mu nawet w konkursie służy prawo żądania, aby przed innymi był zaspokojony.

§ 7. Wzruszenie zabezpieczenia nie jest wyłączonem przez to, iż ono uczynione było według §. 63. ustawy konkursowej z dnia 25. grudnia 1868. (Dz. u. p. 1869. Nr 1.) w celu zadośćuczynienia zleceniu.

§ 8. Nie można żądać od odbiorcy na podstawie §. 6. zwrotu zapłaty długu wekslowego dokonanej przez krydataryusza, jeżeli według prawa wekslowego odbiorca był obowiązany do przyjęcia zapłaty pod rygorem utra-

cenia regresu wekslowego do innych wekslowo zobowiązanych.

§ 9. VI. Wszelkie czynności prawne, przepisami §§. 2. do 7. nie objęte, po zawieszeniu wypłat przez krydataryusza, którego firma do rejestru handlowego jest wpisana, lub po wniesieniu podania o otwarcie konkursu, zawarte, a szkodę wierzycielom przynoszące, o ile druga strona w chwili przystąpienia do tej czynności miała wiadomość o zawieszeniu wypłat lub wniesieniu podania o otwarcie konkursu.

§ 10. Na podstawie §§. 6. lub 9. nie może być wzruszona czynność prawna, gdy takowa wcześniej niż sześć miesięcy przed otwarciem konkursu zawartą została.

§ 11. Nabytki i zapłaty, pochodzące ze sprzedaży przedmiotów ruchomych pojedynczemi sztukami w sklepach jawnie prowadzonych lub na publicznych licytacyach, mogą być wzruszone w granicach powyższych przepisów tylko o tyle, o ile zachodzi objęty §. 2. warunek wzruszalności.

§ 12. Wzruszenia nie wyłącza ta okoliczność, że na rzecz mającej temu uledz czynności prawnej uzyskany został wykonalny wyrok, wykonalna ugoda, lub inny tytuł egzekucyjny, albo że owa czynność powstała wskutek prowadzonej egzekucyi na zabezpieczenie lub zaspokojenie. Jeżeli z powodu wzruszenia czynność prawna za pozbawioną względem wierzycieli skutku uznaną została, to równie co do nich, bez osobnego wzruszenia, tytuł egzekucyjny i przedsięwzięte kroki egzekucyjne moc swoją tracą.

§ 13. Przy zaistnieniu warunków w §§. 2. i 3. podanych wzruszone być mogą:

1. Zaniedbanie objęcia spadku krydataryuszowi przypadłego, lub zaniedbanie przyjęcia zapisanego mu legatu;

2. wyrok sędziego cywilnego wydany przeciw krydataryuszowi albo z powodu zupełnego zaniedbania obrony, albo nieużycia służących mu środków zaczepnych lub obronnych, lub też użycia tychże w niewłaściwy sposób;

3. zaniedbanie kroku wedle ustawy potrzebnego do utrzymania, zabezpieczenia lub dochodzenia pewnego prawa, do przedsięwzięcia którego krydataryusz edyktem sądowym, z wyznaczeniem do tego terminu, wezwany został.

§ 14. Według poprzedzających postanowień mogą być wzruszone także czynności prawne dotyczące spadku, jeszcze krydataryuszowi nieprzyznanego.

§. 15. Wzruszenie jest dopuszczalne:

1. Przeciw temu, który pod względem ulegającej wzruszeniu czynności prawnej jest współkontrahentem krydataryusza, albo przez tę czynność zabezpieczenie, zaspokojenie lub korzyść jaką odniósł;

2. przeciw spadkobiercy tej osoby, przeciwko której prawo wzruszenia według l. 1. uzasadnione było;

3. przeciw innemu bezpośredniemu następcy prawnemu, lub bezpośredniemu prawnonabywcy tej osoby, przeciw której prawo wzruszenia opiera się na przepisie pod l. 1., jednakże tylko wtedy:

a) gdy tenże w czasie swego nabycia wiedział, że krydataryusz czynność prawną przedsięwziął w zamiarze pokrzywdzenia swoich wierzycieli (§ 2.), albo

b) gdy jego nabycie opiera się na takiej czynności prawnej, która na podstawie przepisu §. 3. l. 1. wzru-

szoną byćby mogła w razie, gdyby przez krydataryusza przedsięwziętą była, albo

c) gdy należy do rzędu osób w §. 3. l. 4. wymienionych, o ile nie udowodni, że mu w czasie nabycia okoliczności, na których się prawo wzruszenia przeciwko jego poprzednikowi opiera, wiadome nie były.

Przeciw dalszemu następcy lub prawonabywcy jest wzruszenie tylko wtedy dopuszczalne, gdy prawo wzruszenia według powyższych postanowień tak przeciw niemu, jak i przeciw każdemu z jego poprzedników, jest uzasadnione;

4. przeciw spadkobiercy osoby, względem której na podstawie przepisu l. 3. prawo wzruszenia było uzasadnione.

§ 16. Do wzruszenia jest powołany ogół wierzycieli, zastępowany przez zarządcę masy. Wyjątkowo prawo wzruszenia wykonywać mogą wierzyciele rzeczowi w celu ochrony prawa swego do zaspokojenia się z pewnych dóbr krydataryusza z pierwszeństwem przed drugimi lub też w celu zaprzeczenia pretensyi innego hipotecznego wierzyciela do tych dóbr.

Prawo to może być wykonywane za pomocą skargi lub obrony.

Zob. § 147. lit. a. ust. konk.

§ 17. Co przez wzruszalną czynność prawną z majątku krydataryusza sprzedano, wydano lub uroniono, powinno być do masy konkursowej powrócone.

Gdy zwrot nastąpić nie może, należy się wynagrodzenie.

Przy oznaczeniu wysokości wynagrodzenia, ocenieniu innych powinności osoby do zwrotu obowiązanej i roszczeń

z powodu poniesionego na rzecz nakładu, należy tę osobę, w myśl powszechnej ustawy cywilnej, uważać za posiadacza w złej wierze, o ile w niniejszej ustawie nie jest inaczej postanowione.

§ 18. Zobowiązania spadkodawcy na §. 17. oparte, przechodzą i na spadkobierców. Ograniczenie odpowiedzialności spadkobiercy, warunkowo spadek przyjmującego, oparte na prawie cywilnem, nie ulega przez to naruszeniu.

Jeżeli spadkobierca jest obowiązany zwrócić jakie przedmioty do masy konkursowej, to, o ile już wskutek doręczenia mu skargi za posiadacza w złej wierze nie ma być uważany, wtenczas tylko, jako na posiadaczu w złej wierze, cięży na nim odpowiedzialność przez czas jego posiadania co do czynności prawnych o przedmioty te zawartych, w myśl powszechnej ustawy cywilnej, gdy mu wiadome były okoliczności, stanowiące podstawę do wzruszenia czynności przeciwko spadkodawcy. Podług tejsamej zasady oceniać należy obowiązek spadkobiercy do wynagrodzenia, jeżeli zwrot stał się niemożebnym dopiero w ciągu czasu jego posiadania.

§ 19. Świadczenie pod tytułem bezpłatnym (§ 3. l. 1.) odbiorca ma zwrócić tylko o tyle, o ile w czasie wzruszenia przez to świadczenie jeszcze jest wzbogacony.

Dobrodziejstwo to jednak odbiorcy nie służy:

1. gdyby jego nabycie, choćby odpłatne, ulegało wzruszeniu;

2. gdy odbiorca rzecz odebraną lub jej wartość wypuszcza w złej wierze z posiadania swego.

§ 20. Gdy czynność prawna podlegająca wzruszeniu polega na nadaniu, odstąpieniu, opuszczeniu lub zrzecze-

niu się praw, albo na zapłaceniu lub zabezpieczeniu, natenczas obowiązki osoby, przeciw której wzruszenie się odnosi, oceniać należy w duchu postanowień w §§. 17. do 19.

§ 21. Jeżeli na rzeczach sprzedanych lub zastawionych, które zwrócone być mają, trzecie osoby, przeciw pierwszemu lub następnemu nabywcy rzeczy lub zastawu, nabyły prawa takie, które ani według powszechnej ustawy cywilnej, ani według przepisów niniejszej ustawy wzruszone być nie mogą, w takim razie ten, za którego posiadania rzeczy te prawami, o których mowa, obciążone zostały, jeżeli jego nabycie na zasadzie niniejszej ustawy wzruszeniu ulega, może być zmuszony w granicach poprzedzających przepisów do wynagrodzenia ubytku wartości, jaka się okaże przez utrzymanie tych praw ze szkodą wierzycieli.

§ 22. W przypadku §. 8. może być ostatni zwrotnie zobowiązany dłużnik wekslowy, a w razie pozbycia weksla na rachunek osoby trzeciej, ta osoba zmuszona do zwrotu zapłaconej sumy, jeżeli ostatniemu zwrotnie zobowiązanemu dłużnikowi albo osobie trzeciej, w czasie, gdy weksel pozbywał, albo pozbyć kazał, była wiadomą jedna z okoliczności w §. 6. oznaczonych.

§ 23. Jeżeli wskutek skargi o wzruszenie pozwany zobowiązany będzie do jakiego świadczenia, przedmiot tego świadczenia włączyć należy do masy konkursowej.

§ 24. Co do reszty pozostałej po ukończeniu konkursu z majątku wywalczonego w drodze procesu o wzruszenie, to stosunki prawne, oparte na wzruszonych czynnościach, zawartych pomiędzy krydataryuszem a osobą, przeciw której dochodzono wzruszenia, pozostaną niena-

ruszone, a pytanie, do którego z tych dwóch pozostałość należy, powinno być rozwiązane według ogólnych postanowień prawa cywilnego.

§ 25. Strona, przeciw której wzruszenia dochodzono, może o tyle żądać zwrotu swego wzajemnego świadczenia, to jest tego, co na zasadzie wzruszonej czynności prawnej dała krydataryuszowi, o ile przedmiot w masie konkursowej jeszcze odróżniony być może, lub o ile masa wzbogaciła się wartością wzajemnego świadczenia.

Z dalej sięgającem roszczeniem do zwrotu wzajemnego świadczenia, jak niemniej z roszczeniem, które odżyło wskutek wzruszenia, może strona, przeciw której wzruszenia dochodzono, tylko jako konkursowy wierzyciel przeciw masie konkursowej występować.

Jeżeli w konkursie nastąpił dział, w którym strona, przeciw której wzruszenia dochodzono, z powodu zgłoszenia się nie z własnej winy spóźnionego z tem roszczeniem uwzględnioną nie została, natenczas stronie tej przy dalszym rozdziale masy przyznać należy z rozdzielić się mającej sumy przedewszystkiem taką kwotę, iżby stanęła ona na równi z poprzednio uwzględnionymi wierzycielami.

§ 26. Pretensya dochodzona w toku procesu o wzruszenie nie może być w drodze kompensaty umorzoną przez pretensyę strony przeciwnej do krydataryusza.

§ 27. Prawo wzruszenia gaśnie w razie nie wystąpienia w drodze sądowej w ciągu jednego roku po ogłoszeniu konkursu.

Oddział II.

Wzruszenie czynności prawnych poza postępowaniem konkursowem.

§. 28. Poza postępowaniem konkursowem czynności prawne, majątku dłużnika dotyczące, mogą być w grani-

cach postanowień tego oddziału, w celu zaspokojenia wierzyciela, wzruszone i względem niego za pozbawione skutku uznane.

§ 29. Wzruszeniu ulegają:

I. Wszelkie czynności prawne, które dłużnik w ciągu ostatnich lat dziesięciu przed sądowem dochodzeniem prawa wzruszenia zawarł w zamiarze, drugiej stronie wiadomym, przyniesienia swym wierzycielom uszczerbku.

§. 30. II. Następujące, w ostatnim roku przed sądowem dochodzeniem prawa wzruszenia przedsięwzięte, czynności prawne:

1. Wszelkie pod tytułem darmym rozporządzenia dłużnika majątkiem do niego należącym lub w drodze spadku albo legatu na niego przypadłym, o ile do tychże prawem nie był obowiązany i o ile one nie stanowią zwykłych przygodnych, stosunkowo małej wartości podarunków; możność ta wzruszenia rozciąga się i do tych kontraktów dłużnika, które są częścią odpłatne, częścią darme, o ile się darmymi okazują;

2. zabezpieczenie posagu, oprawy lub pensyi wdowiej na majątku męża, jak niemniej zwrot posagu, lub wydanie oprawy albo pensyi wdowiej, o ile mąż w czasie dokonania aktu tego ani kontraktem przy zawarciu małżeństwa lub objęciu posagu zawartym, ani w razie ustania wspólności małżeńskiej z ustawy do tego zobowiązany nie był;

3. zabezpieczenie na majątku żony pretensyi męża, z ustanowienia posagu pochodzących, albo oddanie mężowi ustanowionego z majątku żony posagu, o ile żona w czasie tej czynności kontraktem, przy wchodzeniu

w związek małżeński zawartym, do jej wypełnienia obowiązaną nie była;

4. odpłatne umowy małżeńskie dłużnika, bądź przed bądź po wejściu w związek małżeński, lub też z bliskimi krewnymi zawarte, o ile wierzyciele dłużnika przez zawarcie kontraktu pokrzywdzeni są, a strona druga nie udowodni, że jej w czasie zawarcia kontraktu zamiar dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli wiadomy nie był. Za bliskich krewnych dłużnika należy uważać te osoby, które z nim albo z jego żoną a względnie z mężem w prostej linii lub w drugim stopniu linii pobocznej są spokrewnione lub spowinowacone.

§ 31. Wzruszenie jest dopuszczalne:

1. przeciw temu, który pod względem ulegającej wzruszeniu czynności prawnej jest współkontrahentem dłużnika, albo przez tę czynność zabezpieczenie, zaspokojenie lub korzyść jaką odniósł;

2. przeciw spadkobiercy tej osoby, przeciw której prawo wzruszenia według l. 1. uzasadnione było:

3. przeciw innemu bezpośredniemu następcy prawnemu, lub bezpośredniemu prawonabywcy tej osoby, przeciw której prawo wzruszenia opiera się na przepisie pod l. 1., jednakże tylko wtedy:

a) gdy tenże w czasie swego nabycia wiedział, że dłużnik czynność prawną przedsięwziął w zamiarze pokrzywdzenia swoich wierzycieli (§. 29.), albo

b) gdy jego nabycie opiera się na takiej czynności prawnej, która na podstawie przepisu §. 30. l. 1. wzruszonąby być mogła w razie, gdyby przez dłużnika przedsięwziętą była, albo

c) gdy należy do rzędu osób w §. 30. l. 4. wymienio-

nych, o ile nie udowodni, że mu w czasie nabycia okoliczności, na których się prawo wzruszenia przeciw jego poprzednikowi opiera, wiadome nie były. Przeciw dalszemu następcy lub prawonabywcy wzruszenie tylko wtedy jest dopuszczalne, gdy prawo wzruszenia według powyższych postanowień, tak przeciw niemu, jak i przeciw każdemu z jego poprzedników, jest uzasadnione;

4. przeciw spadkobiercy tej osoby, względem której na podstawie przepisu l. 3. prawo wzruszenia było uzasadnione.

§. 32 Prawo wzruszenia służy każdemu wierzycielowi, którego wierzytelność jest wykonalną, bez względu na czas jej powstania, o ile egzekucya na majątku dłużnika nie przyniosła wierzycielowi całkowitego zaspokojenia, lub domniemywać się należy, że tegoż nie przyniesie.

Prawo to wykonywać można tak za pomocą skargi jak obrony.

§ 33. Jeżeli wierzyciel, nim jego wierzytelność będzie mogła być wyegzekwowaną, lub zanim się okaże, że egzekucya na majątku dłużnika do zupełnego zaspokojenia nie doprowadziła, lub doprowadzić nie zdoła, tę osobę, z którą jedną z wymienionych w §. 3. czynności prawnych zawarto, lub jej spadkobierców, aktem sądowym lub notaryalnym o zamiarze wzruszenia tej czynności zawiadomił, natenczas termin roczny, we wstępie §. 30. wzmiankowany, liczyć się będzie wstecz od dnia doręczenia, o ile przed upływem dwóch lat od tego terminu nastąpi sądowe dochodzenie prawa wzruszenia, a nadto domniemywać się można, że egzekucya na majątku dłuż-

nika już w czasie tego doręczenia nie byłaby doprowadziła do zupełnego zaspokojenia wierzyciela.

Jeżeli doręczenie tej osobie, z którą przedsięwziętą została jedna z czynności prawnych, w §. 30. wymienionych, lub jej spadkobiercom nie nastąpiło, to rzeczone przedłużenie terminu we wszystkich przypadkach ma tylko miejsce względem tego zaczepionego przeciwnika, któremu to doręczenie uskuteczniono.

§ 34. Prawo wzruszenia za pomocą obrony może być wykonane, zanim pretensya wzruszającego wierzyciela wykonalną się stała.

Równie okoliczność, że wierzytelność wzruszającego jeszcze nie jest wykonalną, nie przeszkadza wykonać prawa wzruszenia w postępowaniu o podział ceny kupna, otrzymanej w drodze przymusowej sprzedaży.

§ 35. Jeżeli wzruszenie nastąpiło za pomocą skargi, wówczas z żądaniem, iżby zakwestyonowana czynność prawna wobec wierzyciela za bezskuteczną uznaną została, należy połączyć dalsze żądanie, aby orzeczono, co dla zaspokojenia wierzyciela pozwany dać lub ponieść jest obowiązany.

§ 36. Zwrotu wzajemnego świadczenia albo wierzytelności, wznowionej wskutek wzruszenia, może osoba, przeciw której dochodzono wzruszenia, poszukiwać tylko na dłużniku. Jeżeli z tego powodu żąda otwarcia konkursu do majątku dłużnika, to ciążący na nim według §§. 63., 64. i 198. ustawy konkursowej z dnia 25. grudnia 1868. (Dz. u. p. 1869. Nr 1.) obowiązek wykazania swej wierzytelności może być dopełniony przez złożenie zapadłego w tym sporze wyroku, jeżeli spór o wzruszenie był dłużnikowi oznajmiony.

§ 37. O ile oddział niniejszy nie zawiera odmiennych postanowień, przepisy §§. 11., 12., 13., 14., 17., 18., 19., 20., 21. i 26. powinny być w właściwym duchu stosowane i w przypadku wzruszenia czynności prawnych dłużnika poza postępowaniem konkursowem.

§ 38. Osoba, przeciw której dochodzi się wzruszenia, może się uwolnić od sporu o wzruszenie przez zaspokojenie należytości, jaką ma wzruszający wierzyciel do dłużnika.

§ 39. Okoliczność, że tęsamą czynność prawną kilku wierzycieli w tymsamym lub w różnych sporach wzrusza, nie może w żadnym razie mieć następstwa, aby obowiązki pozwanego w sporze o wzruszenie miarę, w §§. 17. do 21. wskazaną, przechodziły.

§ 40. Proces przez wierzyciela za pomocą skargi o wzruszenie rozpoczęty przerywa się przez otwarcie konkursu do majątku dłużnika.

Zarządca masy może w takim procesie zająć miejsce wierzyciela lub zaniechać dalszego działania.

O powziętem przez siebie w tym kierunku postanowieniu zarządca masy powinien sądownie lub notaryalnie zawiadomić wierzyciela i pozwanego z procesu o wzruszenie.

W razie opóźniania się zarządcy masy może tak wierzyciel jak i pozwany z procesu o wzruszenie wnieść do sądu konkursowego żądanie o polecenie zarządcy masy, aby do upływu oznaczonego dnia kalendarzowego służące mu prawo wyboru wykonał i o zrobionym wyborze w tym sądzie oświadczenie złożył. To oświadczenie zarządcy masy sąd konkursowy powinien natychmiast podać do wiadomości stron spór wiodących.

Jeżeli zarządca masy nie złoży oświadczenia w za-

kreślonym terminie, uważać to należy za zaniechanie dalszego działania.

Jeżeli zarządca masy podejmie proces, to od czasu doręczenia jego oświadczenia służą tak jemu, jak i pozwanemu z procesu o wzruszenie na nowo w całej pełni termina procesowe ustawą wskazane.

Gdy zarządca masy odmówi dalszego działania, każda strona może takowe na nowo podjąć i dalej prowadzić, ale tylko pod względem kosztów procesu. Od dnia doręczenia oświadczenia sądowego strony, iż proces pod względem kosztów na nowo podejmuje, służy stronom co do terminów procesowych dobrodziejstwo. w poprzedzającym ustępie oznaczone.

Zaniechanie dalszego działania nie pozbawia zarządcy masy możności wykonania samodzielnie prawa wzruszenia w terminie służącym mu według niniejszej ustawy.

§ 41. Przedłużenie terminu wzruszenia, przez wierzyciela według §. 33. uzyskane, służy także zarządcy masy do wykonania prawa wzruszenia w przypadku otwarcia konkursu do majątku dłużnika przed wniesieniem skargi, jednak tylko w rozciągłości i pod warunkami, w jakichby i wierzyciel do wzruszenia miał prawo.

§. 42. Na podstawie wyroku, zapadłego na skargę o wzruszenie, wniesioną przez jednego z wierzycieli, sam tylko zarządca masy egzekucyę przeciwko zaczepionemu pozwanemu po otwarciu konkursu do majątku dłużnika przedsiębrać i dalej prowadzić może.

Prawo to zarządcy masy nie ma zastosowania, jeżeli wierzyciel na zasadzie wydanego wyroku w pretensyi swojej jest zaspokojony lub jej zabezpieczenie otrzy-

mał; uzyskanie jednak takiego zaspokojenia albo zabezpieczenia podlega wzruszeniu w granicach postanowień w §. 6. zawartych.

§ 43. Jeżeli wskutek procesu, wszczętego przez wierzyciela skargą o wzruszenie, wpłynie jaki fundusz do masy konkursowej, to z tego funduszu należy zwrócić wierzycielowi wzruszającemu koszta, na proces ten przezeń wyłożone.

§ 44. Prawa wzruszenia, przed otwarciem konkursu do majątku dłużnika powstałego, nie można dochodzić po ukończeniu konkursowego postępowania.

§ 45. Przepisy §§. 40. do 44. nie stosują się do skarg o wzruszenie wierzyciela rzeczowego, mających na celu obronę jego pretensyi o zaspokojenie przed innemi z oznaczonych dóbr dłużnika lub też wzruszenie roszczeń innego rzeczowego wierzyciela, tych samych dóbr dotyczących.

Oddział III.

Postanowienia wspólne.

§ 46. O ile obowiązujące ustawy na środek zabezpieczenia zezwalają, można w procesie o wzruszenie zastąpić poświadczenie co do istnienia niebezpieczeństwa przez złożenie zabezpieczenia ze strony uprawnionego do wniesienia skargi co do tych pretensyi, jakieby dla pozwanego w sporze o wzruszenie z użycia środków zabezpieczenia wyniknąć mogły.

Jeżeli przeprowadzenie prawa wzruszenia wymaga wpisu do ksiąg hipotecznych, natenczas uprawniony, za udowodnieniem wytoczonej skargi o wzruszenie i warunków potrzebnych do zezwolenia na środki zabezpieczenia,

może żądać w sądzie, przed którym się sprawa toczy, zanotowania w księgach hipotecznych wiszącego sporu. Zanotowanie to ma ten skutek, że wyrok wydany w sporze o wzruszenie ma moc zupełną także przeciw osobom, które dopiero po chwili wniesienia do sądu hipotecznego prośby o zanotowanie prawa hipoteczne nabyły.

§ 51.[1]) Przepisy niniejszej ustawy nie tamują dochodzenia szkody w myśl przepisów ustawy cywilnej, jeśli szkoda wyrządzoną została przez czyn ustawą karną zabroniony.

Tosamo stosuje się do prawa zarządcy masy na ustawie cywilnej opartego do wzruszenia kontraktów przez krydataryusza zawartych.

§ 52. Ustawa niniejsza nabywa moc obowiązującą od dnia ogłoszenia[2]). Do czynności prawnych przed tym dniem dokonanych stosowaną być nie może.

Jeżeli która z czynności prawnych w §§. 3., l. 2., 3. i 30., l. 2., 3. za ulegające zaczepieniu uznanych, przedsięwziętą została po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy a małżeństwo w tym czasie już było zawarte, to czynność ta na zasadzie rzeczonych przepisów wzruszoną być nie może, skoro obowiązek do jej przedsięwzięcia wypływa z kontraktu, na rok pierwej przed tą czynnością zawartego. Powyższe ograniczenie prawa wzruszenia nie ma zastosowania, jeżeli jedna z wymienionych w §§. 3., l. 2., 3. i 30., l. 2., 3., czynności prawnych na zasadzie innego przepisu niniejszej ustawy wzruszoną będzie.

Z dniem ogłoszenia tracą moc swoją wszystkie prawne

---

[1]) §§. 47.—50. są obecnie zniesione przez nową procedurę cywilną z 1. sierpnia 1895.

[2]) Ustawa niniejsza ogłoszona została w dniu 25. marca 1884.

przepisy, odnoszące się do przedmiotów niniejszej ustawy, o ile nie zgadzają się z jej treścią.

§ 53. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi sprawiedliwości.

IX. O innych prawach cywilnych, politycznych i honorowych krydataryusza.

§ **25.** Wpływ, jaki otwarcie konkursu w ciągu tegoż trwania wywiera na prawa cywilne, polityczne i honorowe krydataryusza, należy, o ile niniejszą ustawą konkursową nie jest uregulowany, osądzić według przepisów ustaw cywilnych, politycznych i karnych.

Oprócz skutków otwarcia konkursu, ustawą konkursową określonych, znają inne ustawy cały ich szereg.

Ogół tych innemi ustawami objętych skutków otwarcia konkursu należy podzielić na dwie grupy:

a) na skutki prawno-prywatne,

b) na skutki prawno-publiczne.

ad *a*) Do pierwszych odnoszą się następujące postanowienia:

1) Jeżeli do majątku pełnomocdawcy ogłoszony jest konkurs, natenczas to wszystko, co p e ł n o m o c n i k po tem ogłoszeniu w imieniu tego pełnomocdawcy uczynił, nie ma żadnego skutku. Podobnie ustaje samo przez się pełnomocnictwo przez ogłoszenie konkursu do majątku pełnomocnika (§ 1024 u. c.). Wyjątek stanowi jednakże § 35. proc. cyw., według którego pełnomocnictwo procesowe nie gaśnie przez otwarcie konkursu do majątku pełnomocdawcy [1]).

2) S p ó l n i k może być przed wyjściem czasu wyłączony ze spółki, gdy . . . popadnie w konkurs . . . (§ 1210. u. c.).

---

[1]) Por. Tilsch: Der Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht, str. 253. i n., Neumann: Commentar zu den Civilprocessgesetzen, str. 201. i n., Demelius w G. H. z r. 1897, str. 433., Bum: Bemerkungen zu der sg. »Beantwortung« w J. Bl. z r. 1898., str. 38., Skedl: Das oesterr. Civilprocessrecht, I., str. 320., Hradecky w G. H. z r. 1899., str. 599.

3) Jeżeli potwierdzenie odbioru posagu następuje dopiero po otwarciu konkursu, natenczas żadnego nie stanowi przeciwko wierzycielowi dowodu (§ 1226. u. c.)[1].

4) Jeżeli do majątku męża otwarty zostanie za jego życia konkurs, natenczas żona nie może wprawdzie żądać od wierzycieli zwrotu posagu lub wydania oprawy, lecz tylko zabezpieczenia takowych na przypadek rozwiązania małżeństwa. Oprócz tego ma prawo od czasu otwarcia konkursu żądać dochodu wdowiego lub używania posagu, jeżeli dochód wdowi nie był umówiony. Gdy jednak udowodnione będzie, że z przyczyny żony mąż podupadł na majątku, natenczas żadnego nie ma prawa ani do jednego, ani do drugiego używania (§ 1260. u. c.)[2].

Jeżeli żona co do swego majątku popadnie w konkurs, natenczas kontrakty małżeńskie pozostają niewzruszone (§ 1261. u. c[3]).

Jeżeli między małżonkami umówioną była spólność majątkowa, takowa rozwiązuje się przez popadnięcie w konkurs jednego lub drugiego małżonka, a wspólny majątek dzieli się między nimi tak, jak po śmierci jednego z nich (§ 1262. u. c.)[4][5].

5) Ręczyciel, który wyraźnie na ten przypadek tylko ręczył, jeżeli dłużnik główny nie będzie w stanie zapłacić, może pomimo to być pozwanym pierwszy, gdy dłużnik główny popadł w konkurs . . ., a ze strony wierzyciela nie zachodzi zwłoka (§ 1356. u. c.).

6) Spółka handlowa jawna rozwiązuje się[6]) przez otwarcie konkursu do majątku spółki . . ., tudzież przez otwarcie konkursu

---

[1]) Zob. § 49. ust. konk.

[2]) Zob. § 50. n. u. i objaśnienia do §§. 45., 48. n. u.

[3]) Por. art. 8 ust. handl.

[4]) Zob Sponner: Der Einfluss des Concurses auf die eheliche Güttergemeinschatt w G. Ztg. z r. 1896. Nr 32. i 33.

[5]) Zobacz w przedmiocie wpływu konkursu na prawa majątkowe małżonków: Ullmann: Die Stellung der Ehegatten im Concurse w Gr. Czas. IV., str. 91.—149, Górski: Zarys prawa handlowego austryackiego wyd. 2., I., str. 109. i n., Staub: Commentar zum Handelsgesetzbuch, str. 30. i n., gdzie też cytowana jest odnośna literatura.

[6]) Zob. Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 38. i n.).

do majątku jednego ze spólników . . . (art. 123. u. h.). Taksamo ma się rzecz przy spółce komandytowej i komandytowej na akcye, z tą różnicą, że, jeżeli komandytnik . . . popadnie w konkurs, nie pociąga to za sobą rozwiązania spółki (art. 170. i 200. ust. handl.). Spółka akcyjna rozwiązuje się . . . . przez otwarcie konkursu (art. 242. ust. handl.). Spółka niejawna rozwiązuje się . . . przez otwarcie konkursu do majątku posiadacza handlu lub spólnika niejawnego (art. 261. u. handl.).

Po rozwiązaniu spółki, z wyjątkiem przypadku otwarcia jej konkursu, ma nastąpić likwidacya (art. 133 u. handl.).

7) Udzielenie ksiąg handlowych może być sądownie nakazane dla rozpatrzenia się w całej ich osnowie . . . w konkursie, o ile się tyczy ksiąg krydataryusza (art. 40. ust. handl.).

8) Omówione w art. 313. (ust. handl.) prawo zatrzymania ma miejsce pod wymogami tamże wyrażonemi nawet z powodu wierzytelności niepłatnych: 1. jeżeli do majątku dłużnika konkurs otwarto (art. 314 u. handl.).

9) Art. 16. ust. wprow. ust. handl. zob. przy §. 50. ust. nin.

10) Jeżeli posiadacz handlu popadnie w konkurs, może spólnik niejawny jako wierzyciel konkursowy wystąpić z roszczeniem o swą wkładkę, o ile takowa przewyższa przypadający na na niego udział w stracie.

Jeżeli wkładka nie została wpłacona, spólnik niejawny obowiązany jest wnieść ją do masy konkursowej aż do wysokości potrzebnej do pokrycia jego udziału w stracie (art. 258. ust. handl.).

Jeżeli w ciągu roku przed otwarciem konkursu do majątku posiadacza handlu stosunek spółki został rozwiązany w drodze porozumienia się między nim a spólnikiem niejawnym, wówczas wierzyciele konkursowi mogą się domagać, ażeby spólnik niejawny wniósł do masy konkursowej zwróconą sobie wkładkę, co jednak nie narusza jego prawa do poszukiwania w charakterze wierzyciela konkursowego wierzytelności, jaka mu w chwili rozwiązania spółki ze stosunku spółkowego przysługiwała.

Tosamo ma miejsce i wtedy, gdy spólnikowi niejawnemu w rzeczonym czasie zwrócono wkładkę bez rozwiązania spółki.

Podobnież, jeżeli posiadacz handlu uwolnił w rzeczonym czasie

spólnika niejawnego całkowicie lub częściowo od udziału w poniesionej stracie, uwolnienie to jest bez skutku wobec wierzycieli konkursowych.

Przepisy niniejszego artykułu nie mają zastosowania, jeżeli spólnik udowodni, że przyczyną konkursu były okoliczności, które zaszły dopiero po chwili rozwiązania, zwrotu lub uwolnienia (art. 259. ust. handl.).

11) O skutkach otwarcia konkursu do majątku towarzystwa zarobkowego i gospodarczego zob. w dodatku I.

12) Jeżeli weksel przyjęto w całości lub co do części, można co do przyjętej sumy żądać zabezpieczenia wtedy: gdy do majątku przyjemcy otwarto konkurs (art. 29. ust. weksl.).

ad *b*). Do drugich zaliczyć należy następujące postanowienia:

Mandat posła do Rady Państwa gaśnie, jeżeli tenże straci prawo obieralności (ust. z 2. kwietnia 1873. l. 40 Dz. u. p.). Od prawa wyboru i obieralności przy wyborze członków Izby deputowanych Rady Państwa jakoteż przy wyborze prawyborców wykluczone są osoby, do których majątku otwarto postępowanie konkursowe (§ 20. ust. z 2. kwietnia 1873. l. 41. Dz. u. p.).

Mandat posła na Sejm krajowy gaśnie, jeżeli tenże straci prawo obieralności (§ 6. wszystkich ordynacyi krajowych z 26. lutego 1861.). Od prawa wyboru i obieralności na sejm są według pojedyńczych ordynacyi krajowych wykluczone osoby, do majątku których konkurs otwarto.

Jeżeli członek reprezentacyi gminnej popadnie w konkurs, to w ciągu trwania postępowania konkursowego nie może spełniać tego urzędu (wszystkie ustawy i statuty gminne). Odprawa obieralności do reprezentacyi gminnej i powiatowej, okręgowej i obwodowej wyłączone są osoby, do majątku których otwarto konkurs dopóty, dopóki konkurs trwa, a po tegoż ukończeniu, jeżeli dłużnika uznano winnym przekroczenia z §. 486. u. konk. (art. X. c. i XXV. ust. z 5. marca 1862. l. 18. Dz. u. p. § 25. ust. kraj. z 12. sierpnia 1866., § 11. lit. c. kraj. ord. wyb. z 12. sierpnia 1866., § 19. ust. kraj. z 12. sierpnia 1866. o reprezentacyi powiatowej.

Od wyboru i obieralności do rady wyznaniowej i przełożeństwa wyznaniowych gmin izraelickich wyłączone są osoby

nie mające prawa wyboru i obieralności do reprezentacyi gminnej (§ 9. ust. z 21. marca 1890. l. 57. Dz. u p.).

Do izby handlowej i przemysłowej nie mają prawa wyboru ani obieralności krydataryusze (§ 7. ust. z 29. czerwca 1868. l. 65. Dz. u. p.). Członkowie izby handlowej i przemysłowej, którzy popadli w konkurs, będą zawieszeni w urzędowaniu w ciągu trwania postępowania konkursowego (§ 11. cyt. ust.). — Zob. § 246. lit. h. ust. konk.

Krydataryusze są w ciągu trwania postępowania konkursowego wyłączeni od prawa głosowania i obieralności w stowarzyszeniach przemysłowych (§ 118. lit. b. i § 120. ust. z 15. marca 1883. l. 39. Dz. u. p.).

Od wyboru i obieralności do izby lekarskiej są wykluczone osoby nie mające prawa wyboru i obieralności do reprezentacyi gminnej (ust. z 29. listopada 1891. l. 5. Dz. u. p. z r. 1892.). Zob. wyżej.

Krydataryusz nie ma prawa wyboru ani obieralności do komisyi dla podatku zarobkowego i osobisto-dochodowego (§§ 18, 20., 185. i 186. ust. z 25. października 1896. l. 131. Dz. u. p.).

Wyłączone są od udziału i głosowania w stowarzyszeniach górniczych tudzież nie mają czynnego ani biernego prawa wyboru w takich stowarzyszeniach osoby, do których majątku otwarto konkurs, na czas trwania postępowania konkursowego (§§ 5., 13.—15. ust. z 14. sierpnia 1896. l. 156. Dz. u. p.).

Dłużnicy popadli w konkurs nie są zdolni do urzędu sędziowskiego albo do innej posady w sądzie dopóty, dopóki nie zostanie ukończone postępowanie konkursowe (§ 4. pat. z 3. maja 1853. l. 81. Dz. u. p. i §. 19. ust. z 19. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p.).

Przeciw niesędziowskim urzędnikom lub sługom sądowym, do których majątku otwarto konkurs, należy zarządzić zawieszenie w urzędowaniu (§ 68. ust. z 27. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p.).

Niezdolnym do urzędu sędziego przysięgłego jest ten, względem czyjego majątku postępowanie konkursowe zarządzono, aż do ukończenia tegoż, a jeśli jest kupcem, dopóki nie uzyska na nowo uzdolnienia do używania praw wymienionych w § 246. ust.

konk. (§ 2. l. 2. ust. z 23. maja 1873. l. 121. Dz. u. p. o układaniu list przysięgłych). Osoby te nie mogą być również mężami zaufania przy układaniu rocznej listy sędziów przysięgłych (§ 11. cyt. ustawy).

Nie ma prawa wyboru ani obieralności do sądów przemysłowych osoba, do której majątku otwarto konkurs, dopóty, dopóki postępowanie konkursowe trwa (§§ 8. i 9. ust. z 27. listopada 1896. l. 218. Dz u. p.). Jeżeli do majątku asesora przemysłowego lub jego zastępcy otwarto konkurs, powinien trybunał I. inst. tegoż usunąć z urzędu (§ 17. cyt. ust.).

Krydataryusze są niezdolni do urzędu sędziego fachowego stanu obywatelskiego (§ 20. ust. z 27. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p. i § 6. rozp. min. z 1. czerwca 1897. l. 128. Dz. u. p.).

W liście do giełdy nienależących sędziów rozjemczych dla sądów giełdowych nie wolno umieszczać osób, które i dopóki są wyłączone od obieralności do reprezentacyi gminnej, tudzież kupców zarejestrowanych dopóty, dopóki nie odzyskali zdolności wykonywania praw w §. 246. ust. konk. wymienionych (§ 3. rozp. min. z 11. lutego 1896. l. 28. Dz. u. p.).

Jeżeli państwowy urzędnik lub sługa (oprócz sędziów i osób przy sądzie ustanowionych) popadnie w konkurs, to powinna nastąpić suspenzya jego w urzędzie lub służbie, z którą to suspenzyą zawsze się powinna łączyć suspenzya od poborów lub płacy (§ 9. rozp. cas. z 10. marca 1860. l. 64. Dz. u. p.).

Funkcyonaryuszem prokuratoryi państwa lub jego zastępcą można zamianować tylko osobę, która jest w pełnem używaniu praw obywatelskich (§ 88. inst. o wykonaniu procedury karnej).

Do wykonywania adwokatury potrzeba zdolności swobodnego zarządzenia majątkiem (Eigenberechtigung) (§ 1. ord. adw. z 6. lipca 1868. l. 96. Dz. u. p.). Uprawnienie do wykonywania adwokatury gaśnie przez utratę tej zdolności (§ 34. cyt. ust.).

Do uzyskania posady notaryusza wymaga się, by kandydat miał wolny zarząd swego majątku (§ 6. lit. a. ord. not. z 25. lipca 1871. l. 75. Dz. u. p.). Jeżeli notaryusz popadnie w konkurs, powinien sąd dyscyplinarny zarządzić tymczasowo jego suspenzyę w urzędzie (§ 165. lit. d. ord. not.). Urząd notaryusza gaśnie

przez utratę swobodnego zarządu majątkiem (§ 19. lit. d. ord. not.)[1]).

Krydataryusze są w ciągu trwania konkursu wykluczeni od prawa uczęszczania na giełdę (§ 5. ust. z 1. kwietnia 1875. l. 67. Dz. u. p.).

Jeżeli stręczyciel handlowy popadnie w konkurs, wówczas należy go usunąć z urzędu (art. 84. lit. c. ust. z 4. kwietnia 1875. l. 68. Dz. u. p.).

Por. §. 10. ust. z 5. grudnia 1877. l. 111. Dz. u. p.

O skutkach karnych konkursu zob. §§ 486. i 199. f.) ust. karn.

ROZDZIAŁ DRUGI.
O roszczeniach w konkursie.

Oddział 1.
O uporządkowaniu roszczeń.

I. Roszczenia o zwrot rzeczy.

§ **26.** Jeżeli w masie konkursowej znajdują się rzeczy oznaczone, które w całości lub w części nie są własnością krydataryusza, to należy według ogólnych zasad prawnych ocenić prawo żądania ich zwrotu lub wydzielenia części do masy nienależącej. Jeżeli rzecz taką pozbyto po otwarciu konkursu, to w miejsce pozbytej rzeczy wstępuje uzyskana odpłata. Osobie domagającej się wydania rzeczy przysługuje prawo domagać się odpłaty z masy, jeżeli ta już ją pobrała, albo od tego, który jeszcze winien ją zapłacić.

§ **27.** Zwrot albo wydzielenie rzeczy przedmiotem żądania będącej, wydanie uiszczonej za nią masie odpłaty,

---

[1]) Maasburg: Zum §. 19. lit. d. der Not. Ordnung w G. Ztg. z 1877. Nr 23.

tudzież oddanie dokumentów, odnoszących się do odpłaty jeszcze nieuiszczonej, osobie żądającej zwrotu ma nastąpić jedynie za wynagrodzeniem tych wydatków przez krydataryusza albo przez masę konkursową na zwrócić się mającą rzecz albo na uzyskaną odpłatę poczynionych, których wynagrodzenie ciąży na żądającym zwrotu.

Z brzmienia §. 26. wynika, że prawo żądania wyłączenia [1]) pewnych przedmiotów z masy konkursowej przysługuje osobom trzecim pod następującymi warunkami:

1) Krydataryusz nie śmie być właścicielem danego przedmiotu.

2) osoba trzecia ma prawo według ogólnych zasad prawnych żądać wydania odnośnego przedmiotu i to bez względu na to, czy prawo to opiera się na prawie własności czy też na tytule obligatoryjnym [2]), np. kontrakcie składu (O. z 3. lipca 1900. l. 7804. G U. n. zb. 1075.), wygodzenia, najmu, zastawu itd.

3) chodzi o ściśle oznaczony przedmiot majątkowy (nie tylko o rzecz w ścisłem tego słowa znaczeniu), znajdująca się w masie.

Jeżeli te wszystkie trzy warunki zachodzą, wówczas osoba trzecia może żądać wydania odnośnych przedmiotów.

Przedmiotami takimi mogą być nieruchomości, rzeczy ruchome, także rzeczy sprzedane cum pacto reservati dominii (O. z 8. lipca 1884. l 757. G U. 10101 , O. z 21. października 1885. l. 13481. G. U. 10757., O. z 11. grudnia 1888. l. 13481. G. U. 12477., O. z 21. listopada 1900. l. 15486. G. U. n. zb. 1192), wierzytelności, np. wierzytelność hipoteczna, przez krydataryusza cedowana jeszcze przed otwarciem konkursu osobie trzeciej, chociażby cesya ta w księgach hipotecznych wpisaną nie została, gdyż cesya skuteczną jest wobec stron z chwilą jej zawarcia, a faktu tego nie zmienia ta okoliczność,

---

[1]) Kaserer, str. 61. i n.. Kissling, str. 78. i n , Schwarz, I., str. 89. i n. i II., str. 338., Pollak, str 317., Frankl: Zur Revision, str. 62. i n., Kohler: Lehrbuch, str. 155. i n.

[2]) Natomiast ustawa konk. nie zna t. zw. droit de suite. Za wprowadzeniem tegoż oświadcza się Frankl: Zur Revision, str. 62. i n., przeciw temu zaś Pollak: Ueber die Reform der Concursordnung w J. Bl. z r. 1895. Nr 51. i 52.

że na zabezpieczenie cedowanej wierzytelności istnieje hipoteczne prawo zastawu, gdyż ostatnie jest tylko prawem akcesoryjnem (O. z 27. maja 1884. l. 5572. G. U. 10050.), dalej np. wierzytelność przez krydataryusza jako komisanta nabyta przy czynności zawartej na rachunek komitenta, gdyż ta w stosunku między komitentem a komisantem i tegoż wierzycielami uchodzi za wierzytelność komitenta (art. 368. ustęp 2. ust. handl.), weksle oddane krydataryuszowi jako indosataryuszowi per procura (art. 17. ust. wekslowej), weksle we formie zwykłego indosu na krydataryusza przeniesione, jeżeli indos ten według zgodnej woli stron nie miał przelać praw wekslowych na krydataryusza, lecz tylko miał mu dać legitymacyę do ściągnięcia weksla dla indosanta (§ 916 u. c.) [1]), dalej gotówka w odosobnieniu przechowana, niezmieszana z inną gotówką krydataryusza. Sąd Najwyższy orzekł dopuszczalność żądania wydania gotówki w następującym przypadku: B. otrzymał od A przekazem pocztowym na weksel 3000 złr. w pieniądzach papierowych. Pieniądze te tak, jak je od listonosza otrzymał, złożył B w osobnej kopercie, napisał na niej, że pieniądze przeznaczone są na pokrycie długu do A i popełnił samobójstwo. Do spadku osoby B. otwarto konkurs, A w drodze skargi żąda wydania mu z masy powyższych osobno trzymanych 3000 złr., opierając swe żądanie na tem, że podpis na wekslu umieszczony, ze względu na który pożyczki udzielił, jest sfałszowany, wobec czego umowa według § 871. u. c. (błąd co do istotnej treści umowy) jest nieważna. Sąd Najwyższy przyjął, że B. nabył własność na otrzymanych pieniądzach, że jednakże osobie A z powodu względnej nieważności umowy przysługuje prawo żądania zwrotu tych pieniędzy (O. z 9. listopada 1899. l. 11762. G. U. n. zb. 1241.).

Jeżeli przedmiot, do któregoby osoba trzecia mogła sobie rościć prawo zwrotu według §. 26. został przez zarząd masy [2]) po-

[1]) Por. Frankl: Zur Revision, str. 65., Kohler: Lehrbuch, str. 179., Ofner w Gr. Czas, XX., str. 262, Schwarz, I., str. 91.; inaczej Jonge w Gr. Czas., XV., str. 582, Wertbauer w Gr. Czas., XIII., str. 587.

[2]) Jeżeli przedmiot taki pozbył krydataryusz jeszcze przed otwarciem konkursu, to osoba uprawniona może z tego tytułu powstałej do krydataryusza pretensyi dochodzić w konkursie tylko jako wierzytelności konkursowej.

zbyty, to trzeba odróżnić, czy osoba, na rzecz której ten przedmiot pozbyto, należącą się masie odpłatę tejże masie już uiściła czy też nie. W pierwszym przypadku może osoba trzecia żądać wydania sobie z masy pobranej już przez nią odpłaty (także nie pieniężnej) w całości (O. z 2. lipca 1880. l. 7342 G. U. 8038.) — będzie to zatem teoretycznie dług masy [1]), który jednakże musi być zaspokojony przed wszystkimi innymi długami masy, gdyż ustawa dług ten uważa za prawo żądania zwrotu — w drugim przypadku zaś ma prawo z tytułu cessionis legis żądać odpłaty jeszcze nieuiszczonej wprost od tej osoby, która odnośny przedmiot nabyła. W obu zaś przypadkach może żądać ponadto dalszego odszkodowania jako wierzytelności masy z § 29. l. 2. [2]) [3]).

Osoba uprawniona może dochodzić swej pretensyi w ciągu całego trwania postępowania konkursowego (§ 159) tak w drodze skargi jak i w drodze pozasądowej (O. z 7. lutego 1893. l. 757. G. U. 14582). I w jednym i drugim przypadku może jednakże zarządca masy uznać prawo żądającego zwrotu jedynie za przyzwoleniem innych organów konkursowych, a mianowicie przed ogólną audyencyą likwidacyjną musi zasięgnąć upoważnienia komisarza konkursowego, po audyencyi likwidacyjnej zaś przyzwolenia wydziału wierzycieli (§ 147. l. c.) Jeżeli chodzi o nieruchomość, to w miejsce komisarza konkursowego wchodzi sąd konkursowy, a w miejsce wydziału wierzycieli ogół wierzycieli (§ 148. lit. a)

Osoba żądająca zwrotu wedle §. 26. musi jednakże ze swej strony wynagrodzić masie wydatki, poniesione przez nią lub przez krydataryusza na wydać się mającą rzecz lub osiągniętą odpłatę. Które wydatki zwrócić należy, o tem decydują w każdym poszczególnym przypadku ogólne przepisy prawa cywilnego [4]) (zwłaszcza §§ 331—336. i 1036.—1040. u. c.). Por. O z 21. listopada 1900. l. 15486. G. U. n. zb. 1192. (?)

---

[1]) Kissling, str. 80.

[2]) O tem dalszem roszczeniu wspomina Pollak, str. 321, zalicza je jednakże — bez uzasadnienia — do rzędu wierzytelności konkursowych.

[3]) Zob. § 109. ustęp 2.

[4]) Pollak, str. 321. i 322., Schwarz, I., str 96.

Odnośnie do §§. 26. i 27. przytoczyć należy następujące orzeczenia Sądu Najwyższego:

Sprzedawca może tylko wtedy żądać od masy konkursowej zwrotu rzeczy sprzedanej, lecz z powodu niezapłacenia ceny kupna jeszcze nie oddanej, jeżeli dowiedzie, że kontrakt kupna później uchylony został, albo że masa konkursowa w myśl §. 22. lit. c. ust. konk. nie wstąpiła w umowę (O. z 20. grudnia 1900. l. 17052. G. U. n zb. 1218).

Przeciw roszczeniu przysługującemu w myśl §. 27. ust. konk. masie konkursowej o zapłatę wydatków poczynionych na wydać się mającą rzecz może żądający zwrotu tej rzeczy przy zaistnieniu warunków w §. 1438. u. c. w drodze kompenzaty podnieść swe wzajemne roszczenie o odszkodowanie z powodu utraty wartości spowodowanej używaniem rzeczy i o zwrot kosztów połączonych z przesyłką rzeczy (O. z 21. listopada 1900. l. 15486. G. U. 1192.).

Nadmienić tu należy jeszcze przepis §. 25. ustawy z 16. marca 1884. l 36. Dz. u. p. normujący szczególny przypadek prawa żądania zwrotu [1]).

§ ten brzmi:

Strona, przeciw której wystąpiono z procesem o wzruszenie, może o tyle żądać zwrotu swego wzajemnego świadczenia, to jest tego, co na zasadzie wzruszonej czynności prawnej dała krydataryuszowi, o ile rzecz ta w masie konkursowej jeszcze się znajduje, lub o ile masa wzbogaciła się wartością wzajemnego świadczenia.

Z dalej sięgającem roszczeniem o zwrot wzajemnego świadczenia, jak niemniej z żądaniem powstałem wskutek wzruszenia, może strona przeciwna tylko jako wierzyciel przeciw masie konkursowej wystąpić.

Jeżeli w konkursie nastąpił dział, w którym strona przeciwna z powodu zgłoszenia się spóźnionego nie z własnej winy z tem roszczeniem nie była uwzględnioną, natenczas stronie tej przy dalszym dziale masy przyznać wypadnie z rozdzielić się mającej sumy

---

[1]) Steinbach: Commentar zum Gesetze vom 16. März 1884., str. 114. i n., Menzel: Das Anfechtungsrecht der Glaubiger nach oesterr. Rechte, str. 271., Krasnopolski: Das Anfechtungsrecht der Gläubiger nach oesterr. Recht, str. 104.

przedewszystkiem taką kwotę, iżby stanęła na równi z poprzednio uwzględnionymi wierzycielami.

Pierwszy ustęp tego §. mówi o roszczeniu o zwrot tudzież o roszczeniu masy (do wysokości wzbogacenia), 2gi i 3ci ustęp — które stanowią całość — o roszczeniach konkursowych.

II. Roszczenia wierzycieli masy.

§ **28.** Z majątku krydataryusza należy przedewszystkiem zaspokoić długi masy i to z tej masy, do której się one odnoszą (§§ 30. i 42.).

W wątpliwości, czy takie długi odnoszą się do wspólnej czy też do odrębnej masy, należy przyjąć, że dotyczą wspólnej masy.

§ **29.** Za długi masy należy uważać:

1. Koszta masy.

Do tych należą:

a) Koszta otwarcia konkursu tudzież wszystkie koszta, które powstały w celu wyśledzenia, zabezpieczenia, ściągnięcia, oszacowania, spieniężenia i rozdzielenia majątku należącego do masy.

b) Wszystkie koszta, które są połączone z wyśledzeniem, badaniem i ustaleniem roszczeń do masy, o ile według postanowień niniejszej ustawy konkursowej (§§ 122., 123., 133., 137.) nie spadają na poszczególne osoby.

c) Wszystkie wydatki, które są połączone z utrzymaniem, zarządem i gospodarstwem masy, do jakich zaliczyć należy także dotyczące masy podatki i publiczne opłaty, które w ciągu konkursu zapadują.

2. Wszystkie roszczenia do masy, które po otwarciu konkursu powstały z prawnie obowiązujących czynności i działań zarządu masy.

3. Wszystkie roszczenia z czynności prawnych albo stosunków prawnych krydataryusza, które w chwili otwarcia konkursu jeszcze nie są dopełnione lub ukończone, o ile masa w miejsce krydataryusza w nie wstąpiła (§§ 22. i 23.).

Jeżeli długi masy nie mogą być w zupełności zapłacone, to koszta masy mają pierwszeństwo przed innymi długami masy, a jedne lub drugie między sobą należy stosunkowo zaspokoić. Nie można jednak żądać zwrotu zapłat już uiszczonych.

Wspólnem znamieniem wszystkich długów masy[1]) w §. 29. wymienionych, t. j. długów masy w obszernem tego słowa znaczeniu, obejmujących tak koszta masy jak i długi masy w ścisłem tego słowa znaczeniu, jest to, że dotyczą masy konkursowej, że powstały po otwarciu konkursu, tudzież, że nie są spowodowane przez krydataryusza. Jeżeli danemu długowi braknie jednego z tych wymogów, wówczas długu takiego nie można zaliczyć do długów masy. —

I tak nie będzie długiem masy wogóle n. p. podatek zarobkowy od przemysłu (krawiectwa) prowadzonego samodzielnie przez krydataryusza (nie przez zarząd masy) po otwarciu konkursu (O. z 17. sierpnia 1875. l. 9034. G. U. 5837.), chociażby nawet krydataryusz część dochodów z tego przedsiębiorstwa oddał masie (O. z 3. sierpnia 1880. l. 8698. G. U. 8056.), podatek osobisto-dochodowy wymierzony krydataryuszowi, chociażby za czas, kiedy tenże już był w konkursie (O. z 11. maja 1900. l. 103. G. U. n zb. 1047.), taksa wojskowa wymierzona krydataryuszowi w ciągu trwania konkursu za rok ostatni przed otwarciem konkursu (O. z 28. lutego 1901. l. 2090. rep. orz. 172. w dodatku do Dz. rozp. min. spraw. z r. 1901. Nr 340.), należytości, które ciążą na krydataryuszu z ty-

[1]) Kaserer, str. 69. i n. i 215. i n., Kissling, str. 83. i n., Schwarz, I., str. 147. i n. i 116. i n., II., str. 341. i n., Pollak, str. 278. i n. i 268., Frankl: Zur Revision, str. 77. i n., Kohler: Lehrbuch des Concursrechtes, str. 380. i n.

tułu wyroku, nakazu zapłaty lub innego orzeczenia wydanego przed otwarciem konkursu lub z tytułu czynności prawnej przez niego przed otwarciem konkursu przedsięwziętej i to bez względu na to, czy władza skarbowa odnośne wezwanie płatnicze wygotowała i doręczyła przed lub po otwarciu konkursu (O. z 3. maja 1871. l. 5259 G. U. 4150., O. z 9. października 1872 l. 9330. G. U. 4727. rep. orz. Nr 22., O. z 14. kwietnia 1874 l. 3292. G. U. 5330., O. z 5. stycznia 1875 l. 13779. G. U. 5586., O z 16 stycznia 1877. l. 10889. G. U. 6351. Jud. 98; inaczej błędnie O. z 14. września 1871. l. 11530. G. U. 4263., O. z 14. sierpnia 1873. l. 8056. G. U. 5056., O. z 30. września 1875. l. 6916. G. U. 5870.), należytość podwyższona od czynności prawnej przedsięwziętej przed otwarciem konkursu (O. z 28. marca 1871. l. 3565. G. U. 4104.), podatki realne przed otwarciem konkursu do zapłaty przypadłe, lecz z powodu zatajenia dopiero po otwarciu konkursu przypisane (O. z 27. sierpnia 1873. l. 8493. G. U. 5064. rep. orz. 56., O. z 16. stycznia 1877. l. 10889. G. U. 6351.), koszta kuratora spadku, do którego później otwarto konkurs (O. z 24. czerwca 1891. l. 7513. G. U. 13831.), przed otwarciem konkursu powstałe koszta adwokata, który zastępował krydataryusza w procesie aż do chwili otwarcia konkursu, chociażby masa w proces wstąpiła (O. z 14. września 1892. l. 10466. G. U. 14380.), koszta sporządzenia inwentarza spadku, do którego później konkurs otwarto (O. z 16. września 1877. l. 7439. w Riehlu, str. 64.,— inaczej O. z 14. stycznia 1896. l. 293. G. U. 15684., O. z 6. listopada 1896. l. 13846. G. U. 15912.), chyba, że inwentarz spadkowy był podstawą inwentarza konkursowego tak, iż masa konkursowa nie poniosła wydatku na nowy inwentarz (O. z 3. grudnia 1884. l. 13552. G. U. 10286.).

Natomiast będą kosztami masy między innymi: należytość za sporządzenie inwentarza konkursowego należąca się komisarzowi sądowemu (O. z 15. września 1875. l. 10128. G. U.5855., O. z 26. września 1876. l. 11324. G. U. 6245., O. z 16. lutego 1892. l. 1854. G. U. 14122., O. z 25. września 1893. l. 5913. G. U. 14715.), koszta ubezpieczenia przedmiotów należących do masy (O. z 8. października 1891. l. 12137. G U. 13943.. O. z 19. lipca 1892. l. 8629. G. U. 14321.), koszta kuratora ustanowionego w konkursie zakładu emitującego częściowe zapisy długu dla przestrzegania interesu wie-

rzycieli mających obligacye pierwszeństwa z wyłączeniem kosztów przez tegoż kuratora w interesie poszczególnych wierzycieli poniesionych (O. z 6. września 1883. l. 7652. G. U. 9551.), deficyt pozostały z ukończeniem zarządu przedsiębiorstwa (krydataryusza), prowadzonego przez zarządcę masy (O. z 16. kwietnia 1902. l. 4921. w G. Zntrl. z 1902., str. 668.), koszta procesowe urosłe zarządcy masy wskutek procesów przezeń prowadzonych, np. koszta procesów likwidacyjnych (§ 133.), procesów o wzruszenie czynności prawnej krydataryusza i to bez względu na to, czy dla masy korzystnie wypadły czy też nie (O. z 19. maja 1896. l. 5915. G. U. 15791. rep. orz. 4618.), podatki i należytości płatne po otwarciu konkursu a dotyczące masy konkursowej (dekr. nadw. z 3. lutego 1821. l. 1737. Zb. u. s.). Wówczas powiadamy, że podatek jest płatny po otwarciu konkursu, jeżeli ustawowy termin płatności po tej chwili przypada, o należytości zaś to powiedzieć możemy, gdy po otwarciu konkursu względnie w czasie tegoż trwania nastąpił nie tylko wymiar tej należytości, ale i sam fakt wymiar należytości uzasadniający. Dotyczyć zaś będzie masy podatek wówczas, gdy przedmiot podatkowy należy do masy, n. p. dom, grunt, przedsiębiorstwo przemysłowe, należytości zaś wówczas, gdy masa, względnie jej organa, przedsięwzięła lub spowodowała akt podlegający należytości [1]).

Według orzeczenia z 6. września 1898. l. 12069 G. U. n. zb. 299 obowiązana jest masa płacić jako koszt masy podatek zarobkowy płatny po otwarciu konkursu od przedsiębiorstwa krydataryusza, o którego zastanowieniu zarządca masy donieść władzy skarbowej zaniechał [2]). Według orzeczenia z 10. maja 1900. l. 6366. G. U n. zb. 1001. można podatku zarobkowego za czas trwania konkursu tylko wtedy dochodzić jako kosztu masy przeciw masie, jeżeli wezwanie płatnicze zawierające wymiar tego podatku doręczono zarządcy masy, a nie krydataryuszowi. Według orzeczenia z 11. października 1899. l. 14887. G. U. n. zb. 718. nie jest poda-

---

[1]) Zob. Fux: Ueber die Behandlung der Steuern und Gebüren im Concurs- und Executionsverfahren, r. 1900., str. 9. i n., Pollak, str. 80.

[2]) Tak także Fux, j. w., i Freiberger: Handbuch der oesterreichischen directen Steuern, str. 309.

tek zarobkowy (dawniej dochodowy), płatny co prawda po otwarciu konkursu (2 dni po tej chwili), atoli przypadający za czas przed otwarciem konkursu, kosztem masy, lecz wierzytelnością konkursową.

Długami masy w ściślejszem tego słowa znaczeniu (§ 29. l. 2.) — nie kosztami masy — są koszta procesowe nałożone na masę w procesach przez nią lub przeciw niej prowadzonych, gdyż są to roszczenia wywołane czynnościami organów masy (tak O. z 28. stycznia 1873. l. 791. G. U. 4858., O. z 9. grudnia 1874. l. 13025. G. U. 5559., O. z 20. kwietnia 1875. l. 4199. G. U. 5693., O. z 7. lutego 1883. l. 1463. G. U. 9299., O. z 12. lipca 1887. l. 7917. G. U. 11668., inaczej O. z 20. listopada 1878. l. 6056. G. U. 7218., które kosztom rzeczonym takiego uprzywilejowanego stanowiska nie przyznaje) i to bez względu na to, czy koszta te powstały przed lub po wstąpieniu masy w proces już przed otwarciem konkursu wdrożony (O. z 20. kwietnia 1875. l. 4199. G. U. 5693.).

Wynika stąd, że roszczenie zarządcy masy o zwrot poniesionych przez niego w procesie wydatków i o wynagrodzenie (§ 29. l. 1.) ma przez wzgląd na ostatni ustęp §. 29. pierwszeństwo przed roszczeniem osoby trzeciej o zapłatę kosztów procesowych na masę nałożonych. Pierwsze stanowi bowiem koszt masy, drugie zaś tylko dług masy w ściślejszem tego słowa znaczeniu (O. z 9. grudnia 1874. l. 13025. G. U. 5559.).

Według §. 24. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p., jest długiem masy roszczenie osoby trzeciej, przeciw której zarządca masy przeprowadził skutecznie proces o wzruszenie czynności prawnej, o wydanie jej wzajemnego świadczenia do wysokości wzbogacenia się masy.

Oprócz już zaznaczonego podziału długów masy na koszta masy i długi masy w ściślejszem tego słowa znaczeniu, podziału ważnego przez wzgląd na to, że według ostatniego ustępu §. 29. w razie niedostateczności masy zostają koszta masy zaspokojone przed długami masy w ściślejszem tego słowa znaczeniu, rozróżnia ustawa (§§ 28., 31., 38., 41.) długi masy ogólnej i długi mas szczególnych według tego, czy one »dotyczą« (sich beziehen) masy ogólnej czy też mas szczególnych. Kryteryum to nie jest dość ściśle, tak, iż jest bardzo spornem, co uważać za dług masy szcze-

gólnej. Większość teoretyków, a zgodnie z nimi i praktyka (O. z 20. grudnia 1881. l. 13438. G. U. 8593., O. z 7. czerwca 1887. l. 6408. G. U. 11628., O. z 20. lutego 1900. l. 1750. G. U. n. zb. 894., O. z 28. stycznia 1902. l. 1112. w dodatku do Dz. rozp. min spr. z r. 1903. Nr 517.) uważają za długi masy szczególnej te długi względnie wydatki, które i o ile zaciągnięte względnie poczynione zostały w interesie masy szczególnej względnie wierzycieli realnych (a nie w interesie masy ogólnej)[1]) lub na podstawie pozytywnego przepisu prawnego uznane zostały za dług masy szczególnej.

I tak będą długami masy szczególnej: wynagrodzenie osobnego zarządcy masy szczególnej (§ 82.), koszta zarządu realności, odrębną masą będącej, wykonywanego przez ogólnego zarządcę (O. z 12. sierpnia 1891. l. 9505. G. U. 13864.), koszta ubezpieczenia realności odrębną masę stanowiącej (O. z 19. lipca 1892. l. 8629. G. U. 14321., O. z 8. października 1891. l. 12137. G. U. 13943.), podatki od masy szczególnej przypadające (§ 29.), na podstawie pozytywnego przepisu ustawy koszta powstałe przez ustalenie zgłoszonych do masy pretensyi realnych, które ceną kupna masy szczególnej są pokryte (§ 31.)[2]); dalej będą kosztami masy szczególnej koszta egzekucyjne łącznie z kosztami oszacowania wówczas, gdy nieruchomość lub ruchomość, stanowiąca odrębną masę, krydalnie, tj. przez zarządcę masy[3]) (a nie przez wierzyciela realnego) sprzedaną została (tak w zasadzie O. z 20. lutego 1900 l. 1750. G. U. n. zb. 894.) wszelako wedle orzeczenia z 28. stycznia 1902. l. 1122. (w dodatku do Dz. rozp. min. spr. z r. 1903. Nr 517.) tylko o tyle, o ileby koszta te ponieść musieli z ceny kupna w całości lub w części zaspokojeni wierzyciele realni, aby swe prawo zastawu zreali-

---

[1]) Por. Pollak, str. 268.

[2]) Inaczej Neumann: Die Executionsordnung, str. 312.

[3]) Inaczej: Neuman. j. w., str. 313. i 368., Schauer: Über den Einfluss der Executionsordnung auf die Befriedigung der Realgläubiger im Concurse w G. Z. z 1900., str. 108., uw. 3.; natomiast jak w tekscie: Pollak, str. 269., Steinbach: Das Gesetz vom 10. Juni, 1887., str. 66., Dr Hollerstein: Zur Frage ob die Kosten der cridamässigen Versteigerung einer Concursrealität in bevorzugter Rangordnung aus dem Meistbote zuzuweisen sind, w J. Bl. z r. 1902., str. 339. i n.

zować; przy ruchomościach będą kosztami masy szczególnej koszta licytacyi i oszacowania także przy sprzedaży egzekucyjnej, tj. także wówczas, gdy sprzedaż nastąpiła przez wierzyciela realnego — arg. z §. 283. ord. egz. (O. z 10. października 1883. l. 11834. G. U. 9594.).

Natomiast nie będą długami szczególnej masy n. p. koszta sporządzenia inwentarza, o ile się odnoszą do danej realności (inaczej błędnie O. z 16. lutego 1892. l. 1854. G. U. 14122.) lub ruchomości (inaczej błędnie O. z 10. sierpnia 1887. l. 9070. G. U. 11703.), gdyż inwentarz jest dla wierzycieli realnych w regule bez znaczenia, dalej, z ograniczeniem wyżej co do ruchomości podanem, koszta postępowania egzekucyjnego wraz z kosztami oszacowania przedsięwziętego w ciągu postępowania egzekucyjnego wdrożonego przez wierzyciela realnego, a nie przez zarządcę masy (O. z 29. marca 1892. l. 3553. G. U. 14183.), kosztom tym przysługuje pierwszeństwo, które służy odnośnej wierzytelności (§ 36. u. konk. i § 216. ord. egz.); nie będą również kosztami masy szczególnej koszta krydalnego oszacowania ruchomości przez wierzycieli zlicytowanych, a jeszcze przed otwarciem konkursu przez tych wierzycieli zajętych i oszacowanych (O. z 20. grudnia 1881. l. 13438. G. U. 8593. i O. z 7. czerwca 1887. l. 6408. G. U. 11628.; inaczej błędnie O. z 5. października 1882. l. 11261. G. U. 9121.).

Przedmiotem długu masy może być także świadczenie niepieniężne [1][2].

Ważną jest rzeczą, kto jest podmiotem długów masy po stronie biernej. Zapatrywanie, iż dłużnikiem jest ogół wierzycieli [3], uważać należy za błędne, gdyż ogół wierzycieli nie jest osobą prawniczą. Dłużnikiem jest ta osoba, która jest podmiotem majątku konkursowego czyli masy, tj. krydataryusz (tak O. z 1. lipca 1896. l. 7425. G. U. 15816. i O. z 8. lutego 1898. l. 1962. G. U. n. zb. 19.). Spornem jest, czy odpowiedzialność krydataryusza sięga także poza

[1]) Pollak, str. 280.
[2]) Inaczej rzecz się ma przy wierzytelnościach konkursowych.
[3]) Motywa u Kaserera, str. 69., Schwarz, I., str. 148. i 149., Canstein: Construction der Concursverhältnisse w Gr. Czas., IX., str. 488.

konkurs, czyli innemi słowy, czy po ukończeniu konkursu krydataryusz odpowiada za niezaspokojone długi masy. Otóż ustawa konkursowa zdaje się dostarczać podstaw do rozstrzygnięcia tej kwestyi w sposób negatywny [1]). I tak § 54. wspomina tylko o wierzycielach konkursowych jako tych, którzy mogą i po ukończeniu konkursu dochodzić swych niezaspokojonych pretensyi, nie mówi zaś nic o wierzycielach masy. Nadto według §. 160. może wierzyciel masy dochodzić w drodze skargi z ograniczeniem do poszukiwania jej na majątku masy. Wniosek ten, do którego tu dochodzimy, nie odbiera jednakże wierzycielom masy możności dochodzenia przeciw krydataryuszowi ich pretensyi po ukończeniu konkursu z tytułu wzbogacenia, np. jeżeliby krydataryuszowi przed zaspokojeniem wierzycieli masy majątek wydano [2]) [3]).

O dochodzeniu i zaspokojeniu wierzytelności masy zob. §§ 137. i 138. tudzież §§ 160.—162.

III. Roszczenia wierzycieli realnych.

§ 30. Wierzyciele, którzy na podstawie prawa rzeczowego mają prawo do zaspokojenia się przed innymi z pewnych dóbr krydataryusza (wierzyciele realni), wyłączają w konkursie wierzycieli osobistych (wierzycieli konkursowych) do wysokości swych wierzytelności od zapłaty z tych dóbr (szczególnych mas).

Jedynie to, co po zaspokojeniu wierzycieli realnych z tych mas pozostanie, wpływa do wspólnej masy kon-

---

[1]) Schrutka: Compensation, str. 72., 73., 77., Frankl: Zur Revision, str. 77. i 78.; por. także Schwarz. I., str. 149.

[2]) Frankl: Zur Revision, str. 78.

[3]) Do innego rezultatu dochodzą Petschek (por Vjschr. XX., str. 174. i 175.) i Pollak, str. 283. i 122. i n. Obaj nakładają na krydataryusza nieograniczoną odpowiedzialność za długi masy, przyczem ostatni, tj. Pollak, ogranicza zastosowanie §. 160. tylko na czas trwania konkursu. Por. Ehrenzweig: Zur Feststellung der Ansprüche des Concursmasseverwalters w J. Vjschr., XXXIII., str. 65. Zob. także zgodne z zapatrywaniem Pollaka i Petscheka O. z 13. kwietnia 1880. l. 4089. G. U. 7939.

kursowej przeznaczonej na zaspokojenie wierzycieli konkursowych.

Wierzyciele realni mogą jednakże, o ile im przysługuje jednocześnie osobiste roszczenie do krydataryusza, poszukiwać swego zaspokojenia i na wspólnej masie jako wierzyciele konkursowi.

Zasadą wynikającą z §. 163. u konk. jest, że otwarcie konkursu nie narusza praw rzeczowych (iura in re aliena), które osoby trzecie, t. zw. wierzyciele realni [1]) (separatyści ex iure crediti), nabyły przed otwarciem konkursu na przedmiotach ruchomych i nieruchomych należących do masy konkursowej.

Przedmioty takie, do masy konkursowej należące, a obciążone prawami rzeczowemi na rzecz osób trzecich, nazywa ustawa szczególnemi masami i przeznacza je w pierwszym rzędzie na zaspokojenie wierzycieli realnych tak, że jedynie nadwyżka po ich zaspokojeniu powstała wpływa do masy ogólnej, z której mają być zaspokojeni wierzyciele masy (§§ 28. i 29.) ogólnej (O. z 14. kwietnia 1891. l. 4425. G. U. 13733.) i wierzyciele osobiści czyli konkursowi.

Na równi z wierzycielami realnymi, w szczególności z wierzycielami, którzy przed otwarciem konkursu nabyli prawo zastawu, stawia ustawa tych wierzycieli, którzy nabyli na przedmiotach, należących do masy, ius retentionis (§ 11. ustęp 2gi i objaśnienia tam podane).

Jasną jest rzeczą, że o ile w ciągu trwania konkursu dla długu masy nabytem zostanie prawo zastawu na przedmiotach do masy konkursowej należących, np. prawo zastawu z §. 1101. n. u. dla czynszu przez masę opłacać się mającego, to takie prawo zastawu ma tosame znaczenie, co prawo zastawu przed otwarciem konkursu nabyte.

O dochodzeniu pretensyi wierzycieli realnych zobacz §§ 137. i 138. n. u.

---

[1]) Kaserer, str. 71. i n., Kissling, str. 86 i n. i 249. i n., Schwarz, I., str. 97. i n., Pollak, str. 259. i n., Frankl: Zur Revision, str. 66. i n.

O zaspokojeniu wierzycieli realnych zobacz §§ 163.—167. n. u.

Na podstawie pozytywnego przepisu ustawy stanowi ta część majątku zakładu, wydającego listy zastawne pod nadzorem państwa, która według statutu służy przedewszystkiem na pokrycie listów zastawnych w razie konkursu zakładu, osobną masę, z której należy zaspokoić wierzycieli, mających roszczenia z listów zastawnych zakładu, przed innymi wierzycielami konkursowymi (§§ 1. i 2. ust. z 24 kwietnia 1874. l. 48. Dz. u. p. o ochronie praw posiadaczy listów zastawnych). Dla zastępowania posiadaczy listów zastawnych ustanowi sąd konkursowy z urzędu wspólnego kuratora (§ 3. cyt. ust.). Kuratorowi takiemu przysługuje wpływ jedynie na zarząd i spieniężenie tego majątku (zakładu), który jest przeznaczony przedewszystkiem na pokrycie listów zastawnych (O. z 16. czerwca 1885. l. 8309. G. U. 10642.). Pomimo ustanowienia kuratora dla posiadaczy listów zastawnych trwają nadal funkcye urzędowe komisarza rządowego dla nadzoru zakładu ustanowionego (O. z 13. maja 1885. l. 5411. G. U. 10572.[1]).

Ci z pośród wierzycieli realnych, którzy są jednocześnie wierzycielami osobistymi krydataryusza, mogą swe osobiste roszczenie zgłosić równocześnie do masy (zob. o treści takiego zgłoszenia § 109. ustęp 2gi). Wówczas przysługują im wszystkie te prawa, które służą innym wierzycielom konkursowym (O. z 11. kwietnia 1893. l. 4381. G. U. 14669.), z ograniczeniem w §. 213. (przy głosowaniu w przedmiocie ugody przymusowej) podanem, i zaspokojeni być powinni według § 171. (zobacz).[2])

Z faktu tego, że wierzyciel realny zgłosił swą pretensyę do masy jako wierzyciel osobisty względnie konkursowy, nie można wnosić, iż wierzyciel taki zrzeka się praw przysługujących mu jako wierzycielowi realnemu, tj. prawa dochodzenia swej pretensyi z rzeczy, na której ma prawo zastawu (O. z 18. czerwca 1884. l. 6877. G. U. 10083).

Po ogólnych uwagach w §. 30. podanych odróżnia ustawa w §§. 31.—41. trzy rodzaje mas szczególnych, a mianowicie:

---

[1]) Por. Frankl, j. w., str. 68. i 69.
[2]) Por. objaśnienia przy §. 144.

1) dobra nieruchome przedmiotem ksiąg gruntowych będące (§§ 31.—37.).
2) ruchomości (§§ 38.—40.).
3) majątek górniczy (§ 41.).
i stanowi porządek, w jakim się mają zaspokoić wierzyciele realni z poszczególnego rodzaju mas.

Przepisy o ruchomościach stosować będzie należało także do nieruchomości, nie będących przedmiotem ksiąg gruntowych. Czy i o ile przepisy w §§. 31.—41. zawarte dziś za panowania nowej ordynacyi egzekucyjnej obowiązują o tem zobacz w objaśnieniach przy §§ 31. i 166. n. u.

Przytoczyć tu jeszcze należy przepisy statutu oddziału hipotecznego Banku austro-węgierskiego odnoszące się do stanowiska tego Banku jako wierzyciela realnego w konkursie. Odnośne przepisy statutu zmienionego rozp. ces. z 21. września 1899. Nr 176. Dz. u. p. brzmią jak następuje:

Gdy dłużnik lub posiadacz realności prawem zastawu na rzecz (działu hipotecznego) w Banku austro-węgierskim obciążonej, popadnie w konkurs, natenczas w krajach, w których według istniejących ustaw przedaż hipoteki poprzedzona być musi likwidacyą w konkursie, służy bankowi prawo wyjednania sobie wyroku likwidacyjnego jeszcze przed upływem terminu edyktalnego i sprzedania zastawionej realności natychmiast, jak tylko wyrok likwidacyjny stanie się prawomocnym (§ 11. lit. g).

Jeżeli otwarty zostanie konkurs do majątku dłużnika lub posiadacza realności zastawionej, natenczas w tych krajach, w których likwidacya w konkursie wyprzedzić musi przedaż majątku zadłużonego, bank musi wprawdzie zgłosić swą wierzytelność w terminie edyktalnym, atoli rozprawa w tej mierze odbędzie się ustnie i bez zwłoki wszelkiej, nawet przed upływem terminu edyktalnego i zamianowaniem wydziału wierzycieli, a zastępca masy otrzyma tylko polecenie, aby wysłuchał wydział lub, jeżeliby ten nie był jeszcze zamianowany, znanych mu wierzycieli, w siedzibie sądu zamieszkałych. W wyroku likwidacyjnym, który wydać należy jak najrychlej, mieścić się musi także postanowienie o prawie hipotecznem banku bez naruszenia atoli praw innych wierzycieli hipotecznych wydane (§ 50. tamże).

Skoro tylko wyrok likwidacyjny stanie się prawomocnym, bank żądać może przed wydaniem wyroku co do klasyfikacyi, ażeby realność zastawiona natychmiast na sprzedaż wystawioną została, tudzież, aby ją na ostatniej licytacyi w myśl przepisów u. s. sprzedano nawet niżej ceny szacunkowej i zaspokojono należytość bankową z ceny ze sprzedaży otrzymanej. Gdyby się pokazało w dalszym toku postępowania krydalnego, że bankowi dano więcej niż się mu należało, zwrócić powinien natychmiast masie nadwyżkę razem z odsetkami po cztery od sta (§ 51. tamże).

A. Roszczenia do oddzielnego zaspokojenia z dóbr nieruchomych.

§ 31. Z ceny kupna dobra nieruchomego należącego do masy konkursowej i z pożytków uzyskanych w ciągu trwania konkursu z dobra lub z ceny za nie otrzymanej należy najpierw pokryć długi masy, do szczególnej masy się odnoszące (§ 29.). Wszelako z kosztów masy, które powstają skutkiem ustalenia roszczeń realnych w konkursie zgłoszonych, obciążają szczególną masę tylko kwoty dotyczące takich wierzytelności, które i o ile ceną kupna są pokryte.

Następnie przychodzą do oddzielnego zaspokojenia niżej wymienione roszczenia w porządku tu oznaczonym.

1. za trzy ostatnie lata przed otwarciem konkursu zaległe, z nieruchomości uiścić się mające, należytości od przeniesienia własności, podatki i publiczne opłaty, do których także w celach administracyi publicznej rozpisane dodatki w ten sposób doliczyć należy, iżby bezpośrednio po podatkach i opłatach, do których je przypisano, zaspokojone zostały;

2. roszczenia wierzycieli hipotecznych łącznie z na-

leżytościami od przeniesienia własności według przysługującego im pierwszeństwa; wreszcie:

3. te należytości od przeniesienia własności, podatki i opłaty publiczne, które zalegają za czas dawniejszy od oznaczonego pod 1., o ile im według ustaw w poszczególnych krajach istniejących przysłuża wogóle prawo zastawu na nieruchomości.

Przez wejście ordynacyi egzekucyjnej w moc obowiązującą nie uległo zmianie postanowienie §. 31. ust. konk., wedle którego do masy rozdziałowej, powstałej z ceny kupna nieruchomości należącej do masy i sprzedanej według przepisów o postępowaniu egzekucyjnem, wliczyć należy pożytki uzyskane z nieruchomości lub jej ceny w ciągu konkursu (O. z 4. grudnia 1901. l. 16342. w dodatku do Dz. rozp. min. spr. z r. 1903. Nr 508..

Co uważać należy za dług masy szczególnej, o tem zobacz §§ 28. i 29 i objaśnienia tamże przytoczone.

Do wierzytelności mających pierwszeństwo uprzywilejowane według l. 1. §. 31. należą:

a) trzechletnie zaległości podatków realnych (dekr. nadw. z 15. kwietnia 1825. l. 2089., z 16. września 1825. l. 2132, z 4. listopada 1831. l. 2532. Z u. s.). Takimi podatkami są:

1) podatek gruntowy,

2) podatek domowo-czynszowy,

3) podatek domowo-klasowy,

4) 5%owy podatek opłacany od budynków, które są w całości lub w części uwolnione od podatku domowo-czynszowego z powodu nowej budowy (O. z 28. stycznia 1880. l. 12995. G. U. 7832. Jud. 107.);

b) podatek zarobkowy mający bezpieczeństwo na realnościach wyłącznie lub przeważnie dla przedsiębiorstwa przemysłowego przeznaczonych. To prawo zastawu przysługuje bezwarunkowo podatkowi zarobkowemu, nie dłużej jak rok i sześć miesięcy zalegającemu. Co do starszych, jednakże nie dalej jak trzy lata wstecz sięgających zaległości, to prawo zastawu zależnem jest od tego, by zaległość najpóźniej w ciągu jednego roku po płatności

kwot podatkowych w księgach publicznych została zabezpieczona (§ 76. ust. z 25. października 1896. l. 220. Dz. u. p.);

c) składki konkurencyjne mają tosamo pierwszeństwo i pod tymisamymi warunkami jak podatki, do których są przypisane (dek. nadw. z 21. grudnia 1826. l. 35126. i dek. nadw. z 4. stycznia 1836. l. 113. Zb. u. s.), wszakże tylko o tyle i te, które rozłożone są według złotego podatku. Tu należą dodatki gminne, powiatowe i krajowe, jak n. p. koszta brukowania (O. z 29. maja 1883. l. 6332. G. U. 9456.), koszta budowy kanałów (O. z 5. lipca 1881. l. 7765. G. U. 8446. i O. z 15. grudnia 1896. l. 14382 G. U. 15921.), koszta budowy i utrzymania mostów, datki konkurencyjne na szkoły (O. z 27. czerwca 1865. l. 5384 G. U. 2210.), datki na rzecz izb handlowych i przemysłowych, datki konkurencyjne rzeczne (O. z 13. lutego 1872. l. 1332. G. U. 4477.), premie asekuracyjne pobierane razem z podatkami na rzecz zakładów pod kierownictwem krajów pozostających (O. z 17. lutego 1869. l. 1648. G. U. 3296. i O. z 18. października 1881. l. 11853. G. U. 8528); nie należy zaś tu t. zw. grosz czynszowy (O. z 12. czerwca 1878. l. 6656. G. U. 7027., O. z 16. stycznia 1883. l. 277. G. U. 9263., O. z 16. czerwca 1885. l. 7103. G. U. 10614. i O. z 23. czerwca 1896. l. 187. G. U. 15810. Jud. 135.);

d) należytości od przeniesienia majątku (własności), ciążące na rzeczy będącej przedmiotem przeniesienia (§ 72. ust. z 9. lutego 1850. l. 50. Dz. u. p.) z trzech lat ostatnich;

e) z trzech ostatnich lat zaległe raty kapitałów indemnizacyjnych (§ 22. pat. z 4. marca 1849. l. 152. Dz. u. p. i § 22. i 23. pat. ces. z 15. sierpnia 1849. l. 361. Dz. u. p. dla Galicyi, — § 59. pat. ces. z 12. marca 1851. l. 89. Dz. u. p. dla Krakowa, — § 72. pat. ces. z 23. października 1852. l. 198. Dz. u. p. dla Bukowiny, rozp. min. z 19. maja 1856. l. 83. Dz. u. p., ust. z 27. maja 1873., l. 253. Dz. u. kr. dla Galicyi) i t. zw. oktawa (pat. z 10. lutego 1853. l. 26. Dz. u. p. i rozp. min. z 6. lipca 1854. l. 163. Dz. u. p.);

f) trzechletnie wierzytelności z pożyczki głodowej udzielonej Galicyi ustawą z 3. kwietnia 1869. l. 43. Dz. u. p. i u. z 6. stycznia 1866. l. 1. Dz. u. k.;

g) datki na rzecz zakładów ubezpieczeń od wypadków

(ust. z 28. grudnia 1887. l. 1. Dz. u. p. z 1888.), kas chorych (ust. z 30. marca 1888. l. 33. Dz. u. p.) i kas brackich (ust. z 28. lipca 1889. l. 127. Dz. u. p.) opłacać się mające mają uprzywilejowane prawo zastawu na realności będącej własnością osoby podlegającej przymusowi ubezpieczenia pod warunkami, pod którymi ono przysłuża podatkowi zarobkowemu w myśl §. 76. ust. z 25. października 1896. l. 220. Dz. u. p.) (zob. wyżej pod b.) — (O. pleniss. z 27. listopada 1900. l. 304. G. U. n. zb. 1197. Jud. 150.).

Wszystkie tu pod *a)*—*g)* zamieszczone pretensye mają jedno wspólne pierwszeństwo.

Po tych pod *a)*—*g)* wymienionych należytościach prawnopublicznych, a przed innemi należytościami hipotecznemi przysługuje stopień pierwszeństwa chociażby niezaintabulowanym:

1) trzechletnim opłatom na rzecz funduszu religijnego ad fructus na nieruchomościach beneficyum zobowiązanego do opłat (§§ 21. i 23. ust. z 7 maja 1874. l. 51. Dz. u. p.);

2) kosztom gaszenia ognia według odnośnych ordynacyi;

3) trzechletnim świadczeniom członków spółek wodnych na rzecz tych spółek (§ 23. u. z 30. maja 1869. l. 93. Dz. u. p.) tudzież opłatom z §. 3. tej ustawy;

4) kosztom komasacyi (§ 23. ust. z 30. maja 1869. l. 93. Dz. u. p. §§ 44. i 45. ust. z 7. czerwca 1883. l. 92. Dz. u. p.);

5) pewnym ściśle oznaczonym wydatkom kolei żelaznej (§§ 37., 46. i 47. u. z 19. maja 1874. l. 70. dz. u. p.).;

Wszystkie tu na ostatku pod 1)—5) wymienione należytości mają równy stopień.

Wreszcie przysługuje uprzywilejowane pierwszeństwo przed wierzytelnościami hipotecznemi rentom melioracyjnym (ust. z 6. lipca 1896. l. 144. Dz. u. p.) i wynagrodzeniu za drogi konieczne (ust. z 7. lipca 1896. l. 140. Dz. u. p.).

Do wierzytelności pod l. 3. §. 31. podanych należą:

a) podatki realne (nie podatek zarobkowy);

b) należytości od przeniesienia własności.

c) dodatki do podatków realnych podane wyżej pod *d)*.

§ **32.** Służebności należy utrzymać jako ciężar nieruchomości, którą obciążają, i przekazać nowonabywcy,

o ile przez to nie doznają uszczerbku poprzedzający wierzyciele hipoteczni.

Jeżeliby ci przeto doznali uszczerbku, wówczas roszczenie o odszkodowanie za nieprzekazaną służebność wstępuje w miejsce tej służebności jako wierzytelność hipoteczna (§ 31. l. 2.).

Por. §§ 150. i 225. ord. egz.

§ 33. Prawo zastawu służące odsetkom, nie dłużej jak 3 lata przed otwarciem konkursu zalegającym, tudzież w czasie tegoż płynącym ma równe pierwszeństwo z prawem zastawu służącem kapitałowi.

3 lata należy liczyć wstecz od otwarcia konkursu bez względu na terminy płatności (O. z 25. stycznia 1887. l. 325. G. U. 11408).

Por. §§ 216. i 217. ord. egz.

§ 34. Także roszczeniom o renty, datki na utrzymanie i inne powrotne zapłaty, zalegającym nie dłużej jak 3 lata przed otwarciem konkursu i zapadającym w czasie konkursu, należy się tosamo pierwszeństwo, które przysługuje samemu prawu pobierania.

Jeżeli na zapłatę zaległych i bieżących rent (§ 182.) nie pozostaje z ceny kupna nieruchomości, prawem zastawu obciążonej, dostateczny fundusz, wówczas może uprawniony do ich poboru żądać najpierw zapłaty zaległości mających równe pierwszeństwo, a potem uzupełnienia świadczeń z samego kapitału, dopóki ostatni nie wyczerpie się.

Por. §§ 216. i 217. ord. egz.

§ 35. Dłużej aniżeli 3 lata przed otwarciem konkursu zalegające odsetki, renty, datki na utrzymanie i inne powrotne zapłaty mają być zaspokojone, o ile im służy prawo zastawu, dopiero po pozycyach w §§. 31.—34.

oznaczonych, i to według pierwszeństwa kapitałów lub praw poboru.

Por. §§ 216. i 217. ord. egz.

§ 36. Koszta procesowe i egzekucyjne, i to ostatnie, o ile nie są kosztami masy, zaspokojone będą wraz z wierzytelnością, jeżeli im służy tosamo prawo zastawu, co i wierzytelności.

Por. § 16. ust. hip. z 25. lipca 1871. l. 95. Dz. u. p. i ostatni ustęp §. 216. ord. egz.

§ 37. Jeżeli wierzytelność ciąży niepodzielnie na kilku do masy konkursowej należących nieruchomościach, wówczas każda z tych nieruchomości przyczynia się do jej zaspokojenia taką kwotą częściową, która się ma do całej wierzytelności, jak się ma reszta, pozostająca z ceny kupna każdej poszczególnej nieruchomości po zaspokojeniu wierzytelności poprzednich, do sumy wszystkich tych reszt. Wierzyciel może żądać zaspokojenia z jednej lub z kilku nieruchomości; jednakże wierzyciele na tych nieruchomościach po nim następujący, którzy wskutek tego wyboru mniej otrzymują, niżby otrzymali, gdyby on ze wszystkich nieruchomości stosunkowo się zaspokoił, mogą żądać, aby z ceny kupna pozostałych nieruchomości wydzielono tę kwotę, którаby według powyższego stosunku z niej na niego przypadła, i bez ciężarów wypłacono.

Jeżeli inne nieruchomości nie zostały jeszcze sprzedane, to wstępuje to roszczenie w stopień zaspokojonej wierzytelności, i o ile wierzytelność ta wpisana jest w księgach publicznych, należy je wpisać w stopniu wierzytelności, równocześnie wykreślić się mającej.

Por. § 222. ord. egz.

B. Roszczenia do oddzielnego zaspokojenia z dóbr ruchomych.

§ 38. Z ceny kupna ruchomości należącej do masy konkursowej, a obciążonej wierzytelnościami zabezpieczonemi prawem zastawu, i z przychodów uzyskanych w ciągu konkursu z ruchomości lub jej ceny kupna należy według zasad w §. 31. odnośnie co do nieruchomości postawionych przedewszystkiem potrącić długi masy do tych ruchomości się odnoszące, a potem wierzytelności ubezpieczone prawem zastawu.

Co do służebności, odsetek i powrotnych wypłat tudzież narosłych kosztów procesowych i egzekucyjnych wchodzą w zastosowanie zasady postawione w §§. 33.—37. co do nieruchomości.

Co należy uważać za dług masy szczególnej, o tem zobacz §§ 28. i 29. i objaśnienia tamże przytoczone.

W ustępie 2. §. 38. są, zdaje się przez pomyłkę, powołane §§ 33—37., zamiast §§. 32.—36.[1]).

Do wierzytelności, którym przysługuje ustawowe prawo zastawu na ruchomościach, należą oprócz wymienionych przy §§ 39. i 40. następujące:

Należytość od przeniesienia własności (§ 72. ust. z 9. lutego 1850. l. 50. Dz. u. p.), należytość za przechowanie w depozycie (§ 14. pat. ces. z 26. stycznia 1853. l. 13. Dz. u. p.), koszta pogrzebu więźnia (dekr. nadw. z 8. lutego 1817. Nr 1313. Zb. u. s.), należytość adwokata (§ 19. z 6. lipca 1868. l. 96. Dz. u. p.), odszkodowanie należące się od notaryusza (§ 25. ord. not. z 25. lipca 1871. l. 75. Dz. u. p.), odszkodowanie przeciw właścicielom domów zastawniczych (§ 3. ust. z 23. marca 1885. l. 48. Dz. u. p.), należytość publicznych domów składowych (§ 28. ust. z 28. kwietnia 1889. l. 64. Dz. u. p.), pretensye z tytułu czynszu (§ 1101. u. c.) i t. d.

Por. § 286. ord. egz.

---

[1]) Kissling, str. 96., Pollak, str. 274.

§ 39. Osobne przepisy stanowią, o ile cła, należytości konsumpcyjne i inne opłaty publiczne ciążą na towarach i wyrobach, od których mają być opłacone, a kary majątkowe na przedmiotach i środkach pomocniczych przekroczenia skarbowego (Gefällsübertretung) i o ile służy im na nich pierwszeństwo przed wierzycielami, mającymi na tych rzeczach prawo zastawu.

Tu należą przepisy zawarte w §§ 200.—206. i 244. ustawy o cłach i monopolach państwowych z 11. lipca 1835., w §. 21. pat. z 29. listopada 1850. l. 462. Dz. u. p., w §§ 17.—20. ust. z 20. czerwca 1888. l. 95. Dz. u. p., w §§. 6.—9. ust. z 20. czerwca 1888. l. 97. Dz. u. p., w §§. 152. i 162. ustawy skarbowej karnej z 11. lipca 1835., w §. 2. ust. z 11. czerwca 1890. l. 125. Dz. u. p. i t. d.

§ 40. Prawo handlowe i morskie oznacza porządek, w jakim komisant, spedytor i przewoźnik ze względu na swe prawa zastawu z towarów, a wierzyciele okrętowi z okrętu i ładunku mają być zaspokojeni.

Tu należą przepisy zawarte w artykułach 374., 375., 382., 409.—412. ust. handl., w art. 20. i 21. ugody Berneńskiej i Editto politico di navigazione mercantile z 25. kwietnia 1774., w szczególności w art. VII. i §. 44. tego edyktu.

C. Odrębne zaspokojenie z majątku kopalnianego.

§ 41. Z ceny kupna kopalni lub innego jurysdykcyi górniczej podlegającego majątku, należącego do masy konkursowej, i z przychodów uzyskanych w ciągu konkursu z tego majątku lub jego ceny kupna należy po potrąceniu długów masy, odnoszących się do szczególnej masy kopalnianej, a wedle wskazówki §. 31. ocenić się mających, zaspokoić niżej wymienione wierzytelności w porządku tu wymienionym:

1. Za ostatnie trzy lata przed otwarciem konkursu

zalegające, z kopalni na rzecz skarbu państwa zapłacić się mające należytości od przeniesienia własności i opłaty.

2. Za ostatni rok przed otwarciem konkursu zalegające wynagrodzenie robotników zajętych w kopalniach, hutach i innych zakładach do tychże należących.

3. Wierzytelności kas czeladnych lub brackich z tytułu wkładek przez nadzorców lub robotników co prawda uiszczonych albo im z wynagrodzenia potrąconych, ale do kasy nie wniesionych lub w tejże brakujących.

4. Za rok ostatni przed otwarciem konkursu zalegające należytości od sztolni głównych i rewirowych i inne wkładki na rzecz zakładów rewirowych, tudzież należytości wodne, szybowe i belkowe i inne roczne świadczenia za ustanowione służebności górnicze.

5. Wierzytelności wierzycieli hipotecznych według wskazówki §. 31. pod 2.

6. Opłaty i należytości pod 1. i 4. tego §. oznaczone, o ile zalegają z dawniejszego od tam oznaczonego czasu.

Por. § 246. ord. egz.

O tem, co należy uważać za majątek podlegający jurysdykcyi górniczej, stanowi § 53. N. J.[1]).

Co należy uważać za dług masy szczególnej, o tem zobacz §§ 28. i 29. i objaśnienia tamże przytoczone.

Które należytości i opłaty należą do wierzytelności w §. 41. l. 1. podanych, o tem zobacz objaśnienia do §. 31.

IV. Roszczenia wierzycieli konkursowych.

§ **42.** Cały majątek konkursowy, o ile nie ma służyć na zaspokojenie wierzycieli realnych i na umorzenie

---

[1]) Zob. Fierich: Nauka o sądach cywilnych i procedura cywilna, I., str. 271. i n., i literaturę tamże podaną.

długów mas szczególnych, wpływa do wspólnej masy konkursowej i ma być, po poprzedniem zaspokojeniu długów masy do tej masy się odnoszących, użyty na zaspokojenie wierzycieli konkursowych według następującego porządku.

Wierzycielami konkursowymi są ci wierzyciele krydataryusza — tak tutejsi jak i pod warunkiem wzajemności zagraniczni (zob. §§ 51., 52. i objaśnienia tam podane) — względnie ich prawonabywcy, którzy w chwili otwarcia konkursu (§ 1.) mieli doń chociażby jeszcze niepłatną (§ 14.) lub warunkową (§§ 16. i 18.), zaskarżalną[1]) (a więc nie naturalną), osobistą pretensyę (nie prawo własności na rzeczy w masie faktycznie się znajdującej lub inne prawo rzeczowe na przedmiotach należących do masy) majątkową (arg. z §. 1. i 9.), mająca za przedmiot pieniądz lub inne świadczenie w pieniądzach ocenić się dające (arg. z §. 110.).

Chociaż według tej definicyi wierzytelność konkursowa musi istnieć w chwili otwarcia konkursu, to przecież na podstawie pozytywnego przepisu prawnego są wierzytelnościami konkursowemi pewne dopiero w ciągu trwania konkursu powstałe wierzytelności, jako to: roszczenie o odszkodowanie, które powstało po otwarciu konkursu skutkiem tego, że zarządca masy odmówił wstąpienia w umowę dwustronną z obu stron niezupełnie wykonaną (§§. 22. i 23.); roszczenie osoby, przeciw której zarządca masy przeprowadził zwycięsko proces o wzruszenie czynności prawnej krydataryusza, o zwrot wzajemnego świadczenia, jeżeli to wzajemne świadczenie nie znajduje się w masie w sposób wyróżnić się dający lub jeżeli masa nie jest wzbogacona wartością wzajemnego świadczenia (§ 25. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p.); odsetki zapadłe po otwarciu konkursu od wierzytelności konkursowych (§ 46.).

Okoliczność ta, iż wierzyciel osobisty krydataryusza ma na zabezpieczenie swej pretensyi prawo zastawu na przedmiocie do masy konkursowej należącym, nie odbiera mu charakteru wierzyciela konkursowego. Wierzyciel taki może więc zgłosić swą wierzy-

---

[1]) Schwarz, I., str. 54. i 158., Pollak, str. 161, Menzel: Anfechtungsrecht, str. 148. i 149.

telność w jej pełnej wierzytelności do masy jako wierzyciel konkursowy (§§ 30., 109. i 171.).

Zachodzi pytanie, czy do wierzytelności konkursowych należą roszczenia przysługujące osobom trzecim do krydataryusza z ustawy na podstawie stosunku familijnego, a mianowicie prawo żądania od krydataryusza alimentów (§§ 91., 139., 166., 1286. u. c.) i wyposażenia (§§ 1220. i 1231. u. c.). Otóż wychodząc z założenia, iż objętość tych roszczeń zależną jest od stanu majątkowego zobowiązanego, a majątek krydataryusza jest prawie zawsze bierny, należy przyjąć, iż roszczenia, o których tu mowa, nie mogą być w konkursie zgłoszone. Za zapatrywaniem tem przemawia także ustęp 1. §. 5.[1])

Praktyka jakoteż część teoretyków [2]) od zasady tej odstępuje na korzyść roszczeń o alimenta dzieci nieślubnych. Wychodząc z założenia, iż obowiązek do płacenia alimentów dzieciom nieślubnym nie tyle jest obowiązkiem ze stosunku familijnego jak raczej obligacyą ex delicto i opierając się na brzmieniu §. 171. u. c. (»Obowiązek żywienia i zaopatrywania dzieci nieślubnych przechodzi na dziedziców po rodzicach tak jak każdy inny dług«), uznają roszczenie dzieci nieślubnych o alimenta za wierzytelność konkursową należącą do 3ej klasy (O. z 20. listopada 1888. l. 12839. G. U. 12446.). Zdanie to uważać jednakże należy za błędne, gdyż ina-

---

[1]) Hussarek: Die familienrechtliche Alimentation w Gr. Czas., XX., str. 506. i n., Ullmann w Gr. Czas., IV., str. 91. i n., Kissling, str. 197. i 198., Stubenrauch: Commentar zum oesterr. allg. bürg. Gesetzbuch przy §§. 166.—171., Nemethny: Über die Concurrenz der Alimentationsansprüche ehelicher und unehelicher Kinder w G. Z. z r. 1896., Nr 4., Schwarz, I., str. 55., Frankl: Zur Revision, str. 85.; inaczej Pollak, str. 162., 165. i n.

[2]) Schwarz, I., str. 55., Anders: Das Familienrecht, str. 223., Kirchstetter: Commentar zum oesterr. allg. bürg. Gesetzbuch, wyd. 5., str. 128., Pollak, str. 165; ostatni dwaj umieszczają roszczenia dzieci nieślubnych po wszystkich klasach, a zatem nie w 3ej klasie; natomiast jak w tekscie: Goldschmid: Wie sind die Alimentationsansprüche unehelicher Kinder im Concurse der Eltern zu behandeln w Mittheil. des Pr. dtsch. Jur. Ver. T. VI., str. 1. i n. Hussarek, j. w., w Gr. Czas., XX., str. 554., Nemethny, j. w., w G. Z. z r. 1896., Nr 4., Stubenrauch, j. w., Frankl: Zur Revision, str. 85., Krainz-Pfaff, II., § 459., Kissling, str. 197.

czej przyznać by należało dzieciom nieślubnym w konkursie ojca korzystniejsze stanowisko niż dzieciom ślubnym.

Nie są również wierzytelnościami konkursowemi w konkursie spółki akcyjnej roszczenia akcyonaryuszy o wydanie im udziału majątku akcyjnego (O. z 13. maja 1885. l. 5660. G. U. 10575.). Roszczeń takich mogą akcyonaryusze dochodzić dopiero po ukończeniu konkursu [1]).

Taksamo ma się rzecz w konkursie towarzystwa zarobkowego i gospodarczego z ograniczoną lub nieograniczoną poręką z roszczeniami członków towarzystwa o wydanie ich udziałów (O. z 21. października 1884. l. 11774. G. U. 10220.) tudzież w konkursie spółki jawnej, komandytowej i komandytowej akcyjnej z roszczeniami spólników jawnych lub komandytowych z tytułu pro socio [2]).

§ **43.** Do Iej klasy należą:

1. jeżeli krydataryusz umarł przed otwarciem konkursu, koszta jego pogrzebu według §. 549. u. c.; jeżeli tenże umarł po otwarciu konkursu, wydatki nieodzownie połączone z jego pogrzebem;

2. za rok ostatni przed otwarciem konkursu zalegająca zasługa i wynagrodzenie za pracę osób na stałe przyjętych do służby w domu, gospodarstwie albo przemyśle krydataryusza, chociażby osoby te były dziećmi krydata-

---

[1]) Schwarz, I., str. 56.; K. w Mittheilungen des Prag. J. Ver., VIII., str. 60. i n.; — inaczej Pollak, str. 187., który akcyonaryuszy uważa za wierzycieli konkursowych, umieszcza ich jednakże po wszystkich klasach.

[2]) Schwarz, I., str. 56., Staub: Commentar zum Handelsgesetzbuch, Ausgabe für Oesterreich z roku 1902., I., str. 366., Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 44. i n., ostatni z tem ograniczeniem, iż roszczeniom spólników, którzy ze spółki wystąpili (art. 130. ust. handl.), o wydanie ich udziału przyznaje charakter wierzytelności konkursowych. Inaczej Pollak, str. 186. i 187., który roszczeniom omawianym przyznaje wogóle charakter wierzytelności konkursowych, umieszcza je jednakże po wszystkich klasach.

ryusza albo służbę u niego opuściły jeszcze przed otwarciem konkursu;

3. roszczenia lekarzy, chirurgów, akuszerek, doglądaczy chorych i aptekarzy, o ile roszczenia ich za trudy i za dostarczone lekarstwa odnoszą się do chorób krydataryusza albo takich członków rodziny, do których utrzymania był obowiązany, lub do służby w jego domu się znajdującej, a nie zalegają dłużej jak rok przed otwarciem konkursu, albo, jeżeli krydataryusz umarł przed otwarciem konkursu, nie dłużej jak rok przed jego śmiercią;

4. podatki, sumy ugodne ustalone w drodze umowy z podatnikiem, następnie cła, opłaty konsumpcyjne i inne opłaty publiczne, o ile te wierzytelności nie zalegają za dłuższy czas, jak 3 lata, licząc wstecz od dnia otwarcia konkursu, i nie zostają zaspokojone z rzeczy, która za nie odpowiada.

Jeżeli masa nie wystarcza na całkowite zaspokojenie wierzycieli tej klasy, wówczas należy najpierw zapłacić wierzytelności pod 1., 2. i 3. przytoczone, i to w stosunku pojedyńczych kwot; pozostałej reszty należy użyć na zapłacenie wierzytelności pod 4. oznaczonych.

ad 1. Jeżeli krydataryusz zmarł przed otwarciem konkursu, wówczas w myśl §. 549. u. c. wysokość kosztów pogrzebu zależną jest od zwyczajów miejsca, od stanu i majątku (w chwili śmierci) krydataryusza. I tak np. według orzeczenia z 29. lipca 1874. l. 7952. G. U. 5431. należą tu koszta do zwyczaju miejscowego należącej stypy pogrzebowej.

ad 2. Zasługą względnie wynagrodzeniem zalegającem za rok ostatni przed otwarciem konkursu jest ta zasługa i wynagrodzenie, które się należy za pracę w przeciągu ostatniego roku przed otwar-

ciem konkursu łożoną [1]). Błędnem zatem jest orzeczenie z 13. marca 1895. l. 3079. G. U. 15437., według którego do Iej klasy wierzycieli należy wynagrodzenie kupczyka handlowego przypadające na część kwartału po otwarciu konkursu, jeżeli konkurs w ciągu tego kwartału otwarto. Do uprzywilejowanych, klasą pierwszą objętych wierzytelności należy nie tylko wynagrodzenie za zwykłą pracę, ale także za pracę wyższego rodzaju, np. płaca dyrektora fabryki, kantorzysty (O. z 24. czerwca 1879. l. 5982. G. U. 8634.), kierownika hotelu (O. z 5. grudnia 1888. l. 13404. G. U. 12471.). Czy osoby tu wymienione są w stałym stosunku służbowym, to ocenia się według faktycznego stosunku, nie zaś według §. 2. ust. z 29. kwietnia 1873. l. 68. Dz. u. p. [2])

Dzieciom u ojca (krydataryusza) stale zajętym wynagrodzenie za ich pracę (w klasie Iej) tylko wówczas będzie się należało, gdy im takie wynagrodzenie przez ojca wyraźnie lub dorozumianie przyrzeczonem zostało (O. z 24. maja 1871. l. 5533. G. U. 4179., por. błędne O. z 28. czerwca 1883. l. 5589. G. U. 9501.).

Wynagrodzenie zalegające za czas dłuższy niż za rok należy do 3ej klasy wierzycieli konkursowych.

ad 3. O ile chodzi o koszta leczenia członków rodziny krydataryusza, to koszta te będą tylko wówczas należały do Iej klasy, jeżeli obowiązek udzielenia im utrzymania ciążył na krydataryuszu z ustawy (§§ 91., 92., 141., 143., 162., 166., 154. u. c.) [3]).

Koszta leczenia zalegające za czas dawniejszy niż rok należą do 3ej klasy wierzycieli.

ad 1., 2., 3. Na równi z wierzytelnościami w §. 43. pod 1., 2., 3. wymienionymi pozostaje roszczenie kasy chorych znajdującej się przy przedsiębiorstwie (Betriebskrankencasse) lub kasy chorych budowlanej (Baukrankencasse) do właściciela przedsiębiorstwa lub właściciela budowli o wydanie majątku kasy przez nich administrowanego, o ile to roszczenie nie przedstawia się jako roszczenie o zwrot rzeczy (§ 47. l. 9. i § 57. al. 3. ust. z 30. marca 1888. l. 33. Dz. u. p.).

---

[1]) Schwarz, I., str. 168.
[2]) Pollak, str. 180., Schwarz, I., str. 167.
[3]) Schwarz, str. 169.; inaczej Pollak, str. 181.

ad 4. Do roszczeń prawno-publicznych tu wymienionych należą wszelkie podatki [1]) bezpośrednie i pośrednie, cła, należytości od czynności prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych według ustawy z 9. lutego 1850. l. 50. Dz. u. p. (§ 8. tej ustawy), jako to: należytość od przeniesienia własności (O. z 21. listopada 1871. l. 6235. G. U. 4326.), należytość od orzeczeń sądowych (O. z 19 stycznia 1892. l. 451. G. U. 14080.), należytość od zaprotokołowania firmy (O. z 4. lutego 1881. l. 215. G. U. 8280.), dodatki do podatków i inne opłaty publiczne, jak n. p. wkładki na rzecz państwowych zakładów ubezpieczeń od wypadków [2]) (O. z 9. grudnia 1891. l. 14393. G. U. 14019., por. O. plen. z 27. listopada 1900. l. 304. G. U. nzb. 1197. Jud. 150.)., należytość wojskowa (O. z 28. lutego 1901. l. 2090. rep. orz. 172. w dodatku do Dz. rozp. min. spraw. z r. 1901. Nr 340.) i t. d. Nie należą tu natomiast kary stemplowe (O. z 28. marca 1871. l. 3565. G. U. 4104., O. z 3. maja 1871. l. 5259. G. U. 4150., O. z 4. lutego 1874. l. 905. G. U. 5242.).

Za zaległości trzechletnie uchodzą te raty podatkowe (i dodatki do podatków), których ustawowy termin płatności przypada w ostatnie trzy lata, bez względu na to, kiedy odnośne wezwanie płatnicze wystawionem lub doręczonem zostało (O. z 4. lutego 1881. l. 215. G. U. 8280.) i te należytości, które przypadają od czynności prawnej w przeciągu ostatnich trzech lat przedsięwziętej, chociażby wezwanie płatnicze wystawione i doręczone zostało już po otwarciu konkursu (O. z 31. stycznia 1883. l. 15531. G. U. 9286.). Według orzeczenia z 5. września 1894. l. 10528. G. U. 15213. zalicza się w przypadku zwłoki (Stundung) udzielonej dla należytości (cłowej) należytość tę do Iej klasy, jeżeli termin końcowy, do którego zwłoki udzielono, leży w okresie trzechletnim, licząc wstecz od otwarcia konkursu.

Jasną jest rzeczą, że, o ile skarb państwa i inne korporacye publiczne wymienionych tu roszczeń publicznych dochodzą jako wierzytelności konkursowych, zgłosić je muszą do masy (O. z 2. lutego 1874. l. 905. G. U. 5242. i O. z 4. lutego 1874. l. 1020. G. U. 5245.).

---

[1]) Według O. z 2. grudnia 1875. l. 13085. G. U. 5927. także należytość z tytułu podatków skarbowi węgierskiemu się należąca.
[2]) Pollak, str. 183., Menzel: Arbeiterversicherung, str. 261.

Ostatnie słowa ustępu pod l. 4. w §. 43., »o ile nie zostaną zaspokojone z rzeczy, która za nie odpowiada«, nasuwają wątpliwość, czy skarb państwa lub inne korporacye publiczne, których roszczenia, należące do wymienionych pod l. 4., zabezpieczone są prawem zastawu na przedmiotach w skład masy konkursowej wchodzących, — mogą pretensyi swych dochodzić w konkursie także jako wierzyciele konkursowi. Opierając się na brzmieniu §u 30go (ustęp 3.) i wychodząc z założenia, iż nie jest intencyą ustawy gorzej traktować skarb państwa i inne korporacye publiczne, niż innych wierzycieli, odpowiedzieć należy na poruszone tu pytanie twierdząco [1]). Zacytowanym słowom z §. 43. przypisać należy tylko to znaczenie, iż pretensye skarbu państwa lub innych korporacyi publicznych do masy jako wierzytelności konkursowe zgłoszone i w I. klasie umieszczone należy uprawnionym dopiero wtedy wypłacić z masy ogólnej, gdy się okaże, że te pretensye nie znalazły pokrycia z przedmiotów do masy należących, na których były zabezpieczone. Innemi słowy tego rodzaju pretensye należy tak traktować, jak pretensye sporne [2]) (§ 175. ustęp 1.).

Z przedstawionego stanu rzeczy wynika, iż wątpliwość poruszona może się tylko wtedy nasunąć, gdy przedmiot służący na zabezpieczenie roszczenia z §. 43. l. 4. należy do masy (O. z 21. listopada 1871. l. 6235. G. U. 4326.).

Roszczenia pod l. 4. wymienione, a pochodzące z czasu dawniejszego niż trzy lata przed otwarciem konkursu, należą do klasy trzeciej [3]).

Zwrócić należy uwagę na wadliwe zredagowanie §u 43. § ten obejmuje wedle brzmienia ustawy jedną klasę wierzycieli, w rzeczywistości zaś dwie. Pierwszą klasę stanowią wierzytelności pod 1., 2., 3., drugą zaś wierzytelności pod 4.

---

[1]) Tak Pollak, str. 182., Schwarz, I., str. 170.; inaczej Kissling, str. 101.

[2]) Fux: Ueber die Behandlung der Steuern und Gebüren im Concurs- und Executionsverfahren, str. 40. i n.

[3]) Tak: Zugschwerdt, str. 77., Frankl: Zur Revision, str. 99. i Fuchs, j. w., str. 21; natomiast Kissling, str. 101. i Pollak, str. 181., zaliczają zaległości dawniejsze niż z trzech lat bez wszelkiej podstawy do klasy czwartej.

§ 44. Do drugiej klasy należą i w razie niedostateczności masy stosunkowo zaspokojone być mają:

1. wynagrodzenia, do których zobowiązany jest ojciec, opiekun lub kurator z powodu sprzecznego z ich obowiązkami zarządzania majątkiem małoletniego albo kuranda;

2. wierzytelności, które ma skarb państwa do urzędnika lub sługi ze stosunku służbowego.

Do drugiej klasy nie należą roszczenia do krydataryusza z tytułu sprzeniewierzonych przez niego jako zarządcę majątku kościelnego (proboszcza) pieniędzy (O. z 21. września 1880. l. 9091. G. U. 8100.). Nie należą też tu (lecz do klasy trzeciej) roszczenia skarbu państwa do dzierżawcy podatków konsumpcyjnych, wynikające z odnośnych kontraktów dzierżawy (dekr. nadw. z 14. marca 1831. l. 2507. Zb. u. s.).

§ 45. W trzeciej klasie należy umieścić wszystkich wierzycieli nie odesłanych wyraźnie do żadnej innej klasy i w razie niedostateczności masy zaspokoić stosunkowo.

Do trzeciej klasy należą także roszczenia (§ 1260. u. c.) żony krydataryusza z tytułu posagu — o ile żona nie występuje jako windykantka[1]), — dalej z tytułu oprawy[2]) (O. z 20. lutego 1901. l. 2170. w dodatku do Dz. rozp. min. spr. z r. 1902. Nr 385. i O. z 12. marca 1902. l. 17797. ex 1901. w J. Bl. z r. 1902., str. 297.) i dochodu wdowiego[3]) (O. z. 4. grudnia 1877. l. 3907. G. U. 6680. i O. z 13. grudnia 1882. l. 1082. G. U. 9218.).

Zob. §§ 49. i 50.

---

[1]) Stubenrauch przy §. 1260.

[2]) Schwarz I. str. 175., Pollak str. 185. i 167. uw. 11., Stubenrauch przy §. 1260.; natomiast do piątej klasy zaliczają: Krainz-Pfaff II. § 444., Ullmann: Die Stellung der Ehegatten im Concurse w Gr. Czas. IV. str. 103., Kissling str. 104., Anders: Familienrecht str. 155., Staub: Commentar zum allg. d. Handelsgesetzbuch (wyd. 7.) I. str. 35.; pośrednie stanowisko zajmuje Ogonowski: Ehegüterrecht I. str. 434.

[3]) Schwarz j. w., Pollak j. w.; natomiast do piątej klasy zaliczają: Ullmann j. w., Kissling j. w., Ogonowski j. w. str. 428.

Również do trzeciej klasy należą roszczenia cichego wspólnika o wydanie mu wkładki zmniejszonej o udział jego w stracie, nadające się według art. 258. ust. handl. do zgłoszenia w konkursie spólnika jawnego [1]).

§ **46.** Z odsetkami, powrotnemi zapłatami, kosztami procesowymi i egzekucyjnymi należy co do zrównania ich z kapitałem lub prawem poboru postąpić według tychsamych zasad, które w §§. 33. do 37. dla roszczeń wierzycieli realnych postawiono.

§ **47.** W czwartej klasie należy zapłacić te zaległe odsetki i powrotne zapłaty, którym nie przysługuje tosamo pierwszeństwo, co kapitałowi lub prawu poboru. W razie niedostateczności masy należy je stosunkowo zaspokoić.

Tosamo stosuje się do tych, prawem zastawu zabezpieczonych, odsetek i powrotnych zapłat, którym nie przysługuje tosamo pierwszeństwo, co kapitałowi lub prawu poboru, o ile nie są pokryte zastawem.

Ustęp 2gi §. 47. ma oczywiście tylko wtedy zastosowanie, gdy krydataryusz był także osobistym dłużnikiem wierzyciela mającego zabezpieczenie na jego majątku [2]).

§ **48.** Do piątej klasy należą:

1. wierzytelności z darowizn, a po tych

2. kary pieniężne za przekroczenia wszelkiego rodzaju, o ile pierwsze lub drugie nie są pokryte prawem zastawu.

W przypadku niedostateczności masy należy konkurujące wierzytelności zaspokoić w stosunku do ich wysokości.

---

[1]) Górski: Zarys prawa handlowego (2. wyd.), str. 394., Schwarz, I., str. 56.

[2]) Kissling, str. 103.

Do darowizn należy także wiano[1].

Podobnie jak § 43. tak i § 48. jest błędnie zredagowany, gdyż § ten zawiera w rzeczywistości dwie samodzielne klasy wierzycieli, a grupuje ich formalnie w jednej klasie.

Wynika stąd, że w rzeczywistości zna ustawa konkursowa 7 klas wierzycieli konkursowych, a nie 5 klas[2].

Oddział 2.

Postępowanie z roszczeniami ze względu na osobisty przymiot wierzycieli.

I. Roszczenia majątkowe żony krydataryusza.

§ 49. Aby przed otwarciem konkursu przez męża pisemnie lub ustnie uczynione oświadczenie, iż odebrał posag, stanowiło dowód (§ 126. u. c.) przeciw masie na korzyść żony lub jej prawonabywców, to musiało ono nastąpić albo w chwili odebrania posagu albo najpóźniej rok przed otwarciem konkursu i czas, w którym oświadczenie to było uczynionem, musi być przeciw masie dowiedziony. Data dokumentu sama przez się nie stanowi dowodu.

Do ważności poświadczenia odbioru posagu potrzeba w myśl §. 1. lit. c. ust. z 25. lipca 1871. l. 76. Dz. u. p. formy notaryal-

---

[1]) Krainz-Pfaff, §. 444., Staub: Commentar zum allg. d. Handelsgesetzbuch, Ausgabe für Oesterreich, I., str. 35. i n.

[2]) W sprzeczności z teoryą i praktyką rozróżnia Pollak, str. 181.—188. jeszcze dalszych 5 klas, do których zalicza roszczenia członków wszystkich spółek handlowych i towarzystw zarobkowych i gospodarczych z tytułu wkładek, roszczenia żony kupca zarejestrowanego z kontraktów małżeńskich w stosunku do dawniejszych wierzycieli handlowych męża i roszczenia o alimentacye oparte na stosunku familijnym. Otóż roszczenia tu wymienione albo wcale nie są wierzytelnościami konkursowemi, albo należą do trzeciej lub piątej klasy ustawie znanej. Do ostatniej grupy należą wspomniane prawa żony krydataryusza i roszczenia cichego spólnika (Por. Frankl: Zur Revision, str. 102.).

nej. Wobec siły dowodowej aktu notaryalnego jako dokumentu publicznego (§ 292. proc. cyw.) jest obecnie ostatnie zdanie §. 49., lubo formalnie utrzymane w mocy artykułem VII. l. 3. ust. wprow. proc. cyw. [1]), bez znaczenia.

Dowód na fakt odbioru posagu można jednakże prowadzić nie tylko za pomocą poświadczenia (notaryalnego) męża, lecz także za pomocą innych środków dowodowych, np. świadków [2]) (tak O. z 1. z 1. października 1889. l. 9161. G. U. 12926, O. z 26. stycznia 1886. l. 858. G. U. 10912., O. z 4. kwietnia 1889. l. 3396. G. U. 12662., O. z 4. kwietnia 1889. l. 2035. G. U. 12659., O. z 2. czerwca 1899. l. 6133. G. U. n. zb. 630., — inaczej O. z 5. marca 1890. l. 1768. G. U. 13187. i O. z 19. marca 1902. l. 2056. w Jur. Bl. z r. 1902. str. 269. i n. i G. H. z r. 1902., str. 494. i n.

O ile jednakże dowód prowadzi się za pomocą poświadczenia (notaryalnego) męża, o tyle wchodzą w zastosowanie ograniczenia w zdaniu pierwszem §u 49. podane.

W przedmiocie tych ograniczeń orzekł Sąd Najwyższy:

Notaryalne poświadczenie odbioru posagu zeznane dzień po odebraniu posagu nie jest poświadczeniem zeznanem w chwili odebrania posagu i to nawet wówczas, gdy odbiór posagu nastąpił w niedzielę (O. z 22. lutego 1893. l. 2013. G. U. 14605.).

Notaryalne poświadczenie odbioru posagu zawarte w kontrakcie małżeńskim, sporządzonym w przeciągu ostatniego roku przed otwarciem konkursu, nie stanowi wobec masy konkursowej dowodu, chociaż posag mąż odebrał już dawniej, t. j. przed upływem ostatniego roku (O. z 5. grudnia 1888. l. 12975. G. U. 12470).

§ 49. nie ma według judykatury Sądu Najwyższego zastosowania w konkursie k u p c a z a r e j e s t r o w a n e g o, tu bowiem co do pretensyi żony o posag rozstrzyga jedynie chwila wpisu w rejestr handlowy (O. z 4. lutego 1876. l. 11991. G. U. 6014., O. z 16. marca

---

[1]) Przepis ten brzmi: Nienaruszone pozostają przepisy prawa cywilnego, wedle których dla daty dokumentu wymaga się dowodu różnego od poświadczenia wystawcy.

[2]) Tak Stubenrauch przy §. 1226., Ullmann w Gr. Czas., IV., str. 105., Tilsch: Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht, str. 283. i 284.; inaczej Roztočil w Not. Ztg., str. 81., 205. i 219.

1881. l. 1884. G. U. 8331., O. z 3. października 1894. l. 10571. G. U. 15246.).

Ostatnie zapatrywanie podziela część teoretyków [1]). Inni [2]) natomiast stosują § 49. także w konkursie kupieckim i to obok §u 50. Słuszność przemawia co prawda za ostatniem zapatrywaniem, lecz spór stał się obecnie bezprzedmiotowym wobec §. 272. proc. cyw., z którego wynika, że reguła dowodowa zawarta w zdaniu pierwszem §u 49. jest obecnie zniesiona [3]).

§ **50.** Prawo handlowe stanowi, o ile prawa przysługujące żonie kupca z kontraktów małżeńskich muszą być wpisane do rejestru handlowego, aby były skuteczne wobec wierzycieli handlowych męża.

Żona kupca, której kontrakty małżeńskie wpisane są do rejestru handlowego (§ 16. ust. wprow. ust. handl.), obowiązana jest wynagrodzić wierzycielom handlowym, wyprzedzającym ten wpis, ze zapłaty, jaka na nią na podstawie kontraktów małżeńskich przypada, taką nadwyżkę, jakaby się im dostała z masy konkursowej na zaspokojenie ich wierzytelności, gdyby całkiem nie uwzględniono kontraktów małżeńskich.

Powołany tu w ustępie pierwszym przepis prawa handlowego zawarty jest w §§. 16., 17, i 54. ust. wprow. ust. handl. — §§ te brzmią jak następuje:

§ 16. Jeżeli firma kupca jest wpisaną w rejestr handlowy, prawa majątkowe żonie jego przez układy małżeńskie zapewnione nie mają skutku względem wierzycieli handlowych, jeśli nie zostały wpisane w rejestr handlowy, bez względu na to, czy układy małżeńskie zawarte zostały przed wpisaniem firmy, czy też dopiero po wpisaniu tejże.

---

[1]) Zgodnie z praktyką Schwarz, I., str. 174., Kissling, str. 107.

[2]) Pollak, str. 168., Stubenrauch: Commentar przy §. 1226., Schimm w J. Bl. z r. 1895. Nr 21. i n., Frankl: Zur Revision, str. 93., Wolf: Rechtswirkungen der Eintragungen in das Handelsregister w J. Bl. z r. 1901., str. 412. i n.

[3]) Tak Tilsch, j. w., str. 282. i n.

Prawa te skutkują względem rzeczonych wierzycieli dopiero od dnia, w którym nastąpiło wpisanie umów małżeńskich w rejestr handlowy sądu handlowego, w którego okręgu zakład handlowy ma siedzibę.

Wpis taki ma skutek przeciw osobom trzecim bez względu na to, czy o wpisie wiedziały lub nie.

W razie konkursu roszczenia wierzycieli handlowych męża, jeszcze przed dniem wpisu powstałe, mają pierwszeństwo co do całego jego majątku przed wymienionemi prawami żony.

Przepisy tego §u stosują się także do wszelkiej zmiany układów małżeńskich, bez względu na to, czy zmiana ta nastąpiła zgodnie, czy też wskutek orzeczenia sędziego.

Przepisy powyższe stosują się i do spólników osobiście odpowiedzialnych spółki handlowej wpisanej w rejestr handlowy.

§ 17. W dowód osnowy jakoteż zmiany układów małżeńskich przedłożyć należy albo dokument notaryalnie lub sądownie uwierzytelniony, albo prawomocne orzeczenie. Dokumenta dotyczące powinny być zachowane w sądzie handlowym w odpisach wierzytelnych.

W rejestr handlowy zaciągnie się tylko datę układów małżeńskich lub ich zmian, imię, nazwisko, stan i miejsce zamieszkania małżonków i dzień wpisu.

Do tych szczegółów ograniczy się także i osnowa ogłoszenia.

Żona ma prawo żądać wpisania układów małżeńskich i w tym celu zniewolić męża, aby je uwierzytelnił sądownie lub notaryalnie, jeżeli to jeszcze nie nastąpiło.

Według ustawy z 25. lipca 1871. l. 76. Dz. u. p. potrzeba do ważności układów małżeńskich aktu notaryalnego.

§ 54. . . . Prawa żony kupca lub jawnego spólnika handlowego względem wierzycieli handlowych już nabyte przed zaprotokołowaniem umów małżeńskich (przed chwilą wejścia w moc obowiązującą dziś obowiązująeej ustawy handlowej) pozostają nienaruszone.

Nawet zabezpieczona prawem zastawu pretensya żony kupca zarejestrowanego idzie w konkursie, jeżeli układy małżeńskie

nie były zarejestrowane, po prawach wierzycieli handlowych męża (O. z 16. marca 1881. l. 1884. G. U. 8331. i O. z 3. października 1894. l. 10571. G. U. 15246.) [1].

Jeżeli układy małżeńskie nie zostały wpisane do rejestru handlowego, żona nie może żądać uznania swych pretensyi za płynne od masy jako takiej, o ile nie oznaczy tych wierzycieli, którzy nie są handlowymi, lecz uznania płynności bezwarunkowo się domaga (O. z 28. czerwca 1894. l. 7616. G. U. 15168.). Inaczej orzeczenie z 16. marca 1881. l. 1884. G. U. 8331., według którego likwidacya i klasyfikacya jest dopuszczalna także co do pretensyi z układów nie wpisanych do rejestru, a ocena właściwego znaczenia tej likwidacyi dopiero przy rozdziale nastąpić może. Por. O. z 30. listopada 1898. l. 16214. G. U. n. zb. 395.

Zobacz zresztą o wpływie otwarcia konkursu na prawa majątkowe małżonków w objaśnieniach do §u 25. pod l. 3. i 4.

II. Roszczenia obcych poddanych.

§ 51. Przy ocenie roszczeń obcokrajowców do tutejszokrajowej masy konkursowej należy przedewszystkiem stosować się do istniejących w tej mierze traktatów handlowych.

W braku takich traktatów ma obowiązywać zasada, że obcokrajowcy w konkursie doznają równych praw z krajowcami, jeżeli ostatnim w tem państwie, do którego tamci przynależą, również równe z tamtejszymi poddanymi prawa ustawowo przyznano, za czem domniemanie walczy.

Jeżeli tutejszokrajowy sędzia ma szczególniejszy powód do przeciwnego przypuszczenia, to należy polecić cudzoziemcowi, który występuje z roszczeniem do masy

[1] Tak też Ullmann w Gr. Czas., IV., str. 130., Schwarz, I., str. 175.; por. de lege ferenda, Frankl: Zur Revision, str. 95. i n.

konkursowej, by w przeciągu oznaczonego czasu publicznymi dokumentami dowiódł, według jakich zasad w podobnym przypadku w państwie, do którego przynależy, postępuje się z obywatelami austryackimi. Według tychsamych zasad postępować powinien austryacki sędzia konkursowy z roszczeniami obcego poddanego.

W razie potrzeby należy zasięgnąć wyjaśnienia od ministerstwa sprawiedliwości.

§ 52. Postanowienia poprzedzającego paragrafu należy zastosować do tych roszczeń, które obcy poddani przenieśli na krajowców, jeżeli to przeniesienie nastąpiło dopiero po otwarciu konkursu.

Jak z §§. 51. i 52. wynika, są wierzyciele, będący obcymi poddanymi, pod każdym względem z r ó w n a n i z tutejszymi wierzycielami, mogą zatem żądać otwarcia konkursu, zgłosić swe pretensye do masy, czynić oświadczenia na audyencyi likwidacyjnej, mogą wykonywać bierne i czynne prawo głosowania i t. d., — wszystko to atoli pod warunkiem w z a j e m n o ś c i f o r m a l n e j. W braku wzajemności takiej następuje retorsya.

Traktaty, o których w pierwszym ustępie §u 51. mowa, podane są przy §. 61.

Ponieważ z N i e m c a m i takiego traktatu niema, przeto w kwestyi, czy wzajemność formalna istnieje, rozstrzygać będą tam obowiązujące przepisy. I tak § 5. (w nowej redakcyi) niem. ustawy konk. z 10. lutego 1877. stanowi:

»Zagraniczni wierzyciele są zrównani z wierzycielami krajowymi.

Za zezwoleniem Rady związkowej może postanowić kanclerz rzeszy, że przeciw zagranicznemu państwu i przeciw tegoż poddanym wchodzi w zastosowanie prawo retorsyi«.

Podczas kiedy u nas retorsya następuje ipso iure, to w Niemczech wykonanie retorsyi zależne jest od zaistnienia warunków w cyt. §ie przytoczonych.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O stosunkach prawnych krydataryusza po ukończeniu konkursu.

§ **53.** Skutkiem orzeczenia sądu, że konkurs jest ukończony, odzyskuje krydataryusz prawo dowolnego rozporządzania majątkiem.

§ **54.** Wierzyciele, których roszczenia istniały już w chwili otwarcia konkursu, są uprawnieni, bez względu na to, czy je w konkursie zgłosili, ale nie uzyskali całkowitego zaspokojenia, czy też zgłoszenia zaniechali, poszukiwać swych roszczeń na majątku, który krydataryusz nabył po ukończeniu konkursu lub na majątku, który mu pozostał do swobodnego rozporządzania.

§ **55.** Jeżeli roszczenia w konkursie zgłoszone ani przez wierzycieli, ani przez krydataryusza nie były zaprzeczone, albo jeżeli w drodze sporu przeciw zaprzeczającym ustalone zostały, to można z powodu nich uzyskać egzekucyę na majątku nabytym przez krydataryusza po ukończeniu konkursu lub pozostałym mu do dowolnego rozporządzania i nie trzeba w tym celu wdrażać nowego postępowania prawnego.

Jeżeli jednak do tego majątku krydataryusza nowy konkurs otwarty zostanie, to podlegają w nim także wspomniane roszczenia pod względem zgłoszenia i ustalenia ich pierwszeństwa ogólnym przepisom obowiązującym w konkursie.

§ **56.** Postanowienia poprzednich §§. 54. i 55. nie naruszają skutków prawnych ukończenia konkursu kupieckiego przez ugodę przymusową (§ 207. i n.).

§ 57. Według przepisów ustaw cywilnych, politycznych i karnych ocenić należy, jak dalece także po ukończeniu konkursu trwać mają otwarciem konkursu wywołane inne ograniczenia krydataryusza w używaniu praw cywilnych, politycznych i honorowych (§ 25.).

Jakie niekorzyści konkurs kupiecki bez względu na skutki zasądzającego wyroku karnego co do osoby krydataryusza za sobą pociąga i pod jakimi warunkami niekorzyści te mogą być usunięte przez udzielenie zdolności prawnej (Wiederbefähigung), o tem stanowi kupieckie postępowanie konkursowe.

Skutki ukończenia postępowania konkursowego łączą się z chwilą prawomocności uchwały sądu konkursowego stwierdzającej fakt zakończenia konkursu (§§ 53. i 189.)[1]).

Skutki te odnoszą się albo

a) do stanowiska majątkowego krydataryusza albo

b) do innych jego praw.

O pierwszych stanowią przedewszystkiem (oprócz przepisu §. 207. i n.) §§ 53.—56., o drugich zaś jest mowa w §. 57. i §. 246. i n.

ad *a)*[2]) Przez ukończenie konkursu odzyskuje krydataryusz utracone przez otwarcie konkursu (§ 1.) prawo swobodnego rozporządzania majątkiem, który nie został między wierzycieli rozdzielony.

Ponieważ krydataryusz także w ciągu trwania konkursu był podmiotem praw względnie obowiązków, jakie mu przysługiwały względnie go obciążały w chwili otwarcia konkursu (§ 1.), ponieważ wszelkie zmiany w tych prawach względnie obowiązkach, w ciągu konkursu zaszłe, były zmianami jego praw i obowiązków, ponieważ wreszcie prawa przez zarządcę masy dla masy nabyte względnie zobowiązania przez niego imieniem masy zaciągnięte, nabyte względnie zaciągnięte zostały na rachunek krydataryusza: przeto krydataryusz odzyskuje prawo swobodnego zarządzania mająt-

---

[1]) Pollak, str. 442.

[2]) Pollak, str. 442., 216., 217., 229., Schwarz, I. str. 249. i n., Kissling, str. 117. i n., Frankl: Zur Revision, str. 110.

kiem ipso facto, a więc bez jakiegokolwiek aktu nabycia i prawo to odzyskuje odnośnie do majątku w tem jego (t. j. majątku) położeniu prawnem, w jakiem się w chwili zakończenia konkursu znajdował.

Wynika stąd, że długi z przed konkursu pochodzące, o ile w konkursie w całości lub częściowo zaspokojone nie zostały, utrzymują się nadal, chociaż w konkursie wcale zgłoszone nie zostały, że zatem wierzyciele mogą ich dochodzić (§ 54.) nadal, o ile skutkiem ugody przymusowej nie stały się obligacyami naturalnemi (§ 233.) i to na wszelkim majątku krydataryusza (a więc także na majątku po ukończeniu konkursu nabytym), że dalej te długi, o ile w konkursie rzeczywistym zmianom uległy, np. skutkiem postanowień §. 22. l. c., skutkiem tego, że pretensya niepieniężna jako pieniężna (§ 110.) zgłoszoną i w części z masy zaspokojoną została, w tej swej zmienionej formie i po ukończeniu konkursu się utrzymują, że dalej krydataryusz i po ukończeniu konkursu odpowiada za koszta i długi masy (zob. objaśnienia przy §§. 28 i 29.), że wstępuje ipso facto w czynne i bierne procesy (z wyjątkiem procesów o wzruszenie czynności prawnych, te bowiem zarządca masy prowadzi wyłącznie w zastępstwie wierzycieli konkursowych) przez zarządcę masy prowadzone.

Wracając do roszczeń konkursowych, a więc do roszczeń osobistych przeciw krydataryuszowi przed otwarciem konkursu powstałych, zaznaczyć należy, że można je, z zastrzeżeniem wyżej podanem, po ukończeniu konkursu z majątku byłego krydataryusza ściągnąć w drodze egzekucyi, pomimo iż się nie ma dla nich tytułu egzekucyjnego z przed otwarcia konkursu, bez wdrożenia procesu przeciw temuż w 2. przypadkach:

1) jeżeli roszczenie zostało w konkursie zgłoszone i ani przez wierzycieli, ani przez zarządcę masy, ani też przez krydataryusza nie uległo zaprzeczeniu, albo

2) jeżeli roszczenie zostało w konkursie zgłoszone i tu przez zarządcę masy lub wierzyciela, lub tak przez zarządcę masy jak i wierzyciela (nie przez krydataryusza) uległo zaprzeczeniu, później jednakże w drodze procesu likwidacyjnego stwierdzonem zostało. —

Egzekucyę przeciw byłemu krydataryuszowi należy w tych

przypadkach prowadzić na podstawie urzędowego wyciągu z protokołu likwidacyjnego (§ 121. ust. konk. i § 1. l. 7. ord. egz.), — w przypadku drugim za dołączeniem wyroku likwidacyjnego — o ile w tymże wyciągu jest wyraźnie poświadczone, że nie nastąpiło ze strony krydataryusza zaprzeczenie (O. z 29. marca 1881. l. 3656. G. U. 9738.). Okoliczność, iż krydataryusz wierzytelności nie zaprzeczył, należy (arg. z §. 55.) również wtedy poświadczyć, gdy krydataryusz wcale nie był na audyencyi likwidacyjnej [1]) (tak O. z 3. lutego 1897. l. 1097. G. U. 15955. i O. z 11. maja 1897. l. 4762. G. U. 16035., — inaczej O. z 26. czerwca 1879. l. 6381. G. U. 7528., O. z 21. kwietnia 1875. l. 3657. G. U. 5695., O. z 29. marca 1881. l. 3657. G. U. 8350., O. 19. sierpnia 1886. l. 9782. G. U. 11143., O. z 31. stycznia 1893. l. 989. G. U. 14572., O. z 28. lutego 1901. l. 1819. w J. Bl. z r. 1902. Nr 35.).

Egzekucyi na podstawie wyciągu z protokołu likwidacyjnego dozwala zawsze sąd konkursowy (§ 4. l. 4. ord. egz.) [2]). Nie jest takim sądem sąd powiatowy, którego naczelnik sprawował czynności komisarza konkursowego (O. z 21. listopada 1883. l. 13108. G. U. 9663.).

W przedmiocie dopuszczalności egzekucyi na podstawie wyciągów z protokołu likwidacyjnego istnieją następujące orzeczenia Sądu Najwyższego.

Na podstawie wyciągu likwidacyjnego można prowadzić egzekucyę ne ten majątek krydataryusza, który w ciągu konkursu pozostawał mu do swobodnego zarządu, wszelako dopiero po ukończeniu konkursu (O. z 23 czerwca 1878. l. 8328. G. U. 7086., O. z 30. maja 1893. l. 5978. G. U. 14719., O. z 20. grudnia 1900. l. 15258. G. U. n. zb. 1217.) [3]).

---

[1]) Tak Pollak, str. 217., Kissling, str. 200., Frankl: Zur Revision, str. 110., Frankl w Jur. Vjsch. XX., str. 127. i n., — inaczej Schwarz, I., str. 250.

[2]) Należy odmówić wierzycielowi dozwolenia egzekucyi, jeżeli z aktów konkursowych wynika, że wedle własnego oświadczenia wierzyciela tenże zaspokojony już został (O. z 15. kwietnia 1890. l. 4309. G. U. 13254.).

[3]) Według O. z 17. marca 1874. l. 2324. G. U. 5294. można na podstawie wyroku likwidacyjnego także w ciągu konkursu prowadzić egzekucyę na majątek krydataryusza extra concursum.

Na podstawie wyciągu z protokołu likwidacyjnego nie można uzyskać usprawiedliwienia prenotacyi prawa zastawu (O. z 28. stycznia 1873. l. 675. G. U. 4853.) ani przemiany umownego prawa zastawu na egzekucyjne (O. z 25. lipca 1878. l. 6635. Riehl, str. 191., inaczej O. z 9. grudnia 1875. l. 13287. G. U. 5938.), ani wpisu egzekucyjnego prawa zastawu w granicach zahipotekowanej kaucyi dla kredytu, zwłaszcza gdy o wpis proszono w ciągu trwania konkursu (O. z 30. maja 1893. l. 5978. G. U. 14719.).

Niemieckie (t. j. z niemieckich konkursów pochodzące) wyciągi z tabeli zgłoszeń stanowią u nas tytuł egzekucyjny jedynie wówczas, gdy posiadają wymogi §§. 55. i 121. austr. ust. kon. (O. z 28. lutego 1901. l. 1819. w J. Bl. z r. 1902. Nr 35.).

Zob. § 60. al. 5. ust. z 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p. o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych w dodatku I.

ad *b)* Zobacz objaśnienia przy §. 25. i zob. §§ 246.—253.

Przytoczyć jeszcze należy orzeczenie z 17. kwietnia 1888. l. 3586. G. U. 12137., wedle którego nie można polecić krydataryuszowi po ukończeniu konkursu złożenia przysięgi wyjawienia na podstawie egzekucyi bezskutecznie jeszcze przed otwarciem konkursu przeprowadzonej.

CZĘŚĆ DRUGA.

O postępowaniu w konkursie.

Opierając się na naturze postępowania konkursowego i na pozytywnych przepisach ustawy konkursowej, w szczególności na przepisach §§. 86. i 257. ust. konk. zalicza tak teorya [1]) jak i praktyka Sądu Najwyższego (np. OO. z 9. kwietnia 1896. l. 3887. G. U. 15760., z 20. grudnia 1898. l. 469. G. U. n. zb. 415., z 9. listopada 1880. l. 12443. G. U. 8169., z 9. października 1884. l. 11277. G. U. 10199., z 19. lutego 1889. l. 1629. G. U. 12597., z 29. grudnia 1896. l. 15031. G. U. 15926. i t. d.) austryackie postępowanie konkursowe do postępowania w sprawach niespornych.

Wynika stąd, iż w braku specyalnych przepisów stosować należy w postępowaniu konkursowem przepisy o postępowaniu w sprawach niespornych, w szczególności przepisy zawarte w pat. z dnia 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p.

Tu należą n. p. przepisy o formie podań zawarte (oprócz §u 108. ust. konk.) w §. 4. pat. niesp., przepisy o sile dowodowej dokumentów zawarte w §. 8. pat. niesp., przepisy o zawiadomieniu

---

[1]) Tak Schwarz, I., str. 60., 61., II., str. 2., Pollak, str. 21. i n., 38., Schrutka: Compensation im Concurse, str. 90., uw. 1., Roztočil w Not. Ztg. z r. 1883., str. 49., A. Menger w Archiv für civ. Praxis. T. LV., str. 413., Schuster: Commentar zum Gesetze über das Verfahren ausser Streitsachen przy §. 1., Tałasiewicz: O postępowaniu w sprawach niespornych, wyd. III., str. 11., Fierich: Nauka o sądach cywilnych i procedura cywilna. T. I., str. 270. Natomiast uważają postępowanie konkursowe za rodzaj postępowania egzekucyjnego: Ullmann w Grünhuta Czas. T. IV., str. 114., Ofner w Ger. H. z r. 1886., str. 119., Jaeger w Ger. H. z r. 1879., str. 133., Anonim w Jur. Bl. z 1880., str. 432. i n.

w konkursie (zob. § 254. i uwagi tam przytoczone), przepisy o środkach prawnych (zob. § 257. i uwagi tam przytoczone), przepisy o wykonalności uchwał (zob. objaśnienia przy §. 257.), przepisy o czasokresach (zob. § 255. i uwagi tam podane), o posłuchaniach (zob. uwagi przy §. 256.), o badaniu właściwości sądu (zob. uwagi przy §. 58.) i t. d.

Z charakteru postępowania konkursowego jako postępowania niespornego wynika też, iż w ciągu postępowania konkursowego (nie w procesach w toku postępowania konkursowego się toczących) każda osoba interesowana ponosi swoje, ale też tylko swoje koszta. Dlatego wierzyciele konkursowi ponoszą koszta podania o otwarcie konkursu (OO. z 27. czerwca 1883. l. 7578 G. U. 9498., z 2. listopada 1883. l. 9924. G. U. 9631., z 10. listopada 1885. l. 13011. G. U. 10784., z 26. maja 1886. l. 6204. G. U. 11052., z 2. grudnia 1891. l. 14266. G. U. 14015., z 14. czerwca 1892. l. 6732. G. U. 14291., inaczej OO. z 4. lipca 1876. l. 8029. G. U. 6199., z 23. marca 1887. l. 3183. G. U. 11515.), koszta zgłoszenia swych wierzytelności w konkursie (§ 122.), koszta interwencyi na posłuchaniach i t. d. Dlatego też nie następuje w postępowaniu konkursowem (w szczególności w postępowaniu z §§. 63. i 64.) usatalenie, względnie przyznanie kosztów (O. z 14. czerwca 1892. l. 6732. G. U. 14291.). Z drugiej strony zaś wierzyciel, na którego wniosek otwarto konkurs, nie odpowiada w przypadku niedostateczności masy za koszta postępowania konkursowego, np. za koszta ogłoszenia edyktu, za należytości notaryusza jako komisarza sądowego, za należytość zarządcy masy i t. d., i to nawet wówczas, gdy konkurs przez wyższą instancyę uchylony został na skutek rekursu wniesionego przeciw uchwale, którą zarządzono otwarcie konkursu (OO. z 27. czerwca 1871. l. 7873. Jud 71. G. U. 4210., z 28. czerwca 1871. l. 7570. G. U. 4211., z 17. lutego 1874., l. 1350. G. U. 5267., z 27. października 1874. l. 10925. G. U. 5531., z 8. stycznia 1879. l. 14617. G. U. 7274., z 15. maja 1888. l. 5506. G. G. 12186., z 1. lipca 1896. l. 7425. G. U. 15816., z 8. lutego 1898. l. 1962. G. U. n. zb. 19., z 29. października 1901. l. 13515. w Centralbl. z r. 1902. str. 206.; inaczej lecz błędnie OO. z 11. grudnia 1873. l. 12057. G. U. 5171., z 21. kwietnia 1880. l. 9055. G. U. 7949., z 2. czerwca 1880. l. 6473. G. U. 8001. z 2. maja 1882. l. 4828. G. U. 8970., z 24. sierpnia 1886. l.

9055. G. U. 11144.). Również nie ponosi wierzyciel kosztów kuratora na wniosek jego dla nieobecnego oskarżyciela ustanowionego celem oświadczenia się wedle §. 63. (O. z 9. kwietnia 1896. l. 3887. G. U. 15760.). Zobacz jednakże wyjątkowy przepis §. 123. ustęp 4. i przepis §. 2. ust. z 16. marca 1884. l. 35. Dz. u. p. przy §ie 66.

W postępowaniu konkursowem nie ma przymusu adwokackiego (zob. także § 5. pat. niesp.).

Ferye sądowe nie wywierają żadnego wpływu na postępowanie konkursowe (art. XXXV. ust. wprow. proc. cyw.).

Część druga ustawy konkursowej, zawierająca przepisy o postępowaniu konkursowem, rozpada się na 3 rozdziały.

Rozdział I (§§ 58.—190.) zawiera przepisy o zwyczajnem postępowaniu konkursowem,

rozdział II (§§ 191.—253.) zawiera przepisy o kupieckim konkursie,

rozdział III (§§ 254.—257.) zawiera przepisy końcowe, wspólne obu rodzajom konkursów, z których 2gi, tj. konkurs kupiecki, ma się do 1go, tj. do konkursu zwyczajnego, jak wyjątek do reguły (zob. objaśnienia do §u 191.).

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O zwyczajnem postępowaniu konkursowem.

Oddział 1.

O wykonywaniu sądownictwa w konkursie.

§ **58.** Konkurs należy otworzyć i przeprowadzić w regule w tym trybunale, w którego okręgu krydataryusz ma stałe miejsce zamieszkania. Z pośród kilku właściwych sądów powołany jest ten sąd, który inne uprzedził w rozpisaniu konkursu.

§ ten normuje tak przedmiotową jak i miejscową właściwość sądu powołanego do wdrożenia i przeprowadzenia konkursu zwyczajnego (o właściwości sądu w konkursie kupieckim zob. § 193.).

Przedmiotowo właściwym jest zawsze trybunał I. instancyi, tj. sąd obwodowy lub krajowy, powołany do wykonywania sądownictwa w sprawach cywilnych. Sądem konkursowym pozostaje trybunał także wówczas, gdy komisarzem konkursowym jest po myśli §. 72. n. u. sędzia powiatowy.

Sąd konkursowy wykonuje jurysdykcyę w senatach (§ 7. NJ.). Senaty powołane do załatwiania spraw konkursowych powinny się przedewszystkiem składać z tych członków trybunału, którzy są czynni jako komisarze konkursowi (§ 7. al. 4. instr. sąd. z 5. maja 1897. l. 117. Dz. u. p.).

Miejscowo właściwym jest w regule (wyjątek zawiera § 60.) ten trybunał, w którego okręgu krydataryusz ma stałe miejsce zamieszkania. Która miejscowość jest, względnie z woli ustawy uchodzi za stałe miejsce zamieszkania, względnie siedzibę krydataryusza, o tem stanowią §§ 66.—75. normy jurysdykcyjnej.

Stąd też do majątku osób, w krajach austryackich nie mających stałego miejsca zamieszkania względnie siedziby, konkursu w krajach tutejszych otworzyć nie można[1]) (wyjątek zawiera § 60.).

To też w myśl judykatury Sądu Najwyższego nie jest właściwym do otwarcia konkursu trybunał, w okręgu którego chwilowo przebywa w podróży się znajdujący poddany tutejszy, zamieszkały za granicą (O. z 11. stycznia 1887. l. 24. G. U. 11396.), niemniej trybunał w okręgu którego dłużnik ma, co prawda, majątek nieruchomy, ale nie ma miejsca zamieszkania (O. z 21. września 1896. l. 8430. G. U. 15831.).

Właściwość sądu (tak przedmiotowa jak i miejscowa) ocenia się według chwili, w której postępowanie konkursowe wdrożono. Sąd w tej chwili właściwy pozostaje nim i nadal, chociażby w ciągu postępowania nastąpiła zmiana w okolicznościach uzasadniających właściwość sądu (§ 29. N. J.).

Sąd musi badać swą właściwość z urzędu, przyczem nie

---

[1]) § 28. N. J. tego stanu rzeczy nie uchylił. § 58. zawiera bowiem jeden z warunków otwarcia konkursu w krajach tutejszych.

jest związany podaniem stron, lecz z urzędu bada okoliczności, któreby mogły mieć wpływ na ustalenie właściwości sądu (§ 41. N. J.). Jeżeli sąd się przekona, że jest niewłaściwym, wówczas w jakimkolwiek okresie postępowania powinien, czy to z urzędu, czy to na wniosek, orzec swoją niewłaściwość. Jeżeli sądowi wiadomem będzie, który sąd jest właściwym, to przekaże sprawę sądowi właściwemu. Jeżeli sąd zaś nie wie, który sąd jest właściwy, wówczas orzeknie tylko swą niewłaściwość, może jednakże aż do prawomocności swojego orzeczenia wydać zarządzenia dla ochrony interesów publicznych lub też zarządzenia potrzebne dla bezpieczeństwa stron, lub odpowiednie celowi postępowania (§ 44. N. J.)[1]).

§ **59.** Postępowanie konkursowe wdrożone w sądzie konkursowym rozciąga się na cały ruchomy, gdziekolwiek się znajdujący i na nieruchomy w krajach, w których niniejsza ustawa obowiązuje, położony majątek krydataryusza[2]).

§ ten stara się ze sobą pogodzić zasadę uniwersalności z zasadą terytoryalności. Pierwszą przeprowadza odnośnie do ruchomości, drugą zaś odnośnie do majątku nieruchomego krydataryusza.

Majątek nieruchomy poza krajami reprezentowanymi w Radzie Państwa położony, wyłączony jest w myśl §. 59. z postępowania konkursowego, nie należy do masy konkursowej. Dłużnik odnośnie do tego majątku nie jest więc ograniczony w zdolności rozporządzania nim.

Do otwarcia konkursu do majątku obywatela austryackiego lub węgierskiego, lub sprzymierzeńca austro-węgierskiego, zamieszkałego w Państwie ottomańskiem, powołane są sądy konsularne (§ 1. ust. z 30. sierpnia 1891. l. 136. Dz. u. p.). Postępowanie tam

---

[1]) We Węgrzech jest właściwym do otwarcia konkursu zwyczajnego trybunał, w okręgu którego krydataryusz ma miejsce zamieszkania, do otwarcia zaś konkursu kupieckiego trybunał, w którego okręgu się znajduje siedziba przedsiębiorstwa, względnie siedziba spółki (§ 71. węg. ust. konk. i § 45. węg. proc. cyw.).

[2]) Taksamo § 73. węgierskiej ust. konk.

wdrożone obejmuje ten majątek krydataryusza, który znajduje się w Państwie ottomańskiem (§ 12. rozp. z 31. marca 1855. l. 58. Dz. u. p.) i ma się odbywać według przepisów austryackiej ustawy konkursowej (§ 9. ust. z 30. sierpnia 1891. l. 136. Dz. u. p. i § 31. rozp. z 31. marca 1855. l. 58. Dz. u. p.).

Jeżeli dłużnik, do którego majątku sąd konkursowy otworzył konkurs, miał pierwej w Austryi stałe miejsce zamieszkania albo tam posiada majątek, albo ma udział w tamże się znajdującem przedsiębiorstwie przemysłowem lub handlowem, to jest obowiązkiem sądu konsularnego natychmiast donieść o otwarciu konkursu sądowi stałego miejsca zamieszkania, które dłużnik miał na ostatku w Austryi, albo temu sądowi, w którego okręgu się znajduje jego majątek albo jego przedsiębiorstwo (§ 31. ust. 2. rozp. z 31. marca 1855. l. 58. Dz. u. p.).

§ **60.** Jeżeli konkurs otwarto, co prawda, w Austryi, jednakże na terytoryum, w którem niniejsza ustawa konkursowa nie obowiązuje, a krydataryusz posiada w krajach, w których ona ma moc obowiązującą, nieruchomość, wówczas należy do tej ostatniej otworzyć odrębny konkurs, a to przez sąd, któryby był do tego powołanym, gdyby dłużnik na tej nieruchomości miał swe miejsce zamieszkania.

Jeżeli dłużnik posiada nieruchomości w kilku krajach w których niniejsza ustawa konkursowa obowiązuje, albo w więcej niż jednym okręgu sądowym jednego i tegosamego kraju, to właściwym będzie ten sąd, który inne uprzedził.

§ ten stanowi wyjątek od zasady w §. 58. podanej, iż do otwarcia konkursu właściwym jest ten sąd, w okręgu którego dłużnik ma stałe miejsce zamieszkania. Jeżeli bowiem w krajach węgierskich — w tych bowiem nie obowiązuje nasza ustawa konkursowa (O. z 21. lipca 1896. l. 8430. G. U. 15831.) — otwarto konkurs do majątku dłużnika, to może sąd tutejszy, w okręgu którego leży tegoż nieruchomy majątek, wdrożyć postępowanie konkursowe.

Powiadamy »może«, gdyż samo otwarcie konkursu w krajach węgierskich jeszcze nie jest powodem do otwarcia konkursu w krajach tutejszych. To ostatnie może nastąpić tylko wtedy, gdy istnieją warunki w §. 62. i n. i §. 198. podane[1]) (O. z 13. maja 1884. l. 5591. G. U. 11324.).

§ 61. O ile traktaty państwowe lub szczególne rozporządzenia nie przepisują względem poszczególnych państw innego postępowania, należy

a) majątek ruchomy austryackiego krydataryusza za granicą się znajdujący wciągnąć do tutejszokrajowego konkursu i stosownie do tego zażądać od zagranicznej władzy wydania tego majątku, natomiast

b) w krajach tutejszych się znajdujący ruchomy majątek zagranicznego krydataryusza wydać na żądanie zagranicznemu sądowi konkursowemu.

Postępowanie konkursowe co do nieruchomego majątku jest zastrzeżone sądom tego państwa, w którem majątek ten leży.

Jeżeli władze obcego państwa odmówią żadaniu wydania majątku ruchomego albo tylko w ograniczonej mierze do tego żądania się przychylają, wówczas należy postępować według zasad wzajemności. O każdym takim przypadku ma sąd natychmiast donieść ministerstwu sprawiedliwości.

Zgodnie z zasadą w §. 59. przyjętą postanawia § 61., iż w razie konkursu »dłużnika austryackiego« — za takiego zaś uchodzi bez względu na poddaństwo każda osoba, do majątku której wdrożył postępowanie konkursowe sąd austryacki (O. z 3. listopada 1887. l. 12357. G. U. 11820.) — należy się zwrócić do władzy zagranicznej o wydanie ruchomego majątku krydataryusza, który (tj. majątek) się za granicą znajduje; odwrotnie zaś w razie otwarcia konkursu

---

[1]) Kaserer, str. 114.

za granicą wydać należy na żądanie majątek ruchomy zagranicznego krydataryusza, znajdujący się w krajach tutejszych.

Aż do chwili, w której władza tutejsza zezwoli[1]) na wydanie za granicę majątku ruchomego, na majątek ten otwarcie konkursu za granicą nie wywiera w krajach tutejszych żadnego wpływu.

W przedmiocie tym istnieją następujące orzeczenia Sądu Najwyższego:

Odnośnie do majątku znajdującego się w krajach tutejszych a należącego do zagranicznego krydataryusza można przeciw temuż dopóty wnosić skargi i prowadzić egzekucye, dopóki władza zagraniczna nie zażąda wydania tego majątku (O. z 11. czerwca 1884. l. 5442. G. U. 10071., O. z 20. września 1876. l. 11173. G. U. 6241., inaczej O. z 12. kwietnia 1893. l. 4419. G. U. 1474.).

Na wierzytelność krydataryusza zagranicznego zahipotekowaną w księgach tutejszych można w krajach tutejszych prowadzić egzekucyę, chociaż zanotowanem jest w księdze otwarcie konkursu za granicą (O. z 20. listopada 1892. l. 14023. G. U. 14495.).

Proces toczący się w tutejszokrajowym sądzie nie doznaje przerwy skutkiem otwarcia konkursu za granicą (O. z 11. grudnia 1894. l. 14644. G. U. 15326.).

Otwarcie konkursu za granicą nie wyłącza możności żądania przysięgi wyjawienia w krajach tutejszych (O. z 12. czerwca 1889. l. 7006. G. U. 12783.).

Władza tutejsza — pomijając przypadek odwetu — nie powinna jednakże wydać władzy zagranicznej tych przedmiotów należących do tutejszokrajowego majątku ruchomego zagranicznego krydataryusza, odnośnie do których tutejszokrajowi wierzyciele wystąpili z roszczeniami czy to o zwrot ex iure dominii, czy to o oddzielenie ex iure crediti. Wynika to z §§. 30., 137. i 163. n. u. (O. z 16. października 1888. l. 11757. G. U. 12393.)[2]).

---

[1]) Schwarz, T. I., str. 265.; Pollak, str. 42., za rozstrzygającą pod tym względem uważa chwilę faktycznego oddania majątku ruchomego sądowi zagranicznemu.

[2]) Schwarz, l., str. 265.

Otwarcie konkursu za granicą (także we Węgrzech, zob. wyżej § 60.) nie jest powodem do otwarcia konkursu do majątku dłużnika w krajach tutejszych. Aby to ostatnie nastąpić mogło, muszą zachodzić powody otwarcia konkursu w naszej ustawie konkursowej wymienione (O. z 13. maja 1884. l. 5591. G. U. 11234.), a nadto musi być jeden ze sądów tutejszych właściwym do otwarcia konkursu. W razie otwarcia konkursu we Węgrzech może być właściwym trybunał, w okręgu którego leży majątek nieruchomy (§ 60.), co jednak nie ma zastosowania w razie konkursu gdzieindziej (jak w Węgrzech) za granicą otwartego.

Powyższe przepisy §u 61. wchodzą jednakże tylko w zastosowanie w stosunku do państw, z któremi Austrya nie zawarła specyalnych traktatów[1].

Czy i o ile z pewnem państwem zagranicznem takie traktaty zawarte zostały, to wynika z niżej przytoczonych przepisów:

Odnośnie do **Prus** zawiera dekret nadw. z 7go maja 1845. l. 883. Zb. u. s. następujące prawidła:

1) Jeżeli w jednem z państw kontraktujących otwartym zostanie konkurs do majątku dłużnika, który posiada w drugiem państwie majątek ruchomy, a nie posiada tam majątku nieruchomego, wówczas na żądanie sądu konkursowego w przyszłości wydanym ma być temuż wspomniany majątek ruchomy i to bez poprzedniego otwarcia w krajach tutejszych odrębnego konkursu do tegoż.

2) Wydanie majątku składającego się tylko z ruchomości sądowi konkursowemu drugiego państwa nastąpić ma nawet wówczas, jeżeli wydać się mający majątek w całości lub w części uległ już pierwej zapowiedzeniu (aresztowi). Prawa zastawu i prawa zatrzymania na tym majątku jeszcze przed otwarciem konkursu nabyte, pozostają jednakże nadal nietknięte. Z tego powodu wierzyciel mający prawo zastawu lub zatrzymania nie jest zobowiązany przed zupełnem zaspokojeniem wydać przedmioty ruchome, na których ma prawo zastawu lub zatrzymania, a które w jego posiadaniu się znajdują, również wierzyciel taki nie jest obowiązany brać udział w przewodzie konkursowym w sądzie konkursowym.

---

[1]) Jettel: Handbuch des internationalen Privat- und Strafrechtes (r. 1893.), str. 198.—207.).

3) Jeżeli jednak w konkurs popadły poddany obywatel drugiego państwa w krajach tutejszych posiada majątek nieruchomy, wówczas nie nastąpi wydanie jego majątku ruchomego do rąk sądu konkursowego, lecz na żądanie interesowanych nastąpi otwarcie odrębnego konkursu do ruchomego i nieruchomego w krajach tutejszych się znajdującego majątku krydataryusza a to w sądzie właściwym, w okręgu którego majątek nieruchomy leży.

4) Wierzytelności zalicza się do majątku ruchomego nawet wówczas, gdy są zaintabulowane na nieruchomościach, chyba że na podstawie specyalnych przepisów stanowią część (integralną) nieruchomości albo wedle ustawodawstwa odnośnego państwa uważa się je za nieruchomości.

5) W konkursie w jednem z państw kontraktujących otwartym są wierzyciele przynależni do drugiego państwa zupełnie zrównani z tutejszokrajowymi wierzycielami (§ 162 cz. I l. 50) pruskiej powszechnej ustawy sądowej).

6) W poprzedzających ustępach (1—3) zawarte postanowienia wykluczają w przyszłości zastosowanie do poddanych austryackich odmiennych przepisów §§ 663—667 Cz. I l. 50 pruskiej powszechnej ustawy sądowej o otwarciu odrębnego konkursu do majątku ruchomego na terytoryum pruskiem się znajdującego.

7) Powyższe prawidła nie odnoszą się jednakże do mieszkańców królestwa węgierskiego i wielkiego księstwa siedmiogrodzkiego ani do król. pruskiej prowincyi nadreńskiej.

ad 5) Dodać należy, że powołana tam pruska powszechna ustawa sądowa dziś nie obowiązuje. W miejsce jej wstąpiła powszechna niemiecka ustawa konkursowa z dnia 10 lutego 1877 [1]).

---

[1]) Wyroki likwidacyjne wydane w postępowaniu konkursowem w sądach pruskich nie są wykonalne w Austryi (O. z 9 czerwca 1889 l. 5836 G. U. 12771).

Otwarcie konkursu przez sąd pruski jest bez wpływu na proces wdrożony w Austryi (O. z 11 grudnia 1894 l. 14644 G. U. 15326).

Aż do chwili, w której sąd pruski zażąda wydania tutejszokrajowego ruchomego majątku pruskiego krydataryusza, można w krajach tutejszych prowadzić na ten majątek egzekucyę lub uzyskać tymczasowe zarządzenia co do tego majątku (O. z 30 października 1901. l. 14678. w Centrbl. z r. 1902., str. 835.).

Odnośnie do **Saksonii** postanawia reskrypt ministerstwa z d. 2 marca 1854 l. 54 Dz. u. p., co następuje:

Art. I. Jeżeli zachodzi potrzeba otwarcia konkursu do majątku dłużnika, wówczas sąd właściwy ze względu na stałe zamieszkanie tegoż będzie powołanym do wdrożenia postępowania konkursowego do całego ruchomego i do tego nieruchomego majątku, który leży w granicach państwa, w którem dłużnik ma stałe miejsce zamieszkania. Jeżeliby dla dłużnika, który ma w obu państwach równocześnie miejsce zamieszkania, kilka sądów było właściwych, wówczas sądem powszechnym konkursowym będzie ten z pośród kilku właściwych sądów, który inne wyprzedzi.

Art. II. Wynika stąd, że postępowanie konkursowe wdrożone w jednem państwie rozciąga się także na majątek ruchomy dłużnika znajdujący się w drugiem państwie[1]), do ruchomego zaś majątku zalicza się także wierzytelności ubezpieczone na nieruchomościach. Z tego powodu na żądanie sądu konkursowego winien sąd, w okręgu którego majątek ten się znajduje, majątek ten zabezpieczyć, spisać i albo w naturze albo po poprzedniem spieniężeniu wydać masie konkursowej. Tu zachodzą jednakże następujące ograniczenia: 1) Jeżeli do wydać się mającego majątku należy spadek dłużnikowi przypadły, to sąd konkursowy może żądać wydania tylko tej części masy spadkowej, która pozostanie po zaspokojeniu wierzycieli spadkowych, o ile według ustaw obowiązujących instancyę spadkową oddzielenie majątku spadkowego od masy konkursowej jeszcze jest dopuszczalne, tudzież po zapłaceniu innych ciężarów na spadku ciążących. 2) Przed wydaniem majątku powszechnemu sądowi konkursowemu mogą osoby, które nabyły na przedmiotach do tego majątku należących przed otwarciem konkursu jakiekolwiek, według ustaw państwa, w którem majątek ten się znajduje, dopuszczalne prawa własności, zastawu i zatrzymania, praw tych swoich dochodzić przed właściwym sądem państwa, w którem te przedmioty się znajdują. W tym przypadku należy tylko nadwyżkę pozostałą po zaspokojeniu tych osób wydać masie konkursowej. 3) Jeżeli dłużnik, do którego majątku otwarto w je-

---

[1]) Od chwili otwarcia konkursu w Saksonii nie może krydataryusz rozporządzać ruchomym majątkiem w krajach tutejszych się znajdującym (O. z 23 listopada 1899 l. 16795 G. U. n. zb. 765.

dnem państwie konkurs, w drugiem państwie posiada majątek nieruchomy, to należy do tego majątku otworzyć konkurs oddzielny i tylko nadwyżkę pozostałą po zaspokojeniu wierzycieli uprzywilejowanych i hipotecznych wydać należy powszechnej masie konkursowej. 4) Jeżeli krydataryusz posiada własność górniczą, którą według przepisów państwa, w okręgu którego ta własność leży, zalicza się do majątku nieruchomego, to celem zaspokojenia wierzycieli górniczych należy otworzyć do tego majątku konkurs w sądzie dla spraw górniczych kompetentnym i tylko nadwyżkę pozostałą z tej specyalnej masy należy wydać ogólnej masie konkursowej. 5) Również, jeżeli krydataryusz posiada okręty morskie albo części takich okrętów, to poprzednie zaspokojenie wierzycieli okrętowych z tego majątku może nastąpić tylko przez wdrożenie specyalnego konkursu w właściwym sądzie morskim i handlowym, albo też w tym sądzie, który według organizacyi sądowej ich miejsce zajmuje.

Art. III. O ile w art. II podane wyjątki nie zachodzą, należy wszystkie pretensye do krydataryusza zgłosić w ogólnym sądzie konkursowym i procesy, odnośnie do tych pretensyi w sądach drugiego państwa wdrożone, w sądzie konkursowym dalej prowadzić. Także te z pośród wymienionych w art. II wierzytelności, których wierzyciele nie dochodzili przed sądem specyalnym albo tam wcale nie albo niezupełnie zostały zaspokojone, można popierać przed powszechnym sądem konkursowym dopóty, dopóki według ustaw tamże obowiązujących dopuszczalnem jest jeszcze zgłoszenie. Prawa rzeczowe ocenia i kollokuje się w każdym razie wedle ustaw tego miejsca, gdzie się rzecz odnośna znajduje. O pierwszeństwie roszczeń osobistych i ich stosunku do roszczeń rzeczowych rozstrzygają ustawy obowiązujące w miejscu, w którem ma siedzibę sąd konkursowy. Nigdzie nie można czynić różnicy między tutejszokrajowymi i obcymi wierzycielami w traktowaniu ich praw.

Art. IV. Zapowiedzenie sądowe (areszt) dozwolonem być może w jednem z kontraktujących państw przeciw poddanemu drugiego państwa na majątek w okręgu sądu zapowiadającego się znajdujący pod tymisamymi warunkami, jakie dla obywateli pierwszego państwa są przyznane. Zapowiedzenie takie uzasadnia równocześnie właściwość sądu do przeprowadzenia procesu głównego z tym

skutkiem, że orzeczenie sądu zapowiadającego wykonalnem jest nietylko na majątku w okręgu tegoż sądu się znajdującym, który już uległ zapowiedzeniu, ale także na wszystkich przedmiotach majątkowych dłużnika w tem państwie się znajdujących. Zapowiedzenie nie daje jednakże temu, który zapowiedzenie uzyskał, pierwszeństwa przed innymi wierzycielami i traci swą moc prawną przez otwarcie konkursu do majątku dłużnika. Jeżeli jednakże w chwili otwarcia konkursu zawisł już proces o usprawiedliwienie zapowiedzenia, to wchodzi w zastosowanie odnośnie do tegoż dalszego popierania na czele artykułu III pomieszczone prawidło.

Specyalne postanowienia zawarte są w art. 13 traktatu z 30 listopada 1864 l. 2 Dz. u. p. i w art. VII traktatu z 29 września 1869 l. 61 Dz. u. p. z r. 1871 odnośnie do król. saskich urzędników i służby zajętej przy kolei Cheb-Voitersreuth i przy połączeniach kolejowych (Eisenbahnanschlüssen) w Weipert, Georgswald i Warnsdorf. Według cytowanych przepisów należy otwarcie i przewód konkursu do majątku tych osób do sądów saskich; sądy austryackie nie tracą jednakże prawa do otwarcia konkursu partykularnego odnośnie do ich majątku na terytoryum austryackiem się znajdującego. Przepis ten wchodzi w zastosowanie po myśli art. XVII traktatu z dnia 5 maja 1884 l. 112 Dz. u. p. także odnośnie do urzędników i sług zajętych przy połączeniach kolejowych (Eisenbahnanschlüsse) w Graslitz, Moldau (Mulde), Reitzenhain und Johann-Georgenstadt[1]).

Odnośnie do **królestwa wirtemberskiego** zawiera reskr. min. spr. z 21 marca 1867 l. 3068 skierowany do wszystkich sądów apelacyjnych następujące postanowienie:

Król. wirtemberski rząd udzielił niejednokrotnie do wiadomości c. k. rządu austryackiego, iż u siebie przestrzega uniwersalności sądu konkursowego i że zasadę tę w stosunku do poddanych cesarstwa austryackiego na podstawie wzajemności ogranicza w ten sposób, iż wyłącza z pod niej majątek nieruchomy i ruchomości obciążone prawem zastawu lub zatrzymania poszczególnym wie-

---

[1]) Otwarcie konkursu przez sąd saski nie pociąga za sobą otwarcia konkursu do majątku nieruchomego leżącego w krajach tutejszych (O. z 13 maja 1884 l. 5591 G. U. 11324).

rzycielom przysługującem. Z tego powodu powinny sądy austryackie w danym przypadku postępować według zasady wzajemności.

Powyższe postanowienia regulujące stosunek krajów tutejszych do Prus, Saksonii i Wirtembergii jeszcze dzisiaj mają moc obowiązującą, pomimo, że państwa wymienione stanowią integralną część cesarstwa niemieckiego.

Ustawa wprowadcza do ustawy konkursowej z d. 10 lutego 1877. dziś w cesarstwie niemieckiem obowiązującej miała na myśli jedynie ustawy (Landesgesetze), które przed wejściem w moc obowiązującą nowej ustawy konkursowej w poszczególnych państwach w skład cesarstwa niemieckiego wchodzących obowiązywały, nie miała zaś wcale na myśli traktatów państwowych.

Zapatrywanie to stwierdza odnośnie do wszystkich 3 powyższych państw orzeczenie niemieckiego Trybunału państwa z dnia 1 lipca 1889 Zb. T. XXIV str. 12, a podziela je również odnośnie do Prus nota kanclerza niemieckiego z 8go grudnia 1890 (lubo z wyłączeniem dawniej wolnego miasta Frankfurtu) i O. Trybunału państwa z 10go grudnia 1880 Zb. T. III str. 326, a odnośnie do Saksonii rząd saski (Sprawozdanie c. k. poselstwa w Dreznie z 21 lutego 1891 l. akt. min. spr. 4132 z r. 1891) i O. austr. Sądu Najwyższego z dnia 26. maja 1891 l. 6284 G. U. 13791 i O. z 23. listopada 1899 l. 16795 G. U. n. zb. 765.

Ponieważ **z cesarstwem niemieckiem** nie zawarła Austrya traktatu regulującego kwestyę rozciągłości kompetencyi sądu konkursowego, przeto, o ile co dopiero wymienione traktaty odnośnie do Prus, Saksonii i Wirtembergii nie wchodzą w zastosowanie, sądy niemieckie związane są przepisami niemieckiej ustawy konkursowej z 10go lutego 1877.

Przepisy te są następujące:

§ 1 [1]). Postępowanie konkursowe obejmuje cały egzekucyi podległy majątek krydataryusza, który doń należy w chwili otwarcia konkursu.

§ 71. Dla postępowania konkursowego wyłącznie jest właściwym sąd królewski powiatowy (Amtsgericht), w okręgu którego krydataryusz ma przedsiębiorstwo przemysłowe (gewerbliche Nie-

---

[1]) Oznaczenie i brzmienie cytowanych tu paragrafów opiera się na nowej redakcyi ustawy konkursowej niemieckiej, ogłoszonej w dniu 20. maja 1898.

derlassung) albo w braku takiego ten królewski sąd powiatowy (Amtsgericht), który jest dla krydataryusza sądem powszechnym (allgemeiner Gerichtsstand). Jeżeli jest kilka sądów właściwych, to ten sąd, w którym najpierw uczyniono wniosek na otwarcie konkursu, wyklucza wszystkie inne.

§ 237. Jeżeli dłużnik, do którego majątku otwarto za granicą postępowanie konkursowe, ma w krajach tutejszych (niemieckich) przedmioty majątkowe, to egzekucya na majątek w kraju się znajdujący jest dopuszczalna [1]).

Wyjątki od tej zasady może postanowić kanclerz rzeszy, za przyzwoleniem rady związkowej rzeszy (Bundesrath).

§ 328. Postępowanie konkursowe obejmuje wyłącznie majątek w kraju się znajdujący wówczas, gdy dłużnik w państwie niemieckiem ma, co prawda, przedsiębiorstwo przemysłowe, ale nie ma sądu powszechnego. Jeżeli dłużnik w państwie niemieckiem nie ma ani przedsiębiorstwa przemysłowego ani sądu powszechnego, to do majątku w kraju się znajdującego otworzyć można konkurs tylko wtedy, jeżeli dłużnik w kraju gospodaruje dobrem nieruchomem, na którem znajduje się budynek mieszkalny lub gospodarski, jako właściciel, użytkowca lub dzierżawca. Dla postępowania jest właściwym wyłącznie ten królewski sąd powiatowy (Amtsgericht), w którego okręgu nieruchomość leży. Jeżeli za granicą otwarto konkurs, to do otwarcia konkursu w krajach tutejszych nie potrzeba dowodu niewypłacalności.

Odnośnie do **Francyi** przytoczyć należy, co następuje:

Z okazyi konkretnego przypadku udzieliło ministerstwu sprawiedliwości francuskie ministerstwo dla spraw zewnętrznych wyjaśnienia tej treści, że nie można uzyskać od władz francuskich spisania i opieczętowania we Francyi się znajdującego ruchomego majątku austryackiego krydataryusza, chyba że właściwy sąd francuski przyzna wprzód uchwale tutejszego sądu, którą otwarto konkurs, charakter wykonalności.

---

[1]) Okoliczność tę stwierdzają odnośnie do Austryi OO. niem. Trybunału państwa z d. 28. marca 1882. Zb. T. VI. str. 404, z d. 13. stycznia 1885. Zb. T. XIV. str. 424 i z d. 6 lipca 1886. Zb. T. XVI. str. 61.

Przyznanie wykonalności może wedle prawa obowiązującego we Francyi uzyskane być tylko na bezpośrednie żądanie strony interesowanej, nie zaś na prośbę sądu.

Z tego powodu zarządza się na podstawie §. 61. ust. konk., co następuje:

Sądy powinny

a) w przypadku otwarcia konkursu w krajach tutejszych zaniechać żądania spisania, opieczętowania i wydania we Francyi się znajdującego ruchomego majątku krydataryusza,

b) w przypadku otwarcia konkursu we Francyi nie wydawać francuskiemu sądowi konkursowemu w krajach tutejszych się znajdującego ruchomego majątku krydataryusza (Rozp. min. spr. z 15 września 1900. l. 36. Dz. rozp. m. spr.).

W stosunku do **Wielkiej Brytanii** istnieją następujące postanowienia:

Wedle oświadczenia c. k. ministerstwa dla spraw zagranicznych z 4. września 1863. nie udziela rząd angielski autentycznych wiadomości o prawie obowiązującem w Wielkiej Brytanii. Skutkiem tego oświadczenia jedyną drogą do uzyskania prima facie na wiarę zasługującego wyjaśnienia w jakiejś kwestyi prawnej jest zasięgnięcie opinii prawnej u dwóch przy król. wielkobrytańskich trybunałach ustanowionych i praktykujących adwokatów. Bardziej wiarygodnego poświadczenia o obowiązującem prawie nie można uzyskać z powodu form sądowych obowiązujących w Wielkiej Brytanii i skutkiem tego, że prawo w Wielkiej Brytanii tylko w części jest skodyfikowane. Wprawdzie ustawa z dnia 17. maja 1861. Victoria 24. i 25, chapter 11. upoważnia rząd wielkobrytański do zawierania z obcymi rządami konwencyi w sprawie wzajemnego uzyskiwania poświadczeń istniejącego prawa. Konwencyi takiej jednakże nie można było zawrzeć między Monarchią austro-węgierską a wielką Brytanią, tak, iż dzisiaj jeszcze wyżej wspomniane oświadczenie z 4. września 1863. ma uchodzić za podstawę postępowania (rozp. min. spr. z 16. lutego 1888. l. 1794. Nr 10. Dz. rozp. min.).

Z okazyi szczególnego przypadku, w którym chodziło o ściągnięcie znajdującego się w **Nowym Jorku** majątku tutejszokrajowego krydataryusza, oświadczono sądowi krajowemu wyższemu we Wie-

dniu, że w państwie Nowy Jork od r. 1829. na podstawie wtedy wydanego wyroku najwyższego sądu wytworzyła się praktyka tej treści, iż zarządzenia obcych sądów wydane w sprawach konkursowych nie mają żadnego wpływu na majątek krydataryusza znajdujący się w Nowym Jorku i to nawet wówczas, gdyby zarządca masy wystąpił przeciw krydataryuszowi. — Ten wyrok stanowi od tego czasu normę prawną w państwie New York. — Wciągnięcie tam znajdującego się majątku konkursowego do masy zagranicznej mogłoby nastąpić tylko wtedy, gdyby krydataryusz dobrowolnie wydał ten majątek masie. — Należy przeto w danym przypadku postępować według zasad wzajemności (Reskr. min. spr. z 19. października 1859. l. 16479.).

Według traktatu państwowego z dnia 6. maja 1881. l. 88. Dz. u. p. z roku 1882. ze **Serbią** zawartego doznają poddani jednego z państw kontraktujących przy dochodzeniu swych praw do masy konkursowej zupełnie równych praw co krajowcy (Art. I. al. 4.). Jeżeli na terytoryum jednego z państw kontraktujących otwartym zostanie konkurs do majątku krydataryusza, który tamże ma stałe miejsce zamieszkania, to na wezwanie sądu konkursowego mają te sądy drugiego państwa, w okręgu których znajduje się ruchomy majątek krydataryusza, według przepisów prawnych, te sądy wiążących, postarać się o to, aby ten majątek zabezpieczono, spisano i sądowi konkursowemu wydano.

O ile jednakże według ustaw miejsca, w którem się znajduje wydać się mający majątek, dochodzi się względem tego majątku praw windykacyjnych, prawa do żądania zwrotu, prawa zatrzymania albo prawa pierwszeństwa, prawa zastawu lub innych praw rzeczowych lub żąda się oddzielenia takiego majątku, zwłaszcza spadku, to nie nastąpi wydanie tego majątku sądowi konkursowemu. Przedmiotem wydania będzie w tym przypadku reszta majątku ewentualnie po zaspokojeniu tych roszczeń pozostała.

Wszelkie zarządzenia odnośnie do majątku nieruchomego krydataryusza zastrzeżone są w każdym przypadku sądowi państwa, w którem ten majątek leży.

Jeżeli po zaspokojeniu wszystkich wierzycieli, którym przysługuje prawo zaspokojenia się z ceny uzyskanej ze sprzedaży dobra

nieruchomego, jeszcze jaka reszta pozostanie, to należy takową wydać sądowi konkursowemu.

Jeżeli przy otwarciu konkursu domyślać się można, że na terytoryum drugiego państwa znajdują się wierzyciele, to należy otwarcie konkursu także tam ogłosić w pismach publicznych do tego przeznaczonych według obowiązujących tam przepisów (art. XVI).

Jeżeliby poddany austro-węgierski, który w królestwie **Siam** ma przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe, popadł w niewypłacalność, to ma c. k. urząd konsularny wziąć w posiadanie cały jego majątek, aby módz takowy rozdzielić pro rata między wierzycieli i nie powinien zaniechać żadnego środka, by na korzyść wierzycieli ściągnąć i ten majątek, któryby krydataryusz posiadał w innych krajach. Władze siamskie powinny w tym względzie udzielić konsulowi wszelkiej pomocy. W równysposób mają władze siamskie przysądzić i rozdzielić majątek takich poddanych siamskich, którzyby swych zobowiązań względem poddanych austro-węgierskich nie dopełnili (art. XIII. traktatu z 8. maja 1871. l. 8. Dz. u. p. z r. 1873.).

Deklaracyą z 13. stycznia 1866. l. 62. Dz. u. p. przystąpiła Monarchia austro-węgierska do konwencyi z dnia 10 października 1863. zawartej między Wielką Brytanią a **Tunisem** w ten sposób, jak gdyby ta konwencya zawartą została między Austryą a Tunisem. W konwencyi tej zawarte jest następujące postanowienie: Art. 7. Ponieważ oddawna ustalonem było, że generalny konsul lub w tegoż nieobecności jego zastępca ma zarządać majątkiem poddanego brytańskiego zmarłego ab intestato w Tunisie, przeto postanowiono, że ten zarząd rozciągać się ma na pola, domy i nieruchomości zmarłego w ten sposób poddanego brytańskiego. Dalej postanowiono, że jeżeli przedłoży się oświadczenie pisemne generalnego konsula, lub w tegoż nieobecności jego zastępcy, zaopapatrzone w pieczęć konsularną, tej treści, że nieruchomy majątek należący do zmarłego sprzedał, przeniósł lub majątkiem w jakikolwiek sposób rozporządził, to mają sądy uznać taką sprzedaż lub inne takie rozporządzenie i przekonawszy się ze świadectwa dwóch notaryuszy, że sprzedaż względnie inne rozporządzenie odbyło się w formach ustawą przepisanych, wydać nabywcy bez względu na

to, czy jest krajowcem czy poddanym obcym objętym artykułem 5. niniejszej konwencyi (tj. poddanym brytańskim albo poddanym państwa, którego poddanym Bej nadał prawo nabywania i posiadania w Tunisie nieruchomości), dokument potrzebny do udowodnionego jego prawa posiadania na przypadek, gdyby mu wytoczono spór o nie albo gdyby chciał posiadłość sprzedać, przenieść lub w inny sposób nią rozporządzić. Art. 8. Według postanowień poprzedzającego artykułu i według praw mu tam przyznanych postąpi generalny konsul, lub w tegoż nieobecności jego zastępca, z majątkiem nieruchomym niewypłacalnego poddanego brytańskiego celem użycia tego majątku na zaspokojenie jego długów.

Odnośnie do **Persyi** postanawia art. 10. traktatu handlowego zawartego z Persyą w d. 17. maja 1857. l. 74. Dz. u. p. z r. 1858: Jeżeli poddany jednego z państw kontraktujących, mieszkający w drugiem państwie, zgłosi konkurs lub popadnie w bankructwo, to należy sporządzić inwentarz całego jego majątku z uwidocznieniem stanu czynnego i biernego tak, aby na tej podstawie można ustalić wszelkie wierzytelności i stosunkowo rozdzielić w sposób sprawiedliwy majątek. Wierzyciele, którzy otrzymali przypadającą na ich roszczenia stosunkową kwotę, powinni wydać dokumenta podstawą ich roszczeń będące. — To postępowanie powinno odnośnie do poddanego austryackiego w Persyi odbywać się za wiedzą i przy interwencyi zastępcy lub konsula austryackiego, który na żądanie wierzycieli zarządzi potrzebne dochodzenia, by stwierdzić, czy krydataryusz nie posiada w ojczyźnie majątku, z któregoby wierzyciele ci mogli się zaspokoić. — Jeżeli poddany perski zgłosi konkurs albo popadnie w bankructwo, to dwór austryacki przyznaje zastępcom, konsulom lub ajentom dworu perskiego takiesame prawa interwencyi na korzyść tego perskiego poddanego, jakie mają wśród równych warunków dyplomatyczni ajenci i konsulowie państw najwięcej uprzywilejowanych.

Jeżeli do masy konkursowej należy nieruchomość położona **w państwie ottomańskiem**, powinien zarządca masy zwrócić się do władz i sądów cywilnych tureckich z żądaniem, by sprzedano te przez krydataryusza posiadane nieruchomości, które według swej natury i wedle ustawy odpowiadają za długi właściciela

(art. III. ust. tureckiej z 18. czerwca 1867. (z 7. sephera 1284.) ogłosz. w protokole z 5. listopada 1868. l. 5. Dz. u. p. z r. 1869.).

Stosunek do **Rumunii** reguluje memoryał rządu rumuńskiego z r. 1871. łącznie z odpowiedzią rządu austryackiego na memoryał ten wystosowaną a ogłoszoną w reskrypcie z 31. lipca 1871. l. 7122. skierowanym do wszystkich sądów.

Wspomniany memoryał brzmi, jak następuje:

Aby usunąć nieporozumienia, któreby zajść mogły między rządem rumuńskim a austro-węgierskim konsulatem w przedmiocie przeprowadzenia konkursów i aby równocześnie zabezpieczyć prawa i interesa, których ta kwestya dotyka, uważałoby ministerstwo dla spraw zewnętrznych stosownie do pertraktacyi ministra z bar. Pöttenburgiem za wskazane, aby prowizorycznie odnośne orzecznictwo uregulowano na podstawie następujących zasad:

Art. I. Jeżeli osiadły w Rumunii poddany austro-węgierski wstrzyma wypłaty, wówczas na wniosek niewypłacalnego dłużnika lub na żądanie jednego lub więcej krajowych lub zagranicznych wierzycieli powinien sąd rumuński orzec otwarcie konkurs w obecności osoby przez konsula wydelegowanej. Art. II. Natychmiast po wydaniu orzeczenia, że konkurs jest otwarty, nałoży sąd jako też odnośna władza konsularna pieczęci na magazyny i przedsiębiorstwo krydataryusza. Art. III. Po przedsięwzięciu tego zarządzenia zamianuje sąd wydział celem przeprowadzenia konkursu i postąpi w ciągu postępowania instrukcyjnego i przy wydawaniu orzeczeń według obowiązujących ustaw i formalności. Art. IV. Wierzyciele zagraniczni są uprawnieni do głosowania przy zamianowaniu wydziału. Konsulat, który ich w pewnych przypadkach zastępuje, nie może mieć więcej praw, jak oni sami. Ostateczne stanowcze zamianowanie przysługuje jednak sądowi. Sąd wykonuje to prawo tak wobec krajowców jak i obcych. Art. V. Orzeczenie zarządzające otwarcie konkursu ma być na żądanie sędziego miejscowego ogłoszone. Art. VI. Do zdjęcia pieczęci i do spisania majątku przystąpią w danym razie komisarz sądowy i wydział w obecności delegata konsulatu. Art. VII. Inwentarz ma być wygotowany w dwóch egzemplarzach i podpisany przez wydział i przez delegata konsulatu; jeden egzemplarz ma pozostać w ręku komisarza sądowego,

drugi zaś należy natychmiast przesłać c. k. konsulatowi albo oddać delegatowi konsularnemu. Art. VIII. Sprzedaż przedmiotów majątkowych ma nastąpić za zezwoleniem sądu w obecności delegata konsularnego; cenę ze sprzedaży uzyskaną rozdzieli sąd równorównomiernie między wierzycieli krajowych i zagranicznych w stosunku do ich roszczeń; wszystko to ma się odbyć według przepisów odnośnych rumuńskich. Art. IX. Klasyfikacya wierzytelności wedle pierwszeństwa przydzieloną jest sądowi miejscowemu jako wyłącznie właściwemu. Art. X. Orzeczenia sądów rumuńskich wydane przeciw krydataryuszowi będącemu poddanym austro-węgierskim wykonają władze krajowe i na naszem terytoryum. Art. XI. Jeżeliby po przejrzeniu ksiąg handlowych się okazało, że konkurs poddanego austro-węgierskiego nie dotyka żadnego krajowca, to orzecznictwo służy wyłącznie generalnemu konsulowi, jednakże tylko w przypadku zwykłego bankructwa i jeżeli krydataryusz nie posiada w Rumunii nieruchomości.

To są zasady, które według naszego zdania zdolne są utrwalić zaufanie tak potrzebne w codziennych i licznych stosunkach zachodzących między rumuńskimi i austrowęgierskimi przemysłowcami i kupcami.

Powołany wyżej reskrypt min., zawierający odpowiedź na ten memoryał, brzmi, jak następuje:

Król. rumuński rząd przesłał c. k. ministerstwu dla spraw zewnętrznych załączony memoryał, zawierający zasady, które w przyszłości stosowane będą w konkursach obywateli austryackich w Rumunii. C. k. Ministerstwo dla spraw zewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości nakazało c. k. generalnemu konsulowi w Bukareszcie, by oświadczył królewskiemu rządowi, że c. k. rząd nie zamierza tymczasowo wystąpić przeciwko zasadom odnoszącym się do konkursów obywateli austryackich, jeżeli wpływ przyznany w tych zasadach władzom konsularnym nie będzie ograniczony i jeżeli przyjęte zostaną nieliczne zmiany i uzupełnienia żądane przez c. k. ministerstwo sprawiedliwości tej treści, aby w artykule II »zapewnionem zostało i wysłuchanie władzy konsularnej«, aby dalej oświadczono, że do tych »oznaczonych przypadków«, w których wedle artykułu IV. i VI. przyznaną ma być władzy konsularnej ingerencya także w późniejszem stadyum po-

stępowania, należą także przypadki, w których chodzi o prawa osób nieobecnych lub pozostających pod opieką, — wreszcie, aby przez wzgląd na § 61. austr. ust. konk. zapewnionem zostało, »iż, jeżeli do majątku poddanego austro-węgierskiego sąd austryacki otworzy konkurs, na żądanie władzy konsularnej sąd rumuński za przyzwaniem władzy konsularnej opieczętuje i opisze ruchomy majątek krydataryusza znajdujący się w Rumunii i że, o ile majątku tego nie będzie się musiało użyć na zaspokojenie rumuńskich wierzycieli mających prawo zastawu, wydany zostanie na dalsze żądanie w celu wciągnięcia go do tutejszokrajowego konkursu«. — Nadto ma c. k. generalny konsulat w Bukareszcie oświadczyć, że stworzony w ten sposób stan należy uważać jedynie za prowizoryczny modus vivendi i że c. k. rząd obstając przy swem kilkakrotnie już zaznaczonem stanowisku wyraźnie sobie zastrzega uregulowanie w mowie tu będących stosunków w sposób stanowczy za pomocą traktatu. W przedmiocie zastosowania nowych przepisów w konkursach już w toku będących, to za inicyatywą c. k. ministerstwa sprawiedliwości pouczono c. k. generalny konsulat, że zasady te stosują się jedynie do tych przypadków, w których c. k. generalne konsulaty nie przedsiębrały dalej sięgających czynności urzędowych i że odstąpienie takich przewodów konkursowych przez konsulat władzom rumuńskim nastąpić może tylko za podaniem dostatecznej, według stosunków tamtejszych ocenić się mającej, gwarancyi, iż prawa osób prywatnych nabyte przez działalność organów konsularnych nie doznają żadnego uszczerbku. — C. k. generalny konsulat w Bukareszcie, któremu c. k. ministerstwo dla spraw zewnętrznych poleciło pouczyć podległe władze konsularne o zmianach w ich zakresie działania i podać im do wiadomości zasady, których w przyszłości trzymać się mają, zawiadomiło je o tem poleceniu z wezwaniem, by natychmiast zastanowiły się nad kwestyą, czy i które z konkursów już w toku będących odstąpić należy władzom rumuńskim i jakie ostrożności w tej mierze należy zachować. — Dotychczas po tym komunikacie ministerstwa spraw zewnętrznych z d. 20. czerwca 1871. l. 7841. nie nadeszło jeszcze sprawozdanie o przebiegu rokowań z król. rządem w przedmiocie żądanych przez c. k. ministerstwo sprawiedliwości uzupełnień, dlatego też nie doszedł jeszcze do skutku stanowczy układ w przed-

miocie zasad w konkursach stosować się mających. — C. k. ministerstwo dla spraw zewnętrznych zaznaczyło przeto, że jeżeli który c. k. konsulat w Rumunii wydał w konkursie już w toku będącym zarządzenie oparte na nowym stanie rzeczy, to to nie nastąpiło na skutek specyalnego polecenia, lecz na podstawie wyżej wspomnianego pouczenia udzielonego tym konsulatom przez c. k. generalnego konsula w Bukareszcie i że widocznie ono nastąpiło z powodu grożącej vis maior, która nakazywała poczynić zarządzenia w interesie naszych własnych poddanych [1]).

Oddział 2.

Przypadki otwarcia konkursu.

§ **62.** 1. Jeżeli kto sam żąda otwarcia konkursu z powodu niemożności zapłacenia długów albo

2. jeżeli po śmierci dłużnika dziedzic lub kurator spadku domaga się otwarcia konkursu, wówczas należy konkurs natychmiast otworzyć.

I. Otwarcie konkursu może i powinno nastąpić po myśli §u 62. ust. 1. przedewszystkiem na żądanie dłużnika [2]).

Aby żądanie to zamierzony skutek odniosło, muszą się spełnić następujące warunki:

1) Żądanie otwarcia konkursu musi pochodzić od osoby zdolnej do działania. Za osobę fizyczną niezdolną do działania wniosek taki musi postawić jej prawny zastępca, jako to: ojciec, opiekun lub kurator. Prawni zastępcy muszą jednakże wykazać się zezwoleniem władzy opiekuńczej, względnie kuratelarnej, gdyż czyn-

---

[1]) Na sumę pieniężną, złożoną do depozytu sądowego w krajach tutejszych, można prowadzić egzekucyę bez względu na postępowanie konkursowe toczące się przeciw zobowiązanemu w Rumunii i bez względu na czas otwarciu konkursu (O. z 16. października 1888. l. 11757. G. U. 12393).

[2]) Zob. art. 240. u. handl. i § 49. ust. z 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p. (ostatni przepis w dodatku I.) i § 486. u. karn.

ność przez nich zamierzona przekracza granicę zwykłego zarządu (§§ 149., 150., 233, 282. ust. cyw.). Imieniem osoby prawniczej żądać mogą otwarcia konkursu osoby uprawnione do jej zastępstwa. Jeżeli wreszcie chodzi o spółkę handlową, która ma osobiście odpowiedzialnych członków, to może każdy osobiście odpowiedzialny do zastępstwa spółki uprawniony spólnik żądanie takie w sądzie zgłosić.

2) Żądanie otwarcia konkursu musi być wyraźne, samo doniesienie o niemożności uiszczenia się z długów nie wystarcza (inaczej § 198.).

3) Jako powód żądania otwarcia konkursu przytoczyć należy niemożność uiszczenia się z długów, okoliczności tej jednak dowodzić nie należy. Wyrazy »niemożność uiszczenia się z długów« (Unvermögen seine Schulden zu bezahlen) obejmują, jak słusznie Pollak i Schrutka[1] zaznaczają, tak wstrzymanie wypłat czyli niewypłacalność w technicznem tego słowa znaczeniu, jak i brak majątku, tj. stan majątku bierny. Błędnie natomiast utożsamia Schwarz[2] niemożność uiszczenia się z długów z (wstrzymaniem wypłat) niewypłacalnością z §. 198. u. konk. § 486. u. k. nakazuje bowiem dłużnikowi żądać otwarcia konkursu już z chwilą, gdy stan bierny jego majątku przewyższa stan czynny. Otóż zdarzyćby się mogło, że w razie przyjęcia zdania Schwarza dłużnik byłby zobowiązany do żądania otwarcia konkursu w przypadku, w którymby sąd do żądania tego nie mógł się przychylić.

Przeciw otwarciu konkursu na wniosek dłużnika według §u 62. nie przysługuje żadnemu wierzycielowi prawo wnoszenia rekursu (O. z 6. marca 1900. l. 3103. G. U. n. zb. 919.).

II. Otwarcie konkursu może nastąpić na wniosek

a) dziedzica,

b) kuratora spadku.

ad *a)* Żądać otwarcia konkursu może dziedzic dopiero od chwili przyjęcia spadku, gdyż dopiero od tej chwili repre-

---

[1]) Pollak, str. 66., — Schrutka: Compensation im Concurse, str. 51.

[2]) Schwarz, str. 57. i n.

zentuje on spadek (§ 547. u. c.). Z prawa tego jednakże może korzystać tylko dziedzic, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza[1]) i to w każdym razie przed przyznaniem spadku. Dziedzic, który przyjął spadek bez dobrodziejstwa inwentarza, odpowiada bowiem za wszystkie długi spadkowe bez względu na to, czy one w masie spadkowej pokrycie mają czy też nie (§§ 801. i 820. u. c. Po przyznaniu spadku zaś i dziedzic z drobrodziejstwem inwentarza odpowiada za długi spadkowe, co prawda quoad vires hereditatis, ale także swym własnym majątkiem (§ 821. u. c.). Jeżeli z pośród kilku dziedziców jedni przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza, drudzy zaś bez tego dobrodziejstwa, to mimo to pierwsi mogą żądać otwarcia konkursu.

Z pomiędzy kilku dziedziców każdy może żądanie takie uczynić.

Dziedzic, który żąda otwarcia konkursu do spadku, musi jednakże uzyskać od sądu spadkowego zezwolenie na ten krok. Przemawia za tem analogia przepisów §§. 145. i 146. patentu z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p. Jeżeli dziedzic jest małoletni lub pozostaje pod kuratelą, to zezwolenie, o którem mowa, a którego konieczność w tym przypadku wynika już z §§. 233. i 282. ust. cyw., wyjednać muszą ich prawni zastępcy. I w tym przypadku zezwolenia udzielić powinien sąd spadkowy a nie sąd opiekuńczy względnie kuratelarny. Przemawia za tem przepis zdania 2go §u 27. post. z 9go sierpnia 1854., mocą którego instancya spadkowa ma rozstrzygać wszelkie kwestye w ciągu postępowania spadkowego się nasuwające nawet wówczas, jeżeli w charakterze spadkobierców występują małoletni lub inne osoby pozostające pod opieką, które nie pozostają pod jej juryzdykcyą.

ad *b)* Uprawnionym do żądania otwarcia konkursu jest tak kurator spadku ustanowiony na wniosek wierzycieli po myśli §u 811. ust. cyw., jak i kurator ustanowiony przez sąd spadkowy po myśli §. 128. pat. niesp. w przypadku, gdy spadkobiercy sądowi są nieznani albo gdy istnieją co prawda znani, lecz pomimo wezwania z prawa spadkowego w zakreślonym terminie nie korzystający spad-

---

[1]) Unger, VI., § 40. uw. 14., Kaserer. str. 115., Pollak, str. 54., Schwarz, str. 52. i n., Zugschwerdt, str. 98.

kobiercy lub gdy część dziedzictwa przypadająca na opieszałego spadkobiercę według §u 120. nie została objęta.

Natomiast nie jest uprawnionym do takiego żądania kurator po myśli §. 131. pat. niesp. ustanowiony dla znanego sądowi dziedzica, którego miejsce pobytu jest niewiadomem [1]). Ten bowiem nie jest kuratorem spadku, lecz kuratorem ustanowionym dla pewnej ściśle oznaczonej osoby [2]). Kurator taki mógłby tylko wtedy żądać otwarcia konkursu, gdy przyjmie za nieznanego z pobytu dziedzica spadek, notabene z dobrodziejstwem inwentarza, ale wtedy nie działa on jako kurator spadku, lecz jako kurator dziedzica nieznanego z pobytu wykonuje tylko jego prawo.

Kurator spadku musi się wykazać zezwoleniem sądu spadkowego na uczynienie takiego żądania (§ 282. u. cyw. anal. z § 27. zd. 2. z §. 129. zd. ost. pat. niesp. [3]).

ad *a)* i *b)*. Ani dziedzic, ani kurator masy nie potrzebuje podać powodu, dla którego żąda otwarcia konkursu, w szczególności nie potrzebuje powołać się na niemożność zapłacenia długów spadkowych.

W ciągu trwania konkursu otwartego do spadku nie może się toczyć postępowanie spadkowe według patentu z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p., a przyjęcie przez sąd do wiadomości oświadczenie się do spadku jest nieważne (O. z 17. października 1900. l. 14053. G. U. n. zb. Nr 1154.).

Jeżeli do majątku s p a d k o b i e r c y otwarto konkurs, wówczas nie mogą żądać osoby uprawnione do zachowku separationem bonorum z §. 812. u. c. (O. z 21. sierpnia 1888. l. 9904. G. U. 12315.).

§ **63.** Jeżeli jeden lub więcej wierzycieli, którzy swych roszczeń dowodzą dokumentem na zupełną wiarę zasługującym, żąda otwarcia konkursu do majątku

---

[1]) Schwarz, II., str. 55., — inaczej Pollak, str. 54.

[2]) Schuster: Commentar zum Gesetze über das Verfahren ausser Streitsachen przy §. 131.

[3]) Jeżeli do majątku spadkowego w toku pertraktacyi konkurs otwarto, to należy okoliczność tę uwidocznić w rejestrze spadkowym (§ 235. instr. sąd.).

dłużnika ściganego egzekucyami, należy wyznaczyć posłuchanie na krótki czas i nakazać dłużnikowi, aby albo przed tem posłuchaniem nalegających wierzycieli zabezpieczył, albo na posłuchaniu wykaz swego majątku i długów przedłożył i wykazał możność zaspokojenia wszystkich wierzycieli.

Jeżeli dłużnik nie stanął na posłuchaniu albo na takowem nie wykazał, że albo zabezpieczył pretensye wierzycieli nalegających na otwarcie konkursu, albo że jest w możności zaspokojenia wszystkich swych wierzycieli, wówczas należy na żądanie nalegających wierzycieli orzec otwarcie konkursu natychmiast i to bez względu na jakikolwiek przeciw wyznaczeniu posłuchania wniesiony rekurs. Bez wyraźnego zezwolenia wierzycieli, którzy zażądali otwarcia konkursu, nie jest dozwolone odroczenie tego posłuchania.

Jeżeli żądanie otwarcia konkursu już w chwili wniesienia tegoż okazuje się widocznie nieuzasadnionem, to należy je natychmiast oddalić.

§ 63. zawiera trzeci przypadek otwarcia konkursu.

Otwarcie konkursu z §u 63go następuje zawsze na wniosek wierzyciela.

Uprawnionym do uczynienia takiego wniosku jest wierzyciel, któremu przysługuje obligatoryjna pretensya płatna [1]) i zaskarżalna (nie naturalna), przyczem nie czyni różnicy, czy pretensya ta jest pieniężną czy też nie [2]). Nie uprawnia do wniosku z §. 63. (i 64.) roszczenie wierzyciela, którego przedmiotem jest ściśle osobiste świadczenie, zaniechanie lub znoszenie dłużnika.

---

[1]) Schwarz, II, str. 58, Kissling, str. 128; natomiast Pollak, str. 52. nie żąda płatności pretensyi.

[2]) Pollak, j. w., Schwarz, I., str. 54., Kaserer, str. 129.

Wnioskodawca musi swą wierzytelność wykazać za pomocą dokumentu zasługującego na zupełne zaufanie. Według judykatury Najwyższego Sądu nie jest takim dokumentem: wyrok nieprawomocny (O. z 29. października 1872. l. 11065. G. U. 4752.), uchwała, którą dozwolono egzekucyi na zabezpieczenie (O. z 8. listopada 1871. l. 13459. G. U. 4311., O. z 10 listopada 1875. l. 12219. G. U. 5908.), weksel będący przedmiotem sporu lub nakaz zapłaty, przeciw któremu wniesiono zarzuty (O. z 29. października 1872. l. 11065. G. U. 4752., O. z 10. sierpnia 1880. l. 9340. G. U. 8060., O. z 5. grudnia 1882. l. 14162. G. U. 9209.; inaczej O. z 31. sierpnia 1880. l. 10152. G. U. 8076.), za granicą uwierzytelniony wyciąg z ksiąg handlowych, prowadzonych za granicą (O. z 29. lipca 1886. l. 8695. G. U. 11126.), rachunek adwokata ani nie uznany przez klienta, ani sądownie nieustalony (O. z 16. kwietnia 1889. l. 4166. G. U. 12683.). Natomiast przyznał Najwyższy Sąd charakter dokumentu zasługującego na zupełne zaufanie wekslowi nie będącemu przedmiotem sporu (O. z 21. marca 1893. l. 3456. G. U. 14619. i O. z 12. marca 1902. l. 3526. w Gel. Centr. z 1902., str. 577.).

Zob. § 36 ust. z d. 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. przy §. ?24 n. u. (str. 64.).

Wniosek na otwarcie konkursu z §. 63. można wnieść przeciw dłużnikowi — może nim być dłużnik z powodu nieznanego pobytu zastąpiony przez kuratora (O. z 11. września 1877. l. 10402. G. U. 6550., O. z 9 kwietnia 1896. l. 3887. G. U. 15760.), nieobjęty spadek zastąpiony przez kuratora (O. z 3. czerwca 1885. l. 6434. G. U. 10596.), spadek, do którego się spadkobierca z dobrodziejstwem inwentarza oświadczył (O. z 6. sierpnia 1878. l. 8859. G. U. 7771.) — pod warunkiem, że dłużnik jest ścigany egzekucyami, a więc co najmniej dwiema egzekucyami. Z tych może być jedną egzekucya prowadzona przez wierzyciela żądającego otwarcia konkursu (O. z 4. listopada 1873 l. 10747. G. U. 5122., O. z 5. kwietnia 1877. l. 3602. G. U. 6441., O. z 10. marca 1891. l. 2710. G. U. 13642.). Egzekucyę musi się prowadzić celem ściągnięcia, a więc egzekucya na zabezpieczenie nie wystarcza (O. z 12. kwietnia 1871. l. 4410. G. U. 4121., O. z 17. stycznia 1872. l. 350. G. U. 4445.), nie wystarczy również, jeżeli z pośród dwóch egzekucyi jedną prowadzi się celem ściągnięcia, a drugą tylko celem zabezpieczenia

(O. z 23. lutego 1870. l. 1800. G. U. 3722., O. z 5. grudnia 1882. l. 14162. G. U. 9209.; inaczej O. z 2. kwietnia 1878. l. 2259. u Riehla str. 125.). Okoliczność, iż egzekucye się prowadzi przeciw spółce, nie stanowi podstawy do otwarcia konkursu przeciw spólnikowi, jeżeli ten ostatni nie jest ścigany egzekucyami (O. z 29. marca 1899. l. 4608. G. U. n. Zb. 562.).

W podaniu o otwarcie konkursu z §. 63. musi wierzyciel co najmniej twierdzić, że dłużnik jest ścigany (co najmniej) dwiema egzekucyami (O. z 16. listopada 1870. l. 13508. G. U. 3951.), natomiast nie potrzebuje w podaniu prawdziwości tego twierdzenia dowieść, gdyż ustalenie tego, że dłużnik ścigany jest egzekucyami nastąpi dopiero na podstawie wyników audyencyi (O z 2. stycznia 1873. l. 13274. G. U. 4827., O. z 22. kwietnia 1874. l. 3964. G. U. 5348., O. z 22. grudnia 1874. l. 13433. G. U. 5575., O. z 23. lipca 1878. l. 8190. G. U. 7084., O. z 10. marca 1891. l. 2710. G. U. 13642.; inaczej O. z 18. marca 1873. l. 2527. G. U. 4907.. O. z 24. lutego 1880. l. 2150. G. U. 7873.). Jeżeli pretensya wierzyciela jest ubezpieczona prawem zastawu, wówczas wierzyciel żądający otwarcia konkursu musi w podaniu wykazać, iż prawo zastawu nie daje mu dostatecznego zabezpieczenia (O. z 29. września 1874. l. 9399. G. U. 5479., O. z 20. marca 1900. l. 3927. G. U. n. zb. 938.).

Jeżeli podanie o otwarcie konkursu nie czyni zadosyć tym wymogom lub jeżeli wierzyciel w podaniu nie dowodzi swej wierzytelności dokumentem na zupełne zaufanie zasługującym lub jeżeli wogóle w chwili uczynienia wniosku na otwarcie konkursu wniosek ten jest widocznie nieuzasadniony, wówczas należy wniosek taki natychmiast oddalić.

W przeciwnym razie należy wyznaczyć na krótki czas posłuchanie — i to jedno wspólne posłuchanie także wówczas, gdy kilku wierzycieli zupełnie oddzielnie postawiło wniosek z §. 63. — i polecić dłużnikowi, aby aż do tego czasu albo zabezpieczył wierzyciela względnie wierzycieli żądających otwarcia konkursu, albo na posłuchaniu przedłożył spis swego majątku i długów i wykazał, iż może zaspokoić wszystkich swych wierzycieli.

Posłuchanie odbywa się wobec referenta dla spraw konkursowych (§§ 37. i 38. ust. o org. sąd.).

Jeżeli na posłuchaniu nie stanie wierzyciel, wówczas, bez

względu na to, czy dłużnik jawi się na posłuchaniu, czy też nie, przyjmuje się, że wierzyciel wniosek swój na otwarcie konkursu cofnął [1]). Wynika stąd, że ieżeli wierzyciel chce rzeczywiście spowodować otwarcie konkursu, to nie wystarczy uczynić wniosek na podjęcie postępowania już wdrożonego pierwotnem podaniem [2]), lecz, że musi wnieść nowe podanie czyniące zadosyć przepisowi §. 63. (O. pleniss. z 20. grudnia 1898. l. 469. Jud. 140. G. U. n. zb. 415., O. z 20. grudnia 1898. l. 16879. G. U. n. zb. 418.; inaczej O. z 5. lutego 1878. l. 1266. G. U. 6827., O. z 13. stycznia 1885. l. 374. G. U. 10376., O. z 18. lutego 1890. l. 1814. G. U. 13158.).

Jeżeli wierzyciel stanął, dłużnik natomiast się nie jawił, wówczas na powtórny wniosek wierzyciela, który swą wierzytelność wykazał dokumentem zasługującym na zupełne zaufanie, nastąpi otwarcie konkursu przez sąd (senat), o ile w drodze dochodzeń z urzędu [3]) wdrożonych (§ 2. l. 5., 6. i 9. pat. ces. z 9. sierpnia 1854. N. 208. Dz. u. p.) stwierdzonem zostanie, że dłużnik jest ścigany egzekucyami [4]) (O. pleniss. z 20. grudnia 1898. l. 469. Jud. 140. G. U. n. zb. 415.) i że nie zachodzą powody z §. 66. wyłączające otwarcie konkursu (zob. § 66.). Jeżeli wierzyciel na audyencyi powtórnego wniosku na otwarcie konkursu nie uczyni, to otwarcie konkursu nie nastąpi, chociażby wszystkie inne warunki otwarcia konkursu zachodziły.

Jeżeli wreszcie na audyencyi stanie tak wierzyciel jak i dłużnik, to trzeba odróżnić dwa przypadki:

albo dłużnik (na nim ciąży dowód) wykaże, że w międzyczasie

---

[1]) Schwarz, II., str. 62.

[2]) To przyjmuje Pollak, str. 58., gdy wierzyciel się nie jawił a dłużnik bądź nie stanął, bądź stanąwszy na audyencyi nie postawił wniosku na oddalenie wierzyciela z żądaniem otwarcia konkursu.

[3]) Pollak, str. 58. i 59.

[4]) Jeżeli wniesionem zostanie podanie o otwarcie konkursu z §. 63. lub 64. u. konk. przeciw firmie lub osobie zamieszkałej w siedzibie sądu, wówczas kancelarya sądowa ma z urzędu z rejestru grabieży i z imiennego spisu do rejestru E. zbadać, jakie egzekucye są przeciw krydataryuszowi w toku (rozp. min. spraw. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.).

zabezpieczył[1]) pretensyę wierzyciela (względnie wierzycieli) żądającego otwarcia konkursu lub przedłoży wykaz majątku (stan czynny i bierny) i wykaże, że jest w stanie zaspokoić wszystkich swoich wierzycieli,

albo tego nie uczyni.

W pierwszym przypadku sąd oddali wniosek względnie wnioski na otwarcie konkursu.

W drugim przypadku może dłużnik wykazać, że roszczenie wierzyciela (względnie wierzycieli) nie istnieje lub jest spornem, w którym to przypadku również sąd oddali żądanie otwarcia konkursu. O ile to nie ma miejsca, wchodzą w zastosowanie postanowienia wyżej podane dla przypadku, gdy na audyencyi stanie wierzyciel a nie jawi się dłużnik.

W przedmiocie odroczenia audyencyi z § 63 postanawia ustawa, iż audyencyi tej nie można odroczyć nigdy bez przyzwolenia wierzyciela, to znaczy, że wniosek dłużnika na odroczenie audyencyi należy zawsze oddalić, jeżeli wierzyciel nie zgodzi się na odroczenie. Zachodzi jednak pytanie, czy wówczas, gdy wierzyciel przyłączy się do wniosku dłużnika na odroczenie audyencyi lub gdy wniosek na odroczenie audyencyi wyjdzie od samego wierzyciela, sędzia musi audyencyę odroczyć.

Najwyższy Trybunał w orzeczeniu plenissimarnem z dnia 20. grudnia 1898. l. 469. Jud. 140. G. U. n. zb. 415. wyraził zapatrywanie, że sędzia powinien zbadać powody, dla których wierzyciel lub obie strony zgodnie żądają odroczenia audyencyi i tylko wtedy przychylić się do wniosku na odroczenie, gdy powody te są poważne, n. p. gdy chodzi o zbadanie, czy zabezpieczenie przez dłużnika zaofiarowane jest wystarczającem [2]).

Zauważyć należy, że zabezpieczenie dane wierzycielowi we-

---

[1]) Na to, że inny dłużnik solidarny zabezpieczył roszczenie wierzyciela żądającego otwarcia konkursu może się powołać drugi dłużnik solidarny (O. z 20. czerwca 1893. l. 7088. G. U. 14740, — inaczej O. z 7. maja 1873. l. 4424. G. U. 4964.).

[2]) Zgodnie z Tryb. Najw. Schwarz, I., str. 61. i n.. i II., str. 62.—64 i w Ger. Zeit. z r 1893. Nr 46.; inaczej Pollak, str. 60., według którego sąd do wniosku wierzyciela na odroczenie audyencyi zgodzić się w zasadzie musi.

dług §. 63. ust. konk. na podstawie polecenia sądowego podlega także wzruszeniu według zasad ustawy z dnia 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. (§ 7. tej ustawy zob. przy §. 24. str. 54.).

Co do kosztów urosłych stronom w ciągu postępowania z §. 63. (i 64.) zobacz uwagi wstępne do IIgiej części niniejszej ustawy (str. 121. i 122.).

O cofnięciu wniosku na otwarcie konkursu zobacz objaśnienia przy §. 66.

Według orzeczenia z 3. sierpnia 1887. l. 8840. G. U. 11691. należy wstrzymać się z otwarciem konkursu i rozpisać ponowne posłuchanie z §. 63., jeżeli dłużnik, który na pierwszem posłuchaniu nie stanął, po tem posłuchaniu a przed otwarciem konkursu uprawdopodobnił, że roszczenie wierzyciela napierającego zaspokoił.

§ 64. Na prośbę wierzyciela, który posiada wykonalną albo przynajmniej wiarygodnie wykazaną (glaubwürdig bescheinigt) pretensyę, powinien sąd otworzyć konkurs także do majątku takiego dłużnika, który zbiegł lub się ukrywa, skoro jedynym przypuszczalnym powodem tego nie może być nic innego, jak tylko niewypłacalność, a zachodzi obawa, że skutkiem nieotwarcia konkursu spotkają wierzycieli szczególne straty.

Jeżeli wniosek już w czasie jego przedłożenia okazuje się widocznie nieuzasadnionym, to należy go natychmiast oddalić.

W innych przypadkach należy dla dłużnika ustanowić kuratora i wyznaczyć na krótki czas posłuchanie w tym celu, by kurator oświadczył się na wniosek.

O ile wniosek w myśl ustępu 2go nie zostanie a limine odrzucony, należy w każdym przypadku zamianować kuratora i wyznaczyć posłuchanie (O. z 14. kwietnia 1900. l. 2078. G. U. n. zb. 890.) [1]).

---

[1]) Według Pollaka, str. 57. i 58.: natomiast sąd (oczywiście, o ile wniosek a limine odrzuconym nie zostanie) albo od razu za-

Do audyencyi tej stosować należy § 63.[1] [2]).

O kosztach kuratora zob. w uwagach wstępnych przed §. 58. (str. 122.).

O cofnięciu wniosku na otwarcie konkursu zob. objaśnienia przy §. 66.

Zob. § 36. ust. z 16. marca 1884 l. 36. Dz. u. p. (str. 64.).

§ 65. Rozstrzygnięcia sądu powinny we wszystkich przypadkach nastąpić we formie uchwały zawierającej powody rozstrzygnięcia, a środki prawne przeciw nim wniesione nie mają mocy wstrzymującej.

O rozstrzygnięciu zapadłem na wniesiony środek prawny należy zawiadomić dłużnika, rekurenta, zarządcę masy i strony, które wyjednały otwarcie konkursu.

Jeżeli zachodzą warunki w §§. 62.—64. wymienione, jeżeli nadto sąd jest właściwy, wówczas, o ile nie przeszkadza przepis §. 66., sąd (senat) konkursowy orzeknie dopuszczalność konkursu; w każdym innym przypadku natomiast oddali wniosek na otwarcie konkursu [3]) [4]).

Tak przeciw jednej jak i drugiej uchwale ma strona (§ 62.) względnie strony (§§ 63. i 64.) interesowane prawo rekursu przeciw uchwale zapadłej.

---

rządzi otwarcie konkursu, albo ustanowi kuratora i wyznaczy audyencyę według tego, czy grozi wierzycielom szczególna strata, czy też nie.

[1]) Tak Pollak, str. 58., Kaserer, str. 119., Schwarz, II., str. 80.

[2]) Zob. uw. przy §. 63.

[3]) Uchwałę, którą orzeczono dopuszczalność otwarcia konkursu, należy doręczyć zawsze dłużnikowi (względnie kuratorowi), a jeżeli otwarcie konkursu nastąpiło na wniosek wierzyciela, ponadto temu wierzycielowi. Uchwałę odmawiającą wnioskowi na otwarcie konkursu natomiast zawsze należy doręczyć żądającemu otwarcia konkursu, a jeżeli żądanie takie postawił wierzyciel, także dłużnikowi (względnie kuratorowi), jeżeli był przed uchwałą słuchany lub wzywany na posłuchanie z §. 63. i 64.

[4]) Jeżeli podanie o otwarcie konkursu wpłynęło do sądu w drodze telegraficznej, wówczas w myśl §u 97. instr. sąd.

Jasną jest rzeczą, że przeciw uchwale odmownej ma prawo rekursu tylko ten wierzyciel, który odnośny wniosek na otwarcie konkursu postawił (O. z 20 stycznia 1885. l. 932. G. U. 10409.). Również, jeżeli sąd IIgiej instancyi zarządził zniesienie konkursu, uchwałę taką zaczepić może tylko ten wierzyciel, który uczynił wniosek na otwarcie konkursu (O. z 14. września 1879. l. 11419. G. U. 7607, przeciw uchwale takiej nie przysługuje prawo rekursu równie i prowizorycznemu zarządcy masy (O. z 3. grudnia 1901. l. 16436. w J. Bl. z r. 1902. Nr 35.). Podobnie nie może żaden wierzyciel wnieść rekursu przeciw uchwale zarządzającej otwarcie konkursu na wniosek dłużnika z §. 62. (O. z 26. marca 1900. l. 3103. G. U. n. zb. 919.).

Wierzyciel, który wniósł rekurs przeciw uchwale sądu I. inst. odmawiającej jego wnioskowi na otwarcie konkursu do majątku dłużnika, nie jest obowiązany na własny koszt donieść sądowi rekursowemu o tem, że dłużnik zaspokoił jego wierzytelność po wniesieniu rekursu (O. z 29. października 1901. l. 13515. w Centrbl. z r. 1902. str. 430.).

Zob. §§ 256. i 257. w przedmiocie rekursu.

§ 66. Jeżeli już przy rozstrzyganiu wniosku na otwarcie konkursu się okaże, iż istnieje tylko jeden wierzyciel osobisty, albo że majątek jest za mały, by pokrył koszta postępowania konkursowego, to nie należy otwierać konkursu.

Jeżeli dla szczupłości wykazanego przez dłużnika majątku nie nastąpiło otwarcie konkursu, to należy na

---

uchwała w przedmiocie otwarcia konkursu jako wkraczająca w dziedzinę praw osób trzecich powziętą być może dopiero po nadejściu pisma lub wspomnianych w ustępie Iszym §u 97. pisemnych oznajmień. Otóż wedle Igo ustępu §u 97. muszą podania pisemne, które wpłynęły w drodze telegraficznej (§ 89. ust. o org. sąd.) być powtórnie w przepisanej dla nich zresztą formie za pomocą pisma wniesione, jeżeli depeszy telegraficznej braknie istotnych wymogów pisma; wymogowi podpisu strony można zadość uczynić dodatkowo przez krótkie pisemne oświadczenie, iż z treścią depeszy się zgadza lub że ją podtrzymuje... Zob. zresztą §§ 97.—99. instr. sąd.

wniosek wierzyciela bez dopuszczenia postępowania kontradyktorycznego nakazać dłużnikowi złożenie przysięgi tej treści, że nic z majątku swego nie zataił.

O odmówieniu wykonania przysięgi należy donieść prokuratoryi państwa.

Ponieważ celem postępowania konkursowego jest rozdział majątku krydataryusza między jego wierzycieli; przeto ustawa zabrania otwarcia konkursu, pomimo, że zachodzą wszystkie inne warunki, jeżeli

a) istnieje tylko jeden osobisty wierzyciel,

b) niema majątku dostatecznego do pokrycia kosztów postępowania konkursowego.

ad *a)* Musi zatem być co najmniej dwóch osobistych wierzycieli, z których każdy ma zupełnie samodzielną pretensyę do dłużnika [1].

ad *b)* Dłużnik musi posiadać majątek potrzebny do pokrycia kosztów postępowania konkursowego. Przy ocenie tej okoliczności należy wziąć pod uwagę cały ten majątek, któryby na przypadek otwarcia konkursu należał do masy konkursowej. Dlatego uwzględnić należy majątek ruchomy dłużnika znajdujący się za granicą (O. z 21. grudnia 1875. l. 1875. G. U. 5948.; inaczej O. z 28. lipca 1869. l. 8348. G. U. 3475.).

Sąd powinien się zadowolić rezultatami badania prima facie uzyskanymi [2]. Dlatego nie należy odmówić otwarcia konkursu, jeżeli materyał, który przytacza wierzyciel, dostarcza dostatecznych podstaw do zbadania okoliczności, że istnieje dalszy majątek (O. z 3. września 1883. l. 10492. G. U. 9550.). — Również nie należy według licznych orzeczeń odmówić otwarcia konkursu z tego powodu, ponieważ istniejący majątek dłużnika jest przeciążony prawami zastawu (O. z 7. lutego 1872. l. 1120. G. U. 4473., O. z 14. kwietnia 1874. l. 3638. G. U. 5333., O. z 6. kwietnia 1893. l. 3994. G. U. 14667. i t. d.; inaczej O. z 16. czerwca 1869. l. 6710. G. U. 3444. i O. z 19. września 1872. l. 9667. G. U. 4711.).

---

[1]) Pollak, str. 68.
[2]) Pollak, str. 72.

W myśl judykatury Sądu Najwyższego można wnosić, iż istnieje brak dostatecznego majątku także: z okoliczności, że egzekucye przez więcej wierzycieli prowadzone były bezskuteczne dla braku majątku podlegającego egzekucyi (O. z 24. października 1876. l. 12654. G. U. 6265.), z okoliczności, że wszystkie zajęte przedmioty już zostały egzekucyjnie sprzedane (O. z 19. sierpnia 1875. l. 9007. G. U. 5839.), wreszcie z okoliczności, że młyn przez dłużnika na lata wydzierżawiony, a będący jedynym jego przedmiotem majątkowym, znajduje się w sekwestracyi (O. z 20. czerwca 1896. l. 6617. G. U. w G. H. z r. 1897.).

Jeżeliby się okazało, że niema dostatecznego majątku na pokrycie kosztów konkursu, wówczas nie można (z wyjątkiem przypadku niżej podanego) uczynić zależnem otwarcia konkursu od złożenia przez wierzyciela kaucyi na zabezpieczenie kosztów postępowania konkursowego, ani też nie można pociągnąć wierzyciela do odpowiedzialności za koszta w razie, gdy konkurs otwarto (O. z 27. czerwca 1871. l. 7873. Jud. 71. G. U. 4210., O. z 17. lutego 1874. l. 1350. G. U. 5267.; inaczej, lecz błędnie, O. z 11. grudnia 1873. l. 12057. G. U. 5171. i O. z 16. listopada 1893. l. 13447. G. U. 14907.).

Otwarcie konkursu w braku majątku nawet wtedy nastąpić nie powinno, gdyby wierzyciel dobrowolnie chciał dać zabezpieczenie kosztów konkursowych [1].

ad *a)* i *b)*. Nie jest obowiązkiem osoby czyniącej wniosek na otwarcie konkursu dowodzić, że istnieje co najmniej 2 wierzycieli i że istnieje dostateczny majątek (O. z 27. czerwca 1871. l. 7873. Jud. 71. G. U. 4210., O. z 11. września 1870. l. 10345. G. U. 3876., O. z 7. marca 1882. l. 2561. G. U 8914., O. z 6. września 1876. l. 3704. G. U. 6231., O. z 23. grudnia 1873. l. 12488. G. U. 5187.). Okoliczności te powinny być stwierdzone z urzędu, przytem decydującą jest chwila powzięcia uchwały w przedmiocie otwarcia konkursu. W tym celu poleca rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. m. sp. z r. 1900. sądowi, by okoliczność, czy istnieje dostateczny majątek na pokrycie kosztów postępowania konkursowego, zbadał o ile możności w krótkiej drodze przez wglądnięcie w re-

---

[1]) Pollak, str. 73.

jestr grabieży, w księgi gruntowe i przedłożone sądowi akta egzekucyjne.

Wyjątek od zasady w §. 66. ust. 1. przyjętej zawiera § 2. ust. z dnia 16. marca 1884. l. 35. Dz. u. p. Paragraf ten brzmi, jak następuje:

Jeżeli wierzyciel, który wniósł na otwarcie konkursu, uprawdopodobni istnienie warunków wzruszenia czynności prawnej krydataryusza, to należy konkurs nawet wówczas otworzyć, gdy przy powzięciu uchwały w przedmiocie wniosku na otwarcie konkursu okaże się, że istnieje tylko jeden wierzyciel osobisty, albo że majątek jest za mały, by pokrył koszta postępowania konkursowego. W takim przypadku można uczynić zależnem otwarcie konkursu od złożenia przez sędziego oznaczyć się mającej kaucyi na zabezpieczenie kosztów postępowania konkursowego.

Por. O. z 29. grudnia 1896. l. 15031. G. U. 15926. i O. z 22. czerwca 1899. l. 9693. G. U. n. zb. 656.

Złożenia przysięgi, o której mowa w ustępie 2. §. 66., może żądać jedynie taki wierzyciel, który postawił wniosek na otwarcie konkursu.

Przysięgę taką można nałożyć tylko na dłużnika, który jawił się na posłuchaniu z §. 63. (O. z 22. stycznia 1873. l. 516. G. U. 4849., O. z 28. lutego 1872. l. 1895. G. U. 4491., O. z 16. września 1869. l. 10284. G. U. 3513., O. z 29. grudnia 1899. l. 17889. G. U. n. zb. 811., — inaczej O. z 30. kwietnia 1872. l. 4439. G. U. 4591.) i który przedłożył wykaz majątku lub też oświadczył, że żadnego majątku nie ma (O. z 2. sierpnia 1870. l. 9117. G. U. 3841., O. z 29. grudnia 1899. l. 17887. G. U. n. zb. 811.).

Jeżeli chodzi o otwarcie konkursu do spadku, to przysięgę powinien złożyć spadkobierca (O. z 19. marca 1884 l. 2477. G. U. 9946.).

§ 85. proc. karn. stanowi:

Sąd, który ogłasza konkurs lub który stanowi, iż konkursu nie ogłasza tylko z powodu, że majątek jest nieznaczny, albo tylko z tego powodu, iż tylko jeden jest wierzyciel osobisty, za-

wiadomić ma natychmiast prokuratora państwa przy trybunale I. instancyi, w którego okręgu dłużnik ma swoją siedzibę. Sąd cywilny nadto jest obowiązany prokuratorowi państwa jako też sędziemu karnemu dostarczyć wszystkich potrzebnych wyjaśnień i udzielić akta, których potrzebują, albo w oryginale albo w odpisie wierzytelnym.

Ponieważ, jak z §§. 62.—64. wynika, otwarcie konkursu zwykłego następuje zawsze tylko na wniosek osoby do stawiania takiego wniosku uprawnionej, przeto ważne znaczenie ma kwestya, czy i jak długo wnioskodawca wniosek swój na otwarcie konkursu cofnąć może.

Ustawa tej kwestyi nie rozstrzyga.

Nie ulega jednakże wątpliwości, że wnioskodawca wniosek swój cofnąć może, skoro ustawa tego nie zakazuje i to aż do chwili otwarcia konkursu [1]).

Wątpliwem tylko może być, czy za chwilę tę uważać należy chwilę, w której sąd konkursowy powziął nieodwołalnie uchwałę zarządzającą otwarcie konkursu, czy też chwilę, w której uchwałę tę ogłoszono na budynku sądowym.

Otóż, zważywszy, że § 2. ust. konk. łączy skutki otwarcia konkursu z faktem ogłoszenia edyktu na budynku sądowym, tę ostatnią okoliczność [2]) uznać należy za decydującą przy rozstrzygnięciu powyższego pytania.

Dlatego z jednej strony błędnem nazwać należy zdanie Pollaka [3]), według którego wniosek na otwarcie konkursu cofnąć można tylko do chwili zamknięcia posiedzenia senatu, na którem zapadła uchwała w przedmiocie otwarcia konkursu (za zdaniem tem przemawia jedynie analogia z §. 516. proc. cyw.), jak z drugiej strony zdanie Sądu Najwyższego, że wniosek powyższy cofnąć można nawet po wywieszeniu edyktu na budynku sądowym (O. z 10. sierpnia 1871. l. 9344. G. U. 6226.).

---

[1]) Schwarz, I., str. 60.
[2]) Schwarz, II., str. 64.
[3]) Pollak, str 77.

Równocześnie z otwarciem konkursu należy poczynić następujące zarządzenia:

1) zamianować komisarza konkursowego (§§ 70. i 72.);

2) zamianować tymczasowego zarządcę masy (§ 73.);

3) wyznaczyć audyencyę wyborczą w myśl §. 74.;

4) zakreślić czasokres do zgłoszeń dla wierzycieli konkursowych (§§ 104 i 105.) i wyznaczyć termin dla audyencyi likwidacyjnej (§§ 67. l. 5. i 114.).;

5) zarządzić opieczętowanie i spisanie masy (§ 86.);

6) zawiadomić o otwarciu konkursu zakłady w §. 89. i w uwagach przy tym §. wymienione tudzież władze i instytucye, których zawiadomienie jest wskazane przez wzgląd na skutki otwarcia konkursu przy §. 25. wymienione;

7) zawiadomić o otwarciu konkursu prokuratoryę państwa (§ 102.);

8) zanotować otwarcie konkursu w księgach gruntowych (§ 88) tudzież w rejestrze handlowym (§ 204. ust. konk. i § 5. rozp. min. z 14. maja 1873. l. 71. Dz. u. p.);

9) zarządzić (o ile zachodzi potrzeba) aresztowanie krydataryusza (§ 98.);

10) rozpisać edykt konkursowy (§ 67.) i zarządzić tegoż ogłoszenie (§ 69.);

11) wyznaczyć (o ile zachodzą warunki) audyencyę ugodową w myśl §. 68.

Oddział 3.

O rozpisaniu konkursu.

§ **67.** Otwarcie konkursu należy ogłosić za pomocą edyktu.

Edykt ma zawierać:

1. Oznaczenie sądu;

2. nazwisko, imię, stan i miejsce zamieszkania krydataryusza;

3. nazwisko komisarza konkursowego i jego siedzibę urzędową;

4. nazwisko tymczasowego zarządcy masy i wezwanie skierowane do wierzycieli, aby na posłuchaniu najdalej do dni 14 wyznaczyć się mającem, złożywszy dokumenta służące do wykazania ich wierzytelności, poczynili swoje wnioski co do jego zatwierdzenia albo wyboru innego zarządcy masy i jego zastępcy i wybrali wydział wierzycieli (§ 74.);

5. wezwanie skierowane do tych wszystkich, którzy przeciw wspólnej masie konkursowej jako wierzyciele konkursowi wystąpić chcą z roszczeniami, aby swe wierzytelności, chociażby co do nich spór był w toku, w przeciągu równocześnie wyznaczonego albo później wyznaczyć i ogłosić się mającego czasokresu (§§ 104. i 105.) w sądzie według przepisów ustawy konkursowej dla uniknięcia tą ustawą zagrożonych niekorzyści prawnych zgłosili i na audyencyi likwidacyjnej do likwidacyi i oznaczenia pierwszeństwa podali;

6. oznajmienie, że zgłoszonym wierzycielom, jawiącym się na ogólnej audyencyi likwidacyjnej, służy prawo w miejsce zarządcy masy, jego zastępcy i członków wydziału wierzycieli, którzy dotychczas urząd sprawowali, w drodze wyboru powołać stanowczo inne osoby swego zaufania;

7. wzmiankę, że dalsze ogłoszenia w ciągu postępowania konkursowego nastąpią w przeznaczonych do sądowych ogłoszeń pismach krajowych, które wymienić należy.

§ **68.** Jeżeli już w chwili rozpisania konkursu istnieją widoki, iż wszyscy wierzyciele zgodzą się na stosunkowy rozdział masy konkursowej bez formalnego postępowania konkursowego, w szczególności, jeżeli jest

wiadomo, że stan czynny masy jest nieznaczny albo składa się tylko z ruchomości łatwo spieniężyć się dających, albo że wierzytelności posiadające niewątpliwe pierwszeństwo wyczerpią prawdopodobnie całą masę: wówczas należy już w edykcie wezwać wszystkich wierzycieli na audyencyę ugodową.

Audyencya ta nie może odbyć się przed upływem czasokresu dla zgłoszeń, może się jednakże odbyć razem z audyencyą likwidacyjną.

§§ 67. i 68. przepisują, iż otwarcie konkursu musi być ogłoszone za pomocą edyktu, i podają treść edyktu.

Jak z nich widać, pewne fakta mogą, inne zaś muszą być zawarte w edykcie.

Do pierwszych należy wezwanie do posłuchania ugodowego (§§ 68. i 156. i n.) i wyznaczenie czasokresu dla zgłoszeń tudzież dnia i godziny audyencyi likwidacyjnej, do drugich wszystkie inne w powyższych §§. wymienione okoliczności.

Co do wyznaczenia audyencyi likwidacyjnej zawiera rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. r. m. spr. następujące postanowienie:

Już w edykcie konkursowym powinien być w regule oznaczony termin likwidacyjny. Jeżeli wyjątkowo w przypadku, gdy naczelnik sądu powiatowego jest komisarzem konkursowym, będzie potrzeba porozumieć się względem dnia i godziny audyencyi likwidacyjnej, to powinno to w razie potrzeby nastąpić w drodze telegraficznej.

Edykt w konkursie kupieckim zawierać musi i inne jeszcze w §§. 202. i 203. podane okoliczności (zob. te §§.).

§ **69.** Edykt konkursowy należy w tymsamym dniu, w którym sąd uchwalił otwarcie konkursu, bezzwłocznie wygotować, wywiesić na budynku sądowym i dołączyć do aktów konkursowych poświadczenie urzędowe dnia tego wywieszenia [1]).

---

[1]) Chwila ta ma doniosłe znaczenie ze względu na przepis §u 2go.

Nadto należy z możliwą szybkością zarządzić trzykrotne zamieszczenie edyktu konkursowego w krajowych pismach peryodycznych, przeznaczonych dla sądowych obwieszczeń.

Otwarcie konkursu można ogłosić także w innych krajach, a nawet i za granicą za pomocą dzienników, jeżeli można przypuszczać, że tam wierzyciele przebywają, albo że tam się znajduje majątek dłużnika.

Ogłoszenie edyktu, t. j. tak tegoż wywieszenie na budynku sądowym, jak i zamieszczenie w pismach peryodycznych należy do oddziału dla doręczeń (§ 37. instr. sąd.).

W §. 69. wspomniane urzędowe poświadczenie dnia wywieszenia edyktu konkursowego powinien kierownik oddziału doręczeń dołączyć do oryginału edyktu (ustęp III. l. 6. rozp. min. spr. z d. 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. r. m. sp.).

Jeżeli komisarzem konkursowym jest sędzia powiatowy, wówczas należy edykt konkursowy wywiesić także w siedzibie urzędowej komisarza konkursowego (§ 72.).

O obwieszczeniu edyktu w konkursie kupieckim zob. § 202. ust. 2.

W przedmiocie ogłoszenia otwarcia konkursu istnieją następujące rozporządzenia:

W celu przejrzystego ogłoszenia wszystkich w krajach tutejszych otwartych konkursów we »Wiener Zeitung« powinien sąd konkursowy począwszy od 1. listopada 1858. o otwarciu konkursu zawsze równocześnie zawiadomić c. k. nadworną drukarnię we Wiedniu, przesyłając zawiadomienie według załączonego formularza [1]),

[1])

kraj koronny	nazwisko, stan i miejsce zamieszkania krydataryusza	dzień otwarcia konkursu	sąd konkursowy	nazwisko i miejsce zamieszkania zarządcy masy	czasokres dla zgłoszeń

co jednakże nie narusza przepisów o ogłoszeniu edyktu konkursowego (reskr. min. spr. z 16. października 1858. l. 185. Dz. u. u. p.). Doniesienie to powinno nastąpić równocześnie z wdrożeniem postępowania konkursowego (reskr. min. spr. z 18. września 1859. l. 14606.).

Co się tyczy zamieszczenia edyktu konkursowego we »Wiener Zeitung«, zawarto z jej redakcyą umowę tej treści, że należytości inseratowe będą obliczone według ogólnej taryfy istniejącej dla urzędowych ogłoszeń, i że w tych przypadkach, w których należytości nie można ściągnąć z masy konkursowej, dozwolone będzie jej odpisanie. Ponieważ koszta ogłoszenia edyktu w pismach należą do kosztów otwarcia konkursu, a zatem do kosztów masy, które mają pierwszeństwo nawet przed długami masy, i o których szybkie pokrycie zarządca masy postarać się powinien, przeto odpisanie dopiero wtedy i w tej mierze nastąpi, gdy i o ile sądownie stwierdzonem zostanie, że masa nie wystarczy nawet na pokrycie kosztów masy. W tym przypadku wystarczy zwykle zawiadomienie o tym wyniku dyrekcyi »Wiener Zeitung« przez sąd konkursowy, dyrekcya zaś uzyska peryodycznie zezwolenie na odpisanie nieściągalnych należytości (reskr. min. spr. z 22. czerwca 1869. l. 7614. do prezydentów sądów krajowych wyższych).

Chociaż »Centralblatt für die Eintragungen in das Handelsregister« nie ma tego przeznaczenia, by zamieszczało ogłoszenia urzędowe w sprawach konkursowych, to przecież powinno przynosić do wiadomości świata kupieckiego otwarcie i ukończenie konkursu za pomocą krótkiego doniesienia, za które nie należy pobierać należytości inseratowej.

Z tego powodu powinien każdy trybunał, w którym otwarto lub ukończono konkurs kupiecki lub niekupiecki, o tem przesłać zawiadomienie za pomocą formularza konkursowego [1]) Nr. 14. i 20. (1. ustęp) redakcyi »Centralblattu«. Przy zakończeniu konkursu należy powołać liczbę, pod którą otwarcie konkursu w »Centralblacie« ogłoszono (ustęp 2gi rozp. min. spr. z 10. grudnia 1901. l. 40. Dz. rozp. min. spr. o ogłaszaniu wpisów do rejestru handlowego).

---

[1]) Formularz ten ogłoszony został rozporządzeniem min. spr. z dn. 5. stycznia 1900. l. 2 Dz. r. m. spr.

Powołując się na § 69. ustęp 3. postanawia reskr. min. spr. z 2go kwietnia 1883. l. 4945., skierowany do wszystkich sądów krajowych wyższych, co następuje:

Ces. niemiecka ambasada objawiła życzenie, aby otwarcie konkursu odnośnie do księgarni zarządzone w Austro-Węgrzech ogłoszono także we wychodzącem w Lipsku pismie »Börsenblatt für den deutschen Buchhandel«, ilekroć przypuszczać należy, że w Niemczech przebywają wierzyciele albo że się tam znajduje majątek krydataryusza. Ponieważ takie ogłoszenie ze względu na szczególnie ukształtowany ruch handlowy między niemieckimi nakładcami i księgarzami leży, jak się zdaje, w interesie osób interesowanych tak w Niemczech jak w Austro-Węgrzech zamieszkałych, przeto wzywa się Sąd krajowy wyższy przez wzgląd na § 69. ust. 3 ust. konk., aby zarządził, co należy, by podległe mu sądy stosowały się do życzenia niemieckiej ambasady.

Oddział 4.

O komisarzu konkursowym, o zarządcy masy i o wydziale wierzycieli.

70. Przy otwarciu konkursu powinien sąd jednego ze swych radców lub innego do wykonywania urzędu sędziowskiego uzdolnionego urzędnika zamianować komisarzem konkursowym.

Komisarz konkursowy ma obowiązek samoistnie kierować postępowaniem konkursowem i czuwać nad urzędową działalnością osób mających sobie poruczony zarząd majątku.

W tym celu jest on w szczególności powołanym do wydawania zarządzeń i rozstrzygnień, które niniejszą ustawą nie są zastrzeżone uchwale sądu konkursowego.

Komisarzowi konkursowemu powinny wszystkie sądy i władze udzielić potrzebnej pomocy przy wykonywaniu zarządzeń, jakie tenże z obowiązku swego wydaje.

Kto się czuje pokrzywdzonym jego zarządzeniami, ten może żądać rozstrzygnięcia sądu konkursowego.

Komisarza konkursowego mianuje dla każdego konkursu z osobna [1]) sąd konkursowy. Może nim zaś być — z wyjątkiem przypadku §u 72. — jedynie radca lub inny sędzia samoistny [2]) (§§ 1.—3. ust. org. z 27. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p. i §. 6. ust. zas. z 21. grudnia 1867. l. 144. Dz. u. p.) wchodzący w skład trybunału, będącego sądem konkursowym. Zamianowanemu komisarzowi nie wydaje się żadnego dekretu, lecz ustanowienie jego odbywa się przez przesłanie mu oryginału uchwały orzekającej o otwarciu konkursu wraz z aktami (rozp. min. z 5. stycznia 1902. l. 2. Dz. rozp. min. spr.). Stanowisko komisarza konkursowego polega na samoistnem kierownictwie postępowania konkursowego tudzież na nadzorowaniu zarządu masy konkursowej. W obu kierunkach powołanym jest do wszystkich czynności, które wyraźnie nie są zastrzeżone sądowi konkursowemu. Sądowi konkursowemu są wedle ustawy zastrzeżone:

1) Uchwała w przedmiocie otwarcia lub odmówienia otwarcia konkursu, wydanie edyktu konkursowego, zarządzenie opieczętowania i spisania masy (§§ 58., 60., 62.—64., 67., 86., 88., 89., 198.—204. i 243);

2) pociągnięcie krydataryusza do przysięgi z §. 66.;

3) ustanowienie, nadzorowanie i odwołanie komisarza konkursowego (§§ 70.—72.);

4) ustanowienie tymczasowego zarządcy masy (§ 73.), zatwierdzenie tymczasowo wybranego zarządcy masy i jego zastępcy tudzież ogłoszenie ich nazwisk (§ 74.), ustanowienie specyalnych zarządców (§ 82.), wydanie dekretu wybranemu definitywnie zarządcy masy lub tegoż zastępcy (§ 143.);

5) rozstrzygnięcie w przedmiocie wybranego wydziału wierzycieli (§ 74. ustęp 3.);

6) zagrożenie i wymierzenie kar zarządcy masy i złożenie go z urzędu (§§ 80.—82.);

7) zarządzenia co do osoby krydataryusza (§§ 98.—101.);

---

[1]) Pollak, str. 98.; błędnie Schwarz, I., str. 222.

[2]) Według Schwarza, I., str. 222., każda osoba do urzędu sędziowskiego uzdolniona (nie koniecznie sędzia samoistny) — tak, zdaje się, i Pollak.

8) zawiadomienie prokuratoryi państwa o otwarciu konkursu §. 102.), o odmówieniu otwarcia konkursu w przypadku §u 66. (§ 85. proc. kar.), o odmówieniu przez krydataryusza przysięgi wyjawienia (§§ 66., 99.), o zniesieniu aresztu (§ 101.);

9) przyjmowanie zgłoszeń w regule (§ 108.);

10) ustanowienie kuratora z §u 111.;

11) zasięgnięcie opinii wydziału wierzycieli (§ 85.);

12) udzielenie upoważnienia do przedsięwzięcia czynności z §. 148.);

13) rozstrzygnięcie zażaleń przeciw projektowi rozdziału masy (§ 180.);

14) rozstrzygnięcie zażaleń przeciw ustaleniu roszczeń zarządcy masy (§ 180.);

15) rozstrzygnięcie w przedmiocie prawa głosowania w postępowaniu ugodowem (§ 210.);

16) zatwierdzenie ugody (§ 158.) i ugody przymusowej (§ 227.);

17) zniesienie konkursu (§§ 154., 158., 189. i 235.);

18) przywrócenie uzdolnienia (§ 249.);

19) rozstrzyganie zażaleń przeciw zarządzeniom komisarza konkursowego (§§ 70. i 257.);

20) rozstrzyganie sporów w toku postępowania konkursowego, a mianowicie sporów o uznanie płynności wierzytelności zgłoszonych do masy (§§ 126. i 127.), o ustalenie pierwszeństwa (§ 128.), sporów z powodu zażaleń przeciw rachunkom zarządcy masy wdrożonych (§ 150.), sporów z §§. 137. i 138., sporów o unieważnienie ugody przymusowej (§ 242.), sporów z §§. 234. i 236. (§. 237.);

21.) zakreślenie zarządcy masy czasokresu do oświadczenia się w przypadku §. 22. l. c. i w przypadku ustępu 4go §u 40. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. (zob. str. 65.);

22) zatwierdzenie obrachunku dopłat (planu repartycyi) w konkursie towarzystwa zarobkowego i gospodarczego (§§ 65 i 85. ust. z 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p.).

We wszystkich innych przypadkach, tu niewymienionych, wydaje zarządzenia i rozstrzygnięcia sam komisarz konkursowy.

Przeciw tegoż zarządzeniom przysługuje — także wierzycielom masy (O. z 5. maja 1875. l. 3675. G. U. 5711.) — prawo żalenia się do sądu konkursowego (§§ 70. i 257.). W przypadku, gdy

sąd konkursowy rozpatruje zażalenie takie, nie może w odnośnym senacie zasiadać komisarz konkursowy.

Z okoliczności tej, że komisarza konkursowego mianuje sąd konkursowy dla każdego konkursu osobno, wynika, iż w razie przeszkody w wykonywaniu przez niego funkcyi komisarskich, n. p. przez zasuspendowanie, urlop i t. d., sąd konkursowy ad hoc musi dla odnośnego konkursu zamianować innego komisarza konkursowego. Funkcyi komisarza konkursowego nie będzie więc mogła spełniać bez takiej nominacyi inna osoba sędziowska, powołana w drodze administracyjnej do zastępowania sędziego, który był komisarzem konkursowym (§§ 46. i 27. ust. org. z 27. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p.) [1]). Inaczej się rzecz ma z referentem dla spraw konkursowych, którym zwykle jest komisarz konkursowy.

Zob. reskr. min. spr. z 6. sierpnia 1874. l. 11005., rozp. min. spr. z 25. października 1898. l. 32. Dz. rozp. m. sp. i reskrypt min. spr. z 17. maja 1902. l. 296. Dz. rozp. m. sp. w dodatku II. o doborze osoby komisarza konkursowego.

O aktach sądowych zob. § 271. instr. sąd. w dodatku III.

§ 71. Sąd konkursowy może każdej chwili wglądać w działalność komisarza konkursowego, żądać od niego w tej mierze sprawozdań i z ważnych powodów odwołać go i zamianować w jego miejsce innego komisarza.

O sposobie wykonywania przez sąd konkursowy nadzoru nad działalnością komisarza konkursowego zawiera rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr. następujące postanowienie: Jeżeli komisarz konkursowy należy do składu sądu konkursowego, wówczas tak wglądnięcie w akta przez sąd konkursowy jak i sprawozdanie komisarza konkursowego składane sądowi konkursowemu powinny się odbywać w krótkiej drodze; sprawozdanie należy składać ustnie. Jeżeli komisarzem konkursowym jest naczelnik sądu powiatowego (§ 72.), wówczas należy w każdym przypadku przesłać przy krótkiej notatce sądowi konkursowemu akta w oryginale bez osobnego sprawozdania. Jeżeli wyjątkowe stosunki

---

[1]) Tak Pollak, str. 99.; inaczej Schwarz, I., str. 226. i reskr. min. spr. z 22. czerwca 1881. l. 6992. przy §ie 72. przytoczony.

w danym przypadku czynią koniecznem przesłanie sprawozdania, to należy je ułożyć według §u 206. instr. sąd.

O nadzorowaniu komisarza konkursowego zobacz także ustęp Iszy reskryptu min. spr. z 17. maja 1902. l. 296. Dz. rozp. min. w dod. II. d.

§ 72. Jeżeli miejsce zamieszkania krydataryusza albo główna siedziba jego przedsiębiorstwa jest znacznie oddalona od siedziby trybunału, w którym otwarto konkurs, wówczas może sąd konkursowy, jeżeli dla ułatwienia postępowania konkursowego uzna to za stosowne, zamianować komisarzem konkursowym sędziego powiatowego tego w jego okręgu leżącego sądu powiatowego, w którego siedzibie lub w którego pobliżu znajduje się zamieszkanie lub siedziba przedsiębiorstwa krydataryusza.

W tym przypadku należy edykt konkursowy wywiesić także w siedzibie komisarza konkursowego.

Wyraz »sędzia powiatowy« (der Bezirksrichter) oznacza zarówno według §. 3. ust. o org. sądów powiatowych z 11. czerwca 1868. l. 59. Dz. u. p. jak i obecnie według § 24. ust. o org. sąd. z 27. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p. naczelnika sądu powiatowego [1]). Wobec zmiany w organizacyi sądów powiatowych wprowadzonej przez powołany § 24. ust. o org. sąd. z 27. listopada 1896. sądzić jednak należy, że komisarzem konkursowym może być w przypadku §u 72. nie tylko naczelnik sądu powiatowego, lecz także inny sędzia samoistny wchodzący w skład sądu powiatowego. Ostatniemu zapatrywaniu daje także wyraz reskr. min. spr. z 17. maja 1902. l. 296. Dz. rozp. min. spr. [2]).

Zob. ustęp Iszy tego reskryptu w dodatku III. d.

Zauważyć należy, że wbrew zapatrywaniu przy §. 70. podanemu (zob.) zaopiniowało ministerstwo sprawiedliwości, że w razie przeszkody zaszłej w osobie sędziego powiatowego przechodzi urząd

[1]) Pollak, str. 99., Kaserer, str. 145.

[2]) Por. Dr. W. M.: Anwendung der Concursordnung w G. H. z r. 1898., str. 341.

komisarza konkursowego ipso facto na kierownika sądu powiatowego i że nie potrzeba w tym kierunku osobnej uchwały lub dekretu sądu konkursowego (reskr. min. spr. z d. 22. czerwca 1881. l. 6992. do sądu krajowego wyższego w Krakowie).

§ 72. ma zastosowanie także w konkursie kupieckim [1]).

Por. § 271. instr. sąd. w dodatku III.

§ 73. Sąd konkursowy powinien ponadto z urzędu zamianować tymczasowego zarządcę masy.

Komisarz konkursowy może do wierzycieli obecnych w siedzibie sądu według własnego uznania wystosować szczegółowe wezwania na audyencyę zarządzoną po myśli §. 67. ustęp 4.

Zarządca masy przez sąd konkursowy przy otwarciu konkursu ustanowiony pozostaje w urzędzie tylko tymczasowo aż do jego zatwierdzenia lub ustanowienia nowego zarządcy masy według §. 74.

Zob. § 67. l. 4.

§ 74. Na podstawie wniosków poczynionych na audyencyi przez większość obecnych wierzycieli, którą to większość oblicza się według wysokości ich w sposób wiarogodny wykazanych wierzytelności, powinien sąd konkursowy na sprawozdanie komisarza konkursowego, o ile nie zachodzą ważne wątpliwości co do wniosków, zatwierdzić zarządcę tymczasowo ustanowionego albo zamianować innego zarządcę masy jakoteż ustanowić zastępcę zarządcy masy i zarządzić ogłoszenie nazwisk osób powołanych na te urzędy.

Jeżeli jakość masy tego wymaga, można wyjątkowo ustanowić kilku wspólnie działających zarządców masy.

Na tejsamej audyencyi dokonają obecni wierzyciele większością głosów, którą obliczyć należy w sposób wy-

---

[1]) Inaczej Kaserer: Aus der Praxis im Concursverfahren w G. Z. z r. 1869. Nr 100. i Kissling, str. 148.

żej podany, wyboru wydziału wierzycieli, a komisarz konkursowy ma osobom wybranym, o ile nie zachodzą ważne wątpliwości przeciw wyborom, natychmiast wygotować potrzebny dokument nominacyjny. Jeżeli znajdzie ważne wątpliwości, to powinien przed wygotowaniem dokumentów nominacyjnych zasięgnąć rozstrzygnięcia sądu konkursowego.

Wierzyciele hipoteczni nieruchomości należącej do masy mogą wybrać osobnego zarządcę tej nieruchomości i w celu dokonania tego wyboru prosić w sądzie realnym o audyencyę, na którą wezwać należy wszystkich wierzycieli na tej nieruchomości zahipotekowanych.

Zarządcę wybranego większością głosów obecnych wierzycieli, którą to większość w sposób wyżej podany obliczać należy, ustanowi sąd jako takiego i doniesie o tem sądowi konkursowemu, jeżeli ten ostatni sąd nie jest zarazem sądem realnym. Prawa i obowiązki takiego zarządcy należy ocenić według §. 82.

I. Według §u 67. l. 4. ma edykt zawierać wezwanie skierowane do wierzycieli, by na audyencyi, najdalej na dni 14 wyznaczyć się mającej, poczynili swe wnioski w przedmiocie zatwierdzenia tymczasowego zarządcy albo wyboru nowego zarządcy i jego zastępcy[1]) i przystąpili do wyboru wydziału wierzycieli.

§ 74. rozbiera bliżej w ustępach 1.—3. przebieg i rezultat tej audyencyi, do której według §u 73. ust. 2. komisarz konkursowy może wierzycieli w siedzibie jego mieszkających zaprosić za pomocą osobnych wezwań.

I tak do stawiania wniosków co do osoby zarządcy masy względnie jego zarządcy tudzież do wyboru wydziału wierzycieli są uprawnieni wszyscy wierzyciele konkursowi (§ 42.) — osobiście lub przez pełnomocników, — którzy swe pretensye wykażą (nie

---

[1]) Dla zarządcy masy zamianowanego prowizorycznie przy otwarciu konkursu nie ustanawia się zastępcy.

potrzebują ściśle dowodzić) i to bez względu na to, czy pretensye te już do masy zgłosili czy też nie[1]), tudzież bez względu na to, czy te pretensye są bezwarunkowe czy też warunkowe; może zatem n. p. głosować żona krydataryusza, której przysługuje prawo żądania wydania oprawy (O. z 10. września 1890. l. 10948. G. U. 13395.)[2]).

W konkursie otwartym do majątku zakładu wydającego listy zastawne pod nadzorem państwa może brać udział w proponowaniu osoby zarządcy i jego zastępca tudzież w wyborze wydziału wierzycieli kurator ustanowiony dla posiadaczy listów zastawnych (O. z 10. marca 1885. l. 2709. G. U. 10469.).

Do ważności propozycyi względnie wyboru potrzeba absolutnej większości głosów obecnych, do głosowania uprawnionych wierzycieli, którą to większość oblicza się według wielkości wierzytelności reprezentowanych przez głosujących.

Otóż jeżeli taka większość głosów zostanie osiągniętą, to ona ma różne skutki prawne według tego, czy chodzi o proponowanie zarządcy masy lub jego zastępcy czy też o wybór wydziału wierzycieli. Podczas kiedy bowiem wierzyciele wydział faktycznie wybierają, tak iż komisarz konkursowy wybranym natychmiast wystawić musi dekrety i tylko w braku wymogów §em 84. objętych[2]) może względnie musi się wstrzymać z wydaniem dekretów i zasięgnąć rozstrzygnięcia sądu konkursowego, to wotum wierzycieli w przedmiocie osoby zarządcy masy i jego zastępcy jest tylko propozycyą, na podstawie której sąd konkursowy mianuje nowego zarządcę względnie zatwierdza dotychczasowego i mianuje zastępcę zarządcy. Zawsze zatem sąd konkursowy mianuje zarządcę (względnie zatwierdza dawnego) i jego zastępcę, chociaż z drugiej strony sąd czyni to na propozycyę wierzycieli, którą w zasadzie — oczywiście. o ile osobie zaproponowanej nie braknie którego z wymogów §u 75. — sąd jest związany. Powiadamy, że sąd tylko w zasadzie jest związany[3]).

---

[1]) Schwarz, II., str. 128.

[2]) Schwarz, II., str. 131.; inaczej Pollak, str. 246.

[3]) Tak Pollak, str. 141., Schwarz, II., str. 130., Alfred Pollak: Zur Frage der Bestellung des provisorischen Concursmasseverwalters w J. Bl. z r. 1893. Nr. 52. i 53., por. także Frankl: Zur Re-

gdyż może, a nawet powinien propozycyę wierzycieli pominąć, jeżeli przeciw niej przemawiają poważne wątpliwości.

Taka poważna wątpliwość (leżąca poza §. 75.) niekoniecznie musi się odnosić do osoby proponowanej, lecz może leżeć także poza nią[1], n. p. w osobie proponujących względnie w nieznacznej ich ilości. W szczególności według orzeczenia z 10. października 1894. l. 12204. G. U. 15256. zachodzi taka wątpliwość, gdy zaproponowany nie mieszka w siedzibie komisarza konkursowego, chociażby nawet oświadczył, że przez czas trwania konkursu tamże trwale przebywać będzie (gdyż może tego przyrzeczenia nie dotrzymać), dalej wtedy, gdy zaproponowany ułożył się z wierzycielami, że przyjmie ryczałtowe wynagrodzenie (?).

Aż do zamianowania i wprowadzenia w urzędowanie nowego zarządcy spełnia zarząd prowizoryczny zarządca.

Jeżeli natomiast na audyencyi z §u 74. żaden uprawniony do głosowania wierzyciel nie stanął albo jeżeli nie osiągnięto większości głosów wymaganej przez ustawę, wówczas bez wyznaczania ponownej audyencyi sąd zatwierdzi dotychczasowego zarządcę masy (anal. z §. 143. ustęp 2.) tudzież zamianuje jego zastępcę[2]. Wynika to stąd, iż zarządcę masy i jego zastępcę mianuje sąd, że ta nominacya jest, co prawda, ograniczona wnioskami wierzycieli, o ile oczywiście takie wnioski istnieją. Jeżeli takich wniosków niema, to ograniczenie wspomniane odpada, a sąd mianuje nieograniczenie. Inaczej zaś się rzecz ma co do wydziału wierzycieli. Wydziału sąd konkursowy zamianować

---

vision, str. 30., Benedikt: Zur Reform der Concursordnung, str. 18.; natomiast Kissling, str. 150., Beisser w G. Z. z r. 1893. Nr. 45. i Nowak: Ueber den Einfluss der praesumptiven Concursgläubiger auf die Bestellung des provisorischen Masseverwalters w G. Z. z r. 1870. Nr. 15—17. przyznają sądom konkursowym zupełną swobodę w mianowaniu, gdyż według ich zdania sąd wcale nie jest związany z wnioskiem wierzycieli.

[1]) Schwarz, II., str. 130., I, str. 181., Pollak, str. 142.

[2]) Schwarz, I., str. 181., 185., II., str. 131., Pollak, str. 141. i 153., Kaserer, str. 147., Kaserer: Aus der Praxis in Concurssachen w G. Z. z r. 1869. Nr. 100. Por. de lege ferenda: Dr Rudolf Pollak: Ueber die Bestellung des Masseverwalters w Gr. Czas. T. XXIV., str. 335. i n.

nie może, gdyż nigdzie mu ustawa takiego prawa nie nadaje. Dlatego sąd może ponowną audyencyę do wyboru wydziału wyznaczyć; jeżeli jednakże wyznaczona ponownie audyencya również rezultatu nie odniosła, lub jeżeli sąd z powodu braku widoków, iż wybór wogóle będzie mógł dojść do skutku, drugiej audyencyi wyborczej wcale nie wyznaczył, wtedy w konkursie odnośnym, o ile później według §u 143. (zob.) wybór nie dojdzie do skutku, wcale wydziału wierzycieli nie będzie [1]). Kto wówczas sprawować będzie czynności wydziału wierzycieli, o tem zobacz uwagi do §u 140.

Jeżeli wreszcie audyencya z §u 74. się odbyła i wniosek co do osoby zarządcy masy lub jego zastępcy doszedł do skutku, jednakże przeciw wnioskom zachodzą ważne wątpliwości, tak iż sąd odmówił nominacyi, to sąd może postąpić tak, jak gdyby wniosków żadnych nie było, t. zn. zatwierdzić dotychczasowego zarządcę [2]) (O. z 7. października 1884. l. 11277. G. U. 10199.) i zamianować zastępcę. Pollak [3]) jednakże żąda, by w takim przypadku sąd zawsze wyznaczył ponowną audyencye.

Jeżeli zaś sąd odmówi wydania dekretów wybranemu wydziałowi wierzycieli, wówczas postąpi jak w przypadku, gdy nie dojdzie do skutku wybór.

Nazwiska nowo zamianowanego względnie zatwierdzonego zarządcy i jego zastępcy należy ogłosić za pomocą edyktu. Natomiast nie ogłasza się nazwisk członków wydziału wierzycieli, gdyż wydział wierzycieli nie jest organem zastępującym masę na zewnątrz [4]).

Zarządca masy, jego zastępca i wydział wierzycieli zamiano-

---

[1]) Schwarz, II., str. 131., Pollak, str. 102., Kaserer, str. 147., J. Louis: Jak zastąpić wydział wierzycieli w postępowaniu konkursowem, w Prawniku z r. 1873., str. 159. i n., — inaczej Kissling, str. 150., który przyznaje w tym przypadku sądowi konkursowemu prawo wyboru wydziału wierzycieli. Zobacz zresztą literaturę przy §ie 140.

[2]) Schwarz, II., str. 131. i I., str. 181.

[3]) Pollak, str. 142.

[4]) Kaserer: Aus der Praxis in Concurssachen w G. Z. z r. 1869. Nr 100.

wany względnie wybrany po myśli §u 74. nie jest jeszcze definitywny. W miejsce ich mogą bowiem wierzyciele po audyencyi likwidacyjnej wybrać inne organa (zob. 143.).

Z możności ustanowienia kilku zarządców z łącznem pełnomocnictwem praktyka nigdy nie korzysta.

O stanowisku zarządcy masy zob. § 76., o stanowisku zastępcy zarządcy zob. § 81., o stanowisku wydziału zob. § 85.

II. Według ostatniego ustępu §u 74. mogą wierzyciele hipoteczni — a zatem nie wierzyciele mający prawo zastawu na ruchomości (O. z 7. września 1886. l. 10633. G. U. 11157.) — prawo wyboru osobnego zarządcy nieruchomości, na której oni mają prawo zastawu, i to bez względu na to, czy swe roszczenia osobiste do masy zgłosili czy też nie (O. z 5. maja 1891. l. 5412. G. U. 13766.) To prawo wyboru przysługuje wierzycielom hipotecznym także po terminie likwidacyjnym [1]) (inaczej O. z 1. marca 1881. l. 1170. G. U. 8307.).

Okoliczność, że dany wierzyciel jest zaintabulowany, stanowi dostateczne poświadczenie jego wierzytelności.

O stanowisku zarządcy przez wierzycieli hipotecznych wybranego zob. § 82.

Wyznaczenia audyencyi wyborczej w sądzie realnym (§ 117. N. J.) może żądać chociażby jeden tylko wierzyciel hipoteczny, nie potrzeba wniosku wszystkich wierzycieli razem [2]).

Nazwiska osobnego zarządcy masy się nie ogłasza.

§ **75.** Zarządcą masy należy ustanowić męża nieskazitelnego, godnego zaufania i znającego się na rzeczy. Tenże powinien w regule mieć stałe zamieszkanie w miejscu, w którem komisarz konkursowy ma swą siedzibę urzędową, albo w pobliżu tego miejsca, albo przebywać tamże aż do ukończenia konkursu.

Zarządcę masy można ustanowić z grona znanych wierzycieli albo też z poza ich grona.

---

[1]) Kaserer, str. 148.
[2]) Kaserer, l. c.

Nie mogą go łączyć z krydataryuszem ani węzły małżeńskie, ani pokrewieństwo lub powinowactwo aż do czwartego stopnia.

Należy go zaopatrzyć w dekret nominacyjny, a komisarz konkursowy zobowiąże go przez podanie ręki do sumiennego spełniania czynności urzędowych.

Zarządcą masy może być tylko osoba fizyczna (nie może nim być prokuratorya skarbu) płci męskiej, zasługująca na zaufanie, znająca się na rzeczy [1]), nieskazitelna — nie może być zarządcą osoba, do której majątku otwarto konkurs kupiecki, także po ukończeniu konkursu dopóty, póki nie odzyska uzdolnienia (§ 246.), — i zdolna do działania, nie pozostająca z krydataryuszem w stosunku małżeństwa, pokrewieństwa lub powinowactwa do 4go stopnia włącznie. Wreszcie powinna osoba zarządcy masy czynić zadosyć wymogowi z §u 75. co do zamieszkania. Od ostatniego wymogu — który jest tylko w regule żądany — można odstąpić ze względów utylitarności, n. p. jeżeliby w miejscu siedziby komisarza rządowego nie znaleziono godnej osoby lub jeżeli znaczna część majątku należącego do masy znajduje się poza siedzibą komisarza konkursowego, a wskazanem jest, by zarządca tam przebywał, gdzie majątek się znajduje.

Natomiast obojętnem jest, czy zarządca jest poddanym austryackim czy też obcym i czy jest wierzycielem krydataryusza czy też nie. Skoro zatem zarządcą może być wierzyciel, to tem bardziej może nim być doradca prawny wierzyciela. Wynika stąd także, że zarządca może być pełnomocnikiem dla doręczeń poszczególnych wierzycieli i że tu żadnej kolizyi z obowiązkami zarządcy dopatrzeć się nie można [2]) (inaczej O. z 26. maja 1887. l. 6080. G. U. 11612.).

---

[1]) Por. o wyborze osoby zarządcy masy reskr. min. spr. z 6. sierpnia 1874. l. 11005., rozp. min. spr. z 25 października 1898. l. 32. Dz. rozp. min. spr. i reskr. min. spr. z 17. maja 1902. l. 296 Dz. rozp. min. spr. w dodatku II.

[2]) Pollak, str. 140., Frankl w Jur. Vjschr. z r. 1889., str. 173. i n. Frankl: Zur Revision, str. 26.; inaczej Schwarz, I., str. 184. Ze Schwarzem można się jedynie o tyle zgodzić, o ile wchodzi w zastosowanie § 10. ord. adw.

Nie może być natomiast zarządcą masy sam krydataryusz, ani dziedzic osoby, do której spadku konkurs otwarto, ani osoba z ustawy powołana do zastępstwa krydataryusza, n. p. opiekun, ani wreszcie osoba powołana wedle statutów do zastępstwa osób prawniczych popadłych w konkurs, n. p. członek rady zawiadowczej lub likwidator popadłej w konkurs spółki akcyjnej (O. z 15. maja 1878. l. 5260. G. U. 7758.). Jeszcze dalej posuwa się orzeczenie z 16. grudnia 1874. l. 13194. G. U. 5568., które od zarządu masy w konkurs popadłej spółki akcyjnej wyklucza krewnych lub powinowatych (do 4go stopnia) dyrektora tej spółki [1]).

Wymogi w §. 75. podane muszą zachodzić w osobie zarządcy tak przy otwarciu konkursu jak i według §. 74. ustanowionego. Również zarządca według §u 143. wybrany musi tym wymogom zadosyć uczynić. Jedynie o tyle co do tego ostatniego zachodzi wyjątek, iż może być krewnym lub powinowatym krydataryusza. Zob. bliższe szczegóły przy §ie 143.

Dekret nominacyjny wydaje nowowybranemu lub zatwierdzonemu zarządcy masy i jego zastępcy sąd konkursowy (anal .z §. 143. ust. 4.) [2]).

Według rozp. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr. powinien komisarz konkursowy odebranie przyrzeczenia od zarządcy masy przez podanie ręki potwierdzić na doręczonym zarządcy dekrecie nominacyjnym. Dla aktów wystarczy krótka o tem notatka.

Nadmienić jeszcze należy, że nikt nie jest obowiązany przyjąć urząd zarządcy masy [3]).

§ 76. Zarządca masy jest zastępcą ogółu wierzycieli i zarządcą majątku należącego do konkursu.

Jego obowiązkiem jest wyśledzić stan czynny i bierny masy, starać się o ściągnięcie i zabezpieczenie pierwszego tudzież o ustalenie drugiego w szczególności przez bada-

---

[1]) To zapatrywanie zwalcza Pollak, str. 140.

[2]) Kaserer, str. 149.; natomiast według Pollaka, str. 143., komisarz konkursowy, chociaż na str. 95. tę funkcyę przyznaje sądowi konkursowemu.

[3]) Inaczej lecz błędnie Kissling, str. 152.

nie zgłoszonych roszczeń i prowadzić tak czynne jak i bierne procesy, które dotyczą masy lub poszczególnych jej części.

W sprawowaniu interesów powinien dokładać staranności rzetelnego i pilnego gospodarza i ze zarządu prowadzić i składać dokładny rachunek.

Sporną jest w teoryi konstrukcya prawna stanowiska zarządcy masy. Jedni[1]) uważają go za zastępcę wierzycieli, drudzy[2]) za zastępcę krydataryusza z tem atoli ograniczeniem, że o ile zarządca masy wykonuje prawo wzruszenia czynności prawnych krydataryusza, o tyle działa w zastępstwie wierzycieli[3]) [4]).

Chociaż za pierwszem zdaniem przemawia brzmienie §u 76., to mimo to drugie zdanie za słuszne uważać należy.

Boć przecież zarządca masy jest zastępcą tej osoby, która jest podmiotem majątku przez niego administrowanego, która jest

---

[1]) Kohler: Lehrbuch, str. 400. i n. Kohler: Concursrechtliche Studien w Archiv für die civilistische Praxis LXXXI., str. 33. i n. Seuffert: Zur Geschichte u. Dogmatik des deutschen Concursrechtes, I., str. 89. i n. Canstein: Construction der Concursrechtsverhältnisse G. Czas. IX., str. 463. Schwarz, I., str. 187. i n. Kaserer, str. 132. Kissling, str. 156 i n. Pollitzer: Handelsrecht, str. 289. Steinbach: Commentar zum Anfechtungsgesetze, str. 22. i 94. O. z 22. listopada 1893. l. 13684. G. U. 14920.

[2]) Schultze: Das deutsche Concursrecht, str. 39. Fitting: Reichsconcursrecht, str. 251. Endemann: Concursverfahren, str. 123. i 424. Petersen: Juristische Construction der Concursverhältnisse w Zeitschrift für deutschen Civilprocess, IX., str. 18. i n.; w szczególności dla austryackiego prawa: Schrutka: Compensation, str. 24., Menzel: Anfechtungsrecht, str. 286. i n., anonimowy artykuł w J. Bl. z r. 1880., str. 500., Pollak, str. 33. i n.

[3]) Menzel: Anfechtungsrecht, str. 287., Krasnopolski: Anfechtungsrecht, str. 68., Kaserer, str. 132. i n.

[4]) Według Exnera: Oesterr. Hypothekenrecht, str. 154. i n., jest zarządca zastępcą i wierzycieli i krydataryusza; według Volderndorffa: Concursordnung für das deutsche Reich, 2. wyd., I., str. 39., jest zarządca ustawowym kuratorem masy; według Oetkera: Das Verfolgungsrecht, str. 64. i n., i Concursrechtliche Grundbegriffe, I., str. 112., jest zarządca publicznym funkcyonaryuszem.

podmiotem czynności prawnych przez niego przedsięwziętych, która n. p. staje się właścicielem przedmiotów dla masy przez zarządcę nabytych. Ponieważ osobą tą jest wyłącznie krydataryusz, przeto zarządca masy jest — oczywiście w granicach ustawą konkursową zakreślonych, to jest odnośnie do masy konkursowej — jego zastępcą (O. z 26. września 1900. l. 12075. G. U. n. zb. 1130.).

Wyjątek od tej zasady istnieje jedynie co do wykonywania prawa wzruszenia czynności prawnych krydataryusza. Prawo takie nie przysługuje nigdy krydataryuszowi, lecz przysługuje zawsze tylko jego wierzycielom i to poza konkursem poszczególnym wierzycielom, w konkursie zaś ogółowi wierzycieli. Ogół wierzycieli zaś w konkursie prawo to wykonuje według §. 16. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. przez zarządcę masy. W tym przypadku zatem zarządca masy jest zastępcą wierzycieli.

Zdanie tu zastąpione sprzeciwia się przeto brzmieniu §u 76., który jest teoretycznie błędnym i który tylko w ten sposób rozumieć należy, że zarządca masy wykonuje swój urząd w interesie wierzycieli, chociaż z drugiej strony nie można powiedzieć, jakoby zarządca wykonywał ten urząd wyłącznie w interesie wierzycieli. Sama ustawa każe mu n. p. w §. 167. bronić interesu krydataryusza.

Zdanie tu przyjęte zdaje się podzielać także § 373. proc. cyw. W myśl zawartego tam w ustępie 2. przepisu może sąd procesowy wówczas, gdy stroną procesową jest masa konkursowa, zarządzić przesłuchanie (w charakterze strony) zarządcy masy albo krydataryusza albo obu. Proc. cyw. posuwa się jeszcze dalej o tyle, że nie robi wyjątku nawet dla procesu toczącego się w przedmiocie wzruszenia czynności prawnej krydataryusza.

Ponieważ, jak zaznaczono, zarządca masy jest zastępcą krydataryusza tylko odnośnie do masy konkursowej, przeto we wszystkich przypadkach, gdzie nie chodzi o masę konkursową, sam krydataryusz będzie powołanym do działania. I tak sam krydataryusz będzie uprawniony do żądania wyłączenia z pod egzekucyi przedmiotów od egzekucyi wolnych (O. z 9. kwietnia 1889. l. 4130. G. U. 12670., O. z 12. listopada 1890. l. 12564. G. U. 13480.); dalej o złożenie rachunków z prowadzonego przez krydataryusza zarządu można skarżyć jedynie krydataryusza, a nie zarządcę masy (O.

z 28. marca 1879. l. 12921. G. U. 7393.); do odbioru nakazu wypowiedzenia kontraktu najmu, przez krydataryusza w ciągu trwania konkursu zawartego, jest legitymowany tylko krydataryusz, a nie zarządca masy (O. z 22. listopada 1893. l. 13684. G. U. 14920.). Również w procesie karnym przeciw krydataryuszowi wdrożonym nie zastępuje zarządca masy krydataryusza, gdyż w procesie takim chodzi o osobę krydataryusza. Również jednakże zarządca masy nie może się przyłączyć do postępowania karnego imieniem poszkodowanych wierzycieli, gdyż nie jest ich zastępcą. Ale nawet, gdyby przyjęto, że zarządca jest zastępcą wierzycieli, to w procesie karnym już z tego powodu nie mógłby ich zastępować przeciw krydataryuszowi, ponieważ, jak to Pollak[1]) zauważa, wierzyciele swych roszczeń, o ile dotyczą one masy, nie mogą według §u 126. inaczej dochodzić, jak tylko przed sądem konkursowym i to przeciw zarządcy masy. Zdania tego nie podziela jednakże O. z 2. grudnia 1891. l. 13788. Nr 1521. w zbiorze orzeczeń karnych Nowaka; według tego orzeczenia może zarządca masy przyłączyć się do postępowania karnego przeciw krydataryuszowi imieniem wierzycieli[2]).

Do czynności, wchodzących w skład urzędu zarządcy masy, należą:

1) Wypośrodkowanie stanu czynnego masy, tegoż zabezpieczenie i zarząd. Tu należą: windykowanie przedmiotów należących do masy (§ 137. i n.), np. wdrażanie skargi o uznanie za nieważne prawa zastawu przez zastawnika (żonę krydataryusza) przed otwarciem konkursu nabytego (O. z 3. października 1894. l. 10571. G. U. 15246.; inaczej O. z 9. maja 1878. l. 1351. G. U. 6961.), dalej dochodzenie pretensyi masy przeciw osobom trzecim, wykonywanie prawa wzruszenia czynności prawnych według §u 16. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p., wynoszenie skargi o wydanie do-

---

[1]) Pollak, str. 139.

[2]) Zgodnie z tem orzeczeniem Ruber w G. Z. z r. 1876., str. 338. i n.; chwiejnie Hrdlicka: Welche Stellung kommt dem Masseverwalter als solchem im Strafverfahren gegen den Cridatar zu? w Mitth. d. Prager. Jur. Ver. VIII., str. 159. i n.

kumentów należących do masy a znajdujących się w posiadaniu osób trzecich (O. z 27. czerwca 1882. l. 6604. G. U. 9799.).

2) wypośrodkowanie i ustalenie stanu biernego masy. Tu należy przedewszystkiem badanie zgłoszonych do masy pretensyi (§§ 112. i n.) i prowadzenie procesów likwidacyjnych (§§ 124. i n.) lub procesów ustalających negatywnych, że takie pretensye nie istnieją [1]).

3) realizacya masy (§§ 142. i n.) i jej rozdział (§§ 159. i n.).

Po zwinięciu przemysłu handlowego dotąd przez krydataryusza prowadzonego powinien zarządca masy na polecenie sądu konkursowego wspólnie z krydataryuszem wyjednać wykreślenie firmy z rejestru handlowego (OO. z 8. lutego 1887. l. 1368. A. C. 1329. i z 30. kwietnia 1889. l. 1889. A. C. 5056.).

O składaniu rachunków przez zarządcę masy zob. §§ 149—153.

Por. ustęp III. rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr. w dodatku II.

§ 77. W szczególności powinien zarządca masy, jeżeli sam nie jest adwokatem, posługiwać się adwokatem przy prowadzeniu procesów, które wymagają zastępstwa (Beistand) adwokata.

Może również dla poszczególnych czynności ustanowić osobnego pełnomocnika.

Krydataryusz jest obowiązany udzielić mu wszelkich do prowadzenia interesów potrzebnych wyjaśnień i na wezwanie pomagać mu czynnie przy wykonywaniu poczynionych zarządzeń.

Zarządca masy ma prawo do wynagrodzenia za swe trudy i do zwrotu kosztów przez się poniesionych.

---

[1]) Zaznaczyć należy, że masie konkursowej nie przysługuje prawo ubogich (O. z 19. lutego 1889. l. 1629. G. U. 12597., O. z 31. grudnia 1873. l. 12603. G. U. 5197., O. z 28. października 1896. l. 12643. w J. Bl. z r. 1896. Nr 51.), że jednakże wolną jest w procesach biernych od należytości stemplowych. Zob. w dod. IV.

O przypadkach, w których obowiązuje przymus adwokacki, zobacz §§ 27—29 proc. cyw.

Zarządcy masy przysługuje jednak prawo używać pomocy względnie zastępstwa adwokata także w przypadkach, w których przymus adwokacki nie obowiązuje[1]), chociaż w zasadzie powinien przedsiębrać wszystkie czynności osobiście.

Jeżeli krydataryusz odmówi pomocy, której wedle ustępu 3go §u 77. zarządcy udzielić powinien, to może zarządca masy donieść o tem komisarzowi konkursowemu. Jeżeliby następnie krydataryusz nie uczynił zadość także wezwaniu komisarza konkursowego i uporczywy stawiał opór, to może sąd konkursowy na skutek relacyi komisarza konkursowego zarządzić przytrzymanie krydataryusza według §u 99.[2]).

Jeżeliby pomoc czynna, której użyczać ma krydataryusz zarządcy, wymagała tyle czasu, iż mogłaby być przeszkodą w zarobkowaniu krydataryusza, to przez wzgląd na § 5. należeć się będzie krydataryuszowi według Kisslinga[3]) wynagrodzenie od masy.

Nie można żądać od krydataryusza, by dostarczył zarządcy masy dokumentów potrzebnych do zrealizowania masy, jeżeli te dokumenta znajdują się w rękach osoby trzeciej (O. z 9. września 1885. l. 10503. G. U. 10687.).

O wynagrodzeniu zarządcy masy zob. § 161.

§ 78. W stosunku do osób trzecich jest zarządca masy z mocy swego stanowiska upoważniony do przedsiębrania wszelkich czynności i działań prawnych, które wynikają z dopełnienia obowiązków jego urzędu.

To uprawnienie rozciąga się na wszystkie czynności, do których według powszechnego prawa cywilnego wymaga się szczególnego, na rodzaj czynności opiewającego pełnomocnictwa, a zwłaszcza na odbiór i kwitowanie odbioru pieniędzy i wartości pieniężnych.

---

[1]) Pollak, str. 146.; inaczej, lecz błędnie, Kaserer, str. 149.
[2]) Kaserer, str. 150.
[3]) Kissling, str. 157.

Do podjęcia pieniędzy, kosztowności albo papierów wartościowych w publicznych kasach, u władz lub w urzędach powinien mu w każdym przypadku komisarz konkursowy dostarczyć legitymacyjnego dokumentu.

W których przypadkach następuje ograniczenie uprawnień, przysługujących mu z mocy jego stanowiska, o tem stanowią §§ 147. i 148.

§ **79.** O ile zarządca masy wobec wierzycieli jest w swych zarządzeniach związany uchwałami wydziału wierzycieli, o tem stanowi § 140.

W §. 76. oznaczone są czynności, należące do zakresu działania zarządcy masy. Otóż z pośród tych czynności może zarządca masy przedsiębrać jedne zupełnie samodzielnie, inne jedynie za zezwoleniem innych organów konkursowych, jako to komisarza konkursowego, sądu konkursowego, wydziału wierzycieli lub wreszcie zgromadzenia wierzycieli.

Zezwolenie to ma dwojakie znaczenie. Brak tegoż albo pociąga za sobą nieważność czynności prawnej przez zarządcę przedsięwziętej albo czynność prawna bez takiego zezwolenia przedsięwzięta jest co prawda ważna, ale zarządca masy jest wobec wierzycieli odpowiedzialny za skutki czynności przez niego bez takiego zezwolenia przedsięwziętej.

W pierwszym przypadku *a)* ma brak zezwolenia znaczenie na zewnątrz, wobec osób trzecich, w drugim przypadku *b)* zaś ma brak zezwolenia jedynie znaczenie na wewnątrz, to jest wobec wierzycieli.

O pierwszym przypadku mówi § 78., o drugim § 79.

ad *a)* Według §u 78. może zarządca masy ze skutecznością w o b e c o s ó b t r z e c i c h w zasadzie przedsiębrać wszelkie czynności do urzędu jego należące, w szczególności także te, do przedsięwzięcia których potrzeba według §. 1008. u. c. pełnomocnictwa opiewającego na r o d z a j czynności.

Nie może jednakże zarządca bez osobnego pełnomocnictwa 1) przedsiębrać tych czynności, do przedsięwzięcia których

potrzebne jest według §u 1008. u. c. pełnomocnictwo opiewające na poszczególną czynność (arg. a contr. z §u 78.). Tu należą: bezwarunkowe nieprzyjęcie spadku (o bezwarunkowem przyjęciu spadku nie wspominamy, gdyż ono jest według §. 4. w konkursie wprost wykluczone), — zawieranie kontraktu spółki, czynienie darowizn, wybór sędziego polubownego i bezpłatne pozbycie praw [1]).

2) podejmować pieniędzy, kosztowności lub papierów wartościowych w publicznych kasach, władzach i urzędach [2]).

3) przedsiębrać czynności w §§. 147. i 148. (zobacz tam) wymienionych.

Przypadki 2) i 3) obejmują takie czynności, do których według §u 1008. u. c. potrzeba pełnomocnictwa opiewającego na rodzaj czynności, ograniczają zatem zakres samoistnego działania w 1szym ustępie §u 78. zarządcy masy przyznanego.

We wszystkich tych przypadkach musi mieć zarządca masy zezwolenie odnośnego organu. Takim jest w przypadku ad 2) zawsze komisarz konkursowy, w przypadku ad 3) bądź komisarz konkursowy, bądź sąd konkursowy, bądź wydział wierzycieli, bądź wreszcie zgromadzenie wierzycieli (zobacz o tem §§ 147. i 148.), w przypadku ad 1) (arg. z §. 140.) wydział wierzycieli.

Jeżeli zarządca masy bez takiego zezwolenia działa, to czynność jest nieważną.

Czynność nieważnie przedsięwzięta staje się jednakże ważną przez zatwierdzenie jej ze strony powołanego organu.

ad *b)* zob. § 140.

§ 80. Działalność urzędowa zarządcy masy podlega przedewszystkiem nadzorowi komisarza konkursowego.

---

[1]) Schwarz, I, str. 188. i n., Pollak, str. 144. Przypadek ten pomija Kissling, str. 158. i n.

[2]) Ministerstwo handlu poleciło na podstawie §§. 78. i 79. u. konk. urzędom pocztowym, jako urzędom c. k. pocztowej kasy oszczędności, aby czekowe przekazy zapłaty przeznaczone dla osób lub firm popadłych w konkurs tak traktowały jak zwyczajne przekazy, a więc wydawały sądownie ustanowionym zarządcom masy konkursowej (rozp. z 3. sierpnia 1886. l. 2906. l. 92. Dz. rozp. dla poczt i telegr.).

Komisarz konkursowy powinien w tym celu w regule w drodze ustnego komunikowania się, w razie potrzeby jednakże także przez przesłuchanie zarządcy masy do protokołu lub przez zażądanie pisemnych sprawozdań utrzymywać stały przegląd stanu czynności zarządcy masy i jeżeli zajdzie do tego powód, przez wglądnięcie w rachunki i w inne do zarządu się odnoszące dokumenta i przez wdrożenie urzędowych dochodzeń postarać się o potrzebne wyjaśnienia.

Jeżeli zarządca masy nienależycie spełnia swe obowiązki, to na wniosek komisarza konkursowego może go sąd konkursowy przynaglić do ścisłego ich spełniania także za pomocą kar pieniężnych.

Sąd konkursowy może zarządcę masy usunąć z zajmowanego przezeń stanowiska na wniosek komisarza konkursowego albo wydziału wierzycieli albo także z urzędu. Jednakże należy wpierw wysłuchać komisarza konkursowego i wydział wierzycieli, o ile wniosek na usunięcie nie od nich wyszedł, a jeżeli to jest możliwem, i zarządcę masy. Środek prawny wniesiony przeciw tej uchwale, nie ma skutku odwłocznego.

Zarządca masy podlega kontroli komisarza konkursowego (§§ 70. i 80.), sądu konkursowego (§ 80.), wydziału wierzycieli (§ 85.) i ogółu wierzycieli (arg. z §. 161.).

Kary pieniężne (nie dające się zamienić na areszt) na zarządcę nałożyć i złożyć go z urzędu może jednakże jedynie sąd konkursowy.

Por. rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. r. m. spr. (III. l. 10.) w dodatku II.

Na żądanie sądu konkursowego obowiązany jest zarządca masy oświadczyć się w przedmiocie wypośrodkowania majątku masy także wówczas, gdy żądanie to nastąpiło na skutek wniosku trzeciej osoby (O. z 10. września 1890. l. 10285. G. U. 1339 i.).

Oprócz przypadku *a)* usunięcia zarządcy gaśnie urząd zarządcy: *b)* przez dobrowolne złożenie urzędu. Zarządca może urząd złożyć, nie śmie tego jednakże uczynić nagle i nie na czasie; powinien też pomimo złożenia urząd sprawować aż do ustanowienia nowego zarządcy. W przeciwnym razie będzie w myśl §u 1121. u. c. obowiązany do wynagrodzenia wynikłej stąd szkody. Dalej gaśnie urząd zarządcy *c)* przez śmierć tegoż, *d)* przez utratę zdolności do działania i *e)* przez ustanowienie nowego zarządcy masy w myśl §§. 74., 143. i 144.

§ 81. Postanowienia podane co do zarządcy masy mają także zastosowanie do jego zastępcy, który w razie przeszkody go wyręcza.

O ustanowieniu zastępcy zarządcy masy zob. § 74.

Por. § 120. nin. ust.

§ 82. Jeżeli rozmiar czynności tego wymaga, może sąd konkursowy po wysłuchaniu zarządcy masy i za zgodą wydziału wierzycieli przydać zarządcy masy osobnych zarządców dla poszczególnych gałęzi zarządu, a mianowicie dla zarządu nieruchomości i majątku kopalnianego. Ich prawa i obowiązki stosują się wtedy w granicach ich zakresu czynności do przepisów dla zarządcy masy podanych z wyłączeniem tych, które się odnoszą do jego miejsca zamieszkania lub pobytu.

Zarządca masy nie jest odpowiedzialny za zarząd (Geschäftsführung) osobnych zarządców, jest jednakże uprawniony żądać od nich wszelkich do zarządu się odnoszących wyjaśnień, a w razie potrzeby postawić w sądzie konkursowym wniosek na ich usunięcie.

Jeżeli wierzyciele hipoteczni już według §u 74. wybrali dla zarządu nieruchomości osobnego zarządcę, to dla odnośnej nieruchomości nie można zamianować osobnego zarządcy według §. 82.[1]).

---

[1]) Kissling, str. 163.

Jeżeli wydziału wierzycieli nie ma, to sąd konkursowy samoistnie mianuje osobnego zarządcę.

Zarządca, ustanowiony według §u 82., nie musi mieszkać w siedzibie komisarza konkursowego ani w pobliżu tejże, ani też nie jest obowiązany tamże zamieszkać na czas trwania konkursu (§ 75.); owszem wskazanem jest, aby tam mieszkał względnie przebywał, gdzie powierzony mu zarząd ma być sprawowany. Przedmiot majątkowy przez osobnego zarządcę administrowany nie stanowi jako taki odrębnej masy. Dlatego urząd zarządcy masy polega jedynie na zwykłej administracyi. Stąd zarządca osobny może jedynie takie procesy prowadzić, które odnoszą się do dochodów zarządzanego przezeń przedmiotu i może spieniężyć jedynie pobrane owoce. Nie może natomiast taki zarządca prowadzić imieniem krydataryusza względnie jego masy innych procesów czynnych lub biernych do oddanego mu w zarząd przedmiotu się odnoszących (O. z 17. kwietnia 1877. l. 4770. G. U. 7734. — inaczej O. z 9. maja 1878. l. 1351. G. U. 6961.) ani spieniężyć substancyi zarządzanego przezeń przedmiotu. Również nie ma osobny zarządca wpływu na ustalenie stanu biernego masy konkursowej [1]).

W myśl §u 74. ust. ost. ocenia się według przepisów zawartych w §. 82. także prawa i obowiązki osobnego zarządcy masy nieruchomości wybranego przez wierzycieli hipotecznych.

O wynagrodzeniu osobnego zarządcy zobacz objaśnienia do §u 161.

§ 83. Jeżeli jeszcze przed otwarciem konkursu uzyskano egzekucyjną sekwestracyę nieruchomości, to należy ustanowionego sekwestra także w konkursie pozostawić na stanowisku osobnego zarządcy, o ile przeważające powody nie wymagają zmiany osoby.

Jeżeli wierzyciele realni uzyskali egzekucyjną sekwestracyę dopiero po otwarciu konkursu, to w regule

---

[1]) Pollak, str. 154. i 155., Schwarz, I., str. 186. i 187., II., str. 385., Kohler §§ 65 i 66.

należy także urząd sekwestra powierzyć już ustanowionemu osobnemu zarządcy.

Por. § 12. l. 2.

§ 83. nie odbiera jednakże wierzycielom realnym prawa wyboru osobnego zarządcy z pominięciem osoby sekwestra.

Ustęp 2gi §u 83. pozostał w mocy i za panowania nowej ordynacyi egzekucyjnej (arg. z §u 107. l. 1. i 3. ord. egz.).

Urząd sekwestra można w braku osobnego zarządcy poruczyć głównemu zarządcy masy (O. z 14. listopada 1882. l. 12935. G. U. 9177., O. z 23. maja 1888. l. 6033. G. U. 12194.).

§ **84.** Na członków wydziału wierzycieli należy wybrać o ile możności 3, najwyżej 5 wierzycieli, których miejsce zamieszkania albo pobytu odpowiadać musi przepisom podanym w §. 75. odnośnie do zarządcy masy.

Bez ważnych powodów nie może wierzyciel wybrany na członka wydziału uchylić się od przyjęcia tego zlecenia.

Jeżeli ważność przypadku tego wymaga, można wydziałowi przydać także zastępców w potrzebnej ilości.

Wydział wierzycieli powstaje zawsze przez wybór (o wyborze zob. §§ 74. i 143.), nigdy zaś przez zamianowanie ze strony sądu konkursowego.

Członkiem wydziału może być tylko wierzyciel[1]), a nie jego pełnomocnik (O. z 13. kwietnia 1875. l. 3791. G U. 5686. i O. z 7. czerwca 1900. l. 8029. G. U. n. zb. 1038.).

Nie czyni różnicy, czy wierzycielem jest osoba fizyczna czy prawnicza[2]), czy mężczyzna czy kobieta.

Nie może być natomiast członkiem wydziału na podstawie dekr. nadw. z 27. października 1798. l. 438. Zb. u. s. Prokurato-

---

[1]) Kaserer: Können zu Mitgliedern des definitiven Gläubigerausschusses nur Concursgläubiger gewählt werden? w G. Z. z r. 1870. Nr 35.; por. Benedikt: Zur Reform der Concursordnung, str. 17. i n. Frankl: Zur Revision, str. 33. i n., Kohler, § 67.

[2]) Schwarz, I., str. 204.

rya Skarbu ani też urzędnik Prokuratoryi Skarbu. Przepisu tego nie zniósł art. I. ust. wprow. ust. konk. (O. z 8. czerwca 1875. l. 6295. G. U. 5751.)[1]).

Z natury rzeczy wynika, że nie może być członkiem wydziału wierzycieli ani zarządca masy, ani jego zastępca, ani osobny zarządca. Nie może być również członkiem wydziału osoba fizyczna niezdolna do działania. Może zaś nim być ustawowy zastępca (nie pełnomocnik takiej osoby[2]).

Wydział składać się powinien najmniej z 3 członków. Poniżej tej liczby można względnie musi się zejść, jeżeli np. prawie wszyscy wierzyciele mieszkają bardzo daleko od siedziby komisarza konkursowego (§ 75.) albo jeżeli istnieją wogóle tylko dwaj wierzyciele[3]).

O tem, czy zachodzi ważny powód zwalniający od obowiązku przyjęcia urzędu członka wydziału, decyduje — o ile nie przyjdzie do porozumienia się między wybranym członkiem a wybierającymi wierzycielami — w myśl §u 70. komisarz konkursowy[4]).

Członkowie wydziału muszą urząd swój spełniać osobiście, nie mogą się więc w wykonywaniu swych funkcyi wyręczać pełnomocnikiem[5]) (O. z 10. stycznia 1888. l. 268. G. U. 11992., O. z 13. lipca 1880. l. 8260. G. U. 8044.). W razie przeszkody zastępuje członka wydziału wybrany zastępca członka wydziału.

Zob. rozp. min. spr. z 25. października 1898. l. 32. Dz. rozp. m. spr. (ustęp 3.) w dodatku II. — o doborze członków wydziału wierzycieli i reskr. min. spr. z 6. sierpnia 1874. l. 11005. w dodatku II.

§ 85. Członkowie wydziału są obowiązani w przypadkach, w których ich współdziałanie w czynnościach zarządu jest wymagane, na wezwanie zarządcy masy od-

---

[1]) Tak Schwarz, I., str. 204., II., str. 131., Kissling, str. 164; inaczej Pollak, str. 247.

[2]) Schwarz, I., str. 205.

[3]) Schwarz, II., str. 132.

[4]) Schwarz, II., str. 133.

[5]) Kissling, str. 164. Kaserer, str. 153. Pollak, str. 247. Schwarz, I., str. 208.

dać swe głosy (§ 140.), powinni ponadto, ilekroć sąd konkursowy lub komisarz konkursowy zarządzi ich przesłuchanie, oświadczać się na przedłożone im pytania.

Oprócz tego są uprawnieni zażądać w każdej chwili wyjaśnień w przedmiocie prowadzenia interesów przez zarządcę masy i obowiązani są, jeżeli wykryją nieprawidłowości, donieść o tem do wiadomości komisarza konkursowego.

Do wynagrodzenia nie mają członkowie wydziału żadnego prawa, mogą atoli żądać zwrotu swych wydatków.

Wydział wierzycieli powołany jest do działania w szczególności w przypadkach objętych §§ami 80., 82., 85., 93, 98., 100., 140., 144., 146., 147., 149., 150., 151., 161., 172., 176., 206. i 214.

O powzięciu uchwał przez wydział wierzycieli zob. § 144.

O zwrocie kosztów członków wydziału wierzycieli zob. § 162.

O tem, co się dzieje, gdy wydział nie zostanie wybranym, zob. objaśnienia przy §. 140.

Wydziałowi wierzycieli nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu przeciw uchwale sądu konkursowego (O. z 17. lutego 1891. l. 1715. G. U. 13610.)[1]).

Oddział 5.

O opieczętowaniu i spisaniu masy.

§ 86. Przy otwarciu konkursu powinien sąd zarządzić, by komisarz konkursowy lub inny delegat sądowy bezzwłocznie przedsięwziął opieczętowanie, a następnie zinwentowanie masy i to, o ile w niniejszej ustawie nic innego nie jest postanowionem, według przepisów o postępowaniu sądowem w sprawach niespornych.

---

[1]) Schwarz, I., str. 209. Pollak, str. 249.

Celem zabezpieczenia i ustalenia majątku należącego do masy konkursowej odbyć się ma zaraz po otwarciu konkursu

a) opieczętowanie,

b) zinwentowanie masy.

Tak opieczętowanie jak i zinwentowanie w braku odmiennych postanowień niniejszej ustawy odbyć się ma według przepisów o postępowaniu niespornem zawartych przedewszystkiem w §§ach 43., 45., 92.—107. pat. ces. z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p.

Tak opieczętowanie jak i zinwentowanie przedsięwziąć powinien komisarz konkursowy lub inny delegat sądowy. Takim delegatem sądowym może być nie tylko urzędnik sędziowski, ale także urzędnik kancelaryjny (§ 56. ust. o org. sąd. z 27. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p.), zwłaszcza organ wykonawczy (§ 337. instr. sąd.) tudzież notaryusz. W szczególności, jeżeli chodzi o opieczętowanie lub sporządzenie inwentarza w siedzibie sądu konkursowego, a nie przedsiębierze tej czynności sam komisarz konkursowy, to delegatem sądowym musi być notaryusz (rozp. min. spr. z 7. maja 1860. l. 120. Dz. u. p. łącznie z §. 183. ord. not.)[1]).

Zamianowanie komisarza sądowego do opieczętowania i zinwentowania masy nastąpi — jeśli się do tego deleguje komisarza konkursowego lub inny organ sądowy — przez zwykłą notatkę (videat NN.) na pierwopisie uchwały otwierającej konkurs. W razie wydelegowania do tej czynności notaryusza, następuje jego zamianowanie przez doręczenie mu wygotowania uchwały otwierając e konkurs (rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. r. m. spr.)

Jeżeli opieczętowanie i sporządzenie inwentarza ma nastąpić poza ściślejszym okręgiem sądu konkursowego, to do przedsięwzięcia tych czynności powinien sąd konkursowy wezwać odnośny sąd powiatowy w jego okręgu leżący, chyba że chodzi o zinwentowanie dobra tabularnego, gdyż wtedy albo sam sąd konkursowy jako instancya realna musi przez swój organ inwentarz sporządzić (§ 117. N. J.), albo (jeżeli nim jest wyjątkowo sąd handlowy) wezwie o wykonanie tej czynności odnośny trybunał będący instancyą realną.

---

[1]) Kaserer, str. 156., podobnie Schwarz, I., str. 227.; według Pollaka, str. 106. i n., nie może w siedzibie sądu konkursowego

Jeżeli zaś opieczętowanie i opisanie mają być przedsięwzięte poza (obszerniejszym) okręgiem sądu konkursowego, to sąd konkursowy musi wezwać o wykonanie tych czynności odnośny sąd powiatowy, chyba że przedmiotem zinwentowania jest majątek tabularny, gdyż wówczas należy zawezwać odnośny sąd obwodowy względnie krajowy jako instancyę realną (§§ 37. i 117. N. J.).

Jeżeli organ przedsiębiorący opieczętowanie i zinwentowanie spostrzeże, że niema majątku dostatecznego do pokrycia kosztów postępowania konkursowego, to powinien bezzwłocznie o tem zdać sprawę, by sąd konkursowy mógł wedle §u 154. znieść konkurs. Jeżeli tego komisarz inwentacyjny nie uczyni, to staje się odpowiedzialnym za wynikłe stąd skutki. Według §u 188. ord. not. z 25. maja 1855. traci wśród wspomnianych tu okoliczności notaryusz nie tylko prawo do żądania wynagrodzenia, ale ponadto odpowiada za należytość znawców i inne koszta[1].

W przedmiocie opieczętowania i spisania masy konkursowej wydało ministerstwo sprawiedliwości rozp. z 14. lutego 1897. l. 7. Dz. rozp. min. spr. Rozporządzenie to brzmi jak następuje:

Wykazy roczne w przedmiocie wyników postępowania konkursowego wzbudziły w ministerstwie przekonanie, że wysokość kosztów w konkursach, które niejednokrotnie znacznie wpływają na ostateczny rezultat na niekorzyść wierzycieli, spowodowana jest nie wyłącznie wydatkami na zarząd, ale nierzadko także niestosunkowo wysokimi wydatkami na zinwentowanie i zrealizowanie masy. Już w §§. 93. i 94. u. konk. wyrażona jest myśl, że inwentowanie, przeznaczone dla zabezpieczenia wierzycieli, nie powinno przemienić się dla nich w privilegium odiosum. Takiem zaś staje się ono, jeżeli, jak to w kilku przypadkach spostrzeżono, koszta sporządzenia inwentarza wynoszą ponad 5%, ba dochodzą aż do 10% majątku masalnego.

Ministerstwo sprawiedliwości spodziewa się, że sądy przy starannem indywidualnem traktowaniu poszczególnych przypadków

---

sporządzić inwentarza sam komisarz konkursowy, lecz zawsze to czynić powinien notaryusz.

[1]) Schwarz, I., str. 228., II., str. 160. i 173.

posługiwać się będą środkami przez obowiązującą ustawę dostarczonymi, aby temu przeszkodzić, by przy sporządzeniu inwentarza wyrządzona wierzycielom szkoda przewyższała korzyści. W regule nie będzie trudno na podstawie dat istniejących w chwili otwarcia konkursu tudzież przez zasięgnięcie wiadomości (także w krótkiej drodze) ocenić, czy zinwentować się mający majątek ma większą lub mniejszą wartość i objętość. W przypadkach, gdzie strata czasu potrzebnego do sporządzenia inwentarza i wartość prawdopodobnie będą małe, będzie należało według §u 91. u. konk. poruczyć sporządzenie inwentarza komisarzowi konkursowemu lub innemu organowi sądowemu, wedle okoliczności także urzędnikowi kancelaryjnemu lub słudze. Ponieważ przy tej czynności należy według §u 86. ust. konk. postępować wedle zasad postępowania w sprawach niespornych, a § 103. pat. ces. z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p. tylko w przypadku oszacowania dóbr nieruchomych albo ruchomości o szczególnej wartości przepisuje zawezwanie dwóch oceniciełi, to w drobniejszych przypadkach, zwłaszcza u kupców i przemysłowców, których towary są przeciętnej jakości, wystarczy zawezwać jednego oceniciela. Wreszcie będzie należało i na to uważać, by przy starannem wyzyskaniu czasu czynności możliwie szybko i bez zbytecznie rozwlekłego protokołu ukończyć.

Także w tych przypadkach, gdzie z powodu większej objętości masy potrzebnem jest poruczenie czynności urzędowych notaryuszowi albo z powodu wielkości majątku nie potrzeba się obawiać niestosunkowych kosztów, będzie należało przestrzegać, by czynności przedsięwzięto przy możliwem wyzyskaniu czasu.

Przy zinwentowaniu składów towarowych często praktykowanego zwyczaju przybierania osób pomocniczych spełniających czynności podrzędne nie można z góry potępić, jednakże komisarz sądowy wydelegowany do sporządzenia inwentarza będzie musiał w każdym poszczególnym przypadku zważyć, czy i o ile użycie takiego organu pomocniczego jest konieczne.

Rozumie się samo przez się, że to, co powiedziano o delegowaniu organów sądowych do sporządzenia inwentarza, stosuje się również, a nawet w wyższym stopniu, do opieczętowania masy. —

Co się tyczy z r e a l i z o w a n i a masy, to ono wedle obowią-

zującej ustawy spoczywa, co prawda, w pierwszym rzędzie w rękach wierzycieli i organów przez nich wybranych. Jednakże kierownictwo i nadzór przyznaje ustawa (w szczególności §§ 70. i 80. ust. konk.) przecież komisarzowi konkursowemu i jego rzeczą będzie przez wpływanie na zarządcę masy i wydział wierzycieli przeszkadzać wszelkiemu przewlekaniu realizacyi tudzież wszelkim zbytecznym i bezcelowym wydatkom. Również według obowiązującej ustawy nic nie stoi temu na przeszkodzie, by sam komisarz konkursowy dał inicyatywę do prowadzących do celu czynności realizacyjnych przez przedkładanie wniosków zarządcy masy i wydziałowi wierzycieli i ogółowi wierzycieli, jak to zwłaszcza w §. 146. u. konk. dla pewnego oznaczonego przypadku jest przewidzianem. W tym względzie znowu poleca się sądom, by przestrzegały zasad, pomieszczonych w reskrypcie min. spr. z 6. sierpnia 1874 l. 11005 [1]).

Zob. w przedmiocie opieczętowania, zinwentowania i oszacowania masy reskr. min. spr. z 17. maja 1902. l. 296. w dodatku II.

§ 87. Do opieczętowania należy, jeśli można, przybrać tymczasowego zarządcę masy.

Ostatniemu należy oddać w przechowanie do zarządu majątkowego krydataryusza odnoszące się książki i zapiski, po poprzedniem opisaniu ich w protokole.

Kosztowności, papiery wartościowe i znalezioną gotówkę należy, o ile nie są potrzebne do pilnych zarządzeń, zdeponować w sądzie.

Opieczętowanie odbyć się ma, o ile § 87. inaczej nie stanowi, według przepisów §u 45. pat. niesp.

Opieczętować należy także przedmioty do masy należące a znajdujące się w posiadaniu osoby trzeciej (O. z 26. stycznia 1899. l. 1060. G. U. n. zb. Nr 489.) [2]).

Opieczętowanie jest niepotrzebne, gdy i o ile pomimo otwarcia konkursu prowadzi się dalej przedsiębiorstwo krydataryusza (arg. z §u 142. ust. 2.).

---

[1]) Reskrypt ten jest przedrukowany w dodatku II.
[2]) Inaczej Pollak, str. 313.

Zob. ustęp 2gi reskr. min. spr. z 17. maja 1902. l. 296. w dodatku II.

§ 88. Co do nieruchomości i wierzytelności krydataryusza, które zaintabulowane są w księgach gruntowych, tabularnych i miejskich, należy bezzwłocznie zarządzić, aby w tych księgach we właściwem miejscu zanotowano dzień otwarcia konkursu. Jednakże zaniechanie takiego zapisku nie może pociągnąć za sobą żadnych skutków prawno-prywatnych.

Dzień otwarcia konkursu uwidacznia się we formie adnotacyi na karcie posiadania (§ 9. ust. z 20. marca 1874. l. 29. Dz. u. kr.) nieruchomości. Adnotacya taka nie uzasadnia żadnych hipotecznych praw wierzycieli konkursowych (O. z 7. grudnia 1875. l. 13412. G. U. 6760.). lecz ma jedynie na celu uwidocznić ograniczenie krydataryusza w zarządzie majątkiem (§ 20. ust. z d. 25. lipca 1871. l. 95. Dz. u. p.). Zaniechanie tej adnotacyi nie pociąga przeto za sobą żadnych szkodliwych następstw prawno-prywatnych; w szczególności brak adnotacyi dnia otwarcia konkursu nie może wbrew §§. 3., 11. i 12. u. konk. skłonić sądu do przychylenia się do podania hipotecznego, jeżeli sąd wiedział skądinąd o otwarciu konkursu (O. z 12. grudnia 1876. l. 2702. G. U. 6096.) [1]).

Adnotacyę dnia otwarcia konkursu spowoduje sąd konkursowy. Jeżeli jednakże sąd ten z jakiegokolwiek powodu uczynić to zaniechał, to postarać się o nią powinien komisarz konkursowy [2]).

Schwarz [3]) żąda, by w drodze analogii z §u 88. odnotowano otwarcie konkursu także w księdze depozytowej przy wszystkich depozytach, co do których krydataryusz występuje jako osoba uprawniona.

O adnotacyi otwarcia konkursu w rejestrze handlowym por.

---

[1]) Jaworski: Ustawy o księgach publicznych, I., str. 130. i 131. Kissling, str. 169.
[2]) Kaserer, str. 156., Schwarz, II., str. 98.
[3]) Schwarz, II., str. 98.

§ 204. ust. konk. i § 5. rozp. min. spr. z 14. maja 1873. l. 71. Dz. u. p. w dodatku I.

§ 89. Sąd konkursowy powinien zaraz po otwarciu konkursu zawiadomić o tem urzędy pocztowe i telegraficzne, a te będą obowiązane doręczać zarządcy masy wszystkie dla krydataryusza nadchodzące przesyłki, listy i depesze. To zarządzenie ma trwać tak długo, jak długo będzie potrzebnem do ochrony praw wierzycieli. Zarządca masy powinien dozwolić krydataryuszowi wglądać w listy i depesze pod jego adresem nadchodzące i wydać mu te z pośród nich, które masy nie dotyczą.

Przepis §u 89., wyraźnie utrzymany w mocy §em 5. ust. z 6. kwietnia 1870. l. 42 Dz. u. p., jest wyjątkiem z art. 10. ust. zasadn. z 21. grudnia 1867. l. 142. Dz u. p.

Analogicznie należy o otwarciu konkursu zawiadomić także inne zakłady komunikacyjne, które prawdopodobnie rozporządzają przedmiotami do masy konkursowej należeć mogącymi (rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.), jako to urzędy cłowe, stacye kolejowe (O. z 4. stycznia 1876. l. 14449. G. U. 5971.), a nawet i banki, w których prawdopodobnie znajdują się depozyta krydataryusza.

W szczególności postanawia rozp. min. spr. z 3. kwietnia 1894. l. 11. Dz. rozp. min. spr., że o otwarciu konkursu należy, z pominięciem zarządu centralnego, zawiadomić wprost naczelników poszczególnych stacyi kolejowych, któreby mogły mieć towary przeznaczone dla krydataryusza.

Dalej stanowi art. 97. statutu Banku austro-węgierskiego zmienionego ces. rozp. z 21. września 1899. l. 176. Dz. u. p., co następuje: Jeżeli do majątku osoby, posiadającej w Banku austro-węgierskim złożone pieniądze, otwarty zostanie konkurs, powinien zastępca masy konkursowej o tem zawiadomić Bank przez sąd kompetentny i podać nazwiska osób, które są uprawnione do rozporządzania tymi pieniądzmi i efektami. Zaniechanie tego zawiadomienia zwalnia Bank od wszelkiej odpowiedzialności za wynikłą stąd dla masy konkursowej szkodę.

Jeżeli przedsiębiorca górniczy popadnie w konkurs, powinien o tem sąd właściwy zawiadomić władzę górniczą i wymienić nazwisko ustanowionego zarządcy przedsiębiorstwa górniczego (§ 189. powsz. ust. górn. z 23. maja 1854. l. 146. Dz. u. p.)

O otwarciu konkursu do majątku osoby wojskowej powinien sąd zawiadomić przełożoną władzę wojskową (§ 12. ust. z 20. maja 1869. l. 78. Dz. u. p.).

Przez wzgląd na skutki prawne, w objaśnieniach do §u 25. podane, należy o otwarciu konkursu zawiadomić odnośne władze względnie instytucye (zobacz uwagi przy §ie 25.). Por. § 68. ust. o org. sąd.

W przedmiocie zawiadomień o otwarciu konkursu zob. § 314. instr. sąd. w dodatku III. i ustęp III. l. 2. a) tudzież ustęp IV. 2. rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr. w dodatku II.

§ 90. Jeżeli krydataryusz pozostaje w służbie publicznej, wskutek której w rękach jego znajdują się kasy, zapasy lub inne przedmioty, to należy za przybraniem delegata władzy, która czuwać ma nad tym majątkiem, przedsięwziąć tegoż wydzielenie (Absonderung).

§ 90. ma zastosowanie także w przypadku otwarcia konkursu do majątku duchownego (§ 107. pat. niesp.).

O sposobie i formie zawiadomienia zob. § 314. instr. sąd. w dodatku III.

§ 91. Sporządzenie inwentarza przedsięwziąć powinien komisarz konkursowy lub inny delegat sądowy z możliwą szybkością za przybraniem zarządcy masy i, jeśli można, w obecności krydataryusza.

Komisarz powinien przy opisaniu i oszacowaniu posługiwać się potrzebnymi rzeczoznawcami.

Oszacowanie odbywa się według przepisów postępowania w sprawach niespornych. Zob. jednak uwagę pierwszą przy §. 93.

Zob. rozp. min. spr. z 14. lutego 1897. l. 7. Dz. rozp. min. przy §. 86.

§ 92. Przedmioty, co do których zachodzi wątpliwość, czy należą do masy, należy wciągnąć do inwentarza i zanotować roszczenia co do nich przez delegata władzy (§ 90.) lub przez inne osoby podniesione.

W przedmiocie zinwentowania i oszacowania rzeczy ruchomych krydataryusza, znajdujących się w rękach wierzyciela z tytułu prawa zastawu lub zatrzymania, należy postąpić według §. 164.

Inwentarz powinien obejmować tylko to, co do masy należy, ale też wszystko, co masę stanowi (ruchomości, nieruchomości, wierzytelności i t. d.).

Z tego powodu nie można wciągnąć do inwentarza rzeczy wyjętych z pod egzekucyi (§ 1.) lub tego, co krydataryusz w ciągu trwania konkursu przez własną pracę zarobi, a co potrzebne jest do jego własnego utrzymania lub do utrzymania osób mających ustawowe prawo żądania od niego utrzymania (§ 5.). W razie wciągnięcia tych przedmiotów do inwentarza przysługuje samemu krydataryuszowi prawo rekursu (O. z 9. kwietnia 1889. l. 4130. G. U. 12670., O. z 12. listopada 1890. l. 12564. G. U. 13480.).

Natomiast cały pozostały majątek krydataryusza, który tenże ma w chwili otwarcia konkursu i który mu w ciągu trwania konkursu przypadnie, należy do inwentarza wciągnąć względnie do sporządzonego już inwentarza dopisać i to bez względu na to, czy przedmioty odnośne znajdują się w posiadaniu krydataryusza czy też (arg. z §u 86. i §. 92. ust. 2gi) w posiadaniu osoby trzeciej [1]) (O. z 22. listopada 1887. l. 13037. G. U. 11845., podobnie O. z 14. marca 1871. l. 2816. G. U. 4090. i O. z 26. stycznia 1899. l. 1060. G. U. n. zb. 489.; inaczej lecz błędnie O. z 24. marca 1874. l. 2628. G. U. 5306. i O. z 21. kwietnia 1874. l. 8568. G. U. 5452.).

---

[1]) Pollak, str. 311.; inaczej Kissling, str. 175., Kaserer, str. 158.; pośrednio Schwarz, I., str. 227., i II., str. 166., wedle którego do inwentarza tylko wtedy wciągnąć można ruchomości znajdujące się w posiadaniu trzeciej osoby, gdy ta osoba się na to zgadza.

W przypadku powszechnej wspólności majątkowej między małżonkami należy do inwentarza wciągnąć także cały majątek małżonka, który w konkurs nie popadł; jeżeli natomiast wspólność majątkowa była tylko częściową, należy do inwentarza wciągnąć tę część majątku drugiego (tj. w konkurs nie popadłego) małżonka, która tej wspólności podlega — §§ 1235. i 1262. u. c. (O. z 15. kwietnia 1885. l. 4383. G. U. 10529., O. z 8. czerwca 1876. l. 6864. G. U. 6173., O. z 24. maja 1876. l. 6231. G. U. 6158., O. z 19. sierpnia 1875. l. 8826. G. U. 5838., O. z 17. października 1893. l. 12211. G. U. 14872., O. z 20. października 1896. l. 12413. G. U. 15874.)[1]).

W konkursie towarzystwa zarobkowo-gospodarczego z ograniczoną poręką należy wciągnąć do inwentarza kwoty, do wysokości których (poza udziałami) członkowie odpowiadają za długi towarzystwa (§§ 76. i 85. ust. z 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p.)[2]).

Zestawienia pasywów inwentarz nie zawiera.

§ **93.** Celem wstawienia do inwentarza wartości dóbr nieruchomych nie potrzeba sądowego oszacowania. Wydział a względnie ogół wierzycieli (§ 144.) uchwali, czy oszacowanie później ma być przedsięwzięte, albo w jaki inny sposób wartość ma być wypośrodkowana. W przypadku takiego oszacowania należy koszta tegoż uważać za ogólne, a nie za szczególne koszta masy.

O ile nastąpi oszacowanie sądowe, należy doń stosować przepisy zawarte w rozporządzeniu min. spr. z dn. 25. lipca 1897. l. 175. Dz. u. p. o oszacowaniu nieruchomości (Realschätzungsordnung). Zob. § 33. tego rozporządzenia.

Jeżeli ogół wierzycieli po spisaniu inwentarza uchwalił wykonanie oszacowania bez oznaczenia sposobu oszacowania, to oszacowanie powinno być sądowe (O. z 28. stycznia 1902. l. 1166. w Centrl. z r. 1902., str. 668. i n.).

---

[1]) Schwarz, II., str. 167., Pollak, str. 310., 294. i n.; porówn. Frankl: Zur Revision, str. 92. Sponner: Der Einfluss des Concurses auf die eheliche Güttergemeinschaft w G. Z. z r. 1896. Nr 32 i 33.

[2]) Pollak, str. 296. i 310.

§ 94. Według tychsamych zasad należy postąpić przy spisaniu i oszacowaniu takich ruchomości, których opisanie i oszacowanie wymaga większego nakładu czasu i kosztów, jak to rzecz się ma n. p. przy bibliotekach, zbiorach sztuki i t. d.

Zob. rozp. min spr. z 14 lutego 1897. l. 7. przy §ie 86.

§ 95. Jeżeli krydataryuszowi jeszcze przed otwarciem konkursu przypadł spadek lub część dziedzictwa, a przyznanie spadku do dnia otwarcia konkursu jeszcze nie nastąpiło, to do inwentarza konkursowego należy tylko to wciągnąć, co krydataryuszowi przypada według wyniku przewodu spadkowego.

Jeżeli także do spadku konkurs otwarty zostanie, to należy go przeprowadzić jako odrębny konkurs.

Przepisy te mają zastosowanie także do spadków i części spadkowych, które krydataryuszowi przypadną dopiero w ciągu trwania konkursu.

W przypadku otwarcia konkursu do spadku jest zbytecznem sporządzenie inwentarza konkursowego, jeżeli sporządzono już inwentarz spadkowy. Jeżeli jednakże po sporządzeniu inwentarza spadkowego nastąpiły pewne zmiany w stanie spadku, wówczas będzie należało te zmiany uwidocznić.

Oddział 6.

Zażądanie wykazu majątku i długów.

§ 96. Jeżeli krydataryusz nie przedłożył jeszcze przed otwarciem konkursu dokładnego wykazu majątku i długów, to powinien go komisarz konkursowy do tego wezwać.

Krydataryusz musi ten wykaz własnoręcznie podpisać i równocześnie zaofiarować przysięgę, że w podanym

stanie czynnym niczego nie zataił i że w stanie biernym niczego nie zmyślił.

Krydataryusz zwykle przedkłada wykaz majątku (w konkursie zwykłym) względnie bilans [1]) (w konkursie kupieckim) wraz z wnioskiem na otwarcie konkursu w przypadkach §§ów 62. i 194.

Stąd § 96. ust. 1szy wejdzie w regule w zastosowanie w przypadkach otwarcia konkursu bez wniosku krydataryusza, tj. w przypadkach §§ów 63. (o ile wyjątkowo na audyencyi z §u 63. krydataryusz spisu majątku nie przedłożył), 64., 198. i 199 [2]).

Do przedłożenia wykazu majątku względnie bilansu, do tegoż podpisania i zaofiarowania przysięgi obowiązany jest jedynie sam krydataryusz lub, jeżeli chodzi o osobę prawniczą, osoba (względnie osoby), która jest powołana do jej zastępstwa. W szczególności o spółkach handlowych zob. § 197. Przedłożenie wykazu majątku, tegoż podpisanie i zaprzysiężenie można wymusić aresztem wedle §. 99.

Tego środka przymusu wogóle (§ 96.) nie można stosować ani do spadkobiercy (sc. cum benefico inventarii) w konkursie otwartym do spadku (O. z 12. października 1871. l. 12102. u Riehla, str. 176.), ani do opiekuna spadkobiercy krydataryusza (O. z 23 września 1902. l. 13178. w Ctrbl. z r. 1902., str. 1040), ani też do kuratora takiego spadku [3]).

§u 96. nie można stosować w konkursie otwartym w krajach tutejszych do nieruchomości zagranicznego krydataryusza (O. z 29. marca 1876. l. 3838. G. U. 6080.).

§ 97. Skoro tylko stan czynny za pomocą inwentarza ustalony zostanie, wówczas, jeżeli złożenia przysięgi żąda zarządca masy lub chociażby tylko jeden wierzyciel, nakazać ma komisarz konkursowy krydataryuszowi jej złożenie i w tym celu wyznaczyć audyencyę, wzywając na nią w miejscu obecnych wierzycieli; na audyencyi tej złoży krydataryusz przysięgę w §. 96. oznaczoną, po

---

[1]) Różnica między spisem majątku a bilansem polega na tem, iż bilans jest dokładniejszy, musi bowiem czynić zadosyć wymogom §u 195.; bilans przedkłada się jedynie w konkursie kupieckim.

[2]) Kissling, str. 178., Kaserer, str. 160., Schwarz, II., str. 145.

[3]) Schwarz, I., str. 73., II., str. 147., Pollak, str. 126.

poprzedniem sprostowaniu lub uzupełnieniu wykazu majątku i długów, o ile się ono okaże koniecznem.

Krydataryuszowi przysługuje prawo co do nakazu złożenia przysięgi, wydanego przez komisarza konkursowego, w przeciągu dni trzech zażądać rozstrzygnięcia sądu konkursowego; przeciw temu rozstrzygnięciu nie jest dopuszczalny dalszy środek prawny.

Przysięgę z §u 97. obowiązane są złożyć osoby w objaśnieniach przy §ie 96 podane.

Przysięgę z §u 97. można złożyć jedynie w ciągu trwania konkursu. Dlatego po uchyleniu konkursu ani nie można nakazać krydataryuszowi, by przysięgę taką złożył (O. z 28. lutego 1872. l. 1895. G. U. 4496., O. z 26. sierpnia 1873. l. 8521. G. U. 5059., O. z 2. marca 1880. l. 1867. w Prz. pr. i adm. z r. 1880., str. 147.) ani też krydataryusz nie jest obowiązany wykonać taką przysięgę, którą nań w ciągu konkursu nałożono (O. z 13 października 1885. l. 11343. G. U. 11364.).

Z drugiej strony zaś można w ciągu trwania konkursu krydataryuszowi nakazać jedynie złożenie przysięgi z §u 97. u. konk. nigdy zaś przysięgi z §u 47. ord. egz. (O. z 29. maja 1900. l. 7223. G. U. n. zb. 1018.).

Złożenie przysięgi z §. 97. można wymusić aresztem, a o wzbranianiu się złożenia przysięgi należy zawiadomić prokuratoryę państwa (zob. § 99.). Zob. także § 208. l. f.).

Termin 3dniowy do rekursu przeciw nakazowi złożenia przysięgi jest wyjątkiem z §u 255.

Oddział 7.

Zarządzenia co do osoby krydataryusza.

§ 98. Sąd konkursowy ma zaraz przy otwarciu konkursu rozważyć i postanowić, czy należy krydataryusza z powodu podejrzenia ucieczki przyaresztować.

Jeżeli aresztu nie zarządzono zaraz przy otwarciu

konkursu, to może sąd konkursowy, dopóki nie ma wydziału wierzycieli, tylko na wniosek jednego lub więcej wierzycieli lub zarządcy masy, po wyborze wydziału wierzycieli zaś tylko na wniosek tego ostatniego względnie ogółu wierzycieli (§ 144.) zarządzić aresztowanie krydataryusza z powodu podejrzenia ucieczki.

Zob. § 100.

§ **99.** Sąd konkursowy może dalej zarządzić aresztowanie krydataryusza, jeżeli tenże wzbrania się przedłożyć wykaz majątku i długów lub wykonać przez niego złożyć się mającą przysięgę (§ 96.) albo rozkazom sądu konkursowego stawia trwały opór.

O odmówieniu złożenia przysięgi należy donieść prokuratoryi państwa.

Por. ust. ostat. §u 66.

O odmówieniu złożenia przysięgi należy prokuratoryę państwa zawiadomić, przesyłając jej protokół spisany z krydataryuszem (ustęp III l. 12 rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.), — jasna rzecz, o ile taki protokół istnieje.

Zob. § 100.

§ **100.** Do wykonania aresztu mają zastosowanie postanowienia ustawy sądowej o areszcie osobistym na zabezpieczenie (§ 98.) i o rozciągnięciu aresztu jako środka wymuszającego (§ 99.). Cały czas trwania aresztu zarządzonego po otwarciu konkursu nie może przekraczać 6 miesięcy. Koszta utrzymania należą do kosztów masy.

Na wniosek wydziału wierzycieli względnie ogółu wierzycieli (§ 144.) należy areszt wykonać przez przytrzymanie krydataryusza w jego mieszkaniu.

Tosamo może sąd konkursowy według własnego uznania zarządzić, w tym przypadku nie śmią jednakże

bez przyzwolenia wydziału wierzycieli spotkać masę większe koszta.

Areszt z §u 99. (areszt jako środek wymuszający) wykonany ma być według §§ów 360.—366. ord. egz.

Wedle tychsamych przepisów ma być również wykonany areszt z §u 98. (areszt osobisty na zabezpieczenie), odpowiadający tymczasowemu zarządzeniu przez zamknięcie i przytrzymanie z §. 386. ord. egz., z tą atoli różnicą, że areszt tego rodzaju jest wykluczony odnośnie co do osób pełniących służbę czynną w armii lub żandarmeryi (§ 386. ustęp 2. ord. egz.).

§ 101. Uchylenie aresztu postanowić ma sąd konkursowy po wysłuchaniu sprawozdania komisarza konkursowego z uwzględnieniem powodu aresztowania według własnego uznania.

Jeżeli uchylenie aresztu postanowionem zostanie, to należy o tem zawsze zawiadomić prokuratoryę państwa.

Areszt należy uchylić, gdy odpadnie powód, dla którego areszt zarządzono, n. p. gdy krydataryusz złoży przysięgę z §u 97., gdy nie zachodzi więcej obawa ucieczki i t. d.

§ 102. O otwarciu konkursu należy prokuratoryę państwa bezzwłocznie w tym celu zawiadomić, by natychmiast wdrożone zostały karne dochodzenia przyczyn niewypłacalności krydataryusza.

O zawiadomieniu prokuratoryi o otwarciu (i ukończeniu) konkursu zob. § 314. instr. sąd. w dodatku III.

Por. § 85. proc. karnej przy §. 66.

Oddział 8.

O ustaleniu roszczeń.

I. Postępowanie z roszczeniami, które podlegają zgłoszeniu w konkursie.

A. Zwyczajne postępowanie przy zgłoszeniu, likwidacyi i oznaczeniu stopnia pierwszeństwa.

§ 103. Tylko wierzyciele konkursowi (§ 42.) mają

swych pretensyi w konkursie dochodzić według następujących przepisów o zgłoszeniu, likwidacyi i oznaczeniu stopnia pierwszeństwa roszczeń.

O pojęciu wierzyciela konkursowego zob. § 42. i objaśnienia do tego §. na str. 100. i n.

§ **104.** Jeżeli czasokresu dla zgłoszeń i audyencyi dla likwidacyi roszczeń wierzycieli konkursowych nie oznaczono już w edykcie konkursowym (§ 67., 5.), to komisarz konkursowy powinien je dodatkowo wyznaczyć i najpóźniej w przeciągu dni ośmiu po wywieszeniu edyktu ogłosić.

§ **105.** Ogólny czasokres dla zgłoszeń powinien przez wzgląd na miejsce zamieszkania znanych wierzycieli wynosić nie mniej jak 30 i nie więcej jak 90 dni, licząc od dnia ogłoszenia.

Czasokres ten nie ma charakteru prekluzyjnego; dlatego i późniejsze zgłoszenia są dopuszczalne. O tych spóźnionych zgłoszeniach zob. § 123.

§ **106.** Ogólna audyencya likwidacyjna nie powinna być na późniejszy czas wyznaczona jak na dzień trzydziesty po upływie czasokresu dla zgłoszeń.

O audyencyi likwidacyjnej zob. §§ 114. i n.

Dla spóźnionych zgłoszeń należy wyznaczyć odrębną audyencyę likwidacyjną (zob. § 123.).

§ **107.** O ogłoszonym czasokresie dla zgłoszeń i o audyencyi likwidacyjnej należy oprócz tego osobno zawiadomić domniemanych wierzycieli, których miejsce zamieszkania lub pobytu jest znane, i zastępstwo władzy podatkowej.

Zastępcą władzy podatkowej jest prokuratorya skarbu.

Zawiadomienia osobne, o których w §. 107. mowa, są tylko instrukcyjnie przepisane (§ 254.).

Zawiadomienie w myśl §u 107. zarządzić ma komisarz konkursowy zaraz po wyznaczeniu czasokresu dla zgłoszeń i audyencyi likwidacyjnej, jeśli zaś te wyznaczono już w uchwale otwierającej konkurs, bezzwłocznie po jej otrzymaniu. Zwłoka w tym względzie dopuszczalną jest tylko wtedy, gdy nie ma jeszcze wykazu długów (rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.).

§ 108. Zgłoszenie powinno nastąpić w sądzie konkursowym, w przypadku §. 72. zaś w tymże lub w sądzie powiatowym, przy którym komisarz konkursowy ma swą siedzibę urzędową i to albo za pomocą pisemnego podania albo ustnie do protokołu.

Jednem podaniem można zgłosić także kilka pretensyi tegosamego wierzyciela.

Podpis adwokata na podaniu nie jest potrzebny.

Zgłoszenie może wierzyciel wnieść sam albo też przez wykazanego pełnomocnika. Pełnomocnikiem takim może być także zarządca masy (inaczej O. z 26. marca 1887. l. 6080. G. U. 11612.)[1]). Zob. w tej kwestyi objaśnienia do §u 75. na str. 174.

Zgłoszenia ustne do protokołu przyjmuje kancelarya sądowa (§ 319. instr. sąd.).

§ 109. W zgłoszeniu żądać należy nie tylko uznania płynności wierzytelności, lecz także przyznania jej wymaganego dla niej stopnia pierwszeństwa (Rangordnung), a to także w tym przypadku, gdy wierzytelność była już przedmiotem sporu, w którym rozstrzygnięcie co do rzeczy samej (Hauptsache) zapadło.

Jeżeli uprawnieni do żądania zwrotu z powodu ewentualnego roszczenia o odszkodowanie albo wierzyciele realni z powodu niepokrytej reszty swej pretensyi równocześnie występują jako wierzyciele konkursowi, to powinni

---

[1]) Zgodnie z tem orzeczeniem Schwarz, II., str. 189.

w zgłoszeniu wyjaśnić stan rzeczy oznaczając dokładnie przedmiot, do którego się odnosi roszczenie o zwrot lub na którym ciąży pretensya realna; mogą jednakże postawić żądanie o uznanie płynności i oznaczenie stopnia pierwszeństwa dla całej kwoty ich osobistego roszczenia.

Por. § 30. ust. 3ci. na str. 88.

§ 110. W zgłoszeniu należy podać nazwisko, stan i miejsce zamieszkania zgłaszającego, następnie kwotę i tytuł prawny wierzytelności i wymienić środki dowodowe, na których się żądanie opiera, tudzież załączyć dokumenty w pierwopisie lub odpisie.

Jeżeli o wierzytelność toczy się już spór, to zgłaszający powinien dołączyć pisma, w jego posiadaniu się znajdujące, i postawić wniosek, aby komisarz konkursowy zażądał aktów procesowych od sądu, w którym się one znajdują.

Jeżeli zgłoszenie wnosi się na pismie, wówczas należy także przedłożyć odpis podania i jego załączników.

Zgłosić wierzytelność może także trzecia osoba, która uzyskała czy to sądowne czy to umowne prawo zastawu na wierzytelności przysługującej jej dłużnikowi do krydataryusza[1]).

Wierzytelność zgłoszona musi opiewać zawsze na ściśle oznaczoną sumę pieniężną i to w monecie tutejszej wyrażoną. Zgłoszenie powinno obejmować także należytości uboczne jak procenta i koszta sporu i t. d.

O ostemplowaniu podania i załączników zob. w dodatku IV.

Wierzytelność, którą już raz zgłoszono, której zgłoszenie jednakże później cofnięto, można ponownie zgłosić (O. z 23. marca 1880. l. 3287. G. U. 7905.).

---

[1]) Petschek: Die Zwangsvollstreckung in Forderungen nach oesterr. Rechte 1901., str. 302.; Dr Flossmann w G H. z r. 1880. Nr 52.).

Skutki zgłoszenia są następujące:

1) Zgłoszenie powoduje przerwę względnie wstrzymanie przedawnienia wierzytelności zgłoszonej (§§ 8. i 125.).

2) Od chwili zgłoszenia biegną ustawowe procenta zwłoki przy wierzytelnościach nieoprocentowanych (§ 17. ustęp 2gi).

3) Wierzytelność zgłoszona musi być uwzględniona (to znaczy uznana lub zaprzeczona) w postępowaniu likwidacyjnem (§§ 119. i 123.), przy układaniu projektu rozdziału masy (§ 174.) i przy ugodzie przymusowej (§ 221.).

§ 111. Wierzyciele, nie mieszkający w miejscu, w którem ma swą siedzibę urzędową komisarz konkursowy, ani też w pobliżu tego miejsca, muszą w zgłoszeniu wymienić zamieszkałego tamże pełnomocnika dla odbioru pism, w przeciwnym bowiem razie na wniosek komisarza konkursowego sąd konkursowy dla nich ustanowi kuratora na ich niebezpieczeństwo i koszta.

Wymienienie albo ustanowienie pełnomocnika do odbioru pism nie musi nastąpić w każdym przypadku, gdy wierzyciel nie mieszka w siedzibie urzędowej komisarza konkursowego lub w pobliżu tejże; owszem należy odpowiednio uwzględnić nowoczesne stosunki komunikacyjne, w szczególności możność szybkiego porozumiewania się za pomocą poczty lub telegrafu. Zapatrywanie to, podane w rozporządzeniu min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr. (zob. w dodatku II.), podziela w zupełności orzeczenie z 20. grudnia 1899. l. 18382. G. U. n. zb. 801. [1]).

Pełnomocnikiem dla doręczeń może być także zarządca masy [2]) (por. obj. do §u 75.); przeciwne zapatrywanie wyrażone jest w orzeczeniu z 26. maja 1887. l. 6080. G. U. 11612. [3]). Wedle orzeczenia

---

[1]) Tak także Sternlicht: Ueber den Schriftenempfänger eventuell Curator nach § 111. der Concursordnung w J. Bl. z r. 1900., str. 111. i n., i Kaserer, str. 177. i 154. Por. Dr J. K. Zur Auslegung des §. 111. C. O. w J. Bl. z r. 1879. Nr 43., Schwarz, II., str. 194.

[2]) Pollak, str. 195. i 140., Frankl. w J. Vierteljahrschrift z r. 1889., str. 173., Frankl: Zur Revision, str. 26.

[3]) Tak także Schwarz, II., str. 189. i I., str. 184.

z 20. grudnia 1899. l. 18382. G. U. n. zb. 801 nie można ustanowić pełnomocnikiem dla doręczeń poczty [1])

O ustanowieniu przez sąd kuratora z §u 111. należy zawiadomić odnośnego wierzyciela; ostatniemu przysługuje prawo rekursu.

Kuratela ustanowiona odpada, gdy wierzyciel później ustanowi pełnomocnika dla doręczeń i o tem sąd konkursowy zawiadomi.

§ **112.** Pisemne podania i protokoły spisane w przedmiocie zgłoszeń należy wraz z załącznikami i z ewentualnie zażądanymi aktami procesowymi (§ 110.) doręczyć komisarzowi konkursowemu. U niego można przeglądać zgłoszenia wraz z załącznikami i innymi aktami.

Zarządcy masy należy natychmiast przesłać z każdego protokolarnego zgłoszenia urzędowy odpis, a z każdego pisemnego zgłoszenia i tegoż załączników odpis przez stronę dołączony.

Tenże ma przez dokładne badanie tych aktów, dalej istniejących ksiąg, pism, aktów procesowych i dokumentów, przez znoszenie się z krydataryuszem i wydziałem wierzycieli tudzież za pomocą innych środków służących do gruntownego zbadania stanu długów i jakości każdej poszczególnej wierzytelności w ten sposób przygotować się do audyencyi likwidacyjnej, aby mógł na niej stanowczo się oświadczyć w przedmiocie rzetelności i stopnia pierwszeństwa zgłoszonej pozycyi.

Jeżeli komisarzem konkursowym jest członek trybunału, to kancelarya komisarza konkursowego powinna temuż przedłożyć zgłoszenia wierzycieli.

Komisarz konkursowy powinien ewentualnie potrzebne uzu-

---

[1]) Inaczej Schwarz, II.. str. 194.. i D. J. K.: Zur Auslegung des 111. C. O. w J. Bl. z r. 1879. Nr 43.

pełnienia zgłoszeń, o ile można przy zastosowaniu §. 84. proc. cyw., spowodować i poczynić zarządzenia przepisane w §. 110. ustęp. 2. i w §. 111. ust. konk. [1]). Jeżeli takie zarządzenia nie są potrzebne, to powinien komisarz konkursowy bez powzięcia uchwały jeden egzemplarz zgłoszenia wziąć do aktów, a drugi egzemplarz kazać doręczyć zarządcy masy.

Jeżeli komisarzem konkursowym jest naczelnik sądu powiatowego, to powinien oddział kancelaryjny — samodzielnie, nie zasięgając uchwały sądowej — przesłać komisarzowi konkursowemu wszystkie do sądu konkursowego nadeszłe zgłoszenia, nie wciągnąwszy ich wprzód do przeglądu aktów. Komisarz konkursowy ma ze zgłoszeniem postąpić według przepisów w poprzedzającym ustępie podanych.

Skoro skutkiem spóźnionych zgłoszeń wyznaczono osobną audyencyę likwidacyjną (§ 123. ust. konk.), to również nie należy wygotować osobnej uchwały co do zgłoszeń nadeszłych aż do tej audyencyi (rozp. min. spr. z dnia 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.).

Akta, odnoszące się do zgłoszeń, może przeglądać zarządca masy, krydataryusz i każdy wierzyciel, gdyż im wszystkim służy prawo zaprzeczania zgłoszonych wierzytelności (§§ 115. i 119.).

Okoliczność, że zarządca masy nie zniósł się wcale ani z krydataryuszem, ani z wydziałem wierzycieli, nie ma żadnego wpływu na ważność oświadczenia, uczynionego przez zarządcę masy na audyencyi likwidacyjnej (O. z 23. października 1888. l. 12504. G. U. 12408.). Wynika to z §u 78.

O należytości, której podlega odpis protokołowanych zgłoszeń, zob. w dodatku IV.

§ 113. Po upływie czasokresu dla zgłoszeń, powinien zarządca masy bezzwłocznie sporządzić tabelę zgłoszeń i przedłożyć ją komisarzowi konkursowemu do zbadania i ewentualnego sprostowania.

Tabelę tę należy założyć według klas w konkursie,

---

[1]) Por. artykuł anonimowy w J. Bl. z r. 1880. Nr. 42. i 43. »Die Anmeldung im Concursverfahren«, str. 512.

a w odnośnych oddziałach należy umieściéz głoszenia w tym porządku, który odpowiada roszczonemu stopniowi pierwszeństwa, a w razie równości stopnia wedle czasu zgłoszenia. Każde poszczególne zgłoszenie należy przytoczyć z wymienieniem nazwiska, miejsca zamieszkania, stanu zgłaszającego i jego pełnomocnika, dnia i liczby podawczej zgłoszenia, wysokości zgłoszonego kapitału i należytości ubocznych, podanego tytułu prawnego wierzytelności i roszczonego stopnia pierwszeństwa i należy pozostawić jedną rubrykę wolną dla wciągnięcia rozstrzygnięcia na audyencyi likwidacyjnej zapaść mającego i dla uwag.

Porządek w ustępie 2. §u 113. podany jest ważny ze względu na § 115. ustęp 1. i § 119. ustęp. 2.

§ 114. Na audyencyi likwidacyjnej musi się jawić osobiście zarządca masy i jego zastępca (§ 74.); należy także, jeśli to jest możliwem, do audyencyi tej przyzwać krydataryusza. Należy również trzymać w pogotowiu do przeglądania sporządzoną tabelę wraz z oryginalnemi zgłoszeniami i ich załącznikami, ewentualnie sprowadzone akta procesowe i księgi kupieckie krydatarysza [1]).

§ 115. Komisarz konkursowy kieruje na audyencyi postępowaniem likwidacyjnem i w tym celu poddaje pod rozpoznanie najpierw pozycye nieobjęte wykazem długów (§ 96.), a następnie, o ile ułatwienie czynności nie wymaga innego porządku, pozostałe pozycye w tym porządku, w jakim są w tabeli wymienione (§ 113.) i to wciąż w drodze ustnej rozprawy, przy każdej pozycyi przesłu-

---

[1]) Frankl: Zum § 114. der Concursordnung w Vierteljahresschrift des deutschen Juristenvereines in Prag. T. XIX. z r. 1888., str. 12 i n., i Frankl: Zur Revision, str. 104. i n.

chuje w formie rozprawy (gegeneinander) osoby interesowane, zasięga od krydataryusza potrzebnych wyjaśnień i usiłuje według możności doprowadzić do skutku porozumienie się. W szczególności nawet wówczas, gdy rzetelność wierzytelności jest zaprzeczoną, musi mimo to także być poddany rozprawie stopień pierwszeństwa, który jej będzie przysługiwał na przypadek późniejszego stwierdzenia jej rzetelności. Jeżeli co do zgłoszonej wierzytelności zapadło już sędziowskie rozstrzygnięcie w sprawie głównej, to rozprawa w przedmiocie rzetelności tej wierzytelności ma się ograniczyć jedynie do faktów, które nastąpiły po rozstrzygnięciu.

Należy spisać protokół audyencyi, w którym jednak w przedmiocie każdej poszczególnej pozycyi tylko się nadmieni, czy i o ile jej rzetelność i stopień pierwszeństwa są niezaprzeczone, albo czy, przez kogo i w jakiej objętości rzetelność albo stopień pierwszeństwa jeszcze zaprzeczone pozostają.

Te wyniki rozprawy należy także zanotować w tabeli.

Porządek przepisany w 1szym ustępie §u 115. jest podyktowany względami na napis §u 119. ustęp 2.

Do ustępu 3go należy zaznaczyć: Przepis tego ustępu odnosi się jedynie do prawomocnych rozstrzygnięć (O. z 21. grudnia 1880. l. 10407. G. U. 9729.)[1]. Otóż wierzytelności opierające się na takich prawomocnych orzeczeniach można zaprzeczać tylko[2]) co do stopnia, natomiast co do rzetelności[3]) ich tylko z powodu

---

[1]) Pollak, str. 216., 202., Schwarz, I., str. 176. i 177., II., str. 214.; Kissling, str. 197.

[2]) Por. Pollak: Zur Revision, str. 108.

[3]) Nie można też likwidować wyższych procentów od tych, które w orzeczeniu sędziowskiem przyznano — w danym przypadku umówił się wierzyciel z dłużnikiem przy wystawieniu weksla, że mu będzie płacił wyższy procent niż ustawowy — (O. z 28. czerwca 1881. l. 8158. G. U. 8509.).

okoliczności zaszłych po prawomocności orzeczenia tudzież z przyczyn uzasadniających wzruszalność czynności prawnej (§ 12. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p.)[1]).

Można jednakże kwestyonować prawomocność rozstrzygnięcia n. p. powołać się na to, że orzeczenie (nakaz zapłaty) nie zostało należycie doręczone (O. z 21. grudnia 1880. l. 10407. G. U. 9729.).

Przepis ustępu 3go wedle brzmienia ustawy odnosi się tylko do orzeczeń sędziowskich. Takimi są także wekslowe nakazy zapłaty (O. z 21. września 1875. l. 10130. G. U. 5857., O. z 27. kwietnia 1876. l. 2147. G. U. 6122., O. z 21. grudnia 1880. l. 1047. G. U. 9729.). Nie są zaś nimi — rzecz jasna — akta notaryalne z klauzulą z §u 3. ust. not. (O. z 24. kwietnia 1878. l. 4733. G. U. 6926.).

Praktyka jednakże rozszerza zastosowanie tego przepisu także do prawomocnych orzeczeń władz administracyjnych, w szczególności skarbowych, tak podatkowych jak i należytościowych. I tak na równi z rozstrzygnięciami sędziowskiemi stawiają orzeczenia z 31. stycznia 1888. l. 1222. G. U. 12030., z 13. lutego 1894. l. 1889. G. U. 15016. i z 23. kwietnia 1901. l. 6134. w dodatku do Dz. rozp. m. spr. z r. 1902. l. 414. podatkowe wykazy zaległości [2]) [3]).

---

[1]) Niedość jasno Pollak, str. 203.

[2]) W ten sposób praktyka dochodzi do tego rezultatu, który znalazł dawniej przed wejściem w moc obowiązującą dzisiejszej ustawy konkursowej wyraz w przepisie dekretu nadw. z 3 lutego 1821. l. 1737. Zb. u. s. W myśl tego dekretu nie może w konkursie być przedmiotem sądowej rozprawy lub orzeczenia kwestya obowiązku masy lub krydataryusza do zapłaty zgłoszonego podatku lub kwestya wysokości zgłoszonych zaległości podatkowych; (wolno jednakże zarządcy masy wnieść uzasadnione zarzuty przeciw pretensyom urzędów podatkowych do wyższych władz politycznych i kameralnych). Dekret ten uważają za zniesiony dziś ci. którzy rozszerzają w sposób tu w tekscie wskazany przepis ustępu 3go §u 115. (n. p. Schwarz, I., str. 177.). Za utrzymany dziś jeszcze w mocy uznaje ten dekret orzeczenie z 28 października 1874. l. 11374. G. U. 5520

[3]) Tak też Pollak, str. 202., Schwarz, I., str. 176. i 177., II., 214. i 215.; zob. trafne uwagi u Fuxa: Ueber die Behandlung der Steuern und Gebüren im Concurs- und Executionsverfahren (r. 1900) str. 26. i n.; inaczej Kissling. str. 198.

Pierwsze z wymienionych orzeczeń, stwierdziwszy ten fakt, dodaje, iż rozprawa powinna się ograniczyć do zbadania, czy zgłoszenie jest zgodne z oryginalnym wykazem zaległości i do rozstrzygnięcia kwestyi, jaki stopień przysługuje zgłoszonej wierzytelności (Podobnie O. z 2. września 1879. l. 9521. G. U. 8660.). Drugie orzeczenie, również fakt ten stwierdziwszy, dodaje, iż zgłoszone zaległości podatkowe należy tymczasowo uważać za płynne także wówczas, gdy je zarządca masy zaprzeczył i wykazał, że wniósł do władzy skarbowej rekurs przeciw wymiarowi podatku. Wreszcie trzecie z wymienionych orzeczeń stwierdza, że zaległości podatkowe zgłoszone do masy należy także w razie, gdy zaprzeczone zostały przez zarządcę masy, zanotować w tabeli zgłoszeń jako płynne i zastrzedz tylko zarządcy masy zaczepienie ich płynności u odnośnej władzy administracyjnej.

Oświadczenie oddane przez zarządcę masy na audyencyi likwidacyjnej w przedmiocie rzetelności i stopnia pierwszeństwa zgłoszonej wierzytelności (posagu) należy zamieścić w tabeli likwidacyjnej bez względu na to, czy oświadczenie to jest w ustawie uzasadnione czy też nie. Ostatnią kwestyę rozstrzygnąć można tylko w drodze procesu (O. z 30. listopada 1898. l. 16214. G. U. n. zb. 395.).

Odnośnie do ustępu 4. §u 115. zob. ustęp IV. l. 1. rozp. min. spraw. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr. w dodatku II.

O należytości stemplowej do protokołu likwidacyjnego zobacz w dodatku IV.

§ **116.** Dopóki postępowanie likwidacyjne odnośnie do poszczególnej pozycyi nie jest ukończone, może zgłaszający dla niej żądać także takiego stopnia pierwszeństwa, jakiego nie żądał w zgłoszeniu.

Inne rozszerzenie żądania nie jest dopuszczalne, można jednakże dla rozszerzonego roszczenia wnieść nowe zgłoszenie po myśli §u 123.

Restryngować (a tembardziej cofnąć) zgłoszenie co do sumy jak i stopnia pierwszeństwa można zawsze.

Rozszerzyć zaś można zgłoszenie co do stopnia żądanego aż do chwili w ustępie 1szym §u 116. podanej; rozszerzenie

zgłoszenia co do sumy należy natomiast uważać za nowe zgłoszenie nadwyżki i zgłoszenie to według czasu zgłoszenia poddać badaniu na ogólnej lub szczególnej audyencyi likwidacyjnej [1]) (zob. uwagi przy §ie 123.).

Również zmianę tytułu zgłoszenia należy traktować jak rozszerzenie zgłoszenia co do sumy.

§ 117. Niestawiennictwo wierzyciela albo jego pełnomocnika albo ustawowego zastępcy na audyencyi nie przeszkadza załatwieniu czynności rozpoznawczej odnośnie do wierzytelności przez niego zgłoszonej.

§ 118. Jeżeli czynności rozpoznawcze nie zostaną ukończone w jednym dniu, to komisarz konkursowy powinien zarządzić ich dalszy ciąg na jeden z najbliższych dni i oznajmić to obecnym stronom interesowanym przy przerwaniu rozprawy tudzież zanotować w protokole, że to nastąpiło.

Nie potrzeba na nowo wzywać interesowanych.

Jeżeli nastąpi odroczenie audyencyi likwidacyjnej, to należy ustnie ogłosić termin następnej audyencyi i nie należy wedle możności rozsyłać wezwań na piśmie (rozp. min. spraw. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.).

§ 119. Zarządca masy powinien przy każdej pozycyi się oświadczyć, czy i z jakich powodów rzetelność i stopień pierwszeństwa wierzytelności uznaje lub zaprzecza.

Każdy na audyencyi obecny wierzyciel, którego wierzytelność zbadano i co do rzetelności nie zaprzeczono, albo którego wierzytelność jest pomieszczona w wykazie długów (§ 96.), ma prawo zaprzeczać rzetelności i stopnia pierwszeństwa każdej innej wierzytelności, dla której żądany jest równy lub wyższy stopień.

---

[1]) Podobnie Pollak, str. 196.; odmiennie Schwarz, II., str. 195.

Za niezaprzeczone poczytuje się rzetelność i stopień poszczególnych pozycyi w konkursie, jeżeli i o ile zarządca masy wyraźnie je uznaje, a nikt z pośród wyżej wymienionych obecnych wierzycieli ich nie zaprzecza.

Zaprzeczenie pochodzące wyłącznie od krydataryusza nie ma odnośnie do majątku należącego do konkursu żadnego prawnego skutku; przeszkadza atoli bezpośredniemu dochodzeniu ustalonego w konkursie roszczenia w drodze egzekucyi na majątku nabytym przez krydataryusza po ukończeniu konkursu albo pozostającym mu do swobodnego rozporządzania (§ 55.).

Przy każdej pozycyi musi zarządca masy (lub w przypadku §u 120. zastępca zarządcy masy) wyraźnie oświadczyć, czy i z jakich powodów zgłoszoną wierzytelność tak co do rzetelności jak i co do stopnia pierwszeństwa uznaje lub zaprzecza. W szczególności może zarządca oświadczyć, iż zgłoszoną wierzytelność warunkowo uznaje za rzetelną (O. z 3. grudnia 1884. l. 1356. G. U. 10287. i O. z 4. listopada 1890. l. 6453. G. U. 13459.) [1]).

Nadto może wierzyciel [2]), którego wierzytelność uznano za wyrzetelnioną lub umieszczoną była w wykazie długów (§ 96.), zaprzeczyć rzetelności i stopnia innej wierzytelności, dla której żądano równego lub wyższego stopnia. Zaprzeczenie to musi wierzyciel uczynić wyraźnie. Takiesame stanowisko, co wierzyciel, ma

---

[1]) Zob. Helm: Behandlung der wechselmässigen Regressansprüche im Concursverfahren w J. Bl. z roku 1882. Nr. 46. i 47.; Ofner: Regressansprüche im Concurse w J. Bl. z r. 1882. Nr 48., str. 584., Schwarz, II., str. 217. i n., Pollak, str. 216., Kissling, str. 202.

[2]) Wierzyciel nie może zaprzeczyć rzetelności z przyczyn uzasadniających wzruszalność czynności prawnej, gdyż wykonywanie prawa wzruszania czynności prawnej przysługuje wyłącznie zarządcy masy (§ 16. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p.); tak Steinbach: Commentar zum Anfechtungsgesetze, str. 94., Menzel: Das Anfechtungsrecht, str. 289.; inaczej Pollak, str. 219.

także osoba, która na jego wierzytelności ma umowne lub sędziowskie prawo zastawu [1]).

Wreszcie zaprzeczenie rzetelności (nie stopnia) może pochodzić od krydataryusza. Zaprzeczenie to musi być uczynione wyraźnie.

Zaprzeczenie pochodzące od krydataryusza ma jednakże znaczenie tylko poza konkursem (wyklucza bezpośrednią egzekucyę po ukończeniu konkursu na podstawie wyciągu z protokołu likwidacyjnego), w konkursie zaś samym nie ma żadnego znaczenia. Dlatego pomimo zaprzeczenia ze strony krydataryusza odnośna wierzytelność uchodzić będzie w konkursie za wyrzetelnioną, jeżeli ją uznał zarządca masy, a nie zaprzeczył jej żaden (uprawniony do zaprzeczenia) wierzyciel. Dlatego też krydataryusz nie może zaprzeczać stopnia pierwszeństwa wierzytelności, gdyż stopień ma znaczenie tylko w konkursie.

Zachodzi pytanie, w jakiej chwili audyencyi likwidacyjnej wyżej wymienione osoby muszą względnie mogą swe oświadczenia uczynić?

Otóż co do zarządcy masy, to wynika z brzmienia 1go ustępu §u 119., że oświadczenie swe musi uczynić wtedy, gdy dana pozycya jest przedmiotem rozprawy.

Co do wierzycieli zaś, to analogia z ostatniego przepisu, jakoteż przez ustawę przepisany porządek, w jakim należy poszczególne pozycye badać (§ 115.), tudzież postanowienie, od jakiej chwili może poszczególny wierzyciel cudzą wierzytelność zaprzeczyć (§ 119.), przemawiają za tem, że i wierzyciele oświadczenie swe oddać mogą tylko dopóty, dopóki odnośna pozycya jest przedmiotem rozprawy [2]). Pomimo to jednakże orzeczenie z 23. listopada 1870. l. 13718. G. U. 3967. przyznaje wierzycielom możność wykonania tego prawa w ciągu całej audyencyi likwidacyjnej [3]).

To, co tu powiedziano o wierzycielach, odnosi się także do krydataryusza [2]).

---

[1]) Petschek: Die Zwangsvollstreckung in Forderungen nach oesterr. Rechte (1901.), str. 288. i n., i str. 306. i n.; por. §§. 128. i 213. ord. egz.

[2]) Pollak. str. 220. i 217.; Kaserer. str. 184.

[3]) Schwarz, II., str. 211., Kissling, str. 200.

Konsekwencyą przyjętego tu zapatrywania jest wniosek, że wierzyciel względnie krydataryusz, który nie zaprzeczył danej wierzytelności w chwili, gdy ta była przedmiotem rozprawy, później jej zaprzeczyć już nie ma prawa, tudzież że zarządca masy, który rzetelność wierzytelności uznał, później tego uznania cofnąć i wierzytelności zaprzeczyć nie może [1]).

Natomiast może każdej chwili wierzyciel (względnie krydataryusz) swe zaprzeczenie cofnąć. Tosamo może uczynić zarządca masy i w miejsce zaprzeczenia wyraźnie zgłoszoną wierzytelność uznać [2]). Skoro bowiem osoby te mogą w późniejszym procesie likwidacyjnym zaskarżoną przez wierzyciela zaprzeczoną wierzytelność uznać, przeto nie ma powodu odmawiać im tego prawa także przed wdrożeniem procesu likwidacyjnego.

Postępowanie likwidacyjne jest ważnem, chociaż odbyło się przy współudziale zarządcy masy, później przez instancyę wyższą nie zatwierdzonego (O. z 23. października 1888. l. 12504. G. U. 12408.).

Na audyencyi likwidacyjnej mogą po ukończeniu czynności likwidacyjnych nastąpić wybory wedle §u 143. (zob. tamże).

§ **120.** Co do zgłoszeń przez zarządcę masy jako przez wierzyciela wniesionych powinien zastępca jego oświadczyć się w przedmiocie rzetelności i stopnia pierwszeństwa zgłoszonych wierzytelności.

Zob. § 81.

§ **121.** Wierzyciele, których roszczenia są niezaprzeczone, mogą żądać, by im natychmiast zwrócono oryginalne dokumenta. Komisarz konkursowy powinien na nich zanotować, że i do jakiej sumy i z jakim stopniem pierwszeństwa wierzytelność w konkursie jako rzetelną ustalono. Również powinien komisarz konkursowy wydać wierzycielom na ich żądanie wygotowane przez siebie urzędowe wyciągi

---

[1]) Pollak, str. 220.
[2]) Pollak, l. c.

z protokołu w przedmiocie likwidacyi i stopnia ich wierzytelności. Jeżeli z tych wyciągów wynika, że i krydataryusz wierzytelności nie zaprzeczył, wówczas mają one przeciw niemu moc egzekucyjną, jak ugody sądowe (§ 55.).

O każdem wydaniu takiego wyciągu likwidacyjnego należy uczynić wzmiankę w tabeli zgłoszeń.

Dokumenta należy stronie zwrócić w krótkiej drodze za poświadczeniem odbioru (w formie notatki na aktach). W szczególności należy dokumenta oryginalne wydać natychmiast z końcem audyencyi likwidacyjnej tym wierzycielom, których wierzytelności nie są zaprzeczone.

Jeżeli zwrot dokumentów nie nastąpił w krótkiej drodze zaraz na audyencyi likwidacyjnej, zarządzi kancelarya sądowa samodzielnie, nie zasięgnąwszy uchwały sądowej, doręczenie dokumentów wierzycielom (rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.).

Wyciągi z §u 121. wydaje się tylko na żądanie wierzyciela (natomiast wyciągi z §u 125. z urzędu).

W wyciągu należy potwierdzić, że krydataryusz danej wierzytelności nie zaprzeczył, także wówczas, gdy krydataryusz na audyencyi likwidacyjnej wcale nie był obecny (O. z 3. lutego 1897. l. 1097. G. U. 15955. i O. z 11. maja 1897. l. 4762. G. U. 16035.; inaczej O. z 21. kwietnia 1875. l 3989. G. U. 5695., O. z 26 czerwca 1879. l. 6381. G. U. 7528., O. z 29. marca 1881. l. 3657. G. U. 8350., O. z 19. sierpnia 1886. l. 9782. G. U. 11143., O. z 31. stycznia 1893. l. 989. G. U. 14572., O. z 28. lutego 1901. l. 1819. w J. Bl. z r. 1902. Nr 35.). Zob. o tem w objaśnieniach do §u 55.

O należytości stemplowej do wyciągów zob. w dodatku IV.

§ **122.** Koszta zwołania wierzycieli jakoteż badania roszczeń należą do kosztów masy. Inne koszta połączone z wniesieniem zgłoszeń ponosi zgłaszający.

Zob. § 29.

§ **123.** Roszczenia, których zgłoszenie nie nastąpiło

w przeciągu czasokresu zwyczajnego w §. 105. do tego wyznaczonego, można zgłosić także dodatkowo, nie naruszając przepisu §u 186.

Dla dodatkowo zgłoszonego roszczenia należy wyznaczyć osobną audyencyę likwidacyjną.

Uznaniu komisarza konkursowego pozostawia się osądzenie, czy zwołanie wierzycieli na tę osobną audyencyę ma nastąpić w drodze obwieszczenia czy przez doręczenie im wezwań czy też przez połączenie tych obu sposobów zawiadomienia, jakoteż czy audyencya ma równocześnie objąć więcej spóźnionych zgłoszeń.

W każdym razie wierzyciele, którzy zaniechali zwyczajnego czasokresu dla zgłoszeń, mają ponosić niezbędne koszta, które przez ponowne zwołanie wierzycieli i przez badanie takich zgłoszeń urosły poszczególnym wierzycielom i masie.

Pomimo upływu czasokresu w §ie 105. zakreślonego można wierzytelności konkursowe zgłaszać dopóty, dopóki postępowanie konkursowe trwa, t. j. do chwili zapadnięcia uchwały orzekającej o ukończeniu konkursu [1]).

Z §u 186. wynika jednakże, że w przypadku, gdy ukończenie konkursu następuje skutkiem rozdziału masy konkursowej — jest to normalny przypadek ukończenia konkursu — nie można zgłaszać nowych wierzytelności po chwili prawomocności planu rozdziału całej masy konkursowej, chociaż uchwała, orzekająca o ukończeniu konkursu, jeszcze nie zapadła [2]).

Na równi z tym przypadkiem stawia orzeczenie z 6. kwietnia 1880. l. 4003. G. U. 7921. prawomocne zatwierdzenie ugody przymusowej i stwierdza, że zgłoszenia wniesione po prawomocnem zatwierdzeniu takiej ugody powinny być przez sąd zwrócone [3]).

---

[1]) Pollak, str. 195., Schwarz, II., str. 196. i 233.

[2]) Kissling, str. 204.

[3]) Podobnie Schwarz, II., str. 197.; inaczej Pollak, str. 195.

Dla wierzytelności zgłoszonych po upływie czasokresu w §ie 105. podanego należy wedle §u 123. wyznaczyć osobną audyencyę likwidacyjną. Praktyka odstępuje od tej zasady o tyle, że załatwia na ogólnej audyencyi likwidacyjnej te wierzytelności, które zgłoszono, co prawda, już po upływie czasokresu z §u 105., atoli jeszcze w takiej chwili przed ogólną audyencyą likwidacyjną, iż zarządca masy ma czas wierzytelność daną poddać poprzedniemu badaniu z §u 112. al. 3.[1]).

Niekorzyści połączone ze spóźnionem zgłoszeniem polegają na tem, iż

1) wierzyciel spaźniający się ponosi niezbędne (nothwendig) koszta, które przez ponowne zwołanie wierzycieli i przez badanie spóźnionych zgłoszeń urosły wierzycielom i masie. Wysokość tych kosztów oznaczy w myśl ustępu 3. §. 70. komisarz konkursowy[2]).

2) opieszałego wierzyciela spotykają skutki przewidziane w §ie 186. (Zob. ten §).

Także spóźnione zgłoszenia należy wpisać w ogólnej tabeli zgłoszeń z §u 113., nie należy zaś dla nich sporządzić nowej tabeli[2]).

B. Postępowanie z roszczeniami zaprzeczonemi.

§ **124.** Wierzyciele, których roszczenia na audyencyi likwidacyjnej co do rzetelności lub stopnia pierwszeństwa zaprzeczone zostały, powinni ich, o ile wogóle dopuszczalna jest droga prawa, dochodzić w odrębnym procesie przeciw tym osobom, które je zaprzeczyły (§ 115.). Proces należy prowadzić przeciw tym osobom jako uczestnikom sporu.

One wstępują jako strona procesowa w miejsce ogółu wierzycieli, a jeżeli zarządca masy brał udział w zaprzeczeniu, wówczas należy go wymienić jako wpierw pozwanego.

---

[1]) Schwarz, I., str. 221., II., str. 233.
[2]) Schwarz, II, str. 233.

Prawo zaprzeczenia poszczególnego oskarżonego, z wyjątkiem zarządcy masy, gaśnie, skoro tylko ostatecznie ustalonem zostanie, że nie ma nadal ustawowego interesu w zaprzeczeniu (§ 119. ustęp 2.).

Postępowanie (proces likwidacyjny[1]), o którem mowa w §§. 124. i n., powinien wierzyciel konkursowy w myśl §u 124. wdrożyć przeciw osobom, które na audyencyi likwidacyjnej jego wierzytelność bądź co do rzetelności, bądź co do stopnia zaprzeczyły, i to jako uczestnikom sporu (§ 11. proc cyw.).

Zachodzi pytanie, czy w przypadku tym, gdzie zaprzeczenie wyszło także od krydataryusza, proces likwidacyjny może być również przeciw krydataryuszowi jako współpozwanemu lub, jeżeli zaprzeczenie wyszło tylko od krydataryusza, tylko przeciw niemu samemu przeprowadzony.

Wychodząc z założenia, że z jednej strony proces likwidacyjny ma na celu jedynie stwierdzenie, czy i w jakim stopniu zaprzeczona wierzytelność ma być z masy konkursowej zaspokojona, że zaś z drugiej strony zaprzeczenie krydataryusza jest dla masy konkursowej bez znaczenia (dalej uwzględniając przepis ostatniego ustępu 124.), odpowiedzieć należy na postawione tu pytanie przecząco[2]). Zdania tego nie podziela jednakże orzeczenie z 22. października 1873. l. 10278. G. U. 5112.; orzeczenie to uważa wytoczenie procesu likwidacyjnego przeciw krydataryuszowi samemu względnie jako współpozwanemu przez wzgląd na brzmienie §§. 55. i 119. za dozwolone lubo nie za konieczne[3]).

Otóż proces likwidacyjny, o ile wogóle jest dopuszczalny, tj. o ile sprawa należy do drogi prawa — w razie niedopuszczalności drogi prawa wchodzi w zastosowanie § 127. — musi być równocześnie wdrożony przeciw wszystkim, którzy zaprzeczyli odnośną wierzytelność (z wyjątkiem krydataryusza), chyba że wdrożenie procesu przeciw niektórym z nich stało się bezprzedmiotowem bądź z tego powodu, że odnośna osoba (może nią być zarządca masy

---

[1]) Por. Frankl: Zur Revision, str. 106. i n.
[2]) Tak Pollak, str. 223.
[3]) To zdanie podziela Kissling, str. 205., i Schwarz, II., str. 243.

i wierzyciel) zaprzeczenie swe cofnęła (zob. o tem objaśnienia przy §ie 119.), bądź dlatego, że ostatecznie ustalonem zostało, iż odnośna osoba przecząca (może nią być tylko wierzyciel) nie ma już interesu prawnego w zaprzeczeniu (§§ 119. ust. 2. i 124. ust. ost.). Ostatni przypadek zachodzi wówczas, gdy zaprzeczający wierzyciel swe własne zgłoszenie cofnie, gdy jego własna wierzytelność zaprzeczoną i w procesie likwidacyjnym prawomocnie uznaną została za nierzetelną, gdy jego własna wierzytelność z jakiegokolwiek powodu zgasła, gdy później uzyskał dla swej wierzytelności stopień lepszy aniżeli ten, którego się domaga drugi wierzyciel dla swej wierzytelności [1]. Zauważyć należy, że zarządca masy i wierzyciele, którzy rzetelność pewnej wierzytelności zaprzeczyli, mogą, nie wykluczając procesu likwidacyjnego, wdrożyć przeciw wierzycielowi, którego roszczenie zaprzeczonem zostało, s k a r g ę u s t a l a j ą c ą [2]) negatywną w myśl §u 228. proc. cyw.

§ 125. W tym celu powinien komisarz konkursowy natychmiast zwrócić wierzycielom przedłożone przez nich dokumenta i doręczyć im z możliwym pospiechem wierzytelny odpis ich zgłoszenia i wyciągi z protokołu i tabeli (§§ 113. i 115.), o ile osnowa tychże ma dla nich znaczenie.

Również ewentualnie zażądane akta procesowe (§ 110.) należy przesłać sędziemu orzekającemu.

Wymienione w §ie 125. odpisy i wyciągi powinny być wierzycielom doręczone z urzędu [3]. Ponieważ jednakże od woli wierzyciela zależy, czy chce wdrożyć proces likwidacyjny, przeto wierzyciel może się zrzec doręczenia rzeczonych odpisów i wyciągów (O wpływie doręczenia wyciągów względnie zrzeczenia się ich do-

---

[1]) Schwarz, II., str. 242., Kissling, str. 206.

[2]) Pollak, str. 199. i 228., Schwarz, str. 206. Por. (o skardze wywoławczej) Ott: Zwei Streitfragen aus dem Bereiche des Liquidirungsverfahrens im Concurse w Gr. Czas. XVII., str. 1. i n.

[3]) Kissling, str. 206., Kaserer, str. 191., Schwarz, II., str. 24., Pollak, str. 222.; por. de lege ferenda Frankl: Zur Revision, str. 109.

ręczenia na bieg przedawnienia zgłoszonej do masy wierzytelności zob. § 8. i objaśnienia do tego §u).

Temu zapatrywaniu daje wyraz reskrypt min. spr. z 2. sierpnia 1874 l. 6556. Odnosząca się do omawianej tu kwestyi część reskryptu brzmi, jak następuje [1]:

Niedozwolone jest praktykowane przez niektórych komisarzy konkursowych postępowanie, wedle którego odpisy i wyciągi z §u 125. w regule nie z urzędu, lecz na wniosek stron się wygotowuje, przyczem zapomina się o znaczeniu, jakie udzielenie tych dokumentów ma wedle §§ów 8. i 130. ust. konk. Tylko w przypadkach, w których przyjąć należy, iż strony zrzekają się wygotowania, można wygotowania zaniechać; we wszystkich innych przypadkach należy z urzędu zarządzić wygotowanie odpisów i wyciągów i należy wdrożyć przez c. k. ministerstwo skarbu wskazane postępowanie w przedmiocie dostarczenia potrzebnych znaczków stemplowych [2].

Podobne, więcej szczegółowe przepisy zawiera również ustęp 3ci l. 14. rozporządzenia min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. r. m. spr. przedrukowanego w dodatku II. (zob. tamże).

Przesłanie aktów, o którem mowa w ustępie 2gim §u 125., do sądu procesowego nastąpi tylko wówczas, gdy kompetencya sądowa dla odnośnego sporu nie przechodzi na sąd konkursowy (§§ 7., 134., 135. [3]).

§ 126. Osobne procesy o rzetelność roszczenia należy wdrożyć i przeprowadzić w sądzie konkursowym.

Przepis §u 126. jest utrzymany w mocy artykułem VII. ust. wprow. N. J.

W konkursie kupieckim, otwartym w sądzie obwodowym lub krajowym jako handlowym, spór należy przeprowadzić w senacie handlowym (O. z 2. listopada 1877. l. 10731. G. U. 6624.).

---

[1] Pierwsza część tego reskryptu dotycząca należytości, jakim podlegają wyciągi i odpisy z §u 125., przedrukowana jest w dodatku IV.

[2] Zob. uw. 1).

[3] Kaserer, str. 191., Pollak, str. 222. i 223.

§ 127. Jeżeli dochodzenie zgłoszonego i zaprzeczonego roszczenia wogóle nie należy do drogi prawa, wówczas orzeczenie w przedmiocie rzetelności tego roszczenia nastąpi przez właściwą władzę administracyjną.

Jeżeli zgłoszona do masy i tu przez zarządcę masy zaprzeczona wierzytelność jest roszczeniem skarbu państwa z tytułu podatków lub należytości skarbowych, wówczas według judykatury Sądu Najwyższego nie jest obowiązkiem skarbu wdrożyć postępowanie przed odnośną władzą administracyjną celem wykazania płynności zaprzeczonego roszczenia, lecz jest rzeczą zarządcy masy[1]) wnieść zarzuty do właściwej władzy administracyjnej (dekr. nadw. z 3. lutego 1821. l. 1737. Zb. u. s., tak też O. z 8. lutego 1873. l. 12599. G. U. 4831., O. z 19. lutego 1875. l. 453. G. U. 5602., O. z 16. kwietnia 1889. l. 2064. G. U. 12680., O. z 19. sierpnia 1892. l. 9666. G. U. 14350., O. z 23 kwietnia 1901. l. 6134. Nr 414. w dod. do Dz. r. m. sp. z 1902. Centrbl. z r. 1902., str. 405., inaczej O. z 2. maja 1877. l. 5432. G. U. 6470). Nie może jednak komisarz konkursowy zakreślić zarządcy masy czasokresu, w przeciągu którego tenże musi wnieść swe zarzuty (tak O. z 2. maja 1877. l. 5432. i O. z 5. lipca 1881. l. 7613. G. U. 9744., inaczej O. z 8. stycznia 1873. l. 12599. G. U. 4831. i O. z 19. stycznia 1875. l. 453. G. U. 5602.).

Zob. uwagi przy §ie 115. na str. 211. i 212.

§ 128. Rozprawa i orzeczenie w przedmiocie spornego stopnia pierwszeństwa należy w każdym razie do sądu konkursowego.

Zob. § 132.

Przepis §u 126. jest utrzymany w mocy artykułem VII. ust. wpr. N. J.

§ 129. Wytoczenie osobnego procesu jest wyłącznie rzeczą wierzyciela, którego zgłoszenie zaprzeczonem zostało.

---

[1]) Fux: Steuern u. Gebühren im Concurs- u. Executionsverfahren, str. 28. i 29.

Wierzyciel powinien się przed komisarzem konkursowym wykazać, że proces wdrożył, w przeciwnym bowiem razie spotkają go niekorzyści wedle ustawy z tem zaniechaniem połączone (§ 175.).

Komisarz konkursowy powinien o tem bezzwłocznie zawiadomić zarządcę masy.

Zob. uwagi przy §ie 175.

Jeżeli wierzyciel wykaże, iż wdrożył proces w przedmiocie zaprzeczonej pretensyi, to należy tę okoliczność uwidocznić w tabeli likwidacyjnej w rubryce »uwagi«.

Osobnego zawiadomienia zarządcy masy potrzeba tylko wtedy, jeżeli nie jest stroną w procesie (ustęp III. l. 17. rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. m. spr.).

§ **130.** Osobny proces wdrożyć należy przez wniesienie zwyczajnej skargi, do której w każdym razie dołączyć należy odpisy i wyciągi w §. 125. wymienione. Żądanie nie może być ani co do ilości, ani co do stopnia rozszerzone poza granice, w jakich przy zgłoszeniu pierwszeństwa postawionem zostało.

Rozszerzenie żądania może nastąpić tylko za pomocą wniesienia nowego zgłoszenia.

Jeżeli roszczenie zaprzeczono co do rzetelności, to powód żądać powinien w skardze (arg. z §. 132.)[1]) ustalenia, iż roszczenie jego wraz z przynależytościami (§ 131.) jest likwidalne (O. z 23. listopada 1875. l. 7512 G. U. 5916.). Jeżeli zaś sporny jest stopień pierwszeństwa, którego żąda wierzyciel, to powód żądać będzie ustalenia, iż wierzytelności jego przysługuje roszczony stopień pierwszeństwa. Ponadto powinien pozwany w obu przypadkach żądać zasądzenia pozwanych na ponoszenie kosztów sporu.

---

[1]) Schwarz, II., str. 243.; wedle Pollaka, str. 325, skarga ta tylko wówczas jest ustalającą, gdy jest skierowaną przeciw poszczególnym wierzycielom, kondemnatoryjną zaś (lubo bez zakreślenia terminu parycyjnego i bez zagrożenia egzekucyi), jeżeli jest skierowana przeciw zarządcy masy.

Kumulacya skarg, to jest zaskarżenie kilku spornych wierzytelności w jednej skardze, jest dopuszczalną (por. O. z 23. września 1890. l. 10792. G. U. 13411.), o ile zachodzą warunki §u 227. proc. cyw.

Jeżeli do skargi nie dołączono odpisów albo wyciągów w §. 125. wymienionych, wówczas sąd zarządzi uzupełnienie skargi po myśli §§. 84. i 85. proc. cyw.

131. Osobne procesy należy także w przypadkach, nadających się do postępowania egzekucyjnego, mandatowego i wekslowego, co do przedmiotu głównego, należytości ubocznych i kosztów procesowych przeprowadzić i rozstrzygnąć według przepisów o postępowaniu zwyczajnem.

Postępowanie będzie się w każdym przypadku toczyło według przepisów procedury cywilnej o postępowaniu trybunalskiem. Wszelkie inne rodzaje postępowania, n. p postępowanie przed sądami powiatowymi, postępowanie drobiazgowe, mandatowe, wekslowe i t. d., jest wykluczone[1]).

Jako stronę może sąd procesowy w przypadkach, gdzie masa konkursowa jest stroną, przesłuchać zarządcę masy lub krydataryusza, albo obu (§ 373. proc. cyw.).

Z judykatury Sądu Najwyższego należy przytoczyć:

Postępowanie wekslowe nie jest dopuszczalne (O. z 16. stycznia 1878. l. 567. G. U. 6802., O. z 29. stycznia 1878. l. 808. G. U. 6818.); przeprowadzenie procesu według przepisów o postępowaniu wekslowem nie uzasadnia jednakże nieważności postępowania (O. z 3. sierpnia 1871. l. 9511. G. U. 4243.).

---

[1]) Tak: Pollak, str. 255., Neumann: Commentar zu den Civilprocessgesetzen, str. 425.; inaczej Kaserer, str. 130., Kissling, str. 210., 211., wedle których tylko trzy rodzaje postępowania w § 131. wymienione są wykluczone; Ott: Zwei Streitfragen aus dem Bereiche des Liquidirungsverfahrens im Concurse w Gr. Czas., XVII., str. 1. i n., i Schwarz, II., str. 244., uważają (za panowania starej procedury cywilnej) za dopuszczalne oprócz postępowania pisemnego także postępowanie sumaryczne.

Przy zaskarżeniu wierzytelności wekslowych nie potrzebuje wierzyciel opierać skargi na czynności prawnej, będącej podstawą zobowiązania wekslowego (O. z 26. marca 1890. l. 1716. G. U. 13219. i O. z 17. lutego 1892. l. 1338. G. U. 14463).

§ 132. Jeżeli oprócz płynności sporny jest także stopień pierwszeństwa wierzytelności, to należy nawet wówczas, gdy płynność nie zostanie uznaną, pomimo to równocześnie orzec o spornym stopniu pierwszeństwa na przypadek, gdyby płynność pretensyi miała być uznaną w wyższej instancyi. Jeżeli jednakże do orzeczenia w przedmiocie płynności powołaną jest władza administracyjna, wówczas należy dopiero po prawomocnem przyznaniu wierzytelności przez tę władzę wdrożyć proces w przedmiocie stopnia pierwszeństwa w sądzie konkursowym.

§ 133. Jeżeli zarządca masy brał udział w zaprzeczeniu, wówczas należy koszta procesowe poczytać za koszta masy, chyba że z powodu swawolnego prowadzenia procesu skazano go na zwrot kosztów z własnego majątku.

Jeżeli zarządca masy nie brał udziału w zaprzeczeniu, wówczas zaprzeczający wierzyciele mają prawo żądania zwrotu kosztów procesowych z masy konkursowej tylko o tyle, ile wynosi pożytek, który masa konkursowa odniosła z prowadzenia procesu.

§ 133. mówi tylko o kosztach, które urosły przez prowadzenie procesu likwidacyjnego osobom zaprzeczającym zgłoszone roszczenie (O. z 9. grudnia 1874. l. 13025. G. U. 5559., por. O. z 19. maja 1896. l. 5915. G. U. 15791.), nie rozbiera zaś wcale stanowiska prawnego w konkursie kosztów na osoby te skutkiem przegrania procesów nałożonych (inaczej O. z 12. lipca 1887. l. 7917. G. U. 11668.). O ostatnich kosztach zob. objaśnienia do §. 29.

§ 134. Postanowienia poprzedzających §§ów 124. do 133. odnoszą się także do dalszego prowadzenia i roz-

strzygnięcia procesów przeciw krydataryuszowi przed otwarciem konkursu zawisłych i przerwanych, w których rozstrzygnięcie w przedmiocie głównym jeszcze nie nastąpiło (§ 7. ustęp 1.)

W tych przypadkach musi wierzyciel celem ustalenia zaprzeczonej wierzytelności podjąć na nowo postępowanie w sądzie konkursowym, przyczem co do oznaczenia strony przeciwnej, co do ustalenia żądania i co do postępowania wchodzą w zastosowanie §§ 124., 130. i 131.

Jeżeli obok płynności sporny jest także stopień pierwszeństwa, wówczas żądanie musi się rozciągać także na ustalenie stopnia pierwszeństwa.

Podjęcie procesu przeciw krydataryuszowi, przed otwarciem konkursu zawisłego, a skutkiem otwarcia konkursu przerwanego (§ 7. ustęp 1.) następuje na pisemny[1]) wniosek wierzyciela, wniesiony do sądu konkursowego. Podanie, wniosek ten zawierające, powinno zawierać oznaczenie osób, przeciw którym proces nadal ma być prowadzonym (§ 124.), nowosformułowane żądanie skargi do potrzeb konkursu dostosowane (§ 130.)[2]), n. p. zmianę żądania skargi ze świadczenia niepieniężnego na świadczenie pieniężne, wreszcie rozszerzenie żądania skargi na ustalenie spornego stopnia pierwszeństwa. Do podania dołączyć należy dokumenty z §u 125.

Postępowanie na nowo podjęte toczyć się będzie przed sądem konkursowym według przepisu §u 131., przyczem postępowanie — oczywiście przy uwzględnieniu zmian podyktowanych względami konkursowymi — nawiązać należy do stadyum, w jakiem się znajdowało w chwili zarządzenia przerwy[3]). W każdym jednakże razie

---

[1]) Motywa u Kaserera, str. 189.; por. Dr W. P.: Zu §. 133. C. O. w J. Bl. z r. 1886., str. 406.

[2]) Kissling, str. 213., Kaserer, str. 194. i 195., Schwarz, II. str. 258.

[3]) Pollak, str. 226. i n.

[4]) Neumann: Commentar zu den Civilprocessgesetzen, str. 425. Pollak, str. 228., Schwarz, II., str. 258.—279.

rozprawa, lubo przy uwzględnieniu dotychczasowego materyału procesowego, ma być na nowo przeprowadzona (§ 412. proc. cyw.).

Jeżeli skutkiem otwarcia konkursu nastąpiła przerwa procesu wdrożonego przeciw spółce, a wierzytelność odnośna zgłoszona tak w konkursie spółki jak i w konkursie spólnika przez zarządcę masy zaprzeczoną została, wówczas pierwszy proces może być dalej prowadzony tylko przeciw masie spółki, a postępowania nie można rozszerzyć przeciw masie spólnika jako uczestniczce sporu (O. z 23. października 1897. l. 12641. G. U. 16131.).

Wierzyciel, mający prawo zastawu na ruchomościach, a będący zarazem wierzycielem osobistym, może, jeżeli wierzytelność jego została zaprzeczoną, wnieść skargę likwidacyjną o ustalenie wierzytelności i prawa zastawu w sądzie konkursowym względnie jeżeli proces już był wdrożony, proces ten na nowo podjąć (O. z 3. lutego 1897. l. 1226. G. U. 15956.).

§ 135. Jeżeli podejmie się na nowo procesy, w których jeszcze przed otwarciem konkursu zapadło orzeczenie w I. instancyi w przedmiocie głównym (§ 7. ustęp 3.), wówczas należy ustalenia spornego stopnia pierwszeństwa dochodzić zawsze w drodze odrębnej skargi.

Skargę tę należy wnieść zawsze do sądu konkursowego (§ 128.).

Zresztą zob. objaśnienia do §u 7.

§ 136. Orzeczenia zapadłe w osobnych procesach w przedmiocie rzetelności i stopnia pierwszeństwa roszczeń są skuteczne wobec ogółu wierzycieli bez względu na to, czy zarządca masy brał w nich udział czy też nie.

Orzeczenia te prześle sąd orzekający natychmiast komisarzowi konkursowemu w odpisie, a obowiązkiem ostatniego będzie zarządzić, by stosowną wzmiankę zamieszczono w odnośnej rubryce tabeli zgłoszeń.

Czy i o ile orzeczenie to będzie skuteczne przeciw krydataryuszowi poza konkursem, o tem zob. uw. przy §. 55. i n.

II. Postępowanie z roszczeniami, które nie podlegają zgłoszeniu w konkursie.

§ 137. Kto żąda tylko zwrotu rzeczy albo ma roszczenie jako wierzyciel masy lub wierzyciel realny, powinien tych roszczeń dochodzić tak jak poza konkursem, jednakże przeciw zarządcy masy.

O roszczeniach o zwrot rzeczy zob. §§ 26., 27., 147. lit. c, 148. lit. a i 159.

O wierzycielach masy zob. §§ 28., 29. i 160.—162.

O wierzycielach realnych zob. §§ 30.—41, 163.—167. i 171.

§ 138. Postępowanie należy w regule wdrożyć w sądzie konkursowym.

Jeżeli jednak chodzi o sprawy, które podlegają orzecznictwu innych sądów jako sądów realnych, tabularnych lub górniczych, albo jeżeli spór jeszcze przed otwarciem konkursu w innym sądzie zawisł albo dotyczy wierzytelności zabezpieczonej prawem zastawu, której zaspokojenia żąda się jedynie z nieruchomości tą wierzytelnością obciążonej, wówczas stosować należy przepisy o właściwości obowiązujące poza konkursem.

O ile roszczenia w §ie 137. wymienione należą do drogi prawa i dochodzi się ich za pomocą skargi, wówczas dla sporów odnośnych właściwym będzie w regule sąd konkursowy.

Wyjątkowo będzie inny sąd właściwy:

a) jeżeli dla odnośnej sprawy byłby według ogólnych przepisów właściwy sąd r e a l n y (§§ 81., 83.—85.) N. J.). Tu należą także spory ze stosunków najmu i dzierżawy podane w §ach 83. i 49. l. 5. N. J.[1]). Nie jest sprawą realną spór o wystawienie dokumentu nadającego się do intabulacyi praw własności realności

---

[1]) Fürth: Das oesterreichische Miethrecht und Miethverfahren 1899., str. 378. i 379., Pollak, str. 92. i 286., por. Fischer: Ueber die Competenz für die Miethzinsklage gegen die Concursmasse (w J.

przed otwarciem konkursu sprzedanej przez krydataryusza; dlatego spór taki wdrożyć należy w sądzie konkursowym (O. z 5. czerwca 1879. l. 4652. G. U. 8628.).

b) jeżeli do odnośnej sprawy byłby według ogólnych przepisów właściwy sąd górniczy (§ 53. N. J.) [1].

c) jeżeli wierzyciel przeciw zarządcy masy dochodzi swej wierzytelności skargą hipoteczną wyłącznie z nieruchomości, na której zaintabulowane jest prawo zastawu dla jego wierzytelności. Wówczas zostaje właściwy sąd z §u 91. N. J., chociażby odnośna wierzytelność była wekslową (O. z 11. sierpnia 1874. l. 8469. G. U. 5442.) lub pochodziła ze stosunku kredytowego, na zabezpieczenie którego zaintabulowanem zostało prawo zastawu (O. z 26. października 1876. l. 11997. G. U. 6267., O. z 24. lipca 1879. l. 7367. G. U. 8652., O. z 13. kwietnia 1880. l. 4016. G. U. 7944.). Natomiast wierzytelności, których zaspokojenia żąda się jedynie z ruchomości, na których są zabezpieczone, dochodzić należy w sądzie konkursowym (O. z 17. kwietnia 1879. l. 3749. G. U. 7421.).

d) jeżeli spór odnośny jeszcze przed otwarciem konkursu zawisł prawidłowo w sądzie innym niż konkursowym. Wówczas w tymsamym sądzie ma być (oczywiście przeciw zarządcy masy) dalej prowadzony. Powiadamy, iż spór zawisł przed otwarciem konkursu, wtedy, gdy jeszcze przed otwarciem konkursu nastąpiło doręczenie [2]) skargi krydataryuszowi (podobnie w §ie 7.). Otwarcie konkursu nie wywołuje w zasadzie w tego rodzaju sporach przerwy postępowania [3]). Słusznie jednak Schwarz [4]) żąda, by w przypadku tym stosowano analogicznie przepis §u 7. ust. 3. o wpływie otwarcia konkursu na proces o roszczenie obligatoryjne wdrożony przed otwarciem konkursu przeciw krydataryuszowi, a w którym nie zapadło jeszcze rozstrzygnięcie w przedmiocie głównym (Zob. o tym wpływie objaśnienia przy §ie 7. pod l. 3.). Zapatrywaniu

---

Vjschr. z r. 1885., str. 81. i n. Fierich: Nauka o sądach cywilnych i procedura cywilna. T. I., str. 346. i cytowaną tam literaturę.

[1]) Pollak, str. 322.

[2]) Tak Pollak, str. 92.; natomiast na str. 322. uważa Pollak za decydujące wniesienie skargi.

[3]) Kissling, str. 25

[4]) Schwarz, II., str. 254., 257., 341.

ostatniemu daje także wyraz orzeczenie z 19. listopada 1873. l. 11310. G. U. 5146.

e) przy długach masy oprócz przypadków *a)*, *b)*, *c)*, jeżeli się strony poddały właściwości innego sądu obok sądu konkursowego lub z wyłączeniem sądu konkursowego (§§ 88. i 104. N. J.)[1]), np. jeżeli zachodzi forum contractus (O. z 9. maja 1876. l. 5346. G. U. 6132.).

Poza przypadkami tu pod *a)—e)* podanymi jest dla sporów w §ie 137. wymienionych właściwy sąd konkursowy, np. dla skargi cesyonaryusza przeciw masie konkursowej cedenta o wydanie pieniędzy złożonych przez cessusa do depozytu sądowego (O. z 4. listopada 1875. l. 11923. G. U. 10324.).

Według analogii przepisów istniejących dla wierzycieli realnych będzie sąd konkursowy także właściwy dla sporów[2]), w których osoba trzecia żąda w drodze skargi ustalenia, iż dług jej do masy zgasł skutkiem kompenzaty z jej wzajemną wierzytelnością do masy. Za analogicznem stosowaniem §u 138. w tym przypadku przemawia 1sze zdanie §u 20.

Wedle orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 6. sierpnia 1902. l. 10918. (Centrbl. z r. 1902., str. 1025.) jest sąd konkursowy wogóle właściwym dla wszystkich skarg przeciw masie konkursowej, o ile wyraźnie właściwość tego sądu nie jest wykluczoną.

Przepisy o właściwości sądów w §ie 138. podane wyraźnie zostały utrzymane w mocy artykułem VII. ust. wprow. N. J.

Dla procesów, w których masa występuje jako powódka, właściwe są sądy powołane wedle ogólnych przepisów obowiązujących poza konkursem.

Oddział 9.

O zarządzie i spieniężeniu majątku masy.

§ 139. Zarządca masy jest obowiązany wedle możności starać się o korzystne ulokowanie pieniędzy należących do masy. Czy pieniądze, kosztowności lub papiery wartościowe należące do masy złożone być mają w są-

[1]) Kissling, str. 219., Pollak, str. 92., 286., 287.
[2]) Schwarz, II., 341.

dzie, to należy dopóty, dopóki wydział wierzycieli nie istnieje, od zarządzenia komisarza konkursowego, po wyborze wydziału wierzycieli zaś od tegoż uchwały.

W konkursie zakładu emitującego listy zastawne powinien zarządca masy, a nie kurator ustanowiony dla posiadaczy listów zastawnych, starać się o korzystne ulokowanie gotówki stanowiącej zabezpieczenie praw posiadaczy listów zastawnych (O. z 13. października 1885. l. 12104. G. U. 10745.).

Por. rozp. min. spr. i skarbu z 9. marca 1900. l. 48. Dz. u. p. o ocenieniu wartości kosztowności składanych w sądzie w postępowaniu egzekucyjnem i konkursowem.

§ 140. Zarządca masy jest obowiązany zasięgać uchwały wydziału wierzycieli we wszystkich ważniejszych czynnościach zarządu.

W tym celu powinien przedstawić stan rzeczy wszystkim członkom wydziału, których pominięcie ich nieobecnością lub inną nieprzezwyciężoną przeszkodą nie jest usprawiedliwione, w każdym przypadku jednakże większości z pośród nich, a w miejsce przeszkodzonych członków wydziału równej liczbie zastępców.

Uchwały zapadają większością głosujących członków wydziału i zastępców. W przypadku równości głosów przeważa zdanie, do którego przystąpił zarządca masy.

Zarządca masy nie bierze udziału w głosowaniu wydziału, z wyjątkiem przypadku równości głosów [1]).

Okoliczność ta, że zarządca masy w pewnej ważniejszej czynności zarządu nie zasięgnął uchwały wydziału wierzycieli, nie wpływa wcale — z wyłączeniem przypadków w §ie 147. podanych — na ważność tej czynności w stosunku do osób trzecich (zob. § 78.). Niezastosowanie się do przepisu §u 140. może zarządcę masy tylko narazić na odpowiedzialność wobec masy.

---

[1]) Tak Schwarz, II., str. 305., Pollak, str. 248.; inaczej Kissling, str. 223. Por. Ehrenzweig w J. Vjschr. z 1901., str. 73.

Nasuwa się pytanie przez ustawę wprost nierozstrzygnięte, co się wówczas dzieje, gdy uchwały w §ie 140. przepisanej nie można zasięgnąć z tego powodu, ponieważ wybór wydziału wierzycieli nie doszedł do skutku.

W teoryi odpowiadają na to pytanie różnie [1]).

Jedni [2]), opierając się na analogii §§ów 139. i 147., sądzą — zdaniem naszem (co najmniej aż do ogólnej audyencyi likwidacyjnej) słusznie — iż, o ile w miejsce uchwały wydziału wierzycieli nie uzyska się uchwały ogółu wierzycieli, funkcye nieistniejącego wydziału wierzycieli spełniać ma komisarz konkursowy.

Drudzy [3]) natomiast, wychodząc z założenia, iż obowiązek zasięgnięcia uchwały wydziału wierzycieli jest ograniczeniem praw zarządcy masy na korzyść wierzycieli, sądzą, że z chwilą, gdy wierzyciele nie wybrali wydziału, zwolnili zarządcę masy od wskazanego tu ograniczenia. W szczególności przeciw zastąpieniu wydziału wierzycieli działalnością komisarza konkursowego p o audyencyi likwidacyjnej podnoszą ponadto także zasadę autonomii wierzycieli uświęconą §em 144.

Sąd najwyższy w orzeczeniu z dnia 12. maja 1885. l. 5348. G. U. 10566. przychylił się do zdania drugiego.

§ 141. Powzięte uchwały powinien zarządca masy natychmiast wykonać, o ile one nie dotyczą spraw i czynności prawnych, do których wymagane jest poprzednie upoważnienie ze strony komisarza konkursowego lub sądu konkursowego (§§ 147. i 148.).

---

[1]) Por. Dr Wilhelm Oliwa: Eine Lüche der Concursordnung w G. H. z r. 1877. Nr. 37. i 38., i Ehrenzweig: Feststellung der Ansprüche des Concursmasseverwalters w J. Vjschr. z r 1901., str. 75 , Kissling, str. 150.

[2]) Sommer: Zur Lücke in der Concursordnung w G. H. z r. 1877. Nr 50., Pollak, str. 102., 103., 237., 241., Frankl: Zur Revision, str. 34.

[3]) Thorsch: Eine Lücke der Concursordnung w G. H. z r. 1877. Nr 47., J. Louis: Jak zastąpić wydział wierzycieli w postępowaniu konkursowem, w Prawniku z r. 1873., str. 159. i 160., Ehrenzweig l. c., Schwarz, I., str. 193., II., str. 309., 339., 340.

§ 142. Dopóki się ogólna audyencya likwidacyjna nie odbyła, dopóty powinien się zarząd w regule ograniczyć do wypośrodkowania, zabezpieczenia i tymczasowego używania masy.

Tymczasowe dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa krydataryusza jest dopuszczalne, jeżeli ono wychodzi na korzyść masy albo jeżeli przez zastanowienie przedsiębiorstwa uzasadnione widoki ugody znikłyby lub zmniejszyłyby się.

Sprzedaż ruchomości powinna oprócz przypadku, w którym ją dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa za sobą pociąga, wówczas natychmiast nastąpić, gdy się okaże konieczną celem odwrócenia grożącej szkody; sprzedaż może być każdej chwili zarządzona, jeżeli jest zdolną zapewnić widoczną korzyść i jeżeli nie stoi na przeszkodzie zgłoszone albo skądinąd znane roszczenie o zwrot.

Sprzedaż nieruchomości natomiast może przed ogólną audyencyą likwidacyjną tylko wówczas nastąpić, jeżeli nadzwyczajne okoliczności dla odwrócenia wielkiej szkody koniecznie domagają się jej przedsięwzięcia, ale i w tym przypadku sprzedaż odbyć się winna w sposób przepisany w postępowaniu egzekucyjnem, chyba, że bardzo ważne powody zalecają inny sposób sprzedaży.

Do ustę)u 2. §u 142. zauważyć należy:

Do dalszego prowadzenia przemysłu na rachunek masy w ciągu postępowania konkursowego nie potrzeba ani nowego zgłoszenia, ani koncesyi. W przypadku tym należy, jeżeli się tego domaga natura przedsiębiorstwa, ustanowić zdolnego zastępcę (§ 56. art. II. noweli przemysłowej z 15. marca 1883. l. 39. Dz u. p.).

Zarządca masy jest uprawniony przemysł krydataryusza przejęty w zarząd masy konkursowej złożyć także bez przyzwolenia krydataryusza (Reskr. min. spr. wewn. z 14. czerwca 1895. l. 3406.).

Co do sposobu sprzedaży ruchomości (ustęp 3.) i nieruchomości (ustęp 4.) zobacz § 145. i uwagi tam przytoczone.

O tem, o ile zarządca masy do sprzedaży potrzebuje przyzwolenia innych organów, zob. § 147. lit. e) i f) i § 148.

Według orzeczenia z 5. marca 1872. l. 2358. G. U. 4506. nie można przed ogólną audyencyą likwidacyjną pozbywać tych części masy konkursowej, które nie zostały jeszcze do inwentarza wciągnięte (?).

§ 143. Na ogólnej audyencyi likwidacyjnej po ukończeniu czynności likwidacyjnych wolno osobiście albo przez zastępcę jawiącym się wierzycielom w miejsce dotychczasowego zarządcy masy, jego zastępcy i członków wydziału wierzycieli wybrać inne osoby swego zaufania absolutną większością głosów, którą obliczyć należy według kwoty, w jakiej zgłoszone wierzytelności już są ustalone lub jeszcze są sporne.

Jeżeli żaden z obecnych wierzycieli nie uczyni wniosku na przedsięwzięcie takiego wyboru albo jeżeli wymaganej większości głosów na korzyść innych osób się nie osiągnie, to wspomniane urzędy pozostaną w dotychczasowej obsadzie.

Węzły pokrewieństwa lub powinowactwa z krydataryuszem nie stanowią przeszkody w wyborze zarządcy masy lub jego zastępcy.

O ile zamieszkanie lub miejsce pobytu odpowiada przepisom §§. 75. i 84., powinien sąd konkursowy dla zarządcy masy, a komisarz konkursowy dla członków wydziału wygotować dekrety nominacyjne. Komisarz konkursowy powinien zobowiązać nowego zarządcę masy przez podanie ręki.

W tensam sposób należy postąpić, ilekroć wskutek zaszłych opróżnień dalszy wybór będzie potrzebny albo

jeżeli pewna ilość wierzycieli, którzy przedstawiają najmniej czwartą część ogółu kwoty już ustalonych albo jeszcze spornych wierzytelności, wnosi na zarządzenie nowego wyboru.

O wyznaczonej w tym celu audyencyi należy osoby interesowane zawiadomić albo za pomocą wezwań, albo za pomocą należytego ogłoszenia.

Wybory, o których w §ie 143. ustęp. 1. mowa, mogą być przedsięwzięte na ogólnej audyencyi likwidacyjnej, atoli dopiero po ukończeniu likwidacyjnych czynności. Wynika stąd, że jeżeli w myśl §u 118. audyencyę likwidacyjną odroczono, wybory odbyć się mogą dopiero pod koniec drugiej audyencyi.

Większość potrzebną do dojścia do skutku wyborów oblicza się wedle ilości zgłoszonych pretensyi obecnych na audyencyi likwidacyjnej wierzycieli (O. z 4. maja 1870. l. 5366. G. U. 3790.)[1]).

Wybór doszły do skutku jest faktycznie wyborem nie tylko odnośnie do członków wydziału wierzycieli, ale także odnośnie do zarządcy masy (inne znaczenie ma co do ostatnich osób propozycya wierzycieli z §u 74.), tak, iż osoby te przez wybór nabywają prawo, by je zatwierdzono (pewnego rodzaju ius ad rem), a sąd konkursowy zatwierdzić je musi, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie przyczyny w ustawie wymienione. Przeciw odmówieniu zatwierdzeniu mają rzeczone osoby prawo rekursu[2]).

Zachodzi pytanie, dla jakich przyczyn sąd konkursowy odmówić może zatwierdzenia nowowybranym członkom wydziału wierzycieli, zarządcy masy i jego zastępcy, czyli innemi słowy, jakie właściwości te osoby posiadać muszą.

Z brzmienia ustępu 4go §u 143. wynikałoby, że wystarczy, jeżeli osoby te czynią zadosyć wymogom §§ów 75. i 84. co do miejsca zamieszkania względnie pobytu, i że sąd będzie już przy zaistnieniu tego wymogu obowiązany ich wybór zatwierdzić. Wnio-

---

[1]) Kissling, str. 226.
[2]) Pollak, str. 142. i 143.

sek ten jest jednakże błędny, chociaż pozornie uzasadnionym się wydaje stylizacyą tego ustępu. Sądzić należy, że ustęp ten podnosi tylko ten wymóg, który ustawa uważa za najważniejszy i że nie znosi wcale innych wymogów w §ie 75. i 84. wymienionych. Za tem przemawia ustęp 3ci §u 143., wedle którego może być wybraną zarządcą masy lub zastępcą osoba z krydataryuszem spokrewniona lub spowinowacona (lecz nie małżonek krydataryusza[1]). Jeżeliby bowiem zarządca nie potrzebował wogóle posiadać wymogów w §ie 75. (z wyjątkiem obowiązku tyczącego się zamieszkania), to pocóżby ustawa zaznaczała, że nie wiąże go wymóg braku pokrewieństwa i powinowactwa?

Rezultat zatem jest ten, że sąd konkursowy odmówić musi zatwierdzenia nowowybranym z przyczyn w §ie 75. (z wyjątkiem z powodu pokrewieństwa i powinowactwa) względnie w §ie 84. podanych. że natomiast z innych przyczyn (jak to w §ie 74. było) zatwierdzenia odmówić nie może[2]).

Według Schwarza[3]) i Kaserera[4]) należy także dotychczasowemu zarządcy masy i jego zastępcy i wydziałowi wierzycieli wystawić nowe dekrety, jeżeli pozostają nadal w urzędzie, ponieważ innych w ich miejsce nie wybrano.

Co do wyborów w ustępie 5. §u 143. podanych, to należy je zarządzić z urzędu na przypadek opróżnienia odnośnego urzędu (np. przez śmierć, przez złożenie urzędu, przez usunięcie zarządcy masy lub zastępcy, przez utratę zdolności do działania) albo też na żądanie określonej w ustępie 5tym czwartej części wierzycieli. Wedle orzeczenia z 6. marca 1883. l. 1980. G. U. 9330. należy jednakże tylko wówczas przychylić się do takiego żądania, jeżeli żądanie to ma na celu szybkie rozwikłanie i ukończenie konkursu.

---

[1]) Kaserer, str. 205., nie uważa małżeństwa za przeszkodę; jak w tekście Kissling, str. 227., Pollak, str. 141., Schwarz, I., str. 182.

[2]) Pollak. str. 143., Schwarz, I., str. 182. i 183., II., str. 297.; por. Kaserer: Können zu Mitgliedern des definitiven Gläubigerausschusses nur Concursgläubiger gewählt werden? w G. Z. z r. 1870. Nr. 35.

[3]) Schwarz, II., str. 295.

[4]) Kaserer, str. 204.

Analogia z §u 175. przemawia za tem, że, jeżeli wybór, o którym w ustępie 5tym mowa, odbywa się po upływie dłuższego czasu licząc od dnia audyencyi likwidacyjnej, to od wyboru mogą być wykluczeni ci wierzyciele, którzy nie wykażą, iż dochodzą w drodze sporu swych na audyencyi likwidacyjnej zaprzeczonych roszczeń (O. z 22. września 1880. l. 9789. G. U. 8105.)[1]).

Ogłoszenie w ustępie 6. wspomniane odbędzie się według §. 254.

§ 144. Z chwilą odbycia się ogólnej audyencyi likwidacyjnej uzyskuje ogół wierzycieli prawo wykonywania zarządu i przedsiębrania czynności realizacyjnych samodzielnie, w regule bez ingerencyi sądu, za pośrednictwem osób na tej audyencyi wybranych lub milcząco na dotychczasowym urzędzie zatwierdzonych.

Ogół wierzycieli może w tym celu zarządcy masy i wydziałowi podyktować normy, jakiemi się kierować mają w zarządzie, nie może jednakże przez to ograniczyć praw przysługujących im z mocy ustawy.

Uchwały ogółu wierzycieli zapadają na zgromadzeniu, zwołanem w drodze ogłoszenia i szczegółowego zawiadomienia, pod przewodnictwem komisarza konkursowego większością głosów obecnych wierzycieli, którą obliczyć należy według już ustalonej albo jeszcze spornej kwoty ich zgłoszonych wierzytelności.

Jeżeli ilość wierzycieli, którzy przedstawiają najmniej czwartą część ogólnej kwoty ustalonych lub jeszcze spornych wierzytelności, chce sprawę, według ustawy przydzieloną wydziałowi wierzycieli i względnie ogółowi wierzycieli, poddać pod obradę i uchwałę tego ostatniego, wówczas wydział wierzycieli jest obowiązany na ich żądanie natychmiast spowodować w tym celu zgromadzenie wierzycieli.

---

[1]) Schwarz, II., str. 297.

Po odbyciu ogólnej audyencyi[1]) likwidacyjnej nie jest komisarz konkursowy na podstawie przysługującego mu w myśl §§ów 70. i 80. prawa nadzoru uprawniony wpływać na uchwały powzięte przez ogół wierzycieli w przedmiocie zrealizowania masy (O. z 14. grudnia 1899. l. 17757. w dodatku do Dz. r. m. sp. z 1902. Nr 383.). Zobacz jednakże rozp. min. spraw. z 14. lutego 1897. l. 7. Dz. rozp. min. spr. przedrukowane przy §ie 86. i ustęp 5. reskryptu min. spr. z 17. maja 1902. l. 296. w dodatku II.

Przeciw zarządzeniom sądu wydanym w celu wykonania uchwały powziętej przez ogół wierzycieli nie przysługuje krydataryuszowi (z wyjątkiem przypadku §u 146. ustęp 3.) prawo wnoszenia środków prawnych (O. z 2. lipca 1886. l. 7616. G. U. 11103.).

Wierzyciele realni, którzy występują także jako wierzyciele konkursowi (§ 30. ustęp 3.), mają, o ile ustawa wyraźnie inaczej nie stanowi, takisam wpływ na zarząd i zrealizowanie ogólnej masy, jak inni wierzyciele konkursowi, chociażby pewną było rzeczą, iż zupełnie zostaną zaspokojeni z przedmiotu, na którym mają prawo zastawu. Tak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11. kwietnia 1893. l. 4381. G. U. 14669. Natomiast w wyroku z dnia 7. sierpnia 1900. l. 10957. G. U. n. zb. 1102. porzucił Sąd Najwyższy to zapatrywanie. Wychodząc z założenia, opartego na analogii z §§. 119., 146. ust. 2., 209., 210. i 213. ust. konk., iż jest intencyą ustawy konkursowej, aby w rozstrzygnięciu pewnej oznaczonej sprawy tylko ci wierzyciele brali udział, którzy mają w niem równy wspólny interes, orzekł Sąd Najwyższy w powyższym wyroku, iż od udziału w zgromadzeniu wierzycieli wedle §u 144. ustęp 3. w tym celu zwołanem, aby powziąć postanowienie w przedmiocie wzruszenia pewnego prawa zastawu, wykluczeni są nie tylko ci wierzyciele realni (i zarazem konkursowi), których prawa zastawu mają być wzruszone, ale także i ci wierzyciele realni (i zarazem konkursowi), którzy hipotecznie wyprzedzają wzruszyć się mające prawo zastawu i z przedmiotu swego prawa zastawu w zupełności zaspokojeni zostaną[2]).

---

[1]) Grabscheid: Zur Reform des Concursrechtes w G. Z. r. 1901., str. 173. i n.

[2]) Tak też Schwarz, II., str. 311. i n.

Zob. § 254. i uwagi tam podane.

Zob. uwagi przy §ie 148.

Oprócz przypadków w §ie 144. ustęp 2. i 4. podanych, potrzebną jest uchwała ogółu wierzycieli w przypadkach §§ów 74., 143., 146., 148. i 161.

§ 145. Po odbyciu się ogólnej audyencyi likwidacyjnej należy czynności realizacyjne z możliwą szybkością przeprowadzić i ukończyć.

Wszelako i po tej chwili sprzedaż ruchomości i nieruchomości powinna się odbyć w sposób przepisany w postępowaniu egzekucyjnem, chyba, że inny sposób spieniężenia rokuje widoczne korzyści dla masy.

Spieniężenie przedmiotów należących do masy konkursowej powinno w regule nastąpić dopiero po ogólnej audyencyi likwidacyjnej (§ 145.).

Przed ogólną audyencyą likwidacyjną natomiast może spieniężenie przedmiotów należących do masy konkursowej nastąpić tylko wyjątkowo w przypadkach wymienionych w §ie 142. ustęp 3. i 4. (zob. tamże).

O ile zarządca masy do przedsięwzięcia spieniężenia potrzebuje zezwolenia innych organów, o tem zobacz § 147. lit. e) i f) i § 148.

W każdym jednakże przypadku, a więc bez względu na to, czy spieniężenie następuje przed czy po ogólnej audyencyi, powinno się odbyć w regule według przepisów ordynacyi egzekucyjnej (§ 142. ustęp 4. i § 145. ustęp 2gi.).

Wyjątkowo może spieniężenie nastąpić z pominięciem przepisów ordynacyi egzekucyjnej:

a) jeżeli chodzi o wierzytelności lub inne powrotne świadczenia w §. 146. wymienione, a do masy należące (zob. § 146.),

b) jeżeli z ważnych powodów (§ 142. ustęp 4.) lub dla widocznej korzyści (145. ustęp 2.) wskazany jest inny sposób spieniężenia ruchomości lub nieruchomości. Takim innym sposobem spieniężenia ruchomości lub nieruchomości może być sprzedaż z wolnej ręki bądź poszczególnych przedmiotów — będzie to zwłaszcza zachodziło w przypadku dalszego prowadzenia przedsiębior-

stwa krydataryusza (§ 142. ustęp 2.) — bądź pewnej większej ilości przedmiotów na ogół — będzie to zwłaszcza zachodziło w przypadku sprzedaży całego przedsiębiorstwa krydataryusza (§ 148. lit. b), — dalej sprzedaż z §u 267. pat. z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p.[1]). Takim innym sposobem spieniężenia będzie także spieniężenie odbywające się w zasadzie według przepisów ordynacyi egzekucyjnej atoli z pominięciem niektórych przepisów tej ustawy (§ 148. lit. a). Wszelako i w ostatnim przypadku nie może nastąpić wykluczenie takich przepisów ordynacyi egzekucyjnej, które służą dla ochrony praw wierzycieli realnych.

ad *a)* Zob. § 146.

ad *b)* Do spieniężenia ruchomości, z wyłączeniem praw (Gerechtsame), i okrętów morskich, w sposób inny, jak w ordynacyi egzekucyjnej przepisany, potrzebuje zarządca masy przed ogólną audyencyą likwidacyjną upoważnienia komisarza konkursowego, po ogólnej audyencyi likwidacyjnej natomiast przyzwolenia wydziału wierzycieli (§ 147. lit. e).

Do spieniężenia nieruchomości, praw i okrętów morskich z pominięciem (całkowitem lub częściowem) przepisów ordynacyi egzekucyjnej potrzebuje zarządca masy przed ogólną audyencyą likwidacyjną upoważnienia sądu konkursowego, po ogólnej audyencyi likwidacyjnej zaś przyzwolenia ogółu wierzycieli (§ 148. lit. a). Takiego przyzwolenia potrzeba zarządcy masy także do odstąpienia przedsiębiorstwa przemysłowego (§ 148. lit. b).

Wracając do spieniężenia przedmiotów, należących do masy konkursowej, według przepisów ordynacyi egzekucyjnej, na szereg okoliczności zwrócić należy uwagę:

Sądem, do którego należy wnieść podanie o zezwolenie i wykonanie sprzedaży ruchomości lub nieruchomości, będzie ten sąd, który jest według przepisów ordynacyi egzekucyjnej (§§ 18., 19. ord. egz. i 117. N. J.) sądem egzekucyjnym [2]). Zarządca

---

[1]) Przy takiej sprzedaży dopuszczalny jest warunek, że nabywca ponosić ma wszystkie podatki i publiczne ciężary dopiero od dnia oddania realności we fizyczne posiadanie (O. z 7. lipca 1885. l. 7437. G. U. 11354.).

[2]) Tak Schwarz, II., str. 352. i 355.; w zasadzie także Neumann: Die Executionsordnung, str. 368.; według Pollaka, str. 331.,

masy musi w odnośnem podaniu nie tylko wykazać, iż jest zarządcą, ale także, o ile to wedle §§ów 147. i 148. jest potrzebne, iż uzyskał przyzwolenie względnie upoważnienie do wdrożenia kroków celem sprzedaży odnośnych przedmiotów.

Natomiast Sąd Najwyższy orzekł, iż podanie o sprzedaż wnieść można według wyboru albo do sądu konkursowego albo do sądu realnego (O. z 29. listopada 1876. l. 13988. G. U. 6302.).

Przy spieniężeniu przedmiotów według przepisów ordynacyi egzekucyjnej nie będzie można stosować tych przepisów rzeczonej ustawy, które są *sprzeczne z celem konkursu, z dążeniem do zrealizowania masy*[1]. Do takich należą przepisy mające na celu zapobiedz przewlekaniu postępowania i z tego powodu zagrażające zastanowieniem postępowania egzekucyjnego na przypadek, gdyby wierzyciel popierający (w konkursie ma charakter wierzyciela popierającego zarządca masy) pewnych, ciążących na nim, czynności nie przedsięwziął wcale lub na czasie, np. przepisy §§. 145. ustęp 1., 188. ust. 2., 200. ust. 3. i 282. ord. egz. Do takich przepisów należą dalej te przepisy, które mają dać zobowiązanemu możność uniknięcia licytacyi w szczególności przez udzielenie mu czasu, w przeciągu którego mógłby wystarać się o środki celem zaspokojenia roszczenia wierzyciela, np. przepis §§ów 151. ustęp 3., 169. ust. 2., 273. ord. egz. Do takich przepisów należą wreszcie postanowienia §§ów 39. l. 8. i 201. ord. egz. Według orzeczenia sądu krajowego jako rekursowego we Wiedniu z 19. lipca 1901. R. XIII. 356/1. F. i O. Nr. 765., natomiast §. 169. ustęp 2. przepisujący, iż między dozwoleniem licytacyi a terminem licytacyjnym upłynąć ma termin trzechmiesięczny, ma także zastosowanie przy krydalnem spieniężeniu odbywającem się według przepisów ordynacyi egzekucyjnej.

---

zezwolić na sprzedaż ma komisarz konkursowy, wykonać zaś sprzedaż sąd egzekucyjny. W praktyce często zezwala na sprzedaż *sąd konkursowy* i wzywa sąd egzekucyjny o wykonanie sprzedaży. Zobacz niżej str. 246 i 247.

[1]) Tak Pollak, str. 329. i n., Schauer: Ueber den Einfluss der Executionsordnung auf die Befriedigung der Realgläubiger im Concurse w G. Z. z r. 1899. Nr 14., Neumann: Die Executionsordnung, str. 366. i n.

Natomiast będą miały zastosowanie przepisy o nadofercie (O. z 29. sierpnia 1888. l. 10115. G. U. 12330.), o relicytacyi tudzież wszelkie przepisy odnoszące się do ochrony praw wierzycieli realnych (§ 163. ust. konk.), np. opozycya z powodu braku pokrycia (§ 184. l. 8.). Ponieważ przepisy o najniższej ofercie (§§ 151., 244., 277., 280. ord. egz.) także pośrednio służą do ochrony wierzycieli, przeto i te przepisy mają zastosowanie przy krydalnem spieniężeniu przedmiotów [1]).

Jeżeli spieniężenie krydalne następuje według przepisów ordynacyi egzekucyjnej, wówczas termin do rekursu w postępowaniu takiem wynosi w myśl §u 65. ord. egz. 8 (a nie 14) dni. Tak O. O. sądu krajowego jako rekursowego we Wiedniu z 22. marca 1901. R. XIII. 130/1. F. i O. Nr 764.

Czy i o ile przepisy o rozdziale ceny kupna zawarte w ordynacyi egzekucyjnej mają zastosowanie przy krydalnem spieniężeniu przedmiotów należących do masy, o tem zobacz uwagi przy §. 166.

Prawo odkupu ciążące na rzecz sprzedawcy na nieruchomości wiąże masę konkursową (O. z 24. sierpnia 1893. l. 9726. G. U. 14784.).

W przedmiocie zastosowania przepisów ordynacyi egzekucyjnej przy spieniężeniu masy konkursowej istnieje reskrypt ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19. marca 1899. l. 4043. Reskrypt ten brzmi, jak następuje:

Niektóre sądy mają wątpliwości co do tego, jak należy postępować, gdy w toku postępowania konkursowego wypadnie przedmioty należące do masy konkursowej, w całości lub częściowo sprzedać wedle zasad postępowania egzekucyjnego. — Ministerstwo sprawiedliwości uważa więc za stosowne pomódz sądom w rozwiązaniu pytań dotyczących tego przedmiotu.

Z istoty praw rzeczowych oraz celu konkursu wynika, że otwarcie konkursu nie ma żadnego wpływu na dobra służące na zabezpieczenie wierzycieli rzeczowych, oraz na kwestyę zaspokojenia tychże wierzycieli.

Wedle §. 30. ust. konk. każde ciało hipoteczne stanowi osobną

---

[1]) Tak Neumann, j. w. str. 367., Schauer, l. c., str. 106. Kohler: Lehrbuch, str. 274.; inaczej Pollak. str. 330.

masę, do której mają prawo wierzyciele rzeczowi z wyłączeniem wszystkich innych, mających tylko roszczenia osobiste.

W myśl §u 163. ust. konk. prawo pierwszeństwa wierzycieli rzeczowych do zaspokojenia się z dóbr ruchomych i nieruchomych stanowiących zastaw dla ich roszczeń, nie śmie doznawać żadnych ograniczeń wskutek zarządzeń ogółu wierzycieli w przedmiocie majątku krydataryusza.

W szczególności wolno wierzycielom rzeczowym nawet po otwarciu konkursu spowodować w drodze sądowej egzekucyjną licytacyę dóbr ruchomych i nieruchomych (§ 165. ust. konk.), przyczem postępowanie egzekucyjne w ogólności tak jak poza konkursem, a tylko z tą różnicą, przeprowadzić należy, że w myśl §. 165. 3. ust. konk. zarządca masy może wstąpić w postępowanie egzekucyjne w miejsce każdego wierzyciela hipotecznego, któryby zwlekał z wykonaniem licytacyi. — We wszystkich zaś rozprawach odbywających się w postępowaniu procesowem i egzekucyjnem, mających na celu ustalenie i zaspokojenie roszczeń wierzycieli rzeczowych jako takich, a mianowicie przy rozdziale licytacyjnej ceny kupna-sprzedaży dobra, zarządca masy jest obrońcą i zastępcą praw wierzycieli konkursowych, oraz krydataryusza (§ 167. ustęp 1 ust. konk.), wskutek czego też wszystkie uchwały i inne pisma w tej mierze doręczane być mają zarządcy masy, a nie krydataryuszowi jako zobowiązanemu.

Pozostała po zaspokojeniu rzeczowych wierzycieli reszta licytacyjnej ceny kupna ma być oddaną sądowi konkursowemu, który wcieli ją do wspólnej masy konkursowej (§ 167., 2. ust. konk.).

Ale nie tylko wierzyciel rzeczowy mocen jest spowodować egzekucyjną sprzedaż dobra należącego do masy (§ 165., 1. ust. konk.), gdyż i zarządca masy jako zastępca ogółu wierzycieli może to uczynić dla zrealizowania masy.

Realizacya ta jednak różni się od egzekucyi przedewszystkiem przez swój szczególny cel. Podczas gdy bowiem egzekucya ma na celu w pierwszym rzędzie zaspokojenie rzeczowych wierzycieli, to tu sprzedaż przedsiębierze się w interesie rozwikłania postępowania konkursowego. — Cel ten może być osiągnięty nie tylko za pomocą sprzedaży wedle zasad postępowania egzekucyjnego, t. zn. w drodze likwidacyi wszystkich praw zastawu i zaspokojenia

wierzycieli tabularnych w miarę wystarczania ceny najwyższej oferty (§§ 145. i 147. lit. f. ust. konk.), lecz także za pomocą pozbycia z wolnej ręki lub przez publiczną licytacyę dobrowolną. — Ostatnie dwa rodzaje realizacyi nie nastręczają żadnych szczególnych trudności, a zastosowanie ich nie daje powodu do żadnych wątpliwości. Wobec tego możemy je pominąć w tem miejscu.

Co się tyczy realizacyi za pomocą sprzedaży wedle zasad prawa egzekucyjnego, to przedewszystkiem nasuwa się pytanie, czy szczególny cel tej realizacyi nie wpływa na przebieg postępowania, jakkolwiek ono w ogólności odbywać się powinno wedle stałego szablonu postępowania egzekucyjnego.

Podczas gdy bowiem w postępowaniu egzekucyjnem potrzebne są szczególne urządzenia, by egzekucyi zapewnić szybki i gładki przebieg niezależnie od niedbalstwa popierającego wierzyciela, to wszystkie te szczególne środki zapobiegawcze są zbędne, gdy egzekucyę prowadzi zarządca masy. — Zarządca masy bowiem zostaje w myśl §u 80. ust. konk. pod nadzorem komisarza konkursowego, na którego wniosek sąd konkursowy może zmusić zarządcę masy do dokładnego wypełniania obowiązków, nawet za pomocą kar pieniężnych.

Zawarte tedy w ordynacyi egzekucyjnej postanowienia o szkodliwych następstwach poszczególnych opieszałych czynności lub zaniedbań popierającego egzekucyę wierzyciela, są nie tylko zupełnie zbędne, jeśli egzekucyę prowadzi zarządca masy, ale nadto sprzeciwiają się celowi, gdyż wprost zostają w sprzeczności z zadaniami czynności realizacyjnych w konkursie. — Mowa tu w szczególności o zastanowieniu postępowania egzekucyjnego —

wskutek nieprzedłożenia na czasie warunków licytacyjnych (§ 145. ordyn. egzekucyjnej),

wskutek nieponowienia na czasie wniosku na wyznaczenie nowego terminu do sprzedaży w razie odmówienia przybicia (§ 188. ust. 2 ord. egz.) i wskutek odstąpienia od dalszej egzekucyi (§ 200. l. 3. ord. egzekucyjnej),

wreszcie postanowienie ustawy, że w obu ostatnich przypadkach, jakoteż w razie nieosiągnięcia ceny najniższej oferty (za dobra wiejskie i grunta § 151. ust. 3. ord. egz.), nie może być po-

nowiony wniosek o wdrożenie postępowania licytacyjnego, zanim po terminie licytacyjnym pół roku upłynie.

Powyższe następstwa prawne mają na celu z jednej strony zmusić wierzyciela do zaniechania wszystkiego, coby postępowanie egzekucyjne mogło opóźnić lub przewlec, z drugiej strony zaś dać dłużnikowi możność do podniesienia się z upadku ekonomicznego i uwolnienia się od dalszej egzekucyi przez zaspokojenie egzekwującego wierzyciela; żaden jednak z tych dwu względów nie może mieć zastosowania w konkursie lub odnośnie do krydataryusza — Wskutek tego też zastosowanie tych przepisów do sprzedaży realizacyjnych w konkursie stanęło w rażącej sprzeczności z dążnością ustawy do najrychlejszego w ogólnym interesie rozwikłania konkursu.

Z tegosamego powodu byłoby zupełnie nieracyonalnem, gdyby do realizacyi w konkursie zastosowywano ściśle przepis §u 169. ust. 2. ord. egz., że dozwolenie licytacyi a termin licytacyjny musi przegradzać czas co najmniej trzech miesięcy.

Niezgodność z zadaniami i celami postępowania konkursowego wyklucza zatem wszystkie te postanowienia ordynacyi egzekucyjnej, jeśli majątek konkursowy ma być przez zarządcę masy sprzedany wedle zasad postępowania egzekucyjnego. Istniejące w tej mierze wątpliwości dadzą się w ten sposób usunąć, że celem pozbycia ruchomości zasięgnie się w myśl §u 147. lit. e. ust. konk. umocowania ze strony komisarza konkursowego, a po odbyciu się ogólnej audyencyi likwidacyjnej uchwały wydziału wierzycieli, pozbycie zaś nieruchomości lub okrętów stosownie do §u 148. lit. a. ust. konk. uskuteczni się za umocowaniem sądu konkursowego, względnie po odbyciu się ogólnej audyencyi likwidacyjnej na podstawie uchwały ogółu wierzycieli.

Dalej może być wątpliwą kwestya, który sąd należy prosić o dozwolenie pozbycia. Pomimo przysługującego, po ogólnej audyencyi likwidacyjnej, ogółowi wierzycieli prawa do samoistnego przeprowadzenia realizacyi, z reguły bez sądowej interwencyi, wyrobiła się praktyka — nawet gdy do pozbycia nie trzeba zezwolenia sądu konkursowego (obacz orzeczenia Najw. Trybun. Sprawiedl. z 29. listopada 1876. l. 13988. i z 20. marca 1883. l. 3397.), że odnośną

prośbę wnosi się do sądu konkursowego celem przekazania jej sądowi rzeczowemu

Praktyka ta ma tę zaletę, że w ten sposób formalności przepisane dla postępowania realizacyjnego dadzą się najłatwiej i najpewniej zachować.

Natomiast spotykane często w praktyce zapatrywanie (O. z 20. marca 1883. l. 3397.), że także ustalenie warunków licytacyjnych należy do sądu konkursowego (a mianowicie nawet przy sprzedażach przedsiębranych wedle zasad postępowania egzek.), nie ma żadnego uzasadnienia. — Dziś bowiem dozwolenie licytacyi wcale nie zależy od ustalenia warunków licytacyjnych; ustalenie to stanowi obecnie istotną część wdrożonego postepowania egzekucyjnego, a jako takie nie może być odeń odłączonem, ani też przeniesionem z sądu, w którym postępowanie się toczy.

O przeprowadzenie sprzedaży należy wogóle prosić sąd rzeczowy (§ 117. nor. jur. »akty realne«), a więc także i wtedy, gdy sprzedaż ma być dokonaną wedle zasad postępowania egzekucyjnego. W ostatnim wypadku należy do sądu rzeczowego także rozdział uzyskanej ceny sprzedaży, o ile sąd konkursowy wyraźnie tego rozdziału nie zastrzegł sobie.

Rozdzielając masę szczególną (Gutsmasse) między rzeczowych wierzycieli, należy w myśl §§. 31. ust. 1., 38. u. 1. i 41. u. 1. ust. konk., pokryć przedewszystkiem długi masy odnoszące się do tej masy szczególnej (§ 29. ust. konk.).

Zasady odnoszące się do rozdziału masy szczególnej między wierzycieli rzeczowych mają wskutek przepisu §u 166. ust. konk. także wtedy zastosowanie, gdy owoce lub dochody z dobra bądź to w drodze egzekucyi, bądź w toku postępowania konkursowego na zarządzenie zarządcy masy jeszcze nie sprzedanego, przyjść mają do samoistnego rozdziału. Jeśli w czasie rozdzielania szczególnej przez sprzedaż osiągniętej masy znajdują się także owoce i dochody, to można je do tejże masy dołączyć i wraz z nią rozdzielić; do ogólnej zaś masy konkursowej należy takie owoce i dochody tylko wtedy odesłać, jeśli dla zaspokojenia wierzycieli rzeczowych są niepotrzebne.

Kwotę pozostałą ze szczególnej masy po zaspokojeniu wierzycieli rzeczowych należy przesłać sądowi konkursowemu celem

wcielenia jej do wspólnej masy konkursowej (§ 167. u. 2. ust. konk.).

§ **146.** Jeżeli do masy należą wierzytelności, które prawdopodobnie aż do chwili ukończenia rozdziału reszty majątku albo wcale nie albo tylko przy stosunkowo wielkim nakładzie kosztów ściągnąć się dadzą, albo jeżeli do krydataryusza należą owoce lub dochody z majątku, nie należącego do masy konkursowej, albo roczne renty, płaca na utrzymanie albo powrotne świadczenia, wówczas co do sposobu zrealizowania takich wierzytelności albo praw poboru należy w regule powziąć postanowienie dopiero po spieniężeniu wszelkiego innego majątku.

W tym celu należy wezwać na posłuchanie zarządcę masy, wydział wierzycieli, a, jeżeli można, krydataryusza, nadto wszystkich wierzycieli, którzy dotąd nie otrzymali jeszcze zupełnej zapłaty lub zabezpieczenia swych roszczeń, a ostatni powezmą większością głosów, którą obliczyć należy według kwoty ich ustalonych i jeszcze niezapłaconych albo ich jeszcze spornych wierzytelności, uchwałę co do tego, czy wpływające częściowe kwoty mają być dalej rozdzielane i wszystkie wierzytelności ściągane, czy też te wierzytelności lub prawo poboru odstąpić się ma kupującemu za oznaczoną cenę bez odpowiedzialności masy za rzetelność i ściągalność, czy też mają być spieniężone w drodze publicznej licytacyi.

Jeżeli krydataryusz sprzeciwi się zamierzonej dobrowolnej sprzedaży roszczenia poniżej wartości nominalnej, to spieniężenie jest dozwolone jedynie w drodze publicznej licytacyi.

W konkursie spółki akcyjnej należy na posłuchanie z §. 146.

wezwać w charakterze krydataryusza przełożeństwo [1]) względnie likwidatorów spółki i tylko to przełożeństwo względnie likwidatorzy uprawnieni są do sprzeciwienia się zamierzonej sprzedaży z wolnej ręki wierzytelności lub innych praw w ustępie 1szym §u 146. wymienionych. Przemawia za tem analogia z §u 60. ust. z 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p. (w dodatku I.) jakoteż ta okoliczność, że przez otwarcie konkursu nie gaśnie eo ipso zupełnie spółka akcyjna, lecz, że traci jedynie stronę produktywną swego istnienia i swej działalności, jako masa majątkowa natomiast istnieje dalej [2]). Inaczej orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z 19. stycznia 1875. l. 427. G. U. 5601.; wychodząc z założenia, iż wobec faktu rozwiązania spółki akcyjnej przez konkurs gasną całkiem funkcye zarządu spółki, orzekł Sąd Najwyższy, iż do audyencyi z §u 146. wezwać należy wszystkich akcyonaryuszy, że sprzedaży z wolnej ręki wierzytelności względnie praw poboru sprzeciwić się może każdy poszczególny akcyonaryusz i że sprzeciwienie się chociażby jednego tylko akcyonaryusza wykonanie takiej sprzedaży czyni niedopuszczalnem.

Przyjąć należy, że krydataryusz nie sprzeciwia się sprzedaży z wolnej ręki, jeżeli zawiadomiony o celu audyencyi z §. 146. na na audyencyi tej nie stanął.

Krydataryusz nie ma prawa sprzeciwiać się uchwale ogółu wierzycieli, którą postanowiono zawrzeć ugodę z dłużnikami w przedmiocie należących się masie od nich roszczeń (O. z 9. lipca 1884. l. 7760. G. U. 10104.).

Jeżeli masa dochodzi swych wierzytelności w drodze skargi, to właściwość sądu procesowego oceniać należy według ogólnych przepisów obowiązujących poza konkursem.

§ 147. Następujące sprawy i czynności prawne można przed ogólną audyencyą likwidacyjną przedsięwziąć jedynie za upoważnieniem komisarza konkursowego:

a) wzruszenie czynności prawnych krydataryusza (§

---

[1]) Tak Kissling. str. 228.

[2]) Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 38. i n. Staub: Commentar zum Handelsgesetzbuch, Ausgabe für Oesterreich, r. 1902. T. I. str. 88 i 365.

24.), zniesienie jego czynności prawnych albo oświadczenie, że masa wstępuje w te czynności prawne (§§ 22. i 23.);

b) zawarcie ugód, których przedmiot przekracza wartość 200 złr.;

c) wszelkie uznanie roszczeń o zwrot;

d) wykupienie zastawów dla masy;

e) sprzedaż ruchomości masy w sposób inny, jak przepisany w postępowaniu egzekucyjnem;

f) sprzedaż nieruchomości, praw (Gerechtsame) lub okrętów morskich według przepisów o postępowaniu egzekucyjnem, następnie każde inne rozporządzenie substancyą, tudzież zniesienie istniejących kontraktów dzierżawy dotyczących takiego majątku.

Po ogólnej audyencyi likwidacyjnej można wymienione sprawy i czynności prawne przedsięwziąć bez osobnego upoważnienia komisarza konkursowego, jednakże jedynie na podstawie uchwały powziętej według §u 140. przez wydział wierzycieli wspólnie z zarządcą masy.

Jeżeli zarządca masy potrzebuje się wykazać wobec osób trzecich lub władz, iż uchwała prawidłowo powziętą została, wówczas komisarz konkursowy po należytem zbadaniu przebiegu wydać mu ma potrzebne oświadczenie.

ad *a)* Przepis, iż zarządca masy potrzebuje do wykonania prawa wzruszenia czynności prawnej upoważnienia komisarza konkursowego względnie uchwały wydziału wierzycieli, nie został wcale uchylony przepisem §u 16. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p.[1]).

---

[1]) Tak Menzel: Das Anfechtungsrecht der Gläubiger nach oesterr. Recht, str. 286., Steinbach: Commentar zum Gesetze vom 16. März, 1884., str. 94., Krasnopolski: Das Anfechtungsrecht der

Zob. ten § na str. 57. (Tak O. z 20. sierpnia 1885. l. 9530. G. U. 10667. i O. z 9. grudnia 1885. l. 13969. G. U. 10824., inaczej natomiast O. z 23. października 1888. l. 6317. G. U. 12405.).

ad *c)* Mowa tu jest tylko o roszczeniu o zwrot ruchomości (arg. z §u 148. a).

Podanie żony krydataryusza o wydanie jej, do masy wcielonej, połowy ruchomości względnie nieruchomości należy po ogólnej audyencyi likwidacyjnej z pominięciem komisarza względnie sądu konkursowego przedłożyć do załatwienia wydziałowi względnie ogółowi wierzycieli (O. z 7. lutego 1893. l. 757. G. U. 14582.).

ad *e)* Po ogólnej audyencyi likwidacyjnej powzięta uchwała przez wydział wierzycieli względnie ogół wierzycieli w przedmiocie sprzedaży ruchomości względnie nieruchomości z wolnej ręki nie potrzebuje zatwierdzenia ani komisarza ani sądu konkursowego (O. z 27. listopada 1872. l. 12068. G. U. 4794. i O. z 10. sierpnia 1887. l. 9233. G. U. 11704.).

ad *f)* Do odstąpienia (pod tytułem darmym) pierwszeństwa przysługującego hipotecznie zabezpieczonej wierzytelności masy jest uprawniony zarządca masy na podstawie uchwały wydziału wierzycieli (O. z 22. września 1886. l. 11036. G. U. 11179.).

Co się dzieje w przypadku §. 147. wówczas, gdy nie ma wydziału wierzycieli, o tem zob. uwagi przy §. 140.

O znaczeniu upoważnienia komisarza konkursowego względnie uchwały wydziału wierzycieli przepisanej w §ie 147. dla ważności czynności prawnej przedsięwziętej przez zarządcę masy, zob. uwagi przy §§. 78. i 79.

Zob. ustęp III. l. 18. rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. u. p. w dodatku II.

§ 148. Następujące sprawy i czynności prawne można przedsięwziąć przed ogólną audyencyą likwidacyjną tylko za upoważnieniem sądu konkursowego, po tej audyencyi zaś tylko na podstawie uchwały ogółu wierzycieli (§ 144.):

a) sprzedaż nieruchomości, prawa (Gerechtsame) lub

Gläubiger nach oesterr. Rechte, str. 69., Pollak, str. 144. i 251.; inaczej Schwarz, I., str. 189.

okrętu morskiego przy częściowem lub całkowitem pominięciu przepisów postępowania egzekucyjnego, albo uznanie roszczenia o zwrot tych przedmiotów;

b) odstąpienie przedsiębiorstw przemysłowych albo handlowych, które należą do masy albo w których krydataryusz pod osobistą odpowiedzialnością miał udział, w drodze ugody razem z ciężarami i korzyściami (mit Last und Vortheil) lub wogóle pod takimi warunkami, przez które odpowiedzialność masy albo rozmiar jej roszczeń istotnej zmianie ulegnie.

ad *a)* Zob. uwagi przy §§. 145., 144. i 147.

ad *b)* Jeżeli przedsiębiorstwo ma być sprzedane razem z dotychczasową firmą [1]) — firma przez samo otwarcie konkursu nie gaśnie [2]), — wówczas w myśl art. 22. ust. handl. musi krydataryusz względnie jego spadkobiercy zezwolić na dalsze prowadzenie sprzedanego przedsiębiorstwa przez nabywcę pod dotychczasową firmą. Koniecznem zatem jest w takim przypadku przy sprzedaży przedsiębiorstwa współdziałanie zarządcy masy i krydataryusza [3]).

Co się dzieje wówczas, gdy przyzwolenie ogółu wierzycieli potrzebne do powzięcia uchwał z §. 148. nie może dojść do skutku, n. p. ponieważ żaden wierzyciel na zwołanem zgromadzeniu nie stanął?

Otóż odpowiedzi na to pytanie są różne.

Jedni [4]) stosują w tym przypadku, wbrew brzmieniu §u 144., także po ogólnej audyencyi likwidacyjnej analogicznie przepis obowiązujący w przypadku §u 148. przed ogólną audyencyą likwida-

---

[1]) Firmy bez przedsiębiorstwa pozbyć nie można (art. 23. ust. handl.).

[2]) Górski: Zarys prawa handlowego. T. I., wyd. II., str. 130.

[3]) Tak Schwarz, II., str. 362., Staub: Commentar zum Handelsgesetzbuch r. 1902 T. I., str. 88. i 89.; inaczej Pollak, str. 291.—293., który przeniesienie firmy w ciągu konkursu na osoby trzecie uważa za niedopuszczalne.

[4]) Pollak, str. 97. i 285.

cyjną i domagają się w miejsce uchwały ogółu wierzycieli upoważnienia sądu konkursowego [1]).

Drudzy [2]) kładąc nacisk na § 144. sprzeciwiają się tej analogii, a widząc w niedojściu do skutku uchwały ogółu wierzycieli w przypadku §u 148. zrzeczenie się przez ogół wierzycieli wykonywania tego prawa, pozostawiają zarządcy masy w przypadku §u 148. po ogólnej audyencyi likwidacyjnej swobodę działania.

Poruszona tu kwestya nabiera jeszcze większego znaczenia, jeżeli poza przypadkiem §u 148. nie może dojść do skutku uchwała ogółu wierzycieli, n. p. jeżeli nie może dojść do skutku uchwała zgromadzenia wierzycieli zwołanego celem wyboru organów konkursowych, tj. zarządcy masy i wydziału wierzycieli (rozwiązanie zobacz przy §§. 74. i 143.), jeżeli nie dojdzie do skutku zgromadzenie zwołane w sprawie zawarcia ugody przymusowej (rozwiązanie zobacz przy §ie 217.) lub zgromadzenie zwołane celem ustalenia wynagrodzenia zarządcy masy (rozwiązanie zob. przy §. 161.).

Oddział 10.

O składaniu rachunków z zarządu.

§ 149. Przy każdej zmianie w osobie zarządcy masy powinien ustępujący zarządca masy złożyć rachunki.

Rachunki mają być przedłożone komisarzowi konkursowemu, ten zaś odda je do zbadania nowo wstępującemu zarządcy masy i wydziałowi wierzycieli i wyznaczy audyencyę, na którą oprócz tych osób należy, o ile można, wezwać także krydataryusza.

Oprócz tego należy za pomocą ogłoszenia, na budynku sądowym wywiesić się mającego, oznajmić wszystkim wierzycielom, iż wolno im jawić się na audyencyi, wglądnąć w rachunki i czynić uwagi.

---

[1]) Por. Ehrenzweig: Die Feststellung der Ansprüche des Concursmasseverwalters w J. Vjschr. z 1901., str. 84.

[2]) Schwarz, II., str. 310.

Poza przypadkiem zmiany w osobie zarządcy masy powinien zarządca złożyć rachunki (§ 76.) w przypadkach w §. 151. i w objaśnieniach do tego §u podanych.

Przyjmowanie do protokołu rachunków składanych przez zarządcę masy należy do tych czynności, które kancelarya sądowa samodzielnie nawet bez polecenia sądu ma załatwić (w rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.).

§ **150.** Do zatwierdzenia rachunków lub wniesienia przeciw nim zarzutów jest oprócz wydziału wierzycieli powołany nowy zarządca masy. Przytem powinni oni zrobić właściwy użytek z wszelkich uwag poczynionych przez wierzycieli i krydatarysza.

Komisarz konkursowy powinien na audyencyi starać się o sprostowanie w drodze ugodowej.

Jeżeli się to nie uda, to należy sprawę odesłać na drogę sporu przed sąd konkursowy.

Jeżeli tak nowy zarządca masy jak i wydział wierzycieli (ostatni uchwałą wedle §u 140. powziętą) zatwierdzą rachunki, to przeciw takiemu zatwierdzeniu nie ma żadnego środka prawnego.

Jeżeli zaś zarządca masy i wydział wierzycieli lub jeden z tych obu organów odmówi zatwierdzenia, wówczas należy sprawę odesłać na drogę sporu [1]).

W przypadku ostatnim może — wobec braku przepisu regulującego role procesowe — każda [2]) z obu stron wystąpić ze s k a r g ą przed sąd k o n k u r s o w y, t. zn. albo zarządca masy, którego rachunków nie zatwierdzono, albo nowy zarządca masy razem z wydziałem wierzycieli [3]), względnie ten z dwu na ostatku wymienionych organów, który rachunków nie zatwierdził.

---

[1]) Dr G.: Weigerung der Ausschüsse die Rechnung des Masseverwalters zu fertigen w G. H. z r. 1883. Nr 42.

[2]) Tak Pollak, str. 337.; Schwarz, II, str. 366. i 367. przyznaje rolę powoda zaprzeczającemu zarządcy masy i wydziałowi wierzycieli.

[3]) Wydział wierzycieli może być stroną procesową; zachodzi tu, jak słusznie Pollak, str. 337. zauważa, podobny stosunek, jaki zna ustawa handlowa w art. 194.

Jeżeli nie ma wydziału wierzycieli, wówczas nowy zarządca sam zatwierdzi rachunki swego poprzednika lub wniesie przeciw nim zarzuty. W ostatnim przypadku nastąpi między nowym zarządcą a jego poprzednikiem postępowanie procesowe tu przedstawione.

§ 151. Także wówczas, gdy zmiana w osobie zarządcy masy nie nastąpiła, powinien tenże w konkursach dłużej trwających najpóźniej w przeciągu dni 30 po upływie każdego roku administracyjnego, a jeżeli komisarz konkursowy uważa to za rzecz potrzebną, także w krótszych odstępach czasu składać rachunki, przeciw którym zarzuty czynić może wydział wierzycieli i z którymi zresztą postąpić należy wedle wskazówek §u 150.

W braku wydziału wierzycieli oświadczy się w przedmiocie rachunków przez zarządcę przedłożonych w myśl zasady przy §ie 140. podanej komisarz konkursowy i albo rachunki te zatwierdzi albo odmówi im zatwierdzenia. Przeciw ostatniej uchwale przysługuje zarządcy masy rekurs (§ 257.); skarga przeciw komisarzowi jest natomiast wykluczona [1]).

Oprócz przypadków w §§. 149. i 151. wymienionych powinien zarządca masy złożyć rachunki przy ukończeniu postępowania konkursowego. Jeżeli konkurs ukończono za pomocą rozdziału masy (§§ 159. i n.), to powinno złożenie rachunków nastąpić według §u 151. i to bezpośrednio przed końcowym rozdziałem masy (§ 187.). Co się zaś tyczy ukończenia konkursu we wszystkich innych przypadkach (poza ukończeniem przez rozdział masy), to ustawa nie normuje, komu mają być rachunki złożone, ani nie określa postępowania przy złożeniu rachunków w tym przypadku przestrzegać się mającego.

Ponieważ w uchwale orzekającej o ukończeniu konkursu sąd wedle §. 189. uwalnia wydział wierzycieli od obowiązków urzędu, ponieważ skutkiem tego braknie organu, który jest w myśl §. 150. powołanym do zatwierdzenia rachunków, przeto w przypadkach,

---

[1]) Pollak, str. 337.

o których mowa, zastąpi wydział wierzycieli ten organ, który funkcye wydziału wierzycieli spełnia w braku takiego wydziału. Organem tym jest komisarz konkursowy [1]).

§ 152. Z każdej nieruchomości i uzyskanej za nią ceny kupna należy zawsze złożyć osobny rachunek, przyczem starać się należy o to, aby również wierzycielom, którzy w pierwszym rzędzie z nieruchomości zaspokojeni być mają, za pomocą osobnych zawiadomień dać możność przeglądnięcia rachunków jeszcze przed audyencyą, wyznaczoną do poczynienia uwag, i wniesienia w danym wypadku na audyencyi tej przeciw nim zarzutów.

Wierzycielom realnym przysługują odnośnie co do rachunków do nieruchomości się odnoszących, a przez ogólnego zarządcę masy lub przez zarządcę specyalnej masy [2]) (§§ 74. i 82.) przedłożonych takiesame prawa, jakie służą zresztą wydziałowi wierzycieli (§ 150.). Sędzia egzekucyjny może zarządcy masy nakazać przedłożenie rachunku z nieruchomości pod tym rygorem, iż w przeciwnym razie osobne koszta masy nie zostaną uwzględnione (O. z 20. sierpnia 1890. l. 9094. G. U. 13374.).

§ 153. Jeżeli orzecznictwo co do zarządzanej nieruchomości przysługuje sądowi konkursowemu, wówczas powinien zarządca masy albo osobny zarządca (§ 82.) rachunki podać w tym sądzie, przy którym komisarz konkursowy ma swą siedzibę urzędową.

O ile jednakże sądowi konkursowemu nie przysługuje orzecznictwo realne lub górnicze co do zarządzanej nieruchomości, należy rachunki przedłożyć właściwemu sądowi realnemu albo górniczemu, który wyznaczy au-

---

[1]) Według Schwarza, I., str. 235., 236. i 237. ma zarządca masy przedłożyć w tym przypadku rachunki krydataryuszowi.

[2]) Jeżeli rachunki przedkłada specyalny zarządca, to w przedmiocie zatwierdzenia jego rachunków ma się również oświadczyć ogólny zarządca masy.

dyencyę celem wysłuchania wierzycieli realnych i ich ewentualnych zarzutów, a potem rachunek wraz ze spisanym protokołem prześle sądowi, przy którym komisarz konkursowy ma swą urzędową siedzibę, celem wdrożenia dalszego postępowania według §§. 149. do 151.

Zarządca przymusowy nieruchomości należącej do masy składa rachunki w sądzie egzekucyjnym.

Zob. o sądzie realnym § 117. N. J.[1]).

Oddział 11.

O zakończeniu konkursu.

I. Załatwienie konkursu.

§ 154. Jeżeli jedna z okoliczności wymienionych w §. 66. wyjdzie na jaw dopiero w toku postępowania konkursowego, to należy konkurs bezzwłocznie znieść.

Do okoliczności, o których tu mowa, należy:

1) fakt, iż istnieje tylko jeden wierzyciel krydataryusza;

2) fakt, że majątek krydataryusza jest za mały, by pokrył koszta postępowania konkursowego.

ad 1) Przyjmuje się, iż istnieje tylko jeden osobisty wierzyciel, wówczas, gdy tylko jeden wierzyciel konkursowy zgłosi swe roszczenie do masy[2]). Na równi z tym przypadkiem pozostaje przypadek, gdy jeden wierzyciel konkursowy nabędzie w drodze cesyi wszystkie inne zgłoszone pretensye wierzycieli konkursowych (O. z 9. kwietnia 1885. l. 3842. G. U. 10516.) lub gdy wszyscy wierzyciele konkursowi z wyjątkiem jednego cofną zgłoszenia swych pretensyi[3]) (tak O. z 5. marca 1872. l. 1626. G. U. 4503, O. z 13. marca 1884. l. 5458 G. U. 10035., inaczej O. z 30. kwietnia 1878.

---

[1]) Por. Schwarz, II., str. 373. i n., i Pollak, str. 338.
[2]) Pollak, str. 438. i n.; inaczej Schwarz, II, str. 453.; por. Kaserer, str. 210.
[3]) Pollak, str. 439.

l. 5013. G. U. 6398. i O. z 16. stycznia 1901. l. 488. w dodatku do Dz. rozp. min. spr. z r. 1901. Nr 373.).

W regule jednakże wstrzymać się będzie należało z uchyleniem konkursu z tego powodu, iż istnieje tylko jeden wierzyciel, aż do upływu czasokresu wyznaczonego do zgłoszeń, gdyż conajmniej do tej chwili możliwe są dalsze zgłoszenia [1]).

ad 2) Przypadek ten zachodzi tak wówczas, gdy konkurs otwarto pomimo, iż nie było tyle majątku, by pokrył koszta postępowania konkursowego, jak i wówczas, gdy istniejący majątek zużyty został na pokrycie już urosłych kosztów postępowania [2]). Ostrożność nakazuje wstrzymać się z uchyleniem konkursu z omawianego tu powodu, dopóki nie nastąpi próba zrealizowania wierzytelności krydataryusza (O. z 21. września 1869. l. 10833. G. U. 3515.) lub dopóki krydataryusz nie złożył przysięgi z §u 66., której złożenia domaga się którykolwiek wierzyciel (O. z 16. listopada 1881. l. 12222. G. U. 8551.).

Jeżeli konkurs dla braku majątku uchylono, wówczas nie można żądać od wierzyciela, na którego wniosek konkurs otwarto, by pokrył koszta urosłe przez wdrożenie postępowania konkursowego (O. z 25. października 1883. l. 12302. G. U. 9614., O. z 13. czerwca 1884. l. 5743. G. U. 11926., O. z 3. marca 1885. l. 2389. G. U. 10452., O. z 11. lipca 1896. l. 7425. G. U. 15816.). Wedle §u 29. są bowiem koszta takie kosztami masy i z masy powinny być zaspokojone, braknie zaś przepisu prawnego, któryby w przypadku, o którym mowa, ponoszenie kosztów postępowania nakładał na wierzyciela.

ad 1) i 2) Jeżeli już przy otwarciu konkursu widoczną było rzeczą, że istnieje tylko jeden wierzyciel osobisty lub że majątek krydataryusza nie wystarczy na pokrycie kosztów postępowania, a mimo to wedle §u 2. ustawy z 16. marca 1884. l. 35. Dz. u. p. otwarto konkurs z tego powodu, ponieważ wnoszący na otwarcie konkursu uprawdopodobnił istnienie roszczenia o wzruszenie czynności prawnej krydataryusza, wówczas nie można uchylić konkursu

---

[1]) Pollak, l. c., Schwarz, I., str. 235.

[2]) Pollak, str. 440.; inaczej Ehrenzweig: Die Feststellung der Ansprüche des Concursmasseverwalters w Jur. Vjschr. XXXIII., str. 59. i n.

z przyczyn w §ie 154. względnie §. 66. podanych dopóty, dopóki albo nie będzie ukończony odnośny proces o wzruszenie wdrożony przez zarządcę masy albo nie będzie ustalonem, iż zarządca masy takiego procesu wcale nie wdroży[1]).

Uchylenie konkursu nastąpi przez sąd konkursowy wedle §u 189.[2]).

§ 190. nie ma zastosowania w przypadku ukończenia konkursu według §u 154. (Zob. obj. przy §ie 190.).

O wynagrodzeniu zarządcy masy zob. przy §ie 161.

II. Zniesienie konkursu za zgodą wierzycieli.

§ **155.** Jeżeli ogólna audyencya likwidacyjna się odbyła (§ 106.) i wszyscy wierzyciele masy (§ 29.) jakoteż wszyscy zgłoszeni wierzyciele konkursowi (§ 42.) zgadzają się na zniesienie konkursu, wówczas należy natychmiast zarządzić zniesienie tegoż.

W przypadku §u 155. następuje zniesienie konkursu na podstawie jednostronnego, bez interwencyi sądu[3]) do skutku doszłego (inaczej przy ugodzie z §§. 156.—158.) oświadczenia wszystkich wierzycieli masy i wierzycieli konkursowych (w przypadku §u 154. wchodzą w rachubę tylko wierzyciele konkursowi), iż zgadzają się na zniesienie konkursu.

Wynika stąd, iż wierzyciele mogą uczynić takie oświadczenie nie tylko bez woli krydataryusza, ale także wbrew jego woli; wynika stąd dalej, że nie można żadnego wierzyciela do oddania takiego oświadczenia zmusić.

Jeżeli zatem jeden lub kilku wierzycieli przyzwolenia na zniesienie konkursu dobrowolnie dać nie chcą, wówczas można jedynie przez całkowite zaspokojenie ich pretensyi uczynić ich nieszkodliwymi, gdyż z chwilą zapłacenia ich pretensyi przestają być wierzycielami masy lub wierzycielami konkursowymi. Nato-

---

[1]) Pollak, str. 441., Schwarz, II., str. 454.

[2]) Kaserer, str. 210.

[3]) Tak Pollak, str. 436.; inaczej Schwarz, II., str. 457.

miast nie wystarczy pretensyę wierzycieli tych jedynie zabezpieczyć [1]), chociażby były sporne, gdyż przez uzyskanie zabezpieczenia nie przestaje być odnośny wierzyciel wierzycielem masy lub wierzycielem konkursowym. Odmienne zdanie zastępuje orzeczenie z 26. listopada 1895. l. 13817. G. U. 15628. [2]). Orzeczenie to, stosując tu analogicznie przepis §u 157., dozwoliło na zniesienie konkursu, gdy krydataryusz wykazał, iż zabezpieczył sporne roszczenie wierzyciela sprzeciwiającego się zniesieniu konkursu.

Forma, w jakiej wierzyciele oświadczenie z §u 155. uczynić mają, nie jest w ustawie przepisana. Mogą więc wierzyciele oświadczenie to uczynić wspólnie lub każdy z osobna. W każdym jednakże razie wierzyciel jest bezwarunkowo związany oświadczeniem raz uczynionem (O. z 29. listopada 1870. l. 13519. G. U. 3971.).

Z chwilą, gdy wszyscy wierzyciele masy (nie można do nich zaliczyć zarządcy masy) i wierzyciele konkursowi oświadczenie zezwalające na uchylenie konkursu oddali, — a ogólna audyencya likwidacyjna się już odbyła, — powinien sąd konkursowy przy przestrzeganiu postępowania z §u 189. [3]) zastanowić postępowanie konkursowe.

Nie może przeszkodzić wydaniu uchwały, znoszącej postępowanie konkursowe, ta okoliczność, iż już po [4]) uczynieniu przez wszystkich wierzycieli masy i wierzycieli konkursowych oświadczenia, iż się zgadzają na zniesienie konkursu, powstały nowe długi masy lub zgłoszono do konkursu nowe (tj. dotychczas niezgłoszone) wierzytelności konkursowe i że wierzyciele będący podmiotem tych roszczeń sprzeciwiają się zniesieniu konkursu (O. z 1. lipca 1874. l. 6698. G. U. 5408.; por. także O. 26. stycznia 1881. l. 799. G. U. 8270.).

§ 190. nie ma zastosowania w przypadku zakończenia konkursu wedle §u 155. (zob. obj. do §u 190.).

O wynagrodzeniu zarządcy masy zob. przy §ie 161.

Zob. objaśnienia do §u 253.

---

[1]) Tak Pollak, str. 436.

[2]) Zgodnie z tem orzeczeniem Schwarz, I., str. 326. i II., str. 457.

[3]) Kaserer, str. 211.

[4]) Pollak, str. 436., Schwarz, I., str. 236., Kissling, str. 241.

III. Zakończenie konkursu za pomocą ugody.

§ **156.** Jeżeli w edykcie konkursowym nie wyznaczono terminu do ugody (§ 67.), a dopiero później zajdą takie okoliczności, które czynią prawdopodobnem zakończenie konkursu przez ugodę, wówczas powinien komisarz konkursowy, jeżeli ogólna audyencya likwidacyjna (§ 106.) się odbyła, zarządzić audyencyę ugodową, wezwać do niej wszystkich wierzycieli masy (§ 29.) jakoteż wszystkich wierzycieli konkursowych (§ 42.) i krydataryusza za pomocą doręczenia im rozporządzenia wyrażającego cel przesłuchania i na audyencyi współdziałać w tym kierunku, by ugoda doszła do skutku.

Zakończenie konkursu za pomocą ugody (§§ 156.—158.) różni się od zakończenia konkursu za zgodą wierzycieli (§ 155.) tem, iż ugoda dochodzi do skutku za interwencyą sądu, oświadczenie zaś z §u 155. czynią wierzyciele bez współdziałania sądu. Dalsza różnica polega na tem, iż po ukończeniu konkursu za pomocą ugody ocenia się prawa wierzycieli według treści ugody, zakończenie zaś konkursu za zgodą wierzycieli nie wpływa w zasadzie wcale na stanowisko prawne, jakie wierzyciele ci zajmowali przed uczynieniem oświadczenia, iż się zgadzają na zniesienie konkursu [1]).

Od ugody przymusowej (§§ 207. i n.) różni się zaś ugoda z §§. 156.—158.) tem, że ugoda musi być zawarta z wszystkimi wierzycielami (masy i konkursowymi), ugodę przymusową zaś zawiera krydataryusz jedynie z większością wierzycieli konkursowych, a ugoda ta zawarta z większością wierzycieli wiąże i mniejszość, która do ugody przymusowej nie przystąpiła. Ponadto może być ugoda zawarta w każdym konkursie, ugoda przymusowa zaś jedynie w konkursie kupieckim.

Jeżeli zachodzi prawdopodobieństwo zawarcia ugody — zwłaszcza przy zaistnieniu okoliczności w §ie 68. (zob.) podanych —

---

[1]) Zobacz motywa u Kaserera, str. 211. i 212.

powinien sąd z urzędu lub na wniosek wyznaczyć audyencyę celem przeprowadzenia ugody.

Ponieważ ugoda jest umową między krydataryuszem z jednej a wszystkimi wierzycielami masy i wierzycielami konkursowymi z drugiej strony, przeto może dojść do skutku tylko wówczas, gdy tak krydataryusz jak i wszyscy wierzyciele na jej zawarcie się zgodzą.

Wynika stąd, że jeżeli krydataryusz nie stanie na audyencyi ugodowej, ugoda na tej audyencyi do skutku dojść nie może[1]). Wynika stąd dalej, że ugoda nie dojdzie do skutku, jeżeli chociaż jeden tylko wierzyciel jej zawarciu się sprzeciwi względnie na zawarcie ugody wyraźnie (§ 157.) się nie zgodzi (O ile takie sprzeciwienie można uczynić bezskutecznem, o tem zobacz § 157.). Za sprzeciwiającego się ugodzie uchodzi każdy wierzyciel, który na audyencyi ugodowej nie stanie, chyba że na audyencyi tej przedłożonem zostanie jego pisemne oświadczenie, iż na zawarcie ugody się zgadza.

Jeżeli audyencyę ugodową (§ 68.) wyznaczono w edykcie konkursowym, to nie potrzeba do audyencyi tej wzywać wierzycieli za pomocą odrębnych wezwań (§ 254.). Jeżeli zaś audyencyę ugodową wyznaczono dopiero później, wówczas należy do niej wezwać każdego wierzyciela osobno.

Treść ugody jest dowolna; w szczególności nie muszą być w niej wszystkim wierzycielom jednakowe prawa przyznane. §§ 221.—226. nie mają przy ugodzie zastosowania[2]) (Tak O. z 27. maja 1879. l. 2183. G. U. 7483., O. z 7. października 1890. l. 9210. G. U. 13424., O. z 21. listopada 1890. l. 11791. G. U. 13488., inaczej lecz błędnie O. z 15. lipca 1880. l. 5609. G. U. 8045. i O. z 3. stycznia 1893. l. 15222. G. U. 14512., które przepis §u 226. stosują także do ugody).

Zaznaczyć należy, iż z chwilą, gdy na audyencyi ugodowej ugoda doszła do skutku, powinien sąd — o ile zachodzą warunki §u 158. — ugodę zatwierdzić, chociażby zawarciu ugody się sprzeciwili ci wierzyciele masy, których roszczenia powstały po tej au-

[1]) Pollak, str. 392., Schwarz, I., str. 238.; inaczej Schwarz, II., str. 460.

[2]) Pollak, str. 388., Schwarz, I., str. 238.

dyencyi, lub ci wierzyciele konkursowi, którzy swe roszczenia zgłosili do masy dopiero po tej audyencyi (O. z 1. lipca 1874. l. 6698. G. U. 5408.).

Przyzwolenia zarządcy masy do zawarcia ugody nie potrzeba [1]).

§ 157. Jeżeli nie wszyscy w poprzedzającym paragrafie wymienieni wierzyciele wyraźnie oświadczają się za ugodą, wówczas na podstawie porozumienia się pozostałych wierzycieli tylko wtedy można konkurs bez dalszej rozprawy zakończyć, jeżeli roszczenie niezgadzających się wierzycieli w całej zgłoszonej wysokości zapłacone, albo, jeżeli ono jest sporne, w równej wysokości zgodnie z ustawą zabezpieczone zostanie.

Zabezpieczonym wierzycielom należy zakreślić stosowny czasokres, w przeciągu którego swoich roszczeń w osobnych procesach w drodze skargi przeciw zaprzeczającym dochodzić mają. Również muszą być w ugodzie oznaczone osoby, którym w przypadku, gdyby w należytym czasie skargę wnieść zaniechano albo zaskarżone roszczenie w całości lub w części oddalonem zostało, wydać należy oswobodzone sumy złożone na zabezpieczenie.

Zabezpieczenie pretensyi spornych ma się odbyć przez złożenie do depozytu sądowego [2]) sumy odpowiadającej całej zgłoszonej wierzytelności konkursowej lub wierzytelności masy lub też ugodzonej (pod warunkiem jej sądowego ustalenia) części tejże.

Nie potrzeba zabezpieczyć kosztów procesu, w którym sporna wierzytelność ma być ustalona (O. z 26. listopada 1895. l. 13817. G. U. 15628.).

Czasokres, w przeciągu którego wierzyciel wedle ustępu 2. §u 157. skargę wytoczyć musi, oznaczy sąd konkursowy, o ile między krydataryuszem a wierzycielem, posiadającym sporną pre-

---

[1]) Pollak, str. 392.

[2]) Pollak, str. 388.; zob. wyraz »ausfolgen« użyty w ostatniem zdaniu §u 157.

tensyę i przystępującym do ugody (pod warunkiem ustalenia jego pretensyi) co do tego czasokresu nie nastąpi porozumienie [1]).

§ 158. Sąd konkursowy powinien zawartą ugodę, o ile przeciw prawidłowości postępowania nie zachodzą żadne wątpliwości, zatwierdzić i konkurs znieść. Ugoda sądownie zatwierdzona ma moc egzekucyjną.

Treść ugody zostaje spisana do protokołu audyencyi z §. 156. Bez zatwierdzenia sądowego ugody nie ma [2])

Zniesienie konkursu z §u 158. nastąpi według §u 189. [3]).

§ 290. nie ma zastosowania, w przypadku ukończenia konkursu za pomocą ugody (zob. obj. przy §ie 190.).

Ugoda w postępowaniu konkursowem zawarta a przez sąd zatwierdzona jest tytułem egzekucyjnym (§ 1. l. 7. ord. egz.). Zob. § 269. instr. sąd. w dodatku III.

O skutkach ugody w konkursie kupca protokołowanego zob. objaśnienia przy §ie 253.

IV. Zakończenie konkursu przez rozdział majątku należącego do masy.

A. Wyrównanie roszczeń o zwrot.

§ 159. Skoro tylko ostatecznie rozstrzygniętem zostało, że rzecz, w masie konkursowej jeszcze się znajdująca, do krydataryusza w całości lub w części nienależąca, temu, który rości sobie do niej prawo, zwróconą, albo, że część rzeczy doń należąca na jego korzyść wydzieloną być musi, powinno wydanie lub wydzielenie za równoczesnem zaspokojeniem wszelakich wzajemnych roszczeń

[1]) Kissling, str. 245., Pollak, str. 391.
[2]) Pollak, str. 391., Schwarz, II., str. 458.
[3]) Kaserer, str. 212.

masy (§ 27.) nastąpić bez względu na stan postępowania konkursowego.

Zob. objaśnienia przy §§. 26. i 27.
Zob §§ 137. i 138.

B. Zaspokojenie wierzycieli masy.

§ **160.** Zaspokojenie wierzycieli masy następuje bez względu na stan przewodu konkursowego, skoro tylko roszczenia są ustalone i płatne.

Jest obowiązkiem zarządcy masy starać się o to, aby potrzebne kwoty na czas były w pogotowiu.

W przypadku zwłoki w zapłacie mogą wierzyciele masy swych roszczeń dochodzić według własnego wyboru albo w drodze przedstawienia u komisarza konkursowego, który w tej mierze z urzędu wyda dalsze zarządzenia, albo w drodze skargi. Skargę należy zwrócić przeciw zarządcy masy i, o ile nie zachodzi jego osobista odpowiedzialność za wierzytelność, z ograniczeniem do majątku należącego do masy.

Roszczenia wierzycieli masy mają być zaspokojone bez względu na stan postępowania konkursowego z tą chwilą, gdy są ustalone i płatne, wszakże tylko o tyle, o ile istnieje fundusz potrzebny na ich zaspokojenie (tak O z 7. lutego 1883. l. 1463. G. U. 9299.). Z powodu ostatniego wymogu nie może sąd procesowy w wyroku zasądzającym masę na zapłacenie długu masy (także kosztów sporu w procesie likwidacyjnym) zakreślić czasokresu do wykonania zapłaty pod rygorem egzekucyi[1]) (O. z 28. stycznia 1873. l. 791. G. U. 4858., O. z 6. września 1883. l. 7652. G. U. 9551., O. z 16. października 1883. l. 9697. G. U. 9597., O. z 9. marca 1886. l. 2684. G. U. 10964., O. z 12. lipca 1887. l. 7917. G. U. 11668., O z 1. lutego 1888. l. 1063. G. U. 12035., O. z 22. kwiet-

[1]) Tak Schwarz, I., str. 154.; inaczej Pollak, str. 287.

nia 1891. l. 2972. G. U. 13741., O. z 21. stycznia 1891. l. 14830. G. U. 13576., O. z 21. stycznia 1892. l. 330. G. U. 14086., O. z 6. listopada 1896. l. 13846. G. U. 15912., O. z 31. grudnia 1901. l. 16434. w J. Bl. z r. 1903., str. 213. i n., — inaczej O. z 1. września 1886. l. 9979. G. U. 11150.), — również nie może sąd konkursowy ustalając koszta sporządzenia i oszacowania inwentarza nakazać zarządcy masy zapłaty tych kosztów w terminie zakreślonym i pod rygorem egzekucyi (O. z 30. marca 1892. l. 3773. G. U. 14193., O. z 14. stycznia 1896. l. 293. G. U. 15684.). Z tego też powodu egzekucyi przeciw masie celem ściągnięcia długu masy można także tylko wówczas dozwolić[1]), gdy wykazanem zostanie, iż istnieje majątek wystarczający na ich zaspokojenie (O. z 7. lutego 1883. l. 1403. G. U. 9299.).

Podstawą oceny, czy istnieje fundusz potrzebny na zaspokojenie pewnego długu masy, jest z jednej strony stan masy, z drugiej strony zaś ogół wszystkich w danej chwili ustalonych i płatnych długów masy (O. z 28. lipca 1886. l. 8907. G. U. 11122.), tudzież (przez wzgląd na przepis ostatniego ustępu §. 29.) okoliczność, czy dany dług masy należy do długów masy w ściślejszem tego słowa znaczeniu, czy też do kosztów masy.

Zapatrywaniu temu daje Sąd Najwyższy wyraz w następujących orzeczeniach:

Zapłata kosztów masy (należytości za sporządzenie inwentarza) może dopiero wówczas nastąpić, gdy istnieje dostateczny majątek (O. z 30. marca 1892. l. 3773. G. U. 14193., O. z 25. maja 1893. l. 5913. G. U. 14715.); nie wolno jednakże wstrzymać zapłaty już ustalonych i płatnych kosztów masy z tego powodu, ponieważ nie jest rzeczą pewną, czy wszystkie inne przyszłe koszta masy (wynagrodzenie zarządcy) w całości będą mogły być zaspokojone (O. z 26. września 1876. l. 11324. G. U. 6245.); egzekucyi celem ściągnięcia długów masy, które nie są kosztami masy, można przeciw masie dozwolić tylko wówczas, jeżeli wykazanem zostanie, iż istnieje majątek wystarczający na zaspokojenie kosztów masy i pozostałych długów masy (O. z 7. lutego 1883. l. 1463. G. U. 9299.).

---

[1]) Ofner: Haben Massegläubiger Executionsrechte gegen die Concursmasse? w G. H. z r. 1886. Nr 14. uważa egzekucyę w tym przypadku wogóle za niedopuszczalną.

Co do sposobu dochodzenia długów masy, to, o ile zarządca masy dobrowolnie ich nie zaspokoi, może odnośny wierzyciel masy zwrócić się do komisarza konkursowego, by spowodował zarządcę masy do zapłaty długu (komisarz konkursowy może zarządcę masy przynaglić do zapłaty według §u 80.) albo, o ile droga skargi jest wogóle dopuszczalną, dochodzić swego roszczenia przeciw zarządcy masy w drodze skargi, dla której właściwy będzie sąd z §u 138. (zob. tamże). Drogę skargi musi wierzyciel masy obrać wówczas, gdy jego wierzytelność nie jest ustalona. Po uzyskaniu wyroku zasądzającego może wierzyciel pod warunkami wyżej podanymi prowadzić egzekucyę na majątek należący do masy albo zadowolić się drogą przedstawienia u komisarza konkursowego.

Prawo egzekucyi przysługuje wierzycielowi masy także wówczas, gdy posiada inny (jak wyrok) tytuł egzekucyjny, np. prawomocny wyciąg zaległości podatkowych.

Ustalenie wynagrodzenia i kosztów zarządcy masy następuje według §u 191., ustalenie zaś wysokości kosztów członków wydziału wierzycieli według §u 162.

Z judykatury Sądu Najwyższego przytoczyć jeszcze należy:

O ile na zabezpieczenie długów masy istnieje prawo zastawu (np. na zabezpieczenie zaległości czynszowych masy prawo zastawu na invectach i illatach), można zasądzić masę na zapłacenie odnośnego długu z zakreśleniem czasokresu do zapłaty i pod rygorem egzekucyi na przedmiot prawa zastawu prowadzić się mającej. Natomiast o ile chodzi o część wierzytelności niepokrytą ceną sprzedażną zastawu, zagrożenie egzekucyą i oznaczenie czasokresu jest zabronione (O. z 21. stycznia 1891. l. 14830. G. U. 13576.).

§ 161. Koszta masy, o ile są wynagrodzeniem zarządcy masy i jego zastępcy, należy ustalić według słusznego ocenienia ze szczególnem uwzględnieniem rozmiaru i ważności sprawowanego zarządu i okazanej przytem działalności i oględności.

Ustalenie roszczeń zarządcy masy i jego zastępcy o wynagrodzenie i zwrot poniesionych przez nich wydatków następuje na wniosek wydziału wierzycieli i ko-

misarza konkursowego za pomocą uchwały ogółu wierzycieli według §u 144. powziąć się mającej.

O wynikach tego ustalenia należy zawiadomić zarządcę masy i jego zastępcę za pomocą osobnych pism. Przeciw temu ustaleniu może zarządca masy i jego zastępca w przeciągu dni 14 po zawiadomieniu wnieść zażalenie do sądu konkursowego, który w tej mierze ostatecznie rozstrzygnie.

Na poczet roszczeń zarządcy masy i jego zastępcy do wynagrodzenia lub zwrotu wydatków można także przed ich ostatecznem ustaleniem udzielić zaliczek lub czynić upłaty, a to na podstawie uchwały wydziału wierzycieli zapadłej pod przewodnictwem komisarza konkursowego.

Do ustalenia wynagrodzenia i zwrotu kosztów zarządcy masy [1]) i jego zastępcy po myśli §u 161. potrzeba wniosku komisarza konkursowego, wniosku wydziału wierzycieli i uchwały ogółu wierzycieli. Ogół wierzycieli wcale nie jest związany wnioskami komisarza konkursowego i wydziału wierzycieli [2]).

Jeżeli w danym konkursie nie ma wydziału wierzycieli, wówczas ustalenie wynagrodzenia i zwrotu kosztów zarządcy masy i jego zastępcy następuje na podstawie wniosku zarządcy masy przez ogół wierzycieli [3]).

Cóż się jednakże dzieje, jeżeli uchwała ogółu wierzycieli nie

---

[1]) Por. Dr Albert Ehrenzweig: Die Feststellung der Ansprüche des Concursmasseverwalters w J. Vjschr. z r. 1901., str. 63.—96., Frankl: Zur Feststellung der Entlohnung des Masseverwalters w J. Vjschr. z r. 1901., str. 139.—148., Frankl: Zur Revision, str. 38. i n., Schullern: Die Gesetzgebung über den Gläubigerconcurs vom Standpunkte der Volkswirtschaft w Ztschr. für Volkswirtschaft, Socialpolitik und Verwaltung, I., str. 424. i n., Pollak w J. Bl. z r. 1895., Nra 51. i 52., Schwarz, II., str. 385. i n.

[2]) Schwarz, I., str. 198., Pollak, str. 284.

[3]) Schwarz, I., str. 152., 198., Pollak, str. 285., Ehrenzweig, j. w., str. 75.

może dojść do skutku z powodu niejawienia się wierzycieli na audyencyi zwołanej w celu ustalenia roszczeń zarządcy masy i jego zastępcy?

Według orzeczenia z d. 5. października 1892. l. 11555. G. U. 14406. oznaczy w takim przypadku wynagrodzenie i zwrot wydatków zarządcy masy i jego zastępcy komisarz konkursowy [1]).

Natomiast Pollak [2]) i Schwarz [3]) zastrzegają słusznie oznaczenie wynagrodzenia i kosztów zarządcy masy i jego zastępcy sądowi konkursowemu [4]). Każdy z nich jednakże inaczej swe zapatrywanie uzasadnia. Pierwszy opiera właściwość sądu konkursowego na analogii z §u 148., z której wynika, że w braku uchwały ogółu wierzycieli sąd konkursowy spełnia funkcye zastrzeżone ogółowi wierzycieli. Drugi zaś, uważając niedojście do skutku uchwały wierzycieli w przedmiocie wynagrodzenia i zwrotu kosztów zarządcy masy za odmówienie zarządcy wynagrodzenia i zwrotu kosztów, przyznaje zarządcy masy względnie jego zastępcy prawo zażalenia (§ 161.) do sądu konkursowego, który załatwiając to zażalenie ustali wynagrodzenie zarządcy masy.

Z judykatury należy jeszcze przytoczyć:

Postanowienia §u 161. ust. konk. o postępowaniu przy ustaleniu roszczeń zarządcy masy i jego zastępcy z tytułu wynagrodzenia i zwrotu kosztów mają być także zastosowane przy ustaleniu tego rodzaju roszczeń do masy specyalnej. Jednakże zarządca masy względnie jego zastępca powinni w ten sposób ustalone koszta masy specyalnej zgłosić do rozdziału funduszu stanowiącego masę specyalną w sądzie egzekucyjnym, który w razie opozycyi, w myśl §§. 213. i 286. ord. egz. podniesionej przeciw ich uwzględnieniu przez wierzycieli realnych, wedle §u 231. ord. egz. orzec powinien o istnieniu, wysokości i wymaganem pierwszeństwie (O. z 3. lipca 1901. l. 7955. w dod. do Dz. r. m. spr. z r. 1902. Nr 443. i w Centrbl. z 1902. str. 1041.).

---

[1]) Tak także Ehrenzweig, j. w., str. 83. i n.

[2]) Pollak, str. 285.

[3]) Schwarz, I., str. 199., II., str. 387.

[4]) Frankl: Zur Feststellung des Entlohnung des Massenverwalters, j. w., str. 145.

Poszczególnym wierzycielom konkursowym i realnym nie przysługuje prawo żalenia się przeciw uchwale ogółu wierzycieli zapadłej po myśli §u 161. (O. z 14. marca 1882. l. 2488. G. U. 8918.).

Oświadczenia jednego wierzyciela jawiącego się na audyencyi z §u 161., że zgadza się na przyznanie zarządcy masy polikwidowanych przez tegoż kosztów i wynagrodzenia pod tym warunkiem, że po zapłaceniu policzonych kosztów i wynagrodzenia będą mogły być pokryte wszystkie wierzytelności pierwszej klasy, nie można uwzględnić (O. z 15. października 1892. l. 11555. G. U. 14406.).

Przepisy §u 161. o ustaleniu wynagrodzenia i zwrotu kosztów zarządcy masy i jego zastępcy należy stosować także do wynagrodzenia specyalnego zarządcy ustanowionego po myśli §. 82.[1]). Natomiast nie można tych przepisów stosować do zarządcy specyalnej masy wybranego przez wierzycieli realnych w myśl §u 74. ustęp ostat. (tak O. z 13. marca 1877. l. 3077. G. U. 7731., — przeciwnie O. z 20. grudnia 1877. l. 14641. G. U. 6717. Rep. Orz. Nr 96.). Ustalenie wynagrodzenia i zwrotu wydatków takiego zarządcy należy do sądu realnego[2]).

Z zamieszczenia przepisu §u 161. w rozdziale traktującym o zakończeniu konkursu przez rozdział masy wynika, że sposób ustalenia wynagrodzenia i zwrotu wydatków zarządcy masy w tym §ie podany wchodzi w zastosowanie tylko wówczas, gdy konkurs zakończono przez rozdział masy.

Natomiast w innych przypadkach zakończenia konkursu, jako to w przypadku ukończenia konkursu: z powodu braku majątku lub z powodu braku większej ilości wierzycieli (§ 154.), przez porozumienie się wierzycieli (§ 155.), przez ugodę (§§ 156.—158.), ugodę przymusową (§§ 207. i n.), skutkiem uchwały wyższosądowej znoszącej uchwałę, którą otwarto konkurs — ustalenie wynagrodzenia nastąpi przez sąd konkursowy. o ile co do wysokości

---

[1]) Schwarz, str. 395., Pollak, str. 284.

[2]) Pollak, str. 269., Schwarz, I., str. 123. i n., II., str. 395., Schauer: Ueber den Einfluss der Executionsordnung auf die Befriedigung der Realgläubiger im Concurse w G. Z. z r. 1899., str. 108.; natomiast Kissling, str. 254., stosuje w tym przypadku przepis §u 161.

wynagrodzenia i zwrotu kosztów nie nastąpi między zarządcą masy a krydataryuszem pozasądowe porozumienie się [1]).

Sąd Najwyższy dał zapatrywaniu temu wyraz w orzeczeniu z 29. października 1901. w G. H. z r. 1902., str. 312., w przypadku ukończenia konkursu przez uchwałę wyższosądową zapadłą na rekurs wniesiony przeciw uchwale, którą orzeczono otwarcie konkursu, tudzież po części w orzeczeniu z dnia 20. listopada 1901. l. 15706. w J. Bl. z r. 1902., str. 347. i 348. i w Centrbl. z r. 1902. str. 406. w przypadku ukończenia konkursu przez ugodę przymusową. Motywa orzeczenia na ostatku powołanego są następujące:

Według §u 161. powinno ustalenie roszczeń zarządcy masy o wynagrodzenie i zwrot wydatków nastąpić na wniosek wydziału wierzycieli i komisarza konkursowego za pomocą uchwały ogółu wierzycieli, a na przypadek zażalenia zarządcy masy ostatecznie przez sąd konkursowy. Ten sposób ustalenia jest w ustawie tylko na przypadek ukończenia konkursu przez rozdział masy konkursowej przepisany, podczas gdy w przypadku ukończenia konkursu za pomocą ugody przymusowej sąd konkursowy wedle §u 235. ustawy konkursowej jedynie o to dbać musi, aby zabezpieczono te roszczenia. Ustalenie wysokości roszczeń zarządcy masy pozostawionem jest więc w przypadku ugody przymusowej porozumieniu się zarządcy z krydataryuszem. To nie wyklucza jednakże prawa zarządcy masy do żądania, by jego roszczenie ustalono w sposób przepisany w §ie 161., jeżeli porozumienie takie do skutku nie dojdzie; musi to ustalenie jednakże nastąpić przed ukończeniem konkursu, ponieważ ten sposób ustalenia nie jest możliwym po ukończeniu konkursu. Po ukończeniu konkursu może ustalenie wspomnianych roszczeń nastąpić w sposób niesporny przez sąd, a właściwym do tego będzie wedle analogii dekretu nadw. z 4. października 1833. l. 2633. Zb. u. s. tylko ten sąd, w którym się toczyło postępowanie konkursowe. Okoliczność ta, że zarządcą nie był adwokat, nie przeszkadza analogicznie stosować dekret cytowany, ponieważ głównie o to tylko chodzi, by to roszczenie należało się za czynności, które były wykonywane wobec sądu.

---

[1]) Tak Schwarz, II., str. 392.

W przedmiocie wynagrodzenia zarządcy masy zob. ustęp IV. l. 2. rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. r. m. sp w dodatku III. C.

§ 162. O ile koszta masy są wydatkami, których zwrotu domagają się członkowie wydziału wierzycieli jako tacy, to będą rozpoznane przez zarządcę masy za przybraniem tych członków wydziału, którzy w roszczeniu nie mają udziału, i ustalone za zgodą komisarza konkursowego.

Przeciw zarządzeniu komisarza konkursowego wydanemu po myśli §u 162. przysługuje interesowanemu członkowi wydziału środek prawny z §u 257.[1]).

C. Zaspokojenie wierzycieli realnych.

§ 163. Wykonywanie przysługującego wierzycielom realnym prawa wyłącznego zaspokojenia się z dóbr ruchomych i nieruchomych, na których są zabezpieczeni, nie może uledz ograniczeniu przez zarządzenia ogółu wierzycieli tyczące się majątku krydataryusza.

O pojęciu wierzycieli realnych zob. uwagi przy §ie 30.

Wyrazem zasady w §. 163. podanej są przepisy zawarte w §§. 12., 30., 137., 138., tudzież przepis §u 16. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. Wedle ostatniego przepisu mogą wierzyciele realni także w konkursie wykonywać prawo wzruszenia czynności prawnych celem ochrony praw swoich do wyłącznego zaspokojenia się z pewnych dóbr krydataryusza lub celem wzruszenia roszczeń innego wierzyciela realnego do tych dóbr.

Zauważyć należy. że prawo zatrzymania nabyte przed otwarciem konkursu na przedmiotach do masy należących przemienia się z chwilą otwarcia konkursu w prawo zastawu (zob. § 11.).

---

[1]) Kissling, str. 249., Schwarz, II., str. 395.

164. Zakłady, którym na podstawie statutów przez rząd zatwierdzonych przysługuje prawo zaspokojenia się bez interwencyi sądu z zastawów w ich przechowaniu się znajdujących, są jedynie obowiązane udzielać wyjaśnień żądanych w tej mierze przez zarządcę masy.

Inni zastawnicy powinni bez względu na to, czy są wedle ustawy uprawnieni zaspokoić się z zastawów bez interwencyi sądu czy też nie, donieść o stanie rzeczy zarządcy masy lub komisarzowi konkursowemu.

Zastawnicy, którzy żądanych wyjaśnień bezprawnie nie udzielają albo zaniedbują winnego doniesienia, obowiązani są wynagrodzić szkodę, jaka masę przez to spotka.

Każdy zastawnik jest jednak obowiązany okazać zastawy delegowanemu komisarzowi celem opisania i oszacowania.

Zakłady, o których mowa w 1szym ustępie §u 164., podane są przy §ie 12.

Odpowiedzialność zastawnika określona w ustępie 3cim jest w myśl ogólnych zasad prawnych tylko wtedy uzasadniona, gdy zaniedbanie doniesienia jest przez niego zawinionem (§§ 1295. i 1336. u. c.)[1].

Z judykatury należy przytoczyć:

Po uskutecznieniu doniesienia z §u 164. ustęp 2. może zastawnik w razie sprzeciwienia się ze strony zarządcy masy dochodzić swego prawa zastawu tylko za pomocą skargi (O. z 17. stycznia 1882. l. 388. G. U. 8835).

§ 165. Do wyjednania sądowej sprzedaży rzeczy ruchomych i nieruchomych jest uprawniony zarówno zarządca masy przy uwzględnieniu przepisów §§. 147. i 148. jak i w drodze egzekucyi każdy wierzyciel realny, którego roszczenie jest na odnośnym dobrze zabezpieczone.

---

[1]) Kissling, str. 252., Pollak, str. 265.

Zarządcy masy przysługuje w szczególności prawo przez zapłatę całego długu prawem zastawu zabezpieczonego każdej chwili wykupić dla masy konkursowej każdą zastawioną ruchomość. Zarządca masy ma prawo żądać od zastawnika wydania rzeczy w zastaw oddanej celem jej sprzedaży tylko wówczas, gdy tenże z powodu niepokrytej reszty swej wierzytelności równocześnie występuje jako wierzyciel konkursowy.

Zarządca masy mocen jest wstąpić w postępowanie egzekucyjne w miejsce każdego wierzyciela hipotecznego, który uzyskał egzekucyjną sprzedaż nieruchomości, jednak zwleka z wykonaniem sprzedaży lub z przedsięwzięciem rozdziału ceny kupna.

Do wykupienia ruchomości zastawionych musi zarządca uzyskać upoważnienie komisarza konkursowego, a po ogólnej audyencyi likwidacyjnej przyzwolenie wydziału wierzycieli (§ 147. lit. d).

Z przepisu ostatniego zdania ustępu 2go §u 165. — przepis ten w myśl zasady w §ie 11. podanej należy także stosować do rzeczy zatrzymanej przez wierzyciela wykonywującego ius retentionis (O. z 11. lipca 1883. l. 8117. G. U. 9518.) — należy wnosić, iż dopóki zarządca masy od zastawnika (względnie wierzyciela wykonywującego ius retentionis) ruchomości zastawionej (względnie zatrzymanej) nie wydobędzie, póty ruchomości tej (w stanie wolnym od ciężarów) sprzedać nie może [1]).

Przez zarządcę masy uzyskanej sprzedaży nie należy zastanowić z powodu późniejszej na rzecz wierzyciela realnego dozwolonej sprzedaży (O. z 8. stycznia 1873. l. 31. G. U. 4833.)

§ **166.** Rozdział masy szczególnej między wierzycieli realnych nastąpi według zasad o pierwszeństwie w §ach 31.—37. podanych.

Tosamo ma zastosowanie, jeżeli owoce albo przy-

---

[1]) Pollak, str. 266.

chody niesprzedanego jeszcze dobra albo w drodze egzekucyi albo na zarządzenie zarządcy masy w ciągu postępowania konkursowego samoistnie rozdzielone będą. W tym ostatnim przypadku powinien zarządca masy za upoważnieniem komisarza konkursowego wyłączyć zalegające jeszcze w czasie otwarcia konkursu przychody tudzież po otwarciu konkursu pobrane owoce i zapadłe przychody celem osobnego zaspokojenia wierzycieli realnych.

W pierwszym ustępie §u 166. powinny być powołane nie tylko §§ 31.—37., lecz także § 38.—41.

Zachodzi pytanie, czy i w jakim zakresie obowiązują jeszcze dziś za panowania nowej ordynacyi egzekucyjnej z 27. maja 1896. przepisy zawarte w §§. 31.—41. ust. konk. [1]).

Wedle (nieopublikowanego dotychczas) orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 4. grudnia 1901. l. 12258. przepisy rzeczone obowiązują dziś jeszcze w całości, t. j. w zakresie przyznanym im w §ie 166. u. k. Orzeczenie to wychodzi ze założenia, że §§ 31.—41. ust. konk. są w stosunku do odnośnych przepisów ordynacyi egzekucyjnej przepisami wyjątkowymi, które ani przez ordynacyę egzekucyjną, ani przez ustawę wprowadzającą ordynacyę egzekucyjną zniesione nie zostały.

Zapatrywania tego jednakże nie można w całości podzielać, jak to z niżej przedstawionego stanu rzeczy wynika:

Przepisy §§ów 31.—41. mają w myśl §u 166. zastosowanie:

a) przy rozdziale ceny kupna uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości lub ruchomości należącej do masy i to tak

α) w przypadku sprzedaży przeprowadzonej przez wierzyciela w drodze egzekucyi, jak i

β) w przypadku t. zw. krydalnej sprzedaży, przeprowadzonej przez zarządcę masy [2]),

---

[1]) Por. Dr Josef Ziffer: Das Verhältnis des § 150. E. O. zum § 32. Concursordnung w G. H. z r. 1902./1903. Nr 5., str. 41. i 42.

[2]) Oczywista pomija się przypadek sprzedaży dokonanej z wolnej ręki przez zarządcę masy bez interwencyi sądu tudzież przypadek sprze-

b) przy rozdziale nadwyżki dochodów uzyskanej w ciągu zarządu przymusowego (prowadzonego przez wierzyciela) z przedmiotu należącego do masy,

c) przy rozdziale dochodów uzyskanych przez zarządcę masy z przedmiotu należącego do masy poza przypadkiem zarządu przymusowego.

Przepisy o rozdziale ceny kupna nieruchomości i ruchomości sprzedanej w drodze egzekucyjnej (wyżej przypadek pod *a)* α) i o rozdziale nadwyżki dochodów uzyskanych w ciągu zarządu przymusowego (wyżej przypadek *b)*) zawiera obecnie także ordynacya egzekucyjna w §§. 216.—228, 246., 286. i 122.—128.

Otóż wobec zasady, wyrażonej także w ustępie 2. artykułu I. ust. wprow. ord. egz., iż przepisy późniejsze znoszą przepisy wcześniejsze tensam przedmiot normujące, dojść będzie należało do wniosku, że przepisy ordynacyi egzekucyjnej zniosły w przypadku *a* α i *b* zastosowanie przepisów §§ów 31.—41., wszelako z wyłączeniem tych z pośród przepisów zawartych w §§. 31.—41., które podyktowane są względami na przynależność odnośnego przedmiotu do masy konkursowej. Takim przepisem jest postanowienie zawarte w §ie 31. ustęp 1., w §ie 38. ustęp 1. i §ie 41. ust. 1., iż z ceny kupna lub z nadwyżki dochodów przedmiotu do masy należącego mają być najpierw pokryte długi masy odnoszące się do odnośnej masy szczególnej (O. z 2. maja 1899. l. 6370. F. i O. Nr 597. i O. Sądu krajowego jako rekursowego we Wiedniu z dnia 20. czerwca 1901. R. XIII. 300./1. F. i O. Nr 767.); takim dalszym przepisem jest postanowienie (§ 31. l. 1. i § 41. l. 1.), iż termin trzechletni, w przeciągu którego podatkom i innym opłatom publicznym przysługuje uprzywilejowane pierwszeństwo, liczyć należy od dnia otwarcia konkursu wstecz (Wynika to także z art. III. ust. wprow. ord. egz. [1]).

---

daży sądowej dokonanej wedle przepisów pat. ces. z 9. sierpnia 1854. na wniosek zarządcy masy. W obu bowiem przypadkach ciężary hipoteczne przechodzą na nabywcę.

[1]) Do tego wniosku dochodzą: Neumann: Die Executionsordnung, str. 313., 365. i n., Tilsch: Der Einfluss der Civilprocessgesetze auf das materielle Recht, str. 163., Fux: Ueber die Behandlung der Steuern und Gebühren im Concurs- und Executions-

Zapatrywanie tu podane jest tembardziej uzasadnione, że ustawodawca zamieszczając w §§ach 31.—41. przepisy o rozdziale ceny kupna i dochodów uzyskanych z przedmiotów należących do masy konkursowej nie chciał wcale (z małym wyjątkiem) stworzyć dla konkursu przepisów specyalnych, różnych od przepisów obowiązujących poza konkursem, lecz przepisy o rozdziale ceny kupna i dochodów tylko dlatego w ustawie konkursowej zamieścił, ponieważ podówczas (t. j. w chwili wydania ustawy konkursowej) obowiązująca ustawa sądowa przepisów o rozdziale ceny kupna i dochodów nie zawierała. Ustawodawca korzystając jedynie ze sposobności zamieścił w ustawie konkursowej przepisy należące do ustawy sądowej i wypełnił przez to lukę istniejącą w ustawie sądowej [1]).

Skoro jednakże dziś luka ta w nowej ustawie sądowej, jaką jest ordynacya egzekucyjna z 27. maja 1896., wypełnioną została, przeto przepisy ordynacyi egzekucyjnej jako późniejsze a tęsamą materyę normujące powinny mieć w zasadzie zastosowanie przed odnośnymi przepisami ustawy konkursowej.

Co się tyczy przypadku wyżej pod *a)* β) podanego, to jest rozdziału ceny kupna przedmiotu, należącego do masy a spieniężonego krydalnie przez z a r z ą d c ę masy, to zasada w §. 163. podana, tudzież okoliczność, iż § 166. nie czyni różnicy między przypadkiem sprzedaży krydalnej a przypadkiem sprzedaży egzekucyjnej dokonanej na wniosek wierzyciela, każą w przypadku *a)* β) stosować tesame przepisy, które obowiązują w przypadku *a)* α) [2]). Przemawiają za tem także przepisy §§ów 145. ust. ost. i 147. lit. f).

---

verfahren, str. 35., Schauer: Ueber den Einfluss der Executionsordnung auf die Befriedigung der Realgläubiger im Concurse w G. Z. z r. 1899. Nr 14., str. 107. i n. Natomiast Pollak stosuje ustawę konk. w całości.

[1]) Tak Pollak, str. 268., Schwarz, I.. str. 102., Tilsch, j. w., str. 163., Schauer, j. w., w G. Z., str. 108., Neumann, j. w., str. 368., Fux, j. w.. str. 34. Zapatrywaniu temu dała także wyraz praktyka, stosując za panowania dawnej ustawy sądowej przepisy §§ów 31.—41 także w przypadkach p o z a konkursem.

[2]) Tak Neumann, j. w., str. 368., Tilsch, j. w., str. 163., Schwarz, j. w., str. 108.; natomiast Fux, j. w., str. 35., stosuje w przypadku tym przepisy ustawy konkursowej w całości. Za za-

Co się wreszcie tyczy przypadku *c)*, to w myśl §§ów 31., 38. i 41. mają być dochody pobrane w ciągu konkursu z nieruchomości lub ruchomości lub z ceny kupna nieruchomości lub ruchomości rozdzielone razem z ceną kupna samej nieruchomości lub ruchomości, z którą stanowią jedną masę. Przepis ten nie został przez ordynacyę egzekucyjną zniesiony (O. z 4. grudnia 1901. l. 16342. w dodatku do Dz. rozp. min. spr. z r. 1903. Nr 508). Zasady rozdziału tych dochodów będą więc już z natury rzeczy tesame, co przy rozdziale ceny kupna (wyżej przypadki *a)* α) i β)[1]).

Wszelako i w przypadku, gdy dochody przez zarządcę uzyskane osobno będą miały być rozdzielone (§ 166. ustęp 2.), np. z tego powodu, ponieważ ruchomość lub nieruchomość, z której pobrane zostały, wcale nie została sprzedaną, — stosować będzie należało przepisy te, według których rozdział następuje w przypadku, gdy dochody podlegają rozdziałowi łącznie z ceną kupna jako całość. Nie ma bowiem żadnej podstawy do czynienia różnicy między tymi dwoma przypadkami, lecz owszem z §. 166. (ustęp 2.) wynika, że w obu przypadkach tesame zasady stosowane być powinny.

Jedynie z konieczności (dla braku innego terminu) będzie trzeba w ostatnim przypadku czasokresy trzechletnie, przez które przysługuje procentom i rentom równy stopień z kapitałem, liczyć wstecz od otwarcia konkursu[2]).

W przedmiocie stosunku ordynacyi egzekucyjnej do przepisów §§. 31.—41. ust. konk. zob. reskr. min. spr. z 19. marca 1899. l. 4043. przedrukowany przy §ie 145. na str. 247.

§ **167.** Przy wszystkich rozprawach, które dotyczą dochodzenia roszczeń wierzycieli realnych jako takich w postępowaniu procesowem i egzekucyjnem, a mianowicie przy rozdziale ceny kupna dobra, zarządca masy

---

patrywaniem Fuxa przemawia jedynie istnienie §u 41. ust. konk. obok §u 268. ust. górniczej z 23. maja 1854. l. 146.

[1]) Schauer, j. w., str. 109.

[2]) Schauer, j. w., str. 109.

strzeże i broni praw wierzycieli konkursowych i krydataryusza.

W szczególności jest obowiązkiem zarządcy masy spowodować, by ta część ceny kupna, która nie jest potrzebną do zaspokojenia wierzycieli realnych, do ogólnej masy konkursowej wniesioną została.

Zob. ustęp 2gi §u 30go.

D. Zaspokojenie wierzycieli konkursowych.

§ **168.** Zaspakajanie wierzycieli konkursowych ze wspólnej masy konkursowej może się rozpocząć dopiero po odbyciu ogólnej audyencyi likwidacyjnej (§ 106.).

Od tej chwili począwszy powinny się rozdziały i wypłaty między wierzycieli konkursowych odbywać, ilekroć dostateczny fundusz w masie się znajduje.

Jeżeli zachodzą oba warunki w §ie 168. podane, wówczas można przystąpić do podziału masy między wierzycieli konkursowych. Podział ten może się odbyć bez formalnego planu rozdziału, jeżeli zachodzą warunki w §§. 169.—172. przytoczone. W każdym innym przypadku rozdział może nastąpić jedynie na podstawie formalnego planu (§ 173. i n.). Rozdział według formalnego projektu rozdziałowego jest więc regułą.

Różnice między rozdziałem na podstawie formalnego projektu a rozdziałem bez takiego projektu zaznaczone są przy §§. 170., 175., 176. i 186.

Ponieważ rozdział masy ma się odbyć, ilekroć istnieje dostateczny fundusz, przeto może być kilka rozdziałów (§§ 168., 185. i 187.).

§ **169.** Jeżeli rozporządzalny fundusz masy wystarcza na zaspokojenie wszystkich do 1ej lub i do 2ej klasy zgłoszonych wierzytelności (§§ 43. i 44.) bez potrąceń i jeżeli oprócz tego istnieje dostateczne pokrycie dla kosz-

tów masy i dla innych długów masy, wówczas nie można odwlekać zaspokojenia tych wierzycieli, których roszczenia co do rzetelności i umieszczenia ich w 1ej, a względnie 2giej klasie są ustalone, z tego powodu, że roszczenia innych wierzycieli, którzy domagają się takiegosamego lub nawet lepszego stopnia pierwszeństwa, jeszcze są sporne.

W przypadku, o którym tu mowa, ustawa nakazuje bezzwłocznie dokonać rozdziału masy między wierzycieli konkursowych 1ej względnie także i 2ej klasy.

Sum przypadających tym wierzycielom 1ej względnie 2ej klasy, których roszczenia są sporne, nie należy w przypadku §. 169. złożyć do depozytu sądowego (inaczej w §ie 170.), jeżeli rozdział nie następuje według formalnego planu.

§ 170. Jeżeli w masie znajduje się fundusz wystarczający na zapłacenie długów masy i wszystkich zgłoszonych wierzytelności 1ej i 2ej klasy i na uiszczenie wszystkim zgłoszonym wierzycielom 3ej klasy częściowej upłaty, to może takowa nastąpić także wówczas, gdy pojedyncze wierzytelności jeszcze są porne. Jednakże kwoty przypadające na sporne wierzytelności 3ej klasy muszą być sądownie złożone.

Jeżeli w przypadku §. 170. rozdział następuje w myśl §. 172. bez formalnego planu, wówczas muszą być zabezpieczone wszystkie sporne wierzytelności w §ie 170. podane, a zatem także te, co do których procesów likwidacyjnych jeszcze nie wdrożono (arg. a. c. z §u 175.)[1]).

§ 171. Jeżeli wierzyciele realni, którym przysługuje prawo wyłącznego zaspokojenia się z ceny kupna rzeczy ruchomej lub nieruchomej, albo wierzyciele okrętowi, równocześnie występują jako wierzyciele konkursowi, wówczas będą oni przy tych rozdziałach, które nastąpią przed

[1]) Schwarz, II., str. 399., 401., 437., Pollak, str. 375.

rozdzieleniem ceny kupna danej rzeczy, umieszczeni z całkowitą kwotą ich wierzytelności i zaspokojeni na równi z innymi wierzycielami konkursowymi.

Jeżeli na takiego wierzyciela przychodzi potem kolej zaspokojenia także przy rozdziale ceny sprzedażnej dobra, wówczas, jeżeli masa szczególna (Gutsmasse) sama przez się pokrywa jego wierzytelność, potrąca się wierzycielowi to, co z masy konkursowej naprzód pobrał, i odda się z masy szczególnej masie konkursowej; jeżeli jednak masa szczególna sama przez się nie pokrywa całej jego pierwotnej wierzytelności, wówczas wierzycielowi potrąca się z udziału przypadającego z masy szczególnej na jego wierzytelność i oddaje się z masy szczególnej masie konkursowej tyle, aby ta ostatnia masa ostatecznie tylko taką kwotę poniosła, jaka przypada na resztę wierzytelności niepokrytą przez masę szczególną.

Zob. § 30. ustęp 3ci i § 109. ust. 2.

Arg. z §. 171. wynika, że jeżeli rozdział masy szczególnej nastąpił przed rozdziałem masy ogólnej, wówczas kwotę z masy ogólnej na wierzyciela (realnego i konkursowego) przypadającą oblicza się od niedoboru, jaki go spotkał przy rozdziale masy szczególnej.

Jasną jest rzeczą, że przepis ustępu 2go §u 171. tylko wtedy wchodzi w zastosowanie, gdy rzecz, z której wierzyciel ma prawo się zaspokoić, należy do masy konkursowej [1]).

Wobec tego, że § 171. ustęp 2. mówi tylko o stosunku masy ogólnej do masy szczególnej, przeto przepisu tamże zawartego nie można stosować odnośnie do dwóch mas szczególnych w stosunku do siebie (O. z 1. sierpnia 1883 l. 8857. G. U. 10349.).

§ **172.** W przypadkach objętych poprzedzającymi paragrafami 169., 170. i 171. wnosi zarządca masy w po-

---

[1]) Por. Schwarz, I., str. 89., II., str. 328., Pollak, str. 263. Kissling, str. 259. i n., Kaserer, str. 221., Frankl: Zur Revision str. 69. i nast.

rozumieniu z wydziałem wierzycieli na dokonanie rozdziału przedkładając potrzebne dowody i jeżeli komisarz konkursowy da swe przyzwolenie, dokonuje natychmiast rozdziału, przyczem nie potrzeba układać formalnego planu rozdziału ani przesłuchiwać osób bezpośrednio interesowanych lub wierzycieli mających gorszy od nich stopień pierwszeństwa.

Jak z §u 172. widać, rozdział masy bez formalnego planu odbyć się może tylko wówczas, gdy oprócz ogólnych warunków w §ie 168. podanych, zachodzą wymogi §u 169. lub §u 170., a ponadto zarządca masy w porozumieniu z wydziałem wierzycieli postawi wniosek na dokonanie rozdziału masy i komisarz konkursowy do tego wniosku się przychyli. Przeciw odmowie komisarza konkursowego przysługuje zarządcy masy jakoteż interesowanym wierzycielom konkursowym środek prawny z §. 257. do sądu konkursowego. Również przeciw przychyleniu się do tego wniosku przysługuje interesowanym wierzycielom konkursowym środek prawny z §u 257.[1]).

§ **173.** Jeżeli komisarz konkursowy, a w przypadku zażalenia także sąd konkursowy nie zgodzi się na rozdział wedle §u 172. zaproponowany albo jeżeli nie zachodzą warunki §§ów 169. i 170., wówczas powinien zarządca masy ułożyć plan rozdziału.

§ **174.** W planie rozdziału należy przedewszystkiem wykazać sumę potrzebną na pokrycie narastających kosztów masy i innych długów masy tudzież wysokość istniejących, do rozdziału się nadających funduszów.

Następnie należy wszystkie roszczenia wierzycieli konkursowych, przy dokładnem oznaczeniu ich wysokości w kapitale i należytościach ubocznych, wyszczególnić według

---

[1]) Pollak, str. 380.

ich stopnia pierwszeństwa w tensam sposób, jaki jest przepisany dla takich zgłoszeń (§ 113.).

Wreszcie należy obliczyć, jaka kwota z rozdzielić się mającego majątku przypadnie na poszczególne wierzytelności.

§ **175.** Roszczenia, które są sporne co do wysokości lub co do stopnia pierwszeństwa (§§ 124. i 127.) traktuje się przy układaniu planu rozdziału tymczasowo tak, jakgdyby były rzetelne co do całej żądanej kwoty i niesporne co do stopnia pierwszeństwa.

Należy tylko uwidocznić, że i o ile są sporne.

Jednakże roszczenia w osobnych procesach wyrzetelnić się mające będą przy układaniu planu rozdziału wówczas nieuwzględnione, gdy aż do tej chwili nie dostarczono potrzebnego dowodu na to, iż proces wdrożono (§ 129.). Jeżeli się tego dowodu dostarczy dodatkowo w drodze zarzutów we właściwym czasie przeciw planowi rozdziału wniesionych, to należy plan ten na audyencyi sprostować przez odpowiednie zamieszczenie wierzytelności.

W drodze zarzutów przeciw planowi rozdziału przedłożony dowód na fakt, iż wdrożono osobny proces celem wyrzetelnienia spornej wierzytelności konkursowej, należy także wówczas uwzględnić, gdy osobny proces, do którego się odnosi przedłożony dowód, co prawda dopiero po ułożeniu planu rozdziału, wszelako jeszcze przed upływem czasokresu zakreślonego w myśl §u 177. do wnoszenia zarzutów, wdrożony został (O. z 1. lipca 1873. l. 6178. G. U. 5022.).

Zob. uwagę przy §ie 170.

§ **176.** Plan rozdziału powinien być podpisany przez zarządcę masy i wydział wierzycieli i przedłożony w dwóch egzemplarzach komisarzowi konkursowemu.

Jeżeli plan rozdziału nie we wszystkich punktach sporządzony jest według wskazówek zawartych w §. 174., wówczas powinien komisarz konkursowy o ile możności w krótkiej drodze zarządzić tegoż sprostowanie przez zarządcę masy. Przeciw temu zarządzeniu nie jest dopuszczalny środek prawny z §u 257.

Jeden egzemplarz należy przechować u komisarza konkursowego, drugi zaś zwrócić zarządcy masy.

Równocześnie powinien komisarz konkursowy za pomocą ogłoszenia publicznego, a ponadto przez osobne zawiadomienia oznajmić wierzycielom konkursowym, którzy po tę chwilę zgłosili wierzytelności, że mogą plan rozdziału u niego albo u zarządcy masy przeglądać i robić zeń odpisy i że wszelakie zarzuty przeciw temuż powinni ustnie lub pisemnie wnieść u komisarza konkursowego aż do dnia oznaczonego, poczem jednak w przypadku wniesienia zarzutów jawić się mają na audyencyi wobec komisarza konkursowego odbyć się mającej, a równocześnie na ten przypadek wyznaczonej, na której to audyencyi odbędzie się rozprawa nad zarzutami i rozdział ustalony zostanie.

Do audyencyi należy osobno wezwać zarządcę masy, jego zastępcę i członków wydziału wierzycieli.

Zob. § 254.

Prawo wnoszenia zarzutów przeciw planowi rozdziału przysługuje tylko wierzycielom konkursowym. Wykluczeni są zatem od korzystania z tego prawa oprócz wierzycieli realnych (o ile nie są równocześnie wierzycielami konkursowymi) wierzyciele masy (O. z 5. maja 1875. l. 3675. G. U. 5711.). Ostatni wierzyciele mogą swych praw dochodzić wedle §u 160.

We formie zarzutów przeciw planowi rozdziału mogą wierzy-

ciele konkursowi, których roszczenia są sporne, wykazać, iż wniósł skargę likwidacyjną (§ 175.).

Ustnie wnoszone zarzuty przeciw projektowi rozdziału będą tak przy trybunałach jak i przy sądach powiatowych (§ 72.) w kancelaryi sądowej do protokołu przyjmowane (§ 314. instr. sąd.).

Audyencya, o której w ustępie 3. §u 176 jest mowa, odbędzie się tylko wówczas, gdy zarzuty wniesione zostały (§ 178.).

Jasną jest rzeczą, że wówczas, gdy rozdział masy odbywa się bez formalnego projektu rozdziału, odbiera się wierzycielom możność wnoszenia zarzutów przeciw zamierzonemu rozdziałowi.

§ 177. Do wnoszenia zarzutów należy wyznaczyć czasokres najdłużej na dni 14, audyencyę zaś najpóźniej na dzień ósmy po upływie czasokresu.

Zarzuty, które wpłyną, należy udzielić do wiadomości zarządcy masy jeszcze przed audyencyą.

Zarzuty wniesione przeciw planowi rozdziału po upływie czasokresu, wyznaczonego do wnoszenia zarzutów (arg. z §u 179.) uwzględnione nie będą (O. z 19. września 1882. l. 10945. G. U. 9096.).

§ 178. Jeżeli zarzuty wniesiono, to komisarz konkursowy powinien na audyencyi przeprowadzić rozprawę nad poszczególnemi pozycyami, do których zarzuty się odnoszą, w porządku, w jakim pozycye te w planie rozdziału są zamieszczone, i wyniki rozprawy wciągnąć do protokołu.

On w ogólności jest obowiązany stwierdzić przy każdej pozycyi, czy i o ile istnieje przeciw niej zarzut, przy zaczepionych pozycyach starać się wedle możności o doprowadzenie do skutku porozumienia się i wogóle w tym kierunku działać, aby nie zostało wstrzymanem bezzwłoczne wykonanie tych części planu rozdziału, których wynik rozprawy w przedmiocie wniesionych zarzutów nie dotyczy.

Co do prowadzenia protokołu i odroczenia audyencyi postąpić należy według przepisu §§ów 115. i 116.

Audyencyę z §u 178. należy wyznaczyć równocześnie z wezwaniem do wierzycieli wedle §u 176. ustęp 4 wystosowanem. Jeżeli atoli w czasokresie zakreślonym (§ 177.) żadne zarzuty wniesione nie zostaną, to audyencya, pomimo, iż wyznaczoną została, wcale się nie odbędzie (§ 176.).

§ 179. Jeżeli w czasokresie w §ie 177. wyznaczonym nie wpłynęły przeciw planowi rozdziału żadne zarzuty albo jeżeli zarzuty w drodze porozumienia się osób interesowanych na audyencyi uchylone zostały, wówczas komisarz konkursowy zawiadomi o tem zarządcę masy, a ten powinien natychmiast przystąpić do wykonania ustalonego rozdziału i w tym celu wypłacić obliczone udziały tym wierzycielom, których roszczenia nie są sporne, zarządzić zabezpieczenie udziałów tych wierzycieli, których roszczenia są sporne, i to, o ile w drodze porozumienia się inaczej nie postanowiono, przez złożenie sądowe kwoty, i wykazać się z tego w przeciągu oznaczonego czasokresu.

Zawiadomienie zarządcy masy o tem, że przeciw planowi rozdziału nie wpłynęły zarzuty, albo o tem, że skutkiem porozumienia się wniesione zarzuty uchylone zostały, należy do tych czynności, które k a n c e l a r y a sądowa samodzielnie bez polecenia sędziowskiego i bez zasiągnięcia uchwały sądowej załatwiać ma (rozp. min. spr. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. r. m. spr.).

§ 179. kategorycznie nakazuje, by po ustaleniu projektu rozdziału n a t y c h m i a s t (sofort) nastąpił rozdział masy. Wobec tego nie należy wstrzymać rozdziału masy, jeżeli po ustaleniu planu rozdziału krydataryusz wystąpił z wnioskiem na zawarcie ugody przymusowej (O. z 19. lipca 1894. l. 8791. G. U. 15181.).

§ 180. Jeżeli na audyencyi nie dojdzie do skutku porozumienie się co do zarzutów, to obowiązany będzie

komisarz konkursowy skłonić interesowanych, by natychmiast oświadczyli się względem spornych punktów, spisać w tej mierze osobny protokół i przesłać go natychmiast wraz z potrzebnymi dokumentami sądowi konkursowemu, który za pomocą uchwały sprawę ma rozstrzygnąć.

Kwoty, których wypłata zależną jest od tego rozstrzygnięcia, należy aż do czasu, kiedy to rozstrzygnięcie stanie się prawomocnem, złożyć w sądzie, chyba, że strony zgodnie co innego postanowią.

O ile rozdział co do reszty jest wykonalny, powinien być wykonany według wskazówki w §ie 179. podanej.

Sąd konkursowy rozstrzyga zarzuty w drodze niespornej [1]).

§ **181.** Zarzuty we właściwym czasie wniesione przez wierzycieli, którzy nie zjawili się na audyencyi, należy tylko w tym przypadku uwzględnić, jeżeli je zarządca masy podejmie i popiera.

§ **182.** Prawo poboru rocznych rent, płac na utrzymanie albo innych powrotnych wypłat ma być uiszczonem w ten sposób, iż po skapitalizowaniu tegoż umieszczoną zostanie na procent kwota kapitałowa, która przy

---

[1]) Wynika to z brzmienia §u 180. tudzież z porównania tego przepisu ze znanym kodyfikatorom naszej ustawy a wprost przeciwnym przepisem §u 245. pruskiej ustawy konkursowej (Pollak str. 385., Frankl: Zur Revision, str. 113.). Ponieważ jednakże w ramach postępowania w §ie 180. unormowanego nie ma miejsca dla postępowania dowodowego, przeto wedle Frankla (Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 62.) należy w przypadku, gdy rozstrzygnięcie zależnem będzie od ustalenia punktów spornych, odesłać interesowanych w myśl §u 2. pat. ces. z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p. na drogę sporu. To zdanie zdaje się podzielać także Kissling, str. 268.

rozdziale na nie przypadła, i że przekazanem zostanie prawo do poboru odsetek.

Zob. § 188. ustęp 2gi.

Odmienne zasady odnoszą się do powrotnych świadczeń, hipotecznie zabezpieczonych (§ 34.).

§ **183.** Bieżące odsetki od przekazanych kwot kapitałowych należy obliczyć aż do dnia, w którym przypuszczalnie zaspokojenie nastąpi.

§ **184.** Wypłaty, które dług w całości umarzają, uiszczane będą za kwitem i zwrotem dokumentów dłużnych, orzeczeń i moc egzekucyjną mających wyciągów likwidacyjnych (§ 121.).

Upłaty częściowe będą kwitowane i uwidocznione na dokumentach dłużnych i orzeczeniach pozostawić się mających w rękach wierzyciela.

Kwoty przeznaczone dla wierzycieli zwlekających z ich odbiorem złożone będą sądownie w miejsce zapłaty.

Co się zaś tyczy takich wierzycieli, których sporne, warunkowe lub powrotne roszczenia mają być zabezpieczone, to jest obowiązkiem zarządcy masy spowodować, by ewentualnie potrzebne wpisy lub ostrzeżenia w księgach gruntowych lub depozytowych uskuteczniono tudzież aby wszystkie inne dla ich pokrycia potrzebne urządzenia wykonane zostały.

W sprawozdaniu o wykonaniu rozdziału komisarzowi konkursowemu złożyć się mającem powinien zarządca masy wykazać, iż wszystkich tych obowiązków dopełnił i przedłożyć potrzebne dowody, zwłaszcza kwity wystawione przez wierzycieli i oddane dokumenta celem przechowania ich w aktach.

Po odbiór sum względnie kwot przypadających na poszczególnych wierzycieli muszą się wierzyciele odnośni zgłosić do zarządcy masy (arg. z §u 184. ustęp 3.). Ich roszczenie jest więc t. zw. Holschuld [1]).

Z porównania brzmienia pierwszych dwóch ustępów §u 184. wynika, że w ustępie drugim zapomniano umieścić po wyrazach »na dokumentach dłużnych i orzeczeniach« słowa »i na wyciągach likwidacyjnych«.

Jak z §u 184. wynika, będą w zasadzie wszystkie wierzytelności zapłacone (i to w pieniądzach). Wyjątkowo zaś należy odnośne kwoty złożyć do depozytu sądowego:

1) w przypadku zwłoki wierzyciela (§ 184. ustęp 3.),

2) jeżeli wierzytelność jest sporna (§§ 170., 179., 184. ustęp 4., zob. jednak objaśnienia przy §ie 168.),

3) jeżeli wierzytelność jest warunkowa (§§ 16. i 184. ustęp 4.),

4) jeżeli wierzytelność polega na powrotnych świadczeniach (§§ 15., 182., 184. ustęp 4.).

Z judykatury Sądu Najwyższego należy przytoczyć:

Kwotę przypadającą na uznaną za płynną wekslową wierzytelność regresową można złożyć do depozytu sądowego z tem zastrzeżeniem, że można ją podjąć jedynie za wykazaniem, iż masa zabezpieczona jest przeciw dalszym roszczeniom; takie zastrzeżenie należy na żądanie zarządcy masy uwidocznić w księgach depozytowych (O. z 24. stycznia 1882. l. 595. G. U. 8847.).

§ 185. Jeżeli pierwszy rozdział nie wyczerpie majątku konkursowego, to należy postępowanie powtórzyć, ilekroć uzbiera się dostateczny fundusz.

W każdym późniejszym planie rozdziału należy uwidocznić, o ile poszczególne wierzytelności już zapłacono lub zabezpieczono i co do których spornych pozycyi i w jaki sposób do tej chwili ostateczne rozstrzygnięcie zapadło.

---

[1]) Tak Pollak, str. 375., Schwarz, II, str. 436.

O ile zachodzą warunki objęte w §§. 169., 170. i 172., można i późniejszych rozdziałów dokonać bez formalnego planu rozdziałowego [1]).

§ 186. Wierzyciele, którzy swe roszczenia zgłaszają dopiero po upływie czasokresu w §ie 105. oznaczonego, wykluczeni są od rozdziałów dokonanych już na podstawie formalnego planu rozdziału (§ 173.).

Przy następnych rozdziałach będą oni o tyle uwzględnieni, o ile ich wierzytelności zgłoszone zostały (§ 123.) jeszcze przed upływem czasokresu dla zarzutów (§ 177.).

Celem wypośrodkowania sumy, która z rozdzielić się mającego funduszu na takie wierzytelności przypada, należy je przy rozdziale, w którym po raz pierwszy są uwzględnione, przyjąć w całej ich wysokości, wierzytelności zaś przy dawniejszych rozdziałach już uwzględnione tylko w resztującej kwocie dotychczas niewyrównanej.

Jeżeli rozdziały i częściowe upłaty nastąpiły wedle §§ 169. do 172., to przy następnych rozdziałach należy tym wierzycielom, którzy swe roszczenia zgłosili po upływie czasokresu w §. 105. oznaczonego, przedewszystkiem przyznać w drodze zapłaty albo zabezpieczenia (§ 170.) z rozdzielić się mającego funduszu, o ile tenże starczy, takie kwoty, iżby zrównani zostali z wierzycielami przy poprzednich rozdziałach już uwzględnionymi.

Ustępy 1.—3. §u 186. odnoszą się do przypadku rozdziału masy na podstawie formalnego planu, ustęp 4ty zaś tego §u do rozdziału bez takiego planu uskutecznionego.

Zastosowanie ustępu 4go §u 186. doznało rozszerzenia skutkiem przepisu §u 25. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p.[2]). Je-

---

[1]) Pollak, str. 380.

[2]) § 25. tej ustawy przedrukowany jest na str. 60.

żeli bowiem osoba, przeciwko której zarządca masy przeprowadził zwycięsko proces o wzruszenie czynności prawnej, dochodzi przeciw masie swego wzajemnego świadczenia jako wierzyciel konkursowy i w tym celu zgłosiła do masy swe roszczenie z tego tytułu pochodzące w czasie, kiedy już nastąpił rozdział, przy którym uwzględnioną być nie mogła, wówczas (w myśl tego §u), o ile spóźnienie z jej winy nie nastąpiło, należy osobie takiej przy dalszych rozdziałach z rozdzielić się mającej masy przedewszystkiem (tak jak w ustępie 4. §u 186.) przyznać taką kwotę, iżby zrównaną została z poprzednio już uwzględnionymi wierzycielami, a to nawet wówczas, gdy rozdziału dokonano na podstawie formalnego planu rozdziałowego[1]).

Zauważyć należy, że przepis ustępu 3go §u 175. przez przepis ustępów 1.—3. §u 186. w niczem naruszony nie został.

E. Rozdział końcowy i zakończenie konkursu.

§ 187. Jeżeli znany majątek masy w zupełności spieniężono, a także co do wszystkich spornych wierzytelności ostateczne rozstrzygnięcie w ten sposób zapadło, że kwoty na zabezpieczenie złożone jednej stronie procesowej na jej zaspokojenie albo masie do dalszego rozdziału przypadają, wówczas musi nastąpić ustalenie należytości zarządcy masy i jego zastępcy według wskazówki §. 161, jakoteż odebranie i sprostowanie końcowego rachunku złożyć się mającego przez zarządcę masy wedle wskazówki §u 151., poczem bezzwłocznie przystąpić należy do rozdziału końcowego i postąpić przytem według przepisów obowiązujących co do innych rozdziałów.

Ponieważ rozdział końcowy ma się odbyć według przepisów obowiązujących co do innych rozdziałów, przeto i rozdział końcowy może się odbyć na podstawie formalnego planu rozdziału jak i, o ile zachodzą warunki §§. 169.—172., bez takiego planu.

---

[1]) Pollak, str 377.

Nie należy wstrzymywać zakończenia konkursu z tego powodu, że nie ściągnięto jeszcze jakiejś wierzytelności masy (dekr. n. z 18. maja 1790. Nr 23. l. u. Zb. u. s.).

§ 188. Z rozdziałem końcowym nie należy z tego powodu zwlekać, że nie jest jeszcze ustalonem, czy i o ile pokrycia, złożone dla wierzytelności warunkowych lub powrotnych poborów, wrócą do masy.

Jednakże w rozdziale końcowym należy ten zwrot w ten sposób uwzględnić, iż oznaczy się, ile procentów od sum ewentualnie oswobodzić się mających rozdzielonych zostanie w swoim czasie między poszczególnych imiennie oznaczyć się mających wierzycieli, których rzeczą będzie dalej dochodzić swych praw.

Jeżeli (po myśli §u 146.) zapadła uchwała wierzycieli tej treści, że przy utrzymaniu postępowania konkursowego ma być renta przysługująca krydataryuszowi w każdorazowym terminie płatności podjęta i między wierzycieli rozdzielona, wówczas nie może komisarz konkursowy nakazać zarządcy masy, by dokonał rozdziału końcowego (O. z 13. marca 1883. l. 2769. G. U. 9344.).

Rozdział funduszów złożonych na zabezpieczenie wierzytelności warunkowych i powrotnych świadczeń po ich oswobodzeniu po ukończeniu konkursu (§ 188. ustęp 2.) odróżnić należy od rozdziału majątku po ukończeniu konkursu (§ 190.) wykrytego. W pierwwszym przypadku już z góry, bo w rozdziale końcowym, są imiennie oznaczone osoby, którym oswobodzone kwoty się należą, i osoby odnośne (wierzyciele) same mają dochodzić swych praw do sum oswobodzonych. W drugim przypadku zaś nastąpi samoistny rozdział nowowykrytej masy, dokonać się mający przez zarządcę masy wedle zasad w §ie 190. podanych.

§ 189. Po wykazaniu, iż rozdział końcowy wykonany został, orzeknie sąd konkursowy za pomocą uchwały na wniosek komisarza konkursowego zakończenie konkursu i uchwałę tę ogłosi przez wywieszenie na budynku

sądowym, a w przypadkach ważniejszych także przez zamieszczenie w pismach publicznych.

Równocześnie należy zarządcę masy, jego zastępcę i członków wydziału wierzycieli zwolnić od urzędów i poczynić potrzebne zarządzenia, aby usunąć wszelkie środki zabezpieczenia ograniczające krydataryusza w swobodzie działania.

Postępowanie podane w §ie 189. odnośnie do ukończenia konkursu przez rozdział masy należy analogicznie stosować także we wszystkich innych przypadkach zakończenia konkursu[1]).

Sąd konkursowy powinien przed orzeczeniem, iż konkurs jest zakończony, zbadać, czy rozdział końcowy odpowiada ustawie, to znaczy, czy projekt rozdziału masy po myśli §u 176. podano do wiadomości wierzycieli konkursowych, czy w terminie wyznaczonym wniesiono zarzuty i czy zarządca masy zgodnie z przepisem §u 160. zaspokoił wierzycieli masy. Sąd konkursowy może jednakże przytem uwzględnić jedynie znane mu długi masy. Dlatego nie może w drodze rekursu zaczepiać uchwały sądu konkursowego, którą orzeczono zakończenie konkursu, wierzyciel masy, który o istnieniu długu masy (a swej wierzytelności) doniósł sądowi konkursowemu (w rekursie) już po zapadnięciu rzeczonej uchwały. (Z orzeczenia Sądu Najw. z dnia 11. kwietnia 1900. l. 4916. G. U. n. zb. 967.).

O zakończeniu konkursu należy zawiadomić zakłady w §. 89. i w uwagach do tego §u podane tudzież władze, których zawiadomienie podyktowane jest względami na prawno-publiczne skutki otwarcia konkursu podane przy §ie 25.

Zawiadomienia te wyśle kancelarya sądowa samodzielnie nie wyczekując polecenia sędziowskiego, przesyłając egzemplarz uchwały orzekającej o zakończeniu konkursu (§ 314. instr. sąd.)[2]).

O skutkach ukończenia konkursu zobacz §§ 53.—57., uwagi przy §. 25. i §§ 246.—253.

---

[1]) Pollak, str. 442., Kaserer, str. 210., 211. i 212.

[2]) § 314. instr. sąd. przedrukowany jest w dodatku III.

F. Rozdział majątku wykrytego po uchyleniu konkursu.

§ 190. Jeżeli dopiero po ukończeniu konkursu wyjdzie na jaw majątek należący do masy konkursowej, to należy pod względem zabezpieczenia, zarządzania i zrealizowania jakoteż rozdziału tegoż między tych wierzycieli, których wierzytelności zgłoszone i ustalone w konkursie jeszcze w całości nie zostały zaspokojone, z wyłączeniem wszystkich innych osobistych wierzycieli taksamo postąpić, jak z majątkiem znanym przed ukończeniem konkursu.

Poczynienie potrzebnych zarządzeń należy poruczyć dawnemu zarządcy masy i wydziałowi wierzycieli, a o ile to już niemożliwe, nowo ustanowić się mającemu zarządcy masy i wydziałowi wierzycieli.

Ponieważ § 190. jest zamieszczony w oddziale (§§ 159.—190.) traktującym o ukończeniu konkursu przez rozdział masy konkursowej, przeto przepis tego §u ma zastosowanie jedynie w tym przypadku, gdy konkurs zakończono z powodu rozdziału masy. We wszystkich innych przypadkach zakończenia konkursu (§§ 154.—158. i 207.—245.), natomiast wykluczone jest zastosowanie §. 190.[1]).

Dalszym warunkiem zastosowania §u 190. są pewne właściwości wykrytego majątku. Majątek wykryty musiał należeć do krydataryusza w ciągu trwania postępowania konkursowego. Nie będzie więc można stosować §u 190. do majątku, który przypadł byłemu krydataryuszowi po ukończeniu konkursu (O. z 9. lipca 1878. l. 7548. u Riehla, str. 259., i O. z 8. maja 1900. l. 6266. G. U. n. zb. 992.).

Dalej majątek ten musi być tego rodzaju, iż należałby do masy konkursowej, wreszcie istnienie jego nie mogło być w czasie konkursu znanem organom konkursowym, inaczej nie

---

[1]) Pollak, str. 78.; inaczej lecz błędnie Kissling, str. 281., i po części Schwarz, II., str. 448.

można bowiem powiedzieć, iż majątek ten wyszedł na jaw po ukończeniu konkursu.

W rozdziale majątku wykrytego po ukończeniu konkursu biorą udział wierzyciele masy, których pretensye są ustalone [1]), i ci wierzyciele konkursowi, których wierzytelności były już zgłoszone i ustalone. Wynika stąd, że nowe zgłoszenia wierzycieli konkursowych są niedopuszczalne [2]) (Inaczej ma się rzecz w przypadku §u 243.).

Postępowanie z §u 190., będące dalszym ciągiem dawnego konkursu, a nie nowym konkursem, wdraża sąd konkursowy uchwałą. Ogłoszenie edyktu nie jest przepisane.

Jeżeli zachodzi potrzeba ustanowienia nowych organów, tj. komisarza konkursowego, zarządcy masy lub członków wydziału wierzycieli, wówczas komisarza konkursowego zamianuje sąd konkursowy (§ 70.), celem zaś wyboru zarządcy masy i wydziału wierzycieli zwoła sąd konkursowy wierzycieli (§ 143.) [3]). Jeżeli wybór zarządcy masy nie dojdzie do skutku, wówczas nowego zarządcę zamianuje sąd (zob. objaśnienie przy §ie 74.); członków wydziału wierzycieli zaś sąd konkursowy zamianować nie może [4]) (zob. objaśnienia przy §ie 84.).

Oprócz przypadków zakończenia konkursu w §§. 154.—190. wymienionych może być konkurs kupiecki (§ 191. i n.) ukończony za pomocą ugody przymusowej (zob. §§ 207.—245.), a ponadto każdy konkurs (a więc zwykły i kupiecki) skutkiem uchwały wyższosądowej zapadłej w przychylnem załatwieniu

---

[1]) § 190., co prawda, nie wspomina o wierzycielach masy. Trudno jednak przyjąć, jak to Pollak, str. 454., zauważa, by ustawa chciała wierzycieli masy mających zawsze pierwszeństwo przed wierzycielami konkursowymi gorzej traktować w przypadku §. 190. niż wierzycieli konkursowych.

[2]) Pollak, str. 455., Kissling, str. 212.; inaczej Schwarz, II., str. 449.

[3]) Schwarz, II., str. 448., Kaserer, str. 233.; inaczej Pollak, str. 454., wedle którego sąd konkursowy zamianuje w tym przypadku zarządcę i wydział.

[4]) Inaczej Pollak, l. c.

rekursu wniesionego przeciw uchwale niższosądowej, którą zarządzono otwarcie konkursu.

W ostatnim przypadku, to jest w przypadku ukończenia konkursu skutkiem uchwały wyższosądowej ponosi narosłe koszta masy, w szczególności także koszta zarządcy masy, były krydataryusz (O. z 1. lipca 1896. l. 7425. G. U. 15816., O. z 8. lutego 1898. l. 1962. G. U. n. zb. 19., O. z 29. października 1901. l. 13515. w G. H. z r. 1902., str. 312., i Centrl. z 1902., str. 430.).

ROZDZIAŁ DRUGI.

O konkursie kupieckim.

Oddział 1.

O osobach, na które konkurs kupiecki się rozciąga i o sądownictwie w konkursie kupieckim.

§ **191.** Osobne przepisy o konkursie kupieckim mają zastosowanie do konkursu spółek handlowych i takich kupców, których firma wpisaną jest do rejestru handlowego.

Postanowienia o zwyczajnem postępowaniu konkursowem odnoszą się do nich tylko o tyle, o ile osobne przepisy o konkursie kupieckim nie zawierają odmiennych postanowień.

§ **192.** Przepisy o konkursie kupieckim mają zastosowanie także w tym przypadku, gdy otwarcie konkursu następuje dopiero po chwili, w której kupiec przedsiębiorstwo swe zwinął (aufgegeben hat) lub umarł, jeżeli konkurs w pierwszym przypadku jeszcze przed ukończeniem likwidacyi, a w drugim przypadku przed przyznaniem spadku otwarto.

W szczególności ma konkurs kupiecki w spółkach

handlowych dopóty zastosowanie, dopóki likwidacya i rozdział majątku spółki jeszcze się nie ukończyły.

Przepisy o konkursie kupieckim[1]) odnoszą się:

a) do kupców[2]) (w znaczeniu art. 4. u. h.) zarejestrowanych; zarejestrowanym kupcem jest także spólnik zarejestrowanej jawnej spółki[3]) (O. z 4. listopada 1896. l. 10441. G. U. 15890., O. z 2. grudnia 1896. l. 12847. G. U. 15915., O. z 28. września 1897. l. 13716. G. H. z r. 1897. Nr 45., O. z 20. października 1897. l. 1271. G. Z. z r. 1899. Nr 3.) i to nawet wówczas, gdy spółka już jest w likwidacyi (O. z 15. września 1897. l. 11400. w Cntrlb. z r. 1897.: 423.), ale też tylko dopóty, dopóki likwidacya trwa.

b) do spółek handlowych, t. j. do spółki jawnej, spółki komandytowej, komandytowej na akcye i akcyjnej. Tu spornem jest, czy spółki te muszą być zarejestrowane, by do nich można stosować przepisy o konkursie kupieckim. Oczywiście spór ten nie może dotyczyć spółki komandytowej na akcye i akcyjnej, gdyż spółki te przed wpisem do rejestru handlowego (art. 178. i 211. u. h.) prawnie nie istnieją. Co do spółki jawnej i komandytowej, to brzmienie §u 191. przemawia jedynie za tem, że konkurs kupiecki może być otwartym do tych spółek nawet wówczas, gdy nie są zarejestrowane[4]) Pomimo to praktyka trzyma się zasady wprost przeciwnej i dopuszczalność konkursu kupieckiego czyni zawisłą od wpisu spółki do rejestru (O. z 1. marca 1881. l. 2202. G. U. 8312. i O. z 26. lipca 1882. l. 8118. G. U. 9065.)[5]). Za zdaniem praktyki przemawia brak podstaw legislacyjnych do czynienia róż-

[1]) Por. de lege ferenda. Frankl: Zur Revision, str. 4.—9., Grabscheid: Zur Reform des Concursrechtes w G. Z. z r. 1901., Nr 22., str. 173. i n.

[2]) Kupcem jest także aptekarz (O. z 17. września 1889. l. 9381. G. U. 12902.).

[3]) Inaczej Wolf: Rechtswirkungen der Eintragungen in das Handelsregister w J. Bl. z r. 1901., str. 398.

[4]) Tak też Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 29., Schwarz, II., str. 34., Staub: Commentar zum Handelsgesetzbuch, Ausgabe für Oesterreich, 1902., T. I., str. 360.

[5]) Tak także Pollak, str. 49., Kissling, str. 282., Wolf: Rechtswirkungen der Eintragungen in das Handelsregister w J. Bl. z r. 1901., str. 398.

nicy między kupcami pojedynczymi a spółkami, przypuszczenie, że ustawodawca faktu zarejestrowania w §ie 191. tylko dlatego nie zaznaczył wyraźnie, ponieważ wychodził z założenia, że wszystkie spółki zgodnie z nałożonym na nie obowiązkiem (art. 86. i 151. u. h.) będą zarejestrowane, dalej §§ 202.—203., z których wynika, że w każdym konkursie kupieckim musi być fakt otwarcia konkursu zanotowany w rejestrze, że więc firma musi być w rejestrze.

c) do stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, których przedsiębiorstwo ma za przedmiot wyłącznie lub częściowo czynności handlowe (§ 13. ust. z 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p.). Tak też O. z 23. listopada 1898. l. 15666. G. U. n. zb. 385. i O. z 30. kwietnia 1878. l. 4662. A. C. 763.; inaczej O. z 22. lutego 1900. l. 1536. G. U. n. zb. 901. [1])

ad *a)* Konkurs otwarty do majątku osób pod *a)* wymienionych będzie kupieckim także wówczas, 1. gdy otwarto go do spadku kupca zarejestrowanego, oczywiście póki przyznanie spadku nie nastąpiło, 2. gdy go otwarto do majątku kupca, który swe przedsiębiorstwo »zwinął«, atoli jeszcze w chwili »przed ukończeniem likwidacyi«.

Przypadek drugi wyjaśniają następujące orzeczenia:

I tak przepisy o konkursie kupieckim wchodzą w przypadku likwidacyi w zastosowanie bez względu na to, czy firma kupca została z rejestru wykreśloną czy też nie (O. z 25. kwietnia 1871. l. 5046. G. U. 4137., O. z 14. stycznia 1873. l. 292. G. U. 4840.

Na równi ze »zwinięciem« przedsiębiorstwa pozostaje »odstąpienie« całego przedsiębiorstwa osobie trzeciej (O. z 25. kwietnia 1871. l. 5046. G. U. 4137.).

Wyrazy »ukończenie likwidacyi« znaczą tyle, co uporządkowanie stanu długów pochodzących z przedsiębiorstwa zwiniętego, gdyż u kupców pojedynczych (tj. nie spółkowych) likwidacyi w tech-

---

[1]) Jak w tekscie Pollak, str. 50., Schwarz. I., str. 37., Schober: Eine Frage des Genossenschaftsrechts w J. Bl. z r. 1882., Nr. 1., Ullmann w Viertjschr. T. 20., str. 113., Dr Wiktoryn Mańkowski: O otwarciu upadłości do majątku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Przegl. pr. i adm. z r. 1885. Nr. 34. i 35.; inaczej Stross: Genossenschaftsrecht, str. 241., i Pollitzer: Handelsrecht, str. 317.

nicznem tego słowa znaczeniu nie ma (O. z 29. kwietnia 1880. l. 4613. G. U. 7959.). Dlatego też przepisy o konkursie kupieckim i wtedy wejdą w zastosowanie, gdy kupiec zwinął przedsiębiorstwo bez wszelkiej likwidacyi, t. zn. stanu długów wcale porządkować nie rozpoczął (O. z 10. października 1877. l. 12213. G. U. 6575., O. z 29. kwietnia 1880. l. 4613. G. U. 7959., O. z 16. października 1888. l. 12191. G. U. 12399.).

ad *b)* i *c)*. Również konkurs otwarty do majątku spółek handlowych i towarzystw zarobkowych i gospodarczych będzie kupiecki, jeżeli otwarcie konkursu nastąpiło, co prawda, po zwinięciu spółki, atoli jeszcze przed ukończeniem likwidacyi, i to bez względu na to, czy firma spółki jest jeszcze zarejestrowana czy też już wykreślona z rejestru [1]) (O. z 14. stycznia 1873. l. 292. G. U. 4840.). Likwidacya ma tu znaczenie techniczne (art. 133.—145., 172., 205. i 244. u. handl.).

§ **193.** Konkurs kupiecki należy otworzyć i przeprowadzić w tym trybunale powołanym do wykonywania jurysdykcyi handlowej, w którego okręgu spółka handlowa ma siedzibę lub kupiec miejsce zamieszkania.

Według orzeczenia z 13. września 1881. l. 10511. G. U. 8500. powołanym będzie do otwarcia konkursu ten sąd handlowy, w którego okręgu znajduje się filia spółki mającej swą siedzibę główną za granicą (we Węgrzech), gdyż wyraz »siedziba« użyty w §. 193. oznacza zarówno siedzibę główną jak i siedzibę uboczną [2]).

Okoliczność, że dany konkurs otwarto jako kupiecki, podobnie jak i okoliczność, że konkurs otwarto jako niekupiecki, może być zaczepiona w drodze rekursu [3]).

Wyjątkiem od zasady w przedmiocie właściwości miejscowej podanej w §ie 193. jest przepis §u 199.

---

[1]) Pollak, str. 50.; inaczej art. anon. w J. Bl. z r. 1873. Nr 27., str. 321.

[2]) Zdanie to podziela także Schwarz, II., str. 34.; inaczej Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 36., Pollak, str. 88., Kissling, str. 284.

[3]) Kaserer, str. 234.

W senacie powołanym do rozstrzygania spraw konkursowych nie może zasiadać sędzia fachowy stanu obywatelskiego (§ 7. ustęp 2. N. J.).

Oddział 2.

Szczególne przepisy o wdrożeniu konkursu kupieckiego.

I. O wstrzymaniu wypłat.

A. Doniesienie o wstrzymaniu wypłat.

§ 194. Jeżeli kupiec wstrzyma wypłaty, to ma o tem w tymsamym dniu donieść ustnie lub pisemnie sądowi konkursowemu.

Zob. objaśnienia przy §ie 198.

Doniesienia z §u 194. kupiec cofnąć nie może[1]).

§ 195. Równocześnie z doniesieniem o wstrzymaniu wypłat należy księgi handlowe oddać sądowi do wyłącznej dyspozycyi i przedłożyć sądowi bilans.

Bilans powinien obejmować z jednej strony spis wszystkich wierzytelności z nadmienieniem, czy są ściągalne, wątpliwe i nieściągalne, wraz z treściwem zestawieniem innych przedmiotów majątkowych i podaniem ich wartości, z drugiej zaś strony dokładny wykaz wszystkich długów z wymienieniem miejsca zamieszkania wierzycieli i stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa, jakiby między nimi a krydataryuszem zachodził, wreszcie zamknięcie przedstawiające stosunek majątku do długów jakoteż zaofiarowanie przysięgi wedle przepisu §u 96.

§ 196. Jeżeli krydataryusz przepisu poprzedzającego paragrafu nie może całkowicie dopełnić równocześnie z do-

---

[1]) Kaserer, str. 238., Pollak, str. 56.; inaczej Schwarz, II., str. 88.

niesieniem o wstrzymaniu wypłat, natenczas powinien w doniesieniu o wstrzymanie wypłat podać przeszkody stojące w drodze całkowitemu dopełnieniu i natychmiast po ich usunięciu uczynić zadość zarządzeniu ustawy w punktach niedopełnionych.

§ 197. W spółkach jawnych, komandytowych i komandytowych na akcye osobiście odpowiedzialni spólnicy, w spółkach akcyjnych członkowie przełożeństwa (zarządu), we wszystkich zaś spółkach handlowych, jeżeli wstrzymanie wypłat następuje dopiero po ich rozwiązaniu, likwidatorzy odpowiadają za dokładne wypełnienie przepisu §§. 194.—196.

O wstrzymaniu wypłat donieść i bilans podpisać powinnny te osoby, które uprawnione są do zastępowania spółki przed sądem.

Obowiązek do zaofiarowania i złożenia przysięgi na dokładność bilansu zachodzi także w spółkach akcyjnych i ciąży na tych osobach, które podpisały doniesienie o wstrzymaniu wypłat lub bilans.

Z ustępu 1go §u 197. wynika, że za dopełnienie przepisów §§ów 194.—196., w szczególności zatem za doniesienie sądowi o wstrzymaniu wypłat odpowiedzialnemi są wszystkie także wymienione osoby.

Z ustępu 2go tegoż §u zaś wynika, że donieść o wstrzymaniu wypłat i podpisać bilans powinny tylko te z pośród osób w ustępie 1szym wymienionych, które mają prawo zastępstwa.

Między tymi dwoma ustępami zachodzi sprzeczność, która w drodze interpretacyi usunąć się da tylko w ten sposób, że jedynie doniesienie osób w ustępie 2gim wymienionych, to jest osób uprawnionych do zastępstwa, spowoduje zarządzenie z §u 198., tj. otwarcie konkursu, że natomiast doniesienie innych osób objętych ustępem 1szym, a do zastępstwa nieuprawnionych (lecz mimo to do uczynienia doniesienia zobowiązanych) nie spowoduje otwarcia

konkursu, lecz skłoni jedynie sąd konkursowy do przesłuchania osób uprawnionych do zastępstwa na fakt wstrzymania wypłat[1]). Wystarczy, by j e d n a z osób uprawnionych do zastępstwa osobiście[2]) uczyniła doniesienie z §u 194., a doniesienie to odniesie skutek z §u 198. (O. z 23. marca 1880. l. 3363. G. U. 7906.)[3]) i to bez względu na zaprzeczenie pochodzące ze strony innej z osób do zastępstwa uprawnionych[4]).

To, co w §ie 197. powiedziano o spółkach akcyjnych, odnosi się także do towarzystw zarobkowych i gospodarczych.

B. Otwarcie konkursu wskutek wstrzymania wypłat.

§ 198. Chociaż nie zachodzą warunki z §§. 62.—64., należy otworzyć konkurs kupiecki do majątku kupca albo spółki handlowej, ilekroć sąd właściwy dowie się o zaszłem wstrzymaniu wypłat albo z doniesienia kupca lub spółki handlowej albo z popartego dostatecznymi dowodami wniosku wierzyciela, który posiada wiarygodnie poświadczoną wierzytelność.

Konkurs kupiecki (to jest konkurs do majątku osób w §. 191. wymienionych) można otworzyć z powodów podanych w §§. 62.—

---

[1]) Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 31. i n., Schwarz, II., str. 85. i n., — por. Kirschbaum w rozprawie niżej w uwadze 4) przytoczonej i Ullmann: Bemerkungen betreffend den Concurs über das Vermögen einer offenen Handelsgesellschaft w Mittheilungen des Prager d. Jur. Vereines. T. X. z r. 1878., str. 71.—82.

[2]) Nie nastąpi zatem otwarcie konkursu, jeżeli doniesienie o wstrzymaniu wypłat uczynił zarządca masy jawnego spólnika (O. z 21. września 1882. l. 10992. G. U. 9101.).

[3]) Wynika to z historyi powstania ustępu 2go §u 197.; zob. motywa u Kaserera, str. 238. i 239.; Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 33.; Pollak, str. 57.

[4]) Schwarz, II., str. 86., Pollak, str. 53., Kirschbaum: Hat der Concursrichter dem Gesuche um Eröffnung des Concurses über das Vermögen derselben bei entgegengesetzer Erklärung des anderen Gesellschafters stattzugeben? w G. H. z r. 1886. Nr 10. i n. i w Jur. Vierteljahrschr. z r. 1886., str. 140. i n.; inaczej Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 34. i 35.

64. (zob. te §§), a zatem z tychsamych powodów, co konkurs zwyczajny, a ponadto z powodów objętych §§ami 198. i 199.

W szczególności należy według §u 198. otworzyć konkurs kupiecki z powodu wstrzymania wypłat przez jednę z osób w §ie 191. wymienionych, gdyż wstrzymanie wypłat każe się dorozumiewać niemożności dopełnienia wypłat. Przy spółkach handlowych ma być otwarty konkurs już wówczas, gdy spółka jako taka wstrzyma wypłaty, nie potrzeba zaś, by osobiście odpowiedzialni wspólnicy także wypłaty wstrzymali[1]).

Wstrzymaniem wypłat jest wyraźne lub z okoliczności wynikające, dorozumiane oświadczenie dłużnika, iż długów swych nie będzie płacił, oczywiście z powodu niemożności zapłaty (insolwencya)[2]). Co za takie oświadczenie uważać można, to jest questio facti.

Według orzecznictwa Sądu Najwyższego będzie wstrzymaniem wypłat: jeżeli wniesiono przeciw kupcowi kilka skarg zwłaszcza o zapłatę wyższych sum (O. 7. z marca 1871. l. 2513. G. U. 4082.), jeżeli przeciw kupcowi uzyskano nakazy zapłaty i na ich podstawie wdrożono kroki egzekucyjne (O. z 24. marca 1874. l. 2629. G. U. 5307.) lub wogóle kilka egzekucyi dozwolono (O. z 9. czerwca 1874. l. 5720. G. U. 5392.) lub nawet tylko jednę egzekucyę celem ściągnięcia wielkiej wierzytelności wdrożono (O. z 11. maja 1876. l. 5687. G. U. 6139.), jeżeli kupiec oświadczył, że swym zobowiązaniom zadość uczynić nie może i równocześnie jego adwokat w jego imieniu proponuje wierzycielom zapłatę 45% (O. z 16. marca 1875. l. 2499. Cz. 79.).

Natomiast według orzecznictwa Sądu Najwyższego nie ma w regule wstrzymania wypłat, jeżeli dłużnik pretensyi jednego wierzyciela nie zaspokoił i skutkiem tego wdrożona egzekucya nie przyniosła całkowitego pokrycia (O. z 23. listopada 1880. l. 13546. G. U. 8197., O. z 7. grudnia 1892. l. 13981. G. U. 14512.), chyba, że chodzi o wysoką pretensyę (O. z 11. maja 1876. l. 5687. G. U. 6139); nie można również mówić o wstrzymaniu wypłat, gdy prze-

[1]) Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 31. Zob. literaturę tamże podaną.

[2]) Pollak, str. 64. Por. ciekawy wywód o wstrzymaniu wypłat w materyałach do niemieckiej ustawy konkursowej u Hahna (Materialien, IV., str. 294.).

ciw dłużnikowi jako przyjemcy wekslowemu założono protest z powodu niezapłaty jednego weksla (O. z 26. sierpnia 1891. l. 9857. G. U 13877.).

Z powodu wstrzymania wypłat otworzy sąd właściwy (§ 193.) konkurs

a) jeżeli o wstrzymaniu wypłat doniesie (nie potrzebuje żądać otwarcia konkursu) sądowi sam dłużnik względnie jedna z osób przedstawiających dłużnika (por. § 197.), albo

b) jeżeli na to wnosi wierzyciel (w znaczeniu §u 63.), który posiada wiarygodnie poświadczoną[1]) pretensyę i dowodzi (uprawdopodobnienie nie wystarczy [O. z 8. marca 1898. l. 3344. G. U. n. zb. 53.]) należycie fakt wstrzymania wypłat. Dowód ten musi być zaprodukowany w formie dokumentu. — Niedopuszczalnym więc będzie dowód ze świadków dopiero słuchać się mających (O. z 29. lipca 1886. l. 8695. G. U. 11126). — Takim dokumentem może być pisemne poświadczenie wstrzymania wypłat wystawione przez 2ch zarejestrowanych kupców (O. z 27. listopada 1883. l. 13263. G. U. 9667.) lub notaryalne poświadczenie tej treści, że żądano od dłużnika zapłaty i że dłużnik oświadczył, iż wstrzymał wypłaty (O. z 7. marca 1871. l. 2513. G. U. 4082.); nie wystarcza natomiast notatka o wstrzymaniu wypłat przez jakąś osobę, zawarta w dzienniku (O. z 29. lipca 1886. l. 8695. G. U. 11126.).

Zob. § 36. ust. z 16. marca 1884. l. 36. Dz. u. p. przy §ie 24. niniejszej ustawy (na str. 64.).

Pomimo zachodzących z okoliczności §. 198. nie należy otworzyć konkursu, jeżeli temu stoi na przeszkodzie przepis §u 66.; § ten ma bowiem (w myśl zasady w §ie 191. ustęp. 2. podanej) zastosowanie także w konkursie kupieckim[2]). Odmiennego zdania są orzeczenia Sądu Najwyższego z 26. kwietnia 1871. l. 4971. G.

---

[1]) Nie wystarczy przedłożyć za granicą uwierzytelniony wyciąg z ksiąg handlowych również za granicą prowadzonych (O. z 29. lipca 1886. l. 8695. G. U. 11126.; inaczej O. z 9. czerwca 1874. l. 5720. G. U. 5392.) lub wykaz należytości adwokata przez stronę jeszcze nieuznanych lub przez likwidacyę sądową jeszcze nieustalonych (O. z 16. kwietnia 1889. l. 4166. G. U. 12683.).

[2]) Pollak, str. 66. i 70., Schwarz, I., str. 56., i II., str. 84., Kaserer, str. 241.

U. 4140. i O. z 23. listopada 1898. l. 15666. G. U. n. zb. 385., wedle których § 66. ma zastosowanie tylko w przypadkach otwarcia konkursu wymienionych w §§ach 62.—64.

Przed wydaniem uchwały w przedmiocie otwarcia konkursu może sąd, jeżeli zachodzi potrzeba, przesłuchać dłużnika (O. z 8. marca 1898. l. 3344. G. U. n. zb. 53.[1]). Zob. uwagi przy §ie 197.

Zachodzi pytanie, czy wówczas, gdy z wniosku wierzyciela na wdrożenie postępowania z §u 63. wynika, iż zachodzą warunki otwarcia konkursu z §u 198., należy rozpisać audyencyę z §. 63., czy też otworzyć konkurs z §u 198. Potwierdzająco odpowiada na to pytanie O. z 24. marca 1874. l. 2629. G. U. 5307. i to zupełnie słusznie[2]).

Otwarcie konkursu z §u 198. następuje bowiem z urzędu[3]), a impulsem do tego zarządzenia jest dojście do wiadomości sądu faktu wstrzymania wypłat przez dłużnika (albo przez doniesienie dłużnika albo) za pośrednictwem wniosku (posiadającego wymogi z §u 198.) wierzyciela.

II. Otwarcie konkursu do majątku spółek handlowych.

§ 199. W razie otwarcia konkursu do majątku spółki jawnej, komandytowej lub komandytowej na akcye zarządzi tensam sąd z urzędu równocześnie także otwarcie konkursu do prywatnego majątku każdego spólnika osobiście odpowiedzialnego.

Równocześnie z otwarciem (w krajach tutejszych) konkursu do majątku spółki, otworzyć należy konkurs do majątku jej w krajach tutejszych zamieszkałych spólników osobiście odpowiedzialnych i to bez względu na to, czy spólnik jest wpisany w rejestrze handlowym czy też wbrew przepisowi art. 87. u. h. wpis taki jeszcze nie nastąpił. Jeżeli spólnik przed otwarciem konkursu zmarł, to

---

[1]) Pollak, str. 57. i 61.

[2]) Natomiast przecząco odpowiada O. z 23. listopada 1880. l. 13546. G. U. 8197. i Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 31.

[3]) Kaserer, str. 240.

zostanie otwarty konkurs do jego spadku (O. z 4. sierpnia 1891. l. 9541. G. U. 13862.).

Niedopuszczalnem jednakże będzie wśród powyższych okoliczności otwarcie konkursu do majątku spólnika zamieszkałego za granicą[1]. W takim przypadku bowiem po myśli §u 58. kompetencya tutejszych sądów jest wykluczoną. Nie można zaś z §. 199. wnosić, że § ten znosi przepis §u 58. Co najwięcej mógłby zatem sąd tutejszy otworzyć jedynie według §u 61. ustęp. 2. konkurs do tutejszokrajowego nieruchomego majątku spólnika.

Również niedopuszczalnem będzie otwarcie konkursu do majątku spólnika, jeżeli tegoż majątek nie wystarczy na pokrycie kosztów postępowania konkursowego (§ 66.)[2].

Konkursy do majątku spólnika należy otworzyć i przeprowadzić w tym sądzie, w którym otwarto konkurs do majątku spółki (§ 193.)[3]. Wynika stąd, że ustawa uważa je za konkursy kupieckie. Zaznaczyć jednak należy, że chociaż otwarcie wszystkich konkursów ogłasza się zwykle w jednym edykcie (§ 203. ustęp 2.), to mimo to każdy z równocześnie otwartych konkursów jest zupełnie samodzielny i oddzielnie przeprowadzony i ukończony być powinien (§§ 203., 201. ustęp 1., 240.)[4]. Stąd też wierzyciel korzystający z prawa przyznanego mu ustępem 1. §u 201. musi swe roszczenie zgłosić w każdym konkursie oddzielnie. Dlatego też może być zarządcą masy w każdym konkursie inna osoba

Por. art. 30. ustęp 1. ust. wprow. ust. handl. identyczny z §. 199. nin. ust.[5]).

§ 200. Otwarcie konkursu do majątku spólnika osobiście odpowiedzialnego nie pociąga za sobą otwarcia konkursu do majątku spółki.

W tym przypadku powinna spółka, bez względu na to, czy dalej istnieje, czy też przechodzi w likwidacyę,

---

[1]) Frankl, j. w., str. 49., Pollak, str. 57. i 89.
[2]) Frankl, j. w., str. 50., Pollak, str. 57.
[3]) Inaczej Zugschwerdt; zgodnie z tekstem praktyką.
[4]) Kissling. str. 291., Kaserer, str. 242., Frankl, j. w., str. 70., Schwarz, II., str. 402 i n.; por. § 241. instr. sąd. w dodatku III.
[5]) Por. Górski: Zarys prawa handlowego, wyd. II. T. I., str. 245.

wydać masie konkursowej spólnika w drodze obliczenia się z zarządcą masy udział spólnika w majątku spółki po strąceniu jego udziału w długach spółki. Spółka nie jest obowiązaną w tym celu wdawać się w konkurs spólnika.

Takie obliczenie się nastąpi i wtedy, gdy również do majątku spółki konkurs otwarto.

Ustęp 1szy tego §u odpowiada ustępowi 2mu art. 30. ust. wprow. ust. handl.

Ustęp 2gi §u 200 nie przewiduje przypadku, gdy przy omawianem obliczeniu okaże się, że udział spólnika w majątku spółki jest mniejszy niż tegoż udział w długach. W tym przypadku oczywiście spółka nie tylko nie wyda nic masie konkursowej spólnika, lecz ponadto także zgłosi tę niepokrytą nadwyżkę do masy konkursowej spólnika[1]).

Ustęp 3ci mówi o przypadku, w którym konkurs do majątku spółki otwarto po otwarciu konkursu do majątku spólnika. W przypadku tym pozostaje sąd, w którym otwarto konkurs do majątku spólnika, właściwym i nadal[2]).

§ **201.** Wierzyciele spółki równocześnie zgłosić mogą swe całkowite roszczenia w konkursie spólników osobiście odpowiedzialnych.

O ile rzetelność roszczenia w konkursie spółki ustaloną została, o tyle nie można jej dalej zaprzeczać w konkursie spólników.

Natomiast wierzyciele prywatni spólnika popadłego w konkurs nie mogą występować jako wierzyciele w konkursie spółki.

Z ustępu 1go §u 201. jak i z art. 31. ust. wpr. ust. handl. wynika, że wierzyciele spółki mogą zgłosić tak w konkursie spółki

---

[1]) Frankl, j. w., str. 64.
[2]) Frankl, j. w., str. 50. i 51.

jak i w konkursach poszczególnych spólników całą pretensyę i że od tej całej pretensyi ma być obliczona kwota w każdym konkursie z osobna. Zachodzić tu więc będzie stosunek w §ie 19. określony (Zob. objaśnienia tam podane)[1].

Błędnem natomiast jest twierdzenie Frankla[2], jakoby kwota w konkursach spólników obliczała się nie od całej pretensyi wierzycieli spółki, lecz tylko od niedoboru, jaki wierzycieli tych w konkursie spółki faktycznie spotkał lub spotkałby, gdyby pretensye swe w konkursie spółki zgłosili. Twierdzenie Frankla opiera się na art. 122. u. handl., artykuł ten został jednakże zmieniony art. 31. ust. ust. wprow. ust. handl. i §em 201. ust. konk. (art. I. ust. wprow. u. konk.).

Specyalne przepisy o konkursie do majątku towarzystwa zarobkowego i gospodarczego zobacz w dodatku I.

III. Osnowa i ogłoszenie edyktu konkursowego i zanotowanie otwarcia konkursu w rejestrze handlowym.

§ **202.** Edykt, którym się otwiera konkurs kupiecki, musi oprócz nazwiska, imienia, stanu i miejsca zamieszkania krydataryusza (§ 67., 2.) zawierać także firmę i siedzibę jego przedsiębiorstwa.

Musi być także zamieszczony w pismach publicznych przeznaczonych do ogłoszenia wpisów w rejestrze handlowym i, jeżeli giełda jest w miejscu, także na giełdzie wywieszony.

O treści i ogłoszeniu edyktu zob. §§ 67.—69.

---

[1]) Tak też praktyka i Pollak, str. 171., Zugschwerdt, str. 218., Kissling, str. 295., Górski: Zarys prawa handlowego, T. I., str. 246.

[2]) Frankl, j. w., str. 53. i n., tak też Ullmann: Bemerkungen betreffend den Concurs über das Vermögen einer offenen Handelsgesellschaft w Mittheilungen des Prag. d. Jur. Ver., V., str. 82., Frankl: Zur Revision, str. 126., Adler: Zur Entwicklungslehre und Dogmatik der Handelsgesellschaften, str. 135. i n., Staub: Kommentar zum allg. d. Handelsgesetzbuch, Ausgabe für Oesterreich (1902.), I., str. 361.

O pismach przeznaczonych do ogłaszania wpisów w rejestrze handlowym zobacz art. 13. i 14. u. h. i art. 11. ust. wprow. u. h.

§ **203.** Przy spółkach handlowych należy oprócz firmy i siedziby spółki podać w edykcie imię, nazwisko, stan i miejsce zamieszkania każdego spólnika osobiście odpowiedzialnego i to nawet wówczas, gdy konkurs do prywatnego majątku pojedynczych spólników już pierwej w innym sądzie otwarto.

Jeżeli tak co do konkursu spółki jak i co do konkursu pojedynczych spólników tylko jeden edykt się wygotowuje, to należy w nim dokładnie wyrazić, że postępowanie co do każdego z tych konkursów odrębnie się toczy.

Z ustępu 2go §u 203. wynika, że w razie równoczesnego otwarcia konkursu do majątku spółki i spólników nie musi się jeden edykt wygotować.

§ **204.** Otwarcie konkursu do majątku kupca, spółki handlowej albo osoby, która uczestniczy w takiej spółce jako spólnik osobiście odpowiedzialny albo w spółce komandytowej choćby tylko jako komandytysta, należy z urzędu zanotować w rejestrze handlowym.

Jeżeli rejestr handlowy, w którym zapisek ma nastąpić, nie jest utrzymywany w tym sądzie, który wygotował edykt konkursowy, natenczas ostatni sąd bezzwłocznie powinien donieść sądowi prowadzącemu rejestr celem spowodowania zapisku.

Taksamo postąpić należy przy stowarzyszeniach zarobkowo-gospodarczych:

Rozwiązanie stowarzyszenia (zarobkowego i gospodarczego) przez otwarcie konkursu . . . wpisać należy z urzędu do rejestru stowarzyszeń. W tym celu sądy, w których otwiera się konkurs

do majątku stowarzyszenia, mają o tem donieść bezzwłocznie sądowi handlowemu, który prowadzi rejestr. Potrzeba ogłoszenia tego wpisu publicznie odpada (§ 5 rozp. min. z dnia 14. maja 1873. l. 71. Dz. u. p.).

IV. Ustalenie bilansu.

§ **205.** Zarządca masy obowiązany jest wówczas, gdy krydataryusz przedłożył bilans, bilans ten sprawdzić i sprostować.

Jeżeli bilansu nie przedłożono, to musi go sporządzić zarządca masy.

W obu przypadkach powinien, jeżeli możliwe, przybrać krydataryusza, a w każdym razie postępować w porozumieniu z wydziałem wierzycieli.

Bilans należy przechować w aktach konkursowych i na żądanie dozwolić każdemu interesowanemu doń wglądnąć i robić zeń odpisy.

§ **206.** Skoro tylko ogólna audyencya likwidacyjna się odbyła, powinien zarządca masy w porozumieniu z wydziałem wierzycieli przedłożyć uzupełniony bilans komisarzowi konkursowemu do zbadania.

Oddział 3.

Ukończenie konkursu kupieckiego przez ugodę przymusową.

I. Postanowienia ogólne.

§ **207.** Skoro ogólna audyencya likwidacyjna (§ 106.) się odbyła, może konkurs kupiecki, jeżeli krydataryusz o to wnosi, a wierzyciele konkursowi zgadzają się na to liczbą głosów w ustawie oznaczoną, być zakończony przez sądową ugodę, której skutki prawne rozciągają się także

na tych wierzycieli, którzy swych roszczeń w konkursie nie zgłosili albo nie zgodzili się na warunki ugody (ugoda przymusowa).

Ugoda przymusowa[1]) znajduje zastosowanie tylko w konkursie kupieckim, ale też w zasadzie w każdym konkursie kupieckim (zob. objaśnienia przy §ie 191.), a zatem tak w konkursie zaprotokołowanego kupca pojedynczego jak też w konkursie do jego spadku otwartym jak wreszcie w konkursie spółek handlowych

---

[1]) W przedmiocie konstrukcyi prawnej ugody przymusowej nie ma między teoretykami zgody.

Większość (np. Canstein: Construction der Concursverhältnisse Gr. Czas. IX., str. 463. i 490., Petersen-Kleinfeller: Commentar zur deutschen Concursordnung, str. 488. i n., Kohler: Lehrbuch des Concursrechts, str. 452. i n.) uważa ugodę przymusową (co prawda nie za ugodę, lecz) za umowę o treści w ustawie określonej, zawartą między krydataryuszem a większością wierzycieli, przyczem związanie nią mniejszości wierzycieli tłómaczy bądź fikcya, że większość wierzycieli zastępuje także mniejszość bądź pojęciem ogółu wierzycieli jako pewnego rodzaju odrębnego podmiotu prawnego. Jedno i drugie tłómaczenie nie wytrzymuje krytyki (Por. Löhr: Ueber die rechtliche Natur des Zwangausgleiches w Ztschr. für d. Civilprocess. XVI., str. 335. i n.).

Pomijając teoryę Schultzego (Schultze: Das deutsche Concursrecht, str. 120. i n., podobnie Wilmowski: Commentar zur Concursordnung, str. 425. i n., zbliżony Schwarz, I., str. 241.), wedle której ugoda jest wyrokiem załatwiającym roszczenie konkursowe, wspomnieć należy teoryę Oetkera (Oetker: Concursrechtliche Fragen, str. 35. we Festschrift der Rostoker Juristenfacultät für Windscheid, również Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 66.). Według tej teoryi jest ugoda przymusowa stosunkiem prawnym sui generis składającym się z trzech równorzędnych czynników, a mianowicie oferty krydataryusza, przyzwolenia większości wierzycieli i zatwierdzenia sądowego.

Pollak (Concursrecht, str. 339. i 400.) wreszcie, odmawiając wspomnianym trzem czynnikom ugody przymusowej równorzędnego znaczenia i kładąc nacisk na zatwierdzenie sądowe, które wyprzedzić powinno wniosek krydataryusza, i przyjęcie tego wniosku przez wierzycieli, definiuje ugodę przymusową jako sądowe orzeczenie wydane w postępowaniu niespornem (tem się różni od Schultzego), które krydataryuszowi nadaje prawo dopełnienia swych zobowiązań wobec wierzycieli jedynie według treści ugody przymusowej,

(§§ 238.—240.). Na podstawie pozytywnego przepisu ustawy niedopuszczalną jest jednakże ugoda przymusowa w konkursie towarzystw zarobkowych i gospodarczych (§ 52. al. 2. ust. z 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p.). Według orzeczenia z 12. lipca 1876. l. 8255. A. C. 685. ugoda przymusowa jest również niemożliwa w konkursie spółki akcyjnej, ponieważ z chwilą otwarcia konkursu brak podmiotu, któryby w myśl §u 207. mógł żądać ugody przymusowej. Orzeczenie to jest jednakże błędne [1]), gdyż pomimo otwarcia konkursu nie jest wykluczona pewna działalność dyrekcyi i walnego zgromadzenia względnie likwidatorów.

Wniosek na zawarcie ugody przymusowej musi mieć treść w §§. 221.—225. podaną i pochodzić musi od samego krydataryusza względnie pełnomocnika przez niego ustanowionego. Trzecie osoby samodzielnie tego wniosku uczynić nie mogą, mogą jednakże przyłączyć się do wniosku krydataryusza jako zastawnicy lub ręczyciele (§§ 216. i 232.), w którym to przypadku zobowiązania osób trzecich muszą być objęte wnioskiem krydataryusza.

Krydataryusz czyniący wniosek na zawarcie ugody przymusowej musi być zdolny do działania, jeśli nim nie jest, to wniosek pochodzić musi od jego ustawowego zastępcy, który znowu wykazać się powinien zezwoleniem władzy nadopiekuńczej względnie kuratelarnej (§§ 233. i 282. u. c.).

Jeżeli konkurs otwarto do spadku po kupcu, to wniosek musi pochodzić od wszystkich dziedziców, którzy również muszą się wykazać zezwoleniem sądu spadkowego (§§ 145. i 146. pat. niesp.). Kurator spadku z wnioskiem takim wystąpić nie może [2]).

Imieniem spółki akcyjnej wystąpić może z wnioskiem bądź dyrekcya bądź likwidatorzy, według tego, czy otwarcie kon-

---

[1]) Tak Frankl: Ueber die Zulässigkeit eines Zwangsausgleiches im Concurse einer Actiengesellschaft w Jur. Vjschr. z r. 1888. str. 18 i n.); Robitschek: Kann der Concurs über das Vermögen einer Actiengesellschaft und jener über eine erblose Verlassenschaft durch Zwangsausgleich beendet werden w Mittheilungen des Prages d. Jur. Ver. X., str. 87. i n.; Schwarz, I., str. 243., Pollak, str. 401., Canstein: Lehrbuch des Handelsrechtes, I., str. 603, Górski: Zarys prawa handlowego, wyd. II. T. I., str. 344.

[2]) Schwarz, II., str. 466.

kursu nastąpiło w ciągu istnienia spółki czy też w czasie jej likwidacyi.

O innych spółkach handlowych zob §§ 238.—240.

Zachodzi pytanie, począwszy od jakiej chwili może krydataryusz wystąpić z wnioskiem na zawarcie ugody przymusowej.

Ustawa tego pytania nie rozstrzyga.

Jednakże przez wzgląd na okoliczność, że ugoda przymusowa może dojść do skutku dopiero po ogólnej audyencyi likwidacyjnej (§ 207.), że dalej w postępowaniu ugodowem głosować mogą głównie ci wierzyciele, których roszczenia uznano za płynne (§ 209.), a uznanie to następuje na audyencyi likwidacyjnej, że wreszcie audyencya z §u 210. mająca na celu przyznanie prawa głosowania wierzycielom, których pretensye zaprzeczono (oczywiście na audyencyi likwidacyjnej), odbyć się może dopiero po audyencyi likwidacyjnej. tudzież przez wzgląd na analogię z §u 156. odpowiedzieć należy na postawione tu pytanie w ten sposób, iż wniosek omawiany uczynić można dopiero po[1]) względnie na audyencyi likwidacyjnej. Od tej chwili będzie można wniosek na zawarcie ugody przymusowej uczynić aż do ukończenia konkursu.

Wniosek na zawarcie ugody przymusowej nie wstrzymuje toku postępowania konkursowego. Dlatego pomimo, że wniosek taki uczyniono, należy zgodnie z żądaniem §u 179. wykonać, jeszcze przed postawieniem tego wniosku ustalony, plan rozdziału masy (O. z 19. lipca 1894. l. 8791. G. U. 15181.). Aby jednakże nie uczynić tego wniosku iluzorycznym, wskazanem będzie wstrzymać się ze spieniężeniem masy lub przedłożeniem planu rozdziału już spieniężonej masy aż do audyencyi z §u 214., oczywiście pod warunkiem, że przez to nie narazi się wierzycieli na szkodę[2]). Czy ostatni warunek zachodzi, to jest quaestio facti.

Forma wniosku na zawarcie ugody przymusowej jest dowolną, a zatem wniosek może być uczynionym ustnie do protokołu albo pisemnie. W ostatnim przypadku wskazanem jest wnieść podanie w 2 egzemplarzach (1 egz. dla sądu, drugi dla zarządcy masy).

---

[1]) Tak Pollak, str. 410. i 411.; inaczej Schwarz, II., str. 467., który tego ograniczenia nie uznaje.

[2]) Schwarz, II., str. 467.

§ **208.** Wdrożenie postępowania ugodowego jest niedopuszczalne:

a) jeżeli firma krydataryusza nie jest wpisana w rejestrze handlowym przynajmniej od 2 lat, licząc wstecz od otwarcia konkursu;

b) jeżeli krydataryusz już raz znajdował się w postępowaniu konkursowem lub ugodowem;

c) jeżeli krydataryusz zbiegł z powodu długów, póty, póki nie powróci;

d) jeżeli tenże jest obwiniony o zbrodnię z chciwości zysku popełnioną lub przeniesiony w stan oskarżenia o występek zawinionej krydy z §u 486. lit. *g* powszechnej ustawy karnej, dopóty, dopóki uwolnienie od oskarżenia nie nastąpiło;

e) jeżeli tenże nie prowadził żadnych ksiąg handlowych, albo jeżeli te są tak wadliwe, iż pomimo dochodzeń w konkursie przedsięwziętych nie można stanowczo (mit Verlässlichkeit) ocenić stanu jego majątku, a zwłaszcza wysokości jego długów;

f) jeżeli tenże odmawia przedłożenia wykazu majątku i długów albo żądanego zaprzysiężenia tegoż.

Postępowanie ugodowe musi być zastanowione, jeżeli dopiero po onegoż wdrożeniu przeniesiono krydataryusza w stan oskarżenia o zbrodnię z chciwości zysku popełnioną. Jedynie po uwolnieniu można je napowrót podjąć.

Ustawa, wychodząc z założenia, że ugoda przymusowa jest dobrodziejstwem dla krydataryusza, wyklucza od tego dobrodziejstwa krydataryuszy niegodnych, za takich zaś uważa tych, co do których zachodzi jeden z przypadków wymienionych w § 208. pod lit. a)—f).

ad *a)*. Firma musi być wpisana od dwóch lat w tej formie i brzmieniu, w jakiem się znajduje w chwili otwarcia konkursu,

i podmiotem jej musi być przez cały ten dwuletni czas ta osoba (względnie przy spółkach te osoby), która jest podmiotem firmy w chwili otwarcia konkursu [1]). Dlatego wykluczoną jest ugoda wówczas, gdy w przeciągu 2 ostatnich lat pierwotnie pojedynczą firmę wykreślono i skutkiem przystąpienia spólnika wpisano firmę spółkową (O. z 9. listopada 1880. l. 12443. G. U. 8167.). Wykluczona jest również ugoda przymusowa wówczas, gdy firma istnieje co prawda dłużej niż dwa lata, jednakże od chwili, gdy ją (wraz z przedsiębiorstwem) nabył kupiec, do którego majątku konkurs otwarto, jeszcze 2 lata nie upłynęły (O. z 30. maja 1899. l. 8304. G. U. n. zb. 627.) W konkursie otwartym do prywatnego majątku spólnika wystarczy, jeżeli dotyczący spólnik był przez 2 lata wpisany jako osobiście odpowiedzialny spólnik [2]), nie potrzeba zaś, by oprócz tego był zarejestrowany jako kupiec samoistny.

ad *b)*. Przez wspomniane tu postępowanie ugodowe rozumieć należy postępowanie ugodowe wdrożone na podstawie ustawy z 17. grudnia 1862. (bez otwarcia konkursu), a nie postępowanie unormowane dzisiejszą ustawą konkursową [3]). Dlatego może krydataryusz, którego wniosek na zawarcie ugody przymusowej odrzucono, w tymsamym konkursie ponowić wniosek swój. Jedynie wówczas, gdy już zawarta ugoda przymusowa unieważnioną została i konkurs ponownie otwarto, nie może być konkurs zakończony nową ugodą przymusową (§ 243.).

ad *d)*. Nie może uczynić wniosku na zawarcie ugody przymusowej osoba, która jest zasądzona za zbrodnię z chciwości zysku płynącą lub za występek z §u 486. lit. *g)* ust. karn. lub o jeden z tych czynów jest obwiniona, dopóty, dopóki albo uwolniona albo postępowanie przeciw niej wdrożone z jakiegokolwiek powodu (z wyjątkiem z powodu ucieczki, gdyż to podpada pod *b)*) zastanowionem nie zostanie. Ustawa mówi, co prawda, tylko o uwolnieniu, trzeba ją jednakże interpretować w sposób tu wskazany [4]).

---

[1]) Pollak, str. 402., Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 67.

[2]) Schwarz, str. 465., Frankl, j. w., str. 72.; inaczej Kissling, str. 303.

[3]) Frankl: Zur Revision, str. 120., uw. 421.

[4]) Kaserer, str. 255., Pollak, str. 403., Schwarz, II., str. 465.

Wyraz »obwiniony« nie jest użyty (§ 208. lit. *d)*) w technicznem tego słowa znaczeniu (§ 38. proc. karn.), obejmuje zatem zarówno dochodzenia przygotowawcze jak i śledztwo wstępne.

Jeżeli okoliczności pod *d)* wymienione nie istniały jeszcze w chwili uczynienia wniosku, lecz nastąpiły dopiero w ciągu postępowania ugodowego, wówczas rozróżnić należy, czy chodzi o zbrodnię z chęci zysku popełnioną czy też o występek z §. 486. lit. *g*. W pierwszym przypadku wchodzi w zastosowanie ostatni ustęp §u 208., drugi przypadek jest na tok postępowania ugodowego bez wpływu.

ad *b)—d)*. Jeżeli jedna z okoliczności pod *b)—d)* podanych zachodzi chociażby w osobie jednego tylko osobiście odpowiedzialnego spólnika, to może być co prawda ugodą przymusową ukończony konkurs otwarty do prywatnego majątku innych spólników, nigdy zaś konkurs spółki samej [2]).

ad *e)* Warunki w §. 208. lit. *e* wymienione są nieco odmienne od warunków, od zaistnienia których ustawa karna (§ 486. lit. *c*) nieprowadzenie ksiąg handlowych uważa za występek. Według ustawy karnej ma być karany ten, kto przepisanych ksiąg handlowych wcale nie albo wadliwie prowadzi tak, że toku jego przedsiębiorstwa i stanu jego majątku z nich ocenić nie można. Tutaj natomiast narażony jest krydataryusz na niemożność zawarcia ugody dopiero wówczas, gdy żadnych ksiąg nie prowadził albo jeżeli księgi, które prowadzi, są tak wadliwe, iż stanu majątku zbadać nie można pomimo badań w ciągu postępowania konkursowego poczynionych. Jeżeli zatem, pomimo że ksiąg krydataryusz nie prowadził albo że prowadzone księgi są wadliwe, można było stwierdzić stanowczo stan majątku, wówczas krydataryusz nie traci możności zawarcia ugody przymusowej.

Z tego powodu fakta z §u 208. lit *e)* sąd konkursowy sam zbadać powinien i w razie ich stwierdzenia powinien odmówić

---

[1]) Pollak, str. 404.

[2]) Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 68., Pollak, str. 402., Schwarz, II., str. 465., Kissling. str. 303.; inaczej Hartmann (w Gruchot's Beiträge, II., str. 293. i n.), wedle którego ugoda jest dopuszczalna, jeżeli istnieje chociażby tylko jeden spólnik, co do którego te okoliczności nie zachodzą.

wdrożenia postępowania ugodowego bez poprzedniego karnego zasądzenia krydataryusza za występek z §u 486. lit. *c)* (O. z 9. listopada 1880. l. 12443. G. U. 8169.), z drugiej strony zasądzające orzeczenie karno-sądowe już zapadłe samo przez się nie wyklucza wdrożenia postępowania ugodowego (O. z 20. lutego 1883. l. 1963. G. U. 9314.). Błędnem jest więc orzeczenie z 8. stycznia 1901. l. 238. w J. Bl. z r. 1901. Nr 9., wedle którego zasądzenie za występek z §u 486. lit. *c* jest ustawową przeszkodą ugody przymusowej. Osobiście odpowiedzialny spólnik może uczynić wniosek na zawarcie ugody przymusowej w konkursie do jego prywatnego majątku otwartym nawet wówczas, gdy w konkursie spółki ugoda ze względu na wadliwość ksiąg spółki jest wykluczona[1]).

ad *f)* Nie jest odmówieniem złożenia przysięgi samo wniesienie rekursu przeciw poleceniu złożenia przysięgi (§ 97.). Natomiast uważać należy przysięgę lub przedłożenie spisu majątku za odmówione, chociaż je sąd wymusił (§ 99.)[2]).

W konkursie spółek handlowych jest ugoda przymusowa wykluczona już wówczas, gdy fakta tu wymienione zachodzą w osobie chociażby jednej tylko z osób w §ie 197. wymienionych[3]).

Po przedłożeniu wniosku na zawarcie ugody przymusowej powinien komisarz konkursowy zbadać:

1) czy konkurs dotyczący jest konkursem kupieckim,

2) czy nie zachodzi w osobie krydataryusza jedna z okoliczności wymienionych w §ie 208. lub przeszkoda z §u 243., ustęp 2.,

3) czy wniosek ma treść ustawą przepisaną[4]).

Jeżeli rezultat badań w powyższych trzech kierunkach poczynionych będzie przemawiał za dopuszczalnością ugody, wówczas komisarz konkursowy powinien poczynić zarządzenia w §ie 210. podane, a gdyby te wyjątkowo nie były potrzebne, wyznaczyć audyencyę ugodową z §u 214.

---

[1]) Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 68., Schwarz, II., str. 466., Pollak, str. 403.

[2]) Pollak, str. 403. i 404.

[3]) Frankl, j w., Pollak, str. 404., Schwarz, j. w.; inaczej Kissling, str. 304.

[4]) Pollak, str. 418., Schwarz, II., 467.

Jeżeli natomiast rezultat poczynionych badań będzie przemawiał przeciw dopuszczalności ugody, wówczas komisarz konkursowy powinien wniosek krydataryusza oddalić i to sam, nie przedkładając go wcale sądowi konkursowemu. Za kompetencyą komisarza przemawia § 70. ustęp 3. Jasną jest rzeczą, że krydataryuszowi przysługuje przeciw tej uchwale rekurs do sądu konkursowego (§ 70. ustęp 5.). Konieczność odrzucenia wniosku jest wymogiem logiki. Pocóż bowiem wdrażać postępowanie ugodowe, skoro ugody w tych warunkach sąd konkursowy bezwarunkowo zatwierdzić nie będzie mógł (§ 228.).

Jasną jest rzeczą, że jeżeli brak jednego z powyższych warunków wyjdzie na jaw dopiero później w ciągu już toczącego się postępowania ugodowego, to postępowanie to zaraz po dostrzeżeniu braku komisarz konkursowy zastanowić powinien. Zob. jednak ograniczenie wyżej na str. 316. w. 4. i n. podane.

II. Prawo głosowania w ciągu postępowania ugodowego.

§ **209.** Na rozprawach ugodowych mają prawo głosowania tylko ci wierzyciele konkursowi, którzy z uwagi na roszczony stopień pierwszeństwa i na stan masy albo wcale nie albo tylko częściowo zaspokojeni zostaną.

Prawo głosowania przysługuje im tylko ze względu na takie zgłoszone pretensye, które w konkursie ostatecznie albo przynajmniej orzeczeniem sędziego pierwszej instancyi uznano za płynne albo w braku takiego uznania osobnem rozstrzygnięciem sądu konkursowego uznano za nadające się do udzielenia tymczasowo prawa głosowania na rozprawie ugodowej.

Prawo głosowania przysługuje tym (nie zupełnie pokrytym) wierzycielom k o n k u r s o w y m, których roszczenia uznano za płynne bądź na ogólnej bądź na szczególnej (§ 123.) audyencyi likwidacyjnej, bądź wreszcie orzeczeniem kompetentnej władzy (nie tylko sądu, jak nie ściśle powiada § 209., lecz wogóle władzy powołane

do orzekania o płynności zaprzeczonej pretensyi), wywołanem skutkiem zaprzeczenia płynności pretensyi. Ustawa zadowalnia się w ostatnim przypadku orzeczeniem chociażby tylko 1ej instancyi, uznającem płynność odnośnej pretensyi. Ponieważ jednakże orzeczeniu wyższej instancyi musimy zawsze przypisać większe znaczenie niż orzeczeniu niższej instancyi, przeto rozstrzygającem będzie orzeczenie tej instancyi, która na ostatku orzekała. Dlatego np. jeżeli orzeczenie II. instancyi uznało za płynną pretensyę, której orzeczenie I. instancyi tego charakteru odmówiło, to pretensya ta od tej chwili aż do ewentualnego przywrócenia przez III. instancyę orzeczenia Iej instancyi daje prawo głosowania. Jeżeli zaś naodwrót orzeczenie IIej instancyi odmówiło danej pretensyi płynności, którą jej przyznało orzeczenie Iej instancyi, to wierzyciel z powodu tej pretensyi pomimo brzmienia §u 209. na podstawie orzeczenia Iej instancyi prawa głosu mieć nie będzie.

Jeżeli zaś pretensya zgłoszona jeszcze za płynną uznaną nie została, to wierzycielowi przysługiwać będzie prawo głosowania tylko wówczas, gdy mu ono na audyencyi z §u 210. tymczasowo przyznanem zostanie. Takie przyznanie prawa głosu może jednakże nastąpić tylko co do pretensyi zgłoszonej *przed ogólną audyencyą likwidacyjną*[1]). Przemawia za tem brzmienie §u 210. (ustęp 1.) w połączeniu z tą okolicznością, iż istnieje tylko *jedna* audyencya celem stwierdzenia tymczasowego prawa głosowania.

W przedmiocie prawa głosowania żony krydataryusza przytoczyć należy dwa następujące orzeczenia:

I tak wedle orzeczenia z 4. listopada 1885. l. 12796. G. U. 10776. uznana za płynną pretensya o zwrot posagu lub wydanie oprawy daje żonie krydataryusza prawo głosowania także wówczas, gdy jej (żonie) przysługuje tymczasem tylko prawo żądania zabezpieczenia zwrotu posagu lub oprawy lub użytkowania posagu. Orzeczenie z 21. lipca 1886. l. 8620. G. U. 11118. czyni jednakże (zupełnie niesłusznie) prawo głosowania żony zależnem od okoliczności, iż pakta małżeńskie są wpisane w rejestrze handlowym.

---

[1]) Tak Kaserer, str. 258.; Pollak, str. 414, natomiast twierdzi, że możliwem jest przyznanie prawa głosowania odnośnie do wszystkich pretensyi zgłoszonych przed audyencyą z §u 210., nie popiera atoli tego zapatrywania dostatecznie.

§ 210. Celem wydania orzeczenia wspomnianego w poprzedzającym §ie powinien komisarz konkursowy wyznaczyć najdalej na 14 dni audyencyę, na której co do każdej jeszcze za płynną nieuznanej wierzytelności nastąpi omówienie stanu rzeczy przez przesłuchanie stron, które wedle wyników rozprawy likwidacyjnej uważać należy za spierające się (§ 115.), a w każdym razie także przez posłuchanie zarządcy masy, i protokół przedłożyć sądowi konkursowemu.

Rozstrzygając pytanie, czy pewna wierzytelność wogóle i do jakiej kwoty zdolną jest nadać tymczasowo prawo głosowania na rozprawach ugodowych, weźmie sąd konkursowy jedynie pod rozwagę, czy ją wogóle i do jakiej kwoty można przyjąć za płynną.

Przeciw temu rozstrzygnięciu nie jest dozwolony żaden środek prawny [1]).

Badanie, o którem w §. 210. mowa, powinno nastąpić z urzędu. Dlatego sąd z jednej strony nie jest związany oświadczeniem stron jawiących się, z drugiej strony powinien zaś sąd stwierdzić w mowie będącą okoliczność, chociażby strony wcale się nie jawiły lub chociażby nawet wierzyciel, który swą pretensyę zgłosił, zrzekł się prawa głosowania [2]).

Do audyencyi z §u 210. należy wezwać krydataryusza i osoby w ustępie 1. §u 210. wymienione.

O zapadłem rozstrzygnięciu sądowem w przedmiocie prawa głosowania należy zawiadomić dotyczącego wierzyciela i zarządcę masy [3]).

§ 211. Wierzytelności, według §u 210. tymczasowo od rozprawy ugodowej wykluczone, później atoli chociażby

---

[1]) Flusser: Bemerkungen zu §. 210. C. O. w G. Centrl., II., str. 93. i n.

[2]) Pollak, str. 419.

[3]) Kaserer, str. 259.

tylko orzeczeniem sędziego 1ej instancyi podlegającem odwołaniu uznane za płynne, uprawniają wierzyciela od tej chwili do głosowania na rozprawie ugodowej.

Wyrazy »orzeczenie sędziego Iej instancyi« należy rozszerzająco interpretować jako orzeczenie kompetentnej władzy (nie tylko sądowej) 1ej instancyi. Por. co do tego objaśnienia przy §ie 209.).

§ **212.** Roszczenia o zwrot, roszczenia wierzycieli masy i wierzycieli realnych, dalej takie roszczenia wierzycieli konkursowych, które z powodu uprzywilejowanego stopnia pierwszeństwa (Vorrang) im przysługującego i tak w całości zaspokojone zostaną, o ile tego pierwszeństwa się nie zrzeczono, nie uprawniają do głosowania na rozprawach ugodowych.

Postanowienie tego §u należy stosować również do tych wierzycieli, którzy i o ile są uprawnieni do kompenzaty (§ 22.)[1]).

§ **213.** Jeżeli uprawnieni do żądania zwrotu albo wierzyciele realni zrzekają się zwrotu rzeczy albo zaspokojenia się z zastawu, to, o ile im wogóle pozostaje roszczenie jako wierzycielom konkursowym, należy ich co do prawa głosowania na rozprawie ugodowej traktować na równi z wszystkimi innymi wierzycielami konkursowymi.

Jeżeli wierzyciele konkursowi nie chcą się skłonić do takiego zrzeczenia, to należy ich, o ile występują jako wierzyciele konkursowi, tylko o tyle uważać za uprawnionych do głosowania, o ile uzyskaną już ceną sprzedażną albo sądownie wypośrodkowaną wartością szacunkową według uchwały wierzycieli nie są pokryci.

---

[1]) Schwarz, II., str. 471.

Celem wywołania w ostatniem zdaniu §u 213. wymienionej uchwały wydziału wierzycieli powinien w razie zachodzącej potrzeby komisarz konkursowy zwołać wydział wierzycieli.

III. Audyencya ugodowa i zawarcie ugody.

§ 214. Audyencyę, na której w przedmiocie ugody nastąpi rozprawa i powziętą zostanie uchwała, wyznaczy i ogłosi w pismach publicznych komisarz konkursowy.

O wyznaczeniu audyencyi należy oprócz tego zawiadomić krydataryusza, zarządcę masy, członków wydziału wierzycieli i wszystkich innych uprawnionych do głosowania wierzycieli z tym dodatkiem, że przez krydataryusza tymczasem przedłożone wnioski ugodowe przeglądać można u zarządcy masy.

Zawiadomienia, o których mówi drugi ustęp §u 214., są przepisane tylko instrukcyjnie. Niezawiadomienie wymienionych osób o odbyć się mającej audyencyi nie pociąga za sobą żadnych następstw prawnych, gdyż w myśl §u 254. ustęp 3. skutki zawiadomienia następują już z chwilą ogłoszenia w publicznych pismach. Wskazanem (lubo nieprzepisanem) jest zawiadomienie trzecich osób, które do wniosku krydataryusza przed rozprawą jako ręczyciele się przyłączyły.

O sposobie ogłoszenia w pismach publicznych i o zawiadomieniu stron zob. § 254. ustęp 1. i 2.

§ 215. Krydataryusz stawić się ma na audyencyi osobiście. Przez pełnomocnika tylko wtedy zastąpić się może, gdy jego osobiste stawiennictwo jest niemożliwe, a wierzyciele głosujący dowody na to dostarczone uznają za dostateczne albo gdy w przypadku sporu komisarz konkursowy uzna niestawiennictwo jego za usprawiedliwione.

Jeżeli krydataryusz ani osobiście, ani, w przypadku, gdy to

dozwolone, przez pełnomocnika się nie jawi, wówczas wdrożona ugoda upada.

Zmusić krydataryusza, by na audyencyi stanął, nie można.

§ 216. Rozprawą kieruje komisarz konkursowy.

Zarządca masy ma złożyć sprawozdanie z dotychczasowego zarządu i przedstawić spodziewane wyniki dalszego trwania konkursu, przedkładając księgi handlowe, rachunki i inne dokumenta (Belege). Poczem należy wziąć pod rozwagę wnioski krydataryusza i wszelakie zaofiarowania trzecich osób ze względu na ugodę uczynione i rozprawiać się co do nich.

Istotną treść rozprawy i rezultat każdego głosowania należy zapisać do protokołu.

Według orzeczenia z dnia 17. listopada 1892. l. 11692. w Now. III. 252. (Links 2934.) jest zarządca masy obowiązany w swem sprawozdaniu zwrócić uwagę na znane okoliczności świadczące o uprzywilejowaniu pojedynczych wierzycieli.

Jeżeli zarządca masy nie stanie, a komisarz konkursowy sam w jego zadaniu wyręczyć go nie może, wówczas z konieczności musi komisarz konkursowy rozprawę odroczyć [1]), a zarządcę masy mogą w razie zawinionego niejawienia się spotkać skutki z §u 80.

Niejawienie się wydziału wierzycieli jest bez znaczenia.

Koniecznem natomiast jest przez wzgląd na przepis §§. 217. i 218., aby jawił się przynajmniej jeden wierzyciel uprawniony do głosowania [2]). Jeżeli przeto żaden wierzyciel nie stanie na rozprawie, wówczas ugoda upada.

Aż do przyjęcia wniosku krydataryusza może tenże swój wniosek cofnąć a tembardziej zmienić.

Zob. objaśnienia do §u 219.

Por. O. z 21. lipca 1886. l. 8620. G. U. 11118.

---

[1]) Schwarz, II., str. 474.

[2]) Tak Schwarz, j. w.; inaczej Pollak, str. 417., według którego ugoda upada, jeżeli nie jawi się więcej niż jeden wierzyciel.

§ **217.** Aby ugoda ze skutkiem w §. 207. podanym mogła nastąpić, muszą co do stosunku głosów spełnić się następujące warunki:

1) Najmniej dwie trzecie na audyencyi osobiście obecnych lub przez pełnomocników zastąpionych wierzycieli uprawnionych do głosowania musi się do propozycyi ugody przychylić.

Przyczem więcej osób, którym przysługuje jedna i tasama wierzytelność niepodzielnie lub w częściach oznaczonych albo których oddzielone kwoty wierzytelności aż do chwili wstrzymania wypłat w jednej wierzytelności były połączone, liczy się tylka za jednego wierzyciela.

2) Łączna kwota wierzytelności, przysługujących wierzycielom zgadzającym się, musi wynosić najmniej trzy czwarte łącznej kwoty wszystkich prawo głosowania nadających wierzytelności.

W przedmiocie sposobu głosowania zauważyć należy:

1) Wierzyciel, który po otwarciu konkursu nabył kilka samoistnych wierzytelności w drodze cesyi, ma tylko jeden głos[1]). Cedentom głosować nie wolno (O. z 25. maja 1900. l. 6786. G. U. n. zb. 1017.).

2) W przypadku, gdy kilku wierzycieli ma tylko jeden głos. ten głos ich będzie się tylko wtedy liczyło na korzyść ugody, gdy między sobą postanowią większością głosów głosować za ugodą[2]).

3) Jeżeli wierzycielem uprawnionym do głosowania jest masa konkursowa, wówczas imieniem tej masy głosuje jej zarządca. Głos przez tegoż oddany jest wedle orzeczenia z 4. listopada 1885. l. 12796. G. U. 10776. ważny (zob. uwagi przy §. 78.) bez względu

---

[1]) Frankl: Zur Revision, str. 119., Kaserer, str. 263., Kohler: Lehrbuch, str. 483.

[2]) Kaserer, j. w., Schwarz, II., str. 475., domaga się jednomyślnej uchwały wierzycieli jeden wspólny głos mających, przyczem powołuje się na § 834. u. c.

na to, czy zarządca masy uzyskał od wydziału wierzycieli po myśli § 147 lit. *b*, zezwolenie na głosowanie za ugodą czy też nie.

4) Głosować może także i ten (prawo głosowania wogóle posiadający) wierzyciel, który ręczy za wykonanie ugody.

5) Pełnomocnikiem wierzyciela do wykonywania głosowania na audyencyi może być także zarządca masy (O. z 19. kwietnia 1900. l. 5406. G. U. n. zb. 974.).

Rezultat rozprawy może być następujący:

Jeżeli się nie osiągnie żadnej z potrzebnych dwóch większości (zachodzi to także wówczas, gdy na audyencyi żaden wierzyciel nie stanął), wówczas ugoda upada. Komisarz konkursowy stwierdzi ten ujemny wynik.

Jeżeli się osiągnie obie większości, wówczas ugoda jest przyjętą.

Jeżeli się osiągnie tylko jedną z dwóch większości, wówczas wchodzi w zastosowanie § 218.

§ **218.** Jeżeli na pierwszej audyencyi ugodowej uzyskano wymagany stosunek głosów za ugodą przymusową wprawdzie co do osób (§ 217. l. 1.), albo co do łącznej kwoty wierzytelności (§ 217. l. 2), ale nie co do obojga, wówczas winien komisarz konkursowy wyznaczyć drugą audyencyę najdalej na 8 dni, oznajmić to stronom obecnym przed zamknięciem posiedzenia i zanotować w protokole, że to nastąpiło.

Strony nieobecne należy zawiadomić o wyznaczeniu drugiej audyencyi.

Na drugiej audyencyi głosować będą mogły także te osoby, które w międzyczasię uzyskały prawo głosowania np. przez wyrok zapadły w procesie likwidacyjnym.

Wezwanie stron nieobecnych jest w przypadku § 218. ust. 2. esencyonalne, gdyż drugiego posłuchania się nie ogłasza publicznie.

§ **219.** Postanowienia §§. 215. do 217. stosują się także do drugiej audyencyi.

Wnioski, przyznania (Zugeständnisse) i głosowania,

[1]) Kaserer, str. 264.

które miały miejsce na I. audyencyi ugodowej nie wiążą na drugiem posłuchaniu.

Różnica między drugiem posłuchaniem ugodowem a pierwszem polega na tem, iż jawiący się na drugiem posłuchaniu wierzyciele muszą reprezentować najmniej trzy czwarte wszystkich prawo głosu mających wierzytelności, podczas gdy na pierwszem posłuchaniu wymóg ten nie był konieczny (a contr. z § 218.).

Następstwem tego będzie, iż w przypadku gdy na drugiem posłuchaniu nie jawi się w oznaczony sposób kwalifikowana większość, drugie posłuchanie wcale odbyć się nie może i ugoda upada, gdyż tu z góry jest wiadomem, iż nie osiągnie się obu dla ugody potrzebnych większości.

Na 1. posłuchaniu zaś wystarczyło osiągnąć chociażby tylko jedną większość, gdyż w przypadku tym możliwe było drugie posłuchanie, na którem obie większości można jeszcze osiągnąć.

§ **220.** Jeżeli ugoda przyszła do skutku, wówczas winien komisarz konkursowy zaciągnąć ją jasno i dokładnie do protokołu i protokół ten, do którego na żądanie zaciągnąć należy i zarzuty sprzeciwiających się wierzycieli, wraz z wszystkiemi aktami postępowania konkursowego i ugodowego przedłożyć przy sprawozdaniu sądowi koukursowemu.

Przedłożenie aktów sądowi konkursowemu jest przepisane ze względu na konieczność zatwierdzenia ugody przez tenże sąd (§§ 227—232).

IV. Osnowa ugody.

§ **221.** Ugoda musi obejmować wszystkie aż do dnia ugody zgłoszone roszczenia wierzycieli konkursowych.

Udoda m u s i obejmować wszystkie z g ł o s z o n e wierzytelności bez względu na to, czy są sporne czy też nie (§ 223.).

Nadto m o ż e ugoda obejmować także wierzytelności niezgłoszone (O. z 25. września 1889. l. 10905. G. U. 12917.) [1]). Okoliczność ostatnia

---

[1]) Pollak, str. 409, Schwarz, I., str. 245.

nie może jednakże w niczem uwłaczać prawu żądania zapłaty całej pretensyi przysługującej tym wierzycielom, których pominięto w postępowaniu konkursowem z winy krydataryusza (§ 236. ust. 2).

§ **222.** Wierzycieli konkursowych, którym służy pierwszeństwo, nie można zniewolić do ustąpienia czegokolwiek z praw swoich. Jeżeli się tego nie zrzekną, musi się ich wierzytelności zaraz po ich zapadłości bez potrącenia zaspokoić z rozporządzalnego funduszu wspólnej masy konkursowej.

Wierzycielom konkursowym, którym według niniejszej ustawy konkursowej należy się tensam stopień pierwszeństwa, musi ugoda przyznać równe prawa, chyba że upośledzeni wyraźnie zgodzili się na nierówne traktowanie.

Wierzycieli konkursowych, którzy według porządku ustawowego idą po innych wierzycielach, nie można dopóty, dopóki ci ostatni doznają potrącenia, bez ich zezwolenia uwzględnić przy ugodzie.

W paragrafie tym są zawarte trzy zasady:

1) Ugoda nie śmie naruszyć praw tych wierzycieli konkursowych, którzyby na podstawie przysługującego im pierwszeństwa w razie zrealizowania masy w całości zostali zaspokojeni (ustęp 1. wraz z § 209.).

2) Póki wierzyciele konkursowi mający pierwszeństwo lepsze nie zostaną w zupełności zaspokojeni, póty wierzyciele konkursowi dalszych klas wcale w ugodzie uwzględnionymi być nie mogą (ustęp 3.).

3) Wierzycieli, mających równy stopień pierwszeństwa, należy w ugodzie na równi traktować, a zatem im równe prawa przyznać np. równą kwotę procentową (ustęp 2.). Dlatego też musi się przy obliczaniu kwoty, w myśl ugody na roszczenia poszczególnych wierzycieli przypadającej, uwzględnić także należytości uboczne. Pominięcie takich (oczywiście u różnych wierzytelności różnej wysokości) należytości ubocznych, w szczególności procentów, wy-

kracza przeciw §owi 222. ust. 2 [1]), (tak O. z 21. lipca 1886. l. 8620. G. U. 11118. — inaczej błędnie O. z 5. kwietnia 1893. l. 4085. G. U. 14662).

§ **223.** Przy zabezpieczaniu takich wierzytelności, których wysokość albo stopień pierwszeństwa jeszcze nie są ostatecznie ustalone, musi się na przypadek ich przyszłego uiszczenia poczynić kroki ostrożności w tejsamej mierze, jaką się przyjmuje dla wierzytelności niespornych.

Wierzytelności wogóle albo tylko co do stopnia pierwszeństwa sporne należy zabezpieczyć. Zabezpieczenie to powinno nastąpić wśród tychsamyych warunków, wśród których następuje zapłata wierzytelności niespornych, a zatem np. sumy służące na zabezpieczenie spornych pretensyi mają być wtedy złożone, kiedy wierzytelności niesporne w myśl ugody mają być zapłacone; jeżeli wierzytelności niesporne mają być w kilku ratach spłacone, to i zabezpieczenie w tylu ratach ma być złożone. Wynika stąd, że zabezpieczenie nie musi być zawsze zaraz złożene (O. z 5. marca 1895. l. 2585. G. U. 15429).

§ **224.** Praw wierzycieli do ręczycieli krydataryusza, potem do jego solidarnych współdłużników, w szczególności do zwrotnie zobowiązanych żyrantów, nie można bez wyraźnego przyzwolenia uprawnionych przez ugodę ograniczyć.

§ **225.** Roszczenia wierzycieli masy, dalej, w miarę rozciągłości prawa wydzielenia, roszczenia osób uprawnionych do żądania zwrotu i wierzycieli realnych nie mogą być przez ugodę naruszone.

---

[1]) Pollak, 402., Ofner: Zur Lehre von Zwangsausgleiche (Jur. Bl. z r. 1893. Nr 25., str. 293 i n.). Leipen: Ist ein Zwangsausgleich zulässig in welchem auf die Nebengebühren keine Rücksicht genommen wurde (Jur. Vjschr. str. 164 i n.; inaczej Schwarz, I., str. 247. i 248.

Por. O. z 24. lutego 1897. l. 2186. G. U. 15976 i O. z 10. maja 1899. l. 6166. G. U. 1000.

Przez wzgląd na okoliczność, że ugoda nie może w niczem ukrócić praw wierzycieli masy, musi ugoda wskazać sposób pokrycia całych kosztów sporu, w toczących się procesach urość mogących, na przypadek, gdyby masa na ponoszenie kosztów sporu zasądzoną została. Koszta te są bowiem kosztami masy — § 29., lit. *b* — (O. z 20. marca 1883. l. 3209. G. U. 9356.).

Przepis §u 225. należy analicznie stosować także do osób, którym przysługuje prawo kompensaty (§§ 20. i 21.). Prawa tego nie może ugoda w niczem ukrócić.

Jeżeli ugoda czyni zadosyć warunkom w §§ 221. do 223. podanych, to może zawierać wszelkie inne postanowienia, byleby się te ostatnie wymienionym paragrafom nie sprzeciwiały.

Ugoda może zatem zawierać zwolnienie krydataryusza od pewnej kwoty poszczególnych wierzytelności, może mu przyznać pewną zwłokę w zapłacie długów, może stanowić, iż krydataryusz ma długi spłacić w pewnych ratach, może wszystkie te przypadki w sobie zazem łączyć; ugoda może dalej zawierać postanowienie, że nie krydataryusz lecz osoba trzecia, która masę konkursową przejmuje, zapłacić ma ugodzoną kwotę, może zawierać porękę osób trzecich, że krydataryusz ugodzoną kwotę zapłaci i t. d. Wyraźnie jednakże zaznaczyć należy, że nie jest istotną treścią ugody przymusowej zwolnienie krydataryusza od pewnej procentowo oznaczonej kwoty jego długów [1]). Nie sprzeciwia się temu postanowienie § 233., ustęp 1., które, niejako ex professo skutki ugody normując, oświadcza, że przez ugodę przymusową zwolnionym zostaje krydataryusz od obowiązku zapłaty kwoty nieobjętej ugodą. Już bowiem z drugiego ustępu paragrafu tego wynika, że postanowienie wprost przeciwne jest dopuszczalne.

§ **226.** Wszelka poza ugodą zawarta umowa, mocą której usuwa się od właściwego przeznaczenia majątek do masy ugodowej należący, albo którą wierzycielowi, którego roszczenie objęte jest ugodą, przyznaje się większe

[1]) Pollak, str. 410., Schwarz, I., str. 244.

korzyści lub lepsze warunki niż dozwalają poprzedzające §§ 222. i 223., jest nawet wtedy nieważna, jeżeli nie polega na czynności podpadającej pod powszechną ustawę karną.

Ustawa chce zapobiedz temu, by poszczególni wierzyciele wykonywali w ciągu postępowania ugodowego przysługujące im prawo głosowania jedynie powodowani korzyścią im wyłącznie przyznaną, nie kierując się zaś korzyścią ogółu wierzycieli. Z tego powodu nie przyznaje ważności ubocznym umowom, które celem pozyskania głosów poszczególnych wierzycieli, tymże wierzycielom większe niż innym przyznają korzyści.

Mimo to jednakże ustawa nie rozróżnia między przypadkiem, w którym korzyści takie przyznano wierzycielowi mającemu prawo głosu, a przypadkiem, gdy je przyznano wierzycielowi, króry prawa głosu nie miał. Również nie czyni różnicy, czy umowę tej treści zawarł z wierzycielem krydataryusz, czy osoba, która do ugody jako ręczyciel i wypłatca przystąpiła, czy też jakakolwiek inna trzecia osoba.

Również nie rozróżnia § 226., czy owe większe korzyści przyznano wierzycielowi przed zawarciem ugody czy też po tej chwili. Przez wzgląd jednakże na wyżej podane motywa, które skłoniły ustawodawcę do umieszczenia przepisu § 226. zaznaczyć należy, że tylko te umowy, które były zawarte ze względu na zawrzeć się mającą ugodę, są nieważne; — umowy przeto już po zawarciu ugody doszłe do skutku będą ważne.

Arg. a contr. z § 226. wynika, że ważne są umowy, mocą których poszczególnym wierzycielom przyznano gorsze warunki niż wszystkim innym [1]).

Według judykatury Sądu Najwyższego nieważne są umowy następującej treści:

Przyrzeczenie (dane wierzycielowi przez krydataryusza) pewnych dopłat, chociażby one pochodzić miały z majątku, który krydataryusz dopiero po ukończeniu konkursu nabędzie (O. z 3 marca 1875. l. 13136 G. U. 5649.); umowa, którą krydataryusz przy-

[1]) Pollak, str. 408.

rzekł wierzycielowi za pośredniczenie w zawarciu ugody pewne wynagrodzenie, jeżeli wynagrodzeniem tem ma być pokryty ubytek, którego doznał wierzyciel w ugodzie (O. z 28 maja 1879. l. 4063 G. U. 7490.); zapewnienie wierzycielowi pewnych korzyści w formie weksla, wystawionego i akceptowanego przez krydataryusza i ręczyciela ugodowego (O. z 11. października 1876. l. 6222. G. U. 6259); zaciągnięcie zobowiązania wekslowego na rzecz wierzyciela przez trzecią osobę, celem przyznania mu pewnej nadwyżki ponad kwotę ugodową (O. z 9. kwietnia 1878. l. 2197. G. U. 6906, O. z 20. czerwca 1882. l. 6555. G. U. 9020., O. z 10. października 1889. l. 11251. G. U. 12948., O. z 11. maja 1898. l. 6437. G. U. n. zb. 173); umowa celem uzyskania większych korzyści zawarta z ręczycielem ugodowym (O. z 28. lipca 1880. l. 6465. G. U. 8769.), lub z osobą, która w myśl ugody przejęła masę konkursową (O. z 25. stycznia 1881. l. 14813. G. U. 8260); przyrzeczenie większych korzyści dane przez trzecią osobę cesyonaryuszowi wierzyciela, jeżeli cesya tylko w tym celu nastąpiła w poruzumieniu z ręczycielem lub trzecią osobą, by ominąć § 226 (O. z 1. kwietnia 1880. l. 1005. G. U. 7913.).

Ważne natomiast są według judykatura Sądu Najwyższego następujące umowy:

Umowa, mocą której żona krydataryusza jeszcze przed otworzeniem konkursu do majątku męża zobowiązała się pewnemu wierzycielowi wynagrodzić stratę, jakąby ten poniósł skutkiem ewentualnego konkursu męża (O. z 5. grudnia 1895. l. 12373. G. U. 15640.); umowa przed zawarciem ugody przymusowej w czasie konkursu między żoną krydataryusza a wierzycielem w przedmiocie zaspokojenia tegoż roszczenia zawarta, bez względu na (niezamierzoną jeszcze wówczas) ugodę przymusową (O. z 23 lipca 1873. l. 5516 G. U. 5046); umowa po ukończeniu ponkursu zawarta, którą były krydataryusz zobowiązuje się pewnemu wierzycielowi zapłacić tę część wierzytelności, którą w ugodzie pokrytą nie została (O. z 4. kwietnia 1878. l. 12349. G. U. 6902. inaczej O. z 26. lutego 1884. l. 938. G. U. 9900); umowa, którą żona krydataryusza po ukończeniu konkursu ręczy wierzycielowi, iż mąż spełni wobec niego ugodę (O. z 23. stycznia 1877. l. 1663 G. U. 6361.); cesya, którą wierzyciel przenosi na osobę trzecią swą wierzytelność, by uzyskać w zamian za nią większą sumę, aniżeliby na podstawie

ugody uzyskał, chociażby umowa nastąpiła w porozumieniu z krydataryuszem (O. z 18. listopada 1891. l. 12163. G. U. 13988)[1]).

Umowy, o których mowa w § 226. są same przez się nieważne, nie unieważniają jednakże w zasadzie samej ugody przymusowej. Dlatego też sąd konkursowy nie potrzebuje z urzędu badać, czy umów takich nie ma (O. z 21. lipca 1886. l. 8620. G. U. 11118. i O. z 21. stycznia 1896. l. 570. w J. Bl. z r. 1896. N. 16. Rep. Orz. 4470.). Zob. uwagi na str. 334., 348. i 349.

V. Sądowe zatwierdzenie i wygotowanie ugody.

§ **227.** Aby zawarta ugoda była prawnie skuteczną, musi być zatwierdzona przez sąd konkursowy.

Jeżeli zatwierdzeniu stoją na przeszkodzie takie tylko wady formalne lub braki, które można usunąć bez zarządzenia ponownej rozprawy ugodowej, to sąd powinien zarządzić ich usunięcie przez komisarza konkursowego.

§ **228.** Zatwierdzenia sądowego należy odmówić:

1) Jeżeli niema ustawowych wymogów przepisanych dla wdrożenia, albo dla zawarcia ugody, albo nie przestrzegano istotnych formalności postępowania konkursowego i ugodowego.

Do istotnych formalności należą w szczególności te, których celem jest umożliwienie wierzycielom zgłoszenia roszczeń w czasie właściwym i wykonanie prawa głosowania, jakoteż zapewnienie ułożenia rzetelnego bilansu (§§ 205. i 206.).

2) Jeżeli ugoda nie odpowiada przepisom §§ów 221 do 225, lub wogóle zawiera inne ustawą niedozwolone postanowienia.

---

[1]) Zapatrywanie to podziela słusznie Frankl: Zur Revision, 120. str.

W dalsze badanie wewnętrznych postanowień i stosowności ugody, sąd konkursowy wdawać się nie powinien, ani też wątpliwości w tej mierze poruszone nie mogą uzasadnić odmówienia zatwierdzenia sądowego.

Ugoda przymusowa skuteczną jest tylko wówczas, gdy uzyska zatwierdzenie sądu konkursowego. Z tego powodu musi komisarz konkursowy przyjętą przez wierzycieli ugodę przedłożyć sądowi konkursowemu do zatwierdzenia. Zauważyć tu należy, że w senacie, który ma się zająć kwestyą zatwierdzenia ugody, może zasiadać jako wotant komisarz konkursowy (por. objaśnienia do § 70. na str. 166.), gdyż senat nie rozpatruje tu zarządzenia jego [1]).

Sąd konkursowy nie może w ugodzie żadnych zmian poczynić, lecz może tylko ją albo w całości zatwierdzić, albo w całości odrzucić.

Ostatnie uczynić winien według § 228.:

a) jeżeli nie zachodziły wymogi przepisane do wdrożenia postępowania ugodowego, a zatem np. jeżeli konkurs nie jest kupiecki, jeżeli ugodę zawarto pomimo zaistnienia jednego z przypadków §u 208, jeżeli wniosek na ugodę pochodzi od krydataryusza małoletniego i t. p.

b) jeżeli nie zachodziły wymogi konieczne do zawarcia ugody np. za ugodą nie głosowała przez ustawę wymagana ilość wierzycieli.;

c) jeżeli nie przestrzegano istotnych form postępowania konkursowego lub ugodowego. Takimi formami istotnymi są oprócz wymienionych w § 228. l. 1. ust. 2., np. przepis, iż na rozprawie ugodowej musi stanąć dłużnik osobiście lub, o ile to jest dozwolonem, przez pełnomocnika, przepis, że wśród warunków ustawą wskazanych odbyć się musi przesłuchanie z § 210 i t. d. Jeżeli jednakże zachodząca w danym przypadku wada da się usunąć bez zarządzenia ponownej rozprawy ugodowej, to sąd konkursowy powinien polecić komisarzowi konkursowemu, by tego rodzaju wadliwości usunął i (oczywiście o ile inne powody odmówienia zatwierdzenia ugody nie zachodzą) ugodę zatwierdzić;

---

[1]) Pollak, str. 419., inaczej lecz bez jakiegokolwiek uzasadnienia Schwarz, II., str. 478.

d) jeżeli ugoda nie odpowiada przepisom §§ 221—225. lub zawiera inne postanowienia ustawą niedozwolone[1]).

Sporną jest kwestya, czy ta okoliczność, że poszczególnym wierzycielom (§ 226.) przyznano poza ugodą większe korzyści aniżeli te, które ugodą są objęte, jest powodem do odmówienia przez sąd konkursowy zatwierdzenia ugody, czy też nie. Zważywszy, że ustawa w § 226. takim ubocznym umowom odbiera wszelką moc prawną, że dalej w § 228., który wylicza wyczerpująco powody odmówienia zatwierdzenia ugody, wcale § 226. nie jest wspomniany, że wreszcie ustawa każe nie zatwierdzić ugodę, jeżeli w niej są zawarte postanowienia ustawą niedopuszczone, a w naszym przypadku chodzi o układy poza ugodą zawarte, dojść należy do wniosku, iż istnienie takich umów ubocznych nie upoważnia jeszcze sądu konkursowego do odmówienia ugodzie zatwierdzenia, co zresztą w motywach[2]) do ustawy miemal wprost jest powiedzianem. Do tego wniosku dochodzi też większość teoretyków[3]), za nim się też wprost oświadczył Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 5. kwietnia 1893. l. 4085. G. U. 14662., a po części także w orzeczeniu z 26. kwietnia 1887. l. 2648. G. U. 11559. Dlatego też sąd konkursowy nie powinien czynić dochodzeń, czy takie umowy dodatkowe zachodzą (O. z 21. lipca 1886. l. 8620. G. U. 11118)[4]).

Nie znaczy to jednakże jakoby takie umowy uboczne były zupełnie bez wpływu na ważność ugody przymusowej. Pod pewnymi warunkami można bowiem zatwierdzoną przez sąd konkursowy ugodę z powodu takich umów ubocznych zaczepić zapomocą skargi. O tem zob. objaśnienia do § 242.

---

[1]) Sąd konkursowy nie może odmówić zatwierdzenia z tego powodu, że w razie spieniężenia rozdziału masy wierzyciele uzyskaliby znacznie większy procent swych roszczeń (O. z 21 stycznia 1896. l. 570. G. U. 15693.).

[2]) Kaserer, str. 253.

[3]) Tak Schwarz, I., str. 247. (waha się natomiast II., str. 479), Kaserer, str. 268., Frankl: Zur Revision, str. 121, Nowak, w G. Z. z r. 1875., str. 298.; inaczej (lecz błędnie de lege lata), Pollak, str. 407. i n. i str. 422. tudzież Ofner: Zur Lehre vom Zwangsausgleich w J. Bl. z r. 1893. Nr 25.

[4]) Inaczej Pollak, str. 422.

§ **229.** Uchwałę sądu należy przesłać komisarzowi konkursowemu, który natychmiast zarządzi jej doręczenie krydataryuszowi, zarządcy masy i wydziałowi wierzycieli, tudzież tym wszystkim interesowanym, którym zastrzeżone jest prawo rekursu.

Osoby uprawnione do rekursu wymienia § 230.

§ **230.** Rekurs może wnieść w przypadku zatwierdzenia ugody każdy interesowany, który nie zgodził się wyraźnie na ugodę, w przypadku odmówienia zatwierdzenia zaś krydataryusz i każdy wierzyciel konkursowy, który nie sprzeciwiał się ugodzie, a to w przeciągu 14. dni po zawiadomieniu.

Sąd wyższy może zarządzić tymczasowe wyjaśnienia i dochodzenia, jakie będzie uważał za stosowne.

O uchwale wyższego sądu zawiadomić należy wszystkich interesowanych przez wywieszenie jej w sądzie, rekurenta, krydataryusza, zarządcę masy i wydział wierzycieli ponadto zapomocą osobnych wygotowań.

Przeciw uchwale sądu konkursowego zatwierdzającej ugodę mają rekurs wszyscy wierzyciele konkursowi, którzy nie zgodzili się wyraźnie na ugodę, a zatem tak ci, którzy głosowali przeciw ugodzie, jak i ci, którzy wcale nie głosowali lub nie jawili się na rozprawie ugodowej, a to według Schwarza i Pollaka[1]) nawet wówczas, gdy wcale prawa głosowania nie mieli.

Przeciw uchwale odmawiającej zatwierdzenia ugody mogą wnieść rekurs oprócz krydataryusza ci wierzyciele konkursowi, którzy nie głosowali przeciw ugodzie, a zatem tak ci, którzy za ugodą głosowali, jak i ci, którzy wcale nie głosowali, ostatni (również według Pollaka i Schwarza) nawet wówczas, gdy im prawo głosowania nie przysługiwało.

Jeżeli wreszcie sąd konkursowy, zatwierdzając ugodę, w części

---

[1]) Schwarz, II., str. 480., Pollak, str. 420.

poczynił w niej zmiany, wówczas rekurs będzie przysługiwał tak krydataryuszowi jak i wszystkim wierzycielom konkursowym [1]. Przeciw uchwale sądu krajowego wyższego zapadłej na rekurs dopuszczalny jest rekurs rewizyjny z ograniczeniem w §. 16. pat. z 9 sierpnia 1854. podanem.

§ 231. Jeżeli ugodzie ostatecznie odmówiono sądowego zatwierdzenia, to komisarz konkursowy obowiązany jest celem dalszego postępowania konkursowego zarządzić bezzwłocznie, co należy.

O wpływie postępowania ugodowego na tok postępowania konkursowego zob. na str. 286.

§ 232. Jeżeli ugoda ostatecznie uzyska zatwierdzenie sądowe, to komisarz konkursowy wygotuje ją w formie i ze skutkiem prawnym sądowej ugody, zawartej między wierzycielami konkursowymi z jednej strony a krydataryuszem i tymi, którzy jako ręczyciele i wypłatcy i t. d. przystąpili, z drugiej strony.

Wygotowanie to, które, komisarz konkursowy sporządzić winien z a r a z p o p r a w o m o c n o ś c i uchwały zatwierdzającej ugodę, nie wyczekując wniosku zarządcy masy lub polecenia sądu konkursowego [2]), ma formę zwykłej uchwały.

Ugoda w ten sposób wygotowana ma moc egzekucyi (§ 1. l. 7 ord. egz.).

Okoliczność, że ugoda prawomocnie zatwierdzoną została, nie stanowi jeszcze ukończenia konkursu. Orzeczenie, że konkurs zakończono następuje pod warunkami w §. 235. podanymi.

VI. Skutki prawne i wykonanie ugody.

§ 233. Ugoda sądownie zatwierdzona zwalnia krydataryusza od obowiązku późniejszego wynagrodzenia

---

1) Pollak, str. 420.
2) Schwarz, II., str. 482.

tego niedoboru, którego doznają jego wierzyciele, bez różnicy, czy ci swe roszczenia zgłosili i czy głosowali za ugodą czy też nie.

W ugodzie zawarte postanowienie, ścieśniające ten skutek prawny, jest tylko o tyle ważne, o ile się ono nie sprzeciwia w §§ 222. i 223. zawartym zasadom o równomiernem traktowaniu wierzycieli.

I. Skutki ugody przymusowej odpowiadają przedewszystkiem jej treści. Ponieważ zaś treścią ugody prawie zawsze jest przyrzeczenie zapłacenia wierzycielom pewnej kwoty ich wierzytelności za równoczesnem zwolnieniem krydataryusza od obowiązku zapłaty reszty, przeto ustawa, określając skutki ugody, normuje tylko ten najczęstszy przypadek i powiada, że skutkiem ugody przymusowej zwolnionym zostaje krydataryusz od obowiązku zapłaty wierzycielom nadwyżki ponad kwotę w ugodzie im przyznaną.

Skutki te następują odnośnie do tych wierzycieli, którzy według stanu masy nie mieli całkowitego pokrycia (§ 222.) i to bez względu na to, czy zgłosili swe wierzytelności w konkursie, czy też nie (o ograniczeniach praw ostatnich zobacz § 236. i objaśnienia tamże przytoczone) i czy, zgłosiwszy swe pretensye, głosowali za ugodą, czy też przeciw niej (§ 207.).

Nie znaczy to jednak, jakoby pretensye wierzycieli, o ile ową, ugodą objętą, kwotę przewyższają, w zupełności gasły. Jak bowiem z § 253go wynika, jest moralnym obowiązkiem[1]) krydataryusza wynagrodzić wierzycielom ten niedobór, jaki ich skutkiem ugody spotkał. Utrzymuje się więc pewnego rodzaju obligacya naturalna[2]), która sprawia, że jeżeli krydataryusz niedobór ten zapłaci w świadomości, że do tej zapłaty nie jest prawnie zobowiązany, to zapłata ta nie będzie darowizną, że dalej, jeżeli tej zapłaty dokona w błędnem przekonaniu, iż jest do tego prawnie zobowiązany, to nie będzie mógł żądać zwrotu zapłaty zapomącą

---

[1]) Kaserer, str. 270.

[2]) Unger: Die Naturalobligationen des österreichischen Rechtes Gr. Czas. XV., str. 379., Frankl: Concurs der off. Handelsgesellschaft, str. 73., Schrutka: Compensation, str. 130., Pollak, str. 426.

condictio indebiti; ta obligacya naturalna może być podstawą nowacyi, może za nią osoba trzecia ręczyć (O. z 23. stycznia 1877. l. 1663. G. U. 6361).

Jak jednakże już przy § 225. zaznaczono, skutki, w § 233. określone, nie są konieczne, gdyż treścią ugody nie musi być przyznanie wierzycielom pewnej kwoty za zwolnieniem krydataryusza od reszty. Wynika to stąd, że ustawa ani w § 207, który zawiera definicyę ugody, ani w §§ 221—225. przepisu tej treści nie stanowi, wynika to wreszcie z brzmienia 2go ustępu § 233.

II. Dalszym skutkiem ugody przymusowej jest zdolność prowadzenia czynności handlowych pod firmą nieskładającą się wyłącznie z całkowitego imienia i nazwiska krydataryusza (§ 246. lit. *a* § 253.).

III. Specyalne skutki ugody przymusowej w konkursie spółki określone są w §§ 238—240. (zobacz tamże).

Ugoda przymusowa jako taka nie zawiera w sobie uznania zgłoszonych w konkursie wierzytelności. Dlatego pretensyi spornych należy dochodzić w drodze procesu [1]).

Zob. uwagi przy § 235.

§ **234.** Uwolnienie w poprzedzającym paragrafie wspomniane nie przysługuje dłużnikowi wobec żadnego wierzyciela, jeżeli dłużnik dopuścił się zbrodni oszustwa z § 199. lit. *f*, albo występku z § 486. lit. *g* ustawy karnej.

O ile w takim przypadku ugoda nie zostanie uznana za nieważną już po myśli §§ 241. i 242., może każdy poszczególny wierzyciel dochodzić przeciw dłużnikowi bez ograniczenia tych roszczeń, które mu doń przysługiwały przed zawarciem ugody, jednakże bez uszczerbku dla tych praw, które z ugody wynikły wierzycielom między sobą jakoteż względem krydataryusza lub trzecich osób, które do ugody jako ręczyciele i wypłatcy i t. d. przystąpiły.

---

[1]) Pollak, str. 426.

Pomimo, że według § 233. ugoda przymusowa zwalnia krydataryusza od (prawnego) obowiązku zapłaty niedoboru, jaki spotkał wierzycieli, to przecież § 234. przyznaje wierzycielom prawo żądania od krydataryusza tego niedoboru, jeżeli »dłużnik dopuścił się zbrodni oszustwa z § 199. lit. *f*, albo występku z § 486. lit. *g* ustawy karnej«.

Zacytowane słowa ustawy nie grzeszą zbytnią jasnością. Nie określają bowiem, kiedy się dłużnik wymienionych przestępstw dopuścić musiał. Ponieważ jednakże ustawa żadnego ograniczenia nie czyni, przeto skutki omawiane nastąpią bez względu na to, kiedy się dłużnik przestępstw tych dopuścił.

Sądzić też należy, że słowa »dopuścił się« znaczyć mają tyle, co »zasądzony został«, gdyż fakt, iż krydataryusz zarzucone mu przestępstwo popełnił, musi być stwierdzony orzeczeniem władzy kompetentnej, jaką jest sąd [1]).

Otóż jeżeli powyższe warunki zachodzą, to wierzyciele poszczególni (a zatem każdy z osobna) mogą przez czas nieograniczony (a zatem aż do zadawnienia) przeciw dłużnikowi niedoboru dochodzić na tegoż majątku, nieprzeznaczonym wedle ugody na zaspokojenie wierzycieli. Dochodzenie bowiem oznaczonego prawa nie narusza w niczem bytu samej ugody przymusowej, lecz znosi jedynie jej skutki i to tylko w oznaczonym kierunku.

Przepis § 234. wchodzi jednakże w zastosowanie tylko o tyle, o ile ugoda skutkiem popełnionego przez krydataryusza przestępstwa nie zostanie wegług §§ 141. i 142. uznaną za nieważną, w którym to przypadku następuje ponowne otwarcie konkursu.

Określić zatem należy granicę między § 234. a §§ 241. i 242.

§ 234. wchodzi w zastosowanie w razie popełnienia przez krydataryusza występku z § 486. lit. *g*, albo zbrodni z § 199. lit. *f*.

Otóż w y s t ę p e k z § 486. lit. *g*, nigdy nie jest powodem nieważności ugody wedle §§ 241. i 242. — może zatem spowodować jedynie skutki z § 234.

Z b r o d n i a zaś z § 199. lit. *f* powoduje nieważność ugody tylko wtedy, gdy krydataryusz za nią p r a w o m o c n i e zasądzony został i to p o u k o ń c z e n i u konkursu przez ugodę przymusową

[1]) Pollak, str. 433.

(o tem, jaka chwila jest tu decydującą, zob. obj. przy § 241) a przed zupełnem dopełnieniem ugody przymusowej, tudzież o ile zbrodnia ta odnosi się do tego konkursu, który ugodą zakończono.

§ 234. może więc wejść w zastosowanie ze względu na zbrodnie z § 199. lit. *f* tylko wtedy, gdy zasądzenie nastąpiło przed (a mimo to lubo bezprawnie sąd konkursowy ugodę zatwierdził) lub po oznaczonym czasie, dalej w przypadku, gdy krydataryusz za tę zbrodnię co prawda zasądzony został lubo nieprawomocnie, a wyrok ten nigdy w prawomocność wejść nie może, bo np. krydataryusz po ogłoszeniu wyroku a przed upływem terminu do wniesienia środków prawnych umarł [1]), wreszcie jeżeli zbrodnia odnosi się do innego konkursu aniżeli tego, który ugodą zakończono.

Sporną jest forma, w jakiej wierzyciel dochodzić musi swego niedoboru.

Wedle Schwarza [2]) dopuszczalną jest jedynie droga skargi, wedle Pollaka [3]) natomiast służy wierzycielowi wprost prawo egzekucyi wedle § 55. na podstawie wyciągu z protokołu likwidacyjnego i wyroku karnego.

Ponieważ § 55. nie zawsze mógłby mieć zastosowanie, a mianowicie jeżeliby pretensya wierzyciela była sporną, przeto oświadczyć się należy raczej za formą skargi.

W każdym jednakże razie właściwym będzie dla dochodzenia praw wierzyciela sąd konkursowy (§ 237).

§ 235. Sąd konkursowy wtedy dopiero orzeknie i wedle § 189. ogłosi ukończenie konkursu, gdy zarządca masy postara się o zabezpieczenie wierzycieli masy i uprawnionych do żądania zwrotu tudzież o ustanowienie innych w ugodzie przymusowej postanowionych pokryć i wykaże się z tego.

Jak z paragrafu tego wynika, samo dojście do skutku ugody przymusowej i jej prawomocne zatwierdzenie przez sąd nie powoduje jeszcze ipso facto ukończenia konkursu.

---

[1]) Schwarz, I., str. 256.
[2]) Schwarz, II., str. 485.
[3]) Pollak, str. 433., Kissling, str. 327.

Do ukończenia konkursu potrzeba jeszcze uchwały sądu konkursowego, wydanej na wniosek komisarza konkursowego (§ 189.), gdy zarządca masy wykaże, iż uczyniono zadosyć przepisom § 235. (por. obj. do §§ 223. i 225.).

Jak z § 235. wynika, ukończenie konkursu następuje bez względu na to, czy ugoda przymusowa dopełnioną została czy też nie, byleby tylko zabezpieczenia w paragrafie tym przepisane nastąpiły. Można jednakże w ugodzie przymusowej zastrzedz, iż ukończenie konkursu nastąpi po wykonaniu ugody[1]), które to postanowienie w takim razie będzie obowiązywało[2]).

Równocześnie z wydaniem uchwały orzekającej o ukończeniu konkursu, należy ją ogłosić w sposób w § 189. przepisany i poczynić zarządzenia tamże podane (zob. § 189.).

Wysokość roszczeń zarządcy masy zależną jest od porozumienia się krydataryusza z zarządcą masy. To nie wyklucza jednakże prawa zarządcy masy żądania, by roszczenie jego według § 161. ust. konk. ustalono, jeżeli do porozumienia takiego nie przyszło. Warunkiem ustalenia roszczeń zarządcy wedle § 161. jest jednakże, by ono nastąpiło jeszcze przed ukończeniem konkursu. Ponieważ więc ten sposób ustalenia wynagrodzenia nie jest dopuszczalny po ukończeniu konkursu, przeto po ukoczeniu konkursu może ustalenie roszczeń zarządcy masy nastąpić jedynie przez sąd, a powołanym do tego jest przy analogicznem zastosowaniu dekr. nadw. z 4. paźdz. 1833. Nr 2633. Zb. u. s. ten sąd, w którym postępowanie konkursowe się toczyło. Okoliczność ta, że zarządca nie był adwokatem, że jego czynność nie była wyłącznie adwokacką, nie wyklucza analogicznego zastosowania zacytowanego dekretu, gdyż chodzi głównie o to, by roszczenia powstały z czynności, które się odbywały wobec sądu. Do postawienia wniosku na ustalenie roszczeń zarządcy masy według art. V. ust. wprow. proc. cyw. jest uprawniony także ręczyciel, który za przejęciem masy konkursowej zobowiązał się zaspokoić koszta masy i ugodzoną kwotę roszczeń wierzycieli konkursowych. (Według O-

---

[1]) Można również zastrzedz, iż na przypadek niedopełnienia ugody w przeciągu pewnego czasokresu całe wierzytelności z zupełną mocą prawną odżyją.

[2]) Pollak, str. 427, Schwarz, II., str. 482.

z dnia 20. listopada 1901. l. 15706. w dodatku do Dz. rozp. min. spr. z r. 1902. Nr 503 i w Jur. Bl. z roku 1902. Nr 347. i 348).

§ **236.** Bez własnej winy w ugodzie nieuwzględnieni wierzyciele mają prawo po zniesieniu konkursu żądać od krydataryusza zaspokojenia, lecz tylko takiej procentowej części swych wierzytelności, jaką uczestnicy ugody na podstawie tejże uzyskali. Nie można też przeciw krydataryuszowi dochodzić zaspokojenia ani z tego majątku, który po zniesieniu konkursu dla dopełnienia ugody pozostać ma w rękach wierzycieli albo ich pełnomocników, ani z przychodu przedsiębiorstwa krydataryusza, dopóki to przedsiębiorstwo wedle ugody prowadzić się ma dla zaspokojenia uczestników ugody.

Jeżeli jednakże krydataryusz sam zawinił pominięcie wierzytelności w ugodzie, to można ją w całości od niego ściągnąć z majątku niezwiązanego w rozumieniu poprzedzającego ustępu.

Według § 233. ugoda przymusowa zobowiązuje krydataryusza do zapłacenia wierzycielom bez względu na to, czy swe pretensye w konkursie zgłosił czy też nie, kwoty ugodą objętej, zwalnia go zaś od prawnego obowiązku zapłacenia niedoboru, jaki ich w ugodzie spotkał. Pomimo, że z brzmienia tego paragrafu wynikałoby, że ustawa zupełnie na równi traktuje wierzycieli, którzy swych pretensyi nie zgłosili z wierzycielami, którzy swe pretensye zgłosili, to przecież zachodzą według § 236. między nimi różnice.

Nigdy bowiem wierzyciele, którzy swych pretensyi nie zgłosili, nie mogą kwoty ugodą przymusową wierzycielom przyznanej dochodzić na tym majątku krydataryusza, który ma swe w § 236., ust. 1. podane przeznaczenie, lecz tylko na reszcie jego majątku [1]).

Powtóre ci z pośród tych wierzycieli, którzy s a m i w i n n i są, iż ich w ugodzie nie uwzględniono n i e m o g ą wcale przeciw kry-

[1]) Pollak, str. 412.

dataryuszowi dochodzić nawet tej kwoty swych pretensyi, jaką w ugodzie wierzycielom wogóle przyznano (a contr. z § 236. ust. 1.), a zatem cała ich wierzytelność staje się obligacyą naturalną (zob. obj. do § 233.)[1]. Okoliczność, iż po stronie wierzyciela wina nie zachodzi, powinien tenże w ewentualnym procesie dowieść (O. z 14. listopada 1878. l. 4026. G. U. 7209). Wedle zapatrywania Najwyższego Sądu nie dopuścił się winy, o której mowa, właściciel weksla, który nie zgłosił swej wierzytelności w konkursie akceptanta z powodu umowy zawartej z wystawcą i z indosantem w przedmiocie sposobu zaspokojenia długu wekslowego (O. z 21. grudnia 1886. l. 14567. G. U. 11300.).

Wreszcie ci wierzyciele, którzy z winy krydataryusza (obojętny jest stopień tej winy) nie zgłosili swych pretensyi — mogą dochodzić całej pretensyi przeciw krydataryuszowi, oczywiście z tem zastrzeżeniem, że nie mogą jej ściągnąć z majątku po myśli § 236. ust. 1. związanego.

Takiej winy dopuszcza się krydataryusz np. wówczas, gdy w spisie swych długów nie wymienił daleko mieszkającego wierzyciela, którego też z tego powodu nie można było zawiadomić o otwarciu konkursu (O. z 27. stycznia 1886. l. 441. G. U. 10914).

Przepis § 234. stosować należy także do wierzycieli, którzy swych wierzytelności z jakiegokolwiek powodu nie zgłosili[2]).

Dla sporów z § 236. właściwym jest sąd konkursowy (§ 237.).

§ **237.** Właściwość w sprawach procesowych, wedle § 126. sądowi konkursowemu przyznana, pozostaje w mocy także po zniesieniu konkursu co do osobnych procesów przeciw krydataryuszowi przez wierzycieli dopiero wdrożyć lub dalej popierać się mających (§§ 223., 234. i 236.).

Sąd konkursowy jest właściwym także dla skarg wniesionych przeciw krydataryuszowi po myśli § 236. przez pominiętego wierzyciela (O. z 15. października 1884. l. 5838. G. U. 10206.).

---

[1]) Pollak, str. 412. i n. i Schwarz, II., str. 485.
[2]) Schwarz, II., str. 485.

VII. Szczególne przepisy o ugodzie w konkursie spółek handlowych i spólników handlowych.

§ **238.** W konkursie spółki jawnej, spółki komandytowej lnb spółki komandytowo-akcyjnej może być ugoda zawartą tylko za zgodą wszystkich osobiście odpowiedzialnych spólników, a ugoda ma skuteczność prawną na korzyść każdego spólnika wobec wierzycieli spółki.

Z okoliczności tej, że § 238. nic nie wspomina o spółce akcyjnej nie można wynioskowac, iż ugoda przymusowa jest wykluczoną w tego rodzaju spółkach [1]). Paragraf ten chce bowiem tylko zaznaczyć, że w tych spółkach, w których są spólnicy osobiście odpowiedzialni, wszyscy tacy spólnicy (nie komandytyści) wniosek na ugodę przymusową postawić winni. W miejsce osobiście odpowiedzialnego spólnika, zmarłego po otwarciu konkursu, mają wspomniany wniosek te osoby uczynić, które imieniem jego spadku mogą z prawnym skutkiem czynić oświadczenia (O. z 26. października 1887 l. 12006. G. U. 11802.).

Imieniem spółki akcyjnej wniosek uczynić ma były zarząd lub likwidatorzy, wedle tego, czy konkurs otwarto w czasie istnienia spółki czy też w ciągu jej likwidacyi (zob. obj. do § 207.).

Skutki ugody zawartej w konkursie jednej ze spółek w § 238. wymienionych polegają na tem, iż nie tylko spółka jako taka zwolnioną zostaje od obowiazku prawnego zapłacenia wierzycielom niedoboru, ale zwolnienia tego doznają i spólnicy osobiście odpowiedzialni [3]). Wynika to z ostatnich słów § 238. jak i z uwagi na okoliczność, że dłużnicy odpowiadają za długi spółki tylko o tyle, o ile one są faktycznie i prawnie długami spółki [4]).

Dalszy skutek ugody przymusowej zawartej w konkursie rzeczonych spółek podany jest w § 239.

---

[1]) Do tego rezultatu doszło, chociaż z innego punktu wyjścia O. z 12. lipca 1876. l. 8255. A. C. 685. — zob. obj. do § 207.

[2]) Górski: Zarys prawa handlowego, II. w. T. I., str. 274.

[3]) Frankl: Concurs der off. H., str. 69. i n.

[4]) Zob. Staub: Kommentar zum Handelsgesetzbuch, Ausgabe für Oesterreich, r. 1902. I., str. 362.

§ **239.** Jeżeli w konkursie jednej ze spółek w poprzednim paragrafie wymienionych przyszła do skutku ugoda, wówczas należy uchylić konkurs otwarty po myśli § 199. do prywatnego majątku pojedynczych osobiście odpowiedzialnych spólników, jeżeli po przesłuchaniu prywatnych wierzycieli okaże się, że braknie ustawowych podstaw konkursu, skoro się tylko stosunek krydataryusza do jego prywatnych wierzycieli uwzględni.

Chociaż wedle § 199. w razie otwarcia konkursu do majątku spółki handlowej należy z urzędu także otworzyć konkursy do majątku osobiście odpowiedzialnych spólników tejże, to mimo to ukończenie konkursu spółki nie powoduje ukończenia konkursu do majątku spólników otwartego i o ile w konkursach otwartych do prywatnego majątku spólników nie zachodzi osobny powód ukończenia konkursu, to konkursy dalej trwać mogą. Wyjątkiem od tej zasady jest ukończenie konkursu spółki przez ugodę przymusową. W tym przypadku pociąga ono bowiem za sobą także ukończenie konkursu do majątku poszczególnych dłużników, a to pod warunkiem w § 239. podanym [1]).

§ **240.** Konkurs otwarty do prywatnego majątku każdego osobiście odpowiedzialnego spólnika może być zakończony ugodą.

Ugoda taka dotyczy w równej mierze roszczeń wierzycieli prywatnych i roszczeń wierzycieli spółki, o ile ci ostatni z powodu niedoboru w konkursie spółki doznanego poszukują tego niedoboru na prywatnym najątku.

Na rozprawie ugodowej wierzyciele spółki mają równe prawo głosowania z wierzycielami osobistymi, i to co do całej pretensyi, każdemu z nich się należącej.

Przedmiot ugody stanowi wyłącznie prywatny ma-

[1]) Przepis § 239. stosuje Frankl: Concurs der off. Handelsgesellschaft, str. 70. analogicznie także do ukończenia konkursu spółki przez zwykłą ugodę z § 158.

jątek spólnika; ten jednakże skutkiem ugody staje się wolnym od solidarnej odpowiedzialności za długi spółki. Zresztą ugoda nie wpływa na tok postępowania w konkursie spółki.

Oprócz przypadku § 239. może konkurs, otwarty po myśli § 199. do majątku spólnika osobiście odpowiedzialnego, być ukończony w każdy ustawą dozwolony sposób ukończenia konkursu (§ 154. i n.), w szczególności także, jeżeli zachodzą potemu warunki, przez ugodę przymusową (§ 240.), przyczem ukończenie konkursu do majątku spólnika nie wywiera żadnego wpływu na tok konkursu spółki.

Wedle § 240. ust. 4. staje się jednakże spólnik, który zawarł ugodę przymusową »wolnym od solidarnej odpowiedzialności za długi spółki«. Ostatnie wyrazy oznaczają to tylko, iż podobnie jak prywatne długi krydataryusza, tak i jego prawna odpowiedzialność za długi spółki redukuje się do kwoty wierzycielom przyznanej w ugodzie przezeń zawartej [1]).

VIII. O nieważności ugody i powtórnem otwarciu konkursu.

§ 241. Jeżeli krydataryusz prawomocnie uznany zostanie winnym zbrodni oszustwa z § 199. lit. *f* powszechnej ustawy karnej po zakończeniu przez ugodę konkursu, do którego się zbrodnia odnosi, jednakże zanim ugoda we wszystkich punktach dopełnioną została, wówczas ugoda z woli ustawy staje się nieważną.

Aby nieważność ugody wedle § 241. nastąpiła, muszą się spełnić następujące warunki:

a) krydataryusz musi być p r a w o m o c n i e zasądzony za zbrodnię z § 199. lit. *f* (inaczej przy § 234., zob. tamże).

b) zasądzenie nastąpić musiało w każdym razie przed zupełnem dopełnieniem ugody, atoli najwcześniej »po zakończeniu przez ugodę konkursu«. Z brzmienia ostatnich słów jak i z okoliczności,

---

[1]) Frankl, Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 73.

iż wedle § 243. po orzeczeniu nieważności ugody ma nastąpić ponowne otwarcie konkursu, wnosić należy, iż zasądzenie prawomocne nastąpić musiało dopiero po formalnem orzeczeniu, iż konkurs jest zakończony (§ 235.).

Rezultatem tego zapatrywania będzie, iż prawomocne zasądzenie za taką zbrodnię, co prawda po prawomocnem zatwierdzeniu ugody przymusowej, atoli przed owem formalnem orzeczeniem (iż konkurs jest ukończony) nie unieważnia ugody lecz daje jedynie wierzycielom środki z § 234. Rozróżnienie to żadnymi względami legislacyjnymi usprawiedliwić się nie da. To też zapewne skłoniło Pollaka[1]) do twierdzenia, że nieważność ugody powoduje także prawomocne zasądzenie zapadłe po zatwierdzeniu (oczywiście prawomocnem) ugody, lubo przed formalnem ukończeniem konkursu.

c) zbrodnia z § 199. lit. *f*, za którą krydataryusz zasądzony został, musi się odnosić do tego konkursu, który ugodą przymusową zakończony został. (Ten wymóg niepotrzebny jest w § 234, zob. tamże).

Jeżeli warunki pod *a*–*c* przytoczone zachodzą, wówczas ugoda »z woli ustawy staje się nieważną«, t. zn. że sąd konkursowy bez wniosku (a zatem tem bardziej na wniosek któregokolwiek wierzyciela) ma orzec nieważność ugody[2]).

§ **242.** Interesowani mogą w przeciągu wspomnianego czasokresu dochodzić w drodze skargi przeciw krydataryuszowi unieważnienia ugody ze skutkami niżej podanymi także wedle przepisów powszechnego prawa cywilnego.

W takich przypadkach należy po wniesieniu skargi wyznaczyć posłuchanie dla ustalenia stron spór wiodących i o tem zawiadomić wszystkich wierzycieli, których ugoda dotyczy, zapomocą edyktu według § 69. ogłosić się mającego z tym dodatkiem, że mogą przystąpić do procesu

---

[1]) Pollak, str. 428., Kaserer, str. 240.

[2]) Pollak, str. 428.; Kaserer, str. 241. takiego orzeczenia nie żąda; taksamo zdaje się Schwarz, II., str. 486.

jako uczestnicy sporu strony powodowej lub pozwanej i w tym celu w sądzie przeglądnąć jeden egzemplarz skargi wraz z załącznikami.

Wyrok na podstawie takiego postępowania zapadły, orzekający nieważność ugody lub utrzymujący ją w mocy, wiąże wszystkich, którzy w ugodzie uczestniczyli.

Nie wolno prowadzić więcej oddzielnych sporów o nieważność ugody z prawnym skutkiem dla osób w ugodzie uczestniczących a w procesie nie zastąpionych.

Ustawa konkursowa, wychodząc z założenia, że ugoda przymusowa jest umową między krydataryuszem a większością (kwalifikowaną) wierzycieli, pozwala wierzycielom dochodzić nieważności ugody wedle przepisów powszechnego prawa cywilnego, t. zn. wedle przepisów, na podstawie których jedna ze stron kontraktujących może dochodzić nieważności zawartej umowy. Na podstawie tych przepisów objętych §§ 869—876. ust. cyw. można w szczególności żądać unieważnienia umowy, jeżeli krydataryusz lub osoba trzecia z jego wiedzą wywarła na wierzycieli, mających prawo głosowania, przy zawarciu ugody przymus posiadający kwalifikacyę z § 870. lub wprowadziła ich w błąd w §§ 871. i 873. u. c. określony. Ponieważ jednakże ugoda przymusowa dochodzi do skutku wówczas, gdy ją przyjmie pewna kwalifikowana w i ę k s z o ś ć wierzycieli, przeto błąd względnie przymus tylko wtedy mogą spowodować nieważność ugody, jeżeli tylko dzięki temu błędowi lub przymusowi osiągnięto potrzebną większość. Jeżeli zatem o p r ó c z wierzycieli, uprawnionych do głosowania, w błędzie się znajdujących lub pozostających pod przymusem, głosowało za ugodą tylu innych wierzycieli, ilu potrzeba do przepisanej większości, wówczas ugoda będzie ważną. (O. z 26. kwietnia 1887. l. 2648. G. U. 11559. i O. z 5 kwietnia 1893. l. 4055. G. U. 14662) [1]).

Tu w szczególności należy także przypadek, gdy przez przyrzeczenie poszczególnym wierzycielom więszych koncesyi (§ 226.)

---

[1]) Inaczej Pollak, str. 429. i 430.; por. Frankl: Zur Revision str. 124.

skłoniło się ich do głosowania za ugodą. Otóż jeżeli przez takie przyrzeczenia osiągnięto większość głosów, do przyjęcia ugody wymaganą, to można wedle § 242. (zob. objaśnienia do §§ 228. i 226.) dochodzić nieważności ugody. Nie można tu bowiem powiedzieć, jakoby ci wierzyciele, którym te przyrzeczenia poczyniono prawdziwie (ernstlich) (§ 869. u. c.) za ugodą głosowali, a powtóre przez to wprowadza się niejako w błąd przegłosowanych wierzycieli (O. z 26. kwietnia 1887. l. 2648. G. U. 11559. i O. z 5. kwietnia 1893. l. 4085. G. U. 14662.)[1].

Nieważności z § 242. dochodzi się we formie skargi przeciw krydataryuszowi wniesionej do sądu konkursowego. Chociaż właściwości sądu konkursowego ustawa wyraźnie nie mówi, to przecież ona wynika z całego brzmienia § 242. i z analogii § 237.[2]). Skarga może być wniesiona najwcześniej »po zakończeniu przez ugodę konkursu« t. zn. — jak przy § 241. wykazano — po uchwale z § 235. orzekającej, że konkurs jest ukończony[3]) (O. z 27. czerwca 1883. l. 7575. G. U. 9497.).

Najpóźniej musi być skarga wniesioną przed zupełnem wykonaniem ugody. Wedle orzeczenia z 27. kwietnia 1887. l. 2648. G. U. 11559. nie potrzebuje powód dowodzić, że wykonanie ugody jeszcze nie nastąpiło, lecz dowód na przeciwieństwo ciąży na krydataryuszu. Orzeczenie to jest niesłusznem, gdyż w mowie będąca okoliczność należy do podstaw skargi[4]).

Osoby, które przystąpiły do skargi lub do pozwanego są koniecznymi uczestnikami sporu z § 14. proc. cyw.

§ 243. Jeżeli nastąpi nieważność ugody (§ 241. i 242.), wówczas należy z urzędu zarządzić ponowne otwarcie konkursu i to zarządzenie ogłosić według § 69.

Nowo otwarty konkurs nie może być ukończony ponowną ugodą przymusową.

---

[1]) Schwarz, I., str. 247.
[2]) Schwarz, II., str. 488., Pollak, str. 432.
[3]) Por. Dr E.: Mittheilungen aus der Praxis (zu § 242 Concursordnung) w G. Z. z r. 1902., str. 32.
[4]) Pollak, str. 431.

W nowo otwartym konkursie biorą udział także ci wierzyciele, których roszczenia powstały w czasie między uchyleniem a ponownem otwarciem konkursu.

Nie można ponownie otworzyć konkursu z tego powodu, że ugody nie dopełniono.

Skutek unieważnienia ugody jest ten, że cała ugada upada, a zatem i trzecie osoby (ręczyciele i wypłatcy), które do ugody przystąpiły, zwolnione zostają z obligu. Jeżeli jednakże one część ugody wykonały i wypłaciły pewne kwoty wierzycielom, to mimo to (§ 244. ust. 2.) wierzyciele, którzy te kwoty w dobrej wierze pobrali, nie będą nigdy obowiązani zwrócić im, co pobrali. Ręczyciele i wypłatcy będą zatem mogli z tego tytułu rościć sobie prawa do krydataryusza, o ile one im na podstawie ich stosunku prawnoprywatnego do krydataryusza wogóle przysługują[1]).

§ 244. W powtórnie otwartym konkursie można dawne roszczenia zgłosić w ich całkowitej wysokości; jednakże w planie rozdziału majątku dolicza się do nowego dawny stan długów, o ile znowu jest zgłoszony, a do istniejącego majątku dolicza się fundusz wypłacony na podstawie ugody powtórnie zgłaszającym się wierzycielom i według tego oznaczy się udział przypadający na każdego dawnego wierzyciela.

Dawni wierzyciele w żadnym razie nie są obowiązani do zwrotu nadwyżki w dobrej wierze pobranej, natomiast mają piawo pobrać resztę udziału, jakaby im jeszcze z istniejącego majątku przypadła.

Ponieważ nowo otwarty konkurs jest dalszym ciągiem dawniejszego konkursu, przeto dawni wierzyciele, którzy już raz swe pretensye zgłosili, tych pretensyi po raz wtóry zgłaszać nie potrzebują[2]), a mimo to będą w konkursie uwzględnieni i to w całej

---

[1]) Pollak, str. 432.
[2]) Pollak, str. 456.

pierwotnej wysokości, chyba że dawny wierzyciel dawne zgłoszenie cofnie. Mogą natomiast zgłosić pretensye ci dawni wierzyciele (t. j. tacy, których pretensye pochodzą z przed chwili pierwotnego otwarcia konkursu), którzy w konkursie pierwotnie otwartym swych wierzytelności nie zgłosili i ci nowi wierzyciele, których pretensye powstały w czasie po ukończeniu pierwotnego konkursu a przed jego ponownem otwarciem.

Zachodzi pytanie, czy dla tych na ostatku wymienionych wierzycieli należy rozpisać termin do zgłoszeń. Schwarz [1]) na to pytanie, zdaje się ze względów praktycznych, odpowiada twierdząco, Pollak [2]) natomiast z uwagi na § 123. i na okoliczność, że tu chodzi tylko o dalszy ciąg dawnego konkursu — przecząco.

§ **245.** Jeżeli nieważność ugody nie nastąpi, a mimo to przed jej zupełnem dopełnieniem nowy konkurs otwartym zostanie, to dawni wierzyciele również nie są obowiązani do zwrotu tego, co w dobrej wierze pobrali; ich wierzytelność należy jednakże uważać za całkowicie umorzoną, jeżeli wedle miary w ugodzie przyjętej już w zupełności jest zaspokojoną; oprócz tego przypadku należy uważać za umorzone tyle procentów wierzytelności, ile procentów kwoty na tę wierzytelność wedle ugody przypadającej wypłacono.

W przypadku § 245. chodzi w przeciwieństwie do § 244. o zupełnie nowy konkurs.

W tym nowym konkursie nie mogą wcale zgłosić swych pretensyi ci wierzyciele, którzy w myśl ugody przymusowej w poprzedzającym konkursie zawartej całą na nich przypadającą kwotę już otrzymali; niedobór bowiem, jakiego doznali, jest obligacyą naturalną, której dochodzić nie można.

Ci zaś wierzyciele, którzy tylko (procentowo oznaczoną) część kwoty w ugodzie przyznanej otrzymali, mogą dochodzić w nowym

---

[1]) Schwarz. II., str. 490.
[2]) Pollak, str. 455.

konkursie takiej procentowej części ich pierwotnej całej wierzytelności, — jaka odpowiada ich (procentowo oznaczonej) niezaspokojonej części kwoty w ugodzie przyznanej. Np. w ugodzie przymusowej przyznano wierzycielowi 60%; wierzyciel, którego pretensya wynosiła 1000 kor. otrzymaćby więc powinien 600 kor.; na podstawie ugody otrzymał jednakże przed otwarciem drugiego konkursu tylko 150 kor. a zatem tylko 25% kwoty; w myśl § 245. będzie mógł zgłosić w nowym konkursie 75 procent swej całej wierzytelności t. j. 750 kor., gdyż 25% całej wierzytelności uchodzą za umorzone[1]).

Oddział 4.

O skutkach kupieckiego konkursu względem osoby krydataryusza i o odzyskaniu przez tegoż uzdolnienia.

§ **246.** Po zniesieniu konkursu do jego majątku otwartego pozbawiony jest kupiec nadal i dopóty, dopóki nie odzyska uzdolnienia, następujących praw:

a) prawa prowadzenia czynności handlowych pod firmą, którąby nie składała się wyłącznie z podpisu całego imienia i nazwiska;

b) prawa wybieralności na członka izby handlowej i na inne kupieckie urzędy honorowe i

c) zdolności pełnienia urzędu stręczyciela giełdowego, stręczyciela towarów, ajenta giełdowego i zarządcy masy konkursowej.

§ 246. normuje wpływ konkursu ukończonego na stanowisko kupca będącego osobą fizyczną (do majątku której otwartym był konkurs kupiecki) przez czas aż do odzyskania uzdolnienia.

Skutki te są:[2])

a) Kupiec taki może się trudnić czynnościami handlowemi jedynie pod firmą składającą się z jego pełnego imienia i nazwiska.

---

[1]) Kissling, str. 340. i 341.
[2]) Zob. motywa u Kaserera, str. 280.

Nie może zatem takiemi czynnościami trudnić się wspólnie z drugą osobą pod wspólną firmą (O. z 4. lutego 1885. l. 964. G. U. 10411)[1]. Skutki tutaj pod *a* podane nie spotykają jednakże według § 252. kupca, którego konkurs ukończono u g o d ą p r z y m u s o w ą lub (argumento a maiori ad minus) u g o d ą z w y k ł ą[2]) (zob. obj. do § 253.).

b) Kupiec taki nie może być wybranym na żaden kupiecki urząd honorowy, w szczególności traci prawo obieralności do izby handlowej. N i e k u p c y tracą w zasadzie prawo obieralności tylko na czas trwania konkursu (zob. bliższe szczegóły przy § 25.).

c) Kupiec taki nie może być ani urzędowym stręczycielem ani giełdowym ajentem ani zarządcą masy. Niekupiec nie może pełnić urzędu stręczyciela giełdowego w zasadzie jedynie w ciągu trwania konkursu (zob. obj. przy § 25.).

Oprócz skutków § 246. spotykają kupca aż do odzyskania uzdolnienia skutki z § 3. rozp. z 11. lutego 1896. l. 28. Dz. u. p. i z § 2. ust. z 23. maja 1873. l. 121. Dz. u. p. (zob. objaśnienia przy § 25.).

Wreszcie spotykają kupca, który się znajdował w konkursie, przez czas nieograniczony skutki z § 208. lit. *b*.

§ **247.** Uzdolnienia należy krydataryuszowi udzielić, jeżeli dowiedzie, że wszystkie roszczenia wierzycieli osobistych bez względu na to, czy były w konkursie zgłoszone, czy też nie, tak w kapitale jak i w należytościach ubocznych w zupełności przez zapłatę, przez zwolnienie od długu lub w inny prawu cywilnemu znany sposób zgaśnięcia umorzone zostały.

Jeżeli krydataryusz dowiedzie, że warunki z § 247. i 249. zachodzą, wówczas ma p r a w o żądać, by mu udzielono uzdolnienia,

---

[1]) Inaczej Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 76, wedle którego taka firma spółkowa jest dopuszczalną, byleby w tej firmie figurowało także całe imię i nazwisko krydataryusza, zob. Adler, w Jur. Vjschr. XIX, str. 33.

[2]) Pollak, str. 446.

czyli sąd przyznać mu je musi, albowiem według brzmienia § 247. krydataryuszowi uzdolnienie »się należy« (zob. jednak § 248.).

Obojętnem jest, w jaki sposób wierzytelności umorzone zostały. Mogły więc zgasnąć przez zadawnienie [1]) z tem ograniczeniem atoli, że zgaśnięcie przez zadawnienie jest wykluczonem przy niedoborze poniesionym w ugodzie przymusowej, gdyż tego jako obligacyi naturalnej dochodzić (a zatem i wywołać przerwy przedawnienia) nie można [2]).

Nie może zastąpić dowodu, iż wierzytelność umorzoną została, ta okoliczność, że wierzyciel zgłoszenie swej wierzytelności w konkursie uczynione cofnął (O. z 1. września 1886. l. 10340. G. U. 11152.).

§ **248.** Uzdolnienia można krydataryuszowi przy zachowaniu szczególnych ostrożności w § 251 przepisanych i wtenczas udzielić, gdy nie mógł niektórych wierzycieli lub ich prawonabywców zaspokoić z powodu niewiadomego miejsca ich pobytu lub uzyskać dowodu na to, że ich zaspokoił, o ile te okoliczności i posiadanie środków wystarczających na zaspokojenie także takich wierzycieli wiarogodnie wykazał.

Paragraf ten stanowi jedyny przypadek, w którym przyznanie uzdolnienia krydataryuszowi zależy od uznania sądu. W zasadzie bowiem przy zachodzących ustawą wymaganych warunkach krydataryuszowi musi się przyznać uzdolnienie (zob. § 247.).

§ **249.** Dla udzielenia uzdolnienia jest właściwy sąd konkursowy.

Krydataryusz powinien w podaniu swem wykazać, jaki był wynik dochodzenia karnego, jaki niedobór ponieśli wierzyciele w konkursie, dowieść, że niedobór ten został umorzony lub wykazać przeszkody co do poszcze-

---

[1]) Kissling, str. 247, Schwarz, II., str. 495, Pollak, str. 448.
[2]) Tak Pollak j. w.; Kaserer, str. 342. i Schwarz, II., str. 495. tej różnicy nie czynią.

gólnych wierzytelności zachodzące (§ 248.), i to przedkładając potrzebne w wiarogodnej formie wystawione kwity, oświadczenia i inne dokumenta.

Wyraz »jaki był wynik dochodzenia karnego« wymaga pewnego wyjaśnienia.

I tak krydataryusz powinien wykazać, jaki był wynik postępowania (nie tylko »dochodzenia«) karnego przeciw niemu, z okazyi otwarcia konkursu o zbrodnię z § 199. lit. *f*, lub występek z § 486. wdrożonego. (Że o tę zbrodnię i występek chodzi, to wynika z §§ 102., 208. lit. *d*, 234. i 241.).

Wykazać winien wynik tego postępowania z tego powodu, ponieważ tylko wtedy, gdy postępowanie zakończyło się uwolnieniem względnie zastanowieniem, dopuszczalnem będzie udzielenie uzdolnienia krydataryuszowi. Przyczem nie czyni żadnej różnicy, z jakiego powodu uwolnienie lub zastanowienie nastąpiło, mogło ona zatem nastąpić w szczególności także z powodu przedawnienia [1]).

Z §§ 247—249. wynika, że wniosek na udzielenie uzdolnienia może wyjść tylko od samego krydataryusza lub jego zastępcy, nigdy zaś od jego następcy (spadkobiercy). Dlatego też słusznie zauważa Pollak [2]), że jeżeli wnioskodawca umrze w ciągu postępowania wdrożonego celem udzielenia uzdolnienia, to postępowanie zastanowić należy.

Ustawa nie zakreśla żadnego terminu, w przeciągu którego wniosek musi być uczyniony. Można go zatem uczynić także po ukończeniu konkursu.

§ **250.** Sąd konkursowy przez publiczne wywieszenie w sądzie i na giełdzie, jeżeli ta w miejscu istnieje, dalej przez zawiadomienie izby handlowej i przez zamieszczenie doniesienia w dziennikach ogłosi, że krydataryusz wniósł prośbę o uzdolnienie; że każdemu wierzycielowi, którego pretensya istniała w chwili otwarcia konkursu,

---

[1]) Pollak, str. 447.
[2]) Pollak, str. 450; inaczej Kaserer, str. 283.

przysługuje prawo przejrzeć w kancelaryi sądowej podanie wraz z załącznikami i co do swej wierzytelności wnieść do sądu konkursowego zarzuty przeciw rzetelności dowodów w przeciągu najdalej na 3 miesiące wyznaczyć się mającego czasokresu, wreszcie, że po upływie tego czasokresu na podanie zapadnie uchwała.

§ **251.** Jeżeli nie można dowieść zaspokojenia poszczególnych wierzycieli z powodu nieznanego miejsca ich pobytu (§ 248.), musi zawiadomienie być zawsze we formie edyktu wygotowane i ogłoszone, przyczem odnośnie do wspomnianych wierzycieli musi być dodane osobno upomnienie tej treści, że w razie niedoniesienia sądowi o ich pobycie aż do powzięcia uchwały na podanie krydataryusza, wierzytelność, jakaby im przysługiwać mogła, nie będzie przeszkodą do udzielenia krydataryuszowi uzdolnienia.

§ **252.** Po upływie czasokresu powinien sąd konkursowy w razie potrzeby przedsięwziąć z urzędu dochodzenia przez przesłuchanie krydataryusza, wierzycieli, którzy wnieśli zarzuty, albo innych osób, a w miarę okoliczności izby handlowej i prokuratoryi państwa i powziąć uchwałę, czy uzdolnienie ma być udzielone czy też odmówione, o tej uchwale zaś zawiadomić krydataryusza jak i wierzycieli, którzy zarzuty wnieśli.

Przeciw tej uchwale jest dopuszczalny rekurs do wyższego sądu.

Jeżeli do prośby ostatecznie się przychylono, to uchwałę ogłosić należy w dziennikach.

Ustawa nie normuje, kto może wnieść rekurs przeciw wspomnianej uchwale. Z okoliczności, że uchwałę tę doręcza się krydataryuszowi i wierzycielom, którzy zarzuty wnieśli, wnosić należy,

że jeżeli uchwała była odmowna, rekurs przysługiwać będzie krydataryuszowi, jeżeli zaś będzie przychylna dla podania, tym wierzycielom, którzy wnieśli zarzuty.

Pollak [1]) w ostatnim przypadku przyznaje prawo rekursu wszystkim osobistym wierzycielom krydataryusza.

Zob. obj. do § 248.

§ **253.** Jeżeli konkurs kupiecki ukończony został ugodą przymusową, to, o ile następstwa karnego dochodzenia nie stoją na przeszkodzie, krydataryusz już z chwilą ostatecznego sądowego zatwierdzenia ugody wraca do używania prawa w § 246 pod *a)* oznaczonego.

Zdolność piastowania posad i urzędów w § 246. pod *b)* i *c)* wymienionych może on odzyskać tylko w drodze postępowania przepisanego dla odzyskania uzdolnienia, a mianowicie tylko przez wykazanie, że umorzony został i ten niedobór, którego dopełnienia, wierzyciele konkursowi nie mogą żądać skutkiem ugody (§ 233.).

Argumento a maiori ad minus wnosić należy, że prawa w § 246. lit. *a* wymienione przysługiwać będą również kupcowi, którego konkurs zakończono u g o d ą (§§ 156 i n.)[2]). Natomiast przepisu tego nie należy stosować do przypadku, gdy konkurs ukończono za porozumieniem się wierzycieli (§ 155.)[3]). Tu braknie bowiem tego motywu, jaki skłonił ustawodawcę do ustanowienia wyjątku na przypadek ugody lub ugody przymusowej, a mianowicie zamiar skłonienia krydataryusza do zawarcia ugody. Mimo to orzeczenie z dnia 10. kwietnia 1890. l. 4058. G. U. 13247. przyznaje i w tym przypadku prawa z § 246. lit. *a* [4]).

---

[1]) Pollak, str. 451.

[2]) Pollak, str. 393., Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 77.

[3]) Pollak, str. 437.

[4]) tak także Frankl: Concurs der offenen Handelsgesellschaft, str. 77. i 78.

ROZDZIAŁ TRZECI.

Postanowienia końcowe do postępowania w konkursie.

§ 254. Ilekroć przepisanem jest zawiadomienie pojedynczych osób, nastąpi ono albo za pomocą sądowego doręczenia albo za pomocą okólnika, którego przejrzenie należy potwierdzić, albo w końcu za pomocą przesyłki pocztą i to, jeżeli można, za recepisem zwrotnym.

Jeżeli przepisanem jest zawiadomienie interesowanych za pomocą ogłoszenia, to jeżeli o sposobie zawiadomienia niema szczególnego przepisu, zawiadomienie należy uważać za dokonane, jeśli raz jeden zamieszczono w przeznaczonych dla ogłoszeń sądowych pismach publicznych kraju, w którym sąd konkursowy ma swą siedzibę.

Jeżeli oprócz zamieszczenia w pismach publicznych przepisanem jest jeszcze osobne zawiadomienie poszczególnych stron, to chociażby ostatnie odnośnie do poszczególnych stron nie nastąpiło, skutki prawne zawiadomienia wszystkich uczestników następują już z chwilą dopełnienia obwieszczenia.

Doręczeń . . . w postępowaniu konkursowem należy taksamo jak w cywilnych sprawach spornych i to z urzędu dokonać (§ 88. ust. o org.' sąd. z 27. listopada 1896. l. 217. Dz. u. p.). Odnośne przepisy zawarte są w §§ 87. do 122. proc. cyw. i w §§ 211.—213. i 338—377. instr. sąd.

Zawiadomienie w drodze zamieszczenia w pismach publicznych jest przepisane w §§ 74., 104., 123., 143., 144., 176., 189., 202., 214., 235., 251.

Zawiadomienie w drodze zamieszczenia w pismach publicznych i ponadto za pomocą osobnych doręczeń jest przepisane w §§ 107., 144., 176., 214., po części także w § 73.

Zawiadomienie w drodze zamieszczenia w pismach publicznych

albo za pomocą osobnych doręczeń przepisane jest w §§ 123. i 143.

Zob. § 67. l. 7."

Osobne przepisy w przedmiocie ogłoszeń są zawarte w §§ 69., 72., 149., 189., 202., 204., 230., 235., 242., 243., 250.

§ 255. Czasokresy wyznaczone stronom do dochodzenia lub obrony ich praw, jeśli ich trwanie już przez ustawę, lub w granicach przez ustawę wyraźnie wytkniętych przez sąd oznaczone i należycie ogłoszone zostało, nie mogą na żądanie i na korzyść poszczególnych stron być przedłużone, a przeciw ich upływowi nie służy środek przywrócenia do pierwotnego stanu.

Czasokres do rekursu wynosi zawsze dni 14.

Argumento a contrario mogą być przedłużone czasokresy przez ustawę nieokreślone w sposób w § 255. podany.

Wyjątkiem z ustępu 2. § 255. jest termin trzechdniowy z § 97.

Wedle § 7. pat. niesp. obliczenie czasokresów w sprawach niespornych — takim jest także postępowanie konkursowe (zob. str. 120.) — następuje wedle przepisów istniejących dla postępowania procesowego.

Odnośne przepisy są zawarte w § 89. ust. o org. sąd., w §§ 123—129. proc. cyw.; por. również §§ 84. i 403. instr. sąd.

§ 256. Co w postępowaniu konkursowem, po należytem zawiadomieniu, na audyencyi zgodnie z przepisami przewiedziono, ustalono albo uchwalono, tego strony nie mogą zaczepiać z tego powodu, że nie mogły brać udziału w rozprawie; nie mogą też one z powodu omieszkania założyć środka prawnego celem usprawiedliwienia niestawiennictwa.

Posłuchania odbywają się w braku szczególnych przepisów ustawy konkursowej według przepisów o postępowaniu w sprawach niespornych. Posłuchania nie są więc jawne. Protokół audyencyi może być pisany przez samego sędziego albo przez zaprzysiężonego protokolanta (§ 38. ust. o org. sąd.).

§ **257.** Jeżeli się kto żali na zarządzenia komisarza konkursowego (§ 70.), to należy z podaniem postąpić tak, jak z przedstawieniem po myśli § 9. ust. z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p., atoli z tą różnicą, że komisarz konkursowy nie ma w tym przedmiocie wydać nowego rozstrzygnięcia, lecz że owszem sąd konkursowy w pierwszej instancyi wydać ma uchwałę, przeciw której przysługuje rekurs do wyższego sędziego.

Zresztą przepisy, które obowiązują w sprawach niespornych o czasokresach do wnoszenia przedstawień i rekursów i o wykonalności rozstrzygnięć przed upływem wspomnianych czasokresów, mają być zastosowane także do zarządzeń i rozstrzygnięć komisarza konkursowego i do uchwał sądu konkursowego w ich przedmiocie wydanych.

I. przeciw zarządzeniom komisarza konkursowego przysługuje każdemu interesowanemu tylko możność wniesienia przedstawienia, które zawsze rozstrzyga sąd konkursowy (por. O. z 26. lutego 1901. l. 2627. w Jur. Bl. z r. 1901., str. 262.). Przedstawienie wykluczone jest tylko w przypadku § 176. ust. 2.

Rozstrzygnięcie sądu konkursowego na takie przedstawienie wydane podlega zaczepieniu w drodze rekursu do sądu wyższej instancyi. Rekurs taki jest wykluczony w przypadkach § 97. ust. 2 i § 173.

Przeciw orzeczeniom sądu konkursowego, które nie zapadły na przedstawienie wniesione przeciw zarządzeniu komisarza konkursowego, przysługuje po myśli § 9. pat. niesp. tak prawo wnoszenia przedstawienia jak i prawo rekursu. Te środki prawne są jednakże wykluczone w przypadkach §§ 210. i 161.

We wszystkich tych przypkdkach może I. inst. zmienić swoje dawniejsze zarządzenie, o ile z takowego trzecie osoby praw nie nabyły, i tym sposobem załatwić nie tylko przedstawienie ale i rekurs. Przeciw uchwale, którą oddalono przedstawienie przysługuje również rekurs (§ 9. pat. niesp.).

Jeżeli zarządzenie sądu I. instancyi sąd II. instancyi zmieni, wówczas przeciw tej uchwale można założyć rekurs do Sądu Najwyższego; przedstawienie do tejsamej II. inst. jest wykluczone (§ 14. pat. niesp.).

Natomiast w razie zatwierdzenia przez sąd II. inst. uchwały sędziego I. inst. można wnieść rekurs rewizyjny do Najwyższego Sądu tylko wtedy, jeżeliby w rozstrzygnieniu zachodziło oczywiste naruszenie ustawy lub niezgodność z aktami albo też jeżeliby dopuszczono się nieważności (§ 16. pat. niesp.). — Por. O. z 9. listopada 1880. l. 12443. G. U. 8169., O. z 9 października 1884. l. 11277. G. U. 10199., O. z 19. lutego 1889. l. 1629. G. U. 12597. O. z 29. grudnia 1896. l. 15132. G. U. 15927., O. z 29. grudnia 1899. l. 17887. G. U. n. zb. 811., O. pleniss. z 20 grudnia 1898. l. 469. G. U. n. zb. 415., O. z 20. grudnia 1899. l. 18382. G. U. n zb. 801., O. z 7. czerwca 1900. l. 8029. G. U. n. zb. 1038.

Zażalenia ze swawoli do Najwyższego Sądu wnoszone powinny być karane według przepisów w sprawach spornych (§ 16. pat. niesp.). Odnośne przepisy są zawarte w §§ 220., 512. i 528. proc. cywilnej.

Termin do wnieszenia przedstawienia i rekursu wynosi 14 dni (§ 11. pat. niesp. i § 256. ust. konk.). Jedynie w przypadku § 97. ust. konk. termin do wniesienia przedstawienia wynosi 3 dni.

Wedle § 11. pat. niesp. pozostawia się uznaniu sądu uwzględnienie przedstawienia i rekursu nawet po upłynionym czasokresie w tych przypadkach, w których zarządzenie bez szkody trzeciej osoby jeszcze zmienionem być może. Pierwsza instancya winna zatem przyjmować rekursa nawet po upływie czasokresu i przedkładać je władzy wyższej.

Środki prawne wnosi się zawsze do sądu I. inst. względnie do komisarza konkursowego.

Środków prawnych nie może nigdy wnosić wydział wierzycieli, gdyż on nie jest organem reprezentującym wierzycieli na zewnątrz (O. z 17. lutego 1891. l. 1715. G. U. 13610.).

II. O wykonalności nieprawomocnych zarządzeń mówi § 12. pat. niesp., co następuje:

Zarządzenia w sprawach niespornych mogą natychmiast być wprowadzone w wykonanie, o ile w ustawie nie są ustanowione

wyjątki... lub też sędzia dla szczególnych powodów nie uzna za potrzebne wyczekiwać czasokresu do rekursu. Po założonym już rekursie jednakowoż I. instancya nie może dozwolić wykonania rezolucyi aż do załatwienia onegoż. Tylko w razie nagłego niebezpieczeństwa winna poczynić kroki potrzebne w celu zabezpieczenia osób udział mających.

Przepis ten stosuje się tak do zarządzeń komisarza konkursowego jak i zarządzeń sądu konkursowego, w szczególności także przeciw tym zarządzeniom sądu konkursowego, które wydane zostały na skutek przedstawienia, wniesionego przeciw zarządzeniu zarządcy masy (§ 257.).

Zaznaczyć jednak należy, że rekurs wniesiony przeciw wyznaczeniu audyencyi po myśli § 63. ust. konk. nie wstrzymuje otwarcia konkursu.

DODATEK I.

A. Szczególne przepisy ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z dnia 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. u. p., odnoszące się do konkursu tych stowarzyszeń.

a) O likwidacyi stowarzyszenia.

§ **49.** Likwidatorowie mają natychmiast przy rozpoczęciu likwidacyi zestawić bilans. Jeżeli z tego bilansu lub z bilansu później zestawionego wynika, że aktywa stowarzyszenia wraz z funduszem rezerwowym i udziałami członków nie wystarczają na pokrycie długów stowarzyszenia, mają likwidatorowie pod własną odpowiedzialnością uczynić bezzwłocznie wniosek na otwarcie konkursu do majątku stowarzyszenia i zawiadomić o tem walne zgromadzenie, które równocześnie zwołać należy.

§ **52.** Kiedy ma być otwarty konkurs do majątku stowarzyszenia, oprócz przypadku podanego w §. 49., oznacza ustawa konkursowa.

Ugoda przymusowa nie ma miejsca.

O przypadkach otwarcia konkursu zob. §§ 62., 63., 64. i 198. ust. konk., tudzież objaśnienia przy §ie 191. ust. konk. [1]). Por. także niżej § 84. nin. ust.

---

[1]) Zob. Dr Wiktoryn Mańkowski: O otwarciu upadłości do majątku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Przegl. pr. i adm. z r. 1885. Nr. 34. i 35.

b) Szczególne przepisy dla stowarzyszeń z poręką nieograniczoną.

§ **60.** Otwarcie konkursu do majątku stowarzyszenia nie pociąga za sobą konkursu co do majątku osobistego pojedynczych członków.

Uchwała o otwarciu konkursu nie ma zawierać nazwisk członków solidarnie odpowiedzialnych.

Przełożeństwo, względnie likwidatorowie mają w postępowaniu konkursowem prawne stanowisko, które ustawa konkursowa przyznaje krydataryuszowi.

Skoro tylko konkurs jest zakończony, wierzyciele mają prawo poszukiwać na poszczególnych członkach, odpowiedzialnych im solidarnie, niedoboru swych wierzytelności wraz z odsetkami i kosztami, jednak tylko wtedy, jeżeli ich wierzytelność zgłoszona została w postępowaniu konkursowem i uznana za prawdziwą.

Z tytułu takich wierzytelności, które w konkursie stowarzyszenia uznane zostały za prawdziwe i nie zostały zaprzeczone także ze strony przełożeństwa względnie likwidatorów, można przeciw członkom uzyskać egzekucyę bez potrzeby wytaczania ponownego postępowania prawnego.

Jeżeli zachodzą warunki ukończenia konkursu (§§ 154. i n. ust. konk.), należy konkurs ukończyć bez względu na znajdujące się w toku postępowanie repartycyjne (O. z 9. kwietnia 1885. l. 3842. G. U. 10516. A. C. 1210.). Ostatnie postępowanie nie przeszkadza także wierzycielom stowarzyszenia, co do których zachodzą warunki z ustępu 4go §u 60.[1]), dochodzić niedoboru, poniesionego w konkursie, przeciw pojedynczym członkom stowarzyszenia (§ 72gi nin. ust.).

---

[1]) Warunki w ustępie 4tym §u 60. podane są następstwem subsydyarnej odpowiedzialności członków za długi stowarzyszenia (Zob. Krasnopolski w Gr. Czas., str. 54. i n.).

W przypadku ostatniego ustępu §u 60. może wierzyciel prowadzić przeciw członkowi stowarzyszenia egzekucyę na podstawie wyciągu z protokołu likwidacyjnego, stwierdzającego istnienie warunków w ostatnim ustępie §. 60. podanych (§ 121. ust. konk. i § 1. l. 7. ord. egz.). Dla dozwolenia egzekucyi właściwym jest sąd konkursowy (§ 4. l. 4. ord. egz.).

Wyciąg stwierdzający, że zarządca masy wierzytelność uznał, że jednakże na audyencyi likwidacyjnej nie było obecne przełożeństwo (względnie likwidatorzy), stanowi dostateczny tytuł egzekucyjny, gdyż wynika zeń zarazem, że przełożeństwo (względnie likwidatorzy) nie zaprzeczyło płynności odnośnej wierzytelności (O. z 3. lutego 1897. l. 1097. G. U. 15955. i O. z 11. maja 1897. l. 4762. G. U. 16035.). Por. uwagi podane przy §ie 55. ust. konk. na str. 117. i 118.

Chcąc prowadzić egzekucyę na podstawie wyciągu z protokołu likwidacyjnego, musi wierzyciel wykazać, iż egzekut był członkiem stowarzyszenia w chwili otwarcia konkursu. Jeżeli zaś egzekut wystąpił ze stowarzyszenia przed otwarciem konkursu, wówczas wierzyciel wykazać musi nie tylko, że egzekut był członkiem stowarzyszenia, lecz ponadto także, że pretensya jego powstała (§§ 55. i 73. nin. ust.) przed wystąpieniem egzekuta ze stowarzyszenia (O. z 25. września 1883. l. 11252. A. C. 1103. i O. z 8. lipca 1884. l. 7941. A. C. 1157.)[1]).

Według judykatury Sądu Najwyższego można tę okoliczność wykazać np. wyciągiem z rejestru członków, o ile rejestr ten odpowiada przepisom §u 14. nin. ust. (O. z 1. marca 1894. l. 2357. G. U. 15046.), wyciągiem z rejestru handlowego, z którego wynika, że egzekut wpisany był w chwili otwarcia konkursu jako kasyer lub członek dyrekcyi stowarzyszenia (O. z 11. stycznia 1883. l. 345. A. C. 1060.), protokołem spisanym w starostwie (właściwym wedle §u 35. nin. ust.), w którym egzekut przyznał się do charakteru członka stowarzyszenia (O. z 24. września 1878. l. 10361. A. C. 797.).

O przedawnieniu prawa wierzycieli do byłych członków sto-

---

[1]) Por. Górski: Zarys prawa handlowego austryackiego, II. wyd. T. I., str. 382., uw. 2., i literaturę tam podaną.

warzyszenia stanowią §§ 55. i 73. nin. ust. O przerwie przedawnienia zob. §§ 74. i 75. nin. ust.

§ 61. Skoro w postępowaniu konkursowem ustalony już został ostateczny projekt rozdziału, powinno przełożeństwo sporządzić obliczenie (obrachunek dopłat), z którego wynika, ile każdy członek dopłacić ma podług postanowień kontraktu stowarzyszenia (§ 5. ustęp 6.) celem zaspokojenia wierzycieli, którzy w konkursie doznali niedoboru.

Jeżeliby odmawiano uiszczenia dopłat lub z niemi zwlekano, przedłożyć ma przełożeństwo obrachunek dopłat w podwójnem wygotowaniu sądowi konkursowemu do sądowego potwierdzenia.

Do podania dołączyć należy odpis kontraktu stowarzyszenia i spis niedoborów wierzycieli, oraz wykaz członków zobowiązanych według obrachunku dopłat do uiszczenia dopłaty.

§§ 61.—68. normują t. zw. postępowanie repartycyjne, którego celem jest rozdzielenie na poszczególnych członków stowarzyszenia strat poniesionych przez stowarzyszenie w sposób odpowiadający postanowieniom statutu (§ 5. l. b. i § 53. nin. ust.). tudzież ułatwienie sporów regresowych między członków stowarzyszenia.

Postępowanie to jest w konkursie[1]) stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego z nieograniczoną poręką obowiązkowe[2])

Wdrożenie tego postępowania nie przeszkadza jednakże wierzycielom stowarzyszenia dochodzić swego niedoboru wprost przeciw członkom stowarzyszenia (§ 72. nin. ust.).

Pomimo wdrożenia postępowania repartycyjnego można zakoń-

---

[1]) Taksamo w przypadku nieotwarcia konkursu z przyczyn objętych §em 66. ust. konk.; zob. § 69 nin. ust.

[2]) Inaczej w stowarzyszeniach zarobk. i gosp. z ograniczoną poręką; zob. § 85. nin. ust.

czyć postępowanie konkursowe, jeżeli tylko zachodzą warunki zakończenia konkursu w ustawie konkursowej (§§ 154. i n.) podane (O. z 9. kwietnia 1885. l. 3842. G. U. 10516. A. C. 1210.). W szczególności można także zakończyć konkurs z powodu dokonanego rozdziału istniejącej masy konkursowej, pomimo, że postępowanie repartycyjne jest w toku. Ściągnąć się mające w drodze postępowania repartycyjnego dopłaty członków nie należą bowiem do masy konkursowej (O. z 9. kwietnia 1885 l. 3842. G. U. 10516. A. C. 1210., O. z 22. grudnia 1885. l. 14798. A. C. 1249. i O. z 21. maja 1889. l. 6048. G. U. 12748. A. C. 1471.)

Z ostatniej przyczyny tudzież z uwagi, że postępowanie repartycyjne ma jedynie na celu zaspokojenie tych wierzycieli (konkursowych) stowarzyszenia, którzy pomimo ustalenia ich pretensyi w konkursie doznali w tymże konkursie niedoboru, nie można części kwot ściągniętych w drodze repartycyi użyć ani na zaspokojenie pretensyi zarządcy masy konkursowej stowarzyszenia, należącej się mu z tytułu kosztów zarządu, a nie pokrytej z masy konkursowej stowarzyszenia (O. z 22. grudnia 1885. l. 14798. A. C. 1249. Por. atoli niestanowcze orzeczenie z 21. maja 1889. l. 6048. G. U. 12748. A. C. 1471.), ani na zaspokojenie takich wierzycieli stowarzyszenia, których pretensye powstały po uchyleniu konkursu stowarzyszenia (O. z 6. lipca 1887. l. 7743. G. U. 11665. A. C. 1351.).

§ **62.** Komisarz konkursowy oznajmić ma wszystkim członkom przez osobne zawiadomienia tudzież za pomocą przybicia w sądzie, że obrachunek dopłat mogą u niego lub u przełożeństwa przeglądać i odpisywać i że im wolno zarzuty, jakie przeciw temu obrachunkowi mają, wnieść na audyencyi, którą równocześnie wyznaczyć należy.

O audyencyi zawiadomić należy także przełożeństwo przy doręczeniu jednego egzemplarza obrachunku rozdziału.

Już przybicie w sądzie ma co do wszystkich uczestników skutki prawne zawiadomienia, choćby co do poszczególnych doręczenie nie nastąpiło.

Por. § 254. ust. konk.

§ **63.** Jeżeli na audyencyi podniesione będą zarzuty, wyjaśnić należy dotyczący stosunek faktyczny i prawny o tyle, o ile to jest konieczne do tymczasowego ocenienia doniosłości zarzutów.

Istotne wyniki audyencyi ustalić należy w protokole.

Gdyby rozprawa w jednym dniu nie mogła być doprowadzoną do końca, komisarz konkursowy zarządzić ma dalszy jej ciąg na jeden z najbliższych dni, oznajmić to obecnym interesowanym przy przerwaniu rozprawy i zanotować w protokole, iż to nastąpiło.

Nowego wezwania interesowanych nie potrzeba.

§ **64.** Sąd konkursowy zatwierdzić ma obrachunek dopłat po rozstrzygnięciu uchwałą o wniesionych zarzutach i po stosownem sprostowaniu.

Przeciw zatwierdzeniu nie jest dopuszczalny środek prawny.

Zatwierdzony sądownie obrachunek dopłat może być egzekwowany po upływie czternastu dni od dnia przybicia uchwały zatwierdzającej.

Zatwierdzony sądownie obrachunek dopłat stanowi także wedle §u 1. l. 7. ord. egz. tytuł egzekucyjny.

§ **65.** Jeden egzemplarz zaopatrzonego sądowem zatwierdzeniem obrachunku dopłat udzielić należy przełożeństwu za pomocą rezolucyi.

Drugi egzemplarz należy zatrzymać w sądzie do przeglądu dla członków stowarzyszenia.

O uchwale zatwierdzającej zawiadomić należy członków za pomocą przybicia w sądzie.

Przełożeństwo jest uprawnione, a w razie wzbraniania się lub zwłoki obowiązane do ściągnięcia na podsta-

wie zatwierdzonego przez sąd obrachunku dopłat w drodze egzekucyi kwot, które poszczególni członkowie zapłacić mają.

Egzekucyi należy żądać w sądzie konkursowym, a prowadzi się ją według przepisów o postępowaniu sumarycznem.

Egzekucyę odbywa się obecnie wedle przepisów ordynacyi egzekucyjnej. Dla dozwolenia egzekucyi w przypadku §u 65. n. ust. jest także wedle ordynacyi egzekucyjnej właściwy sąd konkursowy (§ 4. l. 4. ord. egz.).

§ 66. Każdy członek ma prawo zaczepić w drodze skargi zatwierdzony przez sąd obrachunek dopłat, o ile jego dotyczy; skargę tę wnieść należy w zwyczajnym sądzie stowarzyszenia przeciw jego przełożeństwu, które w tym sporze zastępować ma resztę interesowanych członków.

W procesie przez członka po myśli §u 66. przeciw przełożeństwu stowarzyszenia wdrożonym dowieść musi przełożeństwo, że powód jest członkiem stowarzyszenia, jeżeli tenże zaprzecza swe członkostwo (O. z 10. lutego 1897. l. 1386. G. U. 15964.).

§ 67. Jeżeli od pojedynczych członków nie można całkowicie lub częściowo ściągnąć dopłat, przełożeństwo sporządzić ma co do tego niedoboru nowy obrachunek dopłat, rozdzielający ten niedobór na resztę członków.

Dalsze postępowanie określają §§ 61.—66.

Inaczej w stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z ograniczoną poręką (Zob. uw. przy §ie 85.).

§ 68. Przełożeństwo jest upoważnione do odbierania opłat, które członkowie mają płacić, i ma obowiązek użyć takowych zgodnie z ich przeznaczeniem.

§ 69. Przepisy poprzednich §§ów 61.—68. stosować należy i wtedy, gdy wprawdzie majątek stowarzyszenia

na zaspokojenie wierzycieli nie starczy, lecz mimo to konkursu się nie otwiera z powodów przytoczonych w §. 66. ustawy konkursowej.

W miejsce sądu konkursowego wstępuje w tym przypadku sąd, który jest dla stowarzyszenia zwyczajnym sądem właściwym.

§ **70.** Jeżeli przełożeństwo nie wypełnia obowiązków włożonych na nie przepisami §§ów 61.—69., może sąd na wniosek interesowanego członka stowarzyszenia ustanowić jednego lub więcej członków lub też inne osoby do załatwienia czynności przełożeństwa.

§ **71.** Przepisy wydane dla przełożeństwa (§§ 61.—70.) odnoszą się także do likwidatorów, którzy w jego miejsce wstąpili.

§ **72.** Postępowanie zarządzone w §§. 61.—71. nie przeszkadza wierzycielom stowarzyszenia dochodzić swych praw z powodu niepokrytej części swych pretensyi samoistnie przeciw pojedynczym członkom stowarzyszenia na podstawie solidarnej tychże odpowiedzialności.

W żadnym przypadku nie mogą wierzyciele dochodzić swych roszczeń przeciw poszczególnym członkom pierwej, nim ich niedobór w konkursie lub w likwidacyi ustalonym zostanie. Przed tą chwilą wierzyciele nie mogą swych praw dochodzić nawet za pomocą skargi ustalającej (O. z 9. stycznia 1902. l. 17799. w dod. do Dz. rozp. min. spraw. z r. 1903. Nr 515.).

Jeżeli członek skutkiem skargi wierzyciela więcej temuż zapłacił, aniżeli na niego w myśl statutu stowarzyszenia wypada, to ma do innych członków stowarzyszenia po myśli §u 896. u. c. prawo regresu (O. z 9. kwietnia 1885. l. 3842. G. U. 10516.). Na fakcie tym może także oprzeć skargę z §u 66. nin. ust.[1]).

---

[1]) Krasnopolski: Haftung aus genossenschaftlichen Verbindlichkeiten nach dem Gesetz vom 9. April 1873. w Gr. Czas. T. VIII., str. 90. i 88.

c) Szczególne przepisy dla stowarzyszeń z ograniczoną poręką.

§ 76. Każdy członek stowarzyszenia z ograniczoną poręką odpowiada za jego zobowiązania w razie konkursu lub likwidacyi nie tylko swymi udziałami w przedsiębiorstwie, lecz także dalszą kwotą, równającą się wysokości tych udziałów, o ile kontrakt stowarzyszenia nie ustanawia wyższej odpowiedzialności.

§ 84. Jeżeli z bilansu wynika, że stracono już połowę kwoty wpłaconej na udziały, zwołać ma przełożeństwo bezzwłocznie walne zgromadzenie i zawiadomić je o położeniu stowarzyszenia.

Skoro tylko majątek stowarzyszenia nie pokrywa długów, musi przełożeństwo pod własną odpowiedzialnością uczynić w sądzie wniosek o otwarcie konkursu do majątku stowarzyszenia.

Zob. § 62. ust. konk.

§ 85. W konkursie do majątku stowarzyszenia z ograniczoną poręką ma zarządca masy prawo sporządzić obliczenie tych dopłat, które pojedynczy członkowie są stowarzyszeniu dłużni i za które podług §u 76. odpowiadają (obrachunek dopłat) i przedłożyć takowy sądowi konkursowemu do zatwierdzenia, jeżeli stowarzyszeni odmawiają uiszczenia zaległych dopłat lub z niemi zwlekają. Do podania dołączyć należy podwójne wygotowanie obrachunku dopłat, jak również odpis kontraktu stowarzyszenia i wykaz członków obowiązanych do dopłaty.

Do tego obrachunku dopłat stosowane będą przepisy §§ów 62.—65. z tą zmianą, że w miejsce przełożeństwa wstąpić ma zarządca masy.

Postępowanie repartycyjne w konkursie stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego z ograniczoną poręką różni się od po-

stępowania repartycyjnego w konkursie stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego z nieograniczoną poręką w następujących punktach:

1) W konkursie stowarzyszenia z ograniczoną poręką może być wdrożone postępowanie repartycyjne (§ 85.), w konkursie stowarzyszenia z nieograniczoną poręką natomiast musi być ono wdrożone (oczywiście, o ile wierzycieli spotkał niedobór).

2) W konkursie stowarzyszenia z ograniczoną poręką sporządza i wykonuje rachunek dopłat zarządca masy, w konkursie stowarzyszenia z nieograniczoną poręką przełożeństwo względnie likwidatorzy. Jest to następstwem tego, że w konkursie pierwszego stowarzyszenia dopłaty członków stanowią część masy konkursowej, w konkursie drugiego stowarzyszenia natomiast nie. Z tego powodu też w stowarzyszeniu z ograniczoną poręką znajdujące się w toku postępowanie repartycyjne jest w zasadzie przeszkodą dla zakończenia konkursu [1]).

3) W konkursie stowarzyszeń z ograniczoną poręką nie jest przepisaną chwila, w której postępowanie repartycyjne może być rozpoczęte. W konkursie stowarzyszenia z nieograniczoną poręką natomiast może postępowanie to być wdrożone dopiero w chwili, gdy ustalony został ostateczny projekt rozdziału (§ 61. nin. ust.).

4) Podczas gdy w stowarzyszeniu z nieograniczoną poręką może być w przypadku §u 67. ułożony drugi i dalszy projekt rozdziału, to w stowarzyszeniu z ograniczoną poręką drugi, a temsamem i dalszy projekt rozdziału jest wykluczony [2]). Wynika to z 2go ustępu §u 85., w którym § 67. nie jest powołany.

Członkowie stowarzyszenia z ograniczoną poręką nie odpowiadają wprost wierzycielom stowarzyszenia, ich obowiązek dopłaty istnieje tylko wobec samego stowarzyszenia. Dlatego nie mogą poszczególni wierzyciele stowarzyszenia dochodzić dopłat z §u 76. nin. ust. wprost przeciw poszczególnym członkom nawet wówczas,

---

[1]) Krasnopolski, j. w., str. 109.

[2]) Inaczej Pollitzer: Das oesterreichische Handelsrecht systematisch dargestellt, r. 1895., str. 321.; niestanowczo Górski: Zarys prawa handlowego austr. Wyd. II. T. I., str. 387. i 388.

gdy zarządca masy postępowania repartycyjnego nie przedsięwziął[1]). Odmienne zdanie wyraził Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 18. lutego 1880. l. 14505. A. C. 917.

§ 86. Każdy członek ma prawo zaczepić w drodze skargi zatwierdzony sądownie obrachunek dopłat, o ile tenże się do niego odnosi. Skargę skierować należy przeciw masie konkursowej. Wniesienie skargi nie wstrzymuje egzekucyi.

Sądem właściwym dla tej skargi jest wyłącznie sąd konkursowy (O. z 6. sierpnia 1902. l. 10918. w Centrl. z r. 1902., str. 1025.).

B. Rozporządzenie ministerstw sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i handlu w porozumieniu z ministerstwem skarbu z dnia 14. maja 1873. l. 71. Dz. u. p.

§ 5. Rozwiązanie stowarzyszenia (zarobkowego i gospodarczego) przez otwarcie konkursu lub przez rozporządzenie władzy administracyjnej wpisać należy z urzędu do rejestru stowarzyszeń. W tym celu sądy, w których otwiera się konkurs do majątku stowarzyszenia, mają o tem donieść bezzwłocznie sądowi handlowemu, który prowadzi rejestr.

W razie rozwiązania przez otwarcie konkursu odpada potrzeba ogłaszania tego wpisu publicznie.

W ostatnim przypadku następuje ogłoszenie otwarcia konkursu (§ 67. ust. konk.).

---

[1]) Tak Krasnopolski: Die Haftung aus genossenschaftlichen Verbindlichkeiten nach dem Gesetz vom 9. April 1873. w Czas. T. VIII., str. 94. i n., Piętak: O stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z 1874., str. 57. i n., Canstein: Lehrbuch des oesterr. Handelsrechtes. T. I., str. 622. i Górski, j. w., str. 386.

DODATEK II.

Rozporządzenia wykonawcze.

A. Reskrypt ministerstwa sprawiedliwości z dnia 6. sierpnia 1874. l. 11005. do wszystkich sądów krajowych wyższych w przedmiocie zastosowania w praktyce ustawy konkursowej.

Cel, jaki sobie wytknęła reforma ustawodawstwa konkursowego, łatwo mogą poznać sędziowie i strony z ustawy konkursowej z dnia 25. grudnia 1868 r.

Zamiarem tejże było nie tylko uprościć badanie i formalne ustalenie praw wierzycieli konkursowych, ale także umożliwić, aby spieniężenie majątku konkursowego i ostateczne zaspokojenie wierzycieli z tego majątku odbywało się o wiele prędzej i z mniejszym dla interesowanych nakładem aniżeli tego dopuszczały krępujące przepisy i formalistyka dawniejszego postępowania.

Osiągnięcie pierwszej części tego zadania oddane zostało niemal wyłącznie w ręce sądu i uregulowane zostało w sposób tak dokładny i stanowczy, iż pomyślny skutek zdał się być zapewnionym, jeżeliby przepisy i wskazówki ustawy z sędziowską sumiennością i troskliwością stosowano — i w rzeczywistości oczekiwanie to, o ile mogę zbadać działalności sądów w ostatnich czterech latach, mniej więcej spełniło się.

Dopięcie drugiej części powyższego zadania zależnem natomiast było głównie od roztropności i energii, z jaką z jednej strony wierzyciele i wybrane przez nich organa z rozległej

autonomii, a z drugiej strony sądy względnie ustanowieni przez nie komisarze konkursowi z przyznanego im kierownictwa i władzy dyskrecyonalnej korzystać będą. Tu nie mogła ustawa pomagać osobom do działania powołanym szczegółowemi wskazówkami i radami, należało tu samodzielności czynników działających przestrzegać i pozostawić im w granicach ustawą zakreślonych szeroką swobodę w wyborze środków do wytkniętego celu zmierzających; tutaj jednakże można się było pomyślnego skutku tylko wtedy spodziewać, jeżeli tak zastępcy wierzycieli jak i reprezentanci sądu przejmą się duchem nowej ustawy, jeżeli zrzucą ze siebie pęta dawnego postępowania, jeżeli zerwą stanowczo z dawnym zwyczajem załatwiania wszystkiego w sposób formalny albo conajmniej pisemny i rozczłonkowywania każdej czynności na cały szereg małych aktów — krótko mówiąc: jeżeli starać się będą bliski i jasny cel ustawy osiągnąć przez korzystanie ze wszystkich ustawą dozwolonych środków, służących do ułatwienia porozumienia się i powzięcia postanowień.

Na podstawie wyników badań, przedsięwziętych w poszczególnych większych trybunałach w przedmiocie przewodu spraw konkursowych, doszedłem do przekonania, że tę niemniej ważną część zadania dotychczas w sposób niedostateczny osiągnięto. Z aktów tych trybunałów przekonałem się, że, co prawda, postępowanie rozwijało się gładko i szybko aż do ukończenia likwidacyi, że jednakże po tej chwili często zabrakło ruchliwości i energii, że kroki poczynione celem spieniężenia i rozdziału majątku leniwo i z przeszkodami posuwały się naprzód, że nierzadko brakło energicznej inicyatywy ze strony wydziału wierzycieli, czynnego współdziałania ze strony samych wierzycieli i stanowczego przyspieszenia sprawy ze strony komisarza konkursowego, pomimo, że postępowanie leniwo tylko posuwało się naprzód. Następstwem tego była nieuzasadniona przewłoka postępowania, niestosunkowy wzrost kosztów, stopniowe niknięcie kapitału i w rezultacie znaczne zmniejszenie się kwoty rozdziałowej wierzycieli. Powstała zatem efektywna szkoda, którejby uniknąć można było, gdyby wszystkie powołane czynniki w duchu ustawy współdziałały.

Powody tego zjawiska są nieraz natury lokalnej, polegają mianowicie na przeciążeniu poszczególnych sądów czynnościami i na utrudnieniu nadzoru przez ogromną ilość agend sądowych. Pomimo to nakładają te spostrzeżenia na mnie podwójny obowiązek: polecić wszystkim prezydentom, aby szczególniej uwzględniali przytoczone tu uwagi — ktorych nieprzestrzeganiu głównie przypisać muszę wadliwe rezultaty przezemnie tu i owdzie dostrzeżone i aby o to się starali, by sądy krajowe wyższe i ministerstwo sprawiedliwości mogły w przyszłości peryodycznie i dokładniej, niż to dotychczas się działo, powziąć wiadomość o toku i przebiegu przewodów konkursowych i aby więcej korzystali z prawa nadzorowania i pouczania sądów podwładnych. Spełnienie tego zadania według mego zdania może być przełożonym władzom przez to tylko umożliwione, iż dostarczy się im potrzebnych dat przez zaprowadzenie i sumienne utrzymywanie odpowiedniej statystyki konkursowej.

Przedewszystkiem należy na następujące okoliczności zwrócić uwagę:

Stanowczo potępić należy zwyczaj powierzania urzędu komisarza konkursowego bez różnicy wszystkim sędziom albo znaczniejszej części tychże. Już w reskrypcie jednego z mych poprzedników z dnia 25. lutego 1869. l. 2490. podniesiono, jak ważną i odpowiedzialną jest ta misya, jeżeli ma być spełnioną w duchu ustawy, tudzież nadmieniono, że do tego urzędowania potrzebnem jest szczególniejsze uzdolnienie.

Od siebie muszę dodać, że wybrany powinien zabrać się zaraz z początku energicznie do kierownictwa i kierownictwo to do końca postępowania zatrzymać. Aby módz pokonać niedołęstwo opornych żywiołów, skłonić wierzycieli do brania udziału w zastrzeżonych im naradach i uchwałach i dopomódz wspólnym interesom do zwycięstwa nad interesami partykularnymi, musi sobie zjednać zaufanie wszystkich interesowanych, a ponadto nie powinny go odrywać od energicznego spełniania jego zadania inne pilne czynności. Co on zaniedbał i czego nie dojrzał, tego sąd już później nie potrafi naprawić. Wyboru zatem wielkiego nie będzie między sędziami do urzędu

komisarza konkursowego uzdolnionymi. Pożądanej w tej mierze znajomości stosunków handlowych i łatwości dostosowania się do nich można w pełnej mierze nabyć jedynie przez rozległą praktykę w tym dziale czynności sądowych. Należy zatem powierzyć urząd komisarza konkursowego tylko niewielu i to najzdolniejszym sędziom, tym jednakże należy dać sposobność zajmowania się w pierwszym rzędzie tym rodzajem czynności, aby z czasem wykształcić takich komisarzy konkursowych, którzyby w rzeczywistości stali na wysokości swego zadania, aby rzeczywiście samodzielnie wykonywali kierownictwo postępowania, do którego § 70. ust. konk. ich wyłącznie powołuje, i nie dozwalali, by inne ich nadzorowi podległe organa ich tego kierownictwa pozbawiały.

Z niedostatków postępowania, które spostrzedz miałem sposobność, najbardziej ubolewania godnym jest ten, że niektórzy zarządcy masy swe stanowisko wyzyskują w tym celu, by przez niepotrzebne pomnożenie pism i nieuzasadnione niczem przedłużanie postępowania swe zasługi bezgranicznie powiększyć tak, iż w rezultacie kwoty procentowe dla wierzycieli przeznaczone pozostają w uderzającej nieproporcyi do honoraryum, którego żąda zarządca masy, a które mu przyznaje się skutkiem pobłażliwości niedołężnego wydziału wierzycieli. Sądzę, że tego rodzaju osób nie powinno się w przyszłości uwzględniać przy udzielaniu wspomnianego urzędu.

Ale nawet przy zupełnie nienagannem postępowaniu przyczynia się często do nieuzasadnionego podrożenia przewodu konkursowego ta okoliczność, że sądy niemal wyłącznie powierzają urząd zarządcy masy prawnikom zawodowym.

Powołanie na zarządcę masy adwokata lub notaryusza leży z pewnością wówczas w interesie wszystkich, jeżeli stan masy jest zawiły i jeżeli chodzi o rozwikłanie niejasnych i zawiłych stosunków prawnych Z drugiej strony zwrócić jednak muszę uwagę na tę okoliczność, że urzędu zarządcy masy według §. 75. ust. konk. nie należy wcale uważać za monopol prawników zawodowych i że w niektórych przypadkach nawet w ciągu postępowania likwidacyjnego dostatecznie zastąpiony jest element prawniczy w osobie doświadczonego

komisarza konkursowego, wreszcie, że pomyślny wynik późniejszego postępowania, t. j. spieniężenia i rozdzielenia masy, zależnym jest głównie od uczciwości, pilności, znajomości stosunków miejscowych, kupieckiej oględności, a nie od bystrości i biegłości prawniczej.

Jeżeli sąd nie zna osób, które te właściwości posiadają, a nie są zawodowymi prawnikami, to urzędy gminne i izby handlowe i przemysłowe będą mogły wymienić osoby do tego urzędu uzdolnione, z pomiędzy których sądy zaraz przy otwarciu konkursu wybrać będą mogły zarządcę masy. Takich zarządców masy powinni komisarze konkursowi z początku popierać radą, a krótka praktyka wystarczy, by nabyli tę pewność, której im z początku brakło.

Rękojmią sumiennego spełniania obowiązków przez wydział wierzycieli jest według §§ów 84. i 85. ust. konk. ich bezpośredni interes jako wierzycieli konkursowych i zaufanie, jakiem ich darzą ich wyborcy. Sprzecznem jest zatem z intencyą ustawy, jeżeli członkowie wydziału wyręczają się często pełnomocnikami i usuwają się w ten sposób od osobistego spełniania obowiązków, do których ich powołano skutkiem zaufania w nich pokładanego. — Ich substytutami na przypadek przeszkód w ich osobie są zastępcy również przez wierzycieli wybrani. Ustawa wychodzi z założenia, że członkowie wydziału wierzycieli mają miejsce pobytu w siedzibie komisarza konkursowego albo w jej pobliżu, że zatem ich wezwanie nie będzie stanowiło trudności; jest to też obejściem ustawy, jeżeli z pominięciem tego wymogu co do pobytu dopuszcza się stale pełnomocnika do zastępstwa członka wydziału, który przebywa w odległem miejscu i nie zdecyduje się na czas trwania konkursu przebywać w pobliżu.

Przez formę i kierunek dawnego ustawodawstwa wytworzony zwyczaj stron wstrzymywania się w ciągu postępowania od wszelkiego samodzielnego współdziałania i wogóle trzymania się zdala od postępowania, jeżeli nieobecność nie narażała na bezpośrednią szkodę, tłómaczy nam częściowo tę okoliczność, dlaczego poszczególni wierzyciele konkursowi dziś jeszcze w tak ograniczonej mierze nie korzystają z prawa

współdziałania przy powzięciu uchwał i popierania konkursu, nawet w przypadkach, w których ich autonomicznej uchwale zastrzeżone są najważniejsze, dla ich interesów stanowcze kwestye. W części jednak spada wina w tym kierunku także na sąd, a także na komisarzy konkursowych, o ile oni zaniedbują obudzić między wierzycielami większe zainteresowanie dla sprawy i zadowalniają się załatwianiem czynności bieżących w sposób łatwiejszy z organami ustanowionymi.

Ustawa jednakże opiera się głównie na myśli, że wierzyciele będą brali udział w postępowaniu, i daje komisarzowi dostateczną sposobność zapobiegania niekorzyściom, które powstać muszą, jeżeli sąd i zarządca masy w końcu utracą wszelką styczność z wierzycielami. Komisarz konkursowy ma możność już na pierwszem według §u 74. ust. konk. odbytem posłuchaniu — na którem, jak doświadczenie uczy, zwyczajnie większa ilość wierzycieli się znajduje — zwrócić im uwagę na wielkie znaczenie ich osobistego jawienia się także na późniejszych audyencyach, w szczególności na audyencyi z §u 143., na której dopiero odbywa się ostateczne ustanowienie zarządcy masy i wydziału wierzycieli i na której można łatwo naprawić błąd popełniony przy wyborze prowizorycznych organów. Powinien pouczyć wierzycieli, że po odbytej ogólnej audyencyi likwidacyjnej im przypada podług §u 144. zadanie zająć się samodzielnie zarządem i zrealizowaniem majątku i to w regule bez interwencyi sądowej, że, co prawda, wierzyciele muszą się posługiwać w tej mierze nowowybranymi albo dotychczasowymi organami milcząco zatwierdzonymi, że jednakże te organa od tej chwili funkcyonują wyłącznie jako mandataryusze wierzycieli i pozostają pod kontrolą tychże. Należy także wierzycieli pouczyć o tem, iż ustawa daje im wszystkie potrzebne środki, by tę kontrolę w sposób skuteczny wykonywać mogli, że w szczególności ostateczne ustalenie wynagrodzenia zarządcy masy i ocenienie, czy roszczenia przez niego podniesione pozostają w stosunku do objętości i ważności jego czynności, do pilności i jego oględności, zastrzeżone jest uchwale wierzycieli w tym celu zwołać się mających (§ 161.); — że dalej w ciągu całego postępowania kon-

kursowego nawet mniejszość wierzycieli, których pretensye wynoszą razem czwartą część wogóle zgłoszonych pretensyi, może każdej chwili spowodować zwołanie zgromadzenia wierzycieli i może każdą sprawę, która zwyczajnie należy do zakresu działania wydziału, poddać pod rozstrzygnięcie wszystkich wierzycieli (§ 144. zd. ost.); — że nawet każdy pojedynczy wierzyciel konkursowy może w drodze zażaleń przeciw projektowi rozdziału po myśli §. 176. poddać badaniu współinteresowanych zajścia w administracyi, które wytyka, i że ma prawo w każdem stadyum konkursu nieregularności albo zwłoki w administracyi podać do wiadomości komisarza konkursowego, który wówczas, gdyby sam zaradzić nie zdołał, po odbytej powszechnej audyencyi likwidacyjnej zawsze będzie mógł zwołać wierzycieli i wywołać ich uchwałę, — krótko mówiąc, że autonomia wierzycieli w myśl ustawy nie jest pozorną, lecz rzeczywistą, że od korzystania z niej w znacznej części zależnym jest ich własny interes i że w rzeczywistości sami sobie przypisać muszą winę, jeżeli przez bierne zachowanie się w chwili stanowczego ustanowienia swych organów i później przez bezczynne przystawanie na wszelkie ich działania niweczą wszelkie rękojmie ustawowe, a w końcu ponoszą dotkliwe straty, którym z łatwością mogli zapobiedz.

Co się tyczy działalności sądowej w ogóle w sprawach konkursowych, to muszę jeszcze zaznaczyć, że między postępowaniem sądowo-cywilnem a sądowo-karnem wdrożonem skutkiem otwarcia konkursu ścisły pozostać musi związek, jeżeli ma być dopięty cel, do którego dąży ustawodowstwo w obu dziedzinach prawa. Tak interes gospodarstwa społecznego jak i moralności publicznej domagają się zarówno, aby postępowania konkursowego nie nadużywano do pokrycia nierzetelnych machinacyi krydataryusza i jego rodziny, zmierzających w szczególności do tego, by ukryć przed wierzycielami w rzeczywistości istniejący majątek i wierzycieli podstępnem działaniem skłonić do ugód, które nie odpowiadają rzeczywistemu stanowi majątku. — Najlepszym środkiem zapobieżenia temu jest ten, że sąd konkursowy poważnie traktować będzie swój obowiązek wykrycia stanu majątkowego za

pomocą wszystkich mu przysługujących środków i obowiązek zawiadamiania sądu karnego o wszystkiem, co temuż ułatwić może wykrycie oszukańczych machinacyi.

Żywię nadzieję, że te moje uwagi przyczynią się do wdrożenia praktyki odpowiadającej duchowi ustawy i pomogą trybunałom usunąć te wadliwości, które nowej ustawie konkursowej nie odpowiadają.

B. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 25. października 1898. Nr 32. Dz. rozp. min. spraw. o wykonaniu ustawy konkursowej.

Do wszystkich sądów.

Reskryptem ministerstwa sprawiedliwości z dnia 6. sierpnia 1874. l. 11005. zwrócono uwagę sądów na szereg momentów, które, jak się zdawało, zdolne były zapewnić ustawie konkursowej skuteczne przeprowadzenie.

Od tego czasu nie umilkły skargi na kosztowność, długi czas trwania, ociężałość i bezskuteczność przewodów konkursowych.

Jakkolwiek niejednokrotnie powodów tych wadliwości szuka się w samej ustawie, to jednak nie braknie głosów, które wskazują na głębsze, ekonomiczne powody i które równocześnie w ustawie znajdują środki nadające się do tego, by niektóre z tych wadliwości usunąć albo przynajmniej złagodzić. Jest obowiązkiem sądów poczynione w tym kierunku kroki z uwagą śledzić i wedle możności ustawę w ten sposób wykonywać, jaki odpowiada jej celowi, to jest szybkiemu i możliwie wydatnemu zaspokojeniu.

Wzywa się zatem ponownie sądy, by stosowały się do uwag w powołanym reskrypcie zamieszczonych, do których się dodaje, co następuje:

1. Kierownictwo przewodu konkursowego porucza ustawa komisarzowi konkursowemu. Przez to nie jest wcale ograniczoną autonomia przez obowiązującą ustawę konkursową przyznana wierzycielom, gdyż nie jest zadaniem komisarza kon-

kursowego sprzeciwiać się zamiarom ogółu wierzycieli albo im własną wolę narzucać. Rzeczą kierownictwa jest jednakże aparat utrzymywać w ciągłym ruchu, znać dokładnie każdorazowy stan postępowania, przedewszystkiem zaś nadzorować zarządcę masy konkursowej i starać się o to, aby wierzyciele żywy brali udział w przewodzie konkursowym.

Wedle poczynionych spostrzeżeń w wielu miejscowościach utrudniają spełnienie tego zadania dwie przeszkody, których usunięcie nie może sprawiać żadnych trudności. Jedną z nich jest brak doświadczenia i wprawy u komisarzy konkursowych.

Już w powołanym reskrypcie i potem niejednokrotnie zwracano uwagę na to, że urząd komisarza konkursowego — o ile nie musi się z powodu stosunków miejscowych tego urzędu poruczyć sędziemu powiatowemu — poruczyć należy tylko pewnym, z powodu doświadczenia przedewszystkiem do tego powołanym sędziom, w skład trybunału wchodzącym.

W pierwszym rzędzie nadawać się do tego będą tacy sędziowie, którzy już jako komisarze egzekucyjni w sądach powiatowych podobnemi czynnościami się zajmowali.

Druga przeszkoda leży w pewnem dotychczasowym tokiem czynności sądowych spowodowanem unikaniu bezpośredniego stykania się z zarządcą masy konkursowej, z wydziałem wierzycieli i zgromadzeniem wierzycieli. Ustawa konkursowa przez ostrożność zaniechała podać przepisy w tym kierunku. To pozwala komisarzowi posługiwać się najzwyklejszymi środkami, w szczególności wykorzystać środki, które dzisiejszy wiek telegrafów i telefonów daje nam do szybkiego porozumiewania się.

Należy i na to zwrócić uwagę, że w tak ważnej dla interesowanych sprawie, jaką jest często przewód konkursowy, ani godziny urzędowe, ani lokal urzędowy nie powinny stanowić przeszkody dla porozumiewania się komisarza konkursowego z wierzycielami. Jeżeli komisarze konkursowi spełnią w zupełności swe zadanie, to nie będą mogły zdarzyć się takie przypadki, w których, jak to ministerstwu sprawiedliwości w kilku przypadkach doniesiono, przez kilka miesięcy ani ze strony komisarza konkursowego, ani ze strony zarządcy masy

żadnego nie poczyniono kroku, by postępowanie konkursowe, które utknęło, znowu naprzód poruszyć.

2. Nie mniejsze znaczenie jak komisarz konkursowy ma dla przebiegu postępowania osoba zarządcy masy. Już w powołanym reskrypcie zwrócono na to uwagę, że ustawa konkursowa nie nakazuje wyłącznie prawników ustanawiać zarządcami masy. W reskrypcie tym podano warunki, wśród których wskazanem będzie ustanowić zarządcą masy prawnika, tudzież podniesiono, wśród jakich warunków odpowiedniem będzie ustanowić zarządcą masy osobę należącą do zawodu krydataryusza.

Z dystynkcyą tamże podaną zgadzają się też w ogólności sfery kupieckie.

Co prawda, w bardzo wielu przypadkach sąd przy ustanowieniu prowizorycznego zarządcy masy nie będzie miał dostatecznych podstaw do ocenienia, z jakiego zawodu wybrać należy zarządcę. Rzeczą komisarza konkursowego będzie jednakże przy audyencyach z §§ów 74. i 143. u. k. zwrócić uwagę wierzycieli na przysługujące mu prawo dowolnego wyboru zarządcy masy.

Aby sądowi w przypadkach, w których powołanie prowizorycznego zarządcy masy ze sfer nieprawniczych już przy otwarciu konkursu wyda mu się wskazane, i wierzycielom, którzy chcą wykonać swe prawo wyboru, wybór ułatwić, zaprosi się izby handlowe i przemysłowe, by sporządziły listy osób, które gotowe będą do przyjęcia tego urzędu i do spełniania tegoż są uzdolnione. Wskazanem będzie w niektórych przypadkach, aby sądy, w których siedzibie znajduje się izba handlowa i przemysłowa, zażądały od tej ostatniej wymienienia osoby, którą z pośród osób umieszczonych na tej liście w pewnym konkursie zarządcą masy ustanowić należy. To powinno nastąpić bez wygotowania wezwania w krótkiej drodze przez referenta albo pomocniczego urzędnika sędziowskiego.

3. Powszechnem jest życzenie sfer kupieckich, by interesa wierzycieli były zabezpieczone przez wybór takiego wydziału, któryby był sam interesowanym w należytem rozwikłaniu po-

stępowania. Warunki te znajdują się w miejscowościach, które nie są ogniskiem ruchu, często tylko u wierzycieli nie mieszkających w siedzibie komisarza konkursowego lub w pobliżu tegoż siedziby (§§ 75. i 84. ust. konk.). Cały szereg sądów interpretuje wyraz »albo w pobliżu« (§ 75.) w sposób odpowiadający nowoczesnym środkom komunikacyjnym. Jeżeli się zważy, że ustawa konkursowa powołując się w §ie 84. na § 75. z pewnością nie chciała przeszkodzić temu, by w rzeczywistości najbardziej interesowani dostali się do wydziału, lecz, że chciała zapewnić możliwie najprostszy kontakt wydziału z zarządcą masy i komisarzem konkursowym, to należy taką interpretacyę ustawy tylko pochwalić i polecić tym sądom, które dotychczas z tej interpretacyi nie korzystały.

Również urzeczywistnienie słusznego żądania, by powoływano do wydziału najgłówniejszych wierzycieli, utrudnia się, jeżeli z zapoznaniem w życiu kupieckiem w rzeczywistości istniejących stosunków uważa się za rzecz nie dającą się pogodzić z ustawą wybór firmy jako takiej bez oznaczenia fizycznej osoby, która ma jej imieniem występować. Jakkolwiek niewątpliwie ustawa chciała niedopuścić, by członkowie wydziału działali w wydziale przez pełnomocników, to mimo to braknie wszelkich podstaw do tego, by firmie jako takiej odmówiono zatwierdzenia i przez to wykluczono możność, by, co prawda, nie zwykli pełnomocnicy, lecz w poszczególnych przypadkach wedle stosunków każdy uprawniony do zastępstwa firmy, a więc i prokurzysta, następnie każdy od zastępstwa niewykluczony jawny spólnik, każdy członek zarządu spółki akcyjnej i t. d. w czynnościach wydziału udział brali.

Ażeby z góry zapewnić zastępstwo w wydziale wierzycieli takim wierzycielom, którzy w rzeczywistości najwięcej są interesowani, musi się postępować z wielką ostrożnością na audyencyi po myśli §u 74 u. k. Jeżeli ten przepis ustawowy mówi o wierzytelnościach »w sposób wiarogodny wykazanych«, to przez to pozostawia uznaniu sądowemu rozległą swobodę. Rzeczą komisarza konkursowego będzie starannie zebrać wszystkie wątpliwości, które podniosą jawiący się wierzyciele przeciw innym wierzycielom, omówić takowe

i, zdając sprawę sądowi konkursowemu, przedłożyć wszystkie momenta, które służą do poparcia lub obalenia tych wątpliwości. Zastanowić się będzie trzeba w szczególności nad tem, czy wierzytelności, które, opierając się na niepłatnym jeszcze wekslu, niezaopatrzonym przez krydataryusza akceptem, lecz tylko żyrem, przez to samo uchodzić mogą za »wiarogodnie wykazane«, następnie, jaki wpływ zdolnym jest wywrzeć na dopuszczenie wierzyciela do głosowania zarzut wzruszalności przeciw pewnej pretensyi podniesiony, który wydaje się na pierwszy rzut oka uzasadnionym.

Przeglądnięcie ksiąg i spisu długów przez krydataryusza przedłożyć się mających przedewszystkiem może się przyczynić do tego, by utrudnić zmyślonym wierzycielom wzięcie udziału w audyencyi z §u 74. u. k. §§ 96. i 99. u. k. dają komisarzowi i sądowi konkursowemu środki, mocą których mogą wymusić przedłożenie spisu długów przed audyencyą wyborczą, w razie potrzeby także stwierdzenie tego spisu za pomocą przysięgi. —

4. Przeglądnięcie ksiąg i spisu długów umożliwia także komisarzowi konkursowemu spowodowanie licznego uczestnictwa wierzycieli, niewątpliwie i w znacznej mierze interesowanych, przez to, że wezwie ich za pomocą osobnych wezwań.

Jeżeli § 73. ust. 2. poleca komisarzowi konkursowemu, by wzywał za pomocą osobnych wezwań tylko wierzycieli zamieszkałych w siedzibie sądu, to nie należy w tem widzieć zakazu wysyłania takich wezwań za zezwoleniem sądu konkursowego także do innych wierzycieli. Przyzwolenia takiego sąd udzielić może także generalnie bez oznaczenia osoby wezwać się mającego wierzyciela, jeżeli to przez wzgląd na towarzyszące okoliczności będzie wskazanem. Ponieważ doręczenie może nastąpić przez pocztę i w przesyłkach niepoleconych, przeto to zarządzenie nie będzie wymagało ani szczególniejszych trudów, ani straty czasu, ani kosztów.

5. Tok postępowania od audyencyi wyborczej do ogólnej audyencyi likwidacyjnej utyka często z tego powodu, że dla tej ostatniej odleglejszy termin się wyznacza, aniżeli okoliczności nakazują. Należy zważyć, czy wyznaczony dla zgłoszeń

najkrótszy czasokres trzydziestodniowy (§ 105.) przez wzgląd na połączenia kolejowe wymaga przedłużenia i czy ze względu na czas przypuszczalnie potrzebny do badania zgłoszeń nie można audyencyi likwidacyjnej wyznaczyć na krótszy termin, aniżeli ten, który § 106. jako najdłuższy oznacza.

Niektóre sądy podnoszą przeciw wyznaczeniu krótkiego czasokresu dla zgłoszeń tę okoliczność, że według ich doświadczenia zgłoszenia wielu wierzycieli bardzo późno następują; przywodzą, że ze względu na komplikacye wywołane przez likwidacyę i uwzględnienie za późno zgłoszonych wierzytelności będzie skrócenie czasokresu do zgłoszeń srodkiem iluzorycznym dla postępowania.

Z drugiej strony należy jednakże zważyć, że jest rzeczą zupełnie nieuzasadnioną, aby wierzycieli starannie i na czas pilnujących swych praw z powodu niedbalstwa innych wierzycieli narażać na niekorzyści koniecznie połączone z przewlekaniem postępowania. Jeżeli już w edykcie wyraźnie nie tylko zwykłymi z §u 67go wyjętemi słowy »dla uniknięcia ustawą konkursową zagrożonych niekorzyści« zwróci się uwagę na skutki spóźnionego zgłoszenia, w szczególności na ponoszenie kosztów postępowania likwidacyjnego (§ 123.) i na ewentualne wykluczenie od rozdziałów (§ 186.) i jeżeli sąd postara się o skutecznie szybkie nastąpienie tych skutków w szczególności przez przyspieszenie spieniężenia masy, to to bez wątpienia wpłynie skutecznie na wierzycieli w tym kierunku, by swe zgłoszenia wcześnie uczynili.

6. Do przedłużenia postępowania konkursowego dotychczas według przedłożonych ministerstwu sprawiedliwości wykazów w znacznej mierze przyczyniły się procesy o wzruszenie czynności prawnych i procesy likwidacyjne (Anfechtungs- und Bestreitungsprocesse). Procedura cywilna, która w dniu 1. stycznia 1898. rozpoczęła obowiązywać, daje możność znacznego skrócenia takich procesów. Rzeczą sądów będzie z urzędu starać się o to, by w takich procesach postępowanie odbywało się jak najszybciej. Wdrożenie i popieranie procesów o zaprzeczone roszczenia zależy, co prawda, od uznania wierzycieli; jeżeli się jednakże ich odpowiednio po-

uczy o niekorzyściach spotykających ich skutkiem zaniedbania (nieuwzględnienie przy rozdziale, jeżeli nie dowiedzie się, iż wdrożono proces, § 175., — odmówienie prawa głosowania przy ugodzie przymusowej, § 209.) i jeżeli się starać o to będzie, by te następstwa szybko i energicznie zaszły, to to z pewnością skutek odniesie.

7. Wyniki postępowania konkursowego są, jak to statystyka konkursowa stwierdza (tj. odnośnie co do konkursów zakończonych rozdziałem masy albo ugodą przymusową) w różnych okręgach sądowych bardzo nierównomierne. O ile na to wpływają okoliczności, poza postępowaniem konkursowem leżące, tego nie można łatwo zbadać. Wyraźnie jednak widzieć można, że rezultat dla wierzycieli pozostaje w stosunku odwrotnym do czasu trwania postępowania. W tem ujawnia się w praktyce potwierdzenie teoretycznej zasady, że na niekorzystny wynik oprócz innych momentów w znacznym stopniu wpływa po otwarciu konkursu szybko postępujące obniżenie się wartości aktywów.

Jest więc zadaniem sądu konkursowego, a w szczególności komisarza konkursowego, użyć wszelkich im przysługujących środków w tym celu, by albo w najkrótszym czasie doprowadzić do skutku ugodę, albo, jeżeli to jest niemożliwem, aby przyspieszyć spieniężenie i rozdział masy. Rozumie się samo przez się, że takie przyspieszenie nie śmie prowadzić do pozbycia za bezcen masy, należy się przeto w wyjątkowych przypadkach liczyć z dostatecznie uzasadnionemi życzeniami wierzycieli tej treści, by odroczono spieniężenie masy.

Z szczególniejszą starannością postąpić będzie trzeba przy rozstrzygnięciu pytania, czy czynności realizacyjne przedsięwziąć należy już przed ogólną audyencyą likwidacyjną. § 142. ust. konk. ogranicza zasadniczo w tem stadyum zarząd do wyśledzenia, zabezpieczenia i tymczasowego używania masy, pozostawia jednakże przy czynnościach realizacyjnych w ustępach 2.—4. wymienionych, a przez ustawę jako wyjątki traktowanych, taką swobodę działania, że można zupełnie skutecznie przeciwdziałać zdeprecyonowaniu masy, wynikającemu ze zwlekania. Co prawda, przez to narażony jest

komisarz konkursowy i sąd konkursowy na odpowiedzialność i organa te skłonne będą swą odpowiedzialność zmniejszyć przez to, że pozostawią rozstrzygnięcie wierzycielom, po terminie likwidacyjnym zupełną autonomię posiadającym. Ale właśnie przez to można interesa wierzycieli narazić na niebezpieczeństwo albo szkodę. Wskazanem jest zatem przez skrupulatne zbadanie okoliczności wynaleźć właściwą pośrednią drogę między zatwierdzaniem lekkomyślnych wniosków zarządcy masy a zbyt trwożliwem ocenianiem korzyści wynikających dla masy z czynności realizacyjnych. Istotną pomocą w tym kierunku będzie kontakt z wydziałem wierzycieli, ewentualnie z takimi wierzycielami głównymi, co do których pretensyi nie ma najmnieszej wątpliwości. Nie należy jednakże zapominać, że w takich przypadkach pomyślny skutek zależny będzie przedewszystkiem od szybkiego powzięcia postanowienia.

8. Oprócz deprecyacyi masy wywierają nieraz, zwłaszcza w małych konkursach, stanowczy wpływ na rezultat konkursu koszta. Ministerstwo sprawiedliwości w rozporządzeniu z 14. lutego 1897. l. 7. Dz. rozp. min. spraw.[1]) zwróciło na to uwagę. Tu należy tylko dodać, że przy sporządzaniu inwentarza zważać należy na cel i znaczenie tej instytucyi dla postępowania konkursowego.

Jeżeli już z góry są widoki, że ugoda dojdzie do skutku, to sporządzenie inwentarza wśród danych okoliczności spowoduje tylko zbyteczne wydatki; wskazanem zatem być może — o ile nie grozi niebezpieczeństwo przewleczenia postępowania — ze sporządzeniem inwentarza czekać, aż będzie można przewidzieć dalsze ukształtowanie się postępowania. Odwrotnie jednak może takie zwlekanie, trwające tygodnie lub miesiące, jak to w poszczególnych przypadkach stwierdzono, w niemożliwy sposób przewlec zrealizowanie i rozdział masy.

Także przez oszacowanie połączone z opisaniem części składowych masy można koszta sporządzenia inwentarza podnieść do wysokości niepozostającej w żadnym stosunku do

---

[1]) Rozporządzenie to przedrukowane jest wyżej na str. 190. i n.

rezultatu postępowania konkursowego i przez to cel postępowania konkursowego zniweczyć. Ustawa konkursowa uważa, co prawda, za regułę przedsięwzięcie oszacowania w połączeniu z opisaniem, postanawia jednak w §§. 93. i 94. wyjątki, które zastrzegają uchwałę w przedmiocie przedsięwzięcia oszacowania, połączonego z większą stratą czasu i kosztami, rozstrzygnięciu ogółu wierzycieli ustalonego na terminie likwidacyjnym, względnie ich wydziałowi. Czy wydatki będą większe, to zależy w części także od objętości masy. Należy zatem, ewentualnie zasiągnąwszy rady oznaczonych osób, ostrożnie rozważyć, czy i w jakich przypadkach do składu towarów stosować tesame zasady, które przykładowo § 94. stosuje do bibliotek i zbiorów sztuki.

Aby zapobiedz skargom, że zawezwani znawcy nie zawsze posiadają wiadomości potrzebne do przedmiotowego ocenienia, wskazanem będzie wśród okoliczności porozumieć się co do ich osoby z zarządcą masy i, jeżeli wydział wierzycieli już wybrano, także z tymże wydziałem.

C. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr. w przedmiocie wprowadzenia nowych formularzy dla postępowania konkursowego i zastosowania kilku postanowień ustawy konkursowej.

Do wszystkich sądów.

I.

Na podstawie zbadania formularzy używanych w różnych sądach w toku postępowania konkursowego tudzież w uwzględnieniu rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z 5. maja 1897. l. 117. Dz. u. p. (instrukcya dla sądów pierwszej i drugiej instancyi) zarządza ministerstwo sprawiedliwości, by w postępowaniu konkursowem w przyszłości formularze wymienione w załączonym spisie [1]) równomiernie we wszystkich sądach używane były.

---

[1]) Spis ten załączony jest na końcu niniejszego rozporządzenia

Co się tyczy używania tych formularzy, to mają do nich zastosowanie postanowienia rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z 7. października 1897. l. 38. Dz. rozp. min. spr. Zawiadomienia domniemanych wierzycieli i organu zastępującego władzę podatkową (§ 107. ust. konk.), dalej zakładów pocztowych, telegraficznych (§ 89. ust. konk.) i innych zakładów komunikacyjnych (rozp. min. spr z 3. kwietnia 1894. l. 11. Dz. rozp. min. spr.)[1], jakoteż inne w §ie 314. instr. sąd.[2]) wymienione zawiadomienia nastąpić w regule powinny za pomocą formularza konkursowego Nr 14. Tylko takim wierzycielom, po których nie można się spodziewać znajomości austryackiej ustawy konkursowej (zwłaszcza tym wierzycielom, którzy nie mają siedziby ani w Monarchii austro-węgierskiej, ani w Niemczech), należy doręczyć wygotowanie edyktu konkursowego.

Podobnie można także dla ogłoszenia edyktu konkursowego w innych jak urzędowych dziennikach, jeżeli należy się spodziewać dostatecznej znajomości postanowień ustawy konkursowej u wierzycieli, użyć fomularza konkursowego Nr 14.

Spis wierzycieli (form. konk. Nr 27) ma głównie służyć dla szybkiego przeglądu, dla uproszczenia zarządzeń co do doręczeń i dla ułatwienia adresowania przy doręczeniach indywidualnych. Dlatego powinien mieć zastosowanie tylko w większych konkursach. Aby swój cel osiągnął, musi być wciąż z wielką dokładnością we wszystkich rubrykach (zwłaszcza n. p. przy zmianach mieszkania) prowadzony.

II.

Oprócz tych formularzy, należy w danym przypadku w postępowaniu konkursowem używać także formularzy przewidzianych w instrukcyi sądowej[3]) i w księdze formularzy[4]). Wszelako i tu będzie należało uważać na to, iż samodzielne

---

[1]) Zob. to rozp. na str. 194.
[2]) Zob. § 314. instr. sąd. niżej w dodatku III.
[3]) Instrukcya sądowa z dnia 5. maja 1897. l. 112. Dz. u. p.
[4]) Formularienbuch zur Civilprocessordnung und Executionsordnung.

ułożenie uchwały zawsze tam jest wskazane, gdzie z istniejących formularzy korzystaćby można jedynie po niestosunkowych zmianach, wpisywaniach lub przekreślaniach.

Dla tych wezwań, które z powodu swej szczególnej treści nie nadają się do wydania osobnych formularzy konkursowych, można także w sprawach konkursowych używać w instrukcyi sądowej podanych formularzy Nr. 13. i 14. Tosamo odnosi się do zawiadomienia stron.

Z formularzy zamieszczonych w księdze formularzy wymienić należy dla przykładu formularz procesowy Nr 31., formularze egzekucyjne Nr 102., 104. i 105., jako takie, które używane być mogą w postępowaniu konkursowem.

W miejsce formularza Nr 92., przepisanego w księdze formularzy dla postępowania konkursowego, wstępuje formularz konkursowy Nr 15.

III.

Przez wzgląd na zmiany w załatwianiu czynności sądowych wprowadzone przez nową instrukcyę sądową, zarządza się, co następuje:

1. Czynności kancelaryjne dla komisarza konkursowego, jeżeli tenże jest członkiem sądu konkursowego, ma spełniać ten oddział kancelaryjny, którego obowiązkiem jest prowadzić rejestr konkursowy. Jeżeli komisarzem konkursowym jest naczelnik sądu powiatowego, to powinien czynności kancelaryjno-sądowe, z postępowaniem konkursowem w związku pozostające, przydzielić jednemu oddziałowi kancelaryjnemu, gdzie zaś takich oddziałów nie ma, jednemu organowi kancelaryjnemu. Wedle możności należy wybrać ten oddział albo ten organ kancelaryjny, któremu przydzielono załatwianie czynności kancelaryjnych dla naczelnika sądu.

2. Do czynności, które w postępowaniu konkursowem kancelarya sądowa samodzielnie, nawet bez polecenia sędziowskiego i bez zasięgnięcia uchwały sądowej ma załatwić (§§ 313. i 314. instr. sąd.) należą ponadto [1]):

---

[1]) Zob. §§ 314. i 319. instr. sąd. w dodatku III.

a) Przyjmowanie doniesień zarządcy masy w przedmiocie zakładów komunikacyjnych (jak stacyi kolejowych i żeglarskich i urzędów cłowych), które po myśli rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z dnia 3. kwietnia 1894. l. 11. Dz. rozp. min. spr. [1]) o otwarciu konkursu zawiadomić należy.

Po takiem doniesieniu sama kancelarya sądowa bezzwłocznie oznaczony zakład komunikacyjny za pomocą form. konk. Nr. 14. zawiadomi o otwarciu konkursu.

Jeżeli już w chwili otwarcia konkursu jest niewątpliwą rzeczą, że pewne stacye kolejowe albo stacye żeglugi lub urzędy cłowe będą miały przesyłki przeznaczone dla krydataryusza, to powinien sąd konkursowy zarządzić, aby zarządowi tych urzędów i stacyi doręczono uchwałę, którą otwarto konkurs.

b) Przyjmowanie do protokołu rachunków składanych przez zarządcę masy.

c) Przesyłanie zgłoszeń uczynionych w sądzie konkursowym naczelnikowi sądu powiatowego, który jest ustanowiony zarządcą masy (patrz niżej l. 14.).

d) Zwrot dokumentów — przez wierzycieli do zgłoszeń dołączonych lub na terminie likwidacyjnym przedłożonych, a nie zwróconych im w krótkiej drodze zaraz na terminie likwidacyjnym — po terminie likwidacyjnym (p. l. 16.).

e) Zawiadomienie zarządcy masy, że przeciw projektowi rozdziałowemu nie wpłynęły zażalenia z §u 179. ust. konk., albo, że skutkiem pojednania się zarzuty wniesione cofnięto — za pomocą form. konk. Nr 23.

Audyencyi w tym celu nie należy zarządzić.

3. Jeżeli wpłynie wniosek na otwarcie konkursu po myśli §u 63. albo §u 64. ust. konk. przeciw osobie lub firmie mającej siedzibę w siedzibie trybunału, powinna kancelarya z urzędu zbadać z rejestru grabieży i ze spisu imiennego do

---

[1]) Zob. str. 194.

rejestru E dołączonego, jakie egzekucye toczą się przeciw dłużnikowi (do §§. 63. i 64. ust. konk.).

4. Badania, czy istnieje majątek wystarczający na pokrycie kosztów postępowania konkursowego, należy poczynić wedle możności w krótkiej drodze przez wglądnięcie do rejestru grabieży, do ksiąg gruntowych i przedłożonych aktów egzekucyjnych (do §. 66. ust. konk.).

5. W edykcie konkursowym ma być w regule oprócz audyencyi dla wyborów oznaczonym także termin likwidacyjny. Jeżeli wówczas, gdy komisarzem konkursowym jest naczelnik sądu powiatowego, wyjątkowo potrzeba będzie porozumieć się z naczelnikiem sądu powiatowego w przedmiocie dnia i godziny audyencyi likwidacyjnej, to nastąpić to powinno w razie potrzeby w drodze telegraficznej (do §. 67. ust. konk.).

6. Poświadczenie w §ie 69. wspomniane, a tyczące się dnia przybicia edyktu konkursowego, powinien kierownik oddziału doręczeń dołączyć do oryginału edyktu (do §. 69. ust. konk.).

7. Ustanowienie komisarza odbywa się przez przesłanie oryginału uchwały, orzekającej o otwarciu konkursu, wraz z aktami. Jeżeli komisarzem konkursowym ustanowiono naczelnika sądu powiatowego, wówczas należy w aktach sądu konkursowego (§ 271. instr. sąd.) zatrzymać wygotowanie tej uchwały (do §. 70. ust. konk.).

8. Jeżeli komisarz konkursowy należy do składu sądu konkursowego, wówczas tak wglądnięcie w akta przez sąd konkursowy jak i sprawozdania komisarza konkursowego składane sądowi konkursowemu powinny się odbywać w krótkiej drodze; sprawozdanie należy składać ustnie. Jeżeli komisarzem konkursowym jest naczelnik sądu powiatowego, wówczas należy w każdym przypadku akta przesłać sądowi konkursowemu przy krótkiej notatce w oryginale bez osobnego sprawozdania. Jeżeli wyjątkowe stosunki w danym przypadku czynią koniecznem przesłanie sprawozdania, to należy je ułożyć według §u 206. instr. sąd. (do §. 71. ust. konk.).

9. Odebranie od zarządcy masy przyrzeczenia za pomocą podania ręki powinien komisarz konkursowy potwierdzić na wygotowanym dekrecie nominacyjnym przeznaczonym dla za-

rządcy masy. Dla aktów wystarczy krótka notatka (do §. 75. u. konk.).

10. Komisarz konkursowy powinien z zarządcą masy porozumiewać się, o ile możności, ustnie, w razie potrzeby sporządzając krótkie notatki dla aktów. W obszerniejszych i zawilszych konkursach można dla ułatwienia poglądu na każdorazowy stan sprawy używać arkusza korespondencyjnego, jakiego uzywają sędzia śledczy i prokurator we wzajemnym stosunku. Arkusz korespondencyjny otrzymuje liczbę porządkową, jaka mu się należy w chwili pierwszego jego użycia. Dalszych liczb porządkowych nie potrzeba umieszczać przy następnych oświadczeniach na nim napisanych (do §. 80. ust. konk.).

11. Ustanowienie komisarza sądowego do opieczętowania i sporządzenia inwentarza masy powinno nastąpić za pomocą notatki (videat N. N.) na oryginale uchwały orzekającej o otwarciu konkursu, jeżeli do czynności tej powołano komisarza konkursowego lub inny organ sądowy. Jeżeli natomiast do czynności tej powołuje się notaryusza, to ustanowienie jego następuje przez doręczenie mu wygotowania uchwały orzekającej o otwarciu konkursu (do §. 86. ust. konk.).

12. O odmówieniu złożenia przysięgi należy zawiadomić prokuratoryę państwa, przesyłając jej protokół z krydataryuszem sporządzony (do §. 99. ust. konk.).

13. Zawiadomienia po myśli §u 107. u. konk. powinien komisarz konkursowy zarządzić zaraz po ustaleniu czasokresu do zgłoszeń i terminu likwidacyjnego, jeżeli zaś ten czasokres i termin już oznaczono w uchwale orzekającej o otwarciu konkursu, to zawiadomienie to należy zarządzić zaraz po otrzymaniu tej uchwały. Zwłoka tylko wtedy jest dopuszczalna, jeżeli spisu długów jeszcze nie przedłożono (do §. 107. u. konk.).

14. Jeżeli komisarzem konkursowym jest członek trybunału, wówczas powinien oddział kancelaryjny przedłożyć temuż zgłoszenia wierzycieli.

Komisarz konkursowy powinien ewentualnie potrzebne uzupełnienie zgłoszeń o ile możności przy zastosowaniu §. 84. proc. cyw. spowodować i poczynić zarządzenia przepisane §. 110. ust. 2. i §. 111. u. konk. Jeżeli takie zarzadzenia nie

są potrzebne, to powinien komisarz konkursowy bez powzięcia uchwały jeden egzemplarz zgłoszenia wziąć do aktów, a drugi egzemplarz kazać doręczyć zarządcy masy.

Jeżeli komisarzem konkursowym jest naczelnik sądu powiatowego, to powinien oddział kancelaryjny przesłać komisarzowi konkursowemu wszystkie do sądu konkursowego nadeszłe zgłoszenia, nie wciągnąwszy ich wprzód do przeglądu aktów. Komisarz konkursowy ma ze zgłoszeniami postąpić według przepisów w poprzedzającym ustępie podanych.

Skoro skutkiem spóźnionych zgłoszeń wyznaczono szczególną audyencyę likwidacyjną (§ 123. u. konk.), to również nie należy wygotowywać osobnej uchwały co do dalszych aż do tej audyencyi nadeszłych zgłoszeń.

Wymienienie albo ustanowienie pełnomocnika do odbioru pism nie musi nastąpić zawsze, jeżeli wierzyciel nie mieszka w siedzibie urzędowej komisarza konkursowego lub w pobliżu tejże. Owszem należy odpowiednio uwzględnić nowoczesne stosunki komunikacyjne, w szczególności możność szybkiego porozumiewania się za pomocą poczty lub telegrafu (do §§. 111. i 112. ust. konk.).

15. Jeżeli nastąpi odroczenie audyencyi likwidacyjnej, to należy ustnie ogłosić termin następnej audyencyi i wedle możności nie rozsyłać wezwań na pismie (do §. 118. u. konk.).

16. Dokumenta należy stronie zwrócić w krótkiej drodze za poświadczeniem odbioru (przez notatkę na aktach). W szczególności należy dokumenta oryginalne wydać natychmiast po zamknięciu audyencyi likwidacyjnej tym wierzycielom, których wierzytelności nie są zaprzeczone.

Tym wierzycielom, których wierzytelności czy to pod względem likwidalności czy pod względem pierwszeństwa w całości lub częściowo są sporne, należy dokumenta doręczyć równocześnie z wezwaniem do złożenia stempli (form. konk. l. 18.). Jeżeli zaś stemple natychmiast na audyencyi złożono, należy dokumenta doręczyć razem z wyciągami z tabeli likwidacyjnej i z protokołu.

W regule nie zawiadamia się wierzycieli o wyniku audyencyi likwidacyjnej.

Wyjątek istnieje tylko co do wierzycieli, których pretensye pod względem likwidalności lub pierwszeństwa w całości lub w części zostały zaprzeczone i którzy na audyencyi nie zrzekli się doręczeń §em 125. u. konk. przepisanych. Tym należy w przypadku, gdy nie złożyli zaraz na audyencyi likwidacyjnej stempli, doręczyć wezwanie do złożenia potrzebnych stempli (form. konk. Nr 18.). Jeżeli termin 8-dniowy w wezwaniu tem wyznaczony upłynie bezskutecznie, to przyjąć należy, że zrzekają się wyciągu i dlatego należy wygotowania wyciągu zaniechać (do §§. 121. i 125. u. konk.).

17. Jeżeli wierzyciel wykaże się, iż wdrożył proces w przedmiocie zaprzeczonej pretensyi, to należy tę okoliczność uwidocznić w przedziałce dla »uwag« w tabeli likwidacyjnej. Osobnego zawiadomienia zarządcy masy potrzeba tylko wtedy, jeżeli nie jest stroną w procesie (do §. 129. ust. konk.).

18. Upoważnienie udzielone przez komisarza konkursowego lub sąd konkursowy do przedsięwzięcia jednej z czynności w §§ach 147. i 148. ust. konk. wymienionych należy zaopatrzyć pieczęcią sądową.

Upoważnienia samego należy udzielić w formie przepisanej do zawiadomień, powinno ono jednakże brzmieć zwięźle, np. przez to, że na wniosku komisarza konkursowego umieści się wyrazy:

»Dozwala się

......, dnia ....«.

IV.

Wreszcie zwraca się uwagę komisarzy i zarządców masy konkursowej na następujące okoliczności:

1. Protokoły likwidacyjne zdradzają nieraz zbyteczną rozwlekłość. Według §u 115. ust. konk. powinien protokół o poszczególnych pozycyach zawierać tylko niezbędne daty. Wystarczy zatem w regule co do niezaprzeczonych pretensyi zaznaczyć, iż pretensye w tabeli likwidacyjnej pod liczbą tą a tą zamieszczone są niesporne.

Protokół likwidacyjny nie ma być odpisem tabeli likwi-

dacyjnej, lecz owszem w protokole należy się w znacznej mierze powoływać na tabelę likwidacyjną. W przypadkach pojedynczych można zamiast sporządzenia osobnego protokołu likwidacyjnego zanotować w tabeli zgłoszeń czas, w którym się termin likwidacyjny odbył, i osoby, które się na terminie zjawiły, i równocześnie wpisać w odnośne przedziały tabeli tej oświadczenia zarządcy masy i obecnego krydataryusza. Jeżeliby trzeba wydać po myśli §u 121. ust. konk. wyciąg z protokołu w ten sposób sporządzonego, to należy w nim umieścić uwagę odnoszącą się do odbytego posłuchania likwidacyjnego i uwidocznić okoliczność, czy krydataryusz był obecny na audyencyi.

Tabelę likwidacyjną należy sporządzić z możliwie największą starannością, zwłaszcza, że ona ma niejako przedstawiać inwentarz długów. Celem utrzymania potrzebnej przejrzystości należy w konkursie założyć tylko jednę tabelę likwidacyjną, którą wciąż uzupełniać należy. Należy zatem przy każdej klasie wierzycieli konkursowych pozostawić wolne miejsce potrzebne do późniejszych wpisów.

2. Ustalenie wynagrodzenia zarządcy masy następuje według §u 161. ust. konk. za pomocą uchwały wierzycieli na wniosek wydziału wierzycieli i komisarza konkursowego. Aby oba na ostatku wymienione organa mogły swe wnioski sumiennie uczynić, będzie w regule wskazanem, aby udzieliły sobie nawzajem do wiadomości powody, na których opierają swe wnioski, i wzięły je wspólnie pod rozwagę. Najprostszą drogą do osiągnięcia tego celu będzie zwołanie przez komisarza konkursowego posiedzenia wydziału. Wzięcie udziału w tem posiedzeniu przez zarządcę masy będzie tylko wtedy wskazane, jeżeli potrzebnem będzie do udzielenia wyjaśnień. Ministerstwo sądzi, że nie da się to pogodzić ze stanowiskiem zarządcy masy, by na tem posiedzeniu przewodniczył, ponieważ on sam jest interesowany w przedmiocie obrad.

Z wielu stron polecają jako środek potanienia i przyspieszenia postępowania konkursowego, by zarządcy masy płacono ryczałtowe wynagrodzenie, pozostające w stosunku do wartości aktywów albo sumy uzyskanej z realizacyi masy.

Ten sposób wynagrodzenia zarządcy masy będzie można w niektórych przypadkach w ten sposób wprowadzić, że w czasie, kiedy już będzie można w przybliżeniu ocenić pracę potrzebną do rozwikłania konkursu, komisarz konkursowy i wydział wierzycieli porozumią się z zarządcą masy co do tego, jaką stopę ryczałtową ze względu na objętość i ważność czynności przyjmą za podstawę swych wniosków z §u 161. u. konk.

3. Bank austro-węgierski podał do wiadomości ministerstwa sprawiedliwości, że nie wszystkie sądy należycie pojmują i stosują postanowienia trzeciego ustępu artykułu 97.[1]) przywileju bankowego z dnia 27. czerwca 1878. Dz. u. p. l. 178. względnie z dnia 21. maja 1887. l. 51. Dz. u. p. i z dnia 21. września 1899. l. 176. Dz. u. p.

Ten ustęp zawiera postanowienie, że w razie otwarcia konkursu do majątku właściciela pieniędzy lub efektów znajdujących się w Banku jest obowiązkiem zarządcy masy zawiadomić o tem Bank przez właściwy sąd i podać do wiadomości Banku te osoby, które mają prawo rozporządzać tymi pieniądzmi i efektami. Zaniechanie tego zawiadomienia zwalnia Bank od wszelkiej odpowiedzialności za szkodę z tego dla masy ewentualnie wyniknąć mającą. Będzie zatem obowiązkiem zarządców masy zaraz po ich zamianowaniu na podstawie poczynionych badań donieść do ich wiadomości doszłe okoliczności w przedmiocie pieniędzy lub efektów na rzecz krydataryusza w Banku złożonych.

Komisarz konkursowy powinien w każdym przypadku, kiedy można przypuszczać, iż w Banku złożone są pieniądze lub efekta na rzecz krydataryusza, zwrócić uwagę zarządcy masy na tę okoliczność przy tegoż zamianowaniu albo przy odebraniu przyrzeczenia przez podanie ręki.

Jeżeli takie zawiadomienie nastąpiło, to należy natychmiast donieść Bankowi o otwarciu konkursu, przesyłając mu egzemplarz uchwały orzekającej o otwarciu konkursu, lub za pomocą formularza konkursowego Nr 14.

---

[1]) Zob. str. 194.

4. Na podstawie spostrzeżeń w ostatnich latach poczynionych doszło ministerstwo sprawiedliwości do przekonania, że komisarze konkursowi nie we wszystkich przypadkach w kierownictwie postępowania konkursowego rozwijają taką energię, jaką ustawa na nich nakłada i na którą wskazuje punkt pierwszy rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z d. 25. października 1898. l. 32. Dz. rozp. min. Komisarze konkursowi powinni zawsze pamiętać, że na nich spada współwina, jeżeli skutkiem opieszałości zarządcy masy lub obojętności wierzycieli przewleka się ukończenie postępowania konkursowego. Jest rzeczą komisarza konkursowego rozbudzić i podtrzymywać żywe zainteresowanie wierzycieli dla przebiegu postępowania konkursowego. To osiągnie się najlepiej w ten sposób, iż unikać się będzie wszelkiego zastoju w ciągu postępowania.

Spis formularzy wprowadzonych dla postępowania konkursowego rozporządzeniem ministerstwa sprawiedliwości z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spr.

Oznaczenie formularza	Paragraf ustawy konkursowej	Nr formularza
Zezwolenie na otwarcie konkursu.	62, 63, 64, 67, 68, 198, 199, 204.	1.
Wyznaczenie audyencyi na skutek wniosku o otwarcie konkursu.	63	2.
Zezwolenie na wniosek o otwarcie konkursu jako przystąpienie do już wdrożonego postępowania konkursowego.	63 ustęp 1.	3.
Odezwa do innego sądu powiatowego o przysłanie aktów egzekucyjnych.	66	4.
Oddalenie wniosku na otwarcie konkonkursu	66	5.

Oznaczenie formularza	Paragraf ustawy konkursowej	Nr formularza
Edykt w przedmiocie otwarcia konkursu masy.	67, 202, 203	6.
Ustanowienie tymczasowego zarządcy masy.	73	7.
Ogłoszenie zamianowania (zatwierdzenia) wybranego zarządcy masy i jego zastępcy.	74	8.
Zatwierdzenie, uwolnienie, usunięcie dotychczasowego, zamianowanie nowego zarządcy masy i jego zastępcy.	74, 80, 143	9.
Ustanowienie wydziału wierzycieli.	84	10.
Wyznaczenie audyencyi dla powzięcia uchwały w sprawach zarządu konkursowego.	85, 144, 146	11.
Wezwanie do przedłożenia wykazu majątku i długów.	96	12.
Wyznaczenie audyencyi dla złożenia przysięgi wyjawienia.	97	13.
Zawiadomienie znanych wierzycieli o otwarciu konkursu.	107, 73 ustęp 2	14.
Protokolarne zgłoszenie w konkursie.	108—112	15.
Tabela zgłoszeń.	113, 115	16.
Wyznaczenie dodatkowej audyencyi likwidacyjnej.	123	17.

Oznaczenie formularza	Paragraf ustawy konkursowej	Nr formularza
Wezwanie wierzyciela, którego wierzytelność jest sporna, do złożenia marki stemplowej.	125	18.
Obwieszczenie celem zawiadomienia wierzycieli w przedmiocie badania rachunków.	149	19.
Uchwała znosząca konkurs.	154, 158, 189, 235	20.
Obwieszczenie zwołujące wierzycieli konkursowych.	161	21.
Wyznaczenie audyencyi rozdziałowej.	176	22.
Zawiadomienie zarządcy masy o braku lub o odpadnięciu zarzutów przeciw planowi rozdziału.	179	23.
Wezwanie do przedłożenia bilansu.	195	24.
Wyznaczenie audyencyi w sprawie ugody przymusowej.	207, 214	25.
Wyznaczenie audyencyi celem ustalenia prawa głosowania na rozprawach ugodowych.	210	26.
Spis wierzycieli.	—	27.

D. **Reskrypt ministerstwa sprawiedliwości z dnia 17. maja 1902. l. 296. Dz. rozp. min. spr. do sądów w Galicyi i Bukowinie w przedmiocie wykonania przepisów ustawy konkursowej** [1]).

1. Ustanowienie i nadzorowanie komisarza konkursowego.

Skuteczny przebieg i ekonomicznie korzystny rezultat postępowania konkursowego zależy, jak to zarząd sprawiedliwości już niejednokrotnie z naciskiem zaznaczył, w pierwszym rzędzie od indywidualności komisarza konkursowego i od jego świadomego celu współdziałania z wybranymi funkcyonaryuszami konkursowymi (zarządcą masy i wydziałem wierzycieli) i ogółem wierzycieli.

Dlatego należy ustanowić komisarzem konkursowym przy trybunałach tylko takich sędziów, którzy do tego urzędu szczególniej się nadają z powodu posiadanej przez nich znajomości stosunków kupieckich i z powodu nabytego przez nich zwłaszcza w charakterze komisarzy egzekucyjnych doświadczenia. Ponieważ ta działalność wymaga zwrócenia uwagi na indywidualne stosunki każdego poszczególnego przypadku i wykorzystania spostrzeżenia zrobionego w jednym konkursie przy załatwieniu innych przypadków, przeto należy unikać rozdzielenia tych czynności między więcej referentów, jak jest koniecznem przez wzgląd na ogół czynności. Nadto nie należy komisarza konkursowego obciążać innemi czynnościami, aby mógł całkiem się oddać swemu zadaniu.

W konkursach otwartych w okręgach sądów powiatowych, znajdujących się poza siedzibą sądu konkursowego,

---

[1]) Dla Galicyi mają znaczenie następujące postanowienia:
W hali licytacyjnej w Krakowie (Lwowie) można sprzedać ruchomości znajdujące się w obrębie gminy miasta Krakowa (Lwowa), a należące do masy konkursowej, jeżeli postępowanie konkursowe toczy się w sądzie tutejszokrajowym a sprzedaż odbyć się ma w sposób przepisany w postępowaniu egzekucyjnem (§ 3. rozp. min. spr. z 10. grudnia 1902. l. 228. Dz. rozp. min. spr. i § 2. rozp. min. spr. z 10. stycznia 1903. l. 11. Dz. rozp. min. spr.

mianuje się obecnie prawie wyłącznie naczelników sądów powiatowych komisarzami konkursowymi, chociaż nieraz przeciw tego rodzaju postępowaniu ważne zachodzą wątpliwości. Wedle §u 72. ust. konk. głównym warunkiem tego wyjątkowego zarządzenia jest znaczna odległość miejsca zamieszkania krydataryusza od sądu konkursowego. Czy odległość jest znaczna, to nie tyle zależy od bezwzględnej odległości jak od środków komunikacyjnych łączących odnośne dwie miejscowości. Jako dalszy warunek ustanowienia komisarzem konkursowym sędziego powiatowego podaje § 72. ust. konk. tę okoliczność, iż takie ustanowienie będzie wskazanem ze względu na przyspieszenie postępowania konkursowego. Jeżeli majątek konkursowy łatwo się da przenieść, jeżeli większa część wierzycieli mieszka w siedzibie sądu konkursowego, jeżeli zrealizowanie masy będzie korzystniejszem w większej miejscowości, wówczas byłoby błędnem i sprzecznem z przepisem §u 72. ust. konk. przeniesienie punktu ciężkości postępowania konkursowego do sądu powiatowego, w okręgu którego krydataryusz ma swe miejsce zamieszkania, a wynikałoby stąd opóźnienie ukończenia konkursu i podrożenie postępowania.

Jeżeli jednakże zachodzą warunki ustanowienia sędziego powiatowego zarządcą masy, to musi tenże w tensam sposób spełniać swe obowiązki, jak komisarz konkursowy urzędujący w siedzibie sądu konkursowego, a urzędowanie jego nie śmie być spełniane bez inicyatywy i ograniczać się do szablonowego zdawania sprawy sądowi konkursowemu. Tego rodzaju komisarz konkursowy będzie miał często trudniejsze zadanie niż komisarz w siedzibie sądu konkursowego, ponieważ nieraz będzie miał do pomocy zarządcę masy i członków wydziału wierzycieli mniej zdolnych i mniej obeznanych z tokiem czynności. W przypadkach takich musi sam komisarz konkursowy dać impuls do zrealizowania masy, wskazywać organom zarządu sposób działania, krótko mówiąc: w znacznej części przejąć na siebie zadanie organów zarządu przez popieranie ostatnich. Sądy konkursowe muszą uważnie kontrolować działalność komisarza konkursowego i w razie potrzeby wskazać komisarzowi konkursowemu drogę, po której osiągnąć można

celowe i do szczególnych stosunków danego przypadku dostosowane rozwikłanie przewodu konkursowego.

W takich przypadkach, w których naczelnik sądu powiatowego jako komisarz konkursowy wedle poczynionych spostrzeżeń wymaga ciągłego kierownictwa i pouczania, wskazanem jest (za przykładem pewnego trybunału) polecić komisarzowi konkursowemu, aby co miesiąc przesłał akta konkursowe (w sztywnej okładce) bez relacyi. Trybunał zwróci je natychmiast i to, jeżeli nie ma powodu do poczynienia uwag, również bez pisma.

Od sędziowskiego rozstrzygnięcia senatu konkursowego zależnem będzie rozwiązanie kwestyi, czy komisarzem konkursowym poza siedzibą trybunału może być ustanowiony tylko naczelnik sądu powiatowego, czy też, przez wzgląd na zmianę w organizacyi sądów powiatowych wprowadzoną §em 24. ust. o org. sąd., także inny sędzia samoistny (zwłaszcza komisarz egzekucyjny), gdy za tem przemawiają względy utylitarności.

2. Opieczętowanie masy.

We wielu sądach uwzględnia się przy opieczętowaniu masy tylko moment mechaniczny w sprzeczności z postanowieniami ustawy konkursowej i ekonomicznem znaczeniem tej czynności. § 87. ust. konk. żąda od delegata sądowego, któremu powierzono opieczętowanie masy, aby zabezpieczył nie tylko majątek do masy konkursowej należący, ale także księgi i notatki krydataryusza odnoszące się do »zarządu majątku«. Te dokumenta dostarczają w regule komisarzowi konkursowemu i sądowi konkursowemu cennego materyału do ustalenia stanu czynnego i biernego masy. Nie we wszystkich przypadkach będzie zatem wskazanem oddać natychmiast księgi i notatki w przechowanie zarządcy masy i pozbyć się w ten sposób najważniejszych środków oryentowania się. Przeciwnie delegat sądowy musi z jednej strony z wielką energią starać się o to, by te dokumenta wydostać, z drugiej strony zaś starać się o to, by z przestrzeganiem granic taktu sam poinformował się w przedmiocie istniejących praw zastawu i roszczeń

osób uprawnionych do żądania zwrotu rzeczy, zaległych podatków, czynszów najmu, w szczególności zaś także co do istnienia w innem miejscu przedmiotów majątkowych do masy należących i w ten sposób wytworzyć sobie jasny obraz co do majątku później spisać się mającego i przez to samo także umożliwić wyrobienie sądu, czy już w tem stadyum nie będzie wskazanem uchylenie konkursu wedle §u 154. ust. konk.

3. Sporządzenie inwentarza i oszacowanie.

Już w rozporządzeniu ministerstwa sprawiedliwości z 14. lutego 1897. l. 7. Dz. r. m. spr. [1]) zwrócono uwagę na to, jakby czynność inwentaryzacyjną urządzić należało, aby nakład w czasie i gotówce pozostawał w pewnym stosunku do wartości masy. Przytem nie wolno zapomnieć o celu oszacowania, jakim jest uzyskanie możliwie dokładnych podstaw do ocenienia wartości masy. § 98. ces. pat. z 9. sierpnia 1854. l. 208. Dz. u. p, na który się § 86. ust. konk. powołuje, nakłada na delegata sądowego obowiązek dokładnego poinformowania się przy sporządzeniu inwentarza co do stanu majątku przez badanie pism i znalezionych dokumentów, przez własne oglądnięcie dóbr i nieruchomości, przez przesłuchanie interesowanych i za pomocą innych stosownych środków.

W spełnianiu tego obowiązku nie może delegat sądowy przy sporządzeniu inwentarza konkursowego zadowolić się mechanicznem spisaniem i przyswojeniem sobie dat podanych mu przez znawcę. Jego obowiązkiem będzie, zwłaszcza, gdy chodzi o oszacowanie składu towarów, z wszelką dokładnością dokonać ciążących na nim badań. Jeżeli chodzi o skład towarów, to delegat sądowy powinien stanowczo żądać od krydataryusza faktury odnoszącej się do towarów objętych inwentarzem, ponieważ w takim przypadku w regule ceny podane we fakturze dają dostateczną podstawę do przyjęcia wartości towarów. Jeżeli znawca nie uważa za wskazane przyjąć wartość według ceny podanej we fakturze, wówczas starać się

[1]) Rozporządzenie to przedrukowane jest na str. 190.

będzie należało o to, aby podał powody mniejszej wartości (np. przy towarach, które wyszły z mody albo od dłuższego czasu sprzedane nie zostały, albo które podlegają zepsuciu i t. d.), i aby te powody w protokole wpisano. Dla zoryentowania się wierzycieli co do stanu masy tudzież celem ułatwienia im kontroli postępowania wskazanem będzie w każdym przypadku, gdzie będzie można wypośrodkować ceny podane w fakturze, podać te ceny w jednej rubryce, w drugiej rubryce zaś cenę jednostki przyjętą ostatecznie za podstawę oszacowania, a w trzeciej rubryce ogólną wartość oszacowanej pozycyi towarów.

Ponieważ spieniężenie składu towarów w konkursie bardzo często następuje w formie ryczałtowej sprzedaży, przeto wskazanem będzie zaraz przy oszacowaniu ustalić, przy jakim opuście procentowym w przybliżeniu będzie można sprzedać ryczałtowo cały skład towarów. W ten sposób daje się każdemu wierzycielowi konkursowemu z jednej strony przez wglądnięcie w akt oszacowania możność poznania podstaw, na których oparte są cyfry szacunkowe, i spowodowania ewentualnego sprostowania błędnych dat w drodze przedstawienia u komisarza konkursowego, z drugiej strony zaś umożliwia się wierzycielom konkursowym nadzorowanie ewentualnej ryczałtowej sprzedaży tudzież przygotowanie się do ewentualnego brania udziału w realizacyi za pomocą współlicytowania lub wnoszenia ofert.

Rozumie się samo przez się, że staranny wybór znawcy daje najlepszą rękojmię, iż wartość masy należycie ocenioną zostanie. Przy wyborze znawców należy dlatego na to uważać, by wybrać się mający znawca posiadał specyalne do oszacować się mających przedmiotów potrzebne wiadomości zawodowe i aby się zawsze odznaczał sumiennością i bezstronnością i był niedostępnym dla wpływów z jakiejkolwiek strony.

W razie potrzeby powinien się komisarz konkursowy co do tego porozumieć z zarządcą masy, a w miejscowości, gdzie istnieje izba handlowa i przemysłowa, porozumieć się z tą izbą.

Komisarz konkursowy powinien dbać o to, by tych wskazówek przestrzegano także w tych przypadkach, gdy nie sam przedsiębierze inwentaryzacyę i oszacowanie.

§em 91. przepisane wezwanie zarządcy masy do interwencyi nie śmie być tylko formalnością. Postanowienie to zmierza do tego, aby umożliwić mu spełnienie nałożonego nań w §ie 76. obowiązku wypośrodkowania czynnego i biernego stanu masy. Przez to samo powstaje dlań także obowiązek popierania komisarza sporządzającego inwentarz w staraniu o wypośrodkowanie rzeczywistości. Każda inna forma współdziałania zarządcy masy przy sporządzeniu inwentarza, w szczególności wysłanie zastępcy zarządcy masy do inwentaryzacyi jest z jego strony krokiem bezcelowym, na co komisarz konkursowy przynajmniej przy postawieniu wniosku na ustalenie wynagrodzenia zarządcy masy (§ 161. ust. konk.) zwrócić powinien uwagę.

Pomimo przepisu §u 91. ust. konk. tej treści, iż sporządzenie inwentarza nastąpić powinno z możliwym pospiechem, tudzież pomimo, że w rzeczonem rozporządzeniu ministerstwa sprawiedliwości przypomniano, aby przy sporządzeniu inwentarza czas możliwie wykorzystano, zachodzą jeszcze przypadki, w których czynności inwentaryzacyjne w chwili audyencyi likwidacyjnej nie były ukończone. Ten tak często polecany pospiech, od którego często zależy utrzymanie żywego zainteresowania po stronie wierzycieli, ponownie się sądom przypomina. Podania o zakreślenie terminu do przedłożenia inwentarza należy w każdym razie ściśle oceniać co do ich uzasadnienia. Jeżeli u delegata sądowego z przyczyn osobistych zajdzie zwłoka w rozpoczęciu lub dalszem prowadzeniu inwentaryzacyi, to będzie należało rozważyć, czy nie oddać tych czynności innemu delegatowi sądowemu.

4. Wierzytelności masy.

Po myśli §u 106. ces. pat. z 9. sierpnia 1854., mającego wedle §u 86. ust. konk. zastosowanie także w postępowaniu konkursowem, należy wówczas, gdy znajdą się księgi handlowe, fabryczne i przemysłowe, księgi te w razie potrzeby przy zawezwaniu zaprzysiężonych znawców zamknąć i wciągnąć do inwentarza stan msjątkowy w ten sposób oznaczony.

Zarządzenia takiego nie musi uczynić delegat sądowy, który sporządza inwentarz i przeprowadza oszacowanie majątku konkursowego. Dopiero wyniki spisu majątku i długów przez krydataryusza przedłożonego wedle §u 96. ust. konk. albo w przypadku konkursu kupieckiego wyniki bilansu ustalonego według §§ów 205. i 206. ust. konk. w szczególności nadają się do wykazania przypuszczalnej wartości wierzytelności i umożliwiają ocenę, o ile należy wdrożyć kroki sądowe celem ściągnięcia niezapłaconych wierzytelności.

Obowiązkiem komisarza konkursowego jest zbadać księgi handlowe odebrane przy opieczętowaniu masy i księgi te albo samemu albo przez znawcę zaprzysiężonego zamknąć. Przytem nie wolno zapomnieć, że o ile zamknięcie ksiąg następuje przez znawcę, działalność znawcy ograniczy się jedynie do formalnego zamknięcia ksiąg, i że ta działalność nie śmie przemienić się w badanie ksiąg, jakiego domaga się dla celów postępowania karnego.

Naturalnem następstwem przedsięwziętych badań będzie, że wierzytelności czynne na podstawie ksiąg handlowych albo w braku ksiąg handlowych na podstawie zapisków albo wyjaśnień krydataryusza wypośrodkowane należy spisać i przedewszystkiem przesłuchać krydataryusza w przedmiocie dobroci, miejsca pobytu dłużnika i innych okoliczności stanowczych dla oceny ściągalności. Rezultat dochodzeń należy zanotować raz na inwentarzu, powtóre w spisie wierzytelności przy każdej poszczególnej pozycyi.

Dla takiego spisu może służyć na następnej (409) stronicy zamieszczony formularz.

O rezultacie tych dochodzeń należy zawiadomić zarządcę masy i w razie potrzeby uzupełnić przez zasięgnięcie dalszych wiadomości. Przez to uzyska się podstawę do tego, by komisarz konkursowy w porozumieniu z zarządcą masy mógł ustalić, jak w przedmiocie ściągnięcia poszczególnych wierzytelności postąpić należy, aby uniknąć niepotrzebnych kosztów i nie przesądzać ostatecznej decyzyi wierzycieli w sposób niekorzystny dla ekonomicznego rezultatu konkursu.

Przy małych wierzytelnościach czynnych i w miejskich konkursach w siedzibie sądu powiatowego będzie można ze skutkiem korzystać z wezwania do sądu po myśli §u 433. proc. cyw. Jeżeli się również o to postara, aby wedle możności i krydatarysz na tej audyencyi był obecny, wówczas postępowanie takie uczyni bez wątpienia zbędną wielką ilość procesów i kosztów.

„Spis
wierzytelności czynnych masy konkursowej ....

Pozycya Nr	Imię i nazwisko dłużnika	Miejsce zamieszkania dłużnika	Suma		Uwaga co do ściągalności	Uwaga
			K.	hl.		
1	N. N.	X	200	—	ściągalna	zaskarżona do l. cz.
2	N. N.	Y	2	50	nieściągalna	należy upomnieć
3	N. N.	Z	50	—	wątpliwa	należy upomnieć

Suma wierzytelności ściągalnych .....
Suma wierzytelności nieściągalnych .....
Wartość nominalna wierzytelności .....«

5. Sposób kierownictwa i nadzorowania wykonywanego przez komisarza konkursowego.

Komisarz konkursowy i sąd konkursowy musi w ciągu całego trwania postępowania konkursowego mieć na oku zarząd i zrealizowanie masy konkursowej.

Dopóki ogólna audyencya likwidacyjna się nie odbyła, dopóty powinien się zarząd w regule ograniczyć do wypośrodkowania, zabezpieczenia i tymczasowego używania masy (§ 142.). Wyjątkowo okaże się jednakże i w tem stadyum konieczność zrealizowania pewnych przedmiotów majątkowych. Ingerencya, jaką ustawa (§ 147.) w tym względzie przyznaje komisarzowi konkursowemu, nakłada na ostatniego obowiązek dokładnego poinformowania się o wszystkich tu należących okolicznościach. Cel ten osiągnąć można najlepiej w ten sposób, iż komisarz konkursowy zaraz po ustanowieniu zarządcy masy i członków wydziału wierzycieli (§ 74. ust. konk.) zwoła wybranych na posiedzenie, pod jego przewodnictwem odbyć się mające, poda do ich wiadomości rezultat ustalenia stanu czynnego i biernego i omówi z nimi program czynności realizacyjnych, jaki będzie w danym przypadku wskazany. Przy tem omówieniu należy także poruszyć kwestyę, czy i o ile przystąpić należy do wdrożenia procesów lub kroków egzekucyjnych przeciw dłużnikom masy. Cennych punktów oparcia dostarczą tu dochodzenia przez komisarza konkursowego poczynione, notatki zrobione w spisie wierzytelności czynnych, uwagi przyzwanego krydataryusza tak, aby z jednej strony nie wdrażać bez celu i niepotrzebnie kosztownych kroków, z drugiej strony zaś, aby nie zaniedbano poczynić pewnych kroków ze szkodą dla masy.

Także w dalszym toku postępowania obecność komisarza konkursowego na posiedzeniach wydziału wierzycieli przyczyni się do tego, iż omówione zostaną w toku będące kwestye odnoszące się do zarządu i realizacyi masy.

Po ogólnej audyencyi likwidacyjnej nie jest, co prawda, komisarz konkursowy z ustawy (§ 144.) powołany do wywierania stanowczego wpływu na zrealizowanie masy i do wydawania odnośnych poleceń (Orzeczenie Sądu Najwyższego z 14. grudnia 1899. l. 17757. w zbiorze urzędowym Nr 383.). Jednakże jak dawniej tak i teraz ma wedle §u 70. ust. konk. kierować postępowaniem i nadzorować czynności urzędowe osób, którym powierzono zarząd majątku, w szczególności wedle §u 80. ma mieć na oku stan czynności i z urzędu

zasięgać odnośnych wyjaśnień. Do tego potrzeba nie tylko ciągłego (najlepiej ustnego) znoszenia się z zarządcą masy i wydziałem wierzycieli, lecz także w razie potrzeby spowodowania uchwał wierzycieli.

6. Szybkie załatwienie spraw konkursowych.

Doświadczenie uczy, że długie trwanie niektórych konkursów, które z powodu wciąż dalej postępującej utraty wartości aktywów, utraty odsetek i naróśnięcia kosztów administracyjnych jest jedną z najważniejszych przyczyn niekorzystnych rezultatów, po części zawinione jest także tem, iż pomocy prawnej nie szybko się udziela, że nienależycie odwleka się załatwienie środków prawnych i że władze, które biorą udział w postępowaniu konkursowem, dopuszczają się zwłoki.

Wszystkie sądy, które mają załatwiać czynności pozostające w związku z postępowaniem konkursowem, wzywa się przeto, aby w tych czynnościach z największym pospiechem postępowały. Przeciw opieszałości innych władz powinien komisarz konkursowy szukać pomocy za pośrednictwem przełożonego prezydyum sądu.

DODATEK III.

Przepisy rozporządzenia min. spr. z 5. maja 1897. l. 117. Dz.. u p. zawierającego nową instrukcyę dla sądów pierwszej i drugiej instancyi, odnoszące się do spraw konkursowych[1].

1. *Rejestr konkursowy.*

§ 224.

Przy trybunałach pierwszej instancyi prowadzić się będzie . . .

rejestr S dla konkursów (podług formularza Nr 40.)[2] . . .

§ 241.

Rejestr S przeznaczony jest zarówno na kupieckie jak i na wszelkie inne konkursa, a prowadzić się będzie przy trybunale także względem takich konkursów, w których funkcye komisarza konkursowego pełni naczelnik lub sędzia samoistny sądu powiatowego.

Konkurs do majątku spółki jawnej, spółki komandytowej lub spółki komandytowej na akcye i konkurs do majątku prywatnego każdego ze spólników osobiście odpowiedzialnych zaciągnięte będą pod osobnemi liczbami rejestrowemi.

---

[1]) Niektóre drobniejsze przepisy instrukcyi sądowej przytoczone są w uwagach do poszczególnych §§ów ustawy konkursowej.

[2]) Formularz ten podany jest niżej.

Do przedziału 5. wciągnąć należy odmówienie z powodu niewłaściwości sądu lub dla braku którego z prawnych warunków otwarcia konkursu (§§ 62.—66. ordynacyi konkursowej). Przedziału 8. używa się zwłaszcza wtedy, gdy wniosek na otwarcie konkursu zostanie cofnięty albo dłużnik umrze podczas postępowania konkursowego i t. p.

Zmiany w osobie komisarza konkursowego, zarządcy masy lub jego zastępcy uwidocznia się w przedziałach 9. i 10. przez wpisanie nazwiska nowego komisarza konkursowego, zarządcy masy lub zastępcy. Zarazem należy przekreślić kolorowym ołówkiem nazwiska dawnych funkcyonaryuszy.

Przedziały 5. do 8. i 11. do 16. wypełnia się przez wpisanie daty uchwały sądowej w mowie będącej.

Z powodu żądania otwarcia konkursu opartego na przepisie §u 63. ordynacyi konkursowej następuje wpis do rejestru S dopiero wtedy, gdy wskutek takiego żądania sąd orzeknie otwarcie konkursu. Dzień, w którym to się stało, podany będzie w przedziale »dzień wejścia«.

§ 245.

... Wnioski na otwarcie konkursu wedle §u 63. ordynacyi konkursowej... wciąga się do rejestru Nc.

§ 254.

Do rejestru (S — nie zaś Nc) prowadzić się będzie alfabetyczny spis imienny zawierający nazwiska krydataryusza i sygnaturę aktów.

§ 255.

Zaciąganie do spisu imiennego ma się odbywać zaraz łącznie z pierwszym wpisem do rejestru.

Spisy imienne zakładane będą w miarę objętości poszczególnych rejestrów na stosowny szereg lat; należy je trzymać oddzielnie od rejestrów i zaopatrzyć tytułem »spis imienny« czytelnie wypisanym. Nową księgę spisu imiennego wolno zakładać tylko z początkiem rocznego okresu czynności; skoro nową księgę otwarto, nie wolno już zapisywać do dawnej księgi.

2. *Akta konkursowe.*

§ 269.

Takie wnioski na dozwolenie egzekucyi lub czynności egzekucyjnych ku zabezpieczeniu wierzytelności pieniężnych, dla których pewien sąd jest właściwym li tylko jako . . . sąd konkursowy (§ 4. l. 4. ord. egz.), składane będą do aktów . . . konkursu, na których żądanie egzekucyi się opiera . . .

Jeśli jako sąd egzekucyjny działa tensam sąd, przed którym toczyło się postępowanie tworzące podstawę danego tytułu egzekucyjnego, należy równocześnie z wnioskiem egzekucyjnym założyć odrębne akta egzekucyjne.

§ 270.

Do aktów . . . konkursowych używane będą okładki podług formularza Nr 57.

Na zgłoszenia, repartycye lub rozprawy w przedmiocie ugody przymusowej można zakładać osobne księgi [1]) aktów, gdyby inaczej akta zbyt wielkie rozmiary przybrać musiały; na grzbiecie aktów lub okładce należy w takim razie podać także treść księgi, np. Księga II., zgłoszenia; Księga III., rozprawy nad ugodą przymusową itd.

Do aktów . . . konkursowych dodany będzie spis treści według formularza Nr 58. (przegląd aktów, arkusz przeglądowy, dziennik), do którego wchodzące podania natychmiast po oddaniu do kancelaryi sądowej (oddział kancelaryjny), inne zaś do aktów składane pisma według czasu, w jakim powstały, wciągane być mają. W spisie należy przy poszczególnych podaniach wyrazić ilość załączek. Inne szczegóły tyczące się załączek (rodzaj, treść, jakość itd.) są wykluczone. Spis ten musi być prowadzony bez zaległości, tak, iżby w każdej chwili dawał zupełny i pewny przegląd obecnego stanu sprawy i wszystkiego, co w niej zarządzić potrzeba. Piąty przedział tego spisu

---

[1]) Należy jednakże prowadzić tylko jeden arkusz przeglądowy; pisma, które wpłynęły, otrzymują bieżący numer porządkowy według arkusza przeglądowego i należy je tylko według ich szczególnego rodzaju osobno złożyć.

służyć może sędziemu do notowania wydanych poleceń, oczekiwanych wniosków, oznajmień itd.

§ 271.

Jeśli komisarz konkursowy ustanowiony jest zarazem referentem sądu konkursowego dla poruczonego mu konkursu, należy wszystkie odnoszące się do tego konkursu podania i pisma, bez względu na to, czy są wystosowane do sądu konkursowego lub do komisarza konkursowego, składać do tychsamych aktów i wciągać do arkusza przeglądowego, który się do tych aktów prowadzi.

Dla takich konkursów, w których komisarzem konkursowym zamianowany jest naczelnik lub sędzia samoistny sądu powiatowego, prowadzone będą osobne akta i przeglądy aktów zarówno w trybunale jak i sądzie powiatowym. Akta sądu powiatowego prowadzone będą pod tąsamą sygnaturą, jaką otrzymała sprawa konkursowa w trybunale; tę sygnaturę należy podać do wiadomości sędziemu mianowanemu komisarzem konkursowym wraz z zawiadomieniem o mianowaniu. Sygnatura aktów trybunału będzie też decydującą przy utworzeniu liczby czynności aktów i innych pism do sądu powiatowego nadchodzących.

Po ukończeniu konkursu należy akta konkursowe sądu powiatowego wraz z arkuszem przeglądowym odesłać do trybunału, gdzie złożone będą do aktów przy trybunale względem tegoż konkursu prowadzonych według czasu nadejścia pod jednym numerem porządkowym.

3. *Działalność samoistna kancelaryi sądowej w postępowaniu konkursowem.*

§ 314.

Przepisane zawiadomienie zakładów pocztowych i telegraficznych, władzy, której krydataryusz służbowo podlega, Prokuratoryi Państwa, władzy górniczej itd. o otwarciu konkursu tudzież o ukończeniu konkursu (§§ 89., 90., 102., 189. ordynacyi konkursowej), uskuteczni kancelarya sądowa (od-

dział kancelaryjny) samoistnie, nawet bez polecenia sędziowskiego i bez zasięgania uchwały sądowej.

Zawiadomienie dokonuje się przez przesłanie wygotowania uchwały, mocą której konkurs został otwarty lub uznany za ukończony.

§ 319.

Zgłoszenia pretensyi w postępowaniu konkursowem wnoszone ustnie poza audyencyą, tudzież ustnie wnoszone zarzuty przeciw ułożonemu przez zawiadowcę masy projektowi podziału, będą tak przy trybunałach jak i sądach powiatowych w kancelaryi sądowej do protokołu przyjmowane [1]).

4. *Karty liczebne w sprawach konkursowych.*

§ 399.

Sądy pierwszej instancyi sporządzą karty liczebne w ukończonych sprawach . . . konkursowych. Na karty liczebne użyte być mają w sprawach konkursowych formularze Nr 92. [2]). Karty liczebne wypełni sędzia (komisarz konkursowy) zawsze zaraz po wydaniu końcowej uchwały.

Wypełniona karta liczebna będzie oddana urzędnikowi kancelaryjnemu (pomocnikowi kancelaryjnemu), któremu poruczono prowadzenie dotyczącego rejestru; tenże zaopatrzy karty liczebne tegosamego rodzaju w bieżące liczby, przechowa je i przy końcu każdego miesiąca zbada, czy ilość kart liczebnych zgadza się z datami rejestru. Jeżeli uchwała lub orzeczenie wpisane do karty liczebnej zostają zaczepione środkami prawnymi, natenczas należy odnośną kartę liczebną wyłączyć, tudzież po prawomocnem rozstrzygnięciu uzupełnić.

Karty liczebne spraw w ciągu roku prawomocnie ukończonych ma każdy sąd, nie wystosowując odezwy, przesłać

---

[1]) Dalsze przypadki samoistnej działalności kancelaryi sądowej w postępowaniu konkursowem zawiera rozp. min. spraw. z dnia 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. min. spraw. przedrukowane w dodatku II *C*. Zob. str. 391. i 392.

[2]) Formularz ten podany jest niżej.

w lutym c. k. centralnej komisyi statystycznej w Wiedniu wraz ze spisem liczb tych kart liczebnych, które z powodu założenia środka prawnego musiały być wyłączone. Wyłączone karty należy oddzielnie zbierać i w tensam sposób w lipcu przesyłać. Karty liczebne odnoszące się do spraw, w których do tego czasu prawomocne rozstrzygnięcie jeszcze nie zapadło, mają być po nadejściu takiego rozstrzygnięcia pojedynczo przesyłane.

Na zapytanie c. k. centralnej komisyi statystycznej należy udzielić wyjaśnień z pospiechem.

Powołane w §§. 224. i 399. instr. sąd. formularze są następujące:

a) Formularz rejestru konkursowego (§ 241.).

Rejestr konkursowy S.

(1. stronica.)

Roczna liczba bieżąca	Dzień wejścia	Imię i nazwisko (firma) zatrudnienie i miejsce zamieszkania		Otwarcie konkursu			Wniosek na otwarcie konkursu załatwiono w inny sposób
				odmówiono	pozwolono na prośbę		
		wnioskodawcy	dłużnika		dłużnika (zastępstwa jego spadku)	wierzyciela	
1	2	3	4	5	5	7	8

(2. stronica.)

Nazwisko, charakter służbowy i siedziba urzędowa komisarza konkursowego	Nazwisko, zatrudnienie i miejsce zamieszkania zarządcy masy i jego zastępcy	Postępowanie konkursowe ukończono						Uwagi
		zniesienie konkursu (§ 154. ord. konk.)		za porozumieniem się wierzycieli (§ 155. ust. konk.)	ugodą (§ 156. ord. konk.)	przez podział majątku masalnego (§§ 159. i dalsze ord. konk.)	przez ugodę przymusową (§ 207. ord. konk.)	
		dla szczupłości majątku	ponieważ nie było więcej wierzycieli					
9	10	11	12	13	14	15	16	

b) Formularz karty liczebnej (§ 399.).

Sąd . . . . . w . . . . . Liczba bieżąca . . . . rok 1 . . .

Karta liczebna w sprawach konkursowych.

1. Nazwisko
Stanowisko zawodowe } dłużnika upadłego . . . .
Płeć

. . . .

2. Zawód { tymczasowego / stałego } zarządcy masy { . . . . / . . . .
3. Usunięcie zarządcy masy po myśli §u 80. ord. konk. . . . .
4. Zinwentowane aktywa: suma ogólna . . . .
5. Wśród tych: pieniądze i papiery wartościowe . . . .
pretensye wekslowe i inne . . . .
inny majątek ruchomy . . . .
majątek nieruchomy . . . .
6. Ilość zgłoszeń wierzycieli konkursowych:
w terminie do zgłoszeń . . . .
po terminie do zgłoszeń . . . .
7. Suma wierzytelności: zgłoszonych . . . .
uznanych . . . .
8. Ogólna suma uzyskana z realizacyi masy konkursowej . . . . .
9. Użycie ceny: na zaspokojenie długów masy . . . .
(z wyłączeniem kosztów postępowania) . . . .

. . . .

Koszta: wynagrodzenia zarządcy masy . . . .
inwentacyi . . . .
realizacyi . . . .
Pretensye o zwrot . . . .
Pretensye wierzycieli rzeczowych . . . .
» » konkursowych I. klasy . . . .
» » II. » . . . .
» » III. » . . . .
» » IV. » . . . .
» » V. » . . . .
10. Dzień otwarcia konkursu . . . .
11. » ukończenia konkursu (w razie zaczepienia: dzień prawomocnego rozstrzygnienia instancyi środka prawnego) . . . . .
12. Rodzaj zakończenia[1]) . . . .

Podpis komisarza
(obok wymienienia charakteru służbowego).

---

[1]) Wedle przedziałów rejestru konkursowego.

DODATEK IV.

Przepisy o stemplach i należytościach skarbowych, mające zastosowanie w postępowaniu konkursowem.

I. Po myśli §u 1. ust. z 9. stycznia 1869. l. 7. Dz. u. p. przysługuje zarządcy masy konkursowej i wydziałowi wierzycieli osobiste zwolnienie od należytości odnośnie do rozpraw i pism tyczących się masy konkursowej, o ile nie chodzi o czynne procesy masy lub o czynności prawne zawarte z trzeciemi osobami przy zarządzaniu lub spieniężeniu masy.

Wyraz »zarządca masy« obejmuje także zastępcę zarządcy masy (reskr. min. sk. z 21. grudnia 1875. l. 25739.).

Zgodnie z podanym przepisem wolne będą od stempla względnie należytości skarbowej:

a) sprawozdania zarządcy masy lub wydziału wierzycieli, składane komisarzowi konkursowemu lub sądowi konkursowemu (§§ 81. i 85. ust. konk.).

b) sprawozdania zarządcy masy składane wydziałowi wierzycieli (§ 85. ust. konk.).

c) rachunki, które zarządca masy ma składać według ustępu 10go (§§ 149.—153.) ust. konk. (reskr. min. sk. z 25. czerwca 1888. l. 11867.).

d) wszelkie zażalenia względnie przedstawienia zarządcy masy tyczące się masy i to tak sądowe jak i pozasądowe, np. rekursa do władz administracyjnych wniesione w sprawach należytościowych dotyczących masy (O. Tryb. adm. z 7. lipca 1888. Budw. Nr 4212.).

e) protokoły spisane na audyencyi odbytej przez komisarza konkursowego lub sąd konkursowy z zarządcą masy lub z wydziałem wierzycieli (z wykluczeniem innych osób), np. w przypadkach §§ów 80., 85., 161. i t. d.

f) protokoły spisane na posiedzeniach wydziału wierzycieli (§§ 139. i 140.).

g) protokół audyencyi likwidacyjnej, jeżeli podpisany jest tylko przez zarządcę masy, a nie przez któregokolwiek wierzyciela, i nie zawiera oświadczeń osoby nieuwolnionej od należytości skarbowych (reskr. min. sk. z 20. kwietnia 1875. l. 7786.).

h) protokoły opieczętowania i inwentarz.

i) wszystkie pisma w sporach biernych masy wniesione przez zarządcę masy. (Natomiast nie należą tu pisma przeciwnika ani pisma tych wierzycieli konkursowych, którzy są uczestnikami sporu zarządcy masy.). Tosamo tyczy się protokołów audyencyi, w których tylko sam zarządca masy udział bierze. — Jeżeli w sporze takim zasądzona zostanie na ponoszenie kosztów sporu strona nieuwolniona od należytości, to strona ta obowiązaną jest i te należytości zapłacić, któreby uwolniona strona ponieść musiała, gdyby uwolnioną nie była (§ 13. ust. z 9. lutego 1850. l. 50. Dz. u. p.). Z tego powodu powinien sąd przy każdem orzeczeniu o kosztach te należytości idealne spisać i wykaz ich udzielić do wiadomości urzędu powołanego do wymiaru należytości wraz z odpisem orzeczenia (reskr. min. sk. z 31. sierpnia 1858. l. 137. Dz. u. p.).

k) projekt, który w przedmiocie rozdziału masy konkursowej układa zarządca masy i podpisuje wespół z wydziałem wierzycieli (reskr. min. sk. z 25. czerwca 1878. l. 11867.).

l) zarządcy masy przysługuje w konkursie towarzystwa zarobkowego i gospodarczego z ograniczoną poręką osobista wolność należytościowa w postępowaniu egzekucyjnem wdrożonem przeciw poszczególnym członkom stowarzyszenia podczas postępowania repartycyjnego. Reskrypt

min. sk. z 4. lutego 1895. l. 3523., który to postanowienie zawiera, przyznaje tę wolność także przełożeństwu względnie likwidatorom towarzystwa zarobkowego i gspodarczego z nieograniczoną poręką.

II. Natomiast przymusowi należytościowemu podlegać będą:

Pisma zarządcy masy w czynnych procesach masy (O. z 28. października 1896. l. 12643. w J. Bl. z r. 1896: 51. i w Centbl. z 1897: 34., O. z 19. lutego 1889. l. 1629. G. U. 12597.; O. z 31. grudnia 1873. l. 12603. G. U. 5197., O. z 11. listopada 1896. l. 13238. G. U. 15903.).

Umowy przy zarządzaniu lub spieniężaniu masy zawarte z osobami trzeciemi.

Protokoły sądowe odnoszące się do publicznej sprzedaży ruchomości należących do masy odbytej na wniosek zarządcy masy (O. Tryb. adm. z 1. marca 1899. Budw. Nr. 17562).

Protokoły likwidacyjne wówczas, gdy są podpisane przez osobę nieuwolnioną od należytości albo jeżeli zawierają wzmiankę o oświadczeniu takiej osoby, chociażby w ostatnim przypadku protokół był podpisany tylko przez komisarza konkursowego (reskr. min. sk. z 20. kwietnia 1875. l. 7786.). Protokoły takie podlegają wówczas stemplowi 1 kor. od arkusza bez względu na ilość likwidowanych wierzytelności i na ilość zgłaszających wierzycieli. Ponadto za uznanie płynności wierzytelności i przyznanie jej pewnego stopnia podlega każdy poszczególny wierzyciel należytości bądź w wysokości 1 kor. bądź w wysokości według skali obliczyć się mającej. Podstawą przyjęcia pierwszego lub drugiego obliczenia jest następująca dystynkcya: Jeżeli pretensya opiera się na dokumencie, od którego należytość skarbową już wymierzono, albo na dokumencie, od którego należytość już opłacono, wówczas należytość, o której mowa, będzie wynosiła 1 koronę, o ile według skali niższa należytość nie przypada. We wszystkich innych zaś przypadkach wysokość należytości obliczyć należy według skali (reskr. min. sk. z 7. lipca 1869. l. 21776.).

Kwity zarządcy masy lub jego zastępcy odnoszące się do ich wynagrodzenia (Orz. Tryb. adm. z 5. marca 1884. Budw. Nr 9921.).

Podania albo protokoły zawierające zgłoszenia wierzytelności do masy konkursowej. Podlegają one w regule należytości w kwocie 1 kor. od arkusza; jeżeli jednak wierzytelność zgłoszona nie przenosi 100. kor., należytość wynosi 24 hl. od arkusza (§ 19. ust. z 29. lutego 1864. l. 20. Dz. u. p., r. m. sk. z 21. marca 1894. l. 58. Dz. u. p. i §§ 3. i 16. rozp. ces. z 26. grudnia 1897. l. 305. Dz. u. p.). Załączniki podań lub protokołów podlegają opłacie stemplowej 30. hl. od arkusza, jeżeli zaś wierzytelność nie przenosi 100. kor., opłacie 20. hl. od arkusza (Tar. poz. 20., § 19. ust. z 29. lutego 1864. l. 20. Dz. u. p i §§ 1. i 16. rozp. ces. z 26. grudnia 1897. l. 305. Dz. u. p.). Odpis zgłoszenia (przeznaczony dla zarządcy masy — § 110. u. k.) uważa się za drugi egzemplarz podania, podlega więc takiejsamej należytości, jak 1szy egzemplarz (O. Tryb. adm. z 3. listopada 1891.).

Wyciągi z protokołu likwidacyjnego po myśli §§ów 121. i 125. ust. konk. Wyciągi te podlegają należytości 2 kor. względnie 1 kor. od arkusza, wedle tego, czy dotyczą wierzytelności przewyższającej 100 kor. czy też nie (Tar. poz. 2 b, § 19. ust. z 29. lutego 1864. l. 20. Dz. u. p. i § 16. rozp. ces. z dnia 26. grudnia 1897. l. 305. Dz. u. p.). W przedmiocie należytości od wyciągu z §u 125. stanowi reskr. min. spr. z 2. sierpnia 1874. l. 6556., co następuje: Ck. ministerstwo skarbu, z którem ministerstwo sprawiedliwości się porozumiało, orzekło, nawiązując do motywów dodanych do noweli należytościowej z 9. stycznia 1869. l. 7. Dz. u. p., iż odpisów i wyciągów przepisanych §em 125. ust. konk. nie można uważać za wolne od należytości stemplowej. W myśl zapatrywania ministerstwa skarbu nie ulega żadnej wątpliwości, iż te odpisy i wyciągi podlegają należytości stemplowej, a co się tyczy postępowania przy dostarczeniu przepisanego stempla, to wynika ono z §. 67. ust. z 9. lutego 1850. względnie z §u 10. rozp. z 28. marca 1854. l. 70. Dz. u. p. i z §. 3.

rozp. min. spr. z 23. marca 1852. l. 82. Dz. u. p., to znaczy należy wezwać stronę, by w przeciągu terminu w §. 26. a ustawy o należytościach dostarczyła przepisanego stempla, jeżeli zaś strona do tego wezwania się nie stosuje, mimo to wygotować odpisy i wyciągi i donieść o tem władzy skarbowej [1] [2].

Ugoda zawarta po myśli §§ów 156.—158. ust. konk. Ugoda taka podlega należytości według skali II. Wygotowanie ugody przymusowej (sporządzone po zatwierdzeniu sądowem) w przedmiocie ruchomości podlega według tar. poz. 105. c należytości skalowej od sumy, na którą się zgodzono (r. m. sk. z 20. stycznia 1861. l. 15. Dz. u. p. i O. Tryb. adm. z 16. września 1890. Budw. Nr 5428.). Według orz. Tryb. adm. z 22. maja 1883. Budw. Nr 1771. odpowiada zarządca masy wraz z osobami w pierwszym rzędzie zobowiązanemi solidarnie za należytość od ugody, jeżeli interweniował przy dojściu do skutku ugody.

Należytość od orzeczenia w sporze likwidacyjnym, jeżeli zaprzeczonym został jedynie stopień pierwszeństwa, wynosi 5 kor. (§ 11. l. 4. rozp. ces. z 26. grudnia 1897. l. 305. Dz. u. p.). Poza tym przypadkiem wysokość należytości skarbowej ocenia się według ogólnych zasad poza konkursem obowiązujących (§ 3. rozp. ces. z 26. grudnia 1897. l. 305. Dz. u. p.). Według ogólnych zasad ocenia się również należytość od środków prawnych (§ 6. cyt. rozp.).

Podania o otwarcie konkursu podlegają należytości wedle ogólnych przepisów. Jeżeli na skutek takiego podania musi być odrazu (t. j. bez rozpisania audyencyi) otwarty konkurs (jak w przypadkach §§ów 62. i 198. ust. konk.) podanie podlega należytości w kwocie 2 kor. (Tar. poz. 43. d).

Ostatniej należytości podlega także podanie dłużnika donoszącego (§ 194. ust. konk.) o wstrzymaniu wypłat (reskr. min. sk. z 1. lutego 1870. l. 1289.).

---

[1]) Dalsza część tego rozporządzenia podana jest przy §ie 125. ust. konk. na str. 222.

[2]) Zob. nieco odmienne zarządzenia w rozp. min. spraw. z 5. stycznia 1900. l. 2. Dz. rozp. [illegible] w dodatku II., str. 396.

Spis chronologiczny.

Spis niniejszy obejmuje tylko te przepisy, które przytoczone są w całej osnowie lub dokładnem streszczeniu.

Liczba przy przepisie oznacza stronę.

Spis alfabetyczny.

Liczba oznacza stronę niniejszej książki.

Poprawki i uzupełnienia.

Str.	wiersz	
16	14 z góry	zamiast „rachunku“ ma być „konkursu“.
19	1 od dołu	zamiast „Bub“ ma być „Bum“.
29	8 od dołu	po słowach „G. U. n. zb. 765“ należy dodać wyrazy: „O. z 30 października 1901 l. 14678 w Central. z r. 1902 str. 835“.
32	22 z góry	należy skreślić wyraz „do“.
32		należy dodać uwagę [4]) Dr Adolf Rozmarin: Ein Beitrag zur Erläuterung der §§ 11 u. 12 C. O. und der §§ 99 und 132 des Grundbuchgesetzes w G. H. z 1902/03 Nr 22 str. 219.
48	23 z góry	po słowach „G. U. n zb. 96“ należy dodać wyrazy „i O. z 31 grudnia 1901 l. 16434 J. Bl. z r. 1903 str. 213 i n.“.
50	17 z góry	po słowach „jest wierzytelnością konkursową“ należy dodać wyrazy „Wedle orzeczenia Sądu Najw. z 31 grudnia 1901 l. 16434 J. Bl. z 1903 str. 213 i n. jest to roszczenie długiem masy z § 29 l. 2“.
72	przed wierszem 2-gim od dołu	należy wtrącić następujący ustęp „Osoba która popadła w konkurs nie może być, póki konkurs trwa, przełożonym obszaru dworskiego (§§ 10 i 15 ust. kraj. o obszarach dworskich dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem krakowskiem). Osoba, do której majątku otwarto konkurs, nie jest ołieralną na męża zaufania do gminnych urzędów rozjemczych (§ 5 ust. z 6 marca 1875 l. 27 Dz. u. kr.)“.
73	9 z dołu	zamiast „z 19 listopada“ ma być „z 27 listopada“.
81	26 z góry	zamiast „O. z 11 maja 1900 l. 103“ ma być „O. „z 12 czerwca 1900 l. 5569“.
87	8 z góry	po słowie „dochodzić“ należy wtrącić „swej pretensyi“.
100	14 z góry	zamiast „mająca“ ma być „mającą“.
109	13 z góry	zamiast „§ 126“ ma być § 1226“.
113	19 z góry	zamiast „handlowych“ ma być „państwowych“.
116	9 z góry	zamiast „zdolności prawnej“ ma być „uzdolnienia“

Str.	wiersz	
121	20 z góry	zamiast „usatalenie“ ma być „ustalenie“.
122	2 z góry	zamiast „oskarżyciela“ ma być „dłużnika“.
134	12 z góry	zamiast „§ 328“ ma być „§ 238“.
145	2 z dołu	w tekście zamiast „swych roszczeń dowodzą“ ma być „swe roszczenia udowadniają“.
146	uwaga 1	po słowie „pretensyi“ należy dodać „Podobnie Dr Armin Fischl: Der Schutz nichtfälliger chirographarischer Forderungen im Handelsverkehre w G. H. z r 1903 Nr 25 str. 249“.
182	uwaga 1	po wyrazach „Kohler § 67“ należy dodać „C. R. F.: Gläubigerausschuss kann nur der Concursgläubiger selbst nicht auch sein Vertreter sein w G. H. z r. 1901 Nr 5 str. 59“.
208	27 z góry	zamiast „protokołowanych“ ma być „protokolarnych“.
209	20 z góry	zamiast „krydatarysza“ ma być „krydataryusza“.
240	po wierszu 5 z góry	należy dodać ustęp „O dopuszczalności przeniesienia rozstrzygnień przysługujących wydziałowi na ogół wierzycieli zob. O. z 14 marca 1901 l. 2993 G. U. n. zb. 1330.
241	1 z dołu	w tekście należy po wyrazach „sądem egzekucyjnym“ dodać wyrazy „Sąd ten będzie się w regule zgadzał ze sądem z § 269 pat. niesp.“.
250	23 z góry	zamiast „oświadczenie“ ma być „poświadczenie“.
285	1 z góry	zamiast „wniešl“ ma być „wnieśli“.
288	po 5 wierszu od góry	należy dodać ustęp „Postanowienia ustawy konkursowej (§§ 15 i 182) o zabezpieczeniu roszczeń o alimenta nie zostały naruszone art. XXVII ust. wprow. ord. egz. względnie § 372 ord. egz. (O. z 19 listopada 1902 l. 14817 w J. B. z r. 1903 str. 335 i n.)“.
318	1 z dołu	zamiast „powołane“ ma być „powołanej“.
321	6 z dołu	zamiast „konkursowi“ ma być „realni“.
331	9 z dołu	zamiast „ponkursu“ ma być „konkursu“.
342	12 z dołu	zamiast „zgłosił“ ma być „zgłosili“.
403	16 z dołu	zamiast „zarządcą masy“ ma być „komisarzem konkursowym“.

tycznym textem ustawy) tom I. art. 1—431 (opracowany w formie komentarza) **polecony przez Verordnungsblatt für das k. k. Justizministerium z dnia 5/10 1906**; tom II-gi obejmie ustawy dodatkowe i ukaże się w wrześniu b. r. Cena za komplet w eleganck. oprawie . . . . K. 18·—

Wróblewski Prof. Dr. Komentarz do prawa spadkowego (§ 531—824 kodexu cyw.) w eleg. oprawie . . . K. 16·—

Przegląd prawa i administracyi z Października 1904 r. (recenzent prof. Dr. Till) o »prawie materyalnem spadkowem w opracowaniu prof. Dra Wróblewskiego«:

Wyjątki z recenzyi:

Po dłuższym wstępie omawiającym olbrzymie trudności, jakie się nasuwają przy opracowaniu naukowego komentarza do kodeksu cywilnego austryackiego, prof. Dr. Till wyraża się o dziele prof. Dra Wróblewskiego jak następuje:

»Z tem większem zadowoleniem podnieść należy, że autor wymienionej na wstępie książki trudności te pokonał, i dał nam obok komentarza, zadość czyniącego potrzebie praktycznej, pracę naukową samodzielną, o szerokim zakroju, w której, nie ulegając głosom choćby powszechnie uznanych powag, bez krytycznego ich rozbioru, z siłą przekonania wypowiada zdanie, często, znacznie od nich odbiegające, i nie waha się wysnuć z niego choćby najdalej idących konsekwencyi. Nie wymaga też autor, aby mu na słowo wierzono, zdanie swe uzasadnia obszernie i gruntownie ze znajomością rzeczy. W tej samodzielności tkwi wielka i rzeczywista zasługa. Wiele bowiem błędów uwieczniło się przez to, że w literaturze prawa austryackiego przyzwyczajono się »jurare in verba magistri« i przyjmowano jako dogmaty bezkrytycznie tezy i hipotezy, urosłe na żyznej glebie niemieckiej, a sztucznie przesadzone na grunt austryackiej ustawy cywilnej.

W objaśnieniach ustawy przestrzega autor porządku przyjętego już w 1-szym tomie komentarza. Na wstępie podaje zawsze literaturę do pewnego przepisu się odnoszącą, z której czytelnik poinformować się może o najnowszym stanie kwestyi naukowej, następnie podaje swój pogląd na rzecz, potem streszcza systematycznie judykaturę do najnowszych czasów, przepla-

tając ją niekiedy krytycznemi uwagami. Sposób ten uważam za odpowiedni, ponieważ czytelnik, przygotowany ze stanowiska naukowego, łatwiej ocenić potrafi wykonanie ustawy w praktycznem życiu«.

Prof. Dr. Till rozbierając obszernie dzieło prof. Dra Wróblewskiego, zakończa wywód swój następującemi słowy:

»Zbyt wiele sprawozdaniem niniejszem musiałbym zająć miejsca, gdybym chciał **wszystko** przytaczać, co w dziele omówionem **na uwagę zasługuje**. Zauważyć muszę jedynie, że autor **żadnej** kwestyi w zakres pracy wchodzącej **nie pominął**, z każdą się rozprawił, że argumentacya jego nawet tam, gdzie przekonać nie zdoła, zawsze jest silną i poważną, tak, że zwalczać ją bynajmniej nie jest rzeczą łatwą i że **w wielu kwestyach opozycya jego przeciw panującym teoryom jest najzupełniej uzasadnioną i popartą argumentami, z którymi zwolennicy tych teoryi liczyć się będą musieli** — dodać mi jeszcze wypada, że metoda, jaką autor bada wszelkie kwestye, **odpowiada najlepszym** zasadom nauki, sposób przedstawienia jest umiejętny i jasny tak, że każdy przyznać musi, iż dzieło to **jest bardzo cennym nabytkiem naszej literatury prawniczej.**«

Wróblewski Stan. Prof. Dr. Ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych (z komentarzem) w druku.
— Ustawa o Stowarzyszeniach z ograniczoną poręką (z komentarzem) w druku.
— Ustawa czekowa z komentarzem w druku.

Przegląd prawa i administracyi z Lipca 1904 (recenzent prof. Dr. Till) wyraża się o Ustawie konkursowej Dra Trammera jak następuje:

»Szczególny to objaw, że ustawa konkursowa austryacka z r. 1868, obowiązująca już z górą lat trzydzieści pięć, doczekała się dotąd w literaturze prawniczej tylko jednego naukowego opracowania (Pollak, Das Concursrecht 1897) a praktyczne opracowania jej w ogóle na palcach jednej ręki policzyć można (Zugschwerdt, Kaserer, Kissling, Schwartz). Wobec tego, że ustawa ta zawiera w sobie liczne i ważne zagadnienia naukowe, a praktyczna doniosłość jej jest natury pierwszorzędnej, objaw ten dla literatury austr. jest wielce ujemnym, tem bardziej że wartość publikowanych w tym przedmiocie dzieł jest przeważnie (z wyjątkiem Pollaka i Schwarza) bardzo mierna. — **To**

też z prawdziwem zadowoleniem notujemy, że pojawiło się zacytowane na wstępie dzieło polskie, które — z góry zauważyć to należy — wartością swą tak praktyczną jak i naukową przewyższa znacznie dotychczasowe publikacye **niemieckie.** Opracowanie Dra Trammera jest komentarzem, **czyniącym zadość wszelkim wymaganiom praktyki z powodu wyczerpującego zużytkowania judykatury; — ponadto objaśnienia autora świadczą nietylko o zupełnem opanowaniu przedmiotu i znajomości literatury (nietylko austryackiej), lecz także o tem,** że autor **każdą z licznych kwestyi konstrukcyjnych badał dokładnie i samodzielnie ze stanowiska naukowego i rezultaty tego badania potrafił przedstawić w sposób jasny i przystępny.** Po krótkim — może zbyt krótkim — wstępie autor podaje tekst dosłowny ustawy konkursowej w nowym polskim przekładzie, w uwagach zaś do paragrafów tejże ustawy wszystkie przepisy (cywilne, handlowe, procesowe, karne i t. d.), do nich się odnoszące, ilustruje **je uwagami swojemi tudzież streszczeniem zasad orzeczeń Najwyższego Trybunału, wszystko to w odpowiedniem uporządkowaniu tak, że objaśnienia te stanowią razem z uwagami naukowemi przy każdym przepisie ustawy zaokrągloną całość.** Literaturę austryacką uwzględnia — o ile to sprawdzić było można. **wyczerpująco,** przy kwestyach ważniejszych także i niemiecką. — Żałować wypada, że podając przy §. 24 ust. konk. ustawę o wzruszaniu interesów prawnych, tyczących się majątku niewypłacalnego dłużnika, nie objaśnił tej ważnej ustawy tak samo, jak to uczynił z ustawą konkursową. — W dodatku pierwszym podaje autor przepisy o konkursie stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, w dodatku II. rozporządzenia wykonawcze do ustawy konkursowej, w dodatku III. przepisy najnowszej instrukcyi sądowej z r. 1897, a w końcu spis chronologiczny powołanych ustaw i rozporządzeń i spis alfabetyczny bardzo dokładnie ułożony i t. d. i t. d.

Niezwykłe powodzenie, jakiego doznała »Ustawa konkursowa« w opracowaniu Dra Jerzego Trammera, skłoniło podpisaną księgarnię do innego, ważniejszego wydawnictwa, mającego wypełnić dotkliwy brak w polskiej literaturze prawniczej.

W ciągu roku b. zacznie już wychodzić:
Norma juryzdykcyi cyw., procedura cywilna. ordynacya egzekucyjna, instrukcya i organizacya sądowa i t. d., czyli komplet ustaw procesowych — w opracowaniu Dra Jerzego Trammera — **norma juryzdykcyi cywilnej co dopiero opuściła prasę** (patrz stronica I-sza katalogu); **obok wyczerpującej judykatury trybunału najwyższego po czasy najnowsze, zestawionej systematycznie, i tekstu autentycznego — podaną będzie przy każdym paragrafie, względnie grupie paragrafów całkowita literatura — nie mniej liczne objaśnienia, oparte na najnowszym stanie nauki** — objaśnienia te mają **na względzie przedewszystkiem potrzeby prawników praktycznych.**

Zdaniem najpoważniejszych prawników, tak teoretyków jak praktyków, »Ustawa konkursowa« w opracowaniu Dra Trammera **czyni zadość wszelkim wymaganiom tak w kierunku teoryi, jak i praktyki — spodziewać** się przeto należy, że ustawy procesowe w opracowaniu Dra T. przez ogół prawników polskich — z tą samą przychylnością przyjęte zostaną.

»Czas« z dnia 26 listopada 1903 wyraża się **o ustawie konkursowej** Dra Trammera jak następuje:

Po raz pierwszy spotykamy się z nazwiskiem p. Trammera w literaturze prawniczej, a zapisuje się ono odrazu bardzo chlubnie. Z pozoru książka jest wydaniem ustawy konkursowej i wszystkich innych odnoszącej się do niej przepisów. Kto ją jednak przeczyta, kto zobaczy, z jak krytycznym zmysłem autor objaśnił przepisy ustawowe, judykaturę, kto się przekona, do jak drobnych szczegółów opanowaną tam została literatura prawa konkursowego i jak umiejętnie z niej korzystano, ten pracy p. Trammera nie odmówi wartości niecodziennego dzieła naukowego. Forma wydawnictwa najłatwiej trafi do szerokiego koła prawników. Poprzednie wydawnictwa tej samej firmy nakładowej, jak Kodeksu handlowego i ustawy wekslowej prof. Wróblewskiego, ustawy hipotecznej i Kodeksu cy wilnego prof. Jaworskiego, Kodeksu karnego prof. Makarewicza

i innych, mają tę przedewszystkiem zasługę, że wiedzę prawniczą u ogółu prawników pogłębiają, że w sposób najprzystępniejszy torują wśród nich drogę ostatnim zdobyczom nauki. Książka p. Trammera przyczyni się do spełnienia tego celu we wysokiej mierze.

»Czas« z dnia 26 listopada 1903 **o ustawie wodnej** Dra Ustyanowskiego:

Wydawnictwo Dra Ustyanowskiego jest nadzwyczaj starannem i sumiennem zebraniem wszystkich norm prawnych, tyczących się austryackiego prawa wodnego. Ustawy objaśnione są nadto okólnikami ministeryalnemi i judykaturą Trybunału administracyjnego. Wielkie doświadczenie wydawcy, znakomitego urzędnika w galic. namiestnictwie, sprawia, że książka odda nieocenione przysługi praktykom. Nie znamy tak wyczerpującego i z taką wytrawnością ułożonego wydawnictwa niemieckiego.

Jendl Dr. Kontrakt naftowy w teoryi i praktyce . K 1·—

Kumaniecki Dr. Szkolnictwo ludowe w Galicyi wobec analfabetyzmu (O tej pracy nader pochlebne były recenzye w prasie galicyjskiej) . . . . K 1·20

Krzymuski. Wykład prawa karnego ze stanowiska nauki i prawa austryackiego (wydanie II-gie zupełnie przerobione) w eleg. opr. . . . . K. 16·40

(Reskr. prezyd. sądu kraj. wyższego w Krakowie z dn. 6 marca 1903 Praes. 2443/21 B. 3., zalecono to dzieło wszystkim urzędnikom sądowym zach. Galicyi, reskr. sądu kraj. wyższego we Lwowie z d. 11/7 1903. Praes. 9162/212 P13 wszystkim urzędnikom i sądom wschodniej Galicyi)).

Prof. Dra Krzymuskiego wykład prawa karnego jest pierwszem i jedynem dziełem w języku polskim, **obejmującem cały system prawa karnego.** O dziele tem wyraza się »Czas« z dnia 29 Października 1902 jak następuje:

»Notujemy prawdziwą i rzetelną zasługę: wykład prof. Krzymuskiego, ogłoszony obecnie w drugiem przerobionem wydaniu, a obejmujący całość prawa karnego materyalnego, stanie się z pewnością nietylko podstawą nauki dla młodzieży uniwersyteckiej, bo to zadanie spełniało już z wypróbowanym skutkiem pierwsze wydanie — **ale także podstawą dalszego kształcenia prawników, oddających się zawodom praktycznym,** obecnie bowiem II-gie wydanie obejmuje także gruntownie opracowaną **część szczególną prawa karnego.**

Dzieło napisane jest **z rzadką jasnością, a ścisłość** przed-

stawienia materyi sprawia, że przestudyowanie go **jest prawdziwą szkołą myślenia prawniczego** — wykład jest oparty na szerokiem tle filozoficznem, informującem **krytycznie czytelnika o obecnym stanie teoryi** karnych« i t. d. Recenzent kończy uwagi swoje w następujący sposób:

»Dzieło prof. Krzymuskiego znajdzie się z pewnością w rękach każdego prawnika, a spowodowane niem podniesienie wykształcenia prawniczego u ogółu naszych jurystów — do zasługi naukowej autora, dołączy zasługę czynu obywatelskiego nie małej wagi«.

Prof. Dr. Finger, recenzując w Nrze 8 Gerichtzeitung z r. 1903. II-gie wydanie Lamascha — wyraza się o dziele prof. Dra Krzymuskiego jak następuje:

»Ueber die auch im Vorjahre veröffentlichte 2-te Auflage **des besonders in der Darstellung der allgemeinen Lehren sehr gediegenen Handbuches des Krak. Universitäts Professors Dr. E. Krzymuski »Wykład prawa karnego« (2 Bde) hoffe ich demnächst in diesem Blatte berichten zu können»**.

„Przegląd prawa i admin.“ z Lutego 1905 o dziele prof. Dra Krzymuskiego **(recezent prof. Dr. Stebelski):**

»Za publikacyę wprost **wysokiego znaczenia**, jaka w ostatnich czasach pojawiła się **w zakresie literatury naszej kryminalistycznej**, uważać musimy wykład prof. Dra Krzymuskiego, obejmujący całokształt prawa karnego **z szczególnem uwzględnieniem obowiązującego w Austryi ustawodawstwa karnego**. Pracy tej przyznajemy **tak doniosłe znaczenie**, ponieważ jest to **pierwsze systematyczne opracowanie w języku polskim prawa karnego«.**

Prof. Dr. S., rozbierając obszernie dzieło prof. Krzymuskiego, zakończa wywód swój następującemi słowy:

»Zamiarem naszym było zaznajomić czytelnika z wytycznymi punktami pracy prof. Krzymuskiego **i zwrócić uwagę na wydawnictwo, które przynosi naszej litrraturze prawdziwą chlubę** — szczerze więc witamy to pierwsze naukowe opracowanie prawa karnego, **stojące na wysokości zadania** — a z uznaniem podnosimy, że autor pokonał niejedne trudności i wyszedł zwycięsko — wszak już Finger w przedmowie do części szczególnej swego podręcznika wskazał na te trudności jakie przy systematycznem opracowaniu części zwłaszcza, szczególnej muszą się nasunąć — ileże w literaturze austr. brak w tym kierunku prac przygoto-

wawczych. — Podręcznik prof. Krzymuskiego polecamy w pierwszym rzędzie młodzieży akademickiej — **polecamy go również i prawnikom praktycznych zawodów; przyczyni się on może do widnokręgu wiedzy i stać się winien przewodnikiem przy rozwiązaniu niejednej kwestyi w zakresie teoryi prawa karnego. Z drugiej strony exegeza prawa pozytywnego jest nader trafna, a stworzone przez autora konstrukcye prawne i ich analiza ostać się mogą wobec najściślejszej krytyki.** To też wyrażamy autorowi szczerą podziękę za dzieło **niepoślednej wartości, stworzone z wielkim nakładem pracy i wiedzy«.**

Langrod R. Dr. Należytości skarbowe w postępowaniu sądowem, administracyjnem, wraz z taryfą adwokacką i notaryalną, z decyzyami ministeryalnemi oraz zasasadniczemi orzeczeniami trybunału administracyj. w eleg. opr. K. 3·60

Zawiera: **I. Należytości sądowe.**

A. Rozporządzenie cesarskie z dnia 26 grudnia 1897, l. 305 Dz. p. p.

II. Należytości od przeniesienia majątku nieruchomego.

A. Ustawa z dnia 18 czerwca 1901, l. 74 Dz. p. p.
B. Rozporządzenie ministrów skarbu i sprawiedliwości z dnia 21 czerwca 1901, l. 75 Dz. p. p.
C. Tabela do obliczenia należytości od przeniesienia nieruchomości wedle § 6 ustawy z dnia 18 czerwca 1901, l. 74 Dz. p. p.
D. Tabela do obliczania taksy intabulacyjnej.

III. Należytości wekslowe.

A. Ustawa z dnia 8 marca 1876 Dz. p. p., l. 26.
B. Skale stemplowe.

IV. Należytości stemplowe od kontraktów i dokumentów prawnych.
(Wyciąg z patentu cesarskiego z dnia 9 lutego 1850 Dz. p. p. Nr. 50 i ustawy z dnia 13 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 89, oraz późniejszych ustaw i rozporządzeń ministeryalnych).
A. Sprawy ogólno-administracyjne.
B. Sprawy wojskowe.
C. Sprawy górnicze.

V. Taryfa należytości adwokackich.

A. Ustawa z dnia 26 marca 1890, Dz. p. p. l. 58.
B. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 11 grudnia 1897, Dz. p. p. l. 293.

VI. Należytości notaryalne.

A. Wyciąg z ustawy notaryalnej z dnia 25 lipca 1871, Dz. p. p. l. 75.
B. Taryfa notaryalna. Dodatek do ustawy z dnia 25 lipca 1871, Dz. p. p. l. 75.
C. Należytości notaryuszy, jako komisarzy sądowych. Wyciąg z taryfy, dołączonej do ustawy notaryalnej z dnia 21 maja 1855, Dz. p. p. Nr. 94, względnie do rozp. ministra sprawiedliwości z dnia 7 lutego 1858, Dz. p. p. Nr. 23.

Latoszyński. Ustawy i rozporządzenia drogowe w Galicyi z objaśnieniami — podręcznik dla użytku władz i organów autonomicznych, w oprawie . . . . K. 4·50
(Reskryptem Wydziału krajowego z dnia 2 lutego 1898 L. 6984 — oraz reskr. namiestnictwa z dnia 21 lutego 1899 do l. 13340 — polecono to dzieło wszystkim Wydziałom powiatowym, gminom miejskim i wiejskim, oraz wszystkim starostwom i t. d.).

Makarewicz Dr., prof. Uniwersytetu. Ułaskawienie młodocianych przestępców. Rozporządzenie Ministeryum sprawiedliwości z d. 25 listopada 1902 l. 25491, z d. 28 grudnia 1902 l. 27054 i z d. 18 stycz. 1903 l. 132 D. u. p. z objaśnieniami K. —·72
— Ustawy karne dodatkowe, **wyd. II-gie uzupełn.** w opr. K. 6·—

Nowotny Juliusz Dr. Odpowiedzialność redaktora . K. 1.—

Rosenberg. Ustawodawstwo naftowe wobec powszechnej ustawy górniczej . . . . K. 1·—
— Przepisy górniczo-policyjne dla kopalń oleju skalnego w Galicyi . . . . K. 2·—
— O wpływie prawa niemieckiego na ustawy naftowe K. 1·—

Rosenblatt. Postępowanie karne, **wydanie II-gie przerobione** i uzupełnione przez Dra Juliusza Makarewicza, prof. Uniw. Jagiell., w eleganckiej oprawie . . . . K. 9·40
Obok wszystkich niemal zasadniczych orzeczeń trybunału kasacyjnego — uwzględniono w tem wydaniu **nową instrukcyę i organizacyę sądową, nową instrukcyę dla żandarmeryi**, ustawę **o wynagrodzeniu niewinnie zasądzonych,** postanowienia procesowe **ustaw karnych dodatkowych — jak nie mniej procedury karnej wojskowej** — zawierające niektóre przepisy obowiązujące również sądy stanu cywilnego — **umieszczono wreszcie szereg rozporządzeń ministeryalnych — bądź na podstawie dziennika rozporządzeń minist. sprawiedl. — bądź ze zbioru normaliów c. k. sądu kraj. wyższego w Krakowie —**

bądź t. zw. czerwonego zbioru, wyd. przez prezyd. sądu kraj. wyższego we Lwowie — obejmującego rozporządzenia od roku 1857—1900 (2 wydanie), nie pominięto w tem wydaniu tak ważnych dla praktyki umów extradycyjnych między Austryą, Rosyą a Niemcami, przy dodaniu **potrzebnych objaśnień** — przy § 384 umieszczono nową taryfę lekarzy jako znawców z r. 1901 i dawniejszy, nieogłoszony układ chemików sądowych, zawarty z prezyd. sądu kraj. wyższego w Krakowie — ze względu na nader wielką ilość rozporządzeń, dotyczących uwiadomienia władz na podstawie § 83 i 399 — podano **synoptyczne zestawienie odnośnych przestępstw, władz i rozporządzeń;** wreszcie umieszczono rozporządzenie Ministeryum sprawiedliwości w sprawie ułaskawienia młodocianych przestępców z d. 25 listopada 1902 r. l. 25491, z d. 28 grudnia 1902 l. 27054 i z d. 18 stycznia 1903 l. 132 z objaśn.

Suesser. Ustawa przemysłowa ze wszystkiemi ustawami i rozporządzeniami, formularzami, zasadniczemi orzeczeniami trybunału admin. oraz sądów przemysłowych w eleganckiej oprawie . . . . K. 8·—

»Czas« z dnia 26 sierpnia 1902 wyraża się o ustawie przemysłowej Dra Suessera jak następuje:

»Wydawnictwo to wypełnia dawno odczuwaną lukę w naszej literaturze prawniczej. **Z rzadką starannością i dokładnością uzupełniona wszystkimi późniejszemi przepisami i objaśniona orzeczeniami Trybunału administracyjnego,** ustawa przemysłowa ma na celu przyniesienie pożytku nietylko fachowym prawnikom, ale także i kołom przemysłowym. Doskonały skorowidz ułatwia to zadanie. Autor, licząc się z tą ogólną potrzebą, włączył do swego wydawnictwa także wiele takich przepisów, **których wydawnictwa niemieckie nie zawierają.** W dodatku znajdujemy ustawy o inspektoracie przemysłowym i o sądach przemysłowych, **a wreszcie i najnowszą ustawę z 25 lutego b. r. o ajentach handlowych, sprzedaży wędrownej i t. d.**

Poprawne tłómaczenie, łatwy układ książki i z wielką oględnością, wytrawnym zmysłem prawniczym dobrany zasób orzeczeń, czyni to wydawnictwo rzeczywiście pożytecznem i cennem«.

Trammer Dr. Ustawa konkursowa wraz z ustawą o zaczepianiu czynności prawniczych, w formie komentarza (opracowana z szczególnem uwzględnieniem nowych ustaw procesowych) patrz recenzyę na stronnicy 3-ej katalogu w eleganckiej oprawie . . . . K. 6·40

— Komentarz do normy juryzd. cyw. w eleg. opraw. K. 8·—
— Komentarz do procedury cywilnej w druku.
— Komentarz do ordyn. exekucyjnej w druku.
— Instrukcya, organizacya sąd. i ordynacya adwok. w druku.

Ustyanowski Dr. Stan., c. k. radca, szef depart. dla spraw wodnych i komunikacyi w Namiestnictwie we Lwowie. Ustawa wodna oraz ustawy i rozporządzenia ministeryalne o melioracyach, zabudowaniu potoków górskich, budowie dróg wodnych, regulacyi rzek, o policyi rzecznej, żegludze, i t. d. **wraz z formularzami**, objaśniona okólnikami, zasadniczemi decyzyami ministeryalnemi i orzeczeniami trybunału administracyjnego w eleg. oprawie (zawiera również ustawę z dnia 2-go marca 1904 Dz. u. k. N⁰ 36) patz recenzyę na stronnicy 6-tej katalogu . . . . K. 5·40

Reskr. prezydyum namiestn. we Lwowie z dnia 23 stycznia 1904 l. 16258/03 polecono ustawę wodną Dra Ustyanowskiego wszystkim starostwom, gminom, magistratom, urzędnikom i t. d.

Werhanowski Dr. Włodzimierz. O interwencyi ubocznej 1903 . . . . K. 3·—

Zoll Prof. Dr. jun. Posiadanie według prawa cyw. austr. wyczerpane . . . . K. 2·40
— O tak zwanych kontraktach naftowych; opinia prawna —·50
— Obligacye w eleganckiej oprawie . . . . K. 7·40

Wierzbowski Dr. Podręcznik w sprawach najmu mieszkań 2·—

Nakłady prawnicze

KSIĘGARNIA LEONA FROMMERA W KRAKOWIE

Dębicki. Krótki wykład prawa austr. górniczego wraz z słowniczkiem niem.-polskim wyrazów górniczych . K. 2·—

— Hoschen Hamiszpot, czyli prawo żydowskie . . K. 1·—

Jaworski Prof. Dr. Nauka o służebnościach według ustawodawstwa austryackiego tom I-szy . . . . . . K. 2·—

— Prawo nadzastawu według ustawodawstwa austr. K. 3·—

— Kodeks cywilny ze wszystkiemi ustawami i rozporządzeniami, judykaturą trybunału najwyższego i licznemi objaśnieniami — cena 2 tomów w eleg. oprawie w półskórek (**Komplet.**) patrz recenzyę na str. 1-ej katalogu . K. 22·—

— Ustawy o księgach publicznych z uwzględnieniem nowej ordyn. egzekucyjnej 2 tomy, w eleg. oprawie . K. 16·—

Reskryptem Prezyd. sądu kraj. wyższego we Lwowie z dnia 15 stycznia 1897 l. 456 pr. oraz reskr. sądu kraj. wyższego w Krakowie z dnia 8 lutego 1897 l. 11317 pr., polecono to dzieło wszystkim sądom i urzędnikom sądowym w całej Galicyi).

— i **Wróblewski.** Komentarz do kodeksu cywilnego. Prawo spadkowe (§ 531—824 kodeksu cyw.) w opracowaniu prof. Dra Wróblewskiego, opr. w półskórek patrz recenzyę na stronnicy 2-ej katalogu . . . . K. 16·—

Jendl. Naruszenie czci a obraza wedle teoryi i ustawodawstwa austryackiego (wyczerpane).

— Kontrakt naftowy w teoryi i w praktyce . . . K 1·—

Kalitowski, nadradca sądowy. Nowa procedura cywilna, wierszem . . . . K. 1·—

— Nowa norma juryzd. cywilnej, wierszem . . . K. 1·—

Recenzye: »Głos Narodu« z dnia 25 marca 1896:

»Podziwiać można zręczność autora, który przedmiot bądź co bądź suchy, potrafił ubrać w formę tak przystępną — odejmując mu wszystkie cechy, mogące go czynić niepowabnym; że oryginalna ta myśl podobała się powszechnie, świadczy o tem wielkie zapotrzebowanie tej miłej i pożytecznej broszury«.

»Czas« z dnia 3 kwietnia 1896 r.:

»Kto pragnie w sposób przyjemny i nienużący poznać zasady nowej procedury cyw., **temu bardzo zalecamy odczytanie**

tej książeczki, porównanie z jej treścią zacytowanych paragrafów ustawy, które autor wiernie wszędzie cytuje — przytem czytelnik niejednokrotnie się uśmieje ze znanego autorowi właściwego humorystycznego sposobu przedstawienia tak suchego zresztą przedmiotu«.

»Przegląd prawa i administracyi« z maja 1897 r.:

»Dla prawnika praca ta stanowić **może przyjemną lekturę** i przypomnieć mu to, **czego się z ustawy nauczył; nieprawnika — forma ponętna zachęci do czytania i ułatwi obeznanie się dostateczne dla niego z przepisami nowej ustawy w sposób przyjemny;** piękna praca p. Kalitowskiego **odpowiada w zupełności celowi, jaki sobie założył — dlatego dziełko jego można szczerze polecić naszym prawnikom i szerszej publiczności«.**

Kumaniecki Dr. Szkolnictwo ludowe w Galicyi wobec analfabetyzmu . . . . K. 1·20

Koczyński. Zbiór ustaw i rozporządzeń admin. w czasokresie 1889—1899 wyd. (uzupełnienie zbioru ś. p. Kasparka) K. 20·—

Krzymuski Prof. Dr. Wykład prawa karnego ze stanowiska nauki i prawa austryackiego, 2 tomy, w eleg. opr. K. 16·40
patrz recenzye na stronnicy 6—8 katalogu.
(Jest to jedyny podręcznik w języku polskim — obejmujący całokształt prawa karnego austryackiego).

— Zasady nauki o usiłowaniu przestępstw . . . . K. 1·20

Langrod Dr. Należytości sądowe w postępowaniu sądowem i administracyjnem w eleg. opr. . . . . K. 3·60
(W pierwszej części katalogu str. 8—9 podano szczegółową treść należytości skarbowych).

Latoszyński. Ustawy i rozporządzenia drogowe z objaśnieniami w oprawie . . . . K. 4·50

Makarewicz Dr., prof. Uniw. Jagiell. Ustawy karne dodatkowe **wydanie II-gie uzupełnione** w eleg. oprawie . . . . K. 6·—

Muczkowski. Ustawa notaryalna historycznie i porówn. objaśniona, weleg. oprawie . . . . K. 6·—

Pawlikowski, radca sąd. Ustawa o ewidencyi katastru wraz z rozporządzeniami wykonawczemi . . . . . K. 1·—

Rosenberg Dr. Ustawodawstwo naftowe wobec powsz. ustawy górniczej . . . . K. 1·—

— Przepisy górniczo policyjne dla kopalń oleju skalnego w Galicyi . . . . K. 2·—

— O wpływie prawa niemieckiego na ustawy naftowe K. 1·—

Rosenblatt Prof. Dr. Wykład procesu karnego część I. K. 4·—
— Ustawa karna obejmująca zbrodnie, występki i przekroczenia, w eleg. oprawie . . . . K. 7·80
— Ustawa karna obejmująca zbrodnie, występki i przekroczenia, oraz dodatkowe ustawy karne w opracowaniu prof. Dra Makarewicza, w eleg. oprawie . . . . . . K. 12·—
— Ustawa o postępowaniu karnem, **wyd. II-gie przerobione i uzupełnione** przez prof. Dra Makarewicza, w eleg. opr. K. 9·40
— i **Wróblewski.** Kodex handlowy, wyd. III-cie, zupełnie przerobione, opracow. z uwzględnieniem nowych ustaw procesowych tom I-szy (art. 1—431) tom II-gi obejmie ustawy dodatkowe i wyjdzie w Wrześniu br. w eleganc. oprawie za komplet . . . . K. 18·—

Sułkowski prokurator państwa: Ustawa karna o występkach i przekroczeniach z objaśnieniami, judykaturą tryb. kasacyjnego i wzorami wyroków w sprawach o przekroczenia w druku

Suesser Dr. Ustawa przemysłowa ze wszystkiemi ustawam i rozporządzeniami, **formularzami,** orzeczeniami zasadniczem trybunału administracyjnego oraz rozstrzygnieniami sądów przemysłowych patrz recenzyę na stronnicy 10—11 katalogu w eleg. oprawie . . . . K. 8·—

Tałasiewicz. Komentarz do postępowania w sprawach niespornych w zastósowaniu dla Galicyi, z uwzględnieniem nowych ustaw procesowych — judykaturą trybunału najwyższego i formularzami w oprawie płóciennej . K. 11·20
w oprawie w półskórek . . . . K. 12·—
— Wskazówki co do sposobu utrzymania zgodności między księgami gruntowemi a katastrem . . . . . . K. —·72

Trammer Jerzy Dr. Ustawa konkursowa w formie komentarza. (Ustawa konkursowa opracowana jest z szczególnem uwzględnieniem nowych ustaw procesowych) patrz recenzyę na stronnicy 3—5 katalogu w eleg. opraw. K. 6·40
— Komentarz do normy juryzd. cyw. w eleg. opraw. K. 8·—
— Komentarz do procedury cyw. w druku.
— Komentarz do ordynacyi exekucyjnej w druku.
— Instrukcya i organizacya sądowa w druku.
— Ordynacya adwokacka w druku.

Ustawa o wzruszaniu działań prawniczych z obfitą judykaturą tryb. najw. w Wiedniu i Lipsku, ust. o lichwie . K. 1·60

Ustyanowski Stan. Dr., c. k. radca namiestnictwa (szef departamentu dla spraw wodnych i komunikacyi w Namiestnictwie galicyjskiem). Ustawa wodna wraz z ustawami o meliore-

cyach, budowie dróg wodnych, regulacyi rzek, oraz przepisami o policyi rzecznej i o żegludze — objaśniona decyzyami ministeryalnemi, okólnikami namiestnictwa, zasadniczemi orzeczeniami trybunału administracyjnego i formularzami, wydanie II-gie znacznie powiększone, patrz recenzyę na stronnicy 6-ej katalogu, w eleg. oprawie K. 5·40
Reskr. prezydyum namiestn. we Lwowie z dnia 23 stycznia 1904 l. 16258/03 polecono ustawę wodną Dra Ustynowskiego wszystkim starostwom, gminom, magistratom, urzędnikom i t. d.

Werhanowski Dr. Włodzimierz. O interwencyi ubocznej 1903 . . . . K. 3·—

Wróblewski Prof. Dr. Powszechna ustawa wekslowa wraz z innemi ustawami i rozporządzeniami, odnoszącemi się do prawa wekslowego, orzeczeniami sądów najwyższych w Wiedniu i Lipsku i przeglądem ustawodawstwa zagranicznego (opracow. z uwzględnieniem nowych ustaw procesowych), w eleg. oprawie . . . . K. 4·60

— Komentarz do prawa materyalnego spadkowego, patrz recenzyę na stronnicy 2-ej katalogu, w eleganckiej oprawie półsk. . . . . K. 16·—

— Kodex handlowy, wydanie 3-cie **zupełnie zmienione** tom I. (art. 1—431) opracowany w formie komentarza — tom II-gi obejmie ustawy dodatkowe i wyjdzie koło września b. r. Komplet w eleg. oprawie . . . . K. 18·—

— Ustawy o towarzystwach zarobkowych i gospodarczych, z komentarzem w druku.

— Ustawa o stowarzyszeniach z ograniczoną poręką z komentarzem w druku.

— Ustawa czekowa z komentarzem w druku.

Zoll Prof. Dr. jun. Konkurencya nielojalna i jej pokrewne objawy . . . . K. 1·40

— Podręcznik prawa pryw. austr. rozdział I.; o prawie w znaczeniu przedmiotowem; o prawach w znaczeniu podmiotowem . . . . K. 4·—

— Posiadanie według prawa cyw. austr. (w zarysie) wyczerpane . . . . K. 2·40

— O tak zwanych kontraktach naftowych; opinia prawna —·50

— Zobowiązania w eleg. opr. . . . . K. 7·40

Druk. Uniw. Jagiell. w Krakowie.

19/9 98. 172

14/5 96 - 77

2 4/5 906. - 105 [illegible]

19/2 07 - 34 - 275

[illegible] 11/3 07 [illegible] 65 [illegible]